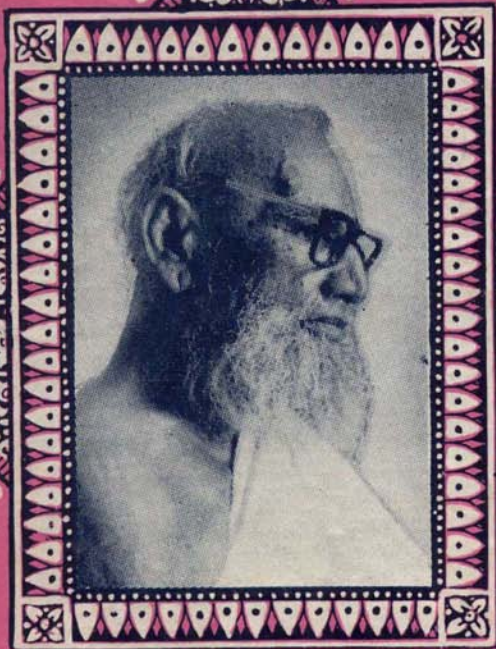

જિજ્ઞાસુન રત્ન શાંત મૂર્તિ
આચાર્ય શ્રી પિજયસમુદસૂરિ
જીવન-પ્રભા

શાંતિલાલ

મહુપાજી

જિનશાસનરત્ન શાંતમૂર્તિ
આચાર્યશ્રી વિજયસમુદ્રસૂરીશ્વરજી
જીવન-પ્રભા ભાગ ૧

*

પ્રયોજક
કુલચંદ હરિચંદ દોશી મહુવાકર

*

પ્રકાશક
રસિકલાલ નાથાલાલ ડોશી
હિમેશભલ હનરીમલ જૈન
દામજી કુંવરજી છેડા

માનક મંત્રીઓ
શ્રી આત્માનંદ જૈન સભા
ગોડીજી ઉપાશ્રય-વિજયવલ્લભ ચોક
મુંબઈ-૪૦૦ ૦૦૩

*

મુદ્રક
અક્ષર પ્રેસ, આશિષ ઈ-કસ્ટ્રીયલ એસ્ટેટ
રખિયાલ-અમદાવાદ ૨૩

વીરનિર્વાણ સંવત	વિ. સંવત	ઈ. સ.
૨૫૦૨	૨૦૩૩	૧૯૭૭
આત્મસંવત ૮૦		વલ્લભ સં. ૨૨

મૂલ્ય ૫-૦૦ રૂપિયા

ધન્યવાદ

આચાર્ય શ્રી વિજયસમુદ્રસૂરીશ્વરજીની જીવનપ્રભામાં જે જે મહાનુભાવોએ ગુરુભક્તિપૂર્વક સહાયતા કરી છે તે બધાનો હાર્દિક આભાર માનવામાં આવે છે.

સહાયકોની નામાવલી

૧૦૦૦	એક સદ્ગૃહસ્થ તરફથી હા. શ્રી ઉમેદમલજી	મુંબઈ
૧૦૦૧	શ્રી નવલચંદ હીરાચંદ શાહ નવા બજાર	વડોદરા
૧૦૦૨	શ્રી હીરાચંદ સુકનરાજ શાહ	”
૧૦૦૩	શ્રી પ્રાણુલાલ ઘેલાભાઈ	કચ્છતા
૧૦૦૦	શ્રી લાલા મકનલાલ પ્યારેલાલ નીલોખેડી	કર્ણાટક
૧૦૦૦	શ્રીમતી રાજકુમારી કુજલાલ જૈન	

હ. શ્રી રસીકલાલ ડોરા મુલુન્ડ

૫૦૧ શ્રીમતી લાલદેવી, ધર્મપત્ની લાલા લાલચંદજી જૈન આગ્રા

૫૦૨ શ્રીમતી મહિમાવંતી, ધર્મપત્ની લાલા સાગરમલ જૈન ”

૩૮૩ લાલા લાલચંદજી જૈન મારકત ”

૫૦૦ પૂ. સાધ્વીજી સમતાશ્રીજીની પ્રેરણાથી જ્યેષ્ઠપુર

૨૦૦ ” વિદ્યાનશ્રીજી મ.ની પ્રેરણાથી અકોલા

૧૫૧ ” મુક્તિશ્રીજી મ.ની પ્રેરણાથી વડોદરા

૧૦૧ ” વિદ્યાશ્રીજી મ.ની પ્રેરણાથી વરતેજ

૧૦૦ ” હર્ષપ્રભાશ્રીજી મ.ની પ્રેરણાથી શિરોહી

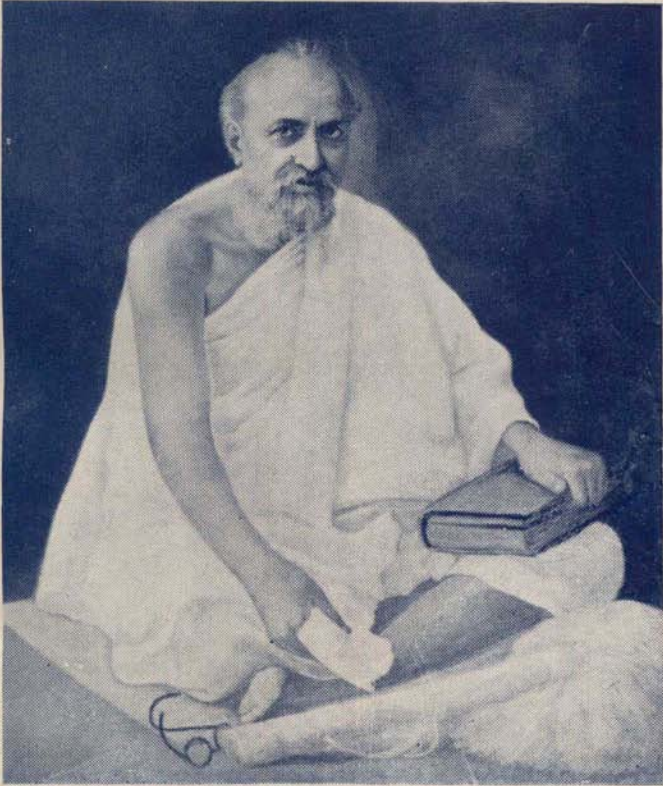
૫૦૦ શ્રી ઋષભદેવ પાર્શ્વનાથ જૈન મંદિર ઉમેદાબાદ

૧૭૦ શ્રી જૈન સંઘ હ. શ્રી ઉમેદમલજી વડોદરા

૧૦૦ શ્રી ઉમેદમલજી જૈન હસ્તક મુંબઈ

૨૫૧ બહેનોના ઉપાશ્રય તરફથી પાલેજ

૨૫૧ શાંતિલાલ વર્ધમાન પેઢી પાલેજ

પંનાબકેશરી યુગવીર આચાર્યશ્રી
વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજી મહારાજ

સમર્પણ

કલિકાલકલ્પતરુ, અજ્ઞાનતિમિરતરણી, પંજળ કેસરી-સમયજ-
વિશ્વવલ્લભ, સાધુ સંસ્થાના જ્યોતિર્ધર, આદર્શ શ્રમણ, અનન્ય
ગુરુશક્ત, અતત ઉદ્ધમી, માનવપ્રેમની મંગળમૂર્તિ, રાષ્ટ્રપ્રેમના પૂજરી,
સમાધાનપ્રેમી, દીર્ઘ તપસ્વી, પ્રતિજ્ઞાધારી, ઉન્નવિહારી, સમાજ-
સમુદ્ધારક આચાર્યપ્રવર શ્રીમદ્ વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજી

આપના

પ્રાણપ્યારા શાન્તમૂર્તિ, સેવાના રસિયા, અંયમના સમુદ્ર, આપના
પદધર, પંજળના રાહબર શ્રી સમુદ્રસૂરીજીની જીવન-પ્રભા આપના
ચરણકમળોમાં સમર્પિત કરું છું.

- મહુવાકર

એ બોલ

જિનશાસનરત્ન શાંતમૂર્તિ આચાર્યપ્રવર શ્રીમદ્ વિજયસમુદ્ર-
સૂરીશ્વરજી મહારાજનો જીવનપરિચય લખવાની મારી ઇચ્છા હતી,
તેવામાં મારા વિદ્વાન કવિરત્ન મિત્ર પ્રો. રામકુમાર જૈન એમ.એ. એ
હિન્દીમાં “જીવન ઔર વિમર્શ” નામથી પ્રકાશિત કરેલ તે વાંચતાં
વાંચતાં હું પ્રભાવિત થયો. પૂ. આચાર્યશ્રીના જીવનપ્રસંગો, ચાર્ટમાસો,
ધર્મભાવના ભાઈશ્રી રામકુમારે સુંદર રીતે આલેખ્યા છે.

આ જીવનપરિચય ગુજરાતીમાં આલેખવાની મને લાભના હતી તેથી
મેં પૂજ્ય આચાર્ય મહારાજની તે માટે આજ્ઞા માગી. મારા તરફની
અપાર મમતાને લીધે તેઓએ સંમતિ આપી. મને ખૂબ હર્ષ થયો.

ભાઈશ્રી રામકુમારે ઈન્દોર સુધીની વિગતો લખી છે. પણ એ
પછીના દિલ્હીનું લવ્યસ્વાગત, મહાવીર નિર્વાણ મહોત્સવ, આચાર્ય-
શ્રીનો ૮૪મો જન્મસમારોહ, લુધિયાણા, હોશિયારપુર આદિમાં થયેલ
અનેક ધર્મપ્રભાવના, અભિનંદનપત્રો, પ્રતિષ્ઠાઓ, સ્મરણાંજલિઓ
અને પ્રેરક પત્રોની સામગ્રી વિપુલ પ્રમાણમાં અને વ્યવસ્થિત રૂપમાં
મને જુદી જુદી જગ્યાએથી પ્રાપ્ત થતી રહી. ૫૦૦ પાનાં થવાની
ધારણા હતી પણ ૧૦૦૦ ઉપર પાનાં થવાની શક્યતા હોવાથી એ
ભાગ કરવાની ફરજ પડી છે. પ્રથમ ભાગમાં વરોદરા સુધીની વિગતો
અને ૨૫ જેટલા પ્રેરણાદાયી ફોટાઓ મૂક્યા છે.

આ જીવનપરિચયને રસપ્રદ, સુંદર અને સમૃદ્ધ બનાવવા
યથાશક્તિ પ્રયાસો કરી પુણ્યશાળી ધર્મનાયકની હૃદયસ્પર્શી કથાને
ગુજરાતી વાંચકો સમક્ષ મૂકવાનો અદનો પ્રયત્ન કર્યો છે.

આ જીવનપ્રભા લખવાની કાચી સામગ્રીરૂપ માહિતી અગ્રાહી
મેં જણાવેલ તેમ પ્રો. રામકુમાર જૈને લખેલ ‘જીવન ઔર વિમર્શ’
નામે હિંદી પુસ્તકમાંથી મળી છે.

ઉપરાંત યુગવીર આચાર્ય શ્રી વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજી જન્મ-શતાબ્દી ઉજવણીનો અંક, 'જૈન' પત્ર, 'વિજ્યાનંદ', વલ્લભ સંદેશ' તેમજ પૂ. આચાર્ય મહારાજની ડાયરીઓ વિગેરેમાંથી પણ કેટલીક માહિતી મળી છે. કેટલાક સમાચારો અને વિગતો ગોઠવવામાં મને અનન્ય ગુરુલકતો શ્રી રસિકલાલ એન. કારા, શ્રી ઉમેદમલજી જૈન મદદરૂપ બન્યા છે અને શ્રી નગીનદાસ વાવડીકર તરફથી પણ મને જોઈતી સામગ્રી મળી છે. આ તકે સૌનો આભાર માનું છું.

આ ગ્રંથનું આમુખ, શ્રી મહાવીર જૈન વિદ્યાલયના મહામાત્ર સેવાપ્રિય મારા વિદ્વાન મિત્ર શ્રી કાંતિલાલ ડી. કારા એમ.એ. એ લખી આપી મને આભારી કર્યો છે. પૂ. આચાર્ય ભગવંતની ભાવના પ્રગણે આ જીવનપ્રભા શ્રી આત્માનંદ જૈનસભા - મુંબઈ તરફથી પ્રકાશિત થાય છે, તે આનંદપ્રદ છે.

આ ગ્રંથમાં રાષ્ટ્રપતિ, માલવકેશરીશ્રી સૌભાગ્યમલજી મહારાજ, ડૉ. ભાઈલાલ બાવીશી, પ્રો. પૃથ્વીરાજ જૈન એમ.એ. એ સ્મરણાંજલિ-ઓ લખી મોકલી ગ્રંથની શૈલામાં વૃદ્ધિ કરી છે. આ બધા મહાનુ-ભાવોનો આભાર માનતાં હર્ષ અનુભવું છું.

જીવનપ્રભા આલેખતા અનેક પ્રસંગો લેવા પ્રયત્ન કર્યો છે, તોપણ ઘણી ઘણી વિગતો રહી ગઈ હશે તે ક્ષમ્ય ગણુવા વિનંતી.

આ જીવનપ્રભામાંથી આપણે શાસનપ્રેમ, રાષ્ટ્રભક્તિ સેવા, મધ્યમવર્ગના ઉત્કર્ષ માટેની ભાવના, સર્વધર્મસમભાવ અને ચારે દિશાઓની એકચત્તાની દૃષ્ટિ કેળવીએ અને જીવન ધન્ય બનાવીએ એ જ અભ્યર્થના.

ચૈત્ર સુદ-૧ ૨૦૩૩

ઘાટગોપર.

—મહુવાકર

આચાર્યશ્રીના જન્મદિવસ પર ભારત ગણરાજ્યના મહામાન્ય
રાષ્ટ્રપતિ શ્રીમાનુ ફાકરુદ્દીન અલીઅહમદનો સંદેશ

MESSAGE

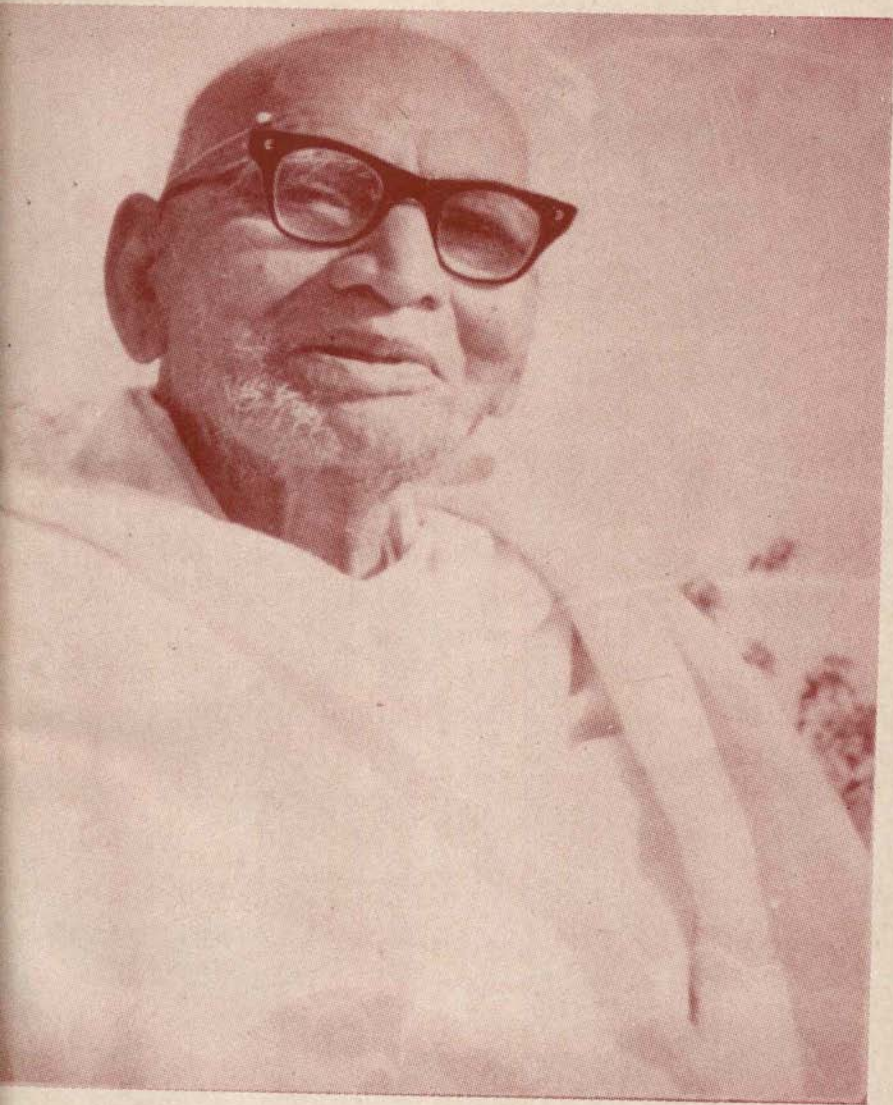
“I am glad to know that Shri mahavira Jain Yuvak Sangh (Uttar Bharat) is celebrating the 84th Birthday of His Holiness Shantmurti Acharya Shri YiJay Samundra Suriji maharaj as ‘Yuva Chatna Divas’ on 25th December this year.

His Holiness is an embodiment of Lord mahavira's teachings of love, compassion, Service and sacrifice.

He is essentially a spritual person. It is but natural for the youth to draw inspiration from him to lead a pious and purposeful life and to imbibe the spirit of the brotherhood and tolerance.”

“I pray a long life to Acharya Shreeji and wish him all the success to his mission of cultural, educational and religious resurgence.

(Sd) Fakrudin Ali Ahmed

જિનશાસનરત્નશાંતમૂર્તિ
આચાર્યશ્રી વિજયસમુદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ

શુભકામના

માલવકેશરી પ્રસિદ્ધ વક્તા પં-રત્ન

શ્રી સૌભાગ્યમલ્લ મહારાજ

મુઝે યહ જનકર અત્યંત પ્રસન્નતા હૂઈ કિ શાસ્ત્ર સ્થવિર
આચાર્યશ્રી સમુદ્વિજયજી સૂરીશ્વરજી મ.સાકા જીવન પ્રકાશિત ક્રિયા
જા રહો હૈ.

આચાર્યશ્રી સચ્ચિદ્ર સમગ્ર જૈન સમાજ કે લિયે ગૌરવ સ્વરૂપ
હૈ. એક આચાર્યકા સળસે બડા ગુણુ નિરભિમાનતા તથા મિલન
સારિતા આપમેં ફૂટફૂટકર ભરે હુએ હૈ. અપને ઈન્દી સદ્ગુણોસે
આચાર્યશ્રી જૈન સમાજમેં હી નહીં જૈનેતર સમાજમેં બી અત્યંત
લોકપ્રિય હો ગયે હૈ. શાસ્ત્ર તથા લોકપ્રિય તો આપ હૈ હી. ૮૪
વર્ષકી અવસ્થામેં બી આપકા ઉત્સાહ યુવકોંસા નજર આતા હૈ. આપ
જૈન ધર્મ કે સભી સંપ્રદાયોંકી એકતા ય સમન્વય કે પ્રતિ સતત
પ્રયત્નશીલ રહતે હૈ.

આપકે હાર્દિક પ્રેમકા વાસ્તવિક સ્વરૂપ તો તળ પ્રત્યક્ષ દેખને
કામિલા જળ આપને હમારે ઈન્દોર ચાતુર્માસ પ્રવેશ કે પૂર્વ અપને
આજ્ઞાનુવર્તી સંતોકો લગભગ ૨ માઈલ તક સામને બેજો થે. સચ્ચિદ્ર
જૈન સમાજકે અન્ય સભી સાધુમુનિરાજો કે લિયે યહ એક અનુ-
કરણીય આદર્શ હૈ. ઈન્દોર ચાતુર્માસબાદ પુનઃ રતલામ મેં દીક્ષા
પ્રસંગે કો લેકર સુસંયોગ પ્રાપ્ત હુઆ. મં શ્રીકા ઉત્કૃષ્ટ પ્રેમભાવ,
જૈન ધર્મ કે પ્રચાર તથા પ્રસાર કી હાર્દિક તમન્ના તથા જૈન ધર્મ કી
પ્રભાવના કરનેકી સતત ચિંતા દેખકર મેં સચ્ચિદ્ર દંત રહ જતા થા.

એસે ચારિત્ર્યવાન તથા જ્ઞાનવાન મહાપુરુષોંકા જીવનચરિત્ર અવસ્થ પ્રકાશિત હોના ચાહિયે. ઈસસે શ્રાવક સમાજકો હી નહિ સાધુ સમાજકો ભી જખરદસ્ત પ્રેરણા મિલેગી, ઔર આપકે જ્ઞાન-દર્શન તથા ચારિત્ર્ય કે સદ્ગુણોંકી સુવાસ અવસ્થ પ્રસારિત હોગી.

ખાસ કરકે ભગતાન મહાવીર કે ૨૫૦૦ વે નિર્વાણ મહોત્સવકે પવિત્ર અવસર પર પ્રકાશિત ક્રિયા જનનેવાલા યહ આચાર્યશ્રીજીકા જીવનચરિત્ર સમી ભવ્યાત્માઓંકો લાભદાયક તથા પ્રેરણાદાયક હો યહી શુભ કામના.

પં. શ્રી સૌભાગ્યમલજી

સ્થાન ઉપાગ્રય

૨૬-૧૧-૭૪

સાંઘાણી એસ્ટેટ ઘાટકોપર

વંદનાંજલિ

(ડૉ. જાઈલાલ એમ. બાવીશી. M. B. B. S પાલીતાણા)

આગ્રહશા વિશાળ દિલ, સમતા અને સરળતાની મૂર્તિ સમા,
નાત્સલ્ય ઝરતા, પૂ. આચાર્યશ્રી વિજયસમુદ્રશરિજી મહારાજ આટલી
વૃદ્ધ વયે પણ દહેતાપૂર્વક ને આયોજનપૂર્વક માર્ગદર્શન આપી અનેક
સમાજોદ્ધારના ને શાસનોત્થતિનાં કાર્યો કરાવી રહ્યા છે એ પુનિત
સંતને ચરણે શતશબ વંદનાં.

(હાયકુ)

સમતાધારી

મૂર્તિ સરળતાની !!

ધન્ય સંત એ !!!

૧

મુખમુદ્રાએ,

વાત્સલ્ય નિર્ઝરતી,

સ્નેહસરિતા !

૨

દદ નિશ્ચયી,

સક્રિયતાના સ્થાન.

સિદ્ધ સાધક !

૩

સત્ત આગવી

યોજના અવનવી

સંત સર્જક.

૪

રિષિ સંતની.

બ્યવહારે કુશળ,

માર્ગદર્શક.

૫

સમુદ્ર સમા,

સરિમાં શ્રેષ્ઠતમ,

વંદન લહે.

૬

બાળક સમા,

વિશાળ દિલવાળા,

શીશ ઝુકાવું.

૭

રોમરોમમાં ગુરુલક્ષિત

(પ્રો. પૃથ્વીરાજ જૈન. M.A. શાસ્ત્રી)

આચાર્યશ્રી સમુદ્સરિજીનું આદર્શ અનુકરણીય ચરિત્ર તેમની અથાગ અત્યુત્તમ ગુરુલક્ષિતથી વિશેષ દેદીપ્યમાન છે. એમ લાગે છે કે તેમના ઔદારિક દેહનું નિર્માણ પૂર્ણરૂપે ગુરુલક્ષિતના પરમાણ્વઓથી થયેલું છે, તેમના રોમરોમમાં, જીવન કાળના પળપળમાં હૃદય અને મસ્તિષ્કના પ્રદેશમાં ગુરુલક્ષિત વ્યાપ્ત છે. આચાર્યશ્રી એ ગુરુદેવના મિશનની પૂર્તિને માટે બધુંજ ન્યોછાવર કરી દીધું છે. સ્વ ને ગુરુદેવના કાર્યોની દીપશિખા પ્રજ્વલિત રાખવાને માટે વિલીન કરી દીધું છે, શિક્ષાપ્રચાર, સંઘ ઐક્ય, મધ્યમવર્ગનો ઉત્કર્ષ, શાસનસેવા, જનહિત અને રાષ્ટ્રસેવા આદિ બધાં ક્ષેત્રોમાં આપનું યોગદાન છે.

જૈન સંઘ આપને આદર્શ ગુરુલક્ષિત, વિનમ્ર, વિનીત, ત્યાગી, શાન્ત, મંભીર, ઉદાર, ક્ષમાશીલ, તપસ્વી, શાસન-દીપક, સરળ સ્વભાવી શ્રદ્ધેય માને છે.

ગુરુવરની આદર્શ ગુરુલક્ષિત તેમજ નિષ્કામ સેવા ભાવના જોઈને મારું હૃદય તેમના ચરણારવિન્દોમાં વંદના કરે છે.

શાસનદેવ તેમની જીવજાયામાં આપણને કૃતાર્થ અને લાભાન્વિત કરતા રહે એ જ કરુણ પ્રાર્થના.

આમુખ

ત્રેવીશ ચોવીશ વર્ષ પૂર્વેનો આ પ્રસંગ છે. જૈન શ્રીસંઘની વિભૂતી સમા, જ્ઞાન તપોનિધિ, જૈન શાસન પ્રભાવક સમયદર્શી આચાર્ય શ્રી વિજયવલ્લભસુરીશ્વરજી મહારાજ મુંબઈમાં ગિરાજમાન હતા. જિનશાસનરત્ન શાંત મૂર્તિ શ્રીમદ્ વિજયસમુદ્રસુરીશ્વરજી મહારાજ ગુરુદેવની આગ્રાથી પંજાબ જવાની તૈયારીમાં હતા. આ પ્રસંગે જીવનને સુકસિત અને સુસાર્થક કરનાર આચાર્યપ્રવર શ્રી વિજયવલ્લભ સુરીશ્વરજી પાસે ભક્તિપૂર્વક વંદના કરવા આચાર્ય શ્રી વિજય-સમુદ્રસુરીશ્વરજી મહારાજ શિષ્યો સાથે ગયા.

જાનને વિભૂતિઓ મળી અને હૃદયસાગરમાંથી અક્ષુધારા સાથે ગુરુના ચરણમાં મસ્તક ઝુકાવ્યું દસ્ય હૃદયગમ જાની ગયું. ગુરુદેવે વાસણેપ નાખી ગદ્ ગદ્ કંઠે ગુરુદેવના નામ, કામ અને આદર્શોને પરિપૂર્ણ કરો તેવા મંગળ આશીર્વાદ આપ્યો.

આચાર્યશ્રી સમુદ્રસુરિજી વિહાર કરી બોરસદ સુધી પહોંચ્યા હશે ત્યાં યુગપુરુષ ગુરુદેવનું સ્વાસ્થ્ય કથળ્યાના સમાચાર મળતાં જ બોરસદથી ઉઘ્ર વિહાર કરીને મુંબઈ પાછા દોડી આવી ગુરુદેવની સેવાસુશ્રુષામાં લાગી ગયા. અનન્ય ગુરુભક્તિનું આ આદર્શ દષ્ટાંત !

પૂજ્ય આચાર્ય શ્રી વિજયસમુદ્રસુરીશ્વરજી મહારાજનું હૃદય બ્રહ્મ સુકોમળ છે. વાણીમાં અપૂર્વ માધુર્ય, સમતા અને નમ્રતાની મૂર્તિ સનાતન સત્યથી ભરેલી તેમની સુધાવાણી સૌના હૃદયને સ્પર્શે છે. તેઓશ્રીનું વ્યક્તિત્વ તદ્દન નિરાળું છે. ત્યાગ, ધીરજ, શાંતિ અને સહનશીલતા વગેરે સ્વાર્થહીન અર્થો તેમના દૈનિક જીવનમાં અનુ-ભવવા મળે છે.

“જે બુદ્ધિ દ્વારા એકબીજા વચ્ચે મૈત્રી સંપ એકતા થાય, ધર્મની માથાઓનું તરવ સમન્વય-સમન્વયાય, સત્યની સાચી ઓળખ થાય,

નમ્રતા વૃદ્ધિ પામે અને સંયમની પણ વૃદ્ધિ થાય, સેવાભાવી બનાય, ત્યાગવૃત્તિ વધે, ધર્મપ્રેમ પાંગરે, સદ્બુદ્ધિથી જીવનને સાર્થક કરે તે દ્વારા સમાજના સમ્પ્રત્યાન તથા યોગક્ષેમ અને કલ્યાણ માટે પ્રયત્નશીલ રહે, આ ગુરુદેવની વાણીને જૈન શાસન આચાર્યશ્રી વિજયસમુદ્ર-શ્રીશ્વરજી મહારાજે જીવનનો ક્રમ બનાવ્યો છે અને ખીજાં ભાઈ-બહેનો પોતાના જીવનમાં ઉતારે તે માટે નમ્ર ભાવે શહેરે શહેરે-ગામેગામ વિચરી આદેશ આપી રહ્યા છે.

‘ જિનશાસનરત્ન ’ જીવનપ્રભાના લેખક શ્રી મહુવાકરે પ્રસંગોના વૈવિધ્યને રસપ્રદ બનાવેલ છે. ચરિત્રના અનેક પ્રેરક પ્રસંગો માટે આકર્ષણીય, સુરેખ અને સુસ્પષ્ટ હોષ વાંચવા વિચારવામાં બાદગાર થઈ પડે તેવી રીતે રોચક શૈલીમાં ગૂઢ્યા છે.

આચાર્યશ્રીનો ધર્મ પ્રચાર માટે ગામેગામના પાદવિહાર પોતાની સગવડને બદલે પરોપકાર તરફ લક્ષ અને આત્મલઘુતાના અનેક રસપ્રદ પ્રેરક પ્રસંગો વાચકને આનંદ ઉપજાવે તેવા છે.

બધા કિરકાના જૈનો અને અન્યધર્મી સજ્જનોએ પણ પોતાની લક્ષિત આચાર્યશ્રી પ્રત્યે પ્રદર્શિત કર્યાના અનેક હૃદયસ્પર્શી પ્રસંગો જોખંડે આ ગ્રંથમાં આલેખી આચાર્યશ્રીને સાચા સ્વરૂપે રજૂ કર્યા છે.

આ ચરિત્રમાં અનેક પ્રસંગોનાં વર્ણનો આવે છે તેમાં આચાર્યશ્રીનો પ્રદેશ પ્રદેશ-ગામેગામનો વિહાર, ભુદા ભુદા ધર્મની અનેક વ્યક્તિઓના પરિચયોનું વૈવિધ્ય અને ધર્મપ્રચાર તથા સમાજ ઉત્કર્ષની ભાવનાના પ્રસંગો રજૂ કરી આચાર્યશ્રીની જીવનપ્રભા પર સારો એવો પ્રકાશ લેખકે પાડ્યો છે. તે અનેક રીતે અભિનંદનને યોગ્ય છે. હકીકત રજૂ કરવા સાથે ખોટી પ્રશંસા કે અતિશયોક્તિને સ્થાન આપેલું નથી. જેથી ચારિત્રનાંચકની પ્રતિભાને ઉચિત અવકાશ, આ પુસ્તકમાં આપેલ છે.

જિનશાસનરતન'નું જીવન એક આદર્શ ધર્મનાયકની જામી આપણી
મામે ઉપસ્થિત કરે છે. એક કવિએ બહુયોગ્ય રીતે આલેખ્યું છે કે—

વર્ષો તક તેરી કાયા રહે.

શ્રીસંઘ પર તેરી જાયા રહે.

આદર્શ ગુરુભક્તિ, વિનમ્ર, ઉદાર, ક્ષમાશીલ, તપસ્વી, શાસન-
નાયક આપણા સૌના કરોડો વંદનના અધિકારી છે. યુગપુરુષ દીર્ઘાયુ
તંદુરસ્ત જીવન ભોગવી શ્રીસંઘને તેઓશ્રીનું માર્ગદર્શન પ્રેરણા
મળતા રહે તેવી શુભ લાવના સાથે—

૪૮, ઓગસ્ટ ક્રાંતિ માર્ગ

મુંબઈ ૪૦૦૦૩૬

તા. ૧૯-૨-૧૯૭૭

કાન્તિલાલ ડાહ્યાભાઈ કોરા

એમ. એ.

શ્રી આત્માનંદ જૈન સભા : મુંબઈ

પ્રાતઃક્રમરણીય પંચમળકેસરી યુગવીર આચાર્યપ્રવર શ્રી વિજય-વલ્લભસૂરીશ્વરજી એક યુગદંષ્ટા, સર્વકલ્યાણકારી ધર્મનાયક હતા. અગાઉથી પારખી દોઢપણ ભંગીરથ કાર્યને પૂરું કરવાની તેઓશ્રીની શક્તિ, સૂઝ અને ધગશ ખરેખર અદ્ભુત અને આદર્શ હતી. જૈન કુટુંબો સુખી અને જૈન ધર્મ અને સંઘ વધુ પ્રભાવશાળી અને, એ માટે આચાર્યપ્રવર સતત ચિંતા સંવતા અને સાથે સાથે અવિરત પુરૂષાર્થ પણ કરતા પરિણામે સમાજમાં અનેક સ્થળોએ કેળવણીની અને બીજી સેવા-સંસ્થાઓ અસ્તિત્વમાં આવી હતી.

અમારી શ્રી આત્માનંદ જૈન સભા મુંબઈ પણ એ પરમ ઉપકારી આચાર્ય મહારાજની લાવનાનું સમાજને મળેલું ફળ છે. આજથી ૩૬ વર્ષ પહેલાં વિ.સં. ૧૯૯૭ના ચૈત્ર સુદ ૧ ના રોજ આચાર્યશ્રી મહારાજની પ્રેરણાથી જૈન સમાજની ધાર્મિક, સામાજિક અને સાંસ્કૃતિક દૃષ્ટિએ ઉન્નતિ થાય, તેમજ જૈન ધર્મનો પ્રચાર કરી શકે એવાં સાહિત્ય પ્રકાશન જેવાં કાર્યો થતાં રહે એ દૃષ્ટિથી આ સભાની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી. સભાની સ્થાપના થયા પછી જૈન મહાપુરુષોના ગુણાનુવાદ કરવા માટે, પ્રવચનો યોજવાનું શરૂ કરેલ છે. અને એ ક્રમ આજે પણ જળજી રાખેલ છે. વિ.સં. ૨૦૦૮માં શ્રાવક-શ્રાવિકાના ઉત્કર્ષ માટે આચાર્યશ્રીએ પાંચ લાખનો નિધિ એકત્ર કરવા સમાજ પાસે ટહેલ નાખેલ, જેમાં આ સંસ્થાએ હવંતરસ લીધો હતો.

‘સાધાર્મિક બંધુઓને રાહત આપવા પૈસા ફંડ’ની યોજના વિ.સં. ૨૦૦૦૮થી આ સંસ્થાએ ચાલુ કરેલ છે. આ માટે મુંબઈ અને પરાંઓનાં દેરાસરોમાં તથા વેપારી પેઢીઓમાં પેટીઓ મૂકવામાં આવી છે અને તેમાં એકત્ર થતી રકમનો ઉપયોગ સાધાર્મિક ભાઈ બહેનોની ભક્તિ કરવામાં થાય છે.

વિ. સ. ૨૦૧૦માં આચાર્યશ્રીના સ્વર્ગવાસ પછી તેઓશ્રીની ચિંરજીવ સ્મૃતિ માટે શ્રી વલ્લભસુરિસ્મારક નિધિની રચના કરવામાં આવી છે અને આ નિધિમાંથી જૈન ધર્મ અને તત્ત્વજ્ઞાનનું ઉત્તમ સાહિત્ય અંગ્રેજી તથા હિન્દીમાં પ્રગટ થાય છે. અત્યાર સુધીમાં ૧૩ પુસ્તકો પ્રચારાર્થે પ્રગટ કરવામાં આવ્યાં છે.

જૈન કુટુંબોને રહેવા સસ્તા મકાનની યોજના આ સંસ્થાએ હાથ ધરીને તેના માટે સ્વતંત્ર કમિટીની રચના કરી હતી.

મહાવીરનગર અને ૩૪૪ કુટુંબો રહી શકે તેવા બ્લોકો કાંઠા વડીમાં બનાવેલ છે. સસ્તા ભાડાના બીજા મકાનો થાય એ માટે સભાના પ્રયત્નો ચાલુ છે.

દર વર્ષે કારતક શુદ્ધ ૧૫ અને ચૈત્ર શુદ્ધ ૧૫ના દિવસોએ શ્રી વિજયવલ્લભ ચોકથી ભાયખલા શ્રી તીર્થરાજ શત્રુંજયના પટના તથા ત્યાંના જિન મંદિરના દર્શનાર્થે જવા આવવા માટે બસ સેવાની વ્યવસ્થા સભા કરે છે.

શ્રી જમ્મુ (કાશ્મીર) જિનાલય જિર્ણોદ્ધાર માટે આ સંસ્થાએ પ્રારંભથી જ રસ લીધો હતો અને તાજેતરમાં પ્રતિષ્ઠા પ્રમંજે સ્પેશ્યલ ટ્રેન લઈને ૪૫૦ ભાઈબહેનોનો યાત્રા-પ્રવાસ યોજ્યો હતો.

સ્વ. આચાર્યશ્રી વિજયવલ્લભસુરિશ્વરજી જન્મશતાબ્દી શિક્ષણ ટ્રસ્ટ, તપસ્વી મુનિશ્રી અર્મકાન્તવિજયજી સ્મારક તથા સ્વ. આમને પ્રભાકર મુનિશ્રી પુણ્યવિજયજી સ્મારક નિધિ વગેરેને પુષ્ટિ આપનાં કાર્યોમાં મહત્ત્વનો ફાળો આ સભાએ આપ્યો છે.

આ સિવાય સંસ્થાના કાર્યકરોએ મુરાદાબાદ, બડોત, અંબાલા, ફરોખપુરનાથ, જંડિયાલાગુરુનાં દહેરાસરોનાં જિર્ણોદ્ધારમાં રસપૂર્વક સક્રિય ભાગ લીધો છે.

સંસ્થાના બંધારણ અને ધારાધારણ અનુસાર રૂ. ૫૦૧ આપનાર પેટ્રન, રૂ. ૧૦૧ આપનાર આજીવન સભ્ય અને રૂ. ૬ આપનાર વાર્ષિક સભ્ય બની શકે છે. ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ એક્ટ અન્વયે

આ સલાની નોંધણી થયેલ છે, જૈન સમાજના નાનામેષ્ટા સોનો
સહકાર મળતો રહે એ જ અભ્યર્થના. લિ.

જયંતીલાલ રતનચંદ શાહ

પ્રમુખ

કાંતિલાલ ચુનીલાલ ચોકસી

ઉપપ્રમુખ

કાંતિલાલ હરગોવિંદદાસ શાહ

કોષાધ્યક્ષ

૧ રસિકલાલ નાથાલાલ ડોરા

૨ હિમેશભલ હનરીમલ જૈન

૩ દામજી કુંવરજી છેડા

માનદમત્રીઓ

*

શ્રી આત્માનંદ જૈન સલા, મુખર્ધ, કમિટીના સભ્યો

૨૦ વર્ષોથી વધુ સમયથી સલાને સેવા અર્પનાર

એક્ષ - ઓફીસીઓ સભ્યો

૧ શ્રી જેસીંગલાલ લલ્લુભાઈ શાહ ૪ શ્રી દેશરીચંદ જેસીંગલાલ શાહ

૨ „ શાંતિલાલ મગનલાલ શાહ ૫ „ રસિકલાલ નાથાલાલ ડોરા

૩ „ જગજીવન શિવલાલ શાહ

કમિટીના સભ્યો

૧ શ્રી પોપટલાલ ભીખાચંદ ઝવેરી ૧૧ શ્રી નટવરલાલ એસ. શાહ

૨ „ રમણુલાલ નગીનદાસ પરીખ ૧૨ „ લક્ષ્મીચંદ ગુલાબચંદ ઝવેરી

૩ „ ખુમચંદજી રતનચંદજી જોરા ૧૩ „ મોહનલાલ સી. શાહ

૪ „ અમરચંદ રતનચંદ ઝવેરી ૧૪ „ બાબુલાલ ડોદરલાલ શાહ

૫ „ લાલા કુંજલાલજી એસ. જૈન ૧૫ „ જયંતીલાલ મયાચંદ શાહ

૬ „ વિલાયતીરામજી જૈન ૧૬ „ રમેશભાઈ જે. સંઘવી

૭ „ પનાલાલ ખી. શાહ ૧૭ „ ખી.ખી. સંઘવી

૮ „ ડાહ્યાભાઈ કકલદાસ ઝવેરી ૧૮ „ કુમારપાળ વી. શાહ

૯ „ નટવરલાલ એમ. પાટીલ ૧૯ „ સત્યપાલજી જૈન

૧૦ „ રસિકભાઈ ખી. ઝવેરી ૨૦ „ પ્રતાપભાઈ કે શાહ

સેવામૂર્તિ આચાર્યશ્રી
વિજયસમુદ્રસૂરિજી મ.
For Private & Personal Use Only

૧. પ્રતાપી પૂર્વજો

વર્તમાન ચૌવીસીમાં અન્તિમ તીર્થંકર પતિતપાવન તરણુતારણુ શ્રીમહાવીર પ્રભુ આજથી અઢી હજાર વર્ષ પૂર્વે નિર્વાણપદ પામ્યા. દેવોએ રત્નોના દીપક જગાવી દીપાવલીના રૂપમાં ભગવાનની અમર જ્યોતિનું સ્મૃતિપર્વ સ્થાપિત કર્યું. પ્રભુના લક્ષિતપૂર્ણ આવેગ, શોક તેમ જ આત્મચિંતન દ્વારા લઙ્ગિલંકાર શ્રીગૌતમ ગૌતમ સ્વામી ગણધરને પણ કેવલજ્ઞાન તથા મોક્ષની અનુપમ લઙ્ગિ પ્રાપ્ત થઈ.

આ રીતે ભગવાન મહાવીર પ્રભુની પરંપરા શ્રી ગૌતમ સ્વામીથી શરૂ થઈને શ્રી સુધર્માસ્વામી, શ્રી જમ્બુ સ્વામી આદિ દ્વારા અગ્રેસર થતી દિગંબર-શ્વેતાંબર ધારાઓમાં વિભાજિત થઈને શ્રી રત્નપ્રભસૂરિણ, શ્રી હરિભદ્રસૂરિ, શ્રી કુન્દકુન્દાચાર્ય, સ્વામી સમન્તભદ્ર, શ્રી સિદ્ધસેન દિવાકર, મહારાજ કુમારપાલ પ્રતિબોધક કલિકાલસર્વજ્ઞ શ્રી હેમચંદ્રાચાર્ય, દાદા જિનહત્ત સૂરિણ, અકબર બાદશાહ પ્રતિબોધક જગદ્ગુરુ શ્રી વિજયહીરસૂરીશ્વરણ મહારાજ આદિ દ્વારા પ્રવાહિત થતાં થતાં જૈન સંઘના ઉદ્ધાનને પલ્લવિત કરતી રહી. પરંતુ એક સમય એવો આવ્યો કે દિગંબર સમાજમાં ભટ્ટારકોની તથા શ્વેતાંબર સમાજમાં યતિઓની પ્રધાનતા

થઈ ગઈ. બૌદ્ધધર્મના પતનકાળની સાથે સાથે જૈન યતિ-લઠારક પણ જ્યોતિષ, વૈદક તેમ જ મંત્રતાંત્ર ઇત્યાદિના ચમત્કાર દ્વારા જૈન શ્રાવકોના પ્રવૃત્તિમાર્ગની તરફ પ્રવૃત્ત કરવાનો પ્રયત્ન કરવા લાગ્યા. સાધુસમુદાય આ સમયે અતિઅદ્વય સંખ્યામાં હતો. વળી લઠારક-યતિઓના પ્રભાવથી હબાયેલા રહેતા હતા. આવા વિષમકાળમાં ન્યાયા-મ્લોનિધિ ૧૦૦૮ શ્રી વિજયનન્દસૂરીશ્વરજી (આત્મારામજી) મહારાજ તપગચ્છના ગગનાંગણમાં રવિનાં તેજસ્વી કિરણો માફક મહાપ્રતાપી આચાર્ય થયા, જે મહાત્માના પ્રતાપે અમેરિકા સુધી જૈન ધર્મનો જયનાદ શુંજવા લાગ્યો. તેઓ યુગપુરુષ, વિદ્વત્પુંગવ, મહાપ્રતાપી, તેમ જ મહા-સાહસી આચાર્ય હતા. પરંતુ આયુકર્મની વિચિત્રતા બહુ જ અદ્ભુત હોય છે. નિર્બલથી નિર્બલ વ્યક્તિ શતાયુજીવી બની જાય છે. બલિષ્ઠથી બલિષ્ઠ વ્યક્તિ અદ્વપાયુ બની જાય છે. સ્વામી રામકૃષ્ણ પરમહંસ, મહર્ષિ દયાનંદ, સ્વામી વિવેકાનંદ તથા સ્વામી રામતીર્થ, શ્રી વીરચંદ રાઘવજી ગાંધી આ બધા અદ્વપકાળમાં સંસારને શોકસાગરમાં ડુબાડીને આલ્યા ગયા.

ન્યાયામ્લોનિધિ આચાર્ય દેવમંદિરોતુ નિર્માણ, ધર્મ-ગ્રંથોતુ હિંદીમાં લેખન, પૂજા આદિની અનેક રાગરાગણીમય રચનાઓ આદિ અનુપમ કાર્ય જૈન સંઘના ઉદ્ધારને માટે કરી રહ્યા હતા. પરંતુ સાચા અને સારી શ્રાવકોના અભાવમાં એ બધાં સાધનો શ્રીસંઘની પ્રગતિ કેમ કરી શકે? કારીગર જ ન હોય તો ઓબર (Tools) શું કરી શકે ?

ન્યાયામ્ભોનિધિ આચાર્ય પોતાના પ્રિય શિષ્ય શ્રી વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજી(તે વખતે મુનિ વલ્લભવિજય)ને પોતાનો આશીર્વાદ, સંદેશ તેમ જ પ્રેમમય આદેશ દઈ ગયા કે “વલ્લભ ! સરસ્વતીમંદિરના નિર્માણની મારી ભાવના અધૂરી રહી ગઈ છે, તેને તું પૂર્ણ કરજે. સાથે સાથે પંજાબનું ક્ષેત્ર જે નવીન અને અસહાય છે, પ્રાણપણે પણ આ ક્ષેત્રની સારસંભાળ લેજે.”

ગુરુદેવ શ્રી વિજયવલ્લભસૂરિજી મહારાજે પોતાના દિવ્ય ચારિત્ર્યબલ તથા વિદ્વત્તાથી શ્રી પંજાબ સંઘ પર જ નહિ પણ સમગ્ર ભારતીય જૈન સંઘ ઉપર બહુમુખી ઉપકાર કર્યો. આજ તેઓશ્રીના ઉપદેશથી સ્થાપિત પ્રધાન સરસ્વતી મંદિર શ્રી આત્માનંદ જૈન ગુરુકુલ ગુજરાંવાલાના સ્નાતક શ્રી હીરાલાલ દુગડ, શ્રી પૃથ્વીરાજજી જૈન M. A., શ્રી રામકુમારજી જૈન M. A., શ્રી કેવલચંદજી જૈન (દિલ્હી), શ્રી કૃતેહચંદ મહાત્મા, શ્રી હંજરીલાલ જૈન, શ્રી ઈશ્વરલાલજી જૈન, શ્રી ધનરૂપમલ જૈન, શ્રી વસન્તીલાલજી જૈન, લાલા દેવરાજજી જૈન (દિલ્હી), લાલા ઇન્દ્રપ્રકાશજી, શ્રી હંજરીમલ બોહરા આદિ ભારતવર્ષનાં પ્રાયઃ બધાં ક્ષેત્રોમાં સામાજિક તેમ જ ધાર્મિક ઉન્નતિનાં શ્રેષ્ઠ કાર્યો કરી રહેલ છે. દુર્ભાગ્યથી આ સરસ્વતી મંદિર પાકિસ્તાનની હિંસા-પૂર્ણ વિષમય હવાઓથી ગ્રસ્ત થઈ ગયું; નહિતર આ સંસ્થા જૈન સમાજની ક્ષિતિજને એક વાર ચમક ચમક કરી દેત. આ સરસ્વતી મંદિર સિવાય શ્રી મહાવીર જૈન વિદ્યાલયની

છ છ શાખાઓ, શ્રી આત્માનંદ જૈન કોલેજ અંબાલા, શ્રી પાર્શ્વનાથ ઉમ્મેદ જૈન કોલેજ ફાલના, શ્રી પાર્શ્વનાથ જૈન વિદ્યાલય વરકાણા આદિ પ્રમુખ જ્ઞાન સંસ્થાઓ જ્ઞાનનો મિનાર બનીને વિવિધ પ્રાન્તોમાં જ્ઞાનનો પ્રકાશ ફેલાવી રહેલ છે. આ સિવાય અનેક હાઈસ્કૂલો, પાઠશાળાઓ, રાત્રિશાળાઓ, વિદ્યાર્થીગૃહો, જ્ઞાનમંદિરો, ઔષધાલય ગુરુદેવની અમર કીર્તિ પ્રસારિત કરી રહેલ છે. ત્યારે તો સમાજે તેઓશ્રીને કલિકાલકલ્પતરુ, અજ્ઞાનતિમિરતરણી, પંજબકેસરી, ભારતદિવાકર આદિ પદવીઓથી વિભૂષિત કર્યા હતા.

અન્તિમ આતુર્ભાસ પંજબકેસરી મહારાજતું મુંબઈમાં હતું. મનમાં અમર સાધ્ય લઈને વૃદ્ધાવસ્થા હોવા છતાં પોતાના સુદૃઢ બળા પર મધ્યમ વર્ગનો ઉદ્ધાર કરવાનો ભાર લઈને ગુરુદેવ મુંબઈ પહોંચ્યા હતા. જૈન યુનિવર્સિટીની સ્થાપનાની ઉદાર ભાવના પણ હૃદયમાં વિદ્યમાન હતી. પરંતુ કોણ જાણતું હતું વડોદરાના આ રમ્ય કમલ ન્યાયા-ભોનિધિના અમૃત પયથી સિંચિત થઈને પંજબ અને કાશ્મીરની હવાઓથી સભર સભર અન્તિમ સમયે ચોપાટીના ખારા સમુદ્રના જુવાળથી પુષ્પશૈયામાં પોઠી જશે ? અને મુંબઈની મહાન્યાપારિક નગરીમાં અમર સમાધિ લેશે ?

પંજબના હૃદયહુલારા, રાજસ્થાનના ફૂલહજારા, ગુજરાતની આંખોના તારા આખરે અસ્ત થઈ ગયા.

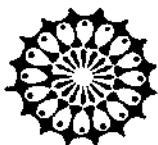
પરંતુ જ્ઞાની પુરુષ તો અમર હોય છે. આપણે માયાવી

પ્રાણી તેઓશ્રીની યાદમાં રોઈ લઈ એ છીએ, પરંતુ તેમની કીર્તિની અમરવેલ સદાસર્વદા લહેરાતી રહે છે.

તે તો પાર્થિવ કાયનો ત્યાગ કરીને વિશ્વના વાતાવરણમાં વ્યાપ્ત થઈ ગયા. પ્રાતઃકાલનો અમૃત વાયુ ઉપવનની પ્રત્યેક ઠળીને જીવન પ્રદાન કરે છે. પ્રત્યેક અંધકારપૂર્ણ ગુફામાં ચેતનાનાં નવકિરણો ચમક ચમક થઈ જાય છે. ગુરુદેવ તો સ્વર્ગે સિધાવ્યા. પોતાના પ્રાણુખ્યારા સમુદ્ર(વિજયસમુદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ)ને તાજ પહેરાવી ગયા. શ્રીસંઘની રક્ષાનો ભાર સોંપી ગયા. તેઓ જાણતા હતા કે શ્રી સોહન ગુરુ(ઉપાધ્યાય સોહનવિજયજી મહારાજ)-ના મનોહારી શિષ્ય જ આ વિષમ કાળમાં જનતાના મનમોહન બની શકશે. તેથી જ આ શાન્ત સમુદ્રને જ ગુણરત્નાકર બનાવી ગયા.

આમ તો ન્દાયામ્લોનિધિ આચાર્ય મહારાજ, પંજાબ-કેસરીગુરુદેવ તથા વર્તમાન પદ્ધર શ્રી સમુદ્રસૂરિજી મહારાજ અખિલ ભારતીય જૈન સંઘના છે, તોપણ પંજાબ શ્રીસંઘ પર તેઓનો અનુપમ ઉપકાર છે. સાથે સાથે પંજાબ તો ગુરુભૂમિ છે. શીખ સંપ્રદાયના દશ ગુરુ પણ આ ભૂમિના શૃંગાર મનાય છે. તેથી પંજાબ શ્રીસંઘની ભક્તિ ગુરુચરણોમાં અવર્ણનીય તેમ જ પ્રાકૃતિક છે, સ્વાભાવિક છે; કૃત્રિમ નહીં.

આ રીતે ગુરુ વલ્લભના પદ્ધર શાન્તમૂર્તિ સૌમ્યાત્મા ૧૦૦૮ શ્રી વિજયસમુદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ આ સમયે અમારી નેયાના ખેવૈયા છે.

૨. રાજસ્થાનની યશોગાથા

જોધપુર રાજ્યના નામથી પ્રસિદ્ધ પ્રદેશ મારવાડ અથવા મરુધર આજે રાજસ્થાન કહેવાય છે.

સિરોહી રાજ્ય તથા ખ્યાવરની આસપાસ સુધી આ મરુધર ભૂમિની સીમાઓ ગઈ છે. રાજસ્થાન રાજ્યનો આ અતિ ગૌરવપૂર્ણ પ્રદેશ છે. આ પ્રદેશમાં આબુનાં કલારમક જૈન મંદિરો લગ્ય વાસ્તુકલાનો ઝંડો ફરકાવી રહેલ છે. જે ભૂમિનું ગૌરવ અમરસિંહ રાઠોડ તથા દુર્ગાદાસ જેવા વીરોએ વધાયું છે, જે ભૂમિના નાના એવા વીર નરેશ વીરમદેવે બાર બાર વર્ષ સુધી દિલ્હીના મહાન સમ્રાટનો સુકાગ્રહો કર્યો હતો, જે ભૂમિમાં મકરાણા (આરસપહાણ) પથ્થરની ખાણ છે, જ્યાંના ગૌરીશુન્દ બળદો ભારત-પ્રસિદ્ધ છે, જે ભૂમિની ખાણમાં લગિનીની જેમ મેવાડ-ભૂમિ આવેલી છે, જેના મહારાણા પ્રતાપ તથા દાનવારિધિ ભામાશાહની કીર્તિગાથા સમીરના પ્રવાહની સાથે અરવલ્લી પર્વતમાલાઓની ગુફામાં ગુંજી રહી છે, જેની એક તરફ આબુ, બીજી તરફ જેસલમેર જેવી તીર્થભૂમિઓ જેને સ્વર્ગ-તુલ્ય બનાવે છે, બિકાનેરની અદ્ભુત શોભા જેને અમરાપુરી બનાવી રહેલ છે તે આ મારવાડ ભૂમિમાં મારવાડ જંકશનથી

જોષપુરનઃ મધ્યમાર્ગમાં પાલી નામનું નગર વિદ્યમાન છે. એક રીતે દિલ્હી તરફથી ચાલતાં મારવાડ કે મરુભૂમિનું આ નગર પ્રવેશદ્વાર કહી શકાય.

આ મરુધર ભૂમિમાં કાદમ્બરીના અરજોદ સરોવરની માફક પોતાની ધવલકીર્તિથી ધવલિત પાલી નગર શોભાયમાન છે. સાંભળ્યું છે કે પાટણ(ગુજરાત)ની જેમ અહીંના સંઘમાં પણ એક વખત બધા શ્રાવકો લક્ષાધિપતિ હતા. અહીં નવા આવનાર શ્રાવકને પણ સંઘ સાધર્મિક વાતસલ્ય દ્વારા પોતાની સમાન બનાવી લેતો હતો. આ કિંવદન્તી પણ ભાવનાવશ કહેવાતી હોય. પરંતુ તોપણ પાલી નગરની લગ્યતા અતિ પ્રાચીન તેમ જ લોકોને આકર્ષણ કરનારી છે.

મહાતીર્થ શત્રુંજયની સિદ્ધભૂમિ(પાલીતાણા)નું અધુરું નામ પાલીનગરે ગ્રહણ કર્યું છે. તેથી અમે તેને પવિત્ર તીર્થભૂમિ માની શકીએ છીએ. પાલીનાં મંદિરોમાં શ્રી નવલખા પાર્શ્વનાથ લગવાનું લગ્ય મંદિર સુપ્રસિદ્ધ તેમ જ દર્શનીય છે.

શાસ્ત્રકાર કહે છે એક પદ્ધતિમાં બધી ધર્મકરણી અને એક પદ્ધતિમાં સાધર્મિક ભક્તિ બરાબર છે. સ્વામીભાઈએ તે રોજ-રોટી, શિક્ષણ, દવા આપવામાં પુણ્ય સમજવું જોઈએ.

— વલ્લભસુધાવાણી

૩. જન્મમાંગલ્ય

આ પાલી શહેરમાં આજે પણ અનેક પ્રસિદ્ધ મંદિર-
ઉપાશ્રય-ઉદ્યાન-સ્કૂલ-પાઠશાળા-તળાવ આદિ શોભાયમાન
છે. વ્યાપારનું પણ તે એક સારું કેન્દ્ર છે. રાજસ્થાનના
મુખ્ય જિલ્લામાં તેની ગણના થાય છે. આ નગરમાં શ્રાવક-
કુલભૂષણ શ્રી શોભાયન્દ્રજી બાગરેયા મેહતા (મુત્તા) પોતાના
પ્રતિષ્ઠિત પરિવારની શોભા વધારી રહ્યા હતા. તેમનાં
ધર્મપત્ની ધારિણીદેવી (ધાણુદેવી) પણ એક ધર્મભાવ-
પરાયણા પતિવ્રતા નારી હતાં. શ્રી શોભાયન્દ્રના ઘરની
શોભાની વૃદ્ધિ કરવાને માટે અને ધારિણીદેવીને માટે
ધર્મની અનુપમ ભેટરૂપ આપણા ચરિત્રનાયકે સં. ૧૯૪૮ના
માગશર સુદ એકાદશી(મૌન એકાદશી)ના પવિત્ર દિવસે
આ દમ્પતીના ગૃહમંદિરે જન્મ લીધો. જ્યોતિષીઓના
મત અનુસાર મૌન એકાદશીને દિવસે જન્મ ધારણ કરનાર
બાળક માનવંશનો શિરોમણિ બનીને રહે છે. વળી બધી
સુખસમૃદ્ધિના તે ભોક્તા બને છે. આથી તો જ્યોતિર્વિદ
પ્રંડિતે બાળકનું નામ સુખરાજ રાખ્યું.

બાળક સુખરાજ ચન્દ્રની કળાની માફક દિનપ્રતિદિન,
વૃદ્ધિ પામવા લાગ્યો. સર્વસુખસંપન્ન ઘરમાં સુખરાજ સુખના

સામ્રાજ્યમાં આનંદમગ્ન રહેવા લાગ્યો. પરંતુ “સૈં દિન હોત ન સમાન”-બધા દિવસો સરખા નથી હોતા એ અનુસાર સર્વદા પૂર્ણિમા નથી હોતી તેમ જ સર્વદા અમાવાસ્યા પણ નથી હોતી. સુખ અને દુઃખ પણ દિવસના પ્રકાશ અને રાત્રિની છાયા સમાન હોય છે. “નીચૈર્ગચ્છત્ર્યુપરિ ચ દશા ચક્રનેમિક્રમેણ” જે સૂર્ય પ્રાતઃકાળે પ્રતાપયુક્ત ઊગે છે, સાયંકાળે તે જ સૂર્ય ઊઠાસી સહિત અસ્ત થાય છે. કૂલતું વિકસિત થવું પણ ચીમળાઈ જવાનું પહેલું રૂપ છે.

આપણા સુખરાજ પણ અધિક દિવસ સુખી ન રહી શક્યા. જાણે આ એક ચેતવણી હોય કે સુખરાજ, સંસારનાં સુખ ક્ષણિકે હોય છે. જો આ સંસારમાં અવિનાશી સુખ હોત તો તીર્થંકરો અને ચક્રવર્તીઓ તેને છોડીને દીક્ષા શા માટે અંગીકાર કરત ?

સુખસમૃદ્ધિમાં પાલનપોષણ મેળવતાં મેળવતાં સુખરાજને પણ માલાનો વિયોગ જોવો પડ્યો. પરંતુ આપ સાધારણ બાળક નહોતા. જે મહાન બનવા જન્મ ધારણ કરે છે તેને દુઃખની આંધીઓ થોડો સમય સન્તાપિત કરી જાય છે, પણ અધિક સમય સુધી તેને વિમોહિત કે વિચલિત નથી કરી શકતી.

એ અવશ્ય છે કે અકાળે આવી પડતી વિપત્તિ મહાનમાં મહાન પુરુષોને વિચલિત કરી દે છે. બાળપણનો નિશ્ચિંત સમય, કદ્યપનાનાં સ્વપ્ન માણવાનો સમય, વિશ્વોદ્ધાનમાં કોયલ કે બુલબુલની સમાન શુંબરવ કરવાનો સમય

અને અગ્રાનક આપત્તિનો પહાડ તૂટી પડવો એક વિષમ વિપત્તિ હતી. આ બાર વર્ષના સુખરાજ અને પૂજ્ય માતાનો વિયોગ ! સુખરાજને હવે સુખ ક્યાં ? તેનું તો સર્વસ્વ યમરાજે અપહરણ કરી લીધું હતું. “જનનીજન્મભૂમિશ્ચ સ્વર્ગાદપિ ગરીયસી” તો હેશભક્તોનું અમર વાક્ય છે.

માતાનો વિયોગ બાલ્યકાળના બાગમાં પાનખરનું આગમન મનાય છે. સુખરાજનું મન દુઃખી દુઃખી થઈ ગયું. ગૃહસ્થીનો આધાર છીનવાઈ જવાથી સુખરાજના પિતાશ્રી શોભાચન્દ્રજીના હૃદયની શોભા પણ કંઈક અંશે નષ્ટ થઈ ગઈ હતી. પરંતુ તેમને પોતાની ઉદાસીનતાની વિશેષ ચિન્તા નહોતી પણ પોતાના લાડલા સુખરાજના સુખની વિશેષ ચિન્તા હતી.

વાત્સલ્યરસનું તળાવ સુકાઈ ગયું. વિયોગથી તપેલી લૂ જીવનલતાને બાળી રહી. રહીરહીને અંતરની જવાલા રોમરોમને દગાડી રહી. સુખરાજનો સુખનો નિધિ આયુ-કર્મનો ચોર ચોરી ગયો. જો કે સુખરાજ તો સુખધામ- (મોક્ષ)ના ઉપાસક બનીને સંસારમાં આવ્યા હતા, પરંતુ બાલ્યકાળની મુગ્ધ મતિ. માતૃવિયોગનો વજ્રપાત-ઘનઘોર દુઃખનો દાવાનલ અને આ બધાની સાથે યુદ્ધ કરવાવાળા પારિજીત જેવા કોમળ સુખરાજ ! કેવી કેવી વિષમ વિડંબનાનો કાળ બની ગયા ! પરંતુ સુખરાજ તો શ્રાવકના પુત્ર હતા, તેમ જ ધર્મપ્રિય દંપતીનાં નયનોના તારા તથા

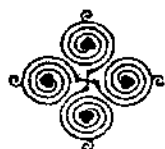
જૈન ધર્મના અનુરાગી, ભગવાન બુદ્ધની જેમ બાલ્યકાળમાં ચિન્તનશીલ હતા.

આમ હોવા છતાં સુખરાજનું મન આનંદિત રાખવા માટે પિતાશ્રીએ તેમને તેમની બહેન છોગાદેવીની પાસે વડોદરા મોકલી આપ્યા. તેમના બહેની શ્રી પૂનમચંદણ રાખેયા (પ્રસિદ્ધ નામ અન્નજી) એક સુયોગ્ય તેમ જ સમ્પન્ન શ્રાવક હતા. છોગાદેવી પણ ધર્મની અનુરાગિણી હતી. તેના ધાર્મિક સંસ્કારોનો સુખરાજ પર સુંદર પ્રભાવ પડ્યો. અઘટ ઘટના બનાવનાર ભગવતી ભવિતવ્યતા મહાન બલવતી હોય છે. કોણ બળતું હતું કે સુખરાજનું વડોદરામાં આવવું પણ એક પ્રાકૃતિક ઘટના હતી? કોણ બળતું હતું કે ગુરુ વલ્લભના સંપર્કમાં આવનાર સુખરાજ એક દિવસ ગુરુ વલ્લભના ચરણોના એક અનન્ય સેવક બની જશે? ભાગ્યયોગે પિતાશ્રી શોભાચંદણને પણ વ્યાપારવશ વડોદરા આવવાનું થયું. સુખરાજ પણ પિતાજીનો સાથે સુખપૂર્વક દિવસ ગુજારવા લાગ્યા. વ્યાપારની દક્ષતાની સાથે સાથે શિક્ષાપ્રાપ્તિની તરફ પણ અગ્રેસર થવા લાગ્યા.

ભગવાન મહાવીરનો અહિંસાનો સંદેશ જગતના ચોક્કમાં મૂકવા જૈન તત્ત્વજ્ઞાનની અગ્રેજી ભાષામાં પુસ્તિકાઓ વિદ્વાનો પાસે તૈયાર કરાવી જૈન-જૈનેતર વિદ્વાનોને તથા દેશપરદેશના વિશ્વ-વિદ્યાલયો અને પુસ્તકાલયોને મોકલવી જોઈએ.

— વલ્લભસુધાવાણી

૪. વિપત્તિઓનાં વાદળ

પરિવર્તન પ્રકૃતિનો અટલ નિયમ છે. તેમાં પ્રતિપલ પરિવર્તન થતું રહે છે. સુખદુઃખની છાયા પ્રતિસમય પરિવર્તિત થતી રહે છે. એક પદના સંચાલન પછી કોણે જાણે બીજું પદ કયા ખાડામાં યા અંધકારભરી ગુફામાં પડી જશે તે કોણ જાણે છે ?

મનુષ્ય માને છે કે હું મોટો થતો જાઉં છું, પરંતુ માલૂમ નથી આયુષ્ય તો ઓછું ઓછું થતું જાય છે. જીવન એક સહરાનું રણ છે. કઈ જગ્યાએ શાન્તિપ્રદાયક એક ઘૂંટ પાણી મળશે માલૂમ નહિ. શાન્તિ તથા સુખની ક્ષણ જીવનમાં બેચાર જ હોય છે, જ્યારે દુઃખનો મહાસાગર અહીં નિત્ય તોફાનમસ્તીમાં ગર્જતો હોય છે.

હજી તો વસ્તુલતામયી માતાની પ્રતિમા હૃદયપટલથી ભૂંસાઈ નહોતી ત્યાં તો પ્રિય બહેનના વિયોગની કાલી ઘટા ફરી છવાઈ ગઈ. માતાના વિયોગ પછી આ વાતસલ્યનો સહારો પણ સમાપ્ત થઈ ગયો. હાય રે અંડાલ ચમરાજ ! તારી ભૂખ કદી તૃપ્ત થશે જ નહિ ? કેટલાંયે નરરત્નો તારા સુખમાં ઝડપાઈ ગયાં. પરંતુ તારી ભૂખ તો અધૂરી જ

રહે છે. સચ્ચમુચ્ચ સંસારનાં બધાં પ્રાણીઓ મરણુશીલ છે, કેવલ તું જ અમર છે, તું જ અપરાજિત છે.

અહીંયાં દુઃખ સમાપ્ત થઈ જાત તો તો સારું હતું પરંતુ લવિતવ્યતાને તો હજી ઘણું કરવાનું બાકી હતું. સોનાને માત્ર કસોટી પર પરખવાનું જ નહોતું પણ અગ્નિમાં તપાવીને કર્મના હથોડાના પ્રહાર પણ સહન કરવા બાકી હતા.

મહાન પુરુષોનો માર્ગ હંમેશા કાંટાથી ભરેલો હોય છે. ભયંકર વિઘ્નોની આગમાં પણ તેમનું જીવનધન ચમકી રહે છે. જે સત્યને રસ્તે ચાલે છે તેને રસ્તે નથી હોતું કોઈ શરણુસ્થાન, નથી હોતું કોઈ ઘટાદાર વૃક્ષ, પરંતુ તે એક દઢ નિશ્ચયપૂર્વક એ રસ્તે ચાલ્યો જાય છે. અને તે રસ્તે પોતાની યાદનાં મધુર સ્મરણો મૂકતો જાય છે. તે તો જ્વાલા-મુખીની જેમ પૃથ્વીમાંથી ઉદ્ભવે છે અને હિમાલયની જેમ જોંચે ચઢીને પોતાની ઉચ્ચતાનું દર્શન કરાવતો જાય છે.

આપણા ચરિત્રનાયક સુખરાજને પણ ભીષણ વનો-માંથી પસાર થવાનું નિમિત્ત હતું. દુઃખના ડુંગરાઓની કેડીઓમાં સફર કરવાની હતી. અરે! ભારે વજ્રપાત થઈ ગયો. જીવનના એકમાત્ર આધાર પિતાજી પણ સ્વર્ગે સિધાવ્યા. સુખરાજનાં આંસુઓ પર ચમરાજે દયા ન કરી.

સુખરાજ પર વિપત્તિઓનો પહાડ તૂટી પડ્યો. પ્રકૃતિ જેને મહાન બનાવવા ચાહે છે, તેની વિધવિધ પ્રકારે પરીક્ષા પણ લે છે. આવા મનુષ્યોનો બલિષ્ઠ આત્મા જ સંસાર

પર ઉપકાર કરી શકે છે. આવા આત્માને વીર વ્યક્તિ જ મેળવી શકે છે. આ આત્મભળ વિપત્તિઓ જ આપે છે.

આપણા ચરિત્રનાયક સુખરાજ પણ ઉદાસ હોવા છતાં હતાશ ન થયા. બાળપણની અપરિપક્વતા ને ઉદ્વિગ્નતાને લીધે વિવાદ વધી ગયો હતો પણ જ્ઞાનદૃષ્ટિથી જોતાં આ બધું સહ્ય બની ગયું. અહીં વડીલબંધુ પુખરાજજીએ ધૈર્ય આપીને તેનું ધ્યાન કાપડના વ્યાપાર તરફ વાળી દીધું. પણ પુખરાજજીને કયાં ખબર હતી કે આ ધર્મ રૂપી પુખરાજ (રત્ન)ના પ્રેમીને વસ્ત્ર વેચવાં અને માપવાં કયાંથી ગમે ?

એ તો પગ પગ માર્ગ માપીને ઇર્થાં સમિતિનું પાલન કરવા માટે સંસારમાં આવેલ છે. રંગબેરંગી વસ્ત્રો તેને નથી આકર્ષી શકતાં.

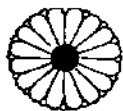

મારી વિશ્વવિદ્યાવિરાટની ભાવના આજની નથી પણ વર્ષોથી હું તેની કલ્પના કરી રહ્યો છું. માત્ર છાત્રાલયોથી મને સંતોષ નથી. વિશ્વવિદ્યાવિરાટ એ જૈન સમાજના સમુદાયના માટેનું વિદ્યાધામ બની રહેશે.

સમયે સમયે પરિવર્તનો થયાં છે. દ્રવ્ય, ક્ષેત્ર, કાળ અને ભાવ પ્રમાણે સમયનાં એ ઘણાંને ઝોળખીને સમાજના કલ્યાણ માટે યોગ્ય ફેરફાર કરવા બેઠેલ એ. ભૂતકાળમાં આપણા પૂર્વજોએ સમય પ્રમાણે ફેરફાર કર્યા છે.

— વલ્લભસુધાવાણી

૫. પુણ્ય જગ્યું

વિક્રમ સંવત ૧૯૬૬માં પુષ્કરાજજી તથા સુપ્કરાજજી બંને ભાર્થઝોના મનમાં મહાતીર્થાધિરાજ શ્રીશત્રુંજય- (પાલીતાણા)ની યાત્રાની ભાવના જાગી. આ પવિત્ર તીર્થને મહિમા તો કેવલ ભગવાન જ કહી શકે. જેની કણ કણ પ્રદેશભૂમિમાં અનંત સિદ્ધ થયા છે, કર્મશત્રુ પર વિજય પ્રાપ્ત કરાવવાવાળું આ પાવન તીર્થ ભવ્ય જીવોને પ્રાણુથી પણ પ્યારું છે. આ તીર્થની બળ યાત્રા કરીને ભવ્ય જીવો નર્કનિગોદ તથા તિર્યચગતિનાં દુઃખોનું નિવારણ કરે છે. આ પવિત્ર તીર્થનું નામ સાંભળતાં જ ભક્તોના મન-મયૂર નાચી ઊઠે છે.

કવિની વાણી ગાય છે કે :

“યાત્રા નવાણું કરીએ,

વિમલગિરિ યાત્રા નવાણું કરીએ.”

આવા પરમ પવિત્ર તીર્થની યાત્રા માટે બંને ભાર્થઝો આલી નીકળ્યા. જાણે રામ-લક્ષ્મણ સંસારનું કલ્યાણ કરવાને માટે જઈ રહ્યા છે. ભાવનાના રંગમાં રંગાયેલા બંને શિવપુરના મુસાફર શત્રુંજય તરફ હાહાની શીતળ છાંયડી

મેળવવા ચાલી નીકળ્યા. આ દિલના એ દીવાના દાદાની ભક્તિના પરવાના બનીને ચાલી નીકળ્યા.

આ બંને ભાઈઓના ભાગ્યયોગે પાલીતાણામાં પન્યાસ શ્રી કમલવિજયજી મહારાજ (આચાર્યશ્રી વિજયકમલસૂરી-શ્વરજી મહારાજ - ગુજરાતી) ખિરાજમાન હતા. તેઓશ્રીના દર્શનાર્થે બંને ભાઈઓ ગયા. સાથે ક્ષોધીનિવાસી ધર્મ-પ્રેમી શ્રાવક રેખચંદ્રજી નિમાણી પણ દર્શનાર્થે જવા માટે ઉત્સુક થઈ ગયા.

મણિ-કંચન-પારસનો સંયોગ ઉપસ્થિત થઈ ગયો. પન્યાસ શ્રી કમલવિજયજીના શિષ્ય મુનિરાજ શ્રી મોહન-વિજયજી(આચાર્યશ્રી વિજયમોહનસૂરીશ્વરજી મહારાજ)ને શ્રી રેખચંદ્રજી નિમાણીએ ભાઈ સુખરાજજીની ઉચ્ચ ભાવનાઓ દર્શાવીને ધર્મની દલાલીનું પુણ્ય પ્રાપ્ત કર્યું.

પૂજ્યશ્રીએ ધર્મબોધ આપતાં કહ્યું કે, “ભાગ્યશાળી ! આ સંસાર તો પાણીનો પરપોટો, વાદળની છાયા અને સ્વપ્નની સંપત્તિ છે. તેને નષ્ટ થતાં સમય નથી લાગતો. એ તો સેમલનું ફૂલ છે. રંગ ભલે ખૂબ સુંદર છે, તેમાં ફેલાયેલું છે, પણ તેમાં સારભાગ બિલકુલ નથી. હે અબોધ શિશુ ! આ સંસાર કાગળનું ફૂલ છે. તેમાં સુગંધ તો જરા પણ હોય નહિ. તેથી ભાગ્યશાળી, સાચા તત્ત્વને જાણો અને ભવસમુદ્રને પાર કરવાનો પ્રયત્ન કરો.”

આ ધર્મબોધથી સુખરાજજીને સંયમનો રંગ ચઢવા લાગ્યો. રંગ અમકાવવાને માટે એક મહાત્મા રંગરેજ મળી

ગયા. શ્રી મોહનવિજયજીના શિષ્ય શ્રી પ્રતાપવિજયજી-
(આચાર્યશ્રી વિજયપ્રતાપસૂરીશ્વરજી મહારાજ)એ સંસારની
અસારતા સુખરાજજીના હૃદયમાં ઠસાવી દીધી.

રંગ તો ચડી ગયો હતો. ચમક પણ આવી ગઈ હતી.
માત્ર રંગ પાકો અને સ્થાયી થવાનું બાકી હતું. સદ્ભાગ્યે
વડોદરામાં શ્રી વલ્લભવિજયજી મહારાજ(યુગવીર આચાર્ય
શ્રી વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજી મહારાજ)નું ચાતુર્માસ હતું.
ઉપદેશની અમીવર્ષા થઈ રહી હતી. સ્વાતિ નક્ષત્રનું વાદળ
અમૃતબિન્દુ વરસાવી રહ્યું હતું. અરે ત્યાં તો સુખરાજરૂપી
ચાતક આવી પહોંચ્યા. ચાતકને અમૃત મળી ગયું, અને
સ્વાતિ નક્ષત્રને સુખરાજ જેવા મોતી મળી ગયા.

હું શું ચાહું છું

થાય કે ન થાય પરન્તુ મારો આત્મા એ જ ઇચ્છે છે કે
સામ્પ્રદાયિકતા દૂર થાય અને જૈન સમાજ માત્ર શ્રી ભગવાન
મહાવીરના જંગ નીચે એકત્રિત થઈને મહાવીર પ્રભુની જય બોલે.
જૈન સમાજની વૃદ્ધિને માટે એક એવા 'જૈન વિશ્વ વિદ્યાલય'
નામની સંસ્થા સ્થપાય કે જે દ્વારા પ્રત્યેક જૈન શિક્ષિત થઈને
ધર્મની મર્યાદામાં રહીને રાજ્યાધિકારમાં જૈનોની વૃદ્ધિ કરે. ફલ-
સ્વરૂપ બધા જૈનો શિક્ષિત બને, કોઈ ભૂખ્યા ન રહે. શાસનદેવતા
મારી આ ભાવનાઓ સફળ કરે એ જ ચાહું છું.

— વલ્લભસુધાવાણી

૬. સંયમસાધનાનો સંકલ્પ

સમયનો યોગ ખૂબ સુંદર હતો. સુખરાજે પૂ. શ્રી. વલ્લભ ગુરુના ચરણોમાં એવું સુખ માણ્યું કે સંસારને ભૂલી ગયા. આ સમયનું વર્ણન અસંભવ છે. આવા આનંદના સમયે તો શબ્દ સ્વયં સમાપ્ત થઈ જાય છે. આનંદ માત્ર અનુભવનો વિષય બની જાય છે. પ્રસિદ્ધ સંતકવિ કબીર કહે છે કે આ આનંદ બહાર નહિ, પણ અંતરાત્મામાં હોય છે.

ભાઈ સુખરાજનો મનોભાવ વિશેષ કરીને શ્રી વલ્લભ ગુરુના શિષ્ય સોહનવિજયજી(ઉપાધ્યાય)ની તરફ આકર્ષિત થયો. આ તરફ ગુરુદેવનું ચાતુર્માસ પોતાની જન્મભૂમિમાં થયું. આ વખતનું વાતાવરણ સમારોહપૂર્વક શાસન પ્રભાવનામય હતું. ચાતુર્માસ પછી ગુરુદેવના સંસારી વડીલ બંધુ શેઠ ખીમચંદ દીપચંદે ચાતુર્માસની ખુશીમાં કાંવી તથા ગન્ધાર તીર્થોનો છરી પાળતો સંઘ કાઢ્યો.

આ સંઘમાં ગુરુદેવનો શિષ્યપરિવાર તથા પ્રવર્તની સાધવી શ્રી દેવશ્રીજી આદિ સાધ્વીઓ તથા અનેક શ્રાવક તથા શ્રાવિકાઓ આવ્યાં હતાં.

કાવી તીર્થમાં જે મોટાં મંદિર છે, જે સાસુ-વહુનાં બનાવેલાં કહેવાય છે. હાલમાં મંદિર અને ધર્મશાળા છે. પરંતુ જૈનોનું એક પણ ઘર નથી. ગન્ધાર પણ એ જ સ્થાન છે, જ્યાં એક સમય સાડા ત્રણસો કરોડપતિ ધનાઢય શ્રાવકો રહેતા હતા. અકબર બાદશાહ પ્રતિબોધક જગદ્ગુરુ શ્રી વિજયહીરસૂરીશ્વરજી મહારાજ બાદશાહની વિનંતિને માન આપીને અહીંથી આગ્રા પધાર્યા હતા. પરંતુ કાલચક્રનું પરિવર્તન અતિ અદ્ભુત હોય છે. આ કાલચક્રની એવી બલિહારી છે કે આ સમયે ગન્ધારમાં કોઈ પણ જૈન ઘર નથી. ગન્ધાર ઇતિહાસની એક સ્મૃતિ-પૂર્ણ ઝાંખી બની ગયેલ છે. આચાર્ય લગવંત તથા સંઘે આ બંને તીર્થોની યાત્રા કરી. આ સમયે તીર્થયાત્રાના મહિમા વિષે પ્રવચન થતાં રહ્યાં. આમનગરોમાં પ્રચાર કરતા કરતા ગુરુદેવ ભરૂચ પધાર્યા. આ સ્થાન ભગવાન સુનિસુવ્રત સ્વામીનું તીર્થધામ છે. પ્રાચીન મંદિર વિશાળ તેમ જ અલૌકિક છે. અહીં પણ ભોગલકાળમાં મુસલમાનોએ પોતાની મસ્જિદ બનાવી છે. પરંતુ એક દિવસ આ ભરૂચ ખરેખર ભક્તપુરી હતી. આજે પણ સુનિસુવ્રત ભગવાન આદિનાં આઠનવ મંદિર છે. ઉપાશ્રય, ધર્મશાળા આદિ સ્થાન પણ છે. અહીં પન્થાસ (આચાર્ય) શ્રી સિદ્ધિ-વિજયજી મહારાજ ઉપધાન તપની આરાધના કરાવી રહ્યા હતા. તેમની સાથેના મધુર મિલન તથા વંદનાદિ કરીને ગુરુદેવે સુરત તરફ વિહાર કર્યો. સંઘ વડોદરા તરફ પાછો

ગયો. આપણા ચરિત્રનાયક સુખરાજજી વડોદરાથી ગુરુ મહારાજની સાથે હતા અને સુરત પણ સાથે ગયા.

સુરત તો સોનાની મૂરત કહેવાય છે. અહીં લગભગ પચાસ જૈનમંદિર અને હજારો જૈનોનાં ઘર છે.

સુરતના જે વડા ચીટાના ભવ્ય ઉપાશ્રયમાં દાદા ગુરુ, ન્યાયાચ્છોનિધિ જૈનાચાર્ય ૧૦૦૮ શ્રીમદ્ વિજયાનન્દ-સૂરીશ્વરજી મહારાજે પહેલાં ચાતુર્માસ કર્યું હતું તે જ ઉપાશ્રયમાં પ્રવર્તક શ્રી કાન્તિવિજયજી મહારાજ, શાંતમૂર્તિ શ્રી હંસવિજયજી મહારાજ, સાચા ગુરુભક્ત પન્થાસ શ્રી સંપતવિજયજી મહારાજ, પંડિતરત્ન મુનિશ્રી ચતુરવિજયજી મહારાજ આદિ બીજા મુનિરાજો પણ બિરાજમાન હતા. પૂ. આચાર્ય મહારાજશ્રી વિજયવલ્લભસૂરિજી પણ આ ઉપાશ્રયમાં બધા મુનિપુંગવો સાથે રહ્યા. પ્રવેશમહોત્સવ ખૂબ ધૂમધામથી થયો. પ્રવેશની શોભા અવર્ણનીય હતી. સુરતમાં બિરાજમાન બધાં સાધુ-સાધ્વીજી પણ પ્રવેશમહોત્સવમાં પધાર્યા હતાં. આ બધા મહાત્માઓની નિશ્રામાં આપણા ચરિત્રનાયક સુખરાજના વૈરાગ્યના આંકુર સ્ફુરાયમાન થવા લાગ્યા.

પ્રવર્તક શ્રી કાન્તિવિજયજી મહારાજ આત્માની વિશુદ્ધ કાન્તિવાળા સંયમી હતા અને શ્રી હંસવિજયજી મહારાજ ખરેખર શાંતમૂર્તિ પરમહંસ હતા. આ સંયમ માનસરોવરના હંસો(મહાત્માઓ)ની સાથે અન્ય સાધુગણ પણ મુક્તિરૂપી મોતી પ્રાપ્ત કરવાવાળા હંસો હતા.

આપણા ચરિત્રનાયક ભાઈ સુખરાજજીનું મન સંયમના જળમાં અવગાહન કરવા લાગ્યું. આવશ્યક ક્રિયાઓનો અભ્યાસ તો વડોદરાથી ચાલી રહ્યો હતો. હવે મન તર્ક-વિતર્કોથી ઉપર થઈને સ્થિર સુમેરુ બની ગયું હતું. ખાતાં પીતાં, સૂતાં જાગતાં, ખેલતાં ચાલતાં અને સોચતાં સંયમસાધનાના સંકલ્પોમાં જ જીવન ઓતપ્રોત થઈ ગયું હતું.

“જાગ જિઠા ફિર સોના કયા રે”

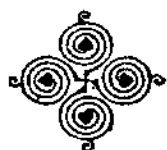
સંકલ્પોને સાકાર કરવાનો સમય આવી પહોંચ્યો, જેને માટે પ્રત્યેક પુણ્યાત્મા તમજા સેવે છે. ધર્મનો પુષ્કરાવર્ત મેઘ વરસી રહ્યો. મનમયૂર નાચી જિઠ્યો. સંયમની ભાવના જ્વલંત બની.

આવી ઉચ્ચ ભાવના જાગ્યા પછી એવો કોણ દુર્બુદ્ધિ હોય જે સંસારના વિષને ત્યાગીને વૈરાગ્યનું અમૃત ન પીવા ચાહે? કલ્પવૃક્ષની છાયા છોડીને બાવળવૃક્ષની અલ્પ છાયામાં બેસવાનું કેને ગમે?

કાલ કરે સો આજ કર, આજ કરે સો અબ ।

પલમેં પરલે હોયગી, ફિર કરેગા કબ ॥

આ શુભ ભાવને હૃદયમાં ધારણ કરીને આપણા ચરિત્રનાયક સુખરાજજી સાધુધર્મની દીક્ષા માટે ઉત્સુક બની ગયા. પુણ્યાત્માઓના ચિંતન અને સાધનામાં કોઈ અંતર નથી હોતું. આવા સાધુ-આત્મા સંસારમાં ધન્ય છે.

૭. અખ મોહે તારો

“મથ્યેણ વંદામિ !” સુખરાજે વંદણા કરી.

“ધર્મલાલ !” ગુરુદેવે ધર્મલાલ આપ્યો.

“કૃયાસિંધુ ! મારી દીક્ષાની લાવના ઘણા સમયથી છે. આપ મહાત્માઓના સંસર્ગથી મારી લાવના દઢ થઈ છે. વડોદરાથી જ આ લાવના હું સેવતો આવ્યો છું. અખ મોહે તારો !” સુખરાજે પોતાની લાવના દર્શાવી.

“લાગ્યશાળી ! તમારી લાવના હું જાણું છું. અહીં તમે મુનિમહાત્માઓની સેવા કરી બધાનાં હૃદય જીતી લીધાં છે. હવે આ પુણ્ય વેળા આવી ગઈ છે. સારા મુહૂર્તે તમને સુરતમાં જ દીક્ષા આપીશું. નિશ્ચિત રહેશે.”

આ સુધાભર્યા વચનો સાંભળી આપણા ચરિત્રનાયક સુખરાજને મનમયૂર નાયવા લાગ્યો.

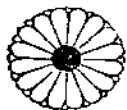
હવે તો રાતદિવસ સૂતાં બેસતાં દીક્ષાનાં સ્વપ્ને આવવા લાગ્યાં અને તે પાવન ઘડી ક્યારે આવે તે માટે ખૂબ ઉત્સુક બની રહ્યા. આચાર્ય ભગવંત થોડા દિવસ વડા ચૌટાના ઉપાશ્રયમાં સ્થિરતા કરી ગોપીપુરા મુનિરાજ શ્રી મોહનલાલજી મહારાજના ઉપાશ્રયમાં પધાર્યા.

શ્રી મોહનલાલજી મહારાજનો ઉપાશ્રય આજે જય-જયકારોથી ગુંજી રહ્યો હતો. જાણે નંદીસ્વર દ્વીપની શોભા અહીં જ ઊતરી આવી હોય. શ્રાવક-શ્રાવિકાઓના સમુદાયને જાણે આજ દેવોનો સમૂહ પ્રતીત થતો હતો.

સં. ૧૯૬૭ ના મહા વદિ ૬ રવિવારના મંગળ દિવસે ગુરુદેવ પંજળકેસરીના વરદ કરકમલોથી ભાઈ સુખરાજજીને હજારોની માનવમેદની વચ્ચે દીક્ષા આપવામાં આવી. ઉપાશ્રય જયનાદોથી ગુંજી ઊઠ્યો. ભાઈ સુખરાજજીનું નામ મુનિ સમુદ્રવિજય રાખવામાં આવ્યું. યુવક-ગણના હૃદયહાર શ્રી સોહનવિજયજી (ઉપાધ્યાય) મહારાજના શિષ્ય જાહેર કરવામાં આવ્યા.

પાઠકો, શ્રદ્ધાળુઓ, ગુરુભક્તો, જાણો છો ? પ્રકૃતિએ સુખરાજ-સમુદ્રવિજય-સોહનવિજય નામોમાં ત્રણ ‘સ’ અક્ષરોનો સમન્વય કેમ ઉપસ્થિત થયો હશે ? પ્રકૃતિનો સંકેત હતો કે સમુદ્રવિજય ગુરુસેવક, સૌમ્યમૂર્તિ અને સાચા સંયમી બનશે અને આ રીતે સંસારસમુદ્રને પાર કરશે. પ્રકૃતિનો આ સંકેત સર્વથા સત્ય સિદ્ધ થયો. ગુરુની સેવાભાવના અને સૌમ્યતાનો કેળુ દાસ નથી ?

સંયમનો રંગ દિનદિન ચમકવા લાગ્યો. સમુદ્રનું દરિયાવહિલ ઉદાર બનતું ગયું અને ગુરુસેવાનો રંગ જામતો ગયો.

૮. વડી દીક્ષા અને જ્ઞાનાર્જન

સંયમ, સૌમ્યતા અને સેવા આ ત્રણ સમન્વયોના ધારી સુખરાજ-સમુદ્રવિજય-સોહનવિજયના ત્રણ સકારો-યુક્ત આપણા ચરિત્રનાયક ચોથા ‘સ’ની ઉપાસના કરી રહ્યા હતા. આ ચોથો સિદ્ધિદાયક ‘સ’ પણ ભરૂચમાં આપને પ્રાપ્ત થઈ ગયો. પન્થાસશ્રી સિદ્ધિવિજયજી મહારાજ (આચાર્ય)નાં વરદ કરકમળોથી આપને વડી દીક્ષા આનંદપૂર્વક આપવામાં આવી. ફાગણ સુદિ પાંચમનો આ દિવસ ભરૂચના ઇતિહાસમાં અમર બની ગયો. શ્રદ્ધાળુ પાઠકો, ભરૂચની પાસે નર્મદા નદીને કિનારે એક વિશાળ વટવૃક્ષ છે, જે વૃક્ષની નીચે દશ હજારની સેના એકસાથે એટલી વિશ્રામ કરી શકે છે. આવા નગરમાં વડી દીક્ષા થઈ તે એક પ્રકૃતિનો સંકેત હશે કે હજારો ભક્તો આ ગુરુની ચરણછાયામાં વિશ્રામ કરી શીતળતા મેળવી શકશે. કલિકાલકલ્પતરુ ગુરુદેવના આશીર્વાદથી આજ આપમાં એ જ વિશાલતા જોવાય છે. દીક્ષિત અવસ્થામાં આપે આગમ, વ્યાકરણ, સાહિત્ય, ન્યાય આદિના અધ્યયનમાં પોતાના મનને મગ્ન કરી દીધું.

“ઋતે જ્ઞાનાન્ન મુક્તિઃ” આદિ ગૂઢાર્થ સમજીને જૈનાગમ, સંસ્કૃત, પ્રાકૃત આદિ જ્ઞાનાંજન કરવા લાગ્યા.

સત્ય છે કે જ્ઞાનકલ્પતરુની શાખાઓ પર ચારિત્ર્યનાં મધુર મધુર ફળો લાગી શકે છે. જેમ શ્રદ્ધારહિત જ્ઞાન નિરર્થક છે, તેમ જ જ્ઞાન અને ચારિત્ર્ય પણ એકબીજાને આશ્રિત છે. જ્ઞાન જોકે સ્વયં શ્રેષ્ઠતમ છે, પરંતુ ચારિત્ર્યની સાથે તેનો સમન્વય થતાં સ્વર્ણ અને સૌરભનો અથવા મણિ-કાંચનનો સંયોગ થઈ જાય છે. આ સુયોગની પ્રાપ્તિને માટે ગુરુદેવે પોતાની સમસ્ત સાધનાની ક્ષણે અર્પિત કરી દીધી હતી.

આપણા ચરિત્રનાયક આચાર્યપ્રવર શ્રી સમુદ્રસુરિજી મહારાજનું પ્રથમ ચાતુર્માસ તેમના મહાન વિચારક કાન્તિકારી ગુરુદેવ ઉપાધ્યાય શ્રીસોહનવિજયજી સાથે આ ૦ શ્રીમદ્ધ વિજયસિદ્ધિસૂરીશ્વરજી મહારાજની નિશ્રામાં થયું.

ઉ. સોહનવિજયજીએ મહાનિશીથ સૂત્રોના યોગોદ્ધવહન કર્યા. આપણા મુનિપુંગવે ઉત્તરાધ્યન સૂત્ર તથા આચારાંગ સૂત્રના યોગોદ્ધવહન કર્યા. ૧૯૬૮નું ચાતુર્માસ ઉભોઈમાં ગુરુદેવની નિશ્રામાં કર્યું. અહીં ઉ. સોહનવિજયજી મહારાજે કેટલાક સાધુઓને ઉત્તરાધ્યાન તથા આચારાંગ સૂત્રો તથા કલ્પસૂત્રાદિના યોગોદ્ધવહન કરાવ્યા. આપણા ચરિત્રનાયકને કલ્પસૂત્રના યોગોદ્ધવહન કરાવ્યા. ૧૯૬૯માં ઉભોઈથી વિહાર કરી ઉ. સોહનવિજયજી આપણા ચરિત્રનાયક તથા મુનિ મિત્રવિજયજી જે ગુરુભાઈઓ સાથે પાલીતાણા યાત્રાર્થે ગયા. અહીંથી ગુરુદેવ સાથે અને શિષ્યો ગુરુદેવ આચાર્યશ્રી વિજયવલ્લભસૂરિજીની

સેવામાં મુંબઈ પહોંચ્યા. અહીં ઉપધાન કરાવ્યા. અહીંથી ૧૯૭૦માં વિહાર કરી રતલામમાં શાંતમૂર્તિ મુનિરાજશ્રી હંસવિજયજી તથા પન્યાસશ્રી સંપતવિજયજી મહારાજની નિશ્રામાં ચાતુર્માસ કર્યું. આ ચાતુર્માસમાં પન્યાસ શ્રી સંપતવિજયજી મહારાજે શ્રી સોહનવિજયજી મહારાજને ભગવતી સૂત્રના ચોગોદ્ઘવહન કરાવ્યા. અહીંથી વિહાર કરી વડનગર પધાર્યા. વડનગરથી છરીપાળતા સંઘની સાથે માંડવગઢની યાત્રા કરી મક્ષીજી આદિની યાત્રા કરી આમનગરોમાં ધર્મપ્રભાવના કરતાં વડનગરમાં ચાતુર્માસ કરવાતું હતું પણ જાદનાવર શ્રીસંઘની વિનંતીથી જાદનાવરમાં ચાતુર્માસ કર્યું. આ ચાતુર્માસમાં ઘણી ધર્મપ્રભાવના થઈ. કેટલાક સ્થાનકવાસી જેવા થઈ ગયા હતા તે સર્વેને ધર્મમાં સ્થિર કર્યા અને મહાન ઉપકાર કર્યો. આ ચાતુર્માસમાં ધર્મનાં અજવાળાં એવાં તો પથરાયાં કે આજ દિવસ સુધી સંઘના આબાલવૃદ્ધો એ ધર્મપ્રભાવનાના દિવસો યાદ કરે છે.

જે સમાજ દર વર્ષે લાખો ધર્મપ્રભાવના માટે ખર્ચે તે સમાજનો મધ્યમવર્ગ રોટી-રોજી વિના તરફડે, બાળકોને શિક્ષણ માટે આથડવું પડે, દુઃખી દર્દીઓને વિસામો નહિ, હજારોને કામ નહિ—આપણો સંપત્તિશાળી, ધર્મનિષ્ઠ, દાનવીર ગણાતો સમાજ કેવો ઉન્નત હોવો જોઈએ !

— વલ્લભસુધાવાણી.

૯. ત્યાગમાર્ગના યાત્રી સહોદર

“મથ્યેણ વંદામિ!” ભાઈ પુખરાજે વંદના કરી.

“ધર્મલાલ! ભાગ્યશાળી, કાપડનો વ્યવસાય કેમ ચાલે છે! તમારી તબિયત તો સારી છે ને?” આપણા ચરિત્રનાયકે પૂછ્યું.

“મહારાજશ્રી! તમારો વિયોગ ભુલાતો નથી પણ આપ તો સંયમયાત્રા દીપાવી રહ્યા છો અને અપૂર્વ પુણ્ય પ્રાપ્ત કરી રહ્યા છો તે જાણી સંતોષ થાય છે. તબિયત તો સારી છે, પણ....”

“ભાગ્યશાળી! કેમ અટકી ગયા? તમારો કાપડનો વ્યાપાર તો સારો ચાલે છે. પછી ચિંતા શેની?”

“મહારાજશ્રી! તમારા ગયા પછી તમારાં જ સ્વપ્ને આવ્યા કરે છે. તમારો અનુપમ બંધુપ્રેમ ભુલાતો નથી. તમે સમુદ્ર ખની ગયા. હું આ કપડાના તાકા ફાડવા પડ્યો રહ્યો પણ હવે મને સંયમ લેવા ભાવના જાગી છે. મારી ભાવના પૂરી કરવા મને માર્ગદર્શન આપો.”

“જહાસુખમ-ભાગ્યશાળી! સંસાર તો અસાર છે. સંયમનો માર્ગ તો સુક્તિમાર્ગ છે. તમે ત્યાગમાર્ગના યાત્રી બનો એના જેવું રહું શું? મારા તમને મંગળ આશીર્વાદ છે.

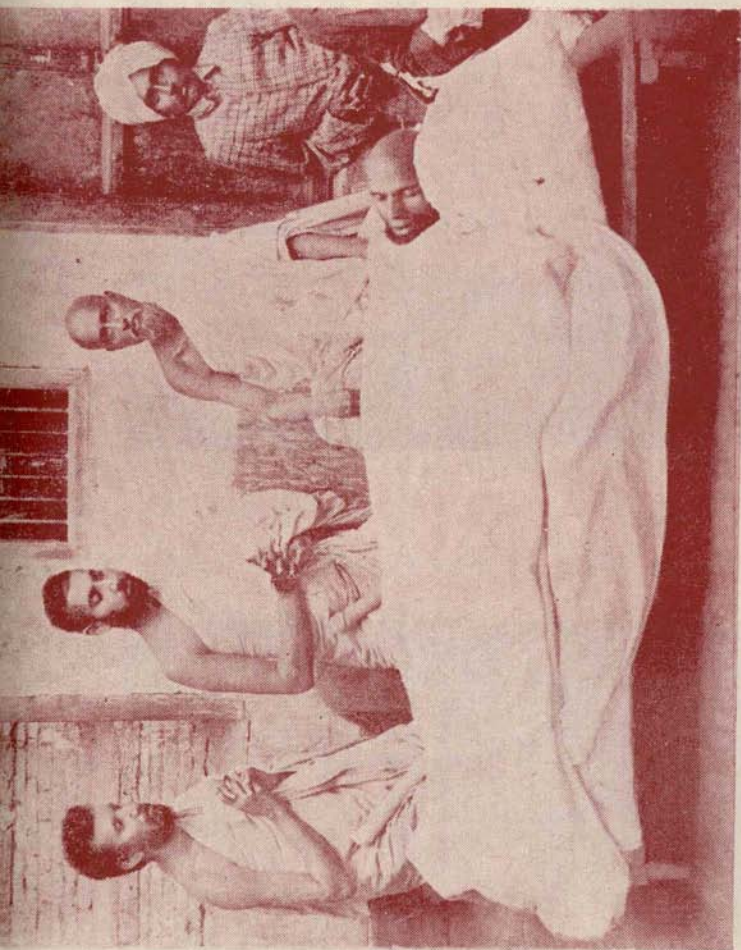
સુંદર ફૂલને જોઈને જેમ બધા પ્રસન્ન થાય છે, એવી રીતે બીજને પ્રસન્ન જોઈને તમારે પણ પ્રસન્ન થવું જોઈએ.”

જૈન શાસ્ત્રોમાં કરવું, કરાવવું અને અનુમોદન કરવું એમ ત્રણ પ્રકારનું પુણ્ય દર્શાવેલ છે. સુખરાજજીની દીક્ષિત પર્યાયિની પ્રશંસા મનમાં ને મનમાં આપના વડીલ બંધુ ભાઈ પુખરાજજી કરતા રહેતા હતા. આ રીતે અનુમોદનાનું પુણ્ય પ્રાપ્ત કરી રહ્યા હતા.

આપણા ચરિત્રનાયકે સંયમને માટે પ્રેરણા આપી : “પુખરાજ ! મીટર અને ગજોના કાપડ ક્યાં સુધી માપતા રહેશો ? આ સંસારની તૃણા તો દ્રૌપદીનાં ચીર છે. જેની સમાપ્તિ કદી નથી હોતી. આજકાલ કરતાં કરતાં જીવન સમાપ્ત થઈ જાય છે. અંતમાં પશ્ચાત્તાપ જ રહી જાય છે.” પુખરાજને પ્રેરણાનાં પીયૂષ મળ્યાં. ભાવ જાગી ઊઠ્યા. ચેતી ગયા. હૃદયના ઉદ્દગારો સરી પડ્યા :

“સુખરાજ આયુષ્યમાં નાના અને હું મોટો. પરંતુ સુખરાજ બાળ જીતી ગયા. અરે પુખરાજ, કળ તક સોચેગા, જાગ જાગ ! મુક્તિપુરીના અનુરાગમાં પહોંચી જા. હવે એક ક્ષણનો પણ પ્રમાદ ન કર.”

આ રીતે વિચારતાં પુખરાજજીનો આત્મા ચેતી ગયો. પોતાના બંધુને પોતાની ભાવના દર્શાવી અને આપણા ચરિત્રનાયકને ખૂબ ખૂબ આનંદ થયો. તેમણે મંગળ આશી-

ઉપાધ્યાયશ્રી સોહનવિજયજી દેવલોક પામ્યા. સં. ૧૯૮૨ માગશર વદિ ૧૪
 પૂ. આચાર્યશ્રી વિજયવલ્લભસૂરિજી. પૂ. શ્રી સમુદ્રવિજયજી (આચાર્ય)
 શ્રી સાગરવિજયજી અને વૈદરાજ

શાસનપ્રભાવક

આ. શ્રી વિજયસમુદ્રસૂરીશ્વરજી મ.

ગુરુવર્ધના પટ્ટધર પૂ. આચાર્યશ્રી
વિજયેન્દ્રદિનસૂરિજી મહારાજ

વાંદ આખ્યા અને ભાઈ પુખરાજજીએ દીક્ષા લીધી અને પોતાના જ ગુરુભાઈ બનીને સાગરવિજયજી નામથી પ્રખ્યાત થયાં. પાલીના આ મનોરમ યુવકરત્ન પુખરાજજીની દીક્ષા તીર્થાધિરાજ શત્રુજયની શીતળ છાંયડી પાલીતાણામાં થઈ. પાલીનું નામ પાલીતાણાના સંયોગથી પુનિત બની ગયું.

રામલક્ષ્મણ સમી આ બાંધવબેલડી કર્મરૂપી દાનવોના દમન માટે તત્પર થઈ ગઈ. જીવનના અમર સાધક સિદ્ધિના સાધનમાં સંલગ્ન થઈ ગયા. “દીક્ષા” શબ્દનો અર્થ ઉન્નત જીવન છે. એ જીવનની ઉત્તમતાને પ્રાપ્ત કરવી એ દીક્ષિત વ્યક્તિનું સર્વોપરી કર્તવ્ય છે. તેની વ્યક્તિગત તપશ્ચર્યા અને પ્રહ્લ્લયર્થ સમઘટિ રૂપ ધારણ કરીને સમસ્ત રાષ્ટ્રના ઉત્થાનમાં સહાયક બને છે.

જે જૈન ધર્મની તપશ્ચર્યાને વ્યક્તિગત તપશ્ચર્યા સમજે છે તે ભારે ભ્રમમાં છે. વ્યક્તિનું તપ તો બીજરૂપ છે, જે અનેક કલ્યાણનાં બીજોને જન્મ આપે છે. આ તપશ્ચર્યા અને આત્મચિંતનના બે મહારથી (પુખરાજ-પુખરાજ) અને દીક્ષા પર્યાયના શ્રી સમુદ્રવિજય-શ્રી સાગરવિજય હોઈને બંને ગુરુ પાછળ એક સમાન પ્રતીત થતા હતા. એમ તો, સમુદ્ર અને સાગરમાં અન્તર પણ ક્યાં છે ? બંને મોટા, બંને નાના. એક આયુમાં મોટા તો દીક્ષામાં નાના. એક આયુમાં નાના તો દીક્ષામાં મોટા. કેને નાના કહીએ, કેને મોટા કહીએ ? બંને નિરાલા. બંને સરલસ્વભાવી સંત. બંને વંદનીય, બંને અભિનંદનીય.

આ રીતે શાસનના સેવક, સંયમના સાધક, સરસ્વતીના આરાધક અને ગુરુભાઈ આ ગુરુ ભક્તોની આંખોમાં વસી ગયા. ગુરુ સોહનવિજયજીની નિશ્રામાં રહીને આપણા ચરિત્રનાયક ગુરુસેવાના મહત્ત્વને હૃદયંગમ કરવા લાગ્યા. ઉ. શ્રી સોહનવિજયજી મહારાજ કર્મઠ, સહનશીલ, ઉપદેશપદ્ધતિ કાન્તિકારી વિચારશીલ સાધુરાજ હતા. પૂજ્ય ગુરુદેવ કલિકાલકલ્પતરુ આચાર્ય મહારાજને શ્રીસોહનવિજયજી મહારાજ પ્રત્યે વિશેષ અનુરાગ હતો. તેમની પ્રેરણા અને આશીર્વાદથી શ્રીઆત્માનંદ જૈન મહાસભા-પંજાબની સ્થાપના થઈ હતી. પંજાબ ક્ષેત્રની સેવાકારિણી આ મહાસભા સમસ્ત જૈન સમાજને માટે પ્રાણદાયિની વાયુની સમાન ઉપકારિકા બની રહી છે. આ સભાના પ્રત્યેક ઉપકારક કાર્યમાં શ્રી પંજાબકેસરી ગુરુદેવ તથા શ્રી સોહનવિજયજી મહારાજના મહિમાનાં દર્શન થાય છે.

આવા ગુરુદેવોના સાનિધ્યમાં આપણા ચરિત્રનાયક ગુરુસેવામાં લગ્ન અને મગ્ન બની ગયા. આપના હૃદયની ભૂમિ ગુરુસેવા-સુધાથી સિંચિત થઈ ગઈ. અનેક ગુણોના અંકુર આ હૃદયરૂપી ભૂમિમાં અંકુરિત થઈ ગયા.

ગુરુદેવનો વારસો મેં આજ સુધી સંભાળ્યો. તે વારસો હવે કોઈ શક્તિશાળીને આપવો રહ્યો. એવો આત્મા જાગી બેઠો તો પંજાબને સંભાળે અને તેને નવચેતન આપી ગુરુદેવનો લીલમ-લીલો ગુલશન બનાવી દે, ત્યારે જ મારા આત્માને શાંતિ થશે-આનંદ થશે.

વલ્લભસુધાવાણી

૧૦. આદર્શ સેવામૂર્તિ

મુનિપદ ધારણ કર્યા પછી પણ સમુદ્ર ગુરુ પોતાના કર્તવ્ય પ્રત્યે પૂર્ણ જાગૃત રહ્યા હતા. જ્ઞાનપ્રાપ્તિને માટે સતત સાવધાન રહ્યા. તેઓશ્રી આગમોના અધ્યયન દ્વારા “સમયં ગોચમ મા પમાઈએ”નું રહસ્ય ભલી ભાંતિ જાણી ચૂક્યા હતા. તેઓ નામથી માત્ર સમુદ્ર નહોતા બન્યા, પણ વૈરાગ્યજળના પણ સમુદ્ર બની ચૂક્યા હતા. સંસારની ક્ષણ-ભંગુરતા, અસ્થિરતા સ્થિર રૂપે હૃદયમાં કોતરાઈ ગઈ હતી. સમ્યક્દર્શન, સમ્યક્ જ્ઞાન અને સમ્યક્ ચારિત્ર્યરૂપી રત્નત્રયોની અક્ષય સંપત્તિ પામીને તેઓ અત્યંત હર્ષિત હતા. પૂજ્ય ગુરુદેવ કલિકાલકલ્પતરુ, અજ્ઞાનતિમિરતરણી, ભારતદિવાકર, પંજાબકેસરી, યુગવીર આચાર્ય ૧૦૦૮ શ્રી વિજયવલ્લભ સૂરીશ્વરજી મહારાજના ચરણોની સેવામાં કમળના કોષમાં જમરની જેમ ઘસ્ટ થઈ ગયા હતા.

ભગવાન રામના ચરણોની સેવામાં જેમ પવનપુત્ર હનુમાન પૂર્ણ રીતે સમર્પિત થઈ ગયા હતા, આપણા ચરિત્રનાયક પણ ગુરુ વલ્લભના ચરણોમાં હનુમાન બનીને તલલીન બની ગયા હતા. શ્રી સમુદ્રવિજયજીએ દૃઢ સંકલ્પ દ્વારા વિચાર્યું કે જેમ તાર વિના વીણા નિરર્થક છે, જેમ પૈડા વિનાનો રથ નિરર્થક છે, જેમ આત્મા વિના શરીર

નિરર્થક છે, એ રીતે શ્રી વલ્લભગુરુદેવના ચરણોની સેવા વિના મારું જીવન નિરર્થક છે. મારું શ્રેય અને મારું પ્રેમ હવે તો ગુરુદેવના ચરણે જ છે.

આ આપણા સમુદ્ર-હનુમાને કેટલી ઘડીઓ ગુરુ-ચરણની આરાધનામાં વિતાવી છે, કેટલી રાત્રિઓ ગુરુદેવની અશાતાની ક્ષણોમાં નિદ્રા વિના વિતાવી છે. આકાશના તારાઓને કેટકેટલીવાર રોઈ રોઈને પ્રાર્થના કરી છે કે હે સપ્તર્ષિઓ ! હે ગ્રહ-નક્ષત્રો ! હે ધ્રુવતારા ! બતાવો, બતાવો ! મારા ગુરુદેવ ક્યારે પૂર્ણ શાતાયુક્ત થશે ? આ સમુદ્રે કેટલાં લકિતનાં વાદળ બનાવ્યાં છે. અને કેટલીયે વાર વરસી વરસીને ગુરુદેવના ચરણોનો અભિષેક કર્યો છે ! ગુરુ સમુદ્ર કદી કદી વિચારતા હતા કે ગુરુદેવ વલ્લભ વિશ્વવલ્લભ છે. ભારતના સાચા પ્રતિનિધિ તેમ જ પ્રતિરૂપ છે. ભારતના ચરણોમાં લંકા સમીપ ચરણ પ્રક્ષાલન માટે સમુદ્ર વિદ્યમાન છે, તેમ જ ભારતીય સભ્યતા તેમ જ સંસ્કૃતિના પ્રતિનિધિ ગુરુ વલ્લભના ચરણપ્રક્ષાલનને માટે પણ એક સમુદ્ર ઉપસ્થિત છે. આ પ્રાકૃતિક ભારતની રૂપરેખા સદા જયવંત રહો. જે રીતે ચંદ્રમાના ઉદયથી સમુદ્ર તરંગિત હોય છે, ગુરુ સમુદ્ર પણ ગુરુ વલ્લભનાં દર્શન તેમ જ સ્મૃતિથી ભાવાન્દોલિત બની જાય છે. માને! સમુદ્ર તો શરીર છે, તેમાં પ્રાણાત્મા તો ગુરુ વલ્લભ છે. આવા ગુરુ અને આવા ગુરુસેવકના મહિમાનું વર્ણન લાખો કવિની લેખિની પણ નથી કરી શકતી.

૧૧. સાધનાનું રૂળ

ગુરુદેવ પણ સમુદ્રને પ્રિય વત્સની જેમ પ્યાર કરતા હતા. સમુદ્ર પણ નરભવને ગુરુસેવા દ્વારા સફળ કરતા હતા. લક્ષ્મણે શ્રીરામની વનમાં સેવા કરી, ભરતે ચૌદ વર્ષ ત્યાગ-મય જીવન વિતાવ્યું પરંતુ ભરત પોતાને લક્ષ્મણથી અભાગી સમજતો લાગ્યો. ભરતનું કહેવું હતું કે અધુરું પુણ્ય તો લક્ષ્મણે લૂંટી ગયા. સેવાથી વધારે પુણ્યનિધિ ખીજે શો હોઈ શકે? આ નિધિ શ્રી સમુદ્ર ગુરુને મળી ગયો. ન માલૂમ કેટલાયે સરળસ્વભાવી સન્ત :આ સેવાનો નિધિ પામવાને માટે ઉત્સાહિત થયા હશે, પરંતુ આ નિધિની પાત્રતા વિરલા જ મેળવી શકે છે. શું પ્રત્યેક વ્યક્તિ હનુમાન બની શકે છે? અને શું પ્રત્યેક વ્યક્તિ ગુરુ સમુદ્ર બની શકે છે?

સેવાધર્મઃ પરમગહનો યોગિનામખ્યગમ્યઃ ।

એક તરફ ગુરુચરણોની સેવા અને એક તરફ જ્ઞાનાર્જન, યોગોદ્વહન, તપસાધન આદિ બેધારી તલવારની ધાર પર શ્રી સમુદ્ર ગુરુ ચાલતા રહ્યા. બલિહારી છે તેમની અપ્રમત્તતા પર અને તેમની કુશલતા પર. તેમની દાક્ષિણ્યતાનાં તે સ્વયં દૃષ્ટાંત છે.

ગુરુદેવે પણ તેમની આ અનુપમ સેવાને સ્નેહદષ્ટિથી નિહાળી. શ્રી સમુદ્ર તરફ તેમની મમતા નહિ પણ શિષ્ય-

વત્સલતા પૂર્ણમાત્રામાં રહી. તેઓ જાણતા હતા કે સમુદ્ર તો કેવળ સેવાના રસિયા છે. ન તો તે પદ ચાહે છે, ન કીર્તિ. પરંતુ “જિન માંગે મોતી મિલે, માંગે મિલે ન લીખ” અનુસાર સેવાભાવીનો મહિમા તો પ્રખર સૂર્યનાં તેજકિરણોની જેમ સ્વયં પ્રકાશિત થઈ જાય છે.

આચાર્યશ્રી પાદરામાં ખિરાજમાન હતા. આચાર્ય-શ્રીએ પં. લાલવિજયજીને આચાર્યપદવી આપી. તે વખતે અમદાવાદ માટે ચોમાસાની વિનંતિ થઈ. આચાર્યશ્રી વિજયલલિતસૂરિજીને પણ અમદાવાદ ચાતુર્માસ માટે વિનંતિ થઈ. ત્યાંથી વડોદરા આવ્યા. આચાર્યશ્રી વિજયલલિત-સૂરીશ્વરજીએ શુરુ ભગવંતને વિનંતિ કરી કે મારી સાથે મુનિશ્રી સમુદ્રવિજયને મોકલો તો મને અમદાવાદમાં વિશેષ અનુકૂળતા રહેશે. શુરુદેવે તે માટે આજ્ઞા આપી. સાથે જ પછી જણાવ્યું કે મુનિ સમુદ્રવિજયની યોગ્યતા અને સેવા અનુપમ છે. તો અમદાવાદમાં તેને ગણિપદ અને પન્યાસ-પદ આપવા યોગ્ય કરશો. શુરુદેવે મુનિ સમુદ્રવિજયની અવિરત સેવાની કદર કરી. વડોદરાથી અમદાવાદ આવ્યા. ચાતુર્માસ રતનપોળ ઊજમખાઈની ધર્મશાળામાં થયું. મુનિશ્રી સમુદ્રવિજયે ભગવતી સૂત્રના યોગોદ્ઘવહન કર્યા.

શુરુદેવની આજ્ઞા પ્રમાણે મરુધરોદ્ધારક પ્રખર શિક્ષા-પ્રચારક શુરુભક્ત આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજયલલિતસૂરી-શ્વરજી મહારાજની અધ્યક્ષતામાં તથા પૂ. આચાર્યદેવ શ્રી ઉમંગસૂરિજી મહારાજ તેમ જ આચાર્ય શ્રી લાલસૂરિજી

મહારાજ તથા ઉપાધ્યાય પ્રેમવિજયજી મહારાજ આદિ વિશાલ સાધુ-સાધ્વી તથા વિશાલ શ્રાવક અને શ્રાવિકા સમુદાયની સમક્ષ આપણા ચરિત્રનાયક આદર્શ સેવામૂર્તિ શ્રી સમુદ્રવિજયને ૧૯૯૩ના કાર્તિક સુદિ ત્રયોદશીના રોજ ગણિપદથી તથા માગશર વદિ પંચમીના રોજ પન્યાસ પદવીથી વિભૂષિત કરવામાં આવ્યા. મુંબઈનિવાસી ગુરુભક્ત શ્રી શેઠ કૂલચંદ શામજીભાઈની તરફથી નાણિયેરની પ્રભાવના થઈ. આપની સાથે મુનિ તીર્થવિજયજી મહારાજને પણ ગણી-પન્યાસ પદવીથી વિભૂષિત કરવામાં આવ્યા. વડોદરા શહેરમાં બિરાજમાન પૂ. આચાર્ય ભગવંત સદ્ગુરુદેવે આ પદવીદાન સમારંભના મંગળ અવસર પર શુભ આશીર્વાદ મોકલ્યા અને સમારંભ મરુધરોદ્ધારક, પ્રખર શિક્ષાપ્રચારક આચાર્ય શ્રી વિજયલલિતસૂરિજી મહારાજની નિશામાં ભિજવાયો હતો. શ્રી લલિતગુરુનો પણ અપ્રતિમ પ્રભાવ હતો. શેઠ વિકૂલદાસ ઠાકોરદાસ (મુંબઈ) આદિ દાનવીરોને ઉપદેશિત કરીગુરુકુળ ગુજરાંવાલાની સ્થાપનામાં આપશ્રીનો અવર્ણનીય સહયોગ હતો. શ્રી લલિતગુરુ ભરતની જેમ નિષ્કામ સેવક હતા. પંજાબકેસરી ગુરુદેવની આજ્ઞાથી શિક્ષાપ્રચારનું ક્ષેત્ર આપે અપનાવી લીધું હતું. પરંતુ તે કહ્યા કરતા હતા કે 'સમુદ્ર, તુમ ધન્ય હો' હું તો રેતાળ પ્રદેશ રાજસ્થાનમાં જ્ઞાનનું ઝરણું પ્રવાહિત કરી રહ્યો છું, પરંતુ તમે તો ગુરુદેવની સેવાનો પ્રસાદ પ્રતિદિન મેળવી રહ્યા છો. તમારાથી વધારે પુણ્યશાળી બીજું કોણ હોઈ શકે ?

શ્રી લલિતગુરુ પણ શ્રી સમુદ્રવિજય પ્રત્યે સર્વદા વાત્સલ્યપૂર્ણ રહ્યા.

તેમની દૃઢ આસ્થાયુક્ત સેવાભાવની તેઓશ્રી સર્વદા પ્રશંસા કરતા હતા. આ તરફ શ્રી સમુદ્રગુરુ કેવળ ગુરુચરણ સેવી સૌમ્ય શ્રમણ માત્ર નહોતા. ગુરુદેવને પત્રવ્યવહાર તેમ જ અન્ય સચિવને યોગ્ય કાર્યો દ્વારા જૈન સંઘની વ્યવસ્થા તેમ જ શાસન-રથનાં ચક્રોમાં ધરી સમાન સર્વોપરી સહાયક રૂપમાં વિદ્યમાન રહ્યા. આ પદવીથી સેવા-મૂર્તિ મુનિશ્રી સમુદ્રવિજય ખરેખર રત્નાકર બની ગયા.

ખુદા કે પરમાત્માએ તો સૌને એકસરખા બનાવ્યા છે. હિંદુ ચોટલીવાળા નથી જન્મતા, મુસલમાન નથી સુન્નતવાળા હોતા, શીખ નથી દાઢીવાળા જન્મતા. જન્મ લીધા પછી જેવા જેવા સંસ્કાર અને જેવા જેવા આચાર તેવા રંગ ચડે છે. આત્મા તો બધામાં એક જ છે. બધા મોક્ષના અધિકારી છે. સર્વે સરખા છે. આપણે બધાએ હળીમળીને રહેવું જોઈએ. એકના દુઃખે દુઃખી અને એકના સુખે સુખી. ખુદાના બંદા થવું હોય તો તમામ પ્રાણીને પણ આપણા સમાન ગણવા જોઈએ. સખ ભાઈ ભાઈ એ આપણે સૌ કદી ન ભૂલીએ.

— વલ્લભસુધાવાણી

૧૨. ગુરુચરણ જ કલ્પપક્ષ

આપણા ચરિત્રનાયક શ્રી સમુદ્રગુરુની ભાવના જ્વલંત હતી. એ એક આદર્શ સેવામૂર્તિ હતા.

આપણા વિશ્વવલ્લભ ગુરુદેવ પણ શ્રી સમુદ્રને પોતાના પૂર્ણ આજ્ઞાકારી શિષ્ય ને સેવક માનતા હતા; એટલું જ નહિ, પણ તેમની સેવાનું મૂલ્યાંકન પણ કરતા હતા. ચાળીસ વર્ષ સુધી એકાગ્રભાવે સેવા કરવાવાળા સેવાત્રી શિષ્યની પ્રશંસા પૂજ્યશ્રીએ પોતાના શ્રીમુખે વારંવાર કરી હતી. કર્તવ્યવશ શ્રી સમુદ્રગુરુને બીજા ક્ષેત્રમાં ચાતુર્માસ માટે આજ્ઞા આપવી પડતી હતી, પણ ગુરુદેવ તો સમુદ્રની સેવાની સ્મૃતિ વારંવાર કરતા રહેતા હતા.

જ્યારે કોઈ ભક્ત કહેતા, “ગુરુદેવ ! શ્રી સમુદ્ર તો બહુ શાન્ત છે. સંસારના બધા સમુદ્રોમાં ભરતી-ઝોટ આવે છે, પરંતુ સમુદ્રના સ્વભાવમાં ક્રોધ કે ક્ષોભની ભરતી-ઝોટ કદી દૃષ્ટિગોચર થઈ નથી.” ત્યારે ગુરુદેવ કહેતા, “ત્યારે તો એ તેને મારો ઉત્તરાધિકારી બનાવેલ છે. મારું મંત્રીનું કાર્ય પણ તે જ કરે છે. તેની યોગ્યતા પર મને ગર્વ છે. તે તો મારી ચાળીસ ચાળીસ વર્ષથી નિરંતર સેવા કરી રહેલા છે. આજ પણ સ્વર્ગીય ગુરુ વિજયાનંદ

સૂરીશ્વરજી મહારાજના ક્ષેત્રની રક્ષાથે મેં તેમને મોકલ્યા છે. મારો આદેશ પાળીને પણ તે મારી સેવા કરી રહેલ છે.” ગુરુદેવનાં આ વચન સં. ૨૦૧૦માં મુંબઈના ચાતુર્માસ વખતના છે. આ વખતે શ્રી સમુદ્રગુરુનું ચાતુર્માસ સિનોરનગરમાં હતું. સમુદ્રની અનુપસ્થિતિનો ગુરુદેવ કદી કદી અસાધારણરૂપે અનુભવ કરતા હતા. પરંતુ વ્યક્તિગત સેવાની અપેક્ષા શ્રીસંઘનો ઉપકાર અતિ આવશ્યક અને ઇચ્છનીય છે.

હાં ! શ્રી સમુદ્ર તો ગુરુચરણકમળોમાં જમરની માફક નિરંતર વસી રહેવા ઇચ્છતા હતા. વિ. સં. ૨૦૦૭માં પાલનપુરમાં તેમણે ગુરુચરણોને છોડીને પ્રતિષ્ઠાકાર્યને માટે ખાલી(રાજસ્થાન)માં તથા ચાતુર્માસ કરવા માટે પાલી(રાજસ્થાન) તરફ વિહાર કરવામાં સંકેતીય પ્રદર્શિત કર્યો હતો. સમુદ્રગુરુનું કહેવું હતું કે મારે માટે ગુરુચરણ જ સ્વર્ગ, ગુરુચરણ જ સાચું તીર્થ અને ગુરુચરણ જ એક કેદપવૃક્ષ છે. આવા અનેક પ્રસંગ ગુરુવાત્સલ્યના ભકતોના હૃદયપટલ પર અંકિત છે. આ નાનકડી પુસ્તિકામાં કેટલું વર્ણન આપી શકાય ?

જૈન સમાજના ઉત્કર્ષ માટે, જાગૃતિ માટે તમારે-મારે ધણું ધણું કરવાનું છે. પરમાત્મા તે માટે બધાને બળ આપે.

— વલ્લભમુખાવાણી

૧૩. બે ભાગ્યશાળી ઉપાધ્યાય

“મથ્યેણુ વંદામિ!” વડોદરાના ગુરુભક્ત શ્રી વાડી-લાલભાઈએ વંદણા કરી.

“ધર્મલાલ!” ગુરુદેવે ધર્મલાલ આપ્યો.

“કૃપાસિંધુ! અમે આપશ્રીને એક પ્રાર્થના કરવા આવ્યા છીએ.” શ્રી વાડીભાઈએ વિનંતિ કરી.

“ઝાલો ઝાલો, ભાગ્યશાળીઓ, તમે શું ઇચ્છો છો?”

“ગુરુવર્ય! અમારી ભાવના છે કે પન્યાસ શ્રી સમુદ્ર-વિજયજી ગણી અને પન્યાસ શ્રી પૂર્ણાનંદવિજયજી ગણીને ઉપાધ્યાયપદવીનો લાલ અમને વડોદરાને મળવો જોઈએ. આપ તો મુંબઈ તરફ પધારી રહ્યા છો અને મુંબઈના ભક્તજનો આપની કાગને ડોળે રાહ જોઈ રહ્યા છે અને આ પદવીઓ પણ મુંબઈમાં અપાય તેમ આપની ઇચ્છા હશે, પણ વડોદરા શ્રીસંઘની ભાવના છે કે તે લાલ અમને મળવો જોઈએ.”

“જહાસુઅમ્, તમારી ભાવના સુંદર છે. બંને પન્યાસ ગણીવર્યોની ઉપાધ્યાય પદવીનો લાલ વડોદરાને મળશે.”

આ શબ્દોથી સંઘના પ્રતિનિધિઓને ખૂબ હર્ષ થયો. આખા સંઘમાં આનંદ ફેલાઈ ગયો.

પૂ. ગુરુદેવે ફાગણ સુદ દશમનું સુહૃત્ આપ્યું અને પદવીદાન સમારંભની તૈયારીઓ થવા લાગી.

શ્રી સમુદ્રની અગાધ ગુણગરિમાને કારણ પંજળ-
કેસરી ગુરુદેવને આત્મા ઉદ્ધાસપૂર્ણ ભાવનાઓથી સભર
રહેતો હતો. ઉદ્ધાસની અસીમતાએ હૃદયસરિતામાં પૂર
રેલાવ્યાં. હર્ષ હૃદયમાં ન સમાયો. પૂજ્ય હર્ષગુરુના
શિષ્ય, પૂજ્ય આત્મગુરુના કૃપાપાત્ર વલ્લભ ગુરુ આત્મિક
હર્ષની અલિવ્યક્તિની ક્ષણોમાં વિવશ બની ગયા.
અને વડોદરામાં શ્રીસંઘના આબાલવૃદ્ધના આનંદ-ઉત્સાહ
વચ્ચે ખૂબ ધૂમધામપૂર્વક શ્રી સમુદ્રગુરુ તથા શ્રી પૂર્ણાનંદ
ગુરુને ઉપાધ્યાય પદવીથી વિભૂષિત કરવામાં આવ્યા.
આનંદની લહેર લહેરાણી. જ્યઘોષથી ગગન ગુંજી રહ્યું.
વિ. સં. ૨૦૦૮ના ફાગણ સુદ દશમી તિથિ ધન્ય બની
ગઈ. પંજળકેસરી યુગપ્રધાન આચાર્યપ્રવરની જન્મભૂમિ
વડોદરાના શ્રીસંઘે આ લાભ લીધો અને બન્ને ઉપાધ્યાયોને
હજારો લોકોએ વધાવ્યા. ગુરુદેવ આચાર્ય ભગવંતને
ખૂબ સંતોષ થયો. બન્ને ઉપાધ્યાયોએ ગુરુદેવના ચરણમાં
પોતાનાં શિર ઝુકાવ્યાં ત્યારે દશ્ય હૃદયંગમ બની ગયું.

વડોદરાની અમત્કારપૂર્ણતાને કારણે આજ તો એ
બન્ને આચાર્યો એક જ ઉદ્દેશની સાધનામાં અવિરત સંલગ્ન
છે. ગામેગામ, દેશેદેશ અને સંસ્થાએ સંસ્થાએ એ
પ્રાણપ્યારા ગુરુ ભગવંતને સમાજકલ્યાણ—શિક્ષણપ્રચાર
અને સાહિત્યપ્રસાર તથા ઐક્યનો સંદેશ સંભળાવી
રહ્યા છે અને ગુરુ વલ્લભની વિજયપતાકા ફેલાવી રહ્યા છે.
ધન્ય ગુરુદેવ ! ધન્ય શિષ્યો ! ધન્ય ત્યાગ ! ધન્ય સંદેશ !

૧૪. આચાર્ય પદવી સમારંભ

“મથ્યેણુ વંદામિ!” થાણાના આગેવાનો શ્રી રૂપચંદણ, શ્રી રાવતમલણ, શ્રી દીપચંદણ વગેરે ગૃહસ્થોએ વંદણા કરી.

“ધર્મલાલ !” ગુરુદેવે ધર્મલાલ આજ્યો.

“કૃપાસિંધુ ! આપ અમારા શહેર થાણામાં પધાર્યા અને આપની અસીમ કૃપાદષ્ટિથી ઉપધાનનું આરાધન આરાધકો લક્ષી ભાંતિ કરી રહ્યા છે. અહીં આનંદ આનંદ પ્રવર્તે છે—તેમાં પણ ઉપાધ્યાયશ્રી સમુદ્રવિજયણ તો આરાધકોને સુંદર ભાવપૂર્વક ક્રિયા આદિ કરાવી રહ્યા છે. તેમ જ મુનિ ઇંદ્રવિજય, મુનિ જનકવિજય, મુનિ પ્રકાશ-વિજય, મુનિ ન્યાયવિજય આદિને યોગોદ્વહન કરાવી રહ્યા છે.”

શ્રી રૂપચંદણએ ઉપધાનના સંચાલનની વીગતો જણાવી.

“ભાગ્યશાળીઓ ! થાણા તો એક તીર્થ બની ગયું છે. તમે બધા ખૂબ જહેમત લઈ રહ્યા છો અને આરાધક બહેનભાઈઓની ખૂબ સેવા કરી રહ્યા છો તે જાણી મને પણ આનંદ થાય છે. મુંબઈ અને પરામાંથી સેંકડો ભાઈબહેનો દર્શનાર્થે અને શાતા પૂછવા આવી રહ્યાં છે

તેઓની પણ તમે ભાવથી સેવા કરી રહ્યા છે. તેનાથી તો બધાને ખૂબ સંતોષ થયો છે. હવે આપનું મુદ્દત પણ આવી રહ્યું છે તેની પણ તૈયારી કરવાની છે. થાણા તીર્થનાં ભાગ્ય જાગ્યાં છે કે આવો અનુપમ અવસર તમારે આંગણે થઈ રહ્યો છે.” શુરુદેવે સંતોષ વ્યક્ત કર્યો.

“શુરુદેવ, અમે તો એક પ્રાર્થના કરવા આવ્યા છીએ.” શ્રી દીપચંદ્રએ ખુલાસો કર્યો.

“ભાગ્યશાળીઓ ! તમારી શું ભાવના છે તે દર્શાવો. તેમાં સંકેત શા માટે ?”

“યુગદિવાકર ! અમારી ભાવના છે કે સેવામૂર્તિ ઉપાધ્યાય શ્રી સમુદ્રવિજયજી મહારાજને આચાર્ય પદવીથી વિભૂષિત કરવામાં આવે અને તેનો લાભ થાણાના શ્રી સંઘને મળે. માળારોપણનો મંગળ દિવસ તે માટે સુંદર છે.”

શ્રી રૂપચંદ્રએ સ્પષ્ટતા કરી.

“જહાસુખમ્ ! તમારી ભાવના સુંદર છે. તમારા મનમાં આવી પુણ્ય ભાવનાનો ઉદય પણ મહાન પુણ્ય-શાલિતાનું કારણ છે. આ નગરીનું મહાન પુણ્યોદય છે કે આવી સુંદર ભાવના તમારા મનમાં ઉત્પન્ન થઈ. તમારી નગરીનું નામ થાણા એટલે ‘સ્થાન’. આ નગરી ધર્મનું સ્થાન બની જાય તો એથી વિશેષ સુંદર શું હોઈ શકે ? વ્યવહારમાં ‘થાના’ શબ્દ પોલીસ ચોકીનો પર્યાયવાચી શબ્દ છે. થાણામાં અપરાધીને બન્દીવાન બનાવવામાં આવે છે. તમારી નગરીમાં સમુદ્રવિજયને આચાર્યત્વનો

લાલ પ્રાપ્ત થાય તો અહીં પણ કર્મરૂપી ચોરને બન્દી બનાવી શકાશે. સમુદ્રવિજય તો ચાળીસ ચાળીસ વર્ષથી મારી અવિરત સેવા કરી રહેલ છે. મારી બીમારીમાં પણ આ સુયોગ્ય શિષ્યે મારી અનુપમ સેવા કરી છે. મારો આત્મા તેમના પ્રત્યે પૂર્ણ સન્તુષ્ટ છે. પંજાબ, ગુજરાત, મારવાડના શ્રીસંઘોએ અનેકવાર આ માટે વિનંતિઓ કરી છે પણ શાસનદેવની કૃપાથી તમારી નગરીનું લાગ્ય જાગ્યું છે અને તમારી સૌની મંગલ કામના અવશ્ય પૂર્ણ થશે. સમુદ્ર બધી રીતે આચાર્યપદને માટે યોગ્ય પાત્ર છે.” ગુરુદેવે આજ્ઞા આપી. થાણાના આગેવાનોને આનંદ થયો.

ધર્મથી ઘન ઉત્પન્ન થાય છે. ધર્મથી સુખ થાય છે. ધર્મથી મનુષ્ય બધુંય પ્રાપ્ત કરી શકે છે. ધર્મ જ જગતનો સાર છે.

આ ધર્મના મુખ્ય પ્રહરી આ પંચમકાળમાં આચાર્ય મહારાજ છે. તે આત્માઓ કેટલા પુણ્યશાલી છે, જે આ પદને પ્રાપ્ત કરે છે. ચોર્યાસી લાખ જીવોનીમાં મનુષ્યલવ અતિ દુર્લભ છે. મનુષ્યલવ પામીને પણ સંયમપ્રાપ્તિની દશા અતિ દુર્લભ છે. સંયમપ્રાપ્તિ પછી નિરતિચાર ચારિત્ર્યપાલન અતિદુર્લભ છે. નિરતિચાર ચારિત્ર્ય પછી પણ પન્યાસ, ઉપાધ્યાય, આચાર્યપદપ્રાપ્તિ અતિદુર્લભ છે. કારણ કે અરિહંત ભગવાનની અનુપસ્થિતિમાં આચાર્ય મહારાજ ચતુર્વિધ સંઘના નાયક તથા ધર્મના સમર્થ સંરક્ષક છે.

આપણા ચરિત્રનાયક નિરતિચાર ચારિત્ર્યના વિષયમાં સ્વયં સુયોગ્ય છે. તેમની સૌમ્યતા, શાન્તિ, વૈરાગ્યભાવના સમુદ્રની અગાધતાને પણ લન્નિજત કરે તેવી છે. આથી તો થાણાના શ્રીસંઘના આગેવાનોએ યુગવીર આચાર્યશ્રીને ઉ. સમુદ્રવિજયજીને થાણામાં આચાર્ય પદવી આપવા વિનંતિ કરી અને ગુરુદેવે તે વિનંતિ સ્વીકારી ત્યારે થાણા સંઘમાં આનંદની લહેર લહેરાણી.

ગુરુદેવનો આદેશ મળતાં થાણાનગરી હર્ષથી વિભોર-આનંદમગ્ન થઈ ગઈ. ગુરુદેવે વયોવૃદ્ધ પન્યાસ શ્રી નેમવિજયજી મહારાજ તથા આગમપ્રભાકર શ્રી પુણ્યવિજયજી મહારાજ તરફથી શુભ સંમતિઓ મેળવી લીધી. વિજ્ઞાપનપત્રિકા દ્વારા આ શુભ સમાચાર મુંબઈ તથા ભારતના શ્રીસંઘોને વિદિત કરવામાં આવ્યા. આ હર્ષની અધિકતાનું વર્ણન અસંભવ છે. આવા અવસરોનો આનંદ તો આત્મા દ્વારા અનુભવગમ્ય હોય છે.

માલારોપણનો મંગળ દિવસ આવી ગયો. થાણા-નગરી ધમ્મપતાકાઓથી શોભતી અમરાવતીનું મન મોહિત કરી રહી હતી. અજોડ તોરણવાળા સુંદર દરવાજાઓ ચતુર્વિધ સંઘને આમંત્રિત કરી રહ્યા હતા. ૧૯૫૩ની ૧૮ જાન્યુઆરી ૨૦૦૬ મહા સુદિ ત્રીજના દિવસે ભવ્ય વરઘોડો નીકળ્યો. ઇન્દ્રધ્વજ, ચાંદીનો રથ, અનેક ઝેન્ડ-પાટીઓ, ભજનમંડળીઓ, સ્વયંસેવક મંડળ શોભી રહ્યાં હતાં. જૈન સ્વયંસેવક મંડળ-મુંબઈ, શ્રી સિદ્ધચક્ર નવયુવક

મંડળ-થાણા, શ્રી આત્મવલ્લભ ઝેન્ડ-થાણા, શ્રી જૈન સેવા સમાજ ઝેન્ડ-ઘોઘારી, શ્રી શ્રેયસ્કર મંડળ ઝેન્ડ, જૈન સેવા સમાજ ઝેન્ડ-મુંબઈ, થાણા પોલીસ ઝેન્ડ, જૈન બોટિંગ ઝેન્ડ-માટુંગા, જૈન ઝેન્ડ-ઘાટકોપર આદિની શોભાથી વરઘોડાતું જુલૂસ ઇન્દ્રોત્સવને બાણે ઝાંખું પાડતું હતું. પંબળી સંગીતવિશારદ શ્રી ઘનશ્યામજીનાં મધુર ગીતો અને પંબળની અનેક લજનમંડળીઓનાં લક્ષિતલજનોથી સમસ્ત વાતાવરણ ધમધમતું શોભાસ્પદ બની ગયું હતું.

લગવાનનો દિવ્ય અલંકૃત રથ, પરપ ઉપધાન તપસ્યા-ધારક લાઈબહેનો, સૂતરની માળા લઈ મોટરમાં બેઠેલા તપસ્વીઓના સંબંધીઓની રથો મોટરકારો, એવું મનોહર દશ્ય ખડું થયું હતું-બાણે શિવપુરના યાત્રીઓનો કાફલો પૃથ્વીને સ્વર્ગ બનાવવા આગેકૂચ કરી રહ્યો છે.

જુલૂસમાં શ્રી વિજયવલ્લભસૂરીજી મહારાજના જય-નાદથી આકાશ શુંજી ઊઠ્યું. જયનાદો દ્વારા તેઓશ્રીનાં કાર્યો તથા કીર્તિગાથાનો પૂર્ણ પરિચય થતો હતો. જય-ઘોષ શું હતો - લકતોના મુખાકાશથી નીકળતા સિતારા હતા, હર્ષના કુવારા હતા યા સ્વર્ગીય દર્શ્યો હતાં. “શ્રી વલ્લભ-સૂરિએ શું કયું?” “બધા જૈનોની એકતા કરી.” “સાધ-મીઓનો ઉદ્ધાર કર્યો” “ધર્મનો ઉદ્યોત કર્યો” “શિક્ષાનો પ્રચાર કર્યો” “થાણાને પવિત્ર કર્યું.” “બોલો શ્રી વિજય-વલ્લભસૂરીશ્વરજી મહારાજની જય.” મુંબઈ અને તેનાં પરાંઓના પ્રતિનિધિઓ, અનેક સંઘોના આગેવાનો,

શ્રીઓ અને પુરુષો, વિદ્યાર્થી અને વિદ્યાર્થીનીઓ આદિ લગભગ એક લાખની માનવમેદની શ્રીસમુદ્રબિજય મહારાજની આચાર્યપદવીનો ઉત્સવ માણવા આવી હતી. આ માનવમેદની વિશાલ ધર્મવાહિનીનું રૂપ ધારણ કરી રહી હતી.

ચક્રવર્તી સમા સમ્રાટ પંજાબકેસરી શ્રમણગણની સાથે ધર્મચક્રની રક્ષા કરતા કરતા વરઘોડાયાત્રાની પ્રતિષ્ઠા યોગણી વધારી રહ્યા હતા. જે માઈલના વિસ્તારમાં ચાલતી ઉત્સવ-યાત્રાને જોઈને વૃદ્ધ પુરુષો કહી રહ્યા હતા કે થાણા હવે ભારતવર્ષમાં પ્રસિદ્ધ થઈ જશે. આવી વિસ્તૃત ઉત્સવ-યાત્રા અમે આ થાણાનગરીમાં કદી પહેલાં જોઈ નથી.

માલારોપણ તથા આચાર્યપદ મહોત્સવને માટે આત્મ-વલ્લભ નગર નિર્માણ કરવામાં આનું હતું. સુંબઈ અને ઉપનગરોથી રેલગાડી, બસો, મોટરો અને પગે ચાલીને જનતાનો સમૂહ ઊમટી આવી રહ્યો હતો. જાણે જનતા-રૂપી નદીઓ આજે સમુદ્રને મળવા ચાલી નીકળી છે.

સભામંડપ ખૂબ શણગારવામાં આવ્યો હતો. આચાર્ય ભગવાન મંડપમાં પધાર્યા. જ્યનાદોથી ગગન ગુંજી ઊઠ્યું. આચાર્યપદપ્રદાનની ક્રિયા શુભ મુહૂર્તે પ્રારંભ થઈ. ગુરુદેવે આશીર્વાદ આપ્યા અને આચાર્યપદની ઘોષણા કરવામાં આવી. આકાશમાં ઊમટી આવેલ વાદળોએ ગંભીર ગર્જના કરી. જાણે દેવતાઓએ પણ આ ઘોષણામાં સંમતિ પ્રદાન કરી. ઉપસ્થિત જનમેદનીએ નવીન આચાર્યશ્રીના નામનો જયજયકાર કરીને મંડપને ગજવી મૂક્યો.

“વિજયસમુદ્રસૂરિ મહારાજની જય”ના જયનાદોથી થાણા નગરી ગુંજી ઊઠી. આચાર્યપદના ક્રિયાઉત્સવમાં આજ નૂતન આચાર્યને ચાદર ઓઢાડવાની સ્પર્ધા થવા લાગી. પ્રથમ ચાદર ઓઢાડવાનું સૌભાગ્ય ૧૩૫૧ રૂપિયાની ઓલી ઓલીને પરમ ગુરુભક્ત શ્રી ખીમજીભાઈ છેડાને પ્રાપ્ત થયું. પંજળ શ્રીસંઘની તરફથી લાલા રતનચંદજી તથા લાલા શાન્તિલાલજીએ લાલ લીધો. વડોદરાના શ્રીસંઘની તરફથી રાજવૈદ્ય શ્રી વાડીલાલ મગનલાલે ચાદર ઓઢાડી. શેઠ સકરચંદ્ર મોતીલાલ મૂળજી, શ્રી ફૂલચંદ શામજીભાઈ, શ્વેતાંબર જૈન કોન્ડરન્સના મંત્રી શ્રી રતિલાલ ઠોઠારી, શ્રી જીવજીલાલ ભગવાનલાલ, શેઠ હનરીમલજી, શેઠ રતનચંદજી દાલિયા, શેઠ જ્ઞેશીંગલાલ લલ્લુભાઈ ઝવેરી આદિએ પણ નવીન આચાર્ય મહારાજને ચાદર ઓઢાડી. તે ચાદર શું હતી, તે તો શ્રીસંઘના રક્ષણના ઉત્તરદાયિત્વ માટેનો કાંટાળો તાજ હતો. પરંતુ શ્રી સમુદ્રસૂરિ જેવા વીરલાજ આ તાજને પહેરી શકે. તેઓ તો છત્રીસ ગુણના ધારક બનીને આ કાંટાળા ગણાતા તાજને ફૂલોનો તાજ બનાવી દેશે.

મહાપુરુષના બધા ગુણ સમુદ્રસૂરિજી મહારાજમાં વિદ્યમાન છે. ગુરુમહારાજની સેવામાં અનન્ય ભાવથી રહીને એ ગુણોની કસોટી પર પરખાઈ ગયા છે. ત્યારે ગુરુમહારાજની તેમના પર પૂર્ણકૃપાદ્રષ્ટિ ઊતરી છે.

ધન્ય ગુરુદેવ ! ધન્ય શિષ્ય ! ધન્ય સેવા ! ધન્ય દીક્ષા !

૧૫. અહોભાગ્ય ! અહોપુણ્ય !

આ સેવા અને ચારિત્ર્યની કસોટી પર પાર ઊતર્યા પછી શાસ્ત્રીય વિધાન અનુસાર ચાદર ઓઢાડવાની ક્રિયા પછી ગુરુવરે પાટ પર પોતાનાં કરકમલોથી આસન બિછાવીને નૂતન આચાર્યને પોતાની સમીપ બેસાડ્યા. આ સમયના દશ્યનું વર્ણન પ્રત્યક્ષદર્શી પણ પૂરેપૂરું નથી કરી શકતા, કદપનાજન્ય વર્ણન તો પૂરી રીતે અસંભવ છે. આચાર્યગુરુ તથા આચાર્યશિષ્ય બંને પાટ પર બિરાબેલા ઈન્દ્ર અને ઉપેન્દ્ર સદશ પ્રતીત થતા હતા. જનતાના “અહોભાગ્ય, અહોપુણ્ય”ના જયનાદોથી મંડપ ગુંજી ઊઠ્યો. સ્વયં આચાર્ય લગવંતે નૂતન આચાર્ય મહારાજને સાધુસમુદાય સાથે શાસ્ત્રવિધિ અનુસાર દ્વાદશાવર્તવન્દના કરી. આ હૃદયંગમ દશ્ય જોવા દેવતાઓ તલસી રહ્યા. જનતાના હજારો લોકો આ મનોહારી દશ્ય જોઈને ચકિત થઈ ગયા. ગુરુદેવની વિનમ્રતાનાં દર્શન થયાં. નૂતન આચાર્ય તો આ શાસ્ત્રવિધિ જોઈને અત્યંત મુગ્ધ અને પ્રભાવિત થઈ ગયા. હૃદયના તારેતાર ઝણ-ઝણી ઊઠ્યા. પોતાને ભારે બડભાગી માનવા લાગ્યા. આચાર્યપદની પ્રતીક ચાદર ઓઢ્યા પછી ગુરુ મહારાજે શ્રી સમુદ્રસૂરિને મંગલ આશીર્વાદ આપ્યા. તેમને આદેશ-

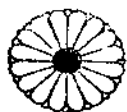
ઉપદેશ-સંદેશ આપતાં દર્શાવ્યું કે “પંજાબના રાહબર (પથપ્રદર્શક નેતા) બનો” શિર નમાવીને જેમ પ્રથમ વર્ષાને વૃષો હર્ષપૂર્વક વધાવે છે તેમ નવીન આચાર્ય ગુરુ ભગવંતના આદેશને શિર પર ધારણ કરીને હૃદયમાં સ્થિરતા-પૂર્વક ધારણ કર્યો.

આ રીતે આપણા ચારત્રનાયક આચાર્યપદવીધર બન્યા. સમુદ્રસંજ્ઞા આજ સમુદ્રની અગાધતાને પ્રાપ્ત કરી ગઈ.

ગુણોના રતનાકર પોતાની પ્રતિષ્ઠા તથા નમ્રતાથી સંઘના તટરૂપી સમૂહને સિંચિત કરતાં કરતાં પોતાનું સમુદ્ર નામ સાર્થક કરી રહ્યા છે. આ સમુદ્રને કિનારે કેટલાંયે ભક્તિભર્યા નાગિયેરરૂપી ભક્તજનો આનંદ માણી રહ્યા છે. કેટલાંયે વાદળો આવી આવીને તેનું સુધાવાણી-રૂપી જળ ગ્રહણ કરતાં કરતાં સ્થાન સ્થાન પર વરસીને જૈન સંઘ રૂપી ધરાને શસ્ય શ્યામલા બનાવી રહેલ છે.

આ મનોરમ વાતાવરણમાં ચાર સાંઠ રૂપી એક શુભ અવસર ખીજે પણ શોભી રહ્યો. મુનિશ્રી વિનીતવિજયજી, મુનિશ્રી પદ્મવિજયજી તથા મુનિશ્રી રતનવિજયજીની દીક્ષાનું સૌભાગ્ય પણ થાણાનગરીને પ્રાપ્ત થયું. નૂતન આચાર્યશ્રી વિજયસમુદ્રસૂરિ તથા ઉપાધ્યાય શ્રી પૂર્ણાનંદ-વિજયે (આચાર્યે) માલાદોષણની ક્રિયા કરાવી.

થાણાનગરી પુણ્યભૂમિ ધન્ય ધન્ય બની ગઈ.

૧૬. ગુરુ—શિષ્યની પ્રેમધારા

શ્રી પંજાબકેસરી આચાર્યશ્રી ગુરુદેવ મધ્યમ વર્ગના હજારો ભાઈઓના ઉદ્ધારને માટે તેમ જ વિશ્વવિદ્યાલયની સ્થાપના તથા સમાજસંગઠનના પવિત્ર ઉદ્દેશને પૂર્ણ કરવા માટે સુખર્ષ પધાર્યા હતા. પહેલાંના ચારે નવદીક્ષિતોની વડી દીક્ષાઓ ફાગણ સુદ પંચમીના રોજ કેટના ઉપાશ્રયમાં કરવામાં આવી. આચાર્ય લગવાનની અધ્યક્ષતામાં નૂતન આચાર્યશ્રી વિજયસમુદ્રસૂરિજી મહારાજનાં કર-કમલોથી વડી દીક્ષાવિધિવિધાન આનંદપૂર્વક થયું. મુનિ વિનીતવિજયને પૂ. આચાર્ય લગવાનના શિષ્ય, મુનિશ્રી પદ્મવિજયજીને શ્રી પ્રકાશવિજયજી(આચાર્ય)ના શિષ્ય, મુનિ જિતવિજયજીને શ્રી જનકવિજયજી મહારાજના શિષ્ય, તથા મુનિ રતનવિજયજીને શ્રી પ્રીતિવિજયજીના શિષ્ય જાહેર કરવામાં આવ્યા.

પાંચ દિવસો સુધી વિવિધ પાંચ પૂજાઓ વિધિ-વિધાનપૂર્વક લાણાવવામાં આવી. લક્ષ્મિરસ વરસી રહ્યો. જાણે પાંચ મંગલાચારોની વૃષ્ટિ થઈ. ઉદ્ધાસની નદી કિનારાની સીમા તોડી વહેવા લાગી.

ગુરુદેવ આજે ગંભીર વિચારમાં મગ્ન હતા. મધ્યમ વર્ગના ભાઈઓના ઉદ્ધારને માટે પાંચ લાખનું ફંડ એકત્ર

કરવાની પ્રેરણા દેવી હતી. તેમ જ પાંચ લાખના ફંડના યજ્ઞમાં પૂર્ણાહુતિ કરાવવી તથા શ્રી મહાવીર વિદ્યાલયના વિકાસ-વર્ધન માટે માત્ર વિચાર જ નહિ પણ રચનાત્મક યોજના કરવાની હતી. જૈન વિશ્વવિદ્યાલયના નિર્માણ માટે લાવનાપૂર્ણ વિચાર કરવાનો હતો. પૂજ્ય ગુરુદેવનો જન્મ જ વિશ્વના ઉદ્ધાર અર્થે થયો હતો.

ગુરુદેવ આ પરમાર્થવ્રતની સાકાર પ્રતિમા હતા. એક સંઘોદ્ધારની ઉપયુક્ત યોજનાઓની ચિંતા, એક તરફ આતમગુરુના ગુલશન-પંજળ ઉપવનના સુકાર્ઠ જવાની ચિંતા. આ દીનબન્ધુ ગુરુ વિના દીન પંજળની બીજું કોણ ખખર લેશે ?

ન્યાયાલ્યોનિધિ મહારાજ પણ અન્તિમ સમયે આ બાગની રક્ષાનો ભાર સોંપી ગયા હતા. પંજળ શ્રી-સંઘની લાવભરી બિનંતિઓ અનેકવાર થઈ ચૂકી હતી. શ્રી કૃષ્ણ એકવાર ઉદ્ધવને કહ્યું હતું, “ઉધો ! મોહિ નજ વિસરત નાહી.” ગુરુદેવ પણ આ રીતે પંજળને બૂલી શકતા નહોતા. પ્રતિક્ષણ પંજળની રક્ષાનું ધ્યાન રહેતું હતું. સત્ય છે કલ્પવૃક્ષની છાયા બધાને માટે સમાન હોય છે, તોપણ સ્વર્ગ પ્રત્યે તેનો પક્ષપાત હોય છે જ. નહિ તો તે નન્દનકાનન-સ્વર્ગ છોડીને પૃથ્વી પર શા માટે આવી પહોંચે !

ગુરુવરનો આદેશ થયો : સમુદ્રસૂરિને મારી પાસે ચોકલે. શ્રી સમુદ્રસૂરિએ આવતાં જ ગુરુદેવને કહ્યું, “ગુરુદેવ !

હું તો આપનો પ્રશિષ્ય સમુદ્ર જ છું. મને સમુદ્રસૂરિ નામથી સંબોધિત કરીને વાતસલ્યની માત્રા કમ ન કરો.”

જેમ શ્રી રામચન્દ્રજીએ રાજ્યસિંહાસન પર બિરાજમાન થયા પછી વૃદ્ધ પરિજનોને કહ્યું હતું : “વૃદ્ધ પૂજ્ય ગુરુષો, મને તમે રામચન્દ્ર ન કહો. પહેલાંની જેમ માત્ર ‘રામ’ કહો. આ રીતે ગુરુદેવ, મને ‘સમુદ્ર’ કહીને આદેશ આપો. કૃપા કરી સમુદ્રસૂરિના નામથી સંબોધિત ન કરશો.” ગુરુવર ભાવવિહ્વલ થઈ ગયા. ગુરુદેવ બોલ્યા, “સમુદ્ર તો સમુદ્ર જ છે. તેની અગાધતાને કોણ માપી શકે છે? તમે તો હવે આચાર્યપદધારક છો તેથી હવે કેવળ સમુદ્ર માત્ર નથી, પણ ગુણોના રત્નાકર પણ છો. તેથી મારે પણ તમને આચાર્ય માનવા પડે છે. મર્યાદા પાળીશ તો જ શ્રીસંઘને પણ મર્યાદા પાળવાનો માર્ગ બતાવી શકીશ.”

આપણા ચરિત્રનાયક શ્રી સમુદ્રસૂરિનાં નેત્ર કૃતજ્ઞતા સહિત અશ્રુઓથી પરિપૂર્ણ થઈ ગયાં. અને એ જ રીતે ગુરુવરનાં નેત્ર વાતસલ્યભાવપૂર્ણ અશ્રુઓથી પરિપૂર્ણ હતાં. આ હૃદયયંગમ દશ્ય, લક્ષિત અને વાતસલ્યનો પ્રસંગ અદ્ભુત અને અવર્ણનીય હતો. આ ગુરુ-શિષ્યની પ્રેમધારા અલૌકિક હતી.

કોઈ શ્રીમંત પોતાની લક્ષ્મી સાથે તો લઈ જઈ શકવાનો નથી. હાથે તે સાથે અને જેવાં કર્મો કરશે તેવાં તમારાં ભાગ્ય ધરાશે.

— વલ્લભસુધાવાણી

૧૭. આદેશ ને મંગળ આશીર્વાદ

શ્રી સમુદ્રસૂરિએ ગુરુદેવનાં ચરણોમાં પોતાનું શિર મૂક્યું. ગદ્ગદ લાવે બોલ્યા, “કૃપાનાથ, હું તો આપનો દાસ છું. આપના આદેશનું પાલન એ જ મારા જીવનની સાધના છે. આપનાં ચરણોની છાયા મારા જીવનની સંજીવની છે. પરંતુ વિયોગનું દુઃખ પણ વિષમ છે. આપની સેવાથી અધિક લાભ બીજો કયો મને મળવાનો છે ?”

ગુરુદેવે કહ્યું, “વત્સ સમુદ્ર, કર્તવ્યપદ સદા કાંટાથી પરિપૂર્ણ હોય છે. શું હું મારી આ અસ્વસ્થ દશામાં તમને દૂર કરવા ઇચ્છું ખરો ! પરંતુ કર્તવ્ય અને સંઘની સેવા સર્વોપરી છે. મારી પછી તમારે જ પંજળ સંભાળવાનો તો છે જ ને ? પંજળી લકતોને તમારા તરફ વિશેષ પ્રેમ પણ છે. એટલે મને કંઈ હોવા છતાં તમારું પંજળ જહું કલ્યાણકારી છે. મારા મંગળ આશીર્વાદ તમારી સાથે છે. મારી સેવાની ચિંતા ન કરશો. તમે દૂર હોવા છતાં આત્માથી તો સર્વદા મારી પાસે જ છો. તમે તો પ્રતિપલ મારી સેવા કરી છે. મારો આત્મા તમારા જેવા શિષ્યથી અત્યંત પ્રસન્ન છે. પંજળમાં રહીને તમે પૂ. દાદાશુરજીના મિશનને પૂરું કરશો. એ પણ મારી સેવા જ છે ને !”

આપણા ચરિત્રનાયક શિષ્ય આચાર્ય ઓલ્યા :
 “તહત્તિ (તથારતુ) ! જેવી આપની આજ્ઞા. આપ મુંબઈમાં
 રહીને અત્યંત વિશિષ્ટ ભાર સંભાળશે. તો શું હું પંજાબ
 શ્રીસંઘની સેવા નહિ કરી શકું ? શ્રી જનકવિજયજી,
 શ્રી શિવવિજયજી, શ્રી વિશુદ્ધવિજયજી, શ્રી ઇન્દ્રવિજયજી
 તથા શ્રી બલવંતવિજયજી મુનિરાજોને ધન્ય છે, જે
 પ્રતિદિન સવારસાંજ આપનાં શ્રીચરણોનો સ્પર્શ કરતા
 રહેશે. આપની સેવાપરિચર્યા કર્યા કરશે અને હું ગુરુદેવ !
 પંજાબની શસ્થશ્યામલા ભૂમિથી શીતલ સમીર દ્વારા
 આપશ્રીનાં ચરણારવિન્દોમાં ભાવવન્દના મોકલતો રહીશ. એ
 શીતળ સમીર ચોપાટીના સમુદ્રની લહેરોથી મળીને આપનાં
 પાવન ગીત ગાયા કરશે.

આ રીતે ગુરુદેવ ! ભક્તિને તાર જોડાઈ રહેશે
 તેમ જ પંજાબ અને મુંબઈ ભાવાત્મક એકતાના બંધનમાં
 બંધાઈ રહેશે. સારું ગુરુદેવ ! આપનો વરદ હસ્ત મારા
 જેવા દાસાનુદાસ પર છે તો બધા માર્ગના કાંટા કૂલ બની
 જશે. પરન્તુ ગુરુ ભગવંત ! મુંબઈનું આપનું કર્તવ્યક્ષેત્ર
 ઘણું જટિલ છે. આ વૃદ્ધ કાયાની સુખશાંતિનો પણ ખ્યાલ
 રાખવાની કૃપા કરશે. આપશ્રીની આ પરમાર્થી કાયા શ્રી-
 સંઘની મોંઘી મૂડી છે. તેના પ્રત્યે અસાવધાન ન રહેવાની
 પ્રાર્થના કરું છું.”

શ્રી સમુદ્રસૂરિનાં આવાં હૃદયલેદક વચ્ચેના સાંભળીને
 ગુરુદેવ ભાવવિહ્વલ થઈ ગયા. પોતાના ખ્યારા ઉત્તરા-

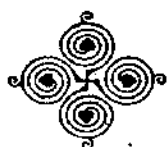
ધિકારી આચાર્યના શિર પર હાથ રાખીને બોલ્યા; “સમુદ્ર ! આ મારી કાયા પણ શ્રીસંઘની સેવાને માટે છે. આ પાર્થિવ શરીરની શું ચિંતા કરવી ? જાઓ, પંજળનું કલ્યાણ કરો. શિવાસ્તે પંથાનઃ સન્તુ.” (તમારો માર્ગ મંગળમય હો).

ગુરુ-શિષ્યનું આ મિલન અને વિયોગ સ્વયં એક મહાકાવ્ય છે. તેનું શું વર્ણન કરીએ ? બિન્દુથી જ સિન્ધુનું અનુમાન કરવું ઉચિત છે. ગુરુગુણ લિપ્તા ન જાય. આવા હતા અમારા વિશ્વવલ્લભ, કૃપાના ખજાના, પરોપકારની પ્રતિભૂતિ ! અને એવા જ છે અમારા વર્તમાન પદ્ધતર ! ગુરુલક્ષિતાના રસિયા, સેવાના વિલસિયા ! છેવટે ગુરુદેવ આરામ છોડીને મધ્યમવર્ગની અવિરામ સેવામાં મગ્ન થઈ ગયા. અને આપણા ચરિત્રનાયક શિષ્યપ્રવર આરામ છોડીને પંજળ તરફ પ્રયાણ કરવા ઉત્સુક બની ગયા.

તમે આજે કરોડપતિ છો, લખપતિ છો, તેનું શું કારણ ? પૂર્વભવમાં તમે એવાં પુણ્યકાર્યો-કર્મો કર્યાં છે કે લક્ષ્મી તમારી દાસી બની છે. પણ તમે એ પણ જાણો છો કે લક્ષ્મી તો ચંચળ છે. આ પુણ્યનો શો ભરોસો ? જીવનનું સાર્થક્ય કરવા માટે માનવ-સેવા જેવો ખીન્નો ધર્મ નથી. પૂજન-લક્ષિત બધું કરો ને આત્માને ઉજ્જવળ બનાવો, પણ આ લક્ષ્મીના તમે ટૂંકડી છો, તેને તમારા જ સ્વામીભાઈઓ (મધ્યમ વર્ગ) માટે વાપરો તેથી તમારું જીવન ધન્ય ધન્ય બની જશે.

— મહાવીરસુધાવાણી

૧૮. વિદ્યાયવેળા

આપણા ચરિત્રનાયક પૂ. આચાર્યશ્રી વિજયસમુદ્ર-સૂરિજી વયોવૃદ્ધ મુનિશ્રી વિચારવિજયજી, મુનિશ્રી વિશારદવિજયજી, મુનિશ્રી પ્રકાશવિજયજી, મુનિશ્રી વસન્ત-વિજયજી, મુનિશ્રી ન્યાયવિજયજી, મુનિશ્રી નંદનવિજયજી, મુનિશ્રી સમતાવિજયજી, મુનિશ્રી નિરંજનવિજયજી, મુનિશ્રી પદ્મવિજયજી આદિ મુનિવરોની સાથે પંજાબ તરફ જવાના દષ્ટિબિંદુથી તૈયારી કરવા લાગ્યા.

શુરુદેવે પ્રત્યેક મુનિવરને વરદ હસ્ત દ્વારા મંગળ આશીર્વાદ આપ્યા. પ્રત્યેક મુનિવર વન્દના કરતાં કરતાં જીદાઈના દુઃખથી અશ્રુપૂર્ણ બની જતા હતા. પોતાના શિરોમણિ શુરુદેવથી જીદા થવાના સમયે કોને દુઃખ ન થાય ! આવા પરોપકારી શુરુદેવનાં ચરણોની છાયા મહાન પુણ્યના ફલસ્વરૂપ હોય છે. કોણ આવી શીતળ છાયાને છોડવા ઇચ્છે ? પરંતુ કર્તવ્યપથને અપનાવતાં કદથી કડવી ઔષધિ પ્રસન્નતાથી પીવી પડે છે.

શુરુદેવે આશીર્વાદ આપીને પુત્રની જેમ પ્રત્યેક શિષ્ય-ને વિવેકમાર્ગનો ઉપદેશ આપ્યો. વિહારમાં સાવધાન રહેવાનો ઉપદેશ આપ્યો. કર્તવ્યમાર્ગની મુશ્કેલીઓ

સમજાવી. નિરતિચાર ચારિત્ર્યપાલન તેમ જ ઐક્ય પ્રતિ
જાગ્રત કર્યા. શ્રીસંઘની શાસનસેવાનો સંકેત કર્યો. બધા
મુનિવરો નેત્રકમલોથી ભક્તિભાવપૂર્ણ અશ્રુઓનો પરાગ
વરસાવી રહ્યા હતા. અને બધાથી વિશેષ અશ્રુસરિતા
સમુદ્રસૂરિનાં કમલનેત્રોમાંથી વરસી રહી હતી - જાણે શિષ્ય-
વર પૂજ્ય ગુરુવરનાં ચરણકમલોને આ પરાગથી ચર્ચિત
કરી રહ્યા, અર્ચિત કરી રહ્યા, પૂજિત કરી રહ્યા છે. આ
ભાવપૂર્ણ ક્ષણોનો અનુભવ જ કરી શકાય; વર્ણન કેમ
કરી શકાય ?

તમે બધાએ મને આચાર્યપદવી આપી પણ શાસનદેવને મારી
પ્રાર્થના છે કે હું આ જવાબદારીભર્યા પદને યોગ્ય બનું. જૈન
સમાજનું કલ્યાણ સાધું. પંજબની સમુન્નતિ અને જાગૃતિ માટે
મારો પ્રાણ અર્પું. જ્ઞાનપ્રચાર માટે જીવનભર સાધના કરું.
એટલું જ નહિ જે ગુરુદેવે મને પોતાનો સંદેશવાહક બનાવ્યો
છે તે ગુરુદેવના નામને રોશન કરું. જૈનજગતના એક અદના
સેવક તરીકે મારી શક્તિ, મારી ભક્તિ, મારી જુદ્ધિ, મારી સન્મતિ
અને આ કાયા શાસનના ઉદ્ધોત માટે સર્વથા હું સમર્પણ કરું.
આ મારી ભાવનાઓ પરિપૂર્ણ થાઓ.

— વલ્લભસુધાવાણી

૧૯. વાત્સલ્યની ઉત્કૃષ્ટતા

ભાવવિભોર ક્ષણોમાં પણ ગુરુદેવ પોતાનાં કર્તવ્યો પ્રત્યે સખગ હતા. આવા મહાન સન્તોને મમતાનાં મોહિત બંધન ક્યાંથી બાંધી શકે છે ? તેઓ તો જ્ઞાની તેમ જ શાસ્ત્રપારંગત હોય છે. તેઓ જાણે છે કે નાવ પાણીમાં રહેશે પરંતુ નાવમાં પાણી નહિ રહે. એ જ દશા સન્તોના જીવનની હોય છે. તેઓ સંસારમાં રહેતા છતાં સંસારથી જુદા રહે છે.

આવા ભાવવિભોર સમયમાં જ ફાગણ શુદ્ધિ ૬ ના રોજ દિલ્હીથી શ્રી કીકાભાઈ, શ્રી કૂલચંદ શામજીભાઈ, શ્રી શાન્તિલાલ મગનલાલ આદિ હસ્તિનાપુર તીર્થવિષયક પરામર્શ માટે આવી પહોંચ્યા. ગુરુદેવે હસ્તિનાપુર તીર્થના વિષયમાં ઉચિત પરામર્શ દઈને પ્રેરણા આપી કે મંદિરના વાસ્તુકલાના અભાવોને દૂર કરીને જીર્ણોદ્ધાર પરમ આવશ્યક છે. નવીન મંદિર આવશ્યક સ્થાનો પર બનાવવાં શ્રેયસ્કર છે, પણ તીર્થસ્થાનોનો જીર્ણોદ્ધાર મહાન પુણ્યનું કારણ છે. ગુરુદેવની આ પ્રેરણાનું પ્રત્યક્ષ ફળ આજ હસ્તિનાપુરના લગ્ન નવીન દેવાલયનાં દર્શન કરતાં પ્રત્યક્ષ થાય છે. કર્તવ્યમાર્ગના અથક પથિક બનીને આપણા ચરિત્રનાયક શ્રી સમુદ્રસૂરિ મહારાજ ઉપરોક્ત

શ્રમણપરિવારથી સુસજ્જ થઈને પૂજ્ય ગુરુદેવની ભક્તિ-ભાવપૂર્ણ વિદાય લઈને પાયધુનીના શ્રી મહાવીર સ્વામીના ઉપાશ્રયે આવી ગયા. સાચા શિષ્ય તો ગુરુચરણોમાં સર્વસ્વ ન્યોંછાવર કરીને પોતાને ધન્ય ધન્ય માને છે. ગુરુ-શિષ્યની ભિન્નતા મટી જાય છે. ભાવનાની એકાકારતા થઈ જાય છે ત્યારે જ પૂર્ણ સાધુતાની પ્રતિષ્ઠા થાય છે.

આવી નિરભિમાનતા તથા એકાકારતા ધન્ય છે. પરંતુ ગુરુદેવની પણ વાત્સલ્ય કોટિની ઉત્કૃષ્ટતા જોઈએ. આપણા ચરિત્રનાયક આચાર્યપરિવાર સાથે વિહાર કરવા-વાળા હતા તે જ વેળાએ ગુરુમહારાજ પંજબકેસરી શિષ્ય-વર્ગને ફરી ફરી કર્તાવ્યમાર્ગનું સૂચન કરાવવાને માટે વાત્સલ્યની સરિતા વહેવડાવવા દૂરના કોટના ઉપાશ્રયથી વિહાર કરીને પાયધુની શ્રી મહાવીર સ્વામીના ઉપાશ્રયમાં પહોંચી ગયા. આ આકસ્મિક ગુરુદર્શનથી નૂતન આચાર્ય મહારાજ તથા અન્ય શિષ્યગણ આશ્ચર્યથી ચકિત થઈ ગયા. વિનમ્રભાવથી પૂછ્યું : “ગુરુદેવ ! આપશ્રીએ કોટના ઉપાશ્રયથી અહીં સુધી પધારવાનું કબ્ત શા માટે લીધું ? આપશ્રીની કૃપાવત્સલતા તો અમારા બધા પર સર્વદા રહે જ છે. ગુરુદેવ ! આ અસમયે આપે શા માટે કબ્ત લીધું ?” ગુરુવરે દર્શાવ્યું, “શું આ અસહ્ય વિદાયની વેળાએ પણ હું ન આવું ? તમે બધા ગુરુભૂમિમાં જઈ રહ્યા છો. તમને ધન્ય છે !” ફરી માર્ગદર્શન આપતાં કહ્યું, “જુઓ, બધા પરસ્પર પ્રેમથી રહેશો. જે કાંઈ જરૂરિયાત હોય

તેને માટે આચાર્ય સમુદ્રસૂરિને વિનંતી કરશે. પોતાના સ્વાસ્થ્યનું કયાન રાખશે. વિહાર શાન્તિથી ધીરે ધીરે કરશે. એકબીજાની સેવા-સહાયતા માટે તત્પર રહેશે. સાવધાનીથી આહાર-પાણી કરશે. આચાર્યશ્રી સમુદ્ર-સૂરિજીની આજ્ઞાનું પરિપૂર્ણરૂપે પાલન કરશે. જ્યાં જ્યાં જાઓ ત્યાં સંયમ, તપ અને શાન્તિથી રહેશે. પંજળમાં પૂજ્ય ગુરુદેવનું નામ ઉજ્જવલ કરશે. નિરંતર આત્મકલ્યાણ અને સમાજના ઉત્કર્ષની ભાવના રાખશે. તમને બધાને મારા ખૂબ ખૂબ હૃદયપૂર્વકના મંગળ આશીર્વાદ છે.”

આ સુધાભરી વાણીથી શિષ્યગણ તરફ કૃપાદષ્ટિ કરીને ગુરુદેવે બધા શિષ્યો પર વાસક્ષેપ નાખ્યો. આ દશ્ય ભારે ભાવપૂર્ણ હતું. જાણે મજના બાલગોપાલ પોતાના કૃષ્ણથી વિચુક્ત થઈ રહ્યા છે. બધો શિષ્યસમુદાય આ વાતસંદયભાવ પ્રત્યે ખૂબ આનંદિત હતો અને અનુગૃહીત હતો. આવા ગુરુદેવને પ્રાપ્ત કરવા માટે ગૌરવશાળી હતો. આપણા ચરિત્રનાયક તો હૃદય અને નેત્રોથી દ્રવિત થઈને ખરેખર અશ્રુનો સમુદ્ર બની રહ્યા હતા, કહી રહ્યા હતા કે આવા દયાળુ ગુરુ બીજે કયાં મળશે ?

૨૦. ગુરુભૂમિની સેવા

માટે સંચરણ

ગુરુદેવના આદેશને શિરોધાર્ય કરીને શ્રી સમુદ્ર-સૂરિજી ઉપરોક્ત શ્રમણસમુદાય સહિત લાલવાહી, દાદર પધાર્યા, અહીં ઉપાધ્યાય શ્રી પૂર્ણાનંદવિજયજી(આચાર્ય)ની ભાવભીની ભેટ થઈ. કેમ ના થાય ? પૂર્ણાનંદભયતા તેમ જ ભાવસમુદ્રની અગાધતા પર્યાયવાચી જ છે ને ?

શ્રી સમુદ્રવિજયજી ત્યાંથી અંધેરી પહોંચ્યા. માર્ગમાં ઉપનગરોનાં ભાગ્ય જગાડતા જગાડતા અનુપમ ગુરુભક્ત ભાવનાઓની સરિતામાં અવગાહન કરતા કરતા વિહાર કરી રહ્યા હતા. ગુરુભક્ત શેઠશ્રી ભોગીલાલ લહેરઅંદ અવેરી આદિએ આપનું અતિ ભવ્ય સ્વાગત કર્યું. વિહારની ઉતાવળ હોવા છતાં ભક્તિભાવપૂર્ણ આગ્રહવશ એક દિવસ વધારે સ્થિરતા થઈ અને પૂજા-પ્રભાવના-વ્યાખ્યાન, સાધર્મિક વાત્સલ્ય આદિ ધાર્મિક કાર્યક્રમો દ્વારા ધર્મ-પ્રભાવના થઈ.

અંધેરીના ઉપાશ્રયમાં ખિરાજમાન આચાર્ય શ્રીમદ્ વિજયભાવણ્યસૂરિજી મહારાજ તથા પન્થાસ (આચાર્ય) શ્રી સુશીલવિજયજી મહારાજ અજ્ઞાનરૂપી અંધકારને દૂર કરી રહ્યા હતા. આપણા ચરિત્રનાયકનું લેઓ સાથેનું

મધુર મિલન થયું. પન્યાસણ (આચાર્ય) મહારાજના આગ્રહથી ગુરુવરનું અહીં ઉપદેશ-પ્રવચન થયું. ગુરુવરે પ્રવચનમાં દર્શાવ્યું કે પંજાબકેસરી મહારાજ સાથે સ્વ. પૂ. આચાર્ય-સમ્રાટશ્રી વિજયનેમિસૂરીશ્વરજીનો કેવો હૃદયનો લાવણ્યુ મધુર મધુર સંબંધ હતો. પૂ. આચાર્યશ્રી વિજયદર્શનસૂરિ, પૂ. આચાર્યશ્રી વિજયઉદયસૂરિજી, પૂ. આચાર્યશ્રી વિજયનંદનસૂરિજી તેમ જ આચાર્યશ્રી વિજયલાવણ્યસૂરિજી આદિ સાથે સદૈવ કેવો મધુર સંબંધ હતો. અંતમાં ગુરુવર્યશ્રી વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજી મહારાજના મધ્યમવર્ગ સંબંધી તેમ જ જૈનસંઘના ઉત્કર્ષ માટેના સમગ્ર કાર્યક્રમનો પરિચય આપ્યો હતો.

શ્રી સમુદ્રસૂરિજી મહારાજ અંધેરીથી વિહાર કરીને મલાઠ તથા બેરીવલી થઈને ચૈત્ર સુદિ એકમના અગાશી તીર્થધામે પધાર્યા.

અહીં ચૈત્ર સુદિ એકમના દિવસે પૂ. દાદા ગુરુ ન્યાયામ્લોનિધિ ૧૦૦૮ શ્રી વિજયાનન્દસૂરીશ્વરજી મહારાજનો જન્મજયંતી ઉત્સવ ભિજવવામાં આવ્યો. મહુવાનિવાસી શ્રીયુત શેઠ હરખચંદ વીરચંદની તરફથી પંચ-કલ્યાણુક પૂજા ભણાવવામાં આવી તથા સાધર્મી વાતસલ્ય થયું.

અહીં પંજાબી ભાઈ ગુરુભક્ત લાલા રતનચંદજી, શ્રી શાન્તિસ્વરૂપજી, લાલા વિલાયતીરામ, લાલા નાનકચંદજી આદિ દર્શનાર્થે આવ્યા.

તેઓએ કહ્યું : “ ગુરુમહારાજ ! અમે હર્ષ અને આશ્ચર્યના જૂલામાં જૂલી રહ્યા છીએ. હર્ષ એટલા માટે કે આપશ્રી પંજાબ તરફ વિહાર કરી કહ્યા છે. પંજાબી ભક્તો આપનાં દર્શન કરીને એવા તો પ્રસન્ન થશે જેમ વાદળાંઓની ઘટા જોઈને મોર પ્રસન્ન થાય છે. તેઓ તો આપને કવિકલ્પતરુ આચાર્ય ભગવાનના સાચા મંત્રી માને છે. ઉદ્ધવના આગમન પર શ્રીકૃષ્ણના પ્રતિનિધિ રૂપમાં મિત્રરૂપે સંદેશવાહક બનીને આવનારનું વ્રજભૂમિમાં જેવું સ્વાગત થયું હતું તેવું જ સ્વાગત આપને ગુરુભૂમિ પંજાબમાં મળશે. આ તો હર્ષનો વિષય છે. પરંતુ પંજાબ-કેસરી ગુરુદેવ ઘણા જ વૃદ્ધ થઈ ગયા છે; આજ તો આપની સેવાની તેઓશ્રીને બહુ જ આવશ્યકતા છે ત્યારે આપશ્રી તેમનાથી અલગ કેમ થઈ શક્યા ? આ એક આશ્ચર્યનો વિષય છે.”

આ વચનો સાંભળીને ગુરુવર સમુદ્રની આંખો અશ્રુ-ખિંદુઓથી છલકાઈ ગઈ. ગુરુજીએ કહ્યું : “ભક્તગણ ! વાત તો કીક છે પરંતુ હું ગુરુઆદેશને ગુરુચરણોની સેવા જ માનું છું. ગુરુદેવ જ્ઞાની છે. કાંઈક કહ્યાણુકારી વિચાર્યું હશે. મારે તો તેઓશ્રીની આજ્ઞા શિરોધાર્ય છે.”

અગાશીથી સોપાલા આદિ આમોમાં વિહાર કરતા કરતા ગુરુજી પાલઘર પધાર્યા. અહીં કેટલીક વાતોને લીધે સંઘમાં બે પક્ષ પડી ગયા હતા. આપણા ચરિત્રનાયક મહારાજે બંને પક્ષોને સમજાવીને એકતા કરાવી, તેમ જ

સંઘની ઉન્નતિનો ઉપદેશ આપ્યો કે એકતાથી પાલઘર-
ધર્મપાત્રકની કીર્તિ પ્રાપ્ત કરી શકશે. પન્થાસ (આચાર્ય),
શ્રી દક્ષવિજયજી, મુનિશ્રી મહાનંદવિજયજી આદિ મુંબઈ
તરફ વિહાર કરતા અહીં મળ્યા. સૌહાર્દપૂર્ણ વાતાવરણમાં
વિહારમાર્ગનો થાક મટી ગયો. સાચો સાધુસંગમ સર્વદા
સુખકર હોય છે.

પાલઘરથી બોરીસર થઈ દહાણુ પધાર્યા. અહીં
સેવામૂર્તિ મુનિરાજશ્રી ગુલાબમુનિજી આદિ બિરાજમાન
હતા. અતિમધુર મિલન થયું. લગ્ન વાતાવરણ છાઈ ગયું.
આપણા ચરિત્રનાયકની અધ્યક્ષતામાં શ્રી મહાવીરજયંતી
ઉત્સવનો સમારંભ બિજવાયો. સાહિત્યપ્રિય શ્રી મનસુખલાલ
તારાચંદ મહેતાએ લગવાનના જીવન અને ઉપદેશ પર
મહત્વપૂર્ણ ભાષણ કર્યું. તેમનાં સુપુત્રીએ પણ સ્વલિખિત
નિબંધ વાંચ્યો.

મુનિવરશ્રી પ્રકાશવિજયજી (આચાર્ય)એ લગવાન
મહાવીરની દીર્ઘ તપસ્યાનું વિવેચન કરતાં કહ્યું કે પ્રભુ
આત્મકલ્યાણકારી તેમ જ વિશ્વોપકારી અન્તિમ તીર્થંકર
હતા. તેમનું ઉપમાન બીજે મળવું મુશ્કેલ છે.

આચાર્યશ્રી, મુનિશ્રી પ્રકાશવિજયજી (આચાર્ય)
તથા શ્રી ગુલાબમુનિજીએ બંધ પડેલી પાઠશાળાના ઉદ્ઘાટન
માટે ઉપદેશ આપ્યો. ઉદ્ઘાટન ન થાય ત્યાં સુધી ત્યાં
જ બેસી રહેવાનો સંકલ્પ બહાર કર્યો. ચમત્કાર થયો.
અને ગુલાબની સૌરભ પર છેવટે બ્રમર મોહિત થયા અને

તત્કાળ પાઠશાળા ફરી શરૂ કરવાનો શ્રીસંઘે નિશ્ચય કર્યો. આ જ વખતે લગભગ રૂ. ૨૦૦૦૦૦ (વીસ હજાર)નું શાહ વનરાજી નવલચંદ્રજીએ પ્રદાન કર્યું. મહાવીર પ્રભુના જયનાદોથી ઉલ્લાસના વાતાવરણમાં સભા વિસર્જિત થઈ.

અહીંથી વિહાર કરી ગોલવડ થઈ ઓરડી પધાર્યા. જૈન બોડિંગનું નિરીક્ષણ કર્યું. વિદ્યાર્થીઓને જ્ઞાનપ્રાપ્તિને ઉપદેશ આપ્યો. ઉમરગામના ઉપાશ્રય માટે ઉપદેશ કર્યો. પરિણામસ્વરૂપ શ્રી નવલચંદ્રજીએ પોતાની ખાલી પડેલી જગ્યામાં ઉપાશ્રયલવન બનાવવા માટે એક પ્લોટ આપવાની લાવના પ્રગટ કરી. ફંડ પણ થયું. આ ઉપાશ્રયલવનના નિર્માણનું કાર્ય સુંદર રીતે ચાલે તે માટે પાંચ મહાનુભાવોની એક સમિતિ નિયુક્ત કરવામાં આવી. આ રીતે ધર્મને પ્રકાશ ફેલાવતા ફેલાવતા શ્રી. વિજયસમુદ્રસૂરિ મહારાજ અનેક આમાનુષામ વિચરતા વિચરતા વલસાડ પધાર્યા. અહીં સંગીતવિશારદ લાલા ધનશ્યામદાસજી, લાલા રતનચંદ્રજી, શ્રી ખીમજીભાઈ છેડા આદિ દર્શનાર્થે આવ્યા. ભક્તિ-પૂર્ણ વાતાવરણને મેઘ ભક્તિરસ વરસાવવા લાગ્યો. ભાઈ ધનશ્યામદાસજીનાં ભક્તિભાવભર્યાં ભજનોથી જનતા મંત્ર-મુગ્ધ થઈ ગઈ. જાણે રત્નનિર્મિત પાત્રમાં સુધાની મનો-રમતા શેણી રહી હતી. પંજાળી ભક્તો અને ભાઈ છેડાની એવી દિવ્ય લાવના હતી કે : “ ગુરુદેવની વૃદ્ધાવસ્થા છે, અશાતા છે, ગુરુચરણો ન છોડો.” શ્રી સમુદ્રગુરુએ તેઓને ફરીને આશ્વાસન આપ્યું, “ ભક્તગણ ! હું ગુરુવરથી દૂર

ક્યાં છું ? શરીરથી દૂર રહેવું દૂર નથી ગણાતું. આત્મા તો સમીપ જ છે. ગુરુમહારાજની જ્યારે પણ આજ્ઞા હશે ત્યારે તીવ્ર વિહાર કરીને ચરણોમાં પહોંચી જઈશ. આપ સૌ વિશ્વાસ રાખો.”

અહીંથી વિહાર કરી શ્રી સમુદ્રગુરુ સુરત પહોંચ્યા. વડા ચૌટાના સંવેગી ઉપાશ્રયમાં સ્વાગતપૂર્વક પધાર્યા. અહીં પૂ. આચાર્ય શ્રી વિજયવિજ્ઞાનસૂરિજી મહારાજ, શ્રી વિજયકસ્તુરસૂરિજી મહારાજ તથા શ્રી વિજયલાલસૂરિજી મહારાજની ભાવભીની ભેટ થઈ. બધા પારાવાર હર્ષમાં નિમગ્ન થઈ ગયા. આચાર્ય વિજયલાલસૂરિજીએ તો કહ્યું કે આ સમયે આપશ્રીની સેવાની ગુરુમહારાજને ઘણી આવશ્યકતા છે. આપણા ચરિત્રનાયકે સંક્ષિપ્તમાં ઉત્તર આપ્યો : “હું ગુરુદેવનો દાસ છું. તેમનો આદેશ ને હુકમ પાળવા જન્મ ધારણ કર્યો છે.”

આજે સાધુસમાજની શક્તિ છિન્નભિન્ન થતી જોવાય છે. રાગદ્વેષ વગેરેથી સાધુ પણ ક્યાં અલિપ્ત રહ્યા છે ! હું જોઈ રહ્યો છું—પ્રત્યેક સાધુમાં—તેમાં હું આવી જાઉં છું—પ્રાચીન કાળના મહાપુરુષોનાં તેજ, ત્યાગ કે તપસ્યા જોઈતાં થતાં માલૂમ પડે છે. આ વિષે ગંભીર વિચાર કરવામાં નહિ આવે તો સાધુજીવનનો નિર્વાહ ભયમાં આવી પડશે.

— વલ્લભસુધાવાણી

૨૧. મધુરાં મિલન

સુરતમાં સંગ્રામપુરાના સ્થાનકથી સ્થાનકવાસી મુનિશ્રી છોટાલાલજી તથા મુનિશ્રી સુશીલકુમારજી આદિ મુનિવરો આચાર્ય વિજયસમુદ્રસુરિજીનું આગમન સાંભળીને આપને મળવા માટે વડા ચોટાના ઉપાશ્રયે આવ્યા.

મુનિશ્રી સુશીલકુમારજી આન્તર્ગ્યાતિપ્રાપ્ત શ્રમણ છે. સર્વવિશ્વધર્મસંમેલનના તેઓ પ્રેરક છે. અહિંસા વિશ્વવિદ્યાલય(દિલ્હી)ના તેઓ સંસ્થાપક છે. ભારતના લગભગ મોટા નેતાઓ તેમની પાસેથી વિભિન્ન ધાર્મિક સમસ્યાઓ માટે અવસરે માર્ગદર્શન મેળવતા રહે છે. દિલ્હીમાં ૧૬ મે ૧૯૭૧ થી ૧૯ મે ૧૯૭૧ સુધી અહિંસા શિક્ષક સંઘની ત્રણ દિવસની શિબિર દાદાવાડીમાં થઈ હતી. આપણા હિન્દી ચરિત્રના લેખક ભાઈશ્રી રામકુમાર જૈન(M. A.)ને આ શિબિરમાં રહેવાનું સૌભાગ્ય પ્રાપ્ત થયું હતું. મુનિવર સુશીલકુમારજીનાં પ્રવચન ત્રણે દિવસ સાંભળવાનો સુઅવસર તેમને મળ્યો હતો. તેઓશ્રી સાર્વભોમ જૈન ધર્મના મનનશીલ સાધુ છે. સ્વભાવથી સાધુ, ભારત દેશના બૂધણ તેમ જ માધુર્યપૂર્ણ વાણીના અધિપતિ છે. આપણા ચરિત્રનાયક પણ સમન્વય ભાવ-

નાના સમુદ્ર છે. વળી મુનિશ્રી સુશીલકુમારજી સાથેનો તેમનો સૌજન્યપૂર્ણ સંબંધ છે. આ સિવાય જમ્મુ(કાશ્મીર)-માં ગૃહસ્થાવાસમાં મળ્યા હતા અને તેમનો તત્ત્વાર્થ સૂત્ર (હિન્દી) આપ્યું હતું તથા દિલ્હીના ચાતુર્માસમાં ઉલય મહાત્માઓનું લાવણીનું મિલન થયું હતું.

ઉપાશ્રયનું પૂરું ઠેકાણું ન મળવાથી શ્રીભક્તજીના પ્રચંડ તાપમાં સાથેના બે મુનિવરો પાછા ચાલ્યા ગયા. પણ બીજા મુનિરત્ન તો ભારે કષ્ટ સહન કરીને પણ ઉપાશ્રય શોધી કાઢવામાં સમર્થ થયાં અને મળવા માટે પહોંચી ગયાં. આ બન્ને મુનિરત્નો સાથે આચાર્યશ્રીનો ખૂબ સ્નેહ-પૂર્ણ વાર્તાલાપ થયો. શ્રી સમુદ્રસૂરિની સૌમ્ય મૂર્તિ તેમ જ સૌમ્ય આત્મા ગમ્મ ને પંથની દીવાલોને તોડી દે છે. તેઓ તો માનવતાના પૂજારી છે. વળી જૈનોની એકતા માટે તો તેમને પરમ ઉલ્લાસ થાય છે.

આ મુનિરત્નો સાથેનું મિલન મધુર મધુર હતું. અરસપરસ ભારે આનંદ થયો. અને ભક્તજનોને પણ આ મિલનથી ભારે સંતોષ અને આશ્ચર્ય થયું.

સુરતથી વિહાર કરીને ગુરુવર આમાનુષામ ધર્મલાલ પ્રદાન કરતાં કરતાં વડોદરા પધાર્યા. અહીં આપશ્રીનું લગ્ન સ્વાગત થયું. શ્રીકૃષ્ણના પ્રતિનિધિરૂપે આવેલ ઉદ્ધવનું જેવું સ્વાગત થયું હતું, શ્રી વલ્લભગુરુની સેવા-મૂર્તિનું પણ એવું જ લગ્ન સ્વાગત થયું હતું. અહીં

અનુયોગાચાર્ય વયોવૃદ્ધ પન્થાસશ્રી નેમવિજયજી મહારાજ, આગમપ્રભાકર મુનિશ્રી પુણ્યવિજયજી મહારાજ, મુનિશ્રી રમણીકવિજયજી(પન્થાસ) મહારાજ, મુનિશ્રી ચંદનવિજયજી (પન્થાસ) મહારાજ, મુનિશ્રી દર્શનવિજયજી મહારાજ (પન્થાસ) આદિ મુનિવરોનું મિલન મધુર મધુર હતું. જૂન ધર્મસમાગમ રહ્યો: સન્તગોષ્ઠીનો લાલ મળ્યો. મૈત્રીલાવનું વાતાવરણ પ્રસારિત થયું.

અહીં અમદાવાદથી ગુરુભક્ત ભાઈશ્રી બાબુલાલ મગનલાલ ફોટોગ્રાફર દર્થનાથ આવ્યા. તેમણે સમસ્ત મુનિરાજોનો એક સમૂહફોટો લીધો. આ અવસરે પાલી-તાણાથી વિહાર કરીને મુનિશ્રી જયવિજયજી (પન્થાસ) તથા મુનિશ્રી શાન્તિવિજયજી અહીં આવીને આપને મળ્યા. અહીં સિનોરના ભાઈઓની વિનંતિને માન આપીને સિનોરમાં ચાતુર્માસ કરવાનો નિર્ણય થયો. નર્મદા નદીના તટ પર નિર્મિત શાન્ત વાતાવરણયુક્ત ઉપાશ્રયમાં જ્ઞાન-ધ્યાન-તપની સાધના સુખશાંતિપૂર્વક થઈ. પૂજ્યપાદ આચાર્ય મહારાજના આશીર્વાદથી તથા ઉપાધ્યાય શ્રી પૂર્ણાનંદ-વિજયજી(આચાર્ય)ની પ્રેરણાથી આપણા ચરિત્રનાયક શ્રી સમુદ્રગુરુએ અહીં સૂરિમંત્રની આરાધના શાન્તિપૂર્વક કરી.

ચાતુર્માસ પૂર્ણ કરીને શ્રી જગડિયા તીર્થના કાર્ય-કર્તા શેઠ નાથાલાલ મોતીલાલ આદિની વિનંતિને માન હઈને ગુરુવર પોતાના મુનિમંડળ સાથે સિનોરથી જગડિયા પધાર્યા.

માગશર સુદ પાંચમના રોજ અઢાઈ મહોત્સવ, શાન્તિ-સ્નાત્ર તથા શિખર પર ધ્વજદંડ આદિનો ઉત્સવ થયો. કપડવંજનિવાસી-હાલ મુંબઈનિવાસી શ્રીમાન રમણલાલ નગીનદાસે યોલી યોલીને ધ્વજ ચઢાવવાનો લાલ લીધો. પાલેજમાં ચાતુર્માસ કરી મુનિશ્રી પ્રકાશવિજયજી (આચાર્ય), મુનિ તંદનવિજયજી, મુનિ પદ્મવિજયજી આદિ આપણા ચરિત્રનાયક પાસે પહોંચી ગયા.

અહીંથી વિહાર કરીને ઝનોર શ્રીસંઘની વિનંતિને માન આપી આપ મુનિમંડળ સહિત ઝનોર પધાર્યા. અહીં માગશર સુદ દશમના દિવસે સમારોહપૂર્વક અઢાર અભિષેકનો મહોત્સવ, શાન્તિસ્નાત્ર તથા પ્રતિષ્ઠા આદિ થયાં. સંઘમાં આખાલવૃદ્ધમાં આનંદની લહેર લહેરાણી. આનંદમંગળ વર્તી રહ્યો.

અહીંથી મુનિશ્રી વિચારવિજયજી, મુનિશ્રી પ્રકાશ-વિજયજી (આચાર્ય), મુનિશ્રી જયવિજયજી (પન્યાસ), મુનિશ્રી વસંતવિજયજી, મુનિશ્રી ન્યાયવિજયજી(ગણી), મુનિશ્રીશાંતિવિજયજી તથા મુનિશ્રી સમતાવિજયજી, મુનિશ્રી પદ્મવિજયજી આદિ મુનિમંડળ સહિત આપશ્રી પાછિયાપુર, પાલેજ, સીમની થઈને કાવીતીર્થ તથા ગન્ધારતીર્થની યાત્રા કરી માગશર (હિન્દી પોષ) વદિ તેરસના દિવસે ઘોરસદ પહોંચ્યા. સંઘે આપનું ભાવભર્યું સ્વાગત કર્યું.

શ્રીસંઘના આગ્રહથી આપ ચતુર્દશીના દિવસે અહીં રહ્યા. કાશીપુરાના આગેવાનોની વિનંતિથી કાશીપુરા જવા

નિર્ણય થયો. પહેલાં એક ગુરુભક્તે જણાવેલું કે આપ ફરી પધારશો ત્યારે આચાર્ય થઈને આવશો. તે વાત સાચી પડી. ગુરુદેવ આચાર્ય લગવાનું ચાતુર્માસ ખંભાતમાં હતું. અમારું ચાતુર્માસ પણ ગુરુદેવની સાથે જ થવાનું હતું પણ ભોરસદના ગુરુભક્ત શ્રી જેઠાભાઈ આદિ ખંભાત આવી સત્યાગ્રહ કરીને બેસી ગયા, જેથી આચાર્ય લગવંતે અમને ભોરસદ ચાતુર્માસ માટે આજ્ઞા આપી.

અમારા જવાથી સંઘમાં ઉત્સાહ પ્રસર્યો. ચાતુર્માસમાં જગદ્ગુરુ શ્રી હીરવિજયસૂરિના નામથી લાઇબ્રેરીની સ્થાપના કરાવી. ચાતુર્માસ ખૂબ આનંદપૂર્વક થયું.

લાગ્યવાનો ! પરમાત્માની કૃપા અને પૂર્વપુણ્યના ઉદયથી તમને દાળ-રોટી મળી રહે છે. તમે ભાતભાતનાં ભોજન પામે છો, પણ જાણો છો તમારી આસપાસ શું ચાલી રહ્યું છે ? આજે દુષ્કાળ પ્રવર્તી રહ્યો છે. હજારો લોકોને એક ટંક બટકું રોટલો નસીબ નથી. બાળબચ્ચાં ટળવળે છે. બીજું તો નહિ પણ તમારા રોટલામાંથી બટકું બટકું તમે તમારા જ ભાઈઓને મળે તેવો પ્રયત્ન કરો. તમને તેનું પુણ્ય મળશે, એટલું જ નહિ, જૈન ધર્મની મનુષ્યદયાનું સુંદર દૃષ્ટાંત તમે પૂરું પાડશો.

— વલ્લભસુધાવાણી

૨૨. દૈવની પ્રબળતા

અઘટ ઘટના ઘટે તે માટે ભગવતી ભવિતવ્યતા ભારે પ્રબલ હોય છે. વાસ્તવમાં સમયની ખલિહારી છે. આ કાલચક્રની આગળ મોટા મોટા ચક્રવર્તી પણ નતમસ્તક થઈ જાય છે.

સમય સમય બલવાન હૈ, નહીં પુરુષ બલવાન;
જંગલમાં અર્જુન લુટા, વહી ધનુષ, વહી બાણ.

હૈ સમયરૂપી ચોદ્ધા ! તારાં દૈવ તેમ જ કર્મરૂપી શસ્ત્રોની સમક્ષ કેાણુ યુદ્ધમહારથી પરાજિત નથી થતો ? રાજાને ક્ષણભરમાં રંક બનાવી દેવો અને રંકને ક્ષણભરમાં રાજા બનાવી દેવો એ તારું કામ છે.

તોપણ સમયચક્રથી વિચલિત થયા વિના ધર્મ-પથના કર્તાવ્યપથ પર તત્પર રહેવું એ જ મહાપુરુષોનું સનાતન કર્તાવ્ય છે.

જ્યારે ધર્મ નષ્ટ થઈ જાય છે તો માનવ પણ નષ્ટ થઈ જાય છે. ધર્મની રક્ષા થવાથી જ પ્રાણીઓની રક્ષા થાય છે. તેથી ધર્મની રક્ષા કરો, જેથી તમે સ્વયં નષ્ટ ન થઈ જાઓ.

અહીં પણ એક એવી જ ઘટના બની ગઈ. આચાર્ય શ્રી વિજયસમુદ્રસૂરિજી મહારાજ મુનિશ્રી વિચારવિજયજી, મુનિશ્રી વિશારદવિજયજી, મુનિશ્રી પ્રકાશવિજયજી (આચાર્ય) આદિ દસ મુનિઓની સાથે ગુરુઆદેશ પ્રમાણે પંજબ તરફ વિહાર કરી રહ્યા હતા. ગુરુદેવના આશીર્વાદ તેઓની સાથે હતા. ગુરુદેવે ભાવપૂર્ણ વિદાય પણ દીધી હતી. આપણા ચરિત્રનાયક ગુરુદેવના આદેશને માન આપીને નતમસ્તક થઈને પંજબ તરફ વિહાર કરી રહ્યા હતા. ચાળીસ વર્ષ સુધી ગુરુસેવાના સ્વર્ગમાં રહીને કંટક ભરેલા રસ્તે ચાલી રહ્યા હતા.

આપણા ચરિત્રનાયક પોતાનું અહોભાગ્ય માની રહ્યા હતા કે પોતાના પ્રાણુપ્યારા ગુરુદેવના આદેશથી વિયોગની કસોટી પર કસાઈને પાર ઊતરી કર્તવ્યનો સમુદ્ર પાર કરીને સાચો સમુદ્રસૂરિ બની રહું. પરંતુ વિધિને એ મંજૂર નહોતું.

પંજબકેશરી ગુરુદેવનો અભિપ્રાય એવો હતો કે જેને મારા પછી પંજબની રક્ષા કરવાની છે તેને પંજબની રક્ષા માટે હમણાંથી જ શા માટે પરિચિત ન કરવામાં આવે? એટલા જ માટે ગુરુદેવે પોતાની અશાતાની પરવા કર્યા વિના પોતાના પ્રિય સેવકને પંજબ પહોંચવાનો આદેશ આપ્યો હતો. પંજબની તે ગુરુદેવને કેટલી બધી ચિંતા હતી !

આચાર્યશ્રી પહેલાં ગુરુદેવશ્રી સોહનવિજયજી ઉપા-

ધ્યાય સાથે પંજળ ગયા હતા ત્યારથી પંજળીઓને તેમના પ્રત્યે પ્રેમ હતો. લહેરાના ચોગી જે ઉપવન સોંપી ગયા, વડોદરાના ચોગી પણ તેનો ખૂબ ખૂબ અભ્યુદય કરવામાં આજીવન મગ્ન હતા. સમસ્ત ભારતીય સંઘ એક મુક્તાહાર છે, અને પંજળને ગુરુદેવ તે હારમાં મેરુમણિ સમજે છે. આ માટે જ પોતાના પ્રિય સમુદ્રને પંજળ માટે આદેશ આપ્યો હતો. સમુદ્ર પણ ગુરુચરણોનું પ્રક્ષાલન છોડીને હિમાલયની દિશામાં ચાલી નીકળ્યા હતા. પરંતુ હોનહાર તો ખીજું જ હતું. મનુષ્ય તો સાધન છે. કર્મોની બલવતી શક્તિ જ તેની પ્રેરક છે.

આપણા ચરિત્રનાયક શ્રી સમુદ્રસૂરિ તથા મુનિગણ મન્દિરજીનાં દર્શન કરી જ્યારે પાછા આવ્યા તો જોયું કે ભાઈ સેવન્તીલાલ ઉપાશ્રયમાં બેઠા છે. શ્રી સૂરિજી તથા બધા મુનિમહારાજો સેવન્તીલાલનું ઓચિંતું આગમન જોઈને આશ્ચર્યચકિત થઈ થયા.

એટલામાં ભાઈ સેવન્તીલાલે ગુરુદેવનો પત્ર શિષ્ય-વરના કરકમલોમાં આપ્યો. પત્ર વાંચ્યો. હૃદય ભારે મુશ્કેલીથી સંભાળ્યું પણ આંખો ન માની. આંખો તો માતી વરસાવવા લાગી. બધા મુનિવરો આશ્ચર્યમાં હતા.

આપણા ચરિત્રનાયક ભારે કઠિનતાથી ધૈર્ય ધારણ કરીને બોલી બીઠ્યા: “કૃપાનાથે લખ્યું છે— આ શરીર કમજોર થતું જાય છે. તમારી અહીં ખાસ જરૂર છે.”

ત્યારે બધા મુનિમહારાજો ઉદાસ બની ગયા. ગુરુદેવને અશાતા છે તો આપણને બધાને શાતા કેમ હોઈ શકે ?

શ્રીસંઘના અત્યાશ્રહથી ધોરસદ તેમ જ કાશીપુરામાં ધર્મોપદેશ દીધો. મુનિશ્રી વિચારવિજયજી, મુનિશ્રી પ્રકાશ-વિજયજી (આચાર્ય), મુનિશ્રી વસન્તવિજયજી તથા મુનિશ્રી નન્દનવિજયજીને ધર્મ તથા સાન્તવના દર્શને પંજાબ તરફ વિહાર કરવાની આજ્ઞા આપી. આચાર્યશ્રી વિજય-સમુદ્રસૂરિજી, મુનિ જયવિજયજી (પન્થાસ), મુનિ ન્યાય-વિજયજી (પન્થાસ), મુનિ શાન્તિવિજયજી તથા બાલમુનિ પદ્મવિજયજીએ ગુરુદેવની સેવામાં હાજર થઈ જવા માટે મુંબઈની તરફ વિહાર કર્યો.

જૈન સાધુઓનો જગતમાં જોટો નથી. સાધુ, મુનિ, સંવેગી એ નામોમાં અને તેના ચારિત્ર્યમાં અસાધારણ શક્તિ છે. રાજા-મહારાજા, અમીર-ઉમરાવ, શેઠ-શાહુકાર, ધની-માની, ગરીબ-તવંગર ભક્તિભાવથી શિર ઝુકાવે છે એ તેના તપ-ત્યાગ-સંયમ-અહમયઈ અને અપરિગ્રહને લીધે જ છે.

— વલ્લભમુખાવાણી

૨૩. ગુરુદેવના ચરણોમાં

આપણા ચરિત્રનાયક શ્રી વિજયસમુદ્રસૂરિજી તથા મુનિમંડળની એવી દશા હતી કે “તન અહીં તો મન ત્યાં અર્થાત્ મુંબઈમાં.” પ્રતિદિન પંદર પંદર, વીસ વીસ, બાવીસ બાવીસ માઈલનો તીવ્ર વિહાર કરી રહ્યા હતા. ગુરુદેવના ચરણોમાં પહોંચી જવાની તાલાવેલી હતી. ગોચરી, પાણી કે ઊંઘ-આરામનો વિચાર ક્યાં વિના વિહાર ઉઘ બની રહ્યો હતો. કોઈ જગ્યાએ સ્થિરતા કરવાનો સમય નહોતો. સવારસાંજ બંને વખતનો વિહાર થઈ રહ્યો હતો. અને જ્યારે મુંબઈ પાસે મલાડમાં પહોંચ્યા ત્યારે શેઠ ચંદુલાલ ખુશાલચંદવાળા શેઠ હજારીમલજી આદિ ગુરુદેવનો પત્ર લઈને આવ્યા. ગુરુદેવનો આદેશ હતો કે ઘાટકોપરમાં ઉપધાન તપ ચાલી રહ્યાં છે તે માટે ત્યાં જઈને તપસ્વીઓને દર્શન દઈને મુંબઈ આવશો.

શ્રી સમુદ્રસૂરિ વિચારવા લાગ્યા, ગુરુદેવ કેવા પર-માર્થી છે ! પોતાના શરીરની અશાતાને પણ ભૂલી જઈને મને ઘાટકોપર જવાનો આદેશ મોકલ્યો. ગુરુદેવ લાયબલાનું ચાતુર્માસ પૂર્ણ કરીને ઘાટકોપર પધારી ઉપધાન કરાવવાના હતા. તેથી ગુરુદેવ ઘાટકોપર પધાર્યા હતા. ત્યાં ઉપધાન તપ પ્રારંભ કરાવીને ત્યાંની વ્યવસ્થા ઉપાધ્યાયશ્રી પૂર્ણાનંદ-

વિજયજી(આચાર્ય)ને સોંપીને ગુરુદેવ પાછા મુંબઈ આવી રહ્યા હતા. માર્ગમાં ચેમ્બૂરમાં રાત્રિના સમયે એકદમ તબિયત ખરાબ થઈ ગઈ. પરમ ગુરુભક્ત શ્રી કૃલચંદભાઈ શામજી વગેરે ગુરુભક્તો આવ્યા. શ્રી મહાવીર જૈન વિદ્યાલયના મંત્રીની વિનંતિથી ગુરુદેવ વિદ્યાલય પધાર્યા. આચાર્ય-શ્રી સમુદ્રસૂરિ ઘાટકોપર આવી પહોંચ્યા. અહીં ઉપાધ્યાય શ્રી પૂર્ણાનંદવિજયજી મહારાજ (આચાર્ય) સેંકડો નરનારીઓને ઉપધાન તપની ક્રિયા કરાવી રહ્યા હતા. આપણા ચરિત્રનાયક તેમને પ્રેમપૂર્વક મળ્યા. તપસ્વીઓએ આપશ્રીના દર્શનથી પરમ આનંદ પ્રાપ્ત કર્યો.

આપણા ચરિત્રનાયક આચાર્યશ્રી વિજયસમુદ્રસૂરિ આદિ શ્રમણગણ ઘાટકોપરથી દાદર થઈને સં. ૨૦૧૦ના પોષ(મહા)વદિ ઉના રોજ ગુરુજી સેવામાં પહોંચી ગયા. આપે ગુરુદેવના ચરણોમાં મસ્તક ઝુકાવ્યું. ગુરુદેવે વરદ હસ્તથી આશીર્વાદ દેતાં કહ્યું, “મારો સમુદ્ર તો દોડીને મારી પાસે પહોંચી ગયો. હવે મને અપાર શાન્તિ થઈ.” શ્રી સમુદ્રની આંખોમાંથી ભક્તિનાં આંસુ મોતી બનીને વરસી રહ્યાં હતાં. આ આંસુઓ ગુરુદેવના ચરણને પખાળી રહ્યાં હતાં. આ રામભરતમિલાપથી પણ અધિક દ્રવિત કરે તેવું ગુરુશિષ્યના મિલનનું અનુપમ દશ્ય જોવાવાળા ભક્ત-સમૂહને ભાવવિભોર બનાવી રહ્યું હતું. સંભવતઃ કૃષ્ણ-સુદામાના મિલન સાથે આ હૃદયંગમ મિલનની થોડી તુલના કરી શકાય. કારણ કે શિષ્ય સર્વદા સુદામાની જેમ

જ્ઞાનધનના બિખારી હોય છે, જ્યારે ગુરુવર ભગવાનની જેમ સર્વદા ભક્તવત્સલ અને જ્ઞાન-ધનના દાની હોય છે.

ખીજે દિવસે શિષ્યપ્રવર આચાર્ય શ્રી મહાવીર વિદ્યાલય પહોંચ્યા. ગુરુજીનું ભાવપૂર્ણ મિલન થયું. મહાવીર વિદ્યાલયમાં ગુરુભક્ત શેઠ કૃત્યંદભાઈ શામજી આદિ ઉપસ્થિત બધા દર્શક ગદ્ગદ થઈ ગયા. ભક્તિનાં વાદળ વરસી રહ્યાં. મહાવીર વિદ્યાલય અભિષિખ્ત થઈ ગયું. ગુરુદેવના આદેશથી શિષ્યપ્રવરે ધોરસદથી મુંબઈ સુધીના પોતાના ઉત્ર વિહારનાં સંસ્મરણો સંભળાવ્યાં. ગુરુવરને પોતાના શિષ્યોની અગાધ ભક્તિથી પરમ આનંદ થયો. ગુરુદેવના આશીર્વાદનો ઐવો ધ્વનિ હતો કે હવે સમુદ્ર બધી રીતે સમર્થ થઈ ગયેલ છે.

આચાર્ય પંજબકેસરી મહારાજનું સ્વાસ્થ્ય જરા ઠીક થવાથી ગુરુદેવના આદેશથી આપણા ચરિત્રનાયક ઉપધાન તપના માલારોપણ મહોત્સવના અવસર પર ઘાટકોપર પધાર્યા. આનંદપૂર્વક માલારોપણ ઉત્સવ થઈ ગયો. પછી ઉપાધ્યાય શ્રી પૂર્ણાનંદવિજયજી (આચાર્ય) મહારાજ મુનિમંડળ સહિત ગુરુદેવની સેવામાં મહાવીર વિદ્યાલય આવી પહોંચ્યા. થોડા દિવસ ગુરુદેવની સેવામાં રહ્યા. ત્યાર પછી આચાર્ય શિષ્યપ્રવર તથા ઉપાધ્યાય શ્રી પૂર્ણાનંદવિજયજી મહારાજ (આચાર્ય) મુનિમંડળ સહિત લાલબાગ પધાર્યા. અહીં ખૂબ ભાવભર્યું સ્વાગત થયું. ઉપાધ્યાયજી (આચાર્ય) મહારાજ તો અહીંથી પાયધુની આદીશ્વરની

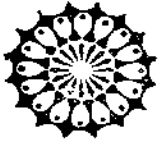
ધર્મશાળામાં પધાર્યા. આચાર્યશ્રી સમુદ્રસૂરિ પ્રતિદિન લાલબાગથી ગુરુવરની સેવામાં મહાવીર વિદ્યાલય જતા હતા. રાત્રિમાં ત્યાં રહીને પ્રાતઃકાળે લાલબાગ ચાલ્યા જતા હતા. ગુરુદેવ જ્યારે શ્રી કાન્તિલાલ ઈશ્વરલાલને બંગલે મરીન ક્લાર્ક પધાર્યા ત્યારે પણ આપણા ચરિત્રનાયક આચાર્યશ્રી આ રીતે ગુરુદેવની સેવામાં નિરંતર જતા રહ્યા. આ રીતે ઉપાધ્યાય શ્રી પૂર્ણાનંદવિજયજી મહારાજ (આચાર્ય) પણ ગુરુવરની સેવામાં આવતા રહ્યા. આ રીતે બંને શિષ્યપ્રવરો ગુરુદેવની સેવામાં પૂર્ણ રીતે તત્પર રહેતા હતા.

પન્યાસ વિકાસવિજયજી (આચાર્ય) લાલબાગના ઉપાશ્રયમાં વ્યાખ્યાન આપતા હતા. અને મુનિશ્રી વિશુદ્ધ-વિજયજી, શ્રી જનકવિજયજી (ગણી), શ્રી બલવંતવિજયજી (પન્યાસ), શ્રી ન્યાયવિજયજી (પન્યાસ) આદિ સદૈવ ગુરુવરની સેવામાં નિરંતર રહેતા હતા, તેમ જ ગુરુસેવાનું પુણ્ય પ્રાપ્ત કરતા હતા. એવી જ સેવાવૃત્તિ તીર્થંકર નામકર્મના ઉપાજન માટે સમર્થ હોઈ શકે છે.

પહેલું જ્ઞાન અને પછી ક્રિયા. જ્ઞાન સમાન બીજે કોઈ જીવનદીપ નથી. જ્ઞાન વિના ધર્મની વૃદ્ધિ નથી.

— વલ્લભસુધાવાણી

૨૪. પ્રબલ અશાતા વેદની

જે જરા-મૃત્યુના લયને ભગવાન મહાવીરે તપસ્યા દ્વારા વિનિર્જિત કર્યો હતો, જે જરા-મૃત્યુનું રહસ્ય ભગવાન ખુદે જાણ્યું હતું, તે જરા-વૃદ્ધાવસ્થા અનેક વ્યાધિઓને સાથે લાવે છે.

“શરીરં વ્યાધિમંદિરં” કહેવત ત્યારે અર્થિતાર્થ થાય છે. ગુરુદેવની કાયા હવે વૃદ્ધત્વ પામવા આવી હતી. પૂર્ણ પથ્યપાલન છતાં વ્યાધિ શરીરને શિથિલ કરી રહી હતી. ગુરુદેવ પોતાના સંયમ અને બ્રહ્મવૃત્તિને કારણે તે બીમારીની વિશેષ ચિન્તા કરતા નહોતા. પરંતુ વ્યાધિ શરીર પર પોતાનો અધિકાર જમાવવા લાગી હતી.

ગુરુદેવ બીમાર રહેવા છતાં સંયમજીવનના નિર્વાહનો પૂર્ણ પ્રયાસ કરતા હતા. પરંતુ દશા એવી થઈ હતી કે જેમ જેમ દવા થતી ગઈ તેમ તેમ રોગ વધતો ગયો.

એ માટે જ ગુરુદેવે પોતાના પ્રિય શિષ્ય સમુદ્રસૂરિને પંજાબ જતાં મધ્ય માર્ગમાંથી પાછા બોલાવી લીધા હતા. વિધવિધ પ્રકારની ચિકિત્સાઓ થવા છતાં તે પોતાની નિષ્ફળતા પર સ્વયં દુઃખી હતી કે આવા પરોપકારી સાધુ મહાત્માને પણ અમે કશો લાભ પહોંચાડી શકતાં નથી.

હવાફેરને માટે વૈદ્યરાજોના પરામર્શથી મહાવીર પવધાલયથી શેઠ કાન્તિલાલ ઈશ્વરલાલને બંગલે પધાર્યા.

હતા. પરન્તુ હવાફેર કરવા છતાં તેને કોઈ લાભ ન થયો. એલોપથી, હોમિયોપથી ચિકિત્સાની નિષ્ફળતા પછી આયુર્વેદ ચિકિત્સા શરૂ કરવામાં આવી. પંજાબના સુપ્રસિદ્ધ વૈદરાજ શ્રી વિનાયકરાવ શર્માને ગુરુલક્ત શ્રી ફૂલચંદભાઈ શામળાએ અમૃતસરથી યોલાવ્યા. તેઓ દસબાર દિવસ મુંબઈમાં રહીને ગુરુદેવની ચિકિત્સા કરતા રહ્યા.

ગુરુવરનું સ્વાસ્થ્ય જરા ઠીક માલૂમ પડ્યું. વૈદરાજની ભક્તિ અને ઔષધ બન્નેનો પ્રભાવ જણાવા લાગ્યો.

વૈદરાજ પંજાબ જવા ઉત્સુક થયા. પંજાબ જતાં જતાં ગુરુવરની નાડીપરીક્ષા કરીને શેઠશ્રી કાન્તિલાલભાઈને કહ્યું—ગુરુવરની નાડીની ગતિ સારી છે. આચાર્યશ્રીના ઉત્તજવલ ચારિત્ર્યનું પ્રતિબિંબ તેમાં ઝગમગે છે. બીમારી વિષમ હતી. મારું કામ પણ મુશ્કેલ હતું, પરન્તુ આચાર્યશ્રીના તપોબલથી ઔષધિઓએ સુંદર પ્રભાવ દર્શાવ્યો છે. શરીરના સોજા ઊતરી ગયા છે. લીવર સારી રીતે પોતાનું કાર્ય કરી રહેલ છે. મૂત્રઅંશિઓ પણ અવસ્થાનુસાર ઠીક કાર્ય કરી રહેલ છે. આશા છે આચાર્યશ્રી થોડા દિવસમાં તો પૂર્ણ આરોગ્ય પ્રાપ્ત કરી લેશે. શેઠશ્રી કાન્તિલાલ, શેઠશ્રી ફૂલચંદભાઈ તથા શ્રી ચન્દુલાલ વર્ધમાન શાહે વૈદરાજશ્રીની ઉત્તમ સેવા, ભક્તિભાવના તેમ જ આયુર્વેદજ્ઞાનની ખૂબ ખૂબ પ્રશંસા કરી. ભાવપૂર્વક તેમને વિદાય આપવામાં આવી. ગુરુદેવે પણ વૈદરાજને મંગળ આશીર્વાદ આપ્યા.

૨૫. વ્યાધિ શરીરની, ભાવના મનની

શ્રી વૈદ્યરાજ ગુરુમહારાજની નાડી જોઈને અતિશીઘ્ર સ્વસ્થ થવાનું કહી ગયા હતા, તે તો તેમના આત્માની સદ્ભાવના હતી. પરંતુ આયુર્કર્મની પ્રચંડતા સદ્ભાવનાઓનો ક્યારે આદર કરે છે ? ગુરુદેવની સ્વસ્થ હોવાની આશા ફલવતી જણાતી નહોતી.

અત્યંત પ્રભાવશાલી ઔષધિઓ પણ તેનો પ્રભાવ દેખાડી શકી નહિ. સમય આવ્યો જતો હતો. સ્વાસ્થ્ય બગડી રહ્યું હતું, પરંતુ ગુરુદેવનો આત્મા તો બલવાન બની રહ્યો હતો. કર્મશત્રુ આત્માના પરાક્રમને નિર્જિત કરી શકતો નહોતો. ગુરુદેવના મનમાં જૈન સમાજના ઉત્થાન તથા આત્મકલ્યાણની ભાવના એવા જ ઉત્સાહથી પ્રબલિત થઈ રહી હતી, જેવી પૂર્ણ તંદુરસ્તીના સમયે પ્રબલિત હતી. અસ્વસ્થ શરીરમાં પણ સ્વસ્થ આત્મા પરાક્રમ દ્વારા કર્મોની નિર્જરા કરી રહ્યો હતો.

અસ્વસ્થ દશામાં એક દિવસ શેઠશ્રી કાન્તિલાલભાઈ, શેઠશ્રી ફૂલચંદભાઈ, શેઠશ્રી મોહનલાલ મગનલાલ, શેઠશ્રી ચંદુલાલ વર્ધમાન, શેઠશ્રી શાન્તિલાલ મગનલાલ, શ્રી મોહનલાલ દીપચંદ ચોકસી તથા પંજાબથી આવેલ જૈન નેતાગણ આચાર્યપ્રવરની સુખશાતા પૂછવા આવ્યા હતા. બધા ભક્તિભાવથી વિદ્વલ હતા. પંજાબી ભક્તોની

ભાવનાઓએ ગુરુદેવના હૃદયને ગદ્ગદ કરી મૂક્યું. તેઓની અનન્ય ભક્તિ તેમ જ શ્રદ્ધાને જોઈને ગુરુમહારાજના હૃદયપટલ પર ન્યાયાભોનિધિ આચાર્ય મહારાજનું ચિત્ર તેમ જ ગુરુભૂમિ પંજળનું ચિત્ર દૃષ્ટિગોચર થયું. આ ભાવનાની તન્મયતામાં આપ થોડો સમય નિમગ્ન બની ગયા. મૌનાશ્રિત બનીને કાંઈક વિચારવા લાગ્યા. થોડા સમય પછી બોલ્યા :

“મારી હાર્દિક અભિલાષા છે કે આતુર્માંસ પૂર્ણ થયે પાલીતાણા દાદાનાં દર્શન કરવા જાઉં. દાદા ઋષભદેવ ભગવાનનાં પેટ ભરીને દર્શન કરું. ત્યાંથી વિહાર કરી પંજળ જાઉં. છેવટના શ્વાસ સુધી ત્યાં જ રહું, અને ત્યાંની પવિત્ર ભૂમિમાં આ પૌદ્ગલિત શરીરનો ત્યાગ કરું. આ મારી ભાવના પૂરી થશે શું?”

વાતાવરણ કાંઈક ગંભીર તેમ જ એટલું જ વ્યથા—
 શ્રદ્ધા—કરુણાપૂર્ણ હતું કે ત્યાં આવેલા બધા ગુરુભક્તો અશ્રુઓથી રૂમાલ ભીંજવી રહ્યા હતા. પછી ઘણી મુશ્કેલીથી ધૈર્ય ધારણ કરીને શ્રી કૂલચંદભાઈ શામળ તથા શ્રી ચંદુલાલભાઈએ ગુરુરાજને જણાવ્યું કે ગુરુદેવ, આપ મનને પ્રસન્ન રાખો. આપશ્રીની ભાવનાઓ અવશ્ય સફલ થશે જ. ગુરુદેવે ભરાઈ આવેલા હૃદયે બધાને માંગલિક સંભળાવ્યું. બધાની સાથે ખમતખામણા કર્યા. પોતાની રોગ-શય્યાની પાસે બેસેલા પોતાના શિષ્યમંડળ તરફ સંકેત કરીને કહ્યું :

“મેરે ઇસ સાધુઓંકે સંભાલના”.

૨૬. સંદેશનું નવનીત

ગુરુદેવની અસ્વસ્થ તબિયતને લીધે અસંખ્ય ભક્તો સુખશાતા પૂછવા આવતા રહેતા હતા. અનેક ભક્તો થોડા દિવસ ગુરુદેવની સેવા માટે રહેતા હતા. તેઓ સેવા અને વૈયાવૃત્ત કરીને પુણ્યના ભાગી બની રહેતા હતા. શ્રીયુત ઋષભદાસજી મદ્રાસથી આવ્યા હતા. તેઓ ઘણીવાર મુંબઈ આવીને કાર્યવશ મદ્રાસ જતા રહેતા હતા. પણ ગુરુદેવની અધિક અસ્વસ્થતાને કારણે તેઓ આ વખતે મુંબઈમાં ઘણો વખત સ્થિર રહ્યા. શ્રી ઋષભદાસજીની વિદ્વત્તા, ધર્મભાવના, કાર્યકુશળતા તથા સાધનાથી જૈન સમાજ પરિચિત હતો. ગુરુમહારાજના ઉદ્ધાર ઉપદેશો તથા ગુરુદેવની શાંતિ તેમ જ વિદ્વતાનો તેમના ઉપર ઘણો પ્રભાવ પડ્યો હતો. ત્યારથી તેઓશ્રી સમાજસુધારાની ગહન સમસ્યાઓના સમાધાન અર્થે ગુરુદેવનો ઉપદેશ પ્રાપ્ત કરતા રહેતા હતા. સામાજિક, ધાર્મિક, દાર્શનિક બધી જિજ્ઞાસાઓમાં ગુરુદેવના જ્ઞાનનો પરિચય તેમને મળી રહ્યો હતો. આવા સેવા-મૂર્તિ તેમ જ ધર્મપ્રેમી ભક્ત પર ગુરુદેવનો પરમ પ્રેમ હતો. એક દિવસ શ્રી ઋષભદાસજીએ ગંભીરતાથી જિજ્ઞાસા-

પૂર્વક પ્રશ્ન પૂછ્યો : “ગુરુદેવ ! વર્તમાન વિષમ સંઘર્ષના-
યુગમાં જૈન સમાજની ઉન્નતિ માટે કયા ઉપાય શક્ય છે ?”

ગુરુદેવ પરમહર્ષપૂર્વક જોડ્યા : “ભાઈ ઋષભદાસજી !
મને જાણીને ખૂબ પ્રસન્નતા થાય છે કે આજે પણ તમારા જેવા
ધર્મપરાયણ તથા સમાજકલ્યાણના ઇચ્છુક આ સમાજમાં
વિદ્યમાન છે. સમાજસેવાની ભાવના વિના આવી જિજ્ઞાસાને
જન્મ પણ કેમ હોઈ શકે ? તો ધ્યાનથી સાંભળો અને
મારી દૃષ્ટિ સમજો. જૈનસમાજની ઉન્નતિ રૂપી મહેલના
પાંચ સ્તંભ છે :

૧. સેવા ૨. સ્વાવલંબન ૩. સંગઠન ૪. શિક્ષા
૫. જૈન સાહિત્યનું પ્રકાશન તથા પ્રચાર. આ પાંચ વાતો
પર જ જૈનસમાજની ઉન્નતિનો આધાર છે.”

શ્રી ઋષભદાસજીએ આ પાંચ સુધામૃતનું તૃપ્તિપૂર્વક
પાન કર્યું. ગુરુદેવના ઉપદેશરૂપી પયનું આ પાવન
નવનીત હતું. આથી જ સમાજ બલવાન અને ઉન્નત
થઈ શકે તેમાં શંકા કરવા જેવું છે જ નહિ. આ સુધા-
ભર્યાં વચનેથી ભાઈ ઋષભદાસજીને પૂર્ણ સંતોષ થયો.

૨૭. સાર્વભૌમ જૈનત્વપ્રસારની લાવના

આચાર્યદેવ ઘણા અસ્વસ્થ હતા, પરંતુ રહીરહીને જૈન સમાજના ઉત્થાનની લાવના હૃદયમાં આવતી રહેતી હતી. એક દિવસ કોઈ પણ રીતે હૃદય હાથમાં ન રહ્યું. બલવતી દિવ્ય લાવનાનો હૃદયમાં પ્રકાશ થયો : “ સમય ગોચર મા પમાયથે ” અનુસાર ગુરુવરે ટેલિફોન કરાવીને મુખ્ય આગેવાનોને યોલાવ્યા. સૂચન મળતાં શ્રી કૃલચંદ-ભાઈ શામજી, શ્રી ચંદુલાલ વર્ધમાન તથા શ્રી શાંતિલાલ મગનલાલ આદિ આચાર્ય મહારાજની સેવામાં આવી પહોંચ્યા. હાથ જોડીને વિનયપૂર્વક પૂછ્યું, “ ગુરુદેવ ! આપનો શું આદેશ છે ? અને સેવાનું શું કરમાન છે ? ” આચાર્ય ભગવાને દર્શાવ્યું, “ લાગ્યશાળીઓ ! આ જીવનનો કોઈ ભરોસો નથી. તમે ખદા જૈન સમાજના અગ્રગણ્ય નેતાઓ છો. મારી લાવનાને તમે જાણો જ છો. જૈન સમાજના ઉદ્યોત અને કલ્યાણને માટે જૈન સમાજને એક ‘જૈન વિશ્વવિદ્યાલય’ની જરૂર છે. જૈન શાસનની અભિ-વૃદ્ધિ તેના વિના નહિ થઈ શકે. પ્રત્યેક જૈન શિક્ષિત યૌવને ઉન્નત થાય, વ્યાપારની જેમ રાજ્યવ્યવસ્થામાં પણ જૈનોનો હિસ્સો હોય, કોઈ બૂખ્યો ન રહે, કોઈ અજ્ઞાની ન રહે. હું

ધન્યું છું કે શાસનદેવતા મારી આ ભાવના સફળ કરે. વિશેષતઃ આપણા પ્રાણુખ્યારા તારણહાર ગુરુદેવ ન્યાયા-મ્લોનિધિ આચાર્યનો સંદેશ જગતના ચોક્કમાં ફેલાવવા માટે ‘જૈન તત્ત્વાદર્શ’ ગ્રંથ ટ્રેકટરૂપે અંગ્રેજીમાં પ્રકાશિત થાય અને સમગ્ર સંસારમાં જૈનજૈનેતરોમાં તેનો પ્રચાર કરવામાં આવે. તેમ જ આ ટ્રેકટો વિશ્વવિદ્યાલયોનાં પુસ્તકાલયોમાં પણ મોકલવા જોઈએ. એક જૈન સાહિત્ય પરિષદની યોજના પણ થવી જોઈએ. મારો સંદેશ એ છે કે જૈન સમાજના સર્વાંગીણ વિકાસને માટે જૈન સાહિત્યનો વિશેષ પ્રચાર તથા જૈન શિક્ષણ સંસ્થાઓને વિશેષ સુદૃઢ બનાવવાની આવશ્યકતા છે. તમે બધા ભાગ્યશાળી છો અને જૈન સમાજના સંગઠનના વિચારના છો. તેથી જ તમોને કહું છું કે, જો તમે સમાજના કલ્યાણમાં પોતાનું કલ્યાણ માનશો તો જૈન સમાજનો જયજયકાર થશે.”

તા. ૧૯-૯-૫૪ના આ પરમ પાવન સંદેશ ગુરુદેવના જીવનનો અન્તિમ અને અમર સંદેશ હતો. આજ પણ આ સંદેશ જૈનસમાજના પ્રત્યેક નરનારીના હૃદયપટ પર અમીટ રૂપે અંકિત છે. આ સાર્વભૌમ સંદેશ પ્રકૃતિના કણ-કણમાંથી ઘોષિત થઈ રહ્યો છે. શ્રીકૃષ્ણના વ્યાપક સંગીતની જેમ પવનના હિલોળામાં, ઝરણાના કલકલ નિનાદમાં અને પક્ષીઓના કલરવમાં આજે પણ ગુંજ રહેલ છે. ત્યારે તો ગુરુદેવ બધાના પરમવલ્લભ—વિશ્વવલ્લભ હતા.

૨૮. વિશ્વવલ્લભ વિશ્વમાં વ્યાપ્ત થઈ ગયા

વિક્રમ સંવત ૨૦૧૦ના ભાદરવા સુદિ દશમનો દિવસ હતો. આચાર્ય મહારાજનું સ્વાસ્થ્ય આત્મબળને કારણે જરા ઠીક જણાતું હતું, પરંતુ કાયાબલનો જરા જરા હાસ થઈ રહ્યો હતો. સાયંકાળે સ્વાસ્થ્ય તપાસવા વૈદોને બોલાવવામાં આવ્યા. તેઓએ નાડી તપાસીને જણાવ્યું કે નાડી વ્યવસ્થિત ગતિમાં લાગતી નથી પરંતુ તેઓને આશ્ચર્ય થયું કે ગુરુમહારાજ પ્રત્યેક ધાર્મિક ક્રિયા તાંદુરસ્ત વ્યક્તિની જેમ જ કરી રહ્યા હતા. ધન્ય એ આત્મબળ અને ધન્ય એ ચરિત્રબળ! વૈદોએ ગુરુરાજને થોડું દૂધ લેવા આગ્રહ કર્યો. આગ્રહ થવાથી ગુરુદેવે થોડું દૂધ લીધું. પછી કદ્યાણુ મંદિર સ્તોત્ર સાંભળવાની ભાવના પ્રગટ કરી. મહાત્માઓનો આત્મશક્તિની શું પ્રશંસા કરીએ? તેઓની આત્મશક્તિ અજબગજબની હોય છે. ક્ષુદ્ર વ્યક્તિ વ્યાધિની અતિશયતામાં વિવેક ભૂલી જાય છે. મહાત્મા આવા સમયે અધિક વિવેકી બની ધર્મનો આશ્રય ગ્રહણ કરે છે.

જેટલું વધારે કષ્ટ, ધર્મને એટલો જ વધારે પાદ કરવો જોઈએ. કારણ કે ધર્મ દ્વારા સંસારમાં અસંભવ વસ્તુ પણ સંભવ બની જાય છે.

કલ્યાણ મંદિર સાંભળતાં સાંભળતાં ગુરુવર કાંઈક લક્ષિતમગ્ન થઈ ગયા. સાયંકાલના પ્રતિક્રમણ પછી આપશ્રી સંધારા પોરસી કરીને આરામ કરવા લાગ્યા. સ્વાસ્થ્ય જરા ઠીક માલુમ પડવાથી ગુરુલક્ષ્મી સેવાલાવી આચાર્યશ્રી સમુદ્રસૂર મહારાજ તથા ઉપાધ્યાય શ્રી પૂર્ણાનંદવિજયજી (આચાર્ય) મહારાજ રાત્રે ગુરુદેવની પાસે નહોતા. અથવા કોણ જાણતું હતું કે ગુરુમહારાજે આ બંને શિષ્યોને જાણીજોઈને પોતાનાથી અલગ કર્યા હશે. જે રીતે ભગવાન મહાવીરે પોતાના નિર્વાણસમયે શ્રી જૈતમ ગણધરને ખીજે મોકલ્યા હતા. તેઓ જાણતા હતા કે આ મારા બંને શિષ્યવરો મારાથી વિમુક્ત થઈને પાકા વૈરાગ્યના રંગે રંગાઈને બમણા ઉત્સાહથી મારી અનુપસ્થિતિમાં મારા કાર્યને પૂરું કરશે. અને બન્યું પણ તેમ જ કે આજે આ બંને શિષ્યવરો રામ-લક્ષ્મણ બનીને ઉત્તર-દક્ષિણ બંને દિશાઓના પ્રદેશોમાં અવિદ્યારૂપી તથા હિંસારૂપી તાડકાને વધ કરવામાં નિમગ્ન છે. ભારતની શ્રામજનતામાં પ્રેરણાનાં પીયૂષ પાવા મુનિશ્રી જનકવિજયજી (ગણી) શ્રામનુશ્રામ વિચરીને ધર્મનો અલખ જગાવી રહ્યા છે. મુનિ ઇન્દ્રવિજયજી મહારાજ આચાર્ય વડોદરા જિલ્લાના ખોડેલી ગામની આસપાસનાં ગામોમાં વિચરી હજારો પરમાર ક્ષત્રિયોને પ્રતિષ્ઠા કરી માંસ-મદિરા આદિ દુર્વ્યસનો છોડાવી જૈન ધર્મમાં દીક્ષિત કરી ધર્મ-સેનાપતિનું કર્તવ્ય કરી રહ્યા છે.

શ્રીપ્રકાશવિજયજી મહારાજ (આચાર્ય) પોતાનાં શુભ કાર્યોના પ્રકાશથી સ્વયં પ્રકાશિત છે. હસ્તિનાપુરમાં સ્થપાયેલ

ખાલાશ્રમ, હાઈસ્કૂલ, ઉત્તરપ્રદેશની મહાસલા આદિ પ્રકાશ-
સ્તંભ ગુરુદેવ આત્મ-વહલભના કાન્તિપ્રકાશને આકાશ-
દીપની જેમ પ્રદીપ્ત કરી રહેલ છે. નાના પરંતુ તપશ્ચર્યાના
ખળથી ખળવાન શ્રીખલવંતવિજયજી મહારાજ (પન્થાસ)
ભરતની જેમ નંદિઆમમાં તપ કરી રહ્યા છે. શત્રુઘ્ન-
જયવિજયજી (પન્થાસ) પોતાના વિનોદી સ્વભાવથી સમાજના
આળસ રૂપી શત્રુનો નાશ કરી રહ્યા છે. મુનિ વસંત-
વિજયજી તપશ્ચર્યા કરી આત્મસાધના કરી રહ્યા છે.
મુનિશ્રી (પન્થાસ) ન્યાયવિજયજી તથા મુનિશ્રી પદ્મ-
વિજયજી આદિ લવ તથા કુશની સમાન દિગ્વિજય કરી
રહ્યા છે. મુનિશ્રી શાંતિવિજયજી શાંત સ્વભાવથી સેવાભક્તિ
કરી આત્મશાંતિ પ્રાપ્ત કરી રહ્યા છે. નાની શ્રમણમંડળી
અજ્ઞાન દશાનનનો વધ કરવાની શક્તિનો સંચય કરી રહેલ
છે. આચાર્યશ્રી વિજયલલિતસૂરીશ્વરજી રૂપી અનન્ય ભક્ત
હનુમાન ગુરુદેવની જીવન પર્યંત સેવા કરીને ગુરુદેવના
જીવનકાળમાં જ અમર થઈ ગયા. બિચારા સુગ્રીવશ્રી અને-
કાંતવિજયજી મહારાજ તપસ્વી પદ ધારણ કરીને ત્રણ જ વર્ષમાં
સ્વર્ગે સિધાવી ગયા. સંભવતઃ શ્રી સમુદ્રસૂરિજી મહારાજે
થોડું આયુષ્ય શેષ રહેતું જાણીને ભાઈ ચીમનલાલનો ઉદ્ધાર
કરવાને માટે અનેકાન્તવિજય બતાવ્યા હતા. ગુરુનો મહિમા
ગુરુ જ જાણે. દીર્ઘ તપસ્વીના પુત્રો મુનિ જ્યાનંદવિજયજી,
મુનિ ધર્મધુરંધરવિજયજી તથા મુનિ નિત્યાનંદવિજયજી ગુરુ-
સેવા તથા હોશિ હોશિ અભ્યાસ કરી રહ્યા છે. તેમનાં માતાજી
સાધવી અમિતગુણાશ્રી તપ કરી નિર્જરા કરે છે.

આજ રાત્રે શ્રીસમુદ્રસૂરિજી તથા ઉપાધ્યાયશ્રી પૂર્ણનંદવિજયજી મહારાજ (આચાર્ય) બન્ને ગુરુચરણોમાં હતા નહિ. કોઈ એવું અનુમાન કેમ કરી શકે કે ધોળાબાજ યમરાજ એક બાલપ્રહ્લાચારી સંયમધારી પર સહસા આક્રમણ કરી બેસશે. અરે દુષ્ટ યમરાજ ! આવો સિતમ ગુબ્બરવો એ તારી દુષ્ટતાની પરાકાષ્ઠા છે. કારણ કે તું સંસારનો બધાથી મોટો અપરાજિત દાનવ છે.

ચક્રવર્તી, વાસુદેવ, સમ્રાટ, શહેનશાહ બધા તારાથી હારી ગયા છે. પરંતુ વડોદરાના ચમકતા સિતારા પર પણ તારી છાયા પહોંચશે એવો કેને આભાસ હતો ? અમે બધા ભક્તગણ અમારા ખ્યારા ગુરુદેવને “ જીવેમ શરદઃ શતમ્ ”નું પ્રતીક માની રહ્યા હતા. પરંતુ કપટી ! તું આયુર્કર્મ સાથે સન્ધિ કરીને આ બાલપ્રહ્લાચારી વિરુદ્ધ કપટ કરી રહ્યો છે. મુનિ વિશુદ્ધવિજયજી, મુનિ જિનભદ્રવિજયજી, મુનિ જનકવિજયજી, મુનિ બલવંતવિજયજી અને મુનિ ન્યાયવિજયજી તથા મુનિ નીતિવિજયજી આદિ શ્રમણ-ગણ પણ મહારાજનું આ વહ્યંત્ર ન બાણી શક્યા.

રાત્રિના દશ થવા આવ્યા હશે. એ વખતે ગુરુમહારાજની નિદ્રા ઊડી ગઈ. શરીરમાં ભારે વેદના થવા લાગી. સાધુઓએ શરીરને દબાવ્યું. પણ બેચેની દૂર ન થઈ. વારંવાર પડખાં બદલતા રહ્યા પરંતુ નિદ્રા ન જ આવી. સૂતા સૂતા પંચ પરમેષ્ઠિનો ભાવ કરતા રહ્યા. રાત્રિના બે વાગ્યે અચાનક ઊઠીને બેઠા થયા. ઓવીસ ભગવાનોનાં

નામ લઈને નવકાર મંત્રનો જાપ કરવા લાગ્યા. આપનો અવાજ સાંભળીને મુનિ જિનભદ્રવિજયજી જાગી ગયા. તેમણે આચાર્યશ્રીને કહ્યું : “ ગુરુદેવ ! હજી પ્રતિક્રમણનો સમય થયો નથી. હજી તો રાત્રિના બે વાગ્યા છે. શું આપશ્રીને વિશેષ બેચેની લાગે છે ? ”

ગુરુમહારાજ આનો કોઈ ઉત્તર ન આપી શક્યા. તેઓ તો પંચ પરમેષ્ઠિનો જાપ કરતા જ રહ્યા .

શ્રી જિનભદ્રવિજયજીએ બધા મુનિવરોને જગાડ્યા. બધા ગુરુની પાસે આવી બેઠા. શેઠ કાન્તિલાલભાઈ ને પણ ગુરુદેવની પરિસ્થિતિ જણાવવામાં આવી. તે તથા તેમનું આખું કુટુંબ આવી પહોંચ્યું. ગુરુમહારાજના સ્વાસ્થ્યની બધાને ચિંતા થવા લાગી. હાજર રહેલા બધા નવકાર મંત્રનો જાપ કરવા લાગ્યા.

પણ ચમરાબે આજ સુધી કેાની પ્રાર્થના સાંભળી છે ? આ પાષણહૃદયી કદી પણ પીગળ્યા નથી, ન પીગળશે. ભીષ્મ-પિતામહ જેવાને પણ તેણે ન છોડ્યા તો પછી અમારી પ્રાર્થના તો તે કયાંથી સાંભળે ?

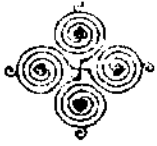
આચાર્યપ્રવરની દશા પ્રતિપજ બગડી રહી હતી. બધા ભક્તજનો તથા શ્રમણ વિવશ થઈ ને બેઠે રહ્યા હતા. કોઈ ઉપાય સૂઝતો ન હતો. બધા સંસારની અસારતાનો વિચાર કરી રહ્યા હતા. વીજળીની ચમકની જેમ, અંજલિના પાણીની જેમ, વૃક્ષના પાંદડાની જેમ, વાદળોના ચિત્રની

જેમ આ સંસારના બધા લોગવિલાસ અસ્થિર છે. આવા બાલબ્રહ્મચારી શ્રીકરુણાનિધિ પર જ્યારે ચમરાજ દયા નથી કરતો તો આપણી પાપીઓની તો શું હસતી ?

હવે કોઈ ઔષધી, કોઈ ઉપાય સૂઝતો ન હતો. બધા ઈચ્છતા હતા કે ગુરુદેવ ન જાય, પાટ પર સુખમાં સૂતા રહે. અમૃતવર્ષા કરતા રહે, લકતોને હર્ષાતા રહે, પરંતુ મૃત્યુરૂપી પિશાચિની અતિ ક્રૂર છે. તે તો ઉપવનનાં પ્રિય કૂલોને પણ જલદી જલદી તોડી લે છે. તે તો ઈર્ષાથી ભરેલી આ માનવભૂમિની શોભાને નથી જોઈ શકતી.

છેવટે બધા વિવશ બેસી રહ્યા, દીપશિખા મંદમંદ પડવા લાગી. રોમરોમથી ઝં અર્હમનેા ધ્વનિ નીકળી રહ્યો છે. વણજારો વ્યાપારની વસ્તુ સમેટી રહ્યો છે. સ્વર્ગનું દ્વાર ખૂલી રહ્યું છે. કોઈ મહાન આત્માના સ્વાગતની તૈયારીઓ થવા લાગી છે. અપ્સરાઓ આરતીનો થાળ લઈને ઊભી રહી છે. પરંતુ પૃથ્વી પર ભાહરવા વદિ દશમીને દિવસે અમાવાસ્યા છવાઈ રહી છે, કોઈ મહાપ્રકાશ સૂર્યમંડળ તરફ જવાને લાગે છે. કોઈ મહાન ઋષિ સપ્તર્ષિઓની નગરી તરફ પ્રસ્થાન કરવાવાળા છે.

૨૬. અરે ! વજ્રપાત થઈ ગયો !

પ્રકાશપુંજ પ્રકાશમાં

શરીરની વેદના સમભાવથી સહન કરતાં કરતાં અહીંના નામનું ઉચ્ચારણ કરતાં કરતાં પોતાની જાતને અમર બનાવીને, સંસારને રડાવીને અમારા પ્રાણુપ્યારા વલ્લભ, શ્રીસંઘના વલ્લભ, વિશ્વવલ્લભ સં. ૨૦૧૦ના ભાદરવા વદિ દશમીને મંગળવારના રોજ રાત્રિના એ ને બત્રીસ મિનિટે સ્વર્ગે સિધાવી ગયા.

મુંબઈ અને મુંબઈનાં પરાંગ્મોમાં હાહાકાર મચી ગયો. ભારતભરના જૈનસંઘોમાં હાહાકાર મચી ગયો. આલમમાં ગજબ થઈ ગયો. અમારા સેવામૂર્તિ સમુદ્રસૂરિના શોકનો કોઈ પાર નહોતો.

ગુરુદેવ ! આ ચાળીસ ચાળીસ વર્ષના સેવકને અન્તિમ સમયે કેમ ભૂલી ગયા ? શું હું એવો કમનસીબ છું કે અન્તિમ સમયે મને પાસે ન રાખ્યો. નાથ ! કાલ સુષ્રી તો જરા જરા શાતા આવતી જતી હતી. આ સહસ્રા વજ્રપાત કેમ થઈ ગયો ! કૃપાનાથ, કાલે મને કહી દીધું હોત કે હું દેવનગરી જઈશ, આ પાપી દુનિયા હવે જરાયે ગમતી નથી. નાથ ! શિષ્યોને, ભક્તોને, શ્રીસંઘ વગેરે બધાને છોડી ગયા અને સમુદ્રને બળર પણ ન રહી. જ્ઞાની

ભગવંત, જેવી તમારી ઇચ્છા. તમારી ભાવના તમે બાણેા. આમાં પણ સેવકનું કાંઈક કદચાણ જ સમજ્યા હશે.

પરંતુ હવે શું કરું? બધી તરફ અધિકાર છે. માર્ગ દેખાતો નથી ગુરુદેવ! બળ આપો કે આપના અધૂરાં કાર્યને વધારી શકું અને આપનો સાચો શિષ્ય બની રહું. હે શ્રીસંઘના આધાર! હે ભક્તોના હૃદયના હાર, હે આત્મગુરુના દુહારા, હે દીપચંદના લાલ, આપ એકાએક કેમ ચાલી નીકળ્યા? હજી તો આપની છાયાની શ્રીસંઘને બહુ જરૂર હતી. ભલે ‘સામાયિક ભાવ’ જ મારું શરણ છે. આવાગમન સંસારનો અટલ નિયમ છે. અને આપ ગુરુ ભગવંત તો અમર થઈ ગયા, તેનો શોક શો?

ગુરુદેવનાં કાળધર્મના સમાચાર ભારતભરમાં વીજળીની જેમ ફેલાઈ ગયા. મુંબઈનગરીમાં ગુરુદેવના અંતિમ દર્શનને માટે માનવમહેરામણ ઊમટી પડ્યો. ભક્તોએ વિયોગની અશ્રુધારા વરસાવી. ચોપાટીનો સમુદ્ર, ગુરુ સમુદ્ર અને ભક્તોનાં અશ્રુઓનો સમુદ્ર : ત્રણ ત્રણ સમુદ્ર ભરતીઓટની સાથે શોકની ગર્જના કરી રહ્યા.

સમગ્ર ભારતનાં નરનારીઓના સમૂહ અન્તિમ દર્શનાર્થ ઊમટી આવ્યા. પંજાબી ભક્તોની દશા ભારે વિષમ થઈ પડી. તેઓ તો ક્રિંકર્તવ્યવિમૂઠ થઈ ગયા હતા.

ભારત માત્ર નહિ પણ અમેરિકા, ઇંગ્લેન્ડ આદિ દેશોમાં પણ આ શોકસમાચાર પ્રસારિત થયા. દેશવિદેશોમાંથી અનેક શોકસંદેશ આવી રહ્યા. મુંબઈની સમસ્ત જનતા

શેઠસમાચારથી સ્તબ્ધ બની ગઈ હતી. પ્રાતઃકાલ ગુરુ-
 દેવના ભૌતિક દેહને પાલખીમાં બેસાડી ગોડીજીમહારાજના
 ઉપાશ્રયમાં લાવવામાં આવ્યો. અહીં ઉપાશ્રયના ચોકમાં
 મોટા ચબૂતરા પર તે શરીરને એ રીતે પ્રતિષ્ઠિત કરવામાં
 આવ્યું કે દરથી પણ ભક્તગણ આપનાં દર્શન કરી શકે.
 સવાર થતાં જ હજારો નરનારી શહેર અને ઉપનગરોથી
 ગુરુદેવના અન્તિમ દર્શનને માટે ઊમટી આવ્યા હતા. સમૂહના
 સમૂહ આવીને ગુરુદેવના શરીરને સોનાચાંદીનાં ફૂલોથી
 તેમ જ ચાવલ, બદામ અને રૂપિયા પૈસાથી વધાવતા હતા.
 પાંચધુની અને તેની આસપાસના બધા રસ્તા જનસમુદાયથી
 ભરાઈ ગયા હતા. સવારના જ જૈન સમાજના નેતાઓ
 સમવેદના પૂર્વક દર્શનાર્થ આવવા લાગ્યા. તેરા પંથ
 સંપ્રદાયના આચાર્ય શ્રીમાન તુલસીજી પોતાના શિષ્ય-
 સમુદાય સહિત આવ્યા હતા તથા વિશ્વધર્મસંમેલનના
 પ્રેરક વિદ્વાન મુનિશ્રી સુશીલકુમારજી આદિ પધાર્યા હતા.
 આ સિવાય પૂ. આચાર્યશ્રી વિજયઅમૃતસૂરિજી, ઉપાધ્યાયશ્રી
 વિજયસાગરજી, મુનિ ગુલાબમુનિજી, સાન્તાકુંઠથી મુનિશ્રી
 ઇન્દ્રવિજયજી, શ્રી જયવિજયજી, સેવાભાવી શ્રી શુભવિજયજી
 આદિ પરચીસ મુનિવરો પધાર્યા હતા. શ્રમણગણ સિવાય
 પાલનપુરના નવાબ સાહેબ તેમ જ તેમનો અધિકારીવર્ગ,
 શેઠશ્રી કાન્તલાલ ઇશ્વરલાલ તથા તેમનો પરિવાર, શેઠશ્રી
 જીવતલાલ પ્રતાપસી, શેઠશ્રી માણેકલાલ ચુનીલાલ, શેઠ
 ફૂલચંદ શામજીભાઈ, શેઠ ભોગીલાલ લહેરચંદ ઝવેરી, શેઠ
 મોહનલાલ મગનલાલ, શેઠ ચંદુલાલ વર્ધમાન, શ્રી કાન્તિ-

લાલ કેરા, શેઠ નગીનદાસ કરમચંદ સંઘવી, શ્રી ઉદયભાણુ
પ્રેમચંદણ, શેઠ ચન્દનમલણ કરતૂરચંદણ, શેઠ ચંદનમલણ
લાલચંદણ, શેઠ મગનલાલ મૂલચંદ, શેઠ દીપચંદણ છજ-
મલણ, શેઠ રતનચંદ ચુનીલાલ દાલીયા, શેઠ શાન્તિલાલ
મગનલાલ, શેઠ જ્ઞેશીંગભાઈ લલ્લુભાઈ, શેઠ દીપચંદ ચોકસી,
શેઠ જગણ્ણવનદાસ શિવલાલ, શેઠ રમણુલાલભાઈ, શ્રી
ખીમણ હેમરાજ છેડા, શ્રી જીવરાજ ભાણુ, શ્રી ડાહ્યાભાઈ
હીરાલાલ શરાફ, શ્રી દીપચંદભાઈ, શ્રી પનાલાલ વોરા, શ્રી
મુક્તિલાલ વીરવાડીયા, શ્રી મુક્તિલાલ મણિલાલ આદિ
જૈન સમાજના મુખ્ય મુખ્ય આગેવાનો આવ્યા હતા.

જૈન ભાઈ બહેનો સિવાય આપશ્રીના અન્તિમ દર્શનને માટે હિન્દુ, મુસલમાન, શીખ, પારસી, ઇસાઈ વગેરે ભાઈઓ પણ આવ્યા હતા. ધનિક, ગરીબ, નાના મોટા, અધિકારી, વ્યાપારી બધા ગુરુદેવના દર્શનથી પોતાને ભાગ્યશાળી માનતા હતા.

ગુરુવરના સન્માનમાં તે દિવસે શૌરબજાર, સોનાચાંદી બજાર, ઝવેરીબજાર, એરંડાબજાર, રૂબજાર, દવાબજાર, કાપડબજાર, મસ્જિદબંદર માર્ગનાં બધાં બજાર તેમ જ શહેરનાં ઘણાંબરાં મુખ્ય બજારો બંધ રહ્યાં હતાં. મ્યુનિસિપલ કમિટીનું કાર્યાલય પણ બંધ રાખવામાં આવ્યું હતું.

મુંબઈ સિવાય પંજબ, વડોદરા, અમદાવાદ, કલકત્તા, આગ્રા, સુરત, બેંગલોર, પાલીતાણા, પાટણ આદિ નગરોમાં પણ દુકાનો, હોટલો, કારખાનાં આદિ બંધ રહ્યાના સમાચાર હતા. સર્વત્ર શોકની છાયા છવાઈ ગઈ હતી.

૩૦. ભવ્ય સ્મશાનયાત્રા

આચાર્યપ્રવરના શરીરને સુંદર જરીથી શણગારેલ પાલખીમાં બિરાજમાન કરવામાં આવ્યું. સુંબઈ તથા ખીજાં શહેરોમાંથી આવેલ લાખો ભાઈઓ આ સ્મશાનયાત્રામાં જોડાયા. પંજાબી ભક્ત લાલા રતનચંદ્રજી, શ્રી ખૈરાયતિ શાહ આદિ હવાઈ જહાજ દ્વારા દિલ્હીથી સુંબઈ પહોંચી ગયા હતા.

જૈન સંઘોના બધા ફિરકાના આગેવાનો, વ્યાપારીઓ, અધિકારીઓ, વિદ્યાર્થીઓ, સ્વયંસેવકો, અધ્યાપકો, ડોક્ટરો, વકીલો, ઝવેરીઓ, રાજનૈતિક કાર્યકરો તેમ જ હિન્દુ-મુસલમાન-શીખ-પારસી-ઈસાઈ ધર્મના કેટલાક ભાવિક ભાઈઓ આ ભવ્ય સ્મશાનયાત્રામાં જોડાયા હતા.

પચાસ જેટલા પોલીસભાઈઓ, પચાસ જેટલા સારજંટો આ સ્મશાનયાત્રાના નિયંત્રણને માટે નિયુક્ત થયા હતા. ગૌડીજી મંદિરથી ભાયખલા સુધી માનવમહેરામણ બિમટી પડ્યો હતો. સુંબઈના શાહસોદાગર દાનવારિધિ શેઠશ્રી માણેકલાલ ચુનીલાલ પાલખી ઉપાડવાને માટે રૂ. ૨૦૦૧ની બોલી બોલ્યા હતા.

પાલખીની સાથે સાથે હજારો નારીઓ, અનેક બેન્ડ, અનેક ભજનમંડળીઓ ગાતી ગાતી અને બજાવતી બજાવતી સ્મશાનયાત્રા સાથે ચાલી રહી હતી. કારણ કે

મહાત્માઓનું સ્વર્ગગમન પણ સંસારમાં કહ્યાણુ તેમ જ ક્ષેમનું વાતાવરણ પ્રસારિત કરે છે. શરીર તો ભંગુર છે. તેમની કીર્તિલતા તો સદાસર્વદા હરીભરી રહેવાવાળી છે.

આપણા ગુરુદેવ તો કવીશ્વર તથા મુનીશ્વર બંને હતા. તેમની અન્તિમ યાત્રામાં સન્મિલિત થવામાં કેાણુ ન બક-લાગી થવા ઇચ્છે? માર્ગ માર્ગમાં સ્થાન સ્થાન પર દીન દરિદ્રોને અનાજ, મીઠાઈ, લોજન તથા રોકડ રકમ વહેંચવામાં આવતી હતી.

ગુરુદેવની સ્મશાનયાત્રા શરૂ થવા પહેલાં એ ચમત્કાર થયા. એક તો એ જ વખતે આકાશમાં મેઘધનુષ્યનો લિસોટો દેખાયો—જાણે દેવવિમાન આવ્યું અને તે બધાએ જોયો ને ચકિત થઈ ગયા. બીજું સ્મશાનયાત્રા બાણુગંગા લઈ જવા માટે શરૂ થઈ. ચંદન ભરેલી ટેકસી પણ તે તરફ જવાની હતી. પણ આપણા કેટલાક અનન્ય ગુરુભક્તો અને આગેવાનોએ વિચાર કર્યો કે બાણુગંગાને બદલે જો લાયખલાના દહેરાસર પાસે ગુરુદેવને અગ્નિદાહ દેવામાં આવે તો જૈનસમાજ માટે એ ભૂમિ દર્શનીય થઈ પડે. મુંબઈના મુખ્ય પ્રધાન શ્રીમાન મોરારજી દેસાઈ આ દિવસે પૂના હતા. આપણા આગેવાનોએ તેમનો સંપર્ક સાધ્યો અને શાસનદેવની કૃપાથી તેમણે મંજૂરી આપી અને આ સમાચાર વીજળીવેગે હજારોને મળી ગયા. બધાના હર્ષનો પાર નહોતો. સ્મશાનયાત્રા બાણુગંગા તરફ જવાની હતી તેને બદલે લાયખલા તરફ લઈ જવા નિર્ણય થયો. આનંદ-

ની લહેર લહેરાણી. આ ભવ્ય સ્મશાનયાત્રાનું દશ્ય જોવા રસ્તે રસ્તે હજારો માણસો જિભા હતા. દુકાનો, હવેલીઓ, માળાઓ, અગાશીઓમાં ભાઈઓ-બહેનો દર્શનાર્થે જિભાં હતાં. બધાં ગુરુદેવને શ્રદ્ધાંજલિ આપી રહ્યાં હતાં.

આ સ્મશાનયાત્રા પાયધુની, ઝવેરી બજાર, પ્રિન્સેસ સ્ટ્રીટ, કાલબાદેવી થઈને સાંજના ચાર વાગ્યે લાયબલા મોતીશા લેનના મોતીશા પાર્કમાં આવી પહોંચી. લાખોની માનવમેદની અન્તિમ દર્શન માટે જિમટી પડી હતી. બધા ગમગીન હતા.

લાખોના લાડીલા ગુરુદેવનો અગ્નિદાહ નિહાળવાને તથા ગુરુદેવનાં અન્તિમ દર્શન ધરાઈ ધરાઈને કરી લેવા માનવમેદની જામી પડી હતી.

સાંજે ૫-૧૫ વાગ્યે ચંદનની ચિતા રચાઈ. આચાર્ય-શ્રીના દેહને ચંદનની ચિતા ઉપર પધરાવવામાં આવ્યો. હજારો આંખોમાંથી અશ્રુધારાઓ વહેવા લાગી.

ગુરુદેવનું મુખારવિંદ આ વખતે પણ સ્મિત રેલાવતું હતું તેમ જ તેજનાં કિરણો પ્રકાશિત થઈ રહ્યાં હતાં. આચાર્યશ્રીના અનન્ય ગુરુભક્ત શેઠશ્રી સાકરચંદ મોતીલાલ મૂળજીએ ડા. ૨૧૦૦૧ એકવીસહજાર એકની બોલીથી આચાર્યદેવને અગ્નિસંસ્કાર કર્યો. ચિતા ભડભડ બળવા લાગી. દિવ્ય જ્યોતિમાં જ્યોત મળી ગઈ.

ધન્ય ગુરુદેવ, ધન્ય મુંબઈ!

ધન્ય ચારિત્ર્ય, ધન્ય કલ્યાણભાવના!

૩૧. અંજલિ

જૈનજગતને ખૂણે ખૂણે શોકનાં વાદળ છવાઈ ગયાં. આચાર્યશ્રીના સ્વર્ગગમનના સમાચાર રેડિયો અને તાર દ્વારા જગતભરમાં પહોંચી ગયા.. થોડેથોડ તારો-પત્રો આવવા લાગ્યા. વર્તમાનપત્રોએ લેખો દ્વારા અનુપમ અંજલિ આપી.

કોઈએ આચાર્યશ્રીને યુગદ્રષ્ટા કહ્યા, કોઈએ પંજ-બના તારણચર તરીકે બિરહાવ્યા. કોઈએ સેવામૂર્તિ મહા માનવ કહ્યા. કોઈએ મધ્યમવર્ગના બેલી-ઉત્કર્ષસાધક કહ્યા. કોઈએ મહાન જ્ઞાતા-કેળવણીના હિમાયતી, કોઈએ ક્રાંતિકારી તો કોઈએ શાંતિના ચાહક ને સ્થાપક કહ્યા. કોઈએ સમયજ્ઞ-શાસનસુધારક કહ્યા.

૧૫૦ જેટલી સંસ્થાઓને ઉપક્રમે મુંઝઈના પ્રસિદ્ધ આઝાદ મેદાનમાં સર પુરુષોત્તમદાસ ઠાકોરદાસના અધ્યક્ષ-સ્થાને આચાર્યશ્રીને લગ્ન અંજલિ આપવા વિરાટ સભા ભરાઈ. આ સભામાં જૈન-હિન્દુ-પારસી-મુસલમાન અને ખ્રિસ્તી તેમજ અધિકારીઓ, ડોક્ટરો, વકીલો, વ્યાપારીઓ, વિદ્યાર્થીઓ તથા સાધુમહાત્માઓ અને હજારો બહેનોએ ભાગ લીધો હતો.

જુદા જુદા વક્તાઓએ ગુરુદેવનાં જીવનકાર્યો ઉપર પ્રશંસાનાં પુષ્પો ચઢાવ્યાં અને આચાર્યશ્રીને લગ્ય અંજલિ આપી નીચેનો ઠરાવ સર્વાનુમતે પસાર થયો :

“જૈનસમાજના જયોતિર્ધર, સચ્ચારિત્રચૂડામણિ, પંજાબકેસરી આચાર્યશ્રી વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજીના ૨૦૧૦ ના ભાદરવા વદિ ૧૧ બુધવાર તા. ૨૨-૬-૫૪ના રોજ થયેલ સ્વર્ગારોહણથી ભારતને એક મહાન વિભૂતિની ખોટ પડી છે. તેઓશ્રીનો ઉપદેશ સમગ્ર સમાજ તથા રાષ્ટ્રને માર્ગદર્શક બની રહેશે. કેવળણીના ક્ષેત્રમાં તેઓશ્રીએ અનેક સંસ્થાઓ દ્વારા અદ્વિતીય કાર્ય કરી પ્રેરણા આપી છે. આપણે તેઓશ્રીના ઉપદેશના અનુગામી બનીએ એવી શાસનદેવ પ્રત્યે આ સલા પ્રાર્થના કરે છે.”

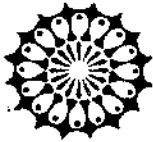
કાળ કાળનું કામ કરે છે. ૮૪ વર્ષની અવિરત સેવા અને કાર્યપરાયણતા તેમ જ હબરો માર્છલોના પાદવિહાર, આમાનુગ્રામ પ્રેરણાત્મક પ્રવચનો, સંઘ અને મંડળોની એકતા માટેના પ્રયાસો, પ્રતિષ્ઠાઓ, અંજનશલાકાઓ, જ્યંતીઉત્સવો, બાળા-બાળકોના શિક્ષણ માટે જળબર આંદોલન, મધ્યમવર્ગના ઉત્કર્ષ માટે પ્રતિજ્ઞાઓ, તપસ્વી જીવન, જ્ઞાન, ધ્યાન, નિદિધ્યાસન, આત્મદૃષ્ટિ અને આત્મ-શાંતિ તથા પ્રજ્વલિત ઉચ્ચ આત્મા, ગુરુદેવના સાચા સંદેશવાહક અને હબરો લાખોના તારણહાર, પંજાબના રાહબર પોતાનું જીવનકાર્ય પૂરું કરી ચાલ્યા ગયા. ગુરુ-ભકતો, સમાજના ઘડવૈયાઓ, સમાજસેવકો, શિક્ષણ-

શાસ્ત્રીઓ, આચાર્યપ્રવરો, મુનિરત્નો તથા સાધ્વીજીઓને માટે ધર્મઉદ્યોત-સમાજકલ્યાણ અને રાષ્ટ્રનિર્માણનો મહામૂલો સંદેશ મૂકતા ગયા. એ સંદેશ જાગૃતિનાં પૂર રેલાવે અને જૈનસમાજ શક્તિશાળી, જલવાન, સંગઠિત, શિક્ષિત અને તેા શાસનનો જયજયકાર થઈ રહે.

ભારતવર્ષ ધર્મભૂમિ-તીર્થભૂમિ અને મહાત્માઓની જન્મભૂમિ છે. ભગવાન મહાવીર, બુદ્ધ જેવા પરમ પુરુષોનું સાંનિધ્ય ભારતને મળ્યું છે. મહાત્મા ગાંધીજીએ અહિંસાના સંદેશને જગતના ચોક્કમાં મૂકીને અનુપમ કાર્ય કર્યું છે. આત્મચિંતન, આત્મધ્યાન અને આત્મકલ્યાણ સાધતાં સાધતાં કરોડોનું કલ્યાણ એ સાધુ પુરુષનું અમર કાર્ય છે.

ગુરુદેવને સાચી શ્રદ્ધાંજલિ તેા તેમનાં અધૂરાં સ્વપ્નેા સિદ્ધ કરવામાં છે. તેઓશ્રીના શિષ્યો, પ્રશિષ્યો, ભક્તજનો, સમાજના ઘડવૈયાઓ અને ગુરુદેવના પ્રેમીઓ એ સ્વપ્નેા સાકાર કરવા કટિબદ્ધ થાય તેા સમાજની કાયાપલટ થઈ જાય.

૩૨. શ્રી સમુદ્રગુરુની જવાબદારી

આ પ્રકાશપ્રદાતા, અજ્ઞાનતિમિરતરણીના અભાવમાં ચન્દ્ર સમાન શાન્ત અને સૌમ્યમૂર્તિ ૧૦૦૮ શ્રી વિજય-સમુદ્રસૂરિ મહારાજના ખલા પર શ્રીસંઘના સંરક્ષણ તેમ જ પથપ્રદર્શનનું ઉત્તરદાયિત્વ આપ્યું. વિશેષતઃ ગુરુદેવનું ઉપવન ગુલશન પંજળનાં સંરક્ષણ-સિંચનનું દિવ્ય કર્તવ્ય તો આપશ્રીને જ નિભાવવાનું છે. ચાળીસ ચાળીસ વર્ષ ગુરુચરણોની સેવા એકનિષ્ઠાથી કરીને આપે તે યોગ્યતા પ્રાપ્ત કરી લીધી છે.

આ અસિધારામતનું પાલન કરીને શ્રી વિજયસમુદ્ર-સૂરિ મહારાજે પોતાની વાસ્તવિક યોગ્યતા પ્રમાણિત કરી છે.

આ સાથે વર્ષોના ગુરુદેવના સચિવકાર્યનો આપને પૂર્ણ અનુભવ છે. સમસ્ત ભારતીય શ્રીસંઘ આપની સેવા-ભાવનાથી પૂર્ણપરિચિત છે. આપનું નિર્મલ ચરિત્ર સર્વથા નિરતિયાર છે. આપશ્રીની ગંભીરતા, વિવેકદષ્ટિ, દૂરદર્શિતા વગેરે નિર્વિવાદ પ્રશંસનીય છે. પંજળકેસરી ગુરુદેવે અનેકવાર આપને પોતાના ઉત્તરાધિકારી કહ્યા છે અને માન્યા છે. એટલે ગુરુદેવના અભાવમાં હવે તો એ જ ગુરુવર્યા આ નૈયાના ખેવૈયા છે.

ગુજરાત, પંજાબ તો ગુરુ-આદેશને કારણે અને રાજ-સ્થાન જન્મભૂમિ હોઈને આ ત્રણે પ્રદેશોને આપ પર પૂર્ણ અધિકાર છે. આપની ગુરુભક્તિ તો અપ્રતિસ્પર્ધી છે. એટલે ગુરુદેવના પદ્મધર હોઈને સંપૂર્ણ ઉત્તરાધિકાર આપ-શ્રીએ સંભાળીલીધો છે. સંપૂર્ણ સંઘ, વિશેષતઃ પંજાબ શ્રી સંઘ આપશ્રીને ગુરુદેવના પ્રતિનિધિ માનીને આપશ્રીનાં ચરણકમળોમાં ભ્રમરવત લીન છે.

ધન્ય છે આપની ગુરુભક્તિ !

ધન્ય છે આપની શાલીનતા અને ઉદારતા !

ધર્મ અને સંપ્રદાય વચ્ચે એ ભેદ છે કે ધર્મ આત્માના જેવો છે, જ્યારે પંથ અને સંપ્રદાય એના શરીર જેવો છે. પંથ અને સંપ્રદાય ગુણોની કે ચારિત્ર્યની વૃદ્ધિને બદલે કેવળ ક્રિયાકાંડના ચકરાવામાં જ ધૂમ્પા કરે છે, તો એ પ્રાણહીન-મૃત કલેવર જેવા બની જાય છે. શુદ્ધ ધર્મ તો માનવીમાં ગુણોનો વધારો કરે છે અને કઠોર હૃદયને સુસંસ્કારી અને કોમળ બનાવે છે, ચિત્તને નિર્મળ કરે છે, શરીરને નિઃસ્વાર્થપણે અને અનાસક્તભાવે જુદાં જુદાં કામો સાથે જોડી દે છે; જ્યારે જે પંથ અને સંપ્રદાય ધર્મ-તત્ત્વ વગરનાં બની જાય છે, એ માનવીને મિથ્યાભિમાની બનાવી દે છે, રાગદ્વેષમાં વધારો કરતાં શીખવે છે અને ગુણોમાં વધારો કરવાને બદલે પ્રાયઃ અવગુણી બનાવી દે છે. ધર્મ માનવી-માનવી વચ્ચે હૈતપ્રીતનો સંબંધ બાંધીને ભેદભાવની દીવાલોને દૂર કરીને અભેદ તરફ લઈ જાય છે; પંથ અને સંપ્રદાય તો ભેદભાવની દીવાલો બાંધી કરી દે છે.

— વલ્લભાચાર્યી

૩૩. નવયુગનાં મંડાણ

ગુરુચરણોમાં રહીને શ્રી સમુદ્રગુરુ નિશ્ચિંત હતા. ગુરુદેવના આદેશનું પાલન કરવું, સેવા કરવી તેમાં તે પોતાને ભાગ્યશાળી માનતા હતા. એ જીવનમાં કેટલો બધો આનંદ હતો ! જેમ પિતાની હયાતીમાં સર્વથા સમર્થ હોવા છતાં પુત્ર નિશ્ચિંત રહે છે, એ જ રીતે સમુદ્રગુરુ પણ નિશ્ચિંત તેમ જ યોગધ્યાનમાં મગ્ન હતા. ક્યારે સવાર પડે છે અને ક્યારે સાંજ થાય છે તેનો ખ્યાલ પણ તે વખતે રહેતો નહોતો. ગુરુસેવાની એક જ લગન હતી. ગુરુદેવને માટે ગોચરી લાવવી, પાણીનું પાત્ર ભરીને ગુરુની સન્મુખ ઊભા રહેવું, અશાતાને સમયે પૂર્ણ વૈચ્યાવૃત્તિનો લાભ લેવો, ખસ આ જ તેમના કર્તવ્યની સીમા હતી. ગુરુસેવા એ જ તેમની દૈનિક દિનચર્યા હતી. પિતાની હયાતીમાં પુત્રને શાની ચિંતા હોય ? ગુરુદેવની ઉપસ્થિતિમાં શિષ્યને કઈ વાતની ચિંતા ? તેમને તો સ્વર્ગનું રાજ્ય અને આનંદની મસ્તી હતી. માનો કે સમુદ્રગુરુની એક શહેનશાહ જેવી સ્થિતિ હતી.

પરંતુ હવે જ્યારે સમુદ્ર ગુરુદેવે પટધરનો તાજ પહેરી લીધો છે ત્યારે તે તાજ ફૂલોનો નહિ પણ કાંટાનો તાજ છે. જૈન સંઘની રક્ષાનો ભાર છે. યુગ પણ વિષમ થતો

જાય છે. જવાબદારી પણ વધતી જાય છે. પરંતુ આપણા ચરિત્રનાયક ભારે સમર્થતા અને સુયોગ્યતાથી આ સિંહાસનની શોભા વધારી રહ્યા છે. ગુરુદેવના સ્વર્ગગમન પછી લગભગ સોળ વર્ષોમાં શ્રી સમુદ્રગુરુએ સંઘનાં કલ્યાણકારી ઘણાં અનુપમ કાર્યો કર્યા છે. તેઓ બધી રીતે આપણા પથપ્રદર્શક તથા રાહબર બની રહ્યા છે. કેમ ન થાય? ગુરુવરનો આત્મા સ્વયં ગુણોથી સભર એક સમુદ્ર છે. તેઓશ્રીનું ચારિત્ર્ય સર્વથા નિષ્કલંક છે. તેમનો સ્વભાવ ક્ષમાશીલ હોઈને સંપૂર્ણ રીતે સાધુપદ અને આચાર્યપદને યોગ્ય છે. તેમનું જીવન જ પરોપકારને માટે છે. આવા સાધુરતન પરમાર્થને માટે જ જન્મ ગ્રહણ કરે છે.

શ્રી સમુદ્રગુરુએ પણ પટધરપદ ધારણ કર્યા પછી ગુરુચરણોની લક્ષિત તથા ગુરુધ્યેયની પૂર્તિ આ બે જ સાધ્યોને યોગ્યતાની દૃષ્ટિ સમક્ષ રાખેલ છે.

સં. ૨૦૧૧ સુધી તો આપનો જીવન-ઇતિહાસ ગુરુસેવાનો યુગ છે.

પછી તેમના કાર્યક્ષેત્રનો યુગ આરંભ થાય છે. ગુરુવરના વિયોગ પછી શ્રી પટધર મહારાજ યોગ્યતાપૂર્વક ઉત્તરદાયિત્વ સંભાળીને અન્ય શ્રમણગણોને ઉત્તરદાયિત્વની પ્રેરણા આપતા રહ્યા. કેટલા શ્રમણગણોને પદવીઓ આપીને ઉત્તરદાયિત્વના નિર્વાહમાં સહકારિતા પ્રાપ્ત કરી. વિક્રમ સં. ૨૦૧૧ ફાગણ સુદ ત્રીજના રોજ

સુરતમાં ભારે સમારંભપૂર્વક પદવીપ્રદાન ઉત્સવ ઊજવાયો.

મુનિવર ઇન્દ્રવિજયજી તથા મુનિવર જનકવિજયજીને ગણિપદથી અલંકૃત કરવામાં આવ્યા. સુપ્રસિદ્ધ મુનિ-પુંગવ શ્રીમાન મોહનલાલજી મહારાજના સંપ્રદાયના મુનિવરશ્રી નિપુણમુનિને ગણિપદ તથા પન્યાસપદથી સુશોભિત કરવામાં આવ્યા. તેમના ગુરુવર શ્રી કનક મુનિને આચાર્યપદથી વિભૂષિત કરવામાં આવ્યા. આ રીતે લગ્ન વાતાવરણમાં પદવીઓ પ્રદાન કરીને પટધર મહારાજે સમાજમાં પ્રેમ અને સહયોગનો માર્ગ પ્રશસ્ત કર્યો. આચાર્યશ્રી વિજયવિજ્ઞાનસૂરિજી મહારાજનું સુરતમાં પ્રેમપૂર્વક મિલન થયું.

પદવીસમારોહના સમારંભ પછી વિહાર કરતાં કરતાં અનેક આમોના લક્ષ્મીની ધર્મબોધની તૃષા છિપાવીને જગડિયાતીર્થ, ભરૂચ, ગન્ધાર, કાવીતીર્થની યાત્રા કરીને જમ્યુસર (મુનિરત્નશ્રી જનકવિજયજી મહારાજની જન્મ-ભૂમિ) આદિમાં ધર્મપ્રચાર કરતા કરતા વડોદરા પધાર્યા. વડોદરામાં શ્રીમહાવીરજયંતી સમારોહપૂર્વક ઊજવવામાં આવી. અહીંથી વિહાર કરીને ડભોઈ આદિમાં ધર્મપ્રચાર કરતા કરતા બોડેલી પહોંચ્યા. બોડેલી પરમાર ક્ષત્રિયોનું મુખ્ય સ્થાન છે. તે ભાઈઓના દર્શન-પૂજનને માટે લગ્ન શિખરબંધી મંદિર માટે ગ્રેરણા આપી. વૈશાખ સુદિ છઠના રોજ સમારોહપૂર્વક પ્રતિષ્ઠા કરવામાં આવી.

સાધ્વીશ્રી જયન્તપ્રભાની વડી દીક્ષા થઈ. તેમને સાધ્વીશ્રી ઓંકારશ્રીની શિષ્યા બહેર કરવામાં આવી.

ઝાડેલીમાં અનેક પરમાર ક્ષત્રિયોને જૈનધર્મમાં દીક્ષિત કરવામાં આવ્યા. અહીં સેવામૂર્તિ મુનિરાજશ્રી જિનભદ્રવિજયજી મહારાજ બિરાજમાન હતા. તેઓશ્રીને આ પરમાર ક્ષત્રિયો પર ખૂબ ઉપકાર છે. આચાર્યશ્રી વિજયેન્દ્રદિન્નસૂરિજી મહારાજ આદિ પરમાર ક્ષત્રિયોમાંથી કેટલાક સાધુરત્ન બન્યા છે. ઝાડેલીને જુદો ઇતિહાસ વાંચવાથી વિસ્તૃત પરિચય મળી શકશે.

ઝાડેલી પ્રતિષ્ઠા કરાવીને તે જ દિવસે સાયંકાલના વિહાર કરીને ગામ બહાર રહ્યા. અહીંથી વિહાર કરીને બહાદુરપુર, ડભોઈ થઈને વડોદરા પધાર્યા. અહીં શ્રી આદીશ્વર પ્રભુના ભવ્ય વિશાળ મંદિરમાં શ્રી પુંડરીક સ્વામીજીની દહેરીમાં ગુરુદેવ આચાર્ય ભગવંત શ્રીમદ્ વિજયાનન્દસૂરીશ્વરજી મહારાજની મૂર્તિની સામે ગુરુદેવ આચાર્ય ભગવંત શ્રીમદ્ વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરશ્રી મહારાજની પ્રતિમાની વૈશાખ સુદિ દશમીના રોજ પ્રતિષ્ઠા કરાવી સમુદ્ર ગુરુવરને ખૂબ ખૂબ આનંદ થયો.

અહીંથી વિહાર કરી અમદાવાદ પધાર્યા. અમદાવાદમાં તેમના જ્યેષ્ઠ ગુરુ બ્રાતા શ્રી મિત્રવિજયજી મહારાજ તથા સાબરમતીમાં બિરાજમાન પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજયોદયસૂરીશ્વરજી તથા પૂ. આચાર્યશ્રી વિજયનંદનસૂરિજી મહારાજ આદિ વિશાળ સમુદાયના દર્શન, વાર્તાલાપ આદિને લાભ લીધો. આ મધુર મિલન હૃદયંગમ બની ગયું.

પછીથી પાનસર આદિની યાત્રા કરીને મહેસાણા આસપાસનાં ગ્રામોમાં ધર્મપ્રચાર કરતાં કરતાં પાટણ પધાર્યા. અમદાવાદથી વિહાર કરીને આગમપ્રભાકરશ્રી ગુણ્યવિજયજી મહારાજ તથા પન્થાસ રમણીકવિજયજી મહારાજ પાટણ પધાર્યા. પાટણના શ્રીસંઘે બન્નેનો પ્રવેશ ભારે સમારોહપૂર્વક કરાવ્યો. બન્નેમાં જાતજાતની સજાવટ કરવામાં આવી હતી. સં. ૨૦૧૨ના વૈશાખ વદિ દશમનો પ્રવેશ થયો. પાટણમાં શ્રીપંચાસરા પાર્શ્વનાથ પ્રભુના મંદિરનો મૂળમાંથી જીર્ણોદ્ધાર થયો હતો. આ નૂતન વિશાળ મંદિરની પ્રતિષ્ઠા અભૂતપૂર્વ શોભાપૂર્વક કરાવવાની યોજના થઈ હતી.

શીલનો મહિમા

શીલના પાલનથી શારીરિક, માનસિક અને આધ્યાત્મિક એમ સર્વતોમુખી વિકાસ થાય છે. શીલ શરીર, મન અને આત્મા એ ત્રણેને બળવાન બનાવે છે. માનવજીવનમાં રહેલ ખરાબ ટેવો, ખરાબ આચરણ, પાંચે ઇન્દ્રિયોની ખોટી વૃત્તિઓ, મનના ખરાબ વિકલ્પો, શરીર સાથે જોડાયેલાં કુબ્યસનો, ખાનપાન અને વાણીનો અસંયમ, મૈથુન સેવવાની લાલસા વગેરે બધાય દુર્ગુણો તથા અનાચારો-દુરાચારોને દૂર કરીને જીવનમાં સુંદર ટેવો, સદાચાર, મનમાં ઉત્તમ વિચારો, ઇન્દ્રિયોમાં સદ્વૃત્તિઓ, ખાનપાન તેમ જ બોલવામાં વિવેક અને સુંદર સ્વભાવની સ્થાપના કરીને જીવનને સુસંસ્કારી બનાવીને ઉન્નત સ્થિતિ ઉપર પહોંચાડનાર અને સદ્ગુણોથી શોભાયમાન કરનાર જો કોઈ હોય તો તે શીલ જ છે.

વલ્લભ-પ્રવચન

૩૪. પાટણનો પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ

પાટણનો પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ શાનદાર રીતે ઊજવવાની તૈયારીઓ થવા લાગી. પાટણનાં આબાલવૃદ્ધના આનંદનો પાર નહોતો. નૂતન મંદિર એવું તો કલાત્મક અને લબ્ધ અન્યું હતું કે તેની પ્રતિષ્ઠાની લોકો રાહ ભેઈ રહ્યા હતા.

આમંત્રણપત્રિકાઓ દેશનાં જુદાં જુદાં શહેરોમાં મોકલવામાં આવી. રથયાત્રા(વરઘોડો)નો ઉત્સવ અતિ દર્શનીય હતો. રથયાત્રા ભેવા માટે શહેરનાં હજારો લાઈ-બહેનો ઊમટી આવ્યાં હતાં. અગિયાર તો ચાંદીના રથ, હાથી, ઘોડા, મોટરકારો, ઘોડાગાડીઓ, મહેન્દ્રધ્વજ વગેરેથી રથયાત્રા શોભી રહી હતી. આપણા ચરિત્રનાયક આચાર્યશ્રી વિજયસમુદ્રસૂરિ, પૂ. આગમપ્રભાકર શ્રુતશીલ-વારિધિ મુનિરત્નશ્રી પુણ્યવિજયજી તથા જીજ્ઞા મુનિવરો-સંઘના આગેવાનો, શહેરીઓ, ખેંડ તથા રંગબેરંગી વસ્ત્રોમાં બહેનો, સાધ્વીજી મહારાજો વગેરે રથયાત્રામાં ચાલી રહ્યાં હતાં. હજારો લોકો રથમાં બિરાજેલ લગવાનની મૂર્તિઓના દર્શન કરી રહ્યા હતા. પાટણમાં આનંદની લહેર લહેરાણી હતી.

જેઠ સુદિ ૫ ના શુભ મુહૂર્તે અને ઉત્તમ લગ્નમાં શ્રી પંચાસરા પાર્શ્વનાથ પ્રભુ આદિ પ્રતિમાઓની પ્રતિષ્ઠા

કરવામાં આવી હતી. આ સાથે આચાર્ય શ્રીમદ્ વિજય-
વલ્લભસૂરિજી મહારાજ, પ્રવર્તકશ્રી કાન્તિવિજયજી દાદા
તથા શાંત મૂર્તિ શ્રી હંસવિજયજી મહારાજની પ્રતિમાઓ
પ્રતિષ્ઠિત કરવામાં આવી હતી. આ પ્રસંગે સાધર્મિક
વાત્સલ્ય પણ ઘણા થયા. પ્રતિષ્ઠા થયા પછી હજારો નર-
નારીઓ દર્શનાર્થે ઊમટી પડ્યાં હતાં. શ્રી પંચાસરા
પાર્શ્વનાથનો જયજયકાર થઈ રહ્યો હતો.

જેઠ સુદિ અષ્ટમીના દિવસે ન્યાયામ્બોનિધિ દાદા
ગુરુશ્રી વિજયાનંદસૂરિ મહારાજની નિર્વાણજયંતી
સમારોહપૂર્વક ઊજવવામાં આવી હતી. આ બધા મહો-
ત્સવથી પાટણ નગરીમાં જૈન શાસનનો પ્રભાવ અતિ દિવ્ય
રૂપે શોભી રહ્યો હતો.

પાટણની પાસે એક કુણ્ઘેર ગામ છે. ત્યાં ઉપાશ્રયના
નિર્માણ માટે ગુરુદેવે ઉપદેશ કર્યો, ફન્ડ એકત્રિત થઈ ગયું.

જામનગર આદિ શહેરોથી આતુર્માસ માટે વિનતીઓ
આવી હતી. શ્રીસંઘના પત્રો ને તાર પણ આવ્યા. પાટણ
શ્રીસંઘના નગરશેઠ આદિએ પાટણના આતુર્માસ માટે
વિનતિ કરી. ગુરુદેવના જયનાદોથી પાટણની વિનંતી
સ્વીકારાઈ. જેઠ સુદિ દશમીના રોજ આગમપ્રભાકર શ્રી
પુણ્યવિજયજી મહારાજ આદિએ અમદાવાદ તરફ વિહાર
કર્યો. ગણિવર્ય શ્રી જનકવિજયજી મહારાજ તથા મુનિ
શ્રી જિતવિજયજી મહારાજે વિદ્યાભ્યાસ કરવાની ભાવનાથી
તેમની સાથે વિહાર કર્યો.

આ પાટણના ચાતુર્માસમાં ગણિવર્ષ ઇન્દ્રવિજયણ મહારાજ (આચાર્ય) તથા મુનિ શિવવિજયણ, મુનિશ્રી વિશુદ્ધવિજયણ, મુનિશ્રી વિશારદવિજયણ, મુનિશ્રી બલવંતવિજયણ (પન્યાસ), મુનિશ્રી જયવિજયણ (પન્યાસ), ન્યાયવિજયણ (પન્યાસ) આદિ ચૌદ ઠાણા હતા. મુનિશ્રી જયવિજયણ તથા શ્રી પદ્મવિજયણએ રાજકાવાડાના ઉપાશ્રયે ચાતુર્માસ કર્યું. આ રીતે ગુરુવલ્લભના પટધર પાટણનગરીને સ્વર્ગ સમાન અલંકૃત કરી રહ્યા હતા. થોડાં વર્ષ પહેલાં ગુરુસેવાના ચક્રવર્તી મહારાજ આજ શ્રીસંઘની વ્યવસ્થા અને ઉત્કર્ષમાં ચક્રવર્તી બની રહ્યા હતા.

આ રીતે આપણા ચરિત્રનાયક ઉત્કર્ષના પરમ શિખર પર પહોંચીને સર્વદા એવી ભાવના રાખે છે કે જૈન સમાજના બધા સંપ્રદાયોના સાધુ પોતાની વિશિષ્ટતાઓ સુરક્ષિત રાખીને એક મંચ પર સાથે બેસીને સર્વસાધારણના કલ્યાણ માટે કાર્ય કરે.

જૈનધર્મનાં મૂળ તત્ત્વ તો એક જ છે. આપણે અનેકાંતવાદી બનીને મહાન ઉદ્દેશોની એકતાના સાધક કેમ બનીએ ?

નાની નાની ક્રિયાની વિભિન્નતાઓમાં મૂળતત્ત્વને શા માટે ભૂલી જવું ? રેતીના ઢગલામાં અમૂલ્ય મોતી ભર્યાં પડ્યાં છે. તેને શોધીને સંગઠનનો એક દિવ્ય હાર બનાવીએ. આપશ્રીનું ધ્યાન સર્વદા અહિંસા, આસ્તિકતા અને સંગઠન માટે જ રહેતું હતું. આપની ઉદાર ભાવના

ગચ્છ પંથ આદિની સંકીર્ણતાના ક્ષેત્રમાં કદી પણ હતી જ નહિ. “સવિજીવ કરુ” શાસન રસિ”ની ભાવના આપશ્રીના આત્મામાં ઓતપ્રોત અને જ્વલંત હતી. ધન્ય છે એવા મહાત્માને !

ગુરુ મહારાજની સૌથી મોટી વિશેષતા તેમની સમરસતામાં છે. સુખદુઃખ, આશાનિરાશા, કાયા, કંચન પ્રતિ ન તેમને મોહ છે, ન વિષાદ. આ સમરસ વૃત્તિ જ સાધુતાનો પ્રમુખ ગુણ છે. તેમની સૌમ્ય શાંત મુદ્રાથી જ તેમની સમરસતા ટપકે છે. એટલે ભક્તગણ તેમના ચરણોમાં સ્વયં નતમસ્તક થઈ જાય છે.

૩૫. પાટણમાં ધર્મપ્રભાવના

પાટણ એ ભારતનાં પ્રાચીન અને સુપ્રસિદ્ધ શહેરો-માંનું એક હતું. પાટણની સમૃદ્ધિની યશોગાથા દેશવિદેશના મુસાફરોએ ગાઈ છે. હીરા-મોતી-માણિકનાં બજારો અને ગગનચુંબી મંદિરો (વિહારો) તથા લગ્ન મહાલયોથી પાટણ એક સમૃદ્ધિશાળી શહેર હતું.

પાટણના જ્ઞાનભંડારોનો જગતના સાહિત્યમાં અમૂલ્ય ફાળો છે. પાટણ એટલે શૂરતા, સત્યતા, પવિત્રતા અને સાહસિકતાનું ધામ. પાટણને રજકણે રજકણે, ખંડેરે ખંડેરે, મંદિરે મંદિરે, ભંડારે ભંડારે અને મુનિએ મુનિએ જૈન સાહિત્ય, કળા અને સંસ્કૃતિનો અમર ઇતિહાસ છે.

શ્રી હેમચંદ્રાચાર્ય, શ્રી અભયદેવસૂરિ, શ્રી મલયગિરિ, શ્રી યશચંદ્ર, સોમપ્રભાચાર્ય, પ્રજ્ઞાચક્ષુ રાજકવિ શ્રીપાલ, તેનો પુત્ર સિદ્ધપાલ, પૌત્ર વિજયપાલ, ગણપતિ વ્યાસ, વાગ્લટ, સોમેશ્વર, સુલટ, હરિહર, નાનાક પંડિત, અરિસિંહ, અમરચંદ્ર અને વસ્તુપાળ વગેરે વિદ્વાનોથી પાટણ એક વખત વિદ્યાનું કેન્દ્ર હતું.

પાટણ મંદિરોનું નગર ગણાય છે. કેટલાંક મંદિરો તો કલાત્મક અને દર્શનીય છે. પાટણનાં મંદિરોમાં જૈનકલા, જૈનશિલ્પ અને જૈનસ્થાપત્ય તથા જૈનસંસ્કૃતિનાં દર્શન ધાય છે.

પાટણે મુંબલ, શાન્તુ, આશુક, સજ્જન, ઉદયન, સોમ, આંબડ, કપદી, ચંડશર્મા, દામોદર, દાદાક, મહાદેવ, ગાંગિલ, યશોધવલ જેવા મહાઅમાત્યો, મંત્રીઓ, સેનાપતિઓ અને સંધિવિગ્રહકો આપ્યા છે.

પાટણના સંઘની સમરસિંહે પોતાની અસાધારણ રાજકીય લાગવગથી શત્રુજય તીર્થનો સમુદ્ધાર કરાવ્યો હતો. આ પાટણ જે જૈનપુરી ગણાય છે તેમાં આપણા ચરિત્રનાયક શ્રીસમુદ્રસૂરિજીએ ગુરુદેવના વિયોગ પછી સૌથી પ્રથમ ચાતુર્માસ સં. ૨૦૧૧માં કર્યું.

આ પ્રકૃતિનો જાણે સંકેત ન હોય કે ગુરુપટ-ધારી આપની પાટપરંપરાને યુગયુગે સુધી જયવંતી રાખે, દાદા ગુરુશ્રી વિજયનાંદસૂરિજીનો ગુલશન ચિરકાળ સુધી ફૂલ્યોફાલ્યો રહે.

ગુરુદેવશ્રી વિજયવલ્લભસૂરિજીની જન્મજયંતી અત્યંત સમારોહપૂર્વક ભિજવવામાં આવી. શ્રી સંપતરાય ભણસાળીના સંરક્ષણ નીચે વરકાણા ભજનમંડળી, સ્થાનિક ભજનમંડળીઓ, ખેન્ડ વગેરેથી શોભતો આ ઉત્સવ પાટણનગરીમાં અનુપમ બની ગયો. સ્વ. ગુરુદેવે પાટણમાં શ્રી હેમચંદ્રાચાર્ય જ્ઞાનમંદિર માટે સમાજનાં બહેન-

ભાઈઓને મહોદ્દે મહોદ્દે સભા ચોળને પ્રેરણાનાં પીયૂષ પાયાં હતાં. આજે આ જ્ઞાનમંદિર પાટણની શોભા બની રહેલ છે.

આપ્તજનોનાં ગુણકીર્તન સમાજની રગરગમાં નવા પ્રાણ પૂરે છે.

પાટણમાં ગુરુદેવની પ્રેરણાથી સારી ધર્મપ્રભાવના થઈ, વલ્લભ સ્મારક ફંડમાં એક હજારનું ફંડ થયું. વ્યાખ્યાનમાં વિપાક સૂત્ર સંપૂર્ણ કર્યું.

પંજળ જવાની ભાવના જવલંત હતી પણ ગુરુભક્તશ્રી પ્રસન્નચંદ્રજી કેચર ગુરુદેવના દર્શને આવ્યા અને પાલીતાણામાં શ્રી વલ્લભવિહાર મંદિરની પ્રતિષ્ઠા માટે પ્રાર્થના કરી. ને કાર્ય પણ જરૂરી હતું તેથી વૈશાખ સુદિમાં તે માટે મુહૂર્ત નક્કી કરવામાં આવ્યું. સાથે સાથે પંજળી જૈન ધર્મશાળાનું પણ શુભ મુહૂર્ત તે અરસામાં જ આવતું હોવાથી પાલીતાણા તરફ વિહાર કરવા નિર્ણય થયો.

ગુરુદેવની ભાવના પાલીતાણા પ્રતિષ્ઠાકાર્ય પતાવી પંજળ જતાં જતાં રસ્તામાં પ્રખર શિક્ષાપ્રચારક, મરુ-ધરોદ્ધારક, આચાર્યદેવશ્રી વિજયલલિતસૂરિજી ગુરુવરની કર્મભૂમિને કેમ છોડી શકાય ? પાટણમાં ૧૭-૧૦-૧૯૫૫ના સંક્રાન્તિ ઉત્સવ ઊજવવામાં આવ્યો. પંજળથી લા. વિજયકુમાર, શ્રી શાંતિસ્વરૂપજી, શ્રી રતનચંદ્રજી તથા શ્રી વિલાયતીરામજી આવ્યા હતા.

સુંબઈ દેશી નાટક સમાજની વિનતિથી તેના માલિકને સંદેશ મોકલ્યો કે ભાગ્યશાળીઓ ! અમે તો ચોરાસીના પરિભ્રમણુ નાટક ખેલી રહ્યા છીએ. સંસારી નાટકોને માટે અમે કેમ સંદેશ આપી શકીએ ? અમારી ભાવના તો એવી છે કે ચારિત્ર્યનાટક ખેલો, જેથી મુક્તિપુરીનો નિવાસ પ્રાપ્ત કરી શકાય.

વરકાણા વિદ્યાલયના આજીવન કાર્યકર્તા શ્રી સંપત-રાજજી ભણસાળીની દીર્ઘ સેવાના ઉપલક્ષમાં શ્રી પાટણ સંઘના ભાઈઓ તરફથી તેમને અભિનંદનપત્ર અર્પિત કરવામાં આવ્યું.

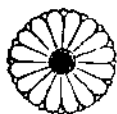
૧૬-૧૧-૫૫ કાર્તિક સુદિ બીજના રોજ સંકાંતિ ઊજવાઈ. વિશેષતા એ હતી કે આ દિવસે ઠલિકાલકલ્પ-તરુ ગુરુદેવનો જન્મદિન હતો. કેટલો સુંદર સુભગ સંયોગ !

જાણે આજ સમગ્ર ભારતનો સંઘ ગુરુદેવનાં ધર્મ-પ્રભાવના અને જ્ઞાનપ્રચાર તથા મધ્યમવર્ગનાં કલ્યાણ-કાર્યોને યાદ કરીને ખિરદાવી રહ્યો છે.

કારતક સુદ પૂર્ણિમાને દિવસે ઠલિકાલસર્વજ્ઞ શ્રી હેમચંદ્રાચાર્યની જન્મજયંતી ખૂબ સમારોહપૂર્વક ઊજવવામાં આવી.

પાટણનું આ પ્રથમ ચાતુર્માસ અનેક ધર્મપ્રભાવનાનાં કાર્યોથી યાદગાર બની ગયું.

૩૬. માનવસેવાના તીર્થધામની ચશોગાથા

૨૦૧૧નું ચાતુર્માસ પૂર્ણ કરી (માગશર) કાર્તિક વદિ ૨ ના રોજ વિહાર કરી કુણ્ઘેર, કંબોઈ, હારીજ, મુજપુર આદિ ગ્રામોમાં ધર્મપ્રચાર કરતાં કરતાં શ્રી શંખેશ્વરતીર્થ પધાર્યા. શ્રી શંખેશ્વરતીર્થની યાત્રા ભાવપૂર્વક કરી. અહીં રાધનપુરના આગેવાન ગુરુભક્ત શેઠ સાકરચંદ્ર મોતીલાલ મુળજી વગેરે આગેવાનો વિનંતિ કરવા આવ્યા. આગેવાનોની વિનંતિને માન આપી ગુરુવચ્ચં શ્રી સમુદ્રસૂરિજી રાધનપુર પધાર્યા. સંઘે ખૂબ ધામધૂમપૂર્વક પ્રવેશ કરાવ્યો. સાગર-ગચ્છના ઉપાશ્રયમાં સ્થિરતા કરી. રાધનપુર કલિકાલકલ્પ-તરુ, ભારતદિવાકર, પંજાબકેશરી આચાર્ય ભગવાન શ્રી વિજયવલ્લભસૂરિજી મહારાજની દીક્ષાની પુનિત ભૂમિ છે.

શ્રીશંખેશ્વરતીર્થની યાત્રા કરીને ગણિવચ્ચં (આચાર્ય) શ્રી ઇન્દ્રવિજયજી આદિએ વડોદરા તરફ વિહાર કર્યો. અહીં રાધનપુરમાં ગુરુ વલ્લભના પટધરના દર્શનાર્થ ઉપાશ્રય નરનારીઓથી ભરાઈ ગયો. ઉપાશ્રયમાં જરા પણ જગ્યા રહી નહોતી.

શેઠ સાકરચંદ્રભાઈએ ગુરુદેવના આગમનની ખુશીમાં એક હજાર રૂપિયા સાધર્મિક ભાઈઓની સહાયતા માટે

આખ્યા. પં.શ્રી જયવિજયજી મહારાજનું સાર્વાજનિક ભાષણ થયું. વયોવૃદ્ધ આચાર્ય શ્રીમદ્ વિજયભદ્રસૂરિજી મહારાજ તથા આચાર્ય વિજયઓંકારસૂરિજી મહારાજનું ભાવભર્યું મિલન થયું.

રાધનપુરથી ફરી શંખેશ્વર પધાર્યા. અમદાવાદથી વિહાર કરીને ગણિવર્ય શ્રી જનકવિજયજી મહારાજ તથા જિતવિજયજી મહારાજ આદિ માગશર સુદિ સાતમના દિવસે અહીં આવીને રહ્યા. અહીંથી વિહાર કરીને આચાર્ય-દેવ શ્રીમદ્ વિજયઉમંગસૂરિજી મહારાજનાં દર્શન-વંદન કરવા પાટડી ગયા. ત્યાંથી પાછા શંખેશ્વર આવી ગયા.

શંખેશ્વરથી કચ્છ દેશની યાત્રાની ભાવનાથી કચ્છ તરફ વિહાર કર્યો. ગ્રામાનુગ્રામ ધર્મપ્રચાર કરતાં કરતાં અંજાર મધ્ય ભદ્રેશ્વરતીર્થ આવી પહોંચ્યા. અહીં શ્રીભદ્રેશ્વરતીર્થમાં સંક્રાન્તિ હોવાથી પંજાબથી લા. રતનચંદજી, લા. વિજયકુમારજી, લા. વિલાયતીલાલજી, શ્રી શાન્તિસ્વરૂપજી, ભાઈ દેવરાજજી વગેરે કેટલાયે પંજાબી ભાઈ આવ્યા હતા. સંક્રાન્તિ ખૂબ આનંદપૂર્વક આ તીર્થધામમાં ઊજવાઈ. આ તીર્થ અતિ પ્રાચીન અને મનોહર છે. પંચમ ગણધર શ્રી સુધર્મા સ્વામીજીએ શ્રમણુ ભગવાન મહાવીર સ્વામીની પ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા કરાવી હતી. કિંવદન્તી છે કે શ્રી સુધર્મા સ્વામી અહીંથી કચ્છની પંચતીર્થ આદિની યાત્રા કરીને માંડવી પધાર્યા હતા.

અહીં મુંબઈ નિવાસી શેઠ અમૃતલાલ પુરુષોત્તમે સામૈયા તથા પ્રભાવનાનો લાલ લીધો હતો. અહીં ખરતર ગરબીય ઉપાધ્યાય શ્રી લખિષમુનિ મહારાજ તથા શ્રી પ્રેમમુનિજી મહારાજ આદિનો મિલાપ થયો. તેમણે સંસ્કૃત શ્લોક રચીને આચાર્યશ્રીની સ્તુતિ કરી.

અહીં મુંબઈના દાનવીર શેઠશ્રી મેઘજીભાઈ સોજપાળ તરફથી જૈન વૃદ્ધાશ્રમ ચાલે છે. આ વૃદ્ધાશ્રમ ભારતભરમાં એક જ એવું આશ્રયધામ છે જ્યાં વૃદ્ધ બહેનો-ભાઈઓ અને વૃદ્ધ સાધુસાધ્વીની સુંદર સેવા થઈ રહી છે. આ જોઈને આપણા ચરિત્રનાયક આચાર્યશ્રીને ખૂબ ખૂબ આનંદ થયો અને જૈન સમાજમાં આવાં વૃદ્ધાશ્રમો જે પાંચ હોય તો આપણા જૈન ધર્મના વૃદ્ધોને શાંતિ ને શીતળતા મળી રહે. આ વૃદ્ધાશ્રમ માનવસેવાનું એક આનોખું તીર્થધામ બની ગયું છે.

આપણા ચરિત્રનાયક શુરુવર્ષને લાગ્યું કે સહ-ધર્મી વાત્સલ્ય માટે ઠેર ઠેર વિધાન મળે છે છતાં દીન-દુઃખી, અશક્ત, સહધર્મી ભાઈઓ-બહેનો માટે તેમના તરફની હમદર્દી તથા ધર્મબુદ્ધિથી પ્રેરાઈને એમની મુસીબતો દૂર કરવાની ભાવના આપણા સંઘમાં બહુ જ ઓછા પ્રમાણમાં જોવામાં આવે છે. સમાજ દર વર્ષે ધર્મ-પ્રભાવના-પ્રતિષ્ઠા-મહોત્સવોમાં લાખો ખર્ચે છે તે ભલે પણ સમાજના ઉત્થાન-કલ્યાણ માટે આપણે જોઈએ તેટલું સક્રિય કરી શક્યા નથી.

આ સંસ્થાનો વિચાર એક મુનિ શુભવિજયજીને આપ્યો અને તેમની પ્રેરણાથી આજથી પચીસ વર્ષ પહેલાં આ વૃદ્ધાશ્રમની સ્થાપના થઈ.

અહીં આશ્રમમાં શ્રીશાંતિનાથ પ્રભુનું મનોહર વિશાળ મંદિર, સાધુ મુનિરાજો તથા સાધ્વીજીઓ માટે ઉપાશ્રયો, ૫૮ જેટલા ચોરડા, સુંદર અતિથિગૃહ, પાણીની જાહેર પરબ અને ગૌશાળા આ આશ્રમની શોભા છે. દીન-દુઃખી, અશક્ત, અપંગ, અસહાય વૃદ્ધ ભાઈ-બહેનો માટે આ આશ્રમ એક આશીર્વાદરૂપ બની ગયો છે. આ વૃદ્ધાશ્રમમાં અહીંસો જેટલા આશ્રિતો છે. આ બધા માટે ખાવાપીવા, સૂવાબેસવા તથા ધર્મધ્યાન કરવાની સુંદર સગવડ છે. આ આશ્રમ જોઈને આપણા ચરિત્રનાયકને ખૂબ ખૂબ સંતોષ અને આનંદ થયો. મનુષ્યદયાનું આ ક્ષેત્ર અનુપમ છે. ગુરુદેવે અહીં વૃદ્ધોને શાતા ઉપજાવે તથા આત્મશાંતિ બક્ષે એવું સુંદર વ્યાખ્યાન આપ્યું. ગુરુદેવે તો આ આશ્રમના સ્થાપક, સહાયક અને સેવા કરનાર ભાગ્યશાળીઓને ધન્યવાદ આપ્યા. ભાવનગરના 'જૈન' પત્રમાં ગુરુદેવના વ્યાખ્યાનનો સંપાદકીય લેખ પ્રશંસનીય હતો. આચાર્યશ્રીએ જણાવ્યું કે જૈન સમાજ પાંજરાપોળો ચલાવે છે તો વૃદ્ધો માટે વૃદ્ધાશ્રમ-શાંતિ-સદન જેવી યોજના કરશે કે ?

આપણા ચરિત્રનાયક ધર્મપ્રચાર કરતાં કરતાં કમ્બળી રાજધાની ભુજ શહેરમાં પહોંચ્યા. શ્રીસંઘે અપૂર્વ શોભા

સહિત પ્રવેશ કરાવ્યો. કચ્છ દેશ ભક્તિપૂર્ણ છે. અહીંના શ્રાવક સરલસ્વભાવી છે. અહીં સુંદર લવ્ય મંદિરો છે. શાન્ત ઉપાશ્રય છે. અહીં અંચલ ગચ્છનો વિશેષ પ્રભાવ છે. માંડવી, અંજર, ભુજ આદિ નગરોમાં તો તપાગચ્છ, ખરતરગચ્છ તથા અંચલગચ્છનાં અલગ અલગ મંદિરો અને ઉપાશ્રયો છે. કોઈ કોઈ જગ્યાએ પાયચંદ્રગચ્છનાં પણ ઘણાં ઘરો છે. આપણા ચરિત્રનાયક ગુરુદેવના સમતા-સમન્વય ભાવમય સ્વભાવના કારણે બધા ગચ્છોના ભાઈઓ સુંદર લાલ લીધો. વ્યાખ્યાન-પ્રભાવના આદિમાં નિયમિત ભાગ લેતા રહ્યા. ગણિ જનકવિજયજી તથા શ્રી જય-વિજયજી મહારાજનાં જાહેર વ્યાખ્યાનો થતાં રહ્યાં.

આ પ્રદેશના ઘણાખરા ભાઈઓ મુંબઈ, કલકત્તા આદિ મોટાં મોટાં શહેરોમાં વ્યાપાર ઉદ્યોગ ધંધા માટે ગયા છે. બાહુબળથી કમાઈને ધનાઢય બન્યા છે. એટલું જ નહિ પણ પોતાની સત્કમાઈમાંથી સમાજ, ધર્મ અને દેશને માટે પણ દાનનાં ઝરણાં વહેવડાવ્યાં છે. અહીં સંક્રાન્તિ ઉત્સવ મનાવવામાં આવ્યો. પંન્દળ અદિથી ઘણા ભાઈઓ આવ્યા હતા. ગુરુદેવ અહીંથી કટારિયા પધાર્યા. આ કચ્છની સીમા પર આવેલ છેલ્લું ગામ છે. અહીં આચાર્યશ્રી વિજય-કનકસૂરિજી મહારાજ પન્યાસ, શ્રી દીપવિજયજી મહારાજ (આચાર્ય) આદિનો મેળાપ થયો. અહીં જૈનગુરુકુળ પણ છે. અહીં બધા સાધુગણોનાં સાથે વ્યાખ્યાન થયાં. સામાજિક ઉત્કર્ષની વિચારણાથી લવ્ય વાતાવરણ પ્રસારિત થયું.

અહીંથી સસુદ્રની ખાડી ઊતરીને સૌરાષ્ટ્રમાં પ્રવેશ કર્યો. મોરબી આદિ થઈને જામનગર પધાર્યા. અહીં લગ્ન પ્રવેશ મહોત્સવ થયો. શ્રીસંઘે ચાતુર્માસની વિનંતિ કરી. લાલખાગના ઉપાશ્રયમાં સુધાલયાં વ્યાખ્યાનો આપી ધોરાજી આદિ જામનગરોમાં ધર્મપ્રભાવના કરતાં કરતાં જૂનાગઢ, ગિરનાર તીર્થની પાવન યાત્રા કરી.

યાત્રા કરીને અમરેલી આદિ ગામેને પાવન કરતાં કરતાં પાલીતાણા પાસેના ઘેટી ગામે પધાર્યા. અહીં મુનિશ્રી ભાનુવિજયજી મહારાજ તથા વિદ્વાન મુનિરત્નશ્રી જમ્બુ-વિજયજી મહારાજ સાથે પ્રેમપૂર્ણ મિલન થયું. ચૈત્ર સુદ પ્રતિપદાને દિને પરમપૂજ્ય ગુરુદેવ ન્યાયામ્ભોનિધિ જૈનાચાર્ય શ્રીમદ્ વિજયાનંદસૂરિજી મહારાજની જન્મજયંતીને મહોત્સવ ઊજવાયો. પૂજા ભણાવવામાં આવી. પાલીતાણાથી ગુરુભક્ત શ્રી પ્રસન્નચંદ્રજી કેચર આદિ ભાઈઓ દર્શનાર્થે આવ્યા. પૂ. આચાર્યદેવ શ્રી વિજયદર્શનસૂરિજી મહારાજના દર્શનને પણ લાલ મળ્યો. અહીં સંક્રાન્ત ઉત્સવ કરવામાં આવ્યો. ઘેટીથી પાલીતાણા પધારતાં શ્રીચશોવિજયજી જૈન ગુરુકુળમાં સ્થિરતા કરી. ગુરુકુળનું નિરીક્ષણ કર્યું. અહીં આ વખતે ગુરુભક્ત ભાઈશ્રી કૂલચંદ હરિચંદ દોશી (લેખક) અતિ યોગ્ય સંચાલક ગુરુકુળની સેવા કરી રહ્યા હતા. વિદ્યાર્થીઓનો ભક્તિભાવ પણ પ્રશંસનીય હતો.

૩૭. પાલીતાણામાં ભવ્ય સ્વાગત

૨૦૧૨ના ચૈત્ર સુદ દશમી શુક્રવાર તા. ૨૪-૪-૫૬ ના રોજ શ્રી યશોવિજયજી જૈન ગુરુકુળથી વિહાર કરી દિગંબર ધર્મશાળા પાસે આવી. અહીંથી નગરપ્રવેશનું જુલૂસ શરૂ થયું. બેન્ડવાજા અને મહેન્દ્રધ્વજાઓ શહેરના સંભાવિત ગૃહસ્થો, મુંબઈનિવાસી શેઠ કૂલચંદલાઈ શામજી, શેઠ જોશીંગલાલ, શ્રી જગજીવનભાઈ, ગોડીજીના ટ્રસ્ટી શ્રી ભાઈચંદલાઈ, શ્રી કૂલચંદલાઈ દોશી, દિગંબર પંડિત શ્રી કાન્તિલાલભાઈ વગેરે ગુરુદેવના સ્વાગત માટે પધાર્યા હતા. જુલૂસ મહાન સમારોહપૂર્વક શહેરના મોટા મંદિરનાં દર્શન કરીને આરમવવદલલ પંજાળી જૈન ધર્મશાળા પહોંચ્યું.

આ જુલૂસમાં સૂરિસમ્રાટ ૧૦૦૮ શ્રીવિજયનેમિ-સૂરીશ્વરજી મહારાજના પટપ્રભાવક આચાર્યદેવ શ્રીવિજય-દર્શનસૂરિજી મહારાજના શિષ્ય પન્યાસશ્રી જયાનંદવિજયજી મહારાજ (આચાર્ય), આગમોદ્ધારક શ્રી સાગરાનંદસૂરિજી મહારાજના શિષ્ય પન્યાસશ્રી કંચનસાગરજી મહારાજ, પન્યાસશ્રી ચિદાનંદસાગરજી મહારાજ, શ્રી ચંદ્રોદયસાગરજી મહારાજ, શ્રી ચંદ્રકાન્ત સાગરજી મહારાજ, શ્રી ચંદ્રપ્રભ-

સાગરજી મહારાજ, ૧૦૦૮ શ્રી વિજયનીતિસૂરીશ્વરજી મહારાજના સંઘાડાના પન્યાસશ્રી અશોકવિજયજી મહારાજ, ડહેલાના ઉપાશ્રયવાળા આચાર્યશ્રી વિજયસુરેન્દ્રસૂરિજી મહારાજના શિષ્ય, ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્યદેવ વિજયરામ-સૂરિજી મહારાજના શિષ્ય પન્યાસશ્રી કનકવિજયજી મહારાજ, પન્યાસશ્રી હીરમુનિ મહારાજના શિષ્ય, શ્રીત્રિપુટીના શિષ્ય આદિ સમુદાયના પૂ. સાધુવરો પણ આ સ્વાગતમાં પધાર્યા હતા. તપાગચ્છ, ખરતરગચ્છની સાધ્વીજી મહારાજો તથા શ્રાવક-શ્રાવિકાઓ બહુ મોટી સંખ્યામાં આવ્યાં હતાં.

પંજળી ધર્મશાળાના દરવાજે ગુરુલક્ષ્મી શ્રી પ્રસન્નચંદ્રજી કૌયર આદિ તરફથી ગહુલિઓ થઈ. ધનપતાકાઓથી ધર્મશાળા શણગારેલી હતી.

ગણિશ્રી જનકવિજયજી આદિનાં પ્રવચન થયાં. બધાનો આશય એ હતો કે પંજળકેસરી ગુરુદેવની સ્મૃતિમાં કોઈ સાહિત્ય પ્રકાશનનું સ્થાયી કાર્ય થવું જોઈએ. ચૈત્ર સુદ ૧૩ રવિવાર અને સોમવારના રોજ મહાવીરજયંતી ધૂમધામથી મનાવવામાં આવી.

અનેક સાધુપ્રવરો તથા વિદ્વાનોનાં ભાષણ થયાં. શ્રી લખિંધસૂરિ સેવા સમાજની સંગીતમંડળીએ નૃત્ય તેમ જ ભક્તિગીતોથી સલાને રંજિત કરી. રાત્રિના ભક્તિ-ભાવનાનું આયોજન થયું.

બીજે દિવસે શ્રી વલ્લભવિહાર મંદિરની પ્રતિષ્ઠાના ઉત્સવ પર સમાજહિતૈષી કાર્યો કરવા વિચારણા થઈ. સર્વે સુનિરતનો, લાઈ કૂલચંદ હરિચંદ દોશી તથા બીજા વિદ્વાનોએ માર્ગદર્શન આપ્યું.

૧. સાધુ-સાધ્વીઓના અભ્યાસ માટે એક વિદ્વાન નિયુક્ત કરવામાં આવે.

૨. જૈન સસ્તુ સાહિત્ય પ્રકાશિત કરવામાં આવે.

૩. વર્ષમાં બે વખત લેખકો-વક્તાઓ-વિદ્વાનોનું સંમેલન મેળવવામાં આવે.

૪. પુસ્તકાલયની વ્યવસ્થા કરવામાં આવે.

પંજબી ધર્મશાળાની પૂર્ણતા તથા પ્રતિષ્ઠા વગેરે કાર્યો માટે સહાયતા કરવા કેટલાક પંજબી ગુરુભક્તોને પત્ર આચાર્યશ્રીએ લખાવ્યા.

૧. લાલા જગન્નાથ દીવાનચંદ, આગ્રા

૨. લાલા કપૂરચંદ શાહજી, આગ્રા

૩. લાલા નરપતરાય ખેરાતીશાહ, દિલ્હી

૪. લાલા રતનચંદ રિખવદાસજી, દિલ્હી

૫. લાલા શાન્તિસ્વરૂપ મોહનલાલ, હોશિયારપુર

૬. લાલા વિજયકુમારજી, અંબાલા શહેર

૭. લાલા વિલાયતીરામજી, અંબાલા શહેર

૮. રાયસાહેબ ખ્યારેલાલજી, અંબાલા શહેર

૩૮. પાર્શ્વવલ્લભ વિહાર— પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ

સં. ૨૦૧૩ના ચૈત્ર વદિ ૧૦ના રોજ શેઠ પ્રસન્ન-
ચંદણ કોચર(ખિકાનેરનિવાસી)ની વિનંતિથી ગુરુમહારાજ
સાધુસમુદાય સાથે બેન્ડવાજ સહિત પંજાબી ધર્મશાળાથી
નગરબાગ પધાર્યા. સવારના ગુલૂસ નીકળ્યું. સાડાનવ
વાગ્યે કુંભસ્થાપના કરવામાં આવી. દીપપ્રકાશન આદિ
કાર્ય થયાં. શ્રી પાર્શ્વ પંચકલ્યાણુક પૂજા લણાવવામાં આવી.

ચૈત્ર વદિ ૧૧ ના નવગ્રહ-દશદિશ્પાલ પૂજન થયું.
ઋષિમંડળ પૂજા લણાવવામાં આવી. શહેરથી ઘણાં બધાં
ભાઈબહેનોએ આવીને લાભ લીધો. ચૈત્ર વદિ બારસના
સિદ્ધચક્રપૂજન, ધ્વજવંદન, કલશપૂજન, નૂતન પ્રતિમા
વેદી પર બિરાજમાન કરવામાં આવી. અંજનશલાકાનું
વિધિવિધાન શરૂ થયું. ચૈત્ર વદિ તેરશના રોજ ચ્યવન
કલ્યાણુક ગુલૂસ તથા સ્વપ્નદર્શન આદિ વિધાન થયાં.
ચૌદશના દિવસે છાપ્પન દિગ્ગુ કુમારી મહોત્સવ, જન્મ-
કલ્યાણુક ગુલૂસ, મેરુશિખર પર ચૌસઠ ઈંદ્રો દ્વારા અલિ-
પેક, ચઠાર અલિપેક આદિ વિધિઓ કરવામાં આવી.
અમાવાસ્યાના દિવસે નામસ્થાપન, પાઠશાલાગમન, લગ્ન
મહોત્સવ, રાજ્યાલિપેક, લોકાન્તિક દેવોનું આગમન, સંવત્સરી.

દાન, દીક્ષા કલ્યાણક જુલૂસ આદિ વિધિવિધાન થયાં. વૈશાખ સુદિ એકમના દિવસે ચક્ષયક્ષિણી, ગુરુમૂર્તિપૂજન, કેવલજ્ઞાન કલ્યાણક જુલૂસ નીકળ્યું. વૈશાખ સુદિ બીજના રોજ નવાણુ પ્રકારનીપૂજા, ચૈત્યપૂજન, કેવલજ્ઞાનનું મોઢું જુલૂસ નીકળ્યું. વરકાણા ભજન મંડળી તથા બેન્ડ પણ જુલૂસમાં હતું.

બધા સંઘાડાઓના ઉપસ્થિત આચાર્ય ભગવંતો તેમ જ પૂ. સાધુ-સાધ્વી પણ પધાર્યા હતાં. વરઘોડો આખા નગરમાં ફરીને શ્રી પાર્શ્વવલ્લભ વિહારમાં ઊતર્યો. આચાર્યશ્રી તથા ગણિજનકવિજયજીનું કેવળજ્ઞાન ઉપર પ્રવચન થયું. આજ સુધીનાં વિધિવિધાનોમાં નીચેના પુણ્ય-શાળીઓએ દ્રવ્ય ખરચીને નરભવ સફળ કર્યો.

૧. ઇન્દરબાઈ સુપુત્રીશ્રી ભૈરવદાનજી કોચર.
૨. શ્રી મિલાપચંદ માનકચંદજી વેદ.
૩. શ્રી ધનરાજ મોહનલાલજી કોચર.
૪. શ્રી ચંપાલાલજી આનંદમલ વેગાણી.
૫. શ્રી નથમલજી જ્ઞાનચંદજી કોઠારી આદિ.

વૈશાખ સુદિ ત્રીજ-અક્ષયતૃતીયાના દિને પ્રાતઃ ચાર કલાકને ૫૪ મિનિટે અધિવાસના અને પાંચ કલાકને ૩૬ મિનિટે અંજનશલાકા તથા આઠ કલાક ને ૫૬ મિનિટે પ્રતિષ્ઠા કરવામાં આવી.

મૂળનાયકશ્રી પાર્શ્વનાથ પ્રભુની પ્રતિમા કપડવંજના વકીલશ્રી નગીનદાસ વાડીલાલે પધરાવી હતી. શ્રી આદીશ્વર પ્રભુની પ્રતિમા શેઠશ્રી રમણુભાઈ નગીનદાસ પરીખે (કપડવંજ) પધરાવી હતી. શ્રી મહાવીર સ્વામીની પ્રતિમા મુંબઈ-નિવાસી શ્રી જેસિંગલાલ લલ્લુભાઈએ (પાટણ) પધરાવી હતી. ધ્વજદંડ બિકાનેરનિવાસી ગુરુભક્ત શ્રી પ્રસન્નચંદળ કેચરે ચઢાવેા હતો. ખરતર ગચ્છ અલંકાર દાદાશ્રી જિનદત્તસુરિશ્વરજી મહારાજની પ્રતિમા બિકાનેરનિવાસી શ્રી રૂપચંદળ સુરાણાએ પધરાવી હતી. જગદ્ગુરુ શ્રી હીરવિજયજી સૂરીશ્વરજીની પ્રતિમા બિકાનેરનિવાસી વલ્લભ-વિહારના નિર્માતા શ્રી પ્રસન્નચંદળ કેચરે પધરાવી હતી. પૂજ્ય આચાર્યશ્રી વિજયવલ્લભસૂરીશ્વર મહારાજની પ્રતિમા ખીજેવા(રાજસ્થાન)નિવાસી શ્રી ભીમરાજજીએ પધરાવી હતી. અમદાવાદનિવાસી ગુરુભક્ત સંગીતવિશારદ ભાઈશ્રી ભૂરાભાઈ કુલચંદ તથા ભાઈશ્રી જેઠાભાઈ તથા વરકાણા ભજન-મંડળીએ પ્રભુ ભક્તિનો લાલ લીધો હતો. અને ભાવનામાં ભક્તિગીતોથી ઓતાઓને ખૂબ ખૂબ રંજિત કર્યા હતા.

આપણા ચરિત્રનાયક શ્રી સમુદ્રસુરિ મહારાજની નિશ્રામાં બધાં વિધિ વિધાન નિર્વિઘ્ને થયાં હતાં પાલી-તાણામાં આ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવનો જયજયકાર થઈ રહ્યો હતો.

આ બધું શ્રી ન્યાયાચ્છેનિધિ ગુરુદેવ તથા શ્રીપંજબ કેસરી આચાર્ય ભગવંતની કૃપાનું ફળ છે.

આ પ્રસંગે મુંબઈ, કલકત્તા, પંજાબ, ગુજરાત, રાજસ્થાન આદિ બધાં સ્થાનોમાંથી હજારોની સંખ્યામાં યાત્રિકો, દર્શનાર્થી તથા માનનીય સભ્યજનો પધાર્યા હતા. મહાન પુણ્યનો લાભ લીધાના ઉપલક્ષમાં શ્રીપ્રસન્નચંદળ કોચરને શ્રી આત્માનંદ જૈન સભા, મુંબઈ તરફથી અભિનંદનપત્ર સમર્પિત કરવામાં આવ્યું હતું. વૈશાખ સુદિ ચતુર્થીના દિવસે સમાજના કર્ણુધાર આ. કે. પેઢીના પ્રમુખ ઉદ્યોગપતિ શેઠશ્રી કસ્તુરભાઈ લાલભાઈએ પાર્શ્વવલ્લભ વિહારનું ઉદ્ઘાટન સમારોહપૂર્વક કર્યું હતું. પૂજ્ય ગુરુદેવે સંકાન્તિ માંગલિક સંભળાવ્યું હતું. શ્રી પ્રસન્નચંદળ કોચરે ગુરુભક્તિની અમર સ્મૃતિ તરીકે આ શ્રી પાર્શ્વવલ્લભ વિહારનું પોતાના દ્રવ્યથી નિર્માણ કર્યું હતું, પરંતુ ઉદારતા પૂર્વક ટ્રસ્ટ કરીને ટ્રસ્ટીઓને સોંપી દીધું હતું. શ્રી કોચરે કેટલો મોટો ધર્મનો લાભ પ્રાપ્ત કર્યો. ધન્ય છે એવા દાની, ધર્મપ્રેમી અને ગુરુભક્તને.

આ અંજનશલાકા-પ્રતિષ્ઠા ઉત્સવનું વિસ્તૃત વર્ણન એટલા માટે આપવામાં આવ્યું છે, કે સાધારણ શ્રાવક પણ વાંચીને આ વિધાનની પવિત્રતા અને ગંભીરતા જાણી શકે. મૂર્તિમાં ભગવદ્ ભાવની ભાવના(દેવત્વભાવના)ની કલ્પના માત્ર સાધારણ વાત નથી પણ એક આત્મીય અને આધ્યાત્મિક રહસ્ય છે. સાચા પ્રભુભક્ત જ આ સમજી શકે. દાદા ગુરુશ્રી વિજયાનંદ સૂરિજીએ આગમોનું ગહન અધ્યયન કરીને તેના સારરૂપ જિનપ્રતિમાપૂજનનું તત્ત્વ પ્રતિપાદિત

કયું છે. સાચા શ્રાવકે આ તત્ત્વનું પૂર્ણજ્ઞાન મેળવવું જોઈએ.

શ્રી વલ્લભવિહાર પાલીતાણાનું એક દર્શનીયસ્થાન બની ગયેલ છે.

શ્રીપાર્શ્વપ્રભુની પ્રતિમા તથા ગુરુદેવોની પ્રતિમા ઉપરાંત શ્રી પ્રસન્નચંદ્રજી કોચરે ખૂબ ભક્તિભાવપૂર્વક આખા વિશાળ રંગમંડપમાં પૂજ્ય પંજળકેસરી આચાર્ય શ્રી વિજયવલ્લભસૂરિજીના જન્મમાંગલ્યથી માંડી સ્મશાન-યાત્રા સુધીનાં મનોરમ રંગીન દ્રશ્યો ચિતરાવ્યાં છે. તેમાં પૂ. ગુરુદેવે શ્રી આત્મારામજી મહારાજના શિષ્યોનું મોટું રંગીન ચિત્ર, પૂ. આચાર્ય શ્રી વિજયવલ્લભસૂરિજીના શિષ્યોનું રંગીન ચિત્ર ગુરુદેવના ગુજરાત પંજળ-રાજ-સ્થાનના ભક્તોનું મોટું ચિત્ર, ગુરુદેવના અનેરા પ્રસંગોનાં ચિત્ર, શ્રી વીરચંદ્રભાઈ ગાંધીના વ્યાખ્યાનનું અમેરિકાનું ચિત્ર તથા ગુરુદેવની સંસ્થાઓના ચિત્રથી આખો રંગમંડપ ઝળહળી રહ્યો છે. આ બધાં મોટાં રંગીન કલાત્મક ચિત્રો ભાઈ પ્રવીણચંદ્ર ફૂલચંદે કર્યાં છે.

૩૯. જામનગરમાં

ધર્મપ્રભાવના

ગુરુશ્રી સમુદ્રસૂરિના ચાતુર્માસ માટે રાધનપુર તથા જામનગર આદિના આગેવાનોની વિનંતિ હતી. રાધનપુર તો ગુરુ વલ્લભસૂરિજીની દીક્ષાભૂમિ પણ જામનગરમાં મુનિશ્રી વિશુદ્ધવિજયજી મહારાજ અતિ અસ્વસ્થ હતા. તે ગુરુદેવના દર્શન માટે તલસતા હતા. છેવટે જામનગરે ભક્તિનો જામ પી લીધો. સંઘની વિનંતિ સ્વીકારવામાં આવી.

પાલીતાણાથી વિહાર કરી ગુરુવર્ય ઘેટી, ગારિયાધાર, લાઠી, બાબરા, કેટકાપીઠા આદિ આમાનુષામ વિહાર કરતાં કરતાં વીરનગર પધાર્યા. વીરનગર અત્યંત મનોહર સ્થાન છે. અહીં શ્રી વીરચંદ પાનાચંદભાઈએ લાખો રૂપિયા ખર્ચીને એક નમૂનેદાર હોસ્પિટલ સ્થાપી છે. આ હોસ્પિટલ સૌરાષ્ટ્રમાં પ્રસિદ્ધ છે. શ્રી વીરચંદભાઈ તો સમાજપ્રેમી, વિદ્યાપ્રેમી અને રાષ્ટ્રપ્રેમી હતા.

સૌરાષ્ટ્રમાં ઉદ્યોગકેન્દ્ર પ્રથમ સ્થાપવાનું માન શ્રી વીરચંદભાઈને ફાળે જાય છે. વીરનગરમાં જનતાને ઉપકારી અનેક કાર્યો પણ તેમણે કર્યાં છે. અહીં છાશકેન્દ્ર પણ ચાલે છે. શ્રી વીરચંદભાઈએ પોતાની લક્ષ્મીને દેશ, સમાજ અને વિદ્યાના પ્રચારમાં સદુપયોગ કર્યો છે. શ્રી

વીરચંદ્રભાઈએ પોતાના ભત્રીજાઓને પોતાના વિશાળ ધંધામાં તાલીમ આપીને બધાને સમૃદ્ધ બનાવવાનું કુટુંબ-ઉત્થાનનું સુંદર કાર્ય પથુ કર્યું છે.

આપણા ચરિત્રનાયક આ બધું જાણીને ખૂબ હર્ષિત થયા અને વીરનગર દિવસે દિવસે જનતાજનાદંતની વધારેમાં વધારે સેવા કરે તેવા મંગળ આશીર્વાદ આપી ગયા.

શ્રી ગુરુદેવ સં. ૨૦૧૨ના જેઠ સુદિ ૬ના રોજ રાજકોટ પધાર્યા. પ્રવેશ ભારે સમારોહપૂર્વક થયો. તપ-ગચ્છ ઉપાશ્રયમાં વ્યાખ્યાન થયું. આજ માંગલિકપૂર્વક મિથુન (અષાઢ) સંક્રાન્તિનું નામ સંભળાવ્યું. પંજબથી અનેક ભાઈ આવ્યા હતા. ૧૬-૬-૫૬ જેઠ સુદિ અષ્ટ-મીના દિવસે શ્રી દાદા ગુરુ વિજયાનંદસૂરિજી મહારાજની જયંતી મનાવવામાં આવી.

રાજકોટથી પડધરી, હડમતિયા, જામવંથલી, અલિયા-ખાડા થઈને આપણા ચરિત્રનાયક ગુરુદેવ જામનગર પધાર્યા. ધુંવાવથી વિહાર કરીને જામનગરના દરવાજા અંદરની માન-સિંહ મંગલજી જૈન બોર્ડિંગમાં સ્થિરતા કરી.

અહીંથી વિશાળ જુલૂસ સાથે પ્રવેશ થયો. જામ-નગરના ચાતુર્માસમાં નાના મોટા ઘણા પ્રેરક અને બોધક ધર્મપ્રભાવનાનાં કાર્યો થયાં. ગુરુદેવે નવલાખ નવકાર મંત્ર-જાપની પ્રેરણા કરી અને એકાસણા સાથે ઘણાં ભાઈ-બહેનોએ આ નવકાર મંત્રજાપમાં ભાગ લીધો. ગુરુદેવે

નવકાર મંત્રનું રહસ્ય-પ્રભાવ તથા કેટલાક ચમત્કારની વાતો કરીને શ્રોતાઓને મંત્રમુગ્ધ કરી દીધા. આપણા અરિત્રનાયક સાદાઈની મૂર્તિ હતા. ગુરુદેવે આ ચાતુર્માસમાં સમસ્ત મીઠાઈ અને લીલાં ફળનો ત્યાગ કર્યો હતો. ખજારની ખનેલી તમામ વસ્તુઓનો પણ ત્યાગ કર્યો હતો. આ રીતે ભકતોની સમક્ષ 'સાદા જીવન અને ઉચ્ચ વિચાર'નો આદર્શ રજૂ કર્યો.

આ સમયે કચ્છ દેશમાં ભુકંપ થવાના કારણે મહાન વિનાશ સર્જાયો હતો. વિશેષકર અંજારમાં હજારો વ્યક્તિ ઘરખારવિહોણી થઈ ગઈ હતી. ગુરુ મહારાજે પ્રેરણા આપીને ફંડ એકઠું કરાવ્યું અને અંજાર-કચ્છનાં ગરીબ-નિરાધાર ભાઈબહેનોને વસ્ત્ર-ભોજન આદિ અપાવીને મહાનતા-માનવસેવાનો આદર્શ રજૂ કર્યો હતો.

મુનિ વિશુદ્ધવિજયજી બીમાર રહેતા હતા. તેમની સુખશાતાને માટે તો આ ચાતુર્માસ જામનગરમાં કરવામાં આવ્યું. ગુરુમહારાજે વિશેષ અશાતામાં તેમની સેવાશુશ્રૂષા માટે એક એક સાધુ વારાફરતી રહે તેવી વ્યવસ્થા કરી હતી. ગુરુમહારાજ કેવા સેવાપ્રેમી તથા દયાળુ છે તેનું આ પ્રત્યક્ષ પ્રમાણ છે. છેવટે મુનિ વિશુદ્ધવિજયજીની અશાતા વધી ગઈ. ઘણા ઘણા ઈપાયો સંઘે કર્યા પણ તૂટીની બૂટી નહિ તેમ મુનિ વિશુદ્ધવિજયજીનો જામનગરમાં સ્વર્ગવાસ થયો. સંઘે તેમની સ્મશાનયાત્રા ધૂમધામથી કાઢી. અઠ્યાં મહોત્સવ કર્યો. ગુરુમહારાજે એક દિવસ વ્યાખ્યાનમાં દાનના મહિમા

વિષે વ્યાખ્યાન આપતાં જણાવ્યું કે ભાગ્યશાળીઓ ભગવાન મહાવીરે જગતને દાનનો વારસો આપ્યો છે. લક્ષ્મી તો ચંચળ છે. પૈસે પૈસે લાખો થાય એ અમારા ગુરુદેવ શ્રી વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજી દર્શાવી ગયા છે. મુંબઈમાં શ્રી આત્માનંદ જૈનસભાએ આ સાધર્મી સેવાની ભાવનાથી મંદિરે મંદિરે, દુકાને દુકાને અને ઘેર ઘેર પેટીઓ મુકાવી છે. તેમાંથી દર વર્ષે હજારો રૂપિયા નીકળે છે અને સાધર્મી ભાઈઓની સેવા થાય છે.

જામનગરનો શ્રીસંઘ ભાગ્યશાળી છે. તેમાં ઘણા દાનવીરો છે, પણ હું તો ઘેરેઘેર એક એક પેટી રાખવા પ્રેરણા કરું છું. ધરના નાના મોટા દરેક હંમેશાં એક એક પૈસો આ પેટીમાં નાખે તો લાખે લેખાં થાય. બાળકોને તેનાથી દાનની ભાવના જાગશે—સાધર્મી ભાઈઓની સેવા થશે. બાળકોને ક્રી પુસ્તકો, સ્કોલરશિપ અપાશે અને તેનો યશ દરેક ધરને મળશે. આ ગુરુદેવની પ્રેરણાથી ઘેર ઘેર પેટીઓ મૂકવામાં આવી અને ગુરુદેવને આનંદ થયો. ગુરુદેવની પ્રેરણાથી વિશ્વશાન્તિને માટે સામુહિક તેમ જ વ્યક્તિગત તપશ્ચર્યાઓ થઈ. એક ઉદ્યોગગૃહની સ્થાપના પણ થઈ.

ચાતુર્માસમાં વચ્ચે પંજાબી ગુરુભક્તો તથા સંગીત-વિશારદ ભાઈ ધનશ્યામદાસ આવ્યા. તેમણે તો પોતાનાં ભક્તિભાવભર્યાં ભજનોથી હજારોને મુગ્ધ કર્યા. આનંદની લહેર લહેરાણી.

જામનગરના ચાતુર્માસ દરમિયાન એક પ્રસિદ્ધ કંપનીના યુરોપિયન મેનેજર મિસ્ટર લોરેન્સ તથા તેમનાં ધર્મપત્ની ગુરુમહારાજના દર્શનાર્થે આવ્યાં. જામનગર પોટરીના જર્મન મેનેજર તથા તેમનાં ધર્મપત્ની પણ સાથે આવ્યાં હતાં. ભાવના ચાલતી હતી. ધર્મ તથા ભક્તિ-ભાવથી પ્રભાવિત થઈને એકસો મણની ધીની બોલી બોલીને આરતી અને પાંસઠમણુ ધીની બોલી બોલીને મંગળ દીવાનો આદેશ લીધો. સંઘ તથા સભાજનો તે આશ્ચર્યચકિત થઈ ગયા કે વિદેશી યુગલોનો કેવો ભક્તિ-ભાવ ! શેઠ પ્રભારામ હરખચંદે તેઓને પુછ્યોનો હાર પહેરાવી તેઓનું સન્માન કર્યું. આ રીતે ખરેખર જામનગરે ભક્તિનો જામ પીધો. ધર્મની ખૂબ પ્રભાવના થઈ. આપણા ચરિત્રનાયક આચાર્યશ્રીએ જામનગરના શ્રીસંઘ તથા આગેવાનો તથા આબાલ વૃદ્ધને એક મનનીય, પ્રેરક અને બોધપ્રદ વ્યાખ્યાન આપ્યું.

ભાગ્યશાળીઓ ! તમારા નગરનાં જૈનમંદિર કેટલાં સુંદર અનેક કલાત્મક શોભાપૂર્ણ છે પરંતુ આ મંદિરોનો ઇતિહાસ જાણવાવાળા કેટલા ? જે કોઈ ભાઈ જામનગર આવે છે તે આ મંદિરોનાં દર્શન કરીને વિસ્મિત થઈ જાય છે. કેટલાક દિવસ પહેલાં લોડ એટલી મહોદય આવ્યા હતા. શ્રી જામસાહેબ શ્રી દિગ્વિજયસિંહજી તેમને આ મંદિરોના દર્શનાર્થે લઈ આવ્યા હતા. શ્રીયુત સાંકળ-ચંદ્રભાઈ વગેરે તેમની સાથે હતા. તે દિવસે અબ્દમી

હોવાથી મારું મૌનવ્રત હતું. મને પાછળથી ખબર પડી. જો પહેલાં ખબર મળી હોત તો શ્રી વિજયવલ્લભસૂરિ સ્મારક ગ્રંથ તેમને લેટ આપત. એ બન્ને મહાનુભાવોને ખ્યાલ આવત કે જૈન સમાજમાં આવા પ્રભાવશાળી મહાત્મા થઈ ગયા છે, જેના ઉપદેશથી ગુરુકુલ, કોલેજ, વિદ્યાલય, આદિ અનેક શિક્ષણસંસ્થાઓ સ્થપાયેલ છે. જો અહીંનાં મંદિરોનો ઇતિહાસ હિન્દી, અંગ્રેજી, ગુજરાતી ભાષામાં છપાવવામાં આવે અને દર્શનાર્થી પાશ્ચાત્ય વિદ્વાનોને આપવામાં આવે તો જૈન ઇતિહાસનો કેટલો ખર્ચ પ્રચાર થઈ શકે ? અમે ધુંવાવ જવાના છીએ. સાંભળ્યું છે તમે ત્યાં કાંઈક કરવાના છો. જો સાહિત્ય પ્રકાશન માટે કાંઈ કરવામાં આવે તો શ્રેષ્ઠ છે.

મને જાણીને ઘણી ખુશી થઈ કે આપને ત્યાં એક જ તિથિએ લગ્નાદિ પ્રસંગો ભિજવાય છે. આ રીતે દ્રવ્ય ની ઘણી સારી ખચત થઈ જાય છે. આ ખચતને તમે ધાર્મિક તેમ જ સમાજકલ્યાણનાં કામોમાં વાપરી શકો છો. તમે ધુંવાવમાં બે અઢી હજારનો ખર્ચ કરવા ઇચ્છો છો પણ જો તે રકમ સાહિત્ય પ્રકાશનને પ્રચારના કાર્યમાં ખર્ચો તો તે માટે તમારી પ્રશંસા થશે. અહીંનાં મંદિરોનો ઇતિહાસ જરૂર છપાવવો જોઈએ. પાઠકો, ભક્તો, જૈન-સમાજહિતૈષીઓ ! આપણા ચરિત્રનાયકની ઉદારતા, દૂર-દર્શિતા, ગંભીરતા અને વિદ્વત્તાનો પરિચય આ પ્રેરણાત્મક પ્રવચનથી મેળવી શક્યા હશે. સમાજની ઉન્નતિને

માટે એક ક્રાન્તિની આગ તેમના હૃદયમાં બળબળે છે.

આ પ્રસંગે પં. શ્રી જયવિજયજી મહારાજે ‘સમયનો સંદેશ’ વિષય પર વિસ્તૃત ભાષણ કર્યું.

ભાદરવા સુદિ ૧૧ તા. ૧૫-૬-૫૬ના રોજ અકબર પ્રતિબોધક જગદ્ગુરુ શ્રી વિજયહીરસૂરીશ્વરજી મહારાજની સ્વર્ગારોહણજયન્તી ખૂબ ઠાઠમાઠપૂર્વક ઊજવવામાં આવી.

આ પહેલાં પર્યુષણ પર્વમાં ખૂબ તપશ્ચર્યા થઈ. ઉપજ પણ ઘણી સારી થઈ. વ્યાખ્યાનોમાં બહેન ભાઈઓની ભારે ભીડ રહેતી હતી અને પ્રભાવના આદિ પણ થતાં રહ્યાં.

ભાદરવા વદ ૧૧ ના રોજ પંજાબકેસરી આચાર્ય મહારાજની સ્વર્ગારોહણજયન્તી અદ્ભુત સમારોહ પૂર્વક ઊજવવામાં આવી. આ બીજી સ્વર્ગજયન્તી હતી.

કારતક સુદિ બીજ(ભાઈબીજ)ના દિવસે આચાર્ય મહારાજની જન્મજયન્તી પણ ખૂબ આનંદ ઉત્સાહપૂર્વક ઊજવવામાં આવી. જુલૂસનો આનંદ અને પંજાબી ભાઈઓની ગુરુભક્તિની તન્મયતા એવી અજબ હતી કે તેમાં નિમગ્ન થઈને મોટા ભાઈઓ-યુવાનો ગુરુભક્ત પંજાબી ભાઈઓ સાથે નાચવા લાગ્યાં. આ દૃશ્ય ખરેખર દર્શનીય હતું.

લાલા રતનચંદજી, તથા સંગીતવિશારદ ભાઈ ઘનશ્યામદાસજી સંગીત અને ભક્તિ નૃત્યમાં તન્મય થઈને

ભક્તિનું અનેરું દશ્ય દર્શાવી રહ્યા હતા. શ્રોતાઓ તે મંત્રમુગ્ધ બની આ ભક્તિભાવના માણી રહ્યા હતા. ભારે રોનક હતી.

પંજાબી ભાઈઓની ગુરુભક્તિએ બધાને મોહની લગાડી. શ્રી રામકિશોરજી પાન્ડેયની સંસ્કૃત સ્તુતિઓ તથા અચ્છાબાબાની કવિતાઓએ ભક્તિનો પ્રવાહ રેલાવ્યો.

ગણિ જનકવિજયજી મહારાજ તથા વકીલ જમનાદાસ હરખચંદનાં ભાષણો ઓજસ્વી અને સારગર્ભિત હતાં.

આ રીતે જામનગરમાં બધી રીતે જયજયકાર પ્રવર્તી રહ્યો. કલિકાલસર્વજ્ઞ શ્રી હેમચંદ્રાચાર્ય મહારાજની જન્મજયંતી મહાઉલ્લાસપૂર્વક ઊજવવામાં આવી. જામનગરના ચાતુર્માસમાં ધર્મપ્રભાવના અને ગુરુભક્તિનાં અનેક કાર્યો થયાં અને આબાલવૃદ્ધમાં આનંદ આનંદ ફેલાઈ રહ્યો. ગુરુદેવની વાણીએ બહુ કાર્યો અને અનેક પ્રેરણાત્મક કાર્યો થયાં.

૪૦. ધર્મઉદ્યોત ઉદ્બોધન

‘મધ્યેણ વંદામિ’ શેઠ પૂંજરામ આદિએ વંદણા કરી.

‘ધર્મલાલ !’ ગુરુદેવે ધર્મલાલ આપ્યો.

‘કૃપાળુ ! આપ તો જામનગરથી વિહાર કરી આવ્યા પણ એક મુમુક્ષુ બહેનની દીક્ષાની ભાવના થઈ છે.’ પૂંજરામભાઈએ સ્પષ્ટતા કરી.

‘ભાગ્યશાળીઓ ! આ તો ઘણું સુંદર. હું તે બહેનને મંગળ આશીર્વાદ આપું છું.’ ગુરુદેવે જણાવ્યું.

‘ગુરુદેવ’ તે બહેનની ભાવના આપના વરદ હસ્તે જામનગરમાં દીક્ષા લેવાની છે. તે બહેન આગમોદ્ધારક આચાર્ય દેવ શ્રીમદ્ સાગરાનંદસૂરિજી મહારાજના સમુદાયમાં દીક્ષા લેવાની છે. તે બહેનના ગુરુણી સાધ્વીજી મહારાજની વિનંતિ છે. અને આચાર્યદેવ શ્રીમાન માણેકસાગરસૂરિજી મહારાજનો પત્ર છે. તેમાં સ્પષ્ટ જણાવ્યું છે કે આપ ગુરુવર્યાના વરદ હસ્તે દીક્ષા થવી જોઈએ.’ પૂંજરામભાઈએ પત્ર આપ્યો.

‘ભાગ્યશાળી ! અમે તો જામનગરથી વિહાર કરી નીકળ્યા છીએ. અમારે હવે પાલીતાણા જવું છે. ત્યાંથી

વરકાણા ઉત્સવ પર પહોંચવું છે.’ ગુરુદેવે પોતાની ભાવના દર્શાવી.

‘કૃપાસિંધુ ! આપની વાત બરાબર છે. આપશ્રી કૃપા કરી જામનગર પધારો અને આ બહેનને દીક્ષા આપીને આપ સુખેથી પાલીતાણા તરફ વિહાર કરો. અમારી પ્રાર્થના સ્વીકારી અમને હર્ષિત કરો.’ ‘જહા સુખમ્ ! અમે હવે જામનગર તરફ વિહાર કરીશું. તમે દીક્ષાની તૈયારી કરો’ ગુરુદેવ દીક્ષા આપવા સંમત થયા. બહેન તો આનંદથી નાચી ઊઠી. પૂંજારામભાઈ વગેરેને ખૂબ આનંદ થયો. ગુરુદેવ હજી સાત આઠ માઈલ આવ્યા હશે ત્યાંથી જામનગર તરફ વિહાર કર્યો. સંઘને પણ આનંદ થયો. ક્ષેત્રસ્પર્શના બલવતી હતી.

જામનગર સુમુક્ષુ બહેનને દીક્ષા આપી. બહેનના કુટુંબીજનોને ખૂબ આનંદ થયો. એક મુનિરાજની પણ વડી દીક્ષા કરવામાં આવી. પાલીતાણા જવાની ઉતાવળ હોવાથી ગુરુદેવે તુરત જ વિહાર કર્યો. આમાનુષામ ધર્મપ્રચાર કરતાં કરતાં રાજકોટ પધાર્યા. અહીં પ્લોટમાં નવા ઉપાશ્રયતું ઉદ્ઘાટન કરાવીને વિહાર કરી વિદુષી સાધ્વી શ્રી મૃગાવતીજીના જન્મસ્થાન સરધાર થઈને વચ્ચેનાં ગ્રામોમાં ધર્મબોધ આપતાં આપતાં પાલીતાણા પધાર્યા. અનુપમ પ્રવેશ ઉત્સવ થયો. શ્રી વલ્લભ વિહારમાં સ્થિરતા કરી. શ્રી સિદ્ધ ક્ષેમ જૈન બાલાશ્રમના સુવર્ણ મહોત્સવમાં સન્નિભલિત થયા, સમય ન હોવા છતાં સંસ્થાના

સંચાલકોની વિનતિને માન આપી સ્થિરતા કરી. અહીં શેઠશ્રી કર્તૂરભાઈ લાલભાઈ તથા શ્રી ખાણુલાલ મગનલાલ આદિ વૃદ્ધ લોકોમાં દર્શનાર્થે આવી. અહીં સાધાર્મિક બંધુઓના ઉદ્ધારના વિષયમાં વાર્તાલાપ થયો. અહીં વ્યાખ્યાનમાં ગણિ શ્રી જનકવિજયજીએ અત્યંત ભાવપૂર્વક ઉદ્દેશોધન કર્યું. તેમણે કહ્યું કે: સારનાથમાં બુદ્ધજયંતીનો ઉત્સવ કેટલા મોટા ઠાઠમાઠપૂર્વક ઊજવાઈ રહ્યો છે. જૈનો ! જાઓ ! સમયને ઓળખો, યુગને અનુરૂપ સમાજકલ્યાણનાં કામો કરો. શ્રી વીરચંદ્ર રાઘવજી ગાંધીની જેમ જૈન ધર્મની સાર્વભૌમિકતાનો દેશવિદેશમાં પ્રચાર કરો. આદીશ્વર દાદાની ભાવપૂર્વક યાત્રા કરી આપણા ચરિત્રનાથકે એક સારગર્ભિત પ્રવચન કર્યું સમાજ પ્રત્યેનું આ ઉદ્દેશોધન અમર રહેશે. પ્રવચનનો સાર વિચાર પ્રેરક છે.

‘ભાગ્યશાળીઓ ! શાસ્ત્રકારોએ દ્રવ્ય, ક્ષેત્ર, કાળ અને ભાવને જોઈને કાર્ય કરવાનું કરમાવ્યું છે. અમે કહીએ કે અકાર્મ મહોત્સવ કરો, વરઘોડા કાઢો, સાધર્મી વાતસલ્ય નોકારશી કરો તો તે માટે આપ તૈયાર થઈ જશો. આ માટે જલ્દી ફંડ પણ થઈ જશે. પરંતુ કોઈ ગરીબ સાધર્મી બંધુ માટે તમે કેટલી ઉદારતા બતાવશો ? આ વિચારશીલ પ્રશ્ન છે. આ સમયે બુદ્ધજયંતીનો સમારોહ મુખ્યત્વે સારનાથ અને સાધારણ રીતે સમગ્ર ભારતમાં ઊજવાશે. જે બૌદ્ધોનું ભારતમાં અસ્તિત્વ જ નહોતું, તેની આજ બાલબાલા છે. નાગપુરમાં બે લાખ હિંદુ બૌદ્ધ બની ગયા. આપણે તો

ઠેરના ઠેર છીએ. આપણે જૈન ધર્મનો કેટલો પ્રચાર કર્યો ? કેટલા નવા જૈન બનાવ્યા ? આજે ભારતીય સરકાર અનેક જયંતીઓમાં ભાગ લઈ રહેલ છે. તે માટે કરોડો રૂપિયા ખર્ચ કરી રહેલ છે. આપણે જૈનો લાભ લઈશું કે ?

હમણાં દિલ્હીમાં બધાં રાષ્ટ્રોનું પ્રતિનિધિત્વ ધરાવતી યુનેસ્કોની કોન્ફરન્સની ખેડક મળવાની છે. આ કોન્ફરન્સનો ઉદ્દેશ શૈક્ષણિક, સામાજિક અને સાંસ્કૃતિક ક્ષેત્રોમાં આંતરરાષ્ટ્રીય સહયોગ તેમ જ સમન્વય સ્થાપન કરવાનો છે. ભિન્ન ભિન્ન રાષ્ટ્રોના ૮૦ જેટલા દેશોના સેંકડો પ્રતિનિધિઓ આ કોન્ફરન્સમાં ભાગ લેવાના છે. આ અવસર પર દિલ્હીમાં વિશાલ પાયા પર બુદ્ધજયંતી ઊજવવામાં આવનાર છે. આમાં ભાગ લેવા માટે દેશ-વિદેશના સેંકડો પ્રતિનિધિઓ આવેલ છે.

સમયને માન દઈને જૈન ધર્મની ઉન્નતિને માટે કાંઈ ને કાંઈ આયોજન થવું જોઈએ.

સદ્ભાગ્યે આ વિચારોને લઈને દિલ્હી આદિના આગેવાનોએ એક યોજના કરી છે. તેમાં ભારત સરકારના મંત્રી શ્રી અજિતપ્રસાદ જૈન, પ્રસિદ્ધ ઉદ્યોગપતિ સાહુ શ્રી શાંતિપ્રસાદજી જૈન, શ્રીમતી કમળાબહેન જૈન, ડૉ. કિશોર, શ્રી નાગરદાસભાઈ, શ્રી ગુલાબચંદ શાહ, શ્રી રાજેન્દ્રકુમારજી જૈન આદિ નિયુક્ત થયા છે.

આ અવસર પર જૈન ધર્મનો પરિચય અને જૈન ધર્મનો અહિંસાનો સંદેશ સમજાવવા એક જૈન સેમીનાર-

(વિચારગોળી)નું પણ આયોજન કરવામાં આવ્યું છે. જૈન કલા અને જૈન સાહિત્યનું મહત્ત્વ પ્રગટ થઈ શકે એવા કાર્યક્રમો યોજવાનું આયોજન પણ થયું છે. આ બધા કાર્યક્રમો ૨૪ નવેમ્બરથી ૪થી ડિસેમ્બર સુધી ચાલશે. જૈન સમાજના આગેવાનો અને ઘડવૈયાઓ તથા સાહિત્ય-પ્રેમીઓએ આ પ્રસંગે પોતાની સંપૂર્ણ શક્તિથી જૈન સિદ્ધાંતોનું મહત્ત્વ સમજાવવા ખૂબ પ્રયત્ન કરવો જોઈએ.

આ ચર્ચાસભામાં જૈન-જૈનેતર વિદ્વાનો આવવાના છે. નીચેના વિષયો પર ચર્ચા થશે. ૧. અહિંસા અને અપરિગ્રહવાદ ૨. અનેકાન્ત કે સ્યાદ્રવાદ ૩. વિશ્વશાન્તિના ઉપાય તથા કાર્ય વગેરે.

શ્વેતાંબર સમાજની અપેક્ષા દિગંબર સમાજના વિદ્વાનો વિશેષ લગનવાળા માલૂમ પડે છે. દિગંબર સમાજમાં મંદિર જવાવાળા પ્રત્યેક ભાઈ કાંઈને કાંઈ શાસ્ત્ર સ્વાધ્યાય અધિક કરે છે. કારણ કે શાસ્ત્રભંડાર પણ તેમના મંદિરમાં જ હોય છે. આ અવસર પર તેરાપંથી સમાજે પણ અણુવ્રત સંઘની સભા રાખી છે. પરંતુ શ્વેતાંબર સમાજ શું કરી રહેલ છે, તે કાંઈ પણ જાણવામાં નથી. સમાચારપત્રોમાં પણ આ વિશે કાંઈપણ વાંચવામાં આવેલ નથી.

વલ્લભ સમારક નિધિ તરફથી આ પ્રસંગે ભગવાન મહાવીર સ્વામીના જીવનચરિત્રની અંગ્રેજી ભાષાની ૧૦૦૦

પુસ્તિકાઓ વહેંચવા માટે પ્રકાશિત કરવામાં આવી હતી. ઉપસ્થિત વિદ્વાનોને આ પુસ્તિકાઓ ભેટ આપવામાં આવી હતી. ભારત દિવાકર આચાર્ય ભગવાન શ્રી વિજયવલ્લભ-સૂરીશ્વરના સદ્ગુપ્તદેશથી છપાવેલ 'સ્વાદ્વાહ' નામની પુસ્તિકાની ૧૨૦૦ પ્રતિઓ પણ વિદ્વાનોમાં વિતરણ કરવામાં આવી હતી. જૈન સમાજ જૈન સાહિત્યનો પ્રચાર કરે તે દેશ-વિદેશમાં જૈન ધર્મનો ઘણો સારો પ્રચાર થઈ શકે.

૪૧. નવીન ભવનનો

ઉદ્ઘાટન સમારંભ

પાલીતાણાથી વિહાર કરી ઝોટાદ, રાણપુર, ચૂડા આદિ ગામોને પવિત્ર કરતાં કરતાં ગુરુમહારાજ વઢવાણ પધાર્યા. વઢવાણ માટે દંતકથા છે કે શૂલપાણિ ચક્ષે પ્રભુ મહાવીર ભગવાનને અહીં ઉપસર્ગ કર્યો હતો. વઢવાણમાં ધામધૂમ-પૂર્વક પ્રવેશ થયો. વરકાણાના પાર્શ્વનાથ જૈન વિદ્યાલયના નૂતન ભવનના ઉદ્ઘાટનપ્રસંગે પહોંચવાનું હોવાથી વઢવાણથી વિહાર કરી શ્રીશંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ તીર્થધામમાં સંક્રાન્તિ ઉત્સવ ભિજવવામાં આવ્યો. આ પ્રસંગે પંજાબ, પાટણ, અમદાવાદ, વઢવાણ, રાજકોટ, જામનગર અને રાધનપુર આદિથી અનેક ભાઈઓ આવ્યા હતા.

પાટણમાં કૈાશ્લિયાવાડાના પ્રભુમંદિરની પ્રતિષ્ઠાને નિશ્ચય થવાથી ગુરુ મહારાજને પાટણના સંઘની વિનંતિથી ફરી પાટણ જવું પડ્યું. વરકાણા પણ સમયસર પહોંચવું હતું, પણ પાટણના ભાઈઓના અતિ આગ્રહને વશ થવું પડ્યું. પાટણમાં મહા સુદિ ૬ ની પ્રતિષ્ઠા હતી-વરકાણા સં. ૨૦૧૩ ના મહા સુદિ ૧૩ નો ઉદ્ઘાટન સમારંભ હતો. સમય થોડો હતો-જવાનું બહુ દૂર હતું. પાટણના નગરશેઠ અને સંઘનો પણ આગ્રહ હતો. પ્રતિષ્ઠા ગુરુદેવનાં કરકમદોથી કરાવવાની તેઓની ભાવના હતી. એટલે ગુરુદેવે

મુનિ ન્યાયવિજયજી તથા મુનિપદ્મવિજયજીને વરકાણા તરફ વિહાર કરવા આજ્ઞા કરી. ગુરુદેવે પાટણના ફેફલિયાવાડાના મંદિરની પ્રતિષ્ઠા મહા સુદિ ૬ ના રોજ આનંદ ઉત્સવ સાથે કરીને બપોરના જ વરકાણા જવા માટે વિહાર કર્યો. પ્રતિષ્ઠા ગુરુદેવનાં કરકમલોથી થવાથી પાટણમાં આનંદની લહેર લહેરાણી. પાટણથી વિહાર કરી ૧૨ માઈલ ચાલીને કલાણા ગામ પધાર્યા. પ્રવેશોત્સવ થયો. રાત્રિના વ્યાખ્યાન થયું.

સાતમના રોજ ત્યાંથી વીસ વીસ-બાવીસ બાવીસ માઈલનો લાંબો વિહાર કરીને પાલનપુર પહોંચ્યા. બીજે દિવસે પચ્ચીસ માઈલનો વિહાર કરી આણુ-ખરેડીથી પાસેના ગામમાં વિશ્રામ કર્યો. ખરેડી મંદિરનાં દર્શન કર્યાં. આ રીતે સવાર સાંજ બે બે વખત વિહાર કરીને સાડા છ દિવસમાં દોઢસો માઈલનો લાંબો વિહાર કરીને મહા સુદિ ૧૩ ના સુખશાતા સહિત વરકાણા પહોંચી ગયા.

ગુરુભક્તો! આવા ઉપકારી ગુરુરાજનું ઋણ તમે શું કદી ચુકાવી શકશો ?

ગણિશ્રી જનકવિજયજી સહિત અન્ય સાધુ અહીં પહેલાં પહોંચી ગયા હતા. પરસ્પર શ્રદ્ધા, ભક્તિ, સ્નેહ સહિતનું હૃદયંગમ મિલન થયું.

વરકાણાના વિશાળ નૂતન ભવનના ઉદ્ઘાટન માટે શેઠશ્રી સોહનલાલજી દુગડ પધાર્યા હતા. તેરાપંથી હોવા-છતાં તેમનો દાનનો પ્રવાહ બધા ગચ્છો અને સંપ્રદાયોને

માટે પ્રવાહિત થતો રહેતો હતો. તેઓ પહેલાં પશુ લાખોનું દાન કરી ચૂક્યા હતા. આવા દાનવારિધિ હોવા છતાં તેઓ વિનમ્ર, નિરભિમાની તેમ જ સાદાઈની મૂર્તિ હતા. ગુરુ-મહારાજના પ્રવેશ મહોત્સવમાં સ્વયં શેઠ સોહનલાલજી તથા તેમના બન્ને કાકા જૈન ધર્મની ધ્વજા લહેરાવતા ગુરુ-મહારાજની બન્ને બાજુ ચાલી રાહ્યા હતા. કેવો ગુરુપ્રેમ, કેવી નમ્રતા અને કેવી ધર્મલાવના ! ગુરુમહારાજ તથા બધાં લાઈ-બહેનો મંદિરમાં શ્રીપાર્શ્વનાથનાં દર્શન કરીને સલામંડપમાં પધાર્યાં.

શ્રીપાર્શ્વનાથ વિદ્યાલય વરકાણાના અતિ વિશાલ નવ ભવનનું ઉદ્ઘાટન થવાનું હતું. આ પ્રસંગે જોધપુર, સાદડી, ફાલના, બીજોવા, મુંઢારા આદિ સ્થાનના અનેક લાઈઓ તેમ જ બેન્ડવાજાં સ્વાગતને માટે તથા સમારંભમાં આવ્યાં હતાં.

આ અવસર પર અનેક સંમેલનો થયાં. શ્રી ન્યાયામલો-નિધિ દાદા ગુરુ ૧૦૦૮ શ્રી વિજયાનંદસૂરિજી મહારાજની મૂર્તિ શ્રીમાન શેઠ કપૂરચંદજી ઓદરમલજી, દાનમલજી તથા લાલચંદજીએ પધરાવી. પંજાબકેસરી આચાર્ય મહારાજની લવ્ય મૂર્તિ સાદડીનિવાસી શ્રી દીપચંદજી છજમલજીનાં કરકમલો દ્વારા પધરાવવામાં આવી. મરુધરોદ્ધારક શ્રી વિજય-લલિતસૂરિજી મહારાજની મૂર્તિ સાદડીનિવાસી શ્રી વિમલચંદજી સાગરમલજી, મૂલચંદજીનાં કરકમલો દ્વારા બિરાજમાન કરવામાં આવી.

દાનવીર શ્રી સોહનલાલજી દુગડે પ્રદર્શનનું ઉદ્ઘાટન કર્યું અને રૂ. ૧૦૦૦૧ દસ હજાર એક દાનમાં આપ્યા. આ ઉપરાંત તેમણે દાન દેવા માટે બધાને અપીલ કરી. આ વખતે તેમની અપીલથી રૂ. આઠ હજાર ખીજા એકત્રિત થયા હતા. આ ઉદ્ઘાટન સમારંભ ખૂબ આનંદ-ઉત્સાહપૂર્વક થયો. વિદ્યાર્થીઓએ સંગીત તથા નાટ્યપ્રયોગ દ્વારા મનોરંજન કર્યું તથા ગુરુદેવના જયનાદોથી મંડપ ગુંથ ઊઠ્યો.

આ પ્રસંગે ત્રિપુટી મહારાજના શિષ્ય પ્રસિદ્ધ વક્તા મરુધરરત્ન મુનિપુગવ શ્રી વલ્લભદત્તવિજયજી મહારાજ વરકાણા પધાર્યા હતા. તેમને પંજબકેસરી આચાર્ય ભગવંત શ્રી વિજયવલ્લભસૂરિ પ્રત્યે અનન્ય ભક્તિભાવ હતો. આત્માનંદ જૈન સભા મુંબઈના ભાઈશ્રી રસિકલાલ કોરાએ આપણા ગુરુવર્ય આચાર્યશ્રીને મુનિશ્રીને ઉપસંપદા આવવા વિનંતિ કરી. મુનિશ્રીની ભાવના ગુરુદેવનાં અધૂરાં કાર્યો પૂર્ણ કરવાની હતી. આચાર્યશ્રીએ આનંદપૂર્વક તેમને ઉપસંપદા આપી. ગુરુદેવના શિષ્ય બન્યા. વરકાણા વિદ્યાલયના નિમાયક (સુપ્રિ.) શ્રી સંપતરાજજી ભણશાળી બાહોશ અને કુશળ સેવાભાવી કાર્યકર્તા હતા. તેઓએ આજીવન વિદ્યાલયની સેવા કરી. લાખોનું ફંડ એકઠું કર્યું. વિદ્યાલયના વિકાસવર્ધનમાં તેમનો અમૂલ્ય ફાળો હતો. ૨૦૨૬ માં તેઓ સ્વર્ગવાસી થયા. તેમની ખોટ પુરાય તેમ નથી.

૪૨. ચમત્કાર તથા

દીક્ષા મહોત્સવ

વલસાડનાં બે શ્રાવિકા બહેને તથા એક છોકરો અને એક છોકરી આબુની યાત્રા કરીને પંચતીર્થીની યાત્રા કરવા વરકાણા આવ્યા હતાં.

તેમનામાંની એક બહેને લગભગ સાંજના સાત વાગ્યે બેભાન થઈને બચાવો બચાવો, પ્રભુ પાર્શ્વનાથ મને બચાવો, એમ રાડો પાડવા માંડી. તે બહેનની ચીસ સાંભળીને વરકાણાના હેડ માસ્ટર તથા અનેક વિદ્યાર્થીઓ દોડી ગયા. કોઈ એ યાદ કરાવ્યું કે ગુરુમહારાજ અહીં ખિરાજમાન છે. તેઓશ્રીને આ વાત જણાવવી જોઈએ. તેમના મંગળ આશીર્વાદથી કદાચ આ બહેનને શાતા મળે. ગુરુમહારાજને ખબર મળતાં જ તેમણે પંજબકેશરી ગુરુદેવનો મંત્રિત વાસક્ષેપ આપ્યો. વાસક્ષેપ નાખતાં જ તે બહેન શુદ્ધિમાં આવી. તેની બેશુદ્ધિ તથા ગભરામણ કોણ જાણે કયાં ચાલી ગઈ. પ્રેક્ષકોને તો આ ચમત્કાર લાગ્યો પણ ગુરુદેવે જણાવ્યું કે આમાં ચમત્કાર જેવું કંઈ જ નથી પણ આપણા યુગદિવાકર બાલબ્રહ્મચારી મહાન સાધક ગુરુ ભગવંતના ચારિત્ર્યનો પ્રતાપ છે અને ધર્મના પ્રતાપે તેમ જ તેમના વાસક્ષેપના પ્રભાવે આવા ઘણા પ્રસંગો બને છે.

બીજોવા સંઘના અતિ આગ્રહથી ગુરુદેવ બીજોવા પધાર્યા. આખું ગામ ધનપતાકાથી શણગારવામાં આવ્યું હતું. ખૂબ હર્ષોદ્ભાસથી પ્રવેશ મહોત્સવ થયો. અહીં (યોગનિઠ આચાર્યશ્રીબુદ્ધિસાગરજી મહારાજના સમુદાયના આચાર્ય શ્રીમદ્ કૈલાસસાગરસૂરિજી બિરાજમાન હતા. તેમની સાથે મધુર મિલન થયું. પંદર દિવસ સાથે રહેવાનો સુયોગ બન્યો. વ્યાખ્યાનાદિ સાથે થતાં રહ્યાં. આનંદની લહેર લહેરાણી. બીજોવા શ્રીસંઘે ચાતુર્માસ કરવા વિનંતિ કરી.

અહીં પધારીને ગુરુમહારાજની કૃપાથી બીજોવામાં ધર્મનું બીજ સુંદર રીતે અંકુરિત થયું. શ્રી પાર્શ્વવલ્લભ જૈન પાઠશાળાનું ઉદ્ઘાટન પણ થયું.

રાણી ગ્રામમાં લાલા પ્રતૂલચંદ ગુજરાંવાલાનિવાસી (હાલ હુધિયાના) જે રૂપસાગર યતિ થઈ ગયા હતા તેમણે સંવેગી દીક્ષાની પોતાની ભાવના આપણા ચરિત્રનાયકને દર્શાવી અને ગુરુદેવે તેમને દીક્ષા આપી. મુનિ જિતેન્દ્ર-વિજયનું નામ આપ્યું અને ગણિશ્રી જનકવિજયજી મહારાજના શિષ્ય બહેર કર્યા.

અહીંથી વિરામી, સાંડેરાવ, હુઝાના થઈ બીવાણદી પધાર્યા. અહીં સંઘમાં બે પક્ષો હતા. ગુરુદેવે બંને પક્ષોના આગેવાનોને બોલાવી સમજાવ્યા અને વાણીના બહુ થયા. બંને પક્ષોનું સમાધાન આનંદપૂર્વક થયું.

કપડવંજનિવાસી ભાઈ રમણુલાલની દીક્ષા થઈ. તેમને જ્ઞાનવિજય નામ આપીને ગણિ જનકવિજયજીના શિષ્ય બહેર કર્યા.

આ ઉપરાંત શ્રી મહાવીર સ્વામીની પેઢીનું કામ શ્રી વર્ધમાન જૈન યુવક મંડળને સોંપવામાં આવ્યું. મહાવીર સ્વામીની જયંતી સમારોહપૂર્વક ઊજવવામાં આવી.

અહીંથી વિહાર કરી તખતગઢ, ગુડાખાલોતરા, ગોદન, બાદનવાડી, લેટા અને બલોર આદિ ગ્રામોને પવિત્ર કરતાં કરતાં ફાલના પધાર્યા. શ્રી રંગવિજયજીના સત્યાગ્રહ દ્વારા ખુડાલાના શ્રીસંઘનો કુસંપ મટી ગયો. અહીંથી ફરી ખીજેવા પધાર્યા. અહીં મુનિ જ્ઞાનવિજયજી તથા મુનિ જયંતવિજયજીની વડી દીક્ષા થઈ. ખીજેવા સંઘની આગ્રહ-લરી વિનતિને માન આપી ચાતુર્માસ ખીજેવામાં નિશ્ચિત થયું.

આ પયુર્વણ ખીજેવામાં ખૂબ આનંદપૂર્વક થયાં. તપશ્ચર્યા પણ ઘણી થઈ. આવક પણ સારી થઈ. અહીં સંકેાન્તિ ઉત્સવ, શ્રીપંજબકેસરી ગુરુદેવની જયંતી, શ્રી વિજયહીરસૂરિજી મહારાજની તથા કલિકાલસર્વજ્ઞ શ્રી હેમચંદ્રાચાર્યની જયંતીઓ અત્યંત ઉલ્લાસપૂર્વક ઊજવવામાં આવી. શાહ હીરાલાલજીની બહેનની બોલચાલ તેર તેર વર્ષથી તેમની માતા તથા ભાઈઓ સાથે બંધ હતી. ગુરુદેવે બહેનને ખૂબ શાંતિપૂર્વક સમજાવી. માતાના ઉપકારો યાદ કરવા જણાવ્યું અને જૈન ધર્મમાં જન્મીને ક્ષમાનો ગુણ કેમ બૂલી જવાય-આથી બહુઈ અસર થઈ.

કષાયભાવ શમ્યો અને પરસ્પર વાતસલ્ય તથા સ્નેહભાવપૂર્ણ
બોલચાલ શરૂ થઈ. તપશ્ચર્યા, ત્રણચાર અઠ્ઠાઈ મહોત્સવ,
સાધર્મિક વાતસલ્ય અને સંઘમાં સંગઠન આદિ કાર્યો થયાં.

શ્રી નવપદજીની ઓળી ખૂબ ધાર્મિક વાતાવરણમાં
થઈ. તેની સ્મૃતિ ચિરસ્થાયી બની રહેશે.

મુનિશ્રી લક્ષ્મીભદ્રવિજયે ઉપસંપદા ગ્રહણ કરી.
આપનું નામ સુરેન્દ્રવિજય રાખવામાં આવ્યું (ઉપાધ્યાય).
તેઓ આપણા ચરિત્રનાયક ગુરુદેવના શિષ્ય બહેર કરવામાં
આવ્યા.

માનવસેવા

આજે દેશ આપદ્ધર્મમાં આવ્યો છે. હિન્દુ, મુસ્લિમ,
શીખ, ખ્રિસ્તી જૈન, આર્યસમાજ જે આપણા ભારતવાસી છે, તે
બધાં એક વિશાળ કુટુંબનાં ભાઈ બહેનો છે. તેમની સેવા એ
સૌનો પ્રથમ ધર્મ છે. આજે તો સાચી પૂજા, સાચી નમાજ કે
સાચી ગુરુવાણી એ સેવા છે. સમાજ જીવિત હશે. તો ધર્મ ટકશે.
સમાજ સમૃદ્ધ, સુદૃઢ, બળવાન, પ્રાણવાન હશે તો દેશ અને ધર્મ
પ્રાણવાન બનશે. ભારતના તમામ જૈનોને મારો આ સંદેશ છે,
કે જે હિન્દુ-શીખ, જૈન ભાઈઓ, બહેનો પાકિસ્તાનમાંથી પરેશાન
થઈને આવ્યાં છે, તે બધાંને તમારાં ભાઈ-બહેનો ગણો. તેઓની
સેવા કરવી એ આપ સૌનો ધર્મ છે.

— ચલ્લકામુખાવાણી .

૪૩. નાડોલમાં ભવ્ય પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ

ખીજોવાના ચાતુર્માસ પછી સં. ૨૦૧૪ માગશર સુદ ૬ બુધવાર ૨૭ નવેમ્બર ૧૯૫૭ના નાડોલ નગરમાં અપૂર્વ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ ઊજવાયો. એક જ સુદૂર્તમાં ચાર મંદિરોની પ્રતિષ્ઠાનું સૌભાગ્ય નાડોલ શ્રીસંઘને પ્રાપ્ત થયું. નાડોલનગરી આ સમયે ખરેખર અમરપુરી બની ગઈ.

નાડોલમાં મુખ્ય મંદિર શ્રી પદ્મપ્રભુનું છે. આ સિવાય ૧૬મા તીર્થંકર શ્રી શાન્તિનાથ લગવાન આદિનાં ત્રણ મંદિર ખીજાં પણ છે. ચારે મંદિરોની પ્રતિષ્ઠા ખૂબ ઠાઠમાઠપૂર્વક અને ઉલ્લાસપૂર્વક કરવામાં આવી. શ્રી શાન્તિનાથ લગવાનના મંદિરમાં લોંચરું છે, જેમાં રહીને શાસનરક્ષક શ્રી માનદેવસૂરિજી મહારાજે લઘુશાન્તિ સ્તોત્રની રચના કરી હતી. તેથી શ્રી માનદેવસૂરિજી મહારાજની પ્રતિમાની સ્થાપના તથા પ્રતિષ્ઠા કરવામાં આવી હતી. ન્યાયામ્લોનિધિ દાદા ગુરુ શ્રીમદ્ વિજયાનંદસૂરિજી મહારાજ તથા કલિકાલકલ્પતરુ શ્રી વિજયવલ્લભસૂરિજી મહારાજની પ્રતિમાઓની સ્થાપના તથા પ્રતિષ્ઠા આપણા ચરિત્રનાયક ગુરુદેવનાં કરકમલોથી થઈ હતી. ગુરુદેવની ગુરુભક્તિનાં આવાં અનેક સંસ્મરણો છે.

ચરિત્રનાયકની આવી દૃઢ ગુરુભક્તિ અને સૌમ્યતાથી આકર્ષિત થઈને વિદ્વાન મુનિરાજ શ્રી વલ્લભદત્ત વિજયજીએ આ નાડોલના પ્રતિષ્ઠાકાર્યમાં રસપૂર્વક સહયોગ આપ્યો. પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ ગુજરાતી કારતક વદિ ૧૪ બુધવાર ૨૦ નવેમ્બર ૧૯૫૭ના રોજ શરૂ થયો.

શ્રી પદ્મપ્રભુ ભગવાનના મંદિરની અન્તર્ગત ત્રણ મંદિરો તથા બીજાં ત્રણ મુખ્ય મંદિરો આ રીતે સાત મંદિરોમાં કુલસ્થાપના થઈ. આ મંદિર અતિપ્રાચીન છે. એક મંદિર સંપ્રતિરાજાએ નિર્માણ કરેલું હજારો વર્ષોનું પ્રાચીન શિખરબંધ મંદિર છે. ગાન્ધર્વસેન (ગર્દભિલ્લ) રાજાએ નિર્માણ કરેલું શ્રી નેમિનાથ ભગવાનનું પ્રાચીન ચૈત્ય છે. શ્રી શાન્તિનાથ ભગવાનનું મંદિર પણ અતિ પ્રાચીન છે. હરાવલા પાર્શ્વનાથ ભગવાનનું મંદિર પણ અતિ દિવ્ય છે. શ્રી માનદેવસૂરિ મહારાજે લઘુશાન્તિની રચના આ ભવ્ય પ્રાચીન નગરીમાં કરીને સંસારમાં શાંતિનું વાતાવરણ સજ્જુ કર્યું હતું. ગૌતમ ગણધર, શ્રી માનદેવસૂરિજી તેમ જ શ્રી વિજયવલ્લભસૂરિજી મહારાજની પ્રતિમાઓની પ્રતિષ્ઠા પણ કરવામાં આવી હતી.

ગુરુદેવની છત્રછાયામાં વયોવૃદ્ધ મુનિરાજ શ્રી વિચાર-વિજયજી, મુનિશ્રી શિવવિજયજી, ગણિશ્રી જનકવિજયજી, પન્થાસશ્રી બળવંતવિજયજી, પં. શ્રી ન્યાયવિજયજી, મુનિ વસંતવિજયજી, મુનિશ્રી શાંતિવિજયજી, મુનિશ્રી જયંતવિજયજી, મુનિશ્રી જિતેન્દ્રવિજયજી આદિ વીસ

મુનિરાજે તથા તેર સાધ્વીઓ બિરાજમાન હતાં. ભિક્ષુ રંગવિજયજી, યતિવર્ય શ્રી જગદીશચંદ્રજી, અમદાવાદ-નિવાસી ગુરુભક્ત તથા સુપ્રસિદ્ધ સંગીતજ્ઞ શ્રી ભૂરાભાઈ કૂલચંદભાઈ તથા સંગીતકાર ભાઈ જેઠાલાલ, સંગીત-વિશારદ ગુરુભક્ત ભાઈ ઘનશ્યામદાસ પંજાબી આદિ આવ્યા હતા. વરકાણા વિદ્યાલય તથા ફાલનાની સંગીત મંડળીઓ પણ આવી હતી. આ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ પ્રસંગે વીસ હજાર ભક્ત શ્રાવક-શ્રાવિકા ભક્તિસાગરમાં મસ્તી જમાવી રહ્યાં હતાં. પ્રતિદિન ભવ્ય શોભાયુક્ત વરઘોડા નીકળતા હતા. માગશર સુદિ ૬ બુધવાર ૨૭ નવેમ્બર ૧૯૫૭ના મંગળ દિવસે પ્રભુઓને બિરાજમાન કરવામાં આવ્યા હતા. જુદા જુદા ગૃહસ્થોના તરફથી આઠે દિવસ નોકારશી થતી રહી. શ્રી માનદેવસૂરિ વલ્લભ વિદ્યા કલામંદિરની સ્થાપના કરવામાં આવી.

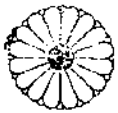
સાધર્મિક સહાયક ફંડની શરૂઆત થઈ. ગોડવાડ યુવક સંમેલન ખૂબ ધૂમધામપૂર્વક મળી ગયું. શ્રીશાસનદેવ તેમ જ ગુરુમહારાજની કૃપાથી બધાં કાર્યો નિર્વિઘ્ને પૂરાં થયાં. આપણા ચરિત્રનાયકે સિદ્ધ કરી દીધું કે તેઓ કવિકલ્પતરુ ગુરુદેવ તથા મરુધરોદ્ધારક પ્રખર શિક્ષા-પ્રચારક આચાર્યશ્રી વિજયલલિતસૂરિ ગુરુદેવ તથા ઉપાધ્યાય શ્રી સોહનવિજયજી મહારાજના નામને પોતાનાં ધર્મપ્રલાવનાનાં કાર્યો તેમ જ આદર્શોને જીવન પર્યંત શોભાવતા રહેશે.

આ શુભ અવસર પર ધાર્મિક તેમ જ ઔદ્યોગિક શિક્ષણ આપવાને માટે પહેલાં દર્શાવેલ શ્રી માનદેવસૂરિ વલ્લભ વિદ્યા કલામંદિર નામની સંસ્થા સ્થાપવામાં આવી. યુવક સંમેલનમાં યુવકોની ધર્મ-દેશ-જાતિની સેવાની ભાવના અતિ પ્રશંસનીય હતી.

વિક્રમ સંવત ૨૦૧૪ પોષ વદિ ૧ રવિવાર તા. ૮ ડિસેમ્બર ૧૯૫૭ના શુભ દિને બીજોવાના શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથના મંદિરમાં મૂલનાયક આદિ જિનજિંઓની પ્રતિષ્ઠાનો સમારોહ અનુપમ થયો.

સ્વયંસેવક મંડળનું અધિવેશન વરકાણામાં થયું. ગુજરાતી ભાઈઓ સારી સંખ્યામાં આવ્યા હતા.

સં. ૨૦૧૪ ફાગણ સુદ ૩-૪ ના વરકાણા તીર્થમાં અંજનશલાકા તેમ જ પ્રતિષ્ઠાકાર્ય અભૂતપૂર્વ સમારોહ-પૂર્વક થયાં. આ ધાર્મિક વાતાવરણમાં સારોયે ગોડવાડ ઓતપ્રોત થઈ ગયો હતો. અનેક વરઘોડા નીકળ્યા, પ્રતિદિન નોકારસી થતી રહી. પ્રત્યેક ઉત્સવમાં માનવ-મેદની ઊમટી પડી હતી. પ્રતિષ્ઠાને દિવસે બધી કોમના લોકો(હરિજન આદિ)નું પ્રીતિલોજન યોજવામાં આવ્યું હતું. પ્રભુપ્રતિમા પધરાવવા તથા ધ્વજદંડ ચડાવવા આદિની યોજીથી ઊપજ ઘણી સારી થઈ હતી. આ પ્રસંગે પરમ ગુરુદેવ આચાર્ય ભગવંત ૧૦૦૮ શ્રીમદ્ વિજયવલ્લભ-સૂરિજી મહારાજની ભવ્ય મૂર્તિની પ્રતિષ્ઠા કરવામાં આવી હતી. વિધિવિધાન ખારચીનિવાસી ચતિવરશ્રી લખિંધસાગરજી તથા શેઠ કૃલચંદ ખીમચંદભાઈએ કરાવ્યાં હતાં.

૪૪. ઐક્યનો આનંદ

આના ગ્રામમાં શ્રી શાન્તિનાથ ભગવાનના નવીન મંદિરની પ્રતિષ્ઠા થઈ. પ્રતિષ્ઠાના સમયે બંને ગુરુદેવોની પ્રતિમાની પણ સ્થાપના કરવામાં આવી.

હરજી ગ્રામમાં સાઠ સાઠ વર્ષોથી સંઘમાં કુસંપ ચાલતો હતો. ગણિવર્ય પન્યાસશ્રી જ્યવિજ્યજી મહારાજે થોડો સમય અહીં સ્થિરતા કરીને આગેવાનોને સમજાવીને એકતા સ્થાપન કરી અને લોકોમાં આનંદ આનંદ થઈ રહ્યો. અહીં પણ આપણા ચરિત્રનાયક ગુરુદેવે આચાર્ય શ્રીમદ્ વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજી મહારાજ તથા ત્રણ ધૂર્ધના આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજયરાજેન્દ્રસૂરિજી મહારાજની મૂર્તિઓની પ્રતિષ્ઠા કરાવી. હરજીમાં અંજનશલાકા તથા પ્રતિષ્ઠા પણ કરાવી. ડિગ્રી કોલેજને માટે હરજીથી પાલી તરફ વિહાર થવાનો હતો પરંતુ શ્રી કૂલચંદજી બાફણા આદિ કાર્યકર્તાઓની વિનંતિથી આંચોડી ગ્રામમાં સ્થિરતા કરી કાલના પધાર્યા. એક ધની દાનીએ સ્વઅર્જિત દ્રવ્યથી ભવ્ય મંદિરનું નિર્માણ કરી પોતાની લક્ષ્મી સફળ કરી હતી. પરંતુ કુસંપને કારણે મંદિરની પ્રતિષ્ઠા થઈ શકતી નહોતી.

ગુરુમહારાજના પ્રતાપથી તથા ગણિવર્ય જ્યવિજ્યજી (પન્યાસ)ના ઉપદેશથી કુસંપ મટી ગયો. શ્રીસંઘમાં એક-

તાનું સામ્રાજ્ય સ્થાપિત થયું. આખાલવૃદ્ધોમાં એકતાના આનંદની લહેર લહેરાણી.

ગણિવર્ય પન્થાસશ્રી જયવિજયજીના સંગઠન તથા એકતાના જોરદાર ઉપદેશ તથા ગુરુદેવની કૃપાથી એકતાની સ્થાપના થઈ. પછી તે અંજનશલાકા તથા પ્રતિષ્ઠામહોત્સવ ખૂબ ઉલ્લાસપૂર્વક થયાં.

ઘણી આમના શ્રીસંઘમાં ત્રીસ ત્રીસ વર્ષથી કુસંપ ચાલી રહ્યો હતો. આપણા ગણિ જયવિજયજી(પન્થાસ)એ આ માટે પણ ખૂબ પ્રયાસો કર્યા અને એકતા સ્થાપન થઈ તેથી સંઘમાં આનંદ આનંદ થઈ રહ્યો. આત્મવલ્લભ જૈન પાઠશાળાની સ્થાપના થઈ.

ગુરુદેવે ખાલી, લુણાવા, સેવાડી, ણીજપુર આદિ ગ્રામોને ધર્મબોધથી જ્વાલિત કરતાં કરતાં શ્રીસંઘોને ઉપકૃત કર્યાં.

ફાલના કોલેજના પ્રાંગણમાં વિક્રમ સંવત ૨૦૧૫ ચૈત્ર સુદ ૧ તા. ૨૧-૩-૫૮ શુક્રવારના રોજ દાદાગુરુ શ્રી વિજયાનંદસૂરીશ્વર મહારાજની જન્મજયંતી સમારોહપૂર્વક ઊજવવામાં આવી. ફાલના કોલેજને ડિગ્રી કોલેજ બનાવવાનો નિર્ણય સંસ્થાની પ્રબંધક સમિતિ દ્વારા કરવામાં આવ્યો. સમિતિએ ગુરુમહારાજની સલાહ-સૂચનાનો લાભ લીધો. ચાંદરાઈ નગરમાં સિદ્ધઅકપૂજન, ઝોળી તથા અઢાઈ મહોત્સવ થયા. ચાંદરાઈમાં શ્રી મહાવીરજયંતી સહર્ષ મનાવવામાં આવી.

ગુરુદેવની નિશ્રામાં વૈશાખ સુદિ તૃતીયા (અક્ષય-
તૃતીયા) મંગળવાર તા. ૨૨-૪-૫૮ના રોજ બપોરના
ગુરુલક્ષ્મી મોતીચંદળ જ્વાનમલ્લજીના સંઘપતિત્વમાં શ્રી
શત્રુજય તીર્થયાત્રા સંઘે આંદરાઈથી પ્રસ્થાન કર્યું.

હરજીમાં દાદાગુરુશ્રી વિજયાનંદસૂરીશ્વરજી મહા-
રાજની સ્વર્ગારોહણતિથિ ઉજવવામાં આવી.

અવસરે વિદ્વાનોની શિબિરગોળી પણ થઈ.

જવલંત જાવના

ભાગ્યશાળીઓ ! તમે મારી વૃદ્ધાવસ્થા જોઈને મને આરામ
લેવા વીનવી રહ્યા છો ને ! પણ અમારે સાધુઓને ગરમી કે શરદી,
ઠાઠા કે તડકો શું ! આ શરીર શા માટે છે ? અને વૃદ્ધ દેહમાં
જીવંત યુવાન આત્મા બેઠો છે તે ભૂલી ગયા ! સંસારનો ત્યાગ
કરી આ વેશ પહેરી અમારે ભગવાન મહાવીરની જેમ અમારા
જીવનની પળેપળનો હિસાબ આપવાનો છે. આત્મશાંતિ અને
આત્મશુદ્ધિ તો મળતા મળશે પણ સમાજ, ધર્મ અને દેશના
ઉદ્ધોતમાં આ જીવનમાં જે કાંઈ ફાળો આપી શકાય તે આપવાનું
કર્તવ્ય કેમ ભુલાય ! આ શરીર એ માટે જ છે. તે છેવટની
ઘડી સુધી તેનો ઉપયોગ કરી લેવો જોઈએ. તે ક્ષણભંગુર હોવાથી
એક દિવસ તો જવાનું. ત્યાં સુધી શાસનકાર્યો થઈ જાય તે કરી
લેવા તમન્ના છે.

— વલ્લભસુધાવાણી

૪૫. જન્મભૂમિનું ત્રણ

પાલી મેં શુભ જન્મ લિયા, ઔર પાલી મેં ફિર આયે.

આચાર્યશ્રી જન્મભૂમિ પાલીમાં પધાર્યા.

શ્રીસંઘે પોતાના ધર્મવીર લાડીલા લાલનેા પ્રવેશ-મહોત્સવ ભારે સમારોહપૂર્વક કર્યો. વિવિધ દ્વારો પર વિવિધ આદર્શ સુવાક્યો, ધ્વજ, પતાકા આદિ સુશોભિત લહેરાતાં હતાં.

પાલીના ચાતુર્માસમાં શેઠ કાનમલજી સંઘવીએ આયંબિલ ખાતામાં પચીસ હજારનું પોતાનું મકાન પ્રદાન કર્યું હતું. સ્થાનકવાસી સમાજના આગેવાન શેઠ મુકન્દ-લાલજી વારિયાએ પચીસ હજાર રૂપિયા રોકડા પ્રદાન કર્યા હતા. કાર્તિક સુદિ ઊજના દિવસે ગુરુદેવ આચાર્ય ભગવંત શ્રીમદ્ વિજયવલ્લભસૂરિજી મહારાજની જન્મ-જયંતી ત્રણ દિવસોના વિવિધ કાર્યક્રમો દ્વારા સમારોહ-પૂર્વક ઉજવવામાં આવી હતી.

સુપ્રસિદ્ધ સંગીતવિશારદ લાલા ઘનશ્યામદાસ, ભાઈ ઓમપ્રકાશજી તથા લાલા રતનચંદ રિખભદાસ આદિ પધાર્યા હતા.

ગુરુદેવના રંગીન ફેટાની સાથે ગુલૂસ તથા પૂજામાં અને સભામાં હજારો નરનારીઓની ભારે ભીડ રહેતી હતી.

પૂજામાં તો એવો રંગ જામતો હતો કે સાંભળવા તથા જોવાવાળા ચક્રિત થઈ જતા હતા. ચાતુર્માસમાં ગણિ જનકવિજયજી વ્યાખ્યાન વાંચતા હતા.

લાલા ઘનશ્યામજીની ગુરુભક્તિથી પ્રસન્ન થઈને પાલી શ્રીસંઘે તથા કાનમલજી સિંગીએ સવા સવા તોલાના સોનાના ચંદ્રકો અર્પણ કર્યા હતા. બીજા બધાને ચાંદીનાં વાસણો આપવામાં આવ્યાં હતાં.

પર્યુષણ પર્વ, સંક્રાન્તિ ઉત્સવ, ગુરુદેવની જયંતી, દાદાગુરુની જયંતી, કલિકાલસર્વજ્ઞ શ્રી હેમચંદ્રાચાર્યની જયંતી તથા અકબરપ્રતિબોધક જગદ્ગુરુ શ્રીહીરવિજય-સૂરિની જયંતી વગેરે પર્વે આનંદપૂર્વક ઊજવાયા હતા.

આ વર્ષે સંવત્સરી ક્યારે મનાવવી એ વિષે તપા-ગચ્છ જૈનસમાજમાં ભારે મતભેદ હતો. શેઠશ્રી કસ્તૂરભાઈ આદિના પ્રયત્નો તથા આચાર્ય મહારાજોની કૃપાથી પ્રત્યક્ષ પંચાંગ જન્મભૂમિ પ્રમાણિત ગણવામાં આવે તેમ નિર્ણય થયો; કારણ કે ‘ચૂડાંસુચંડુ’ પંચાંગ હવે અલભ્ય બની ગયેલ છે. એટલે નવીન પંચાંગ અનુસાર મંગળવારના રોજ સંવત્સરી મનાવવા નિર્ણય થયો. આ રીતે સંઘની એકતાના નિર્ણયથી ગુરુદેવ શ્રી સમુદ્રસૂરિને અપાર હર્ષ થયો.

સ્થાનીય મંદિરોમાં લગવાનની આશાતના થઈ રહી હતી. આચાર્ય મહારાજે શ્રીસંઘનું આ તરફ ધ્યાન દોર્યું અને આશાતનાઓ દૂર કરવામાં આવી.

ખડૌત શ્રીસંઘને માટે ગુરુદેવના ઉપદેશ દ્વારા વલોદરા- (મુંખઈ) નિવાસી શાહ તારાચંદણ હમરીમલજીએ ૨૦૦ તોલા ચાંદીનું પારણું કરાવી ખડૌત મોકલવામાં આવ્યું.

૪૬. નવીન લવન

ઉદ્ઘાટન સમારંભ

આ વર્ષે જે ભાદરવા માસ હોવાથી ખરતર ગચ્છ શ્રીસંઘની વિનંતિથી પ્રથમ ભાદરવા માસમાં ખરતર ગચ્છના બન્ધુઓને પર્યુષણ પર્વની આરાધના કરાવવા માટે વ્યાખ્યાન વાંચવા મુનિ ન્યાયવિજયજી(પન્યાસ)ને મોકલ્યા. આ વર્ષે તપસ્વી મુનિશ્રી શિવવિજયજી, ઉપાધ્યાય શ્રી સુરેન્દ્રવિજયજી, મુનિ જિતેન્દ્રવિજયજી આદિ ઠાણા ૩ ચાણોદ, તપસ્વી બલવંતવિજયજી (પન્યાસ), મુનિ હેમવિજયજી ઠાણા બેને બેઠા ચાતુર્માસ માટે મોકલ્યા હતા. પન્યાસ જયવિજયજી તથા મુનિ સમતાવિજયજીને સાદડી મોકલ્યા. આચાર્યશ્રી તથા ગણી જનકવિજયજી આદિ ઠાણા આઠ પાલીમાં ખિરાજમાન રહ્યા.

ગુરુ મહારાજના શાન્ત સ્વભાવને કારણે અહીં શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક તેમ જ સ્થાનકવાસી સમાજમાં અતિશય પ્રેમનું વાતાવરણ પ્રસરી રહ્યું. સંવતસરી ક્ષમાપનાને માટે સ્થાનકવાસી જૈન બોડિંગના વિદ્યાર્થીઓ તથા અધ્યાપક પણ આવ્યા હતા.

સ્થાનકવાસી ભાઈઓ પણ વ્યાખ્યાન આદિનો પૂર્ણ લાભ લેતા રહ્યા.

ખ્યાવરનિવાસી શ્રી કાલુરામજી તથા તેમની માતાજી વચ્ચે ઘણા સમયથી વૈમનસ્ય ચાલતું હતું. ગુરુ મહારાજે ખન્ને માતા-પુત્રને ઉપદેશ દઈને સમતા ભાવ જાળવત કહ્યો. કાલુરામજીએ માતાના ચરણનો સ્પર્શ કર્યો અને ખમત-ખામણાં કર્યાં. આવા સમતાના ભંડાર છે અમારા ચરિત્રનાયક ગુરુવર. શેઠ પ્રસન્નચંદ્રજી કેચર આદિ બિકાનેર શ્રીસંઘના આગેવાનો ચાતુર્માસ માટે વિનંતિ કરવા આવ્યા હતા. તેઓએ ભક્તિભાવપૂર્વક ચાતુર્માસ બિકાનેરમાં કરવા માટે વિનંતિ કરી. ત્યારે માલૂમ પડ્યું કે ગુરુદેવે ચાર વર્ષથી અભિગ્રહ કર્યો છે, કે જ્યાં સુધી પંજાબ પહોંચીને ગુરુદેવની આજ્ઞા પૂર્ણ ન કરું ત્યાં સુધી મીઠાઈ તથા ચોખાનો ત્યાગ છે. આવા ત્યાગી અને કૃપાળુ ગુરુજીનો ઉપકાર પંજાબ કેમ ભૂલી શકે ? બિકાનેરની ઉપેક્ષા કરીને પંજાબની ચિંતા કરવી એ ગુરુદેવની કેવી ભારે કૃપાદષ્ટિ છે. પંજાબ શ્રીસંઘ એવા ગુરુદેવનાં ચરણકમલો પર ન્યોછાવર છે. ખરેખર એઓશ્રી સમુદ્ર છે, કૃપાના સમુદ્ર છે, ક્ષમા અને તપના સમુદ્ર છે. આપણે પુણ્યપ્રતાપી છીએ કે આવા ગુરુવરની છત્રછાયા આપણને મળી રહી છે.

કારતક સુદ ચતુર્દશીના દિવસે ગણિશ્રી જનકવિજયજીએ મનોહર વ્યાખ્યાન આપ્યું. ગુરુદેવે કહ્યું, ચાતુર્માસમાં અમારાથી કોઈ કટુ શબ્દ આદિ કહેવાયો હોય તો મિચ્છામિ દુક્કડં કરું છું. ઉત્તરમાં શ્રીસંઘે પણ ક્ષમાપ્રાર્થના કરી. જન્મભૂમિ પાલીમાં ચાતુર્માસ ખૂબ આનંદ-ઉલ્લાસ-

પૂર્વક થયું. તપશ્ચર્યાઓ ઘણી થઈ. દર્શનાર્થી લાઈ-બહેનોની ભક્તિ પણ સંઘે રૂઢી રીતે કરી. પૂજ્ય આચાર્યશ્રી પોતાના મહાન ત્યાગી રત્ન શાંતભૂતિ, સેવાપ્રિય, સાદાઈના રસિયા, પરમ ગુરુભક્ત અને શાસનદીપકને માટે જન્મભૂમિ અને પાલીશ્રીસંઘને ગૌરવ હતું.

કારતક સુદ પૂર્ણિમાને રોજ પાલીથી દોઢ માઈલ દૂર બીખરી સ્થાન છે ત્યાં મેળો ભરાય છે. અહીં પ્રભુ પાર્શ્વનાથ ભગવાનનું શિખરબંધ મંદિર છે. નગરની બહાર તળાવ પર શેઠ કાનમલજી સિંગીએ બેલાખ રૂપિયા ખરચીને આદીશ્વર ભગવાનનું મંદિર બનાવરાવ્યું છે. મંદિરની આરે તરફ ધર્મશાળા પણ તેમણે જ બનાવરાવી છે. આ ઉપરાંત પચાસ હજાર રૂપિયા મંદિરના નિભાવ માટે પણ આપ્યા છે. શ્રી કાનમલજી સિંગીએ પણ ગુજરાતી કટરામાં ચૌરાસી ગચ્છના ઉચાશ્રયનો મૂળમાંથી જીર્ણોદ્ધાર કરીને નવીન રૂપમાં નિર્માણ કરાવેલ છે. પરંતુ સિંગીજી કીર્તિ આદિથી એવા તો નિઃસ્પૃહ રહ્યા છે કે પોતાના નામનો પાપાણુલેખ પણ લગાવવા દીધો નથી. આવા નિઃસ્પૃહ દાની ધન્યવાદને પાત્ર છે. આવા દાનના દીવાના, એવા દાનના મતવાલા વિરલ જ મળે છે.

ધન્ય છે એવા ધર્મની પૂંજી કમાનાર દાનવીરને !

૪૭. તીર્થયાત્રા ને

સફળ ઓપરેશન

પાલીથી વિહાર કરી ગુંદોચ, ચાંચોડી, ખાંડ, વરકાણા, સાહડી થઈને ગુરુદેવ રાણકપુર પધાર્યા. રાણકપુરનું ભવ્ય મંદિર જગપ્રસિદ્ધ કલાત્મક મંદિર છે. જંગલમાં મંગલ છે. આ ભવ્ય મંદિરમાં ૧૪૪૪ સ્તંભો એવી રીતે આવી રહ્યા છે કે યાત્રિક ગમે ત્યાંથી ભગવાનનાં દર્શન કરી શકે. થોડા વખત પહેલાં શ્રીમાન શેઠ કસ્તૂરભાઈ લાલભાઈની પ્રેરણાથી શ્રી આણંદજી કલ્યાણજીની પેઢીએ આ મંદિરનો જીર્ણોદ્ધાર લાખો રૂપિયા ખર્ચીને કર્યો છે. ગુહેરુવે આ આ તીર્થની ભાવપૂર્વક યાત્રા કરી અને કલાકારીગીરીની ભવ્યતાનું દર્શન કર્યું. અહીંથી ગ્રામાનુગ્રામ વિચરતા ઉદયપુર પધાર્યા. ઉદયપુરની બહાર જૈન ધર્મશાળામાં રાત્રિના વિશ્રામ કરીને કાયા, પ્રાસાદિ થઈને શ્રી કેશરિયાનાથના દર્શનનો લાલ લીધો. સંકાન્તિ પણ અહીં મનાવવામાં આવી.

આ પ્રસંગે પંજાબ, યુ. પી., ડુંગરપુર, આશાપુર આદિના ભાઈઓ સંકાંતિના અવસર પર આવ્યા હતા. બધાએ પોતાનાં ગામોમાં પધારવાની વિનંતિ કરી. ગણિવર શ્રી જનકવિજયજીનાં ભાષણો થયાં. ત્રણ દિવસની સ્થિરતામાં

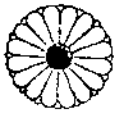
યાત્રાને લાભ લીધો. ત્યાંથી પાછા ઉદયપુર પધાર્યા. શ્રી મનોહરલાલજી આદિ શ્રીસંઘની વિનંતિથી ઉદયપુરમાં મોતિયાનું સફળ ઓપરેશન થયું. સંક્રાન્તિ ઉત્સવ પણ અહીં થયો. ઉદયપુરથી વિહાર કરીને દેલવાડા થઈ ફરી પાછા સાદડી પધાર્યા. અહીં મુનિવરશ્રી વલ્લભદત્તવિજયજી મહારાજ, શ્રી મુક્તિવિજયજી મહારાજ, શ્રીહરિહરવિજયજી મહારાજ તથા નિરંજનવિજયજી મહારાજ આદિનો મેળાપ થયો.

ગુરુદેવના મોતિયાના ઓપરેશન વખતે મેવાડ મહા-સલાના પ્રમુખ શેઠ મનોહરલાલજી ચતુર આદિ તથા હોસ્પિટલના માન્ય ડોક્ટર શ્રી દૌલતસિંહજીએ મહાન સેવાનો લાભ લીધો. આ સિવાય શ્રી હિંમતસિંહજી એડવોકેટ નાગૌરી તથા શ્રી મોહનલાલજી આદિએ પણ ગુરુદેવની સેવાનો પૂર્ણ લાભ લીધો. શ્રી ચતુરસિંહજી નાહર, શ્રી કિશનલાલજી દલાલ પણ સમયે સમયે સુખ-શાતાનું ધ્યાન રાખતા હતા. આ સમયે વિહાર કરીને મુનિશ્રી વલ્લભદત્તવિજયજી, મુનિશ્રી રામવિજયજી તથા મુનિશ્રી મોતીવિજયજી આદિ કેશરિયાજી તીર્થની યાત્રા કરીને અહીં પહોંચી ગયા હતા.

અહીંથી વિહાર કરીને ખારચી, સોજત આદિ નગરોને લાભ પહોંચાડતા ગુરુવર ખ્યાવર પધાર્યા. અમૂત-પૂર્વ ઉદ્દાસ તથા ભક્તિભાવપૂર્વક પ્રવેશ થયો. શબ્દિવર શ્રીજનકવિજયજીનાં ખજારમાં બહેર વ્યાખ્યાનો થયાં.

સર્વ કામના લોકોએ ખૂબ લાલ લીધો. સંક્રાંતિ દિવસ પણ અહીં ઊજવવામાં આવ્યો. ચૈત્રમાસનો પ્રારંભ થયો. સંક્રાંતિ ઉત્સવમાં આગ્રા, દિલ્હી, હોશિયારપુર, જયપુર, બિકાનેર, મારવાડ જંકશન, સોજત, પાલી, અંબાલા આદિના લાઈઓ મોટી સંખ્યામાં આવ્યા હતા. આગ્રા તથા જયપુરના લાઈઓએ ચાતુર્માસ માટે ભક્તિપૂર્ણ પ્રાર્થનાઓ કરી. દિલ્હીના લાઈઓ પણ પ્રાર્થના કરવા આવ્યા હતા. ગુરુશ્રીએ ફરમાવ્યું કે જયપુરમાં મેષ સંક્રાંતિ, મોટા મહારાજશ્રીની જયંતી, શ્રીમહારવીરજયંતી તથા નવપદની ઝોળીની ભાવના છે. ચાતુર્માસ તો આગ્રાની ભાવના છે. આગળ તો જ્ઞાની બાણે. પછી મંગલિયાવાસ સરાધના થઈને અજમેર પધાર્યા. ધ્રુમધામપૂર્વક પ્રવેશ થયો. અહીં પ્રવર્તક સોમવિજયજી મહારાજ, મુનિ ઉમેદવિજયજી મહારાજ આદિને મેળાપ થયો. હુધિયાના આદિથી લાઈઓ દર્શનાર્થ આવ્યા. હરજીઆમથી સંઘપતિશ્રી સાકલચંદજીના સંરક્ષણમાં શ્રીસમેતશિષ્યરજીનો યાત્રાસંઘ જતાં જતાં મધ્ય માર્ગમાં અજમેર ઊતર્યા. શ્રીસંઘે સુંદર સ્વાગત કર્યું. જયપુરના આગેવાનોએ ફરી ચાતુર્માસ માટે વિનંતિ કરી.

અજમેરના મંદિર તેમ જ દાદાવાડીની આશાતનાઓ રોકવાને માટે ગુરુમહારાજ, શ્રીગણિવચં જનકવિજયજી મહારાજ તેમ જ જનતાની રૂબરૂ શ્રીસંઘે સર્વસંમત નિર્ણય લીધો. આથી આબાલવૃદ્ધને આનંદ થયો. ગુરુદેવના પ્રયાસોની સફળતા માટે જયજયકાર થઈ રહ્યો.

૪૮. જયપુરમાં વિધવિધ ઉત્સવો

આપણા ચરિત્રનાયક આચાર્યશ્રી વિજયસમુદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ જયપુરના આગેવાનોની વારંવારની વિનંતિને માન આપીને મદનગંજ આદિ થઈને જયપુર પધાર્યા.

ચૈત્ર સુદ ૧ ગુરુવાર તા. ૯ એપ્રિલ ૧૯૫૬ના દિવસે શ્રીસંઘે આપનું ભગ્ય સ્વાગત કર્યું.

સ્વાગત ગુલૂસ પ્રાતઃ સાડાસાત બજે રામલીલા પ્રાઈંડથી શરૂ થઈને ચૌડા રસ્તા, ત્રિપોલિયા બજાર, ઝવેરી બજાર થઈને આત્માનંદ સભાભવનમાં પહોંચ્યું.

ગુલૂસમાં હાથી, બન્ડ બ્યાવર ને જયપુરની ભજન-મંડળી સાથે બે ઘોડાગાડીઓમાં ન્યાયામ્ભોનિધિ ગુરુભગવંત શ્રી વિજયાનંદસૂરિજી મહારાજ તથા પંજબકેસરી શ્રીમદ્ વિજયવલ્લભસૂરિજી મહારાજના ફોટાઓ હતા. સભાભવનમાં વ્યાખ્યાનાદિ થયાં. શ્રી હીરાલાલજી વૈદ તથા શ્રી કસ્તૂર-મલજી શાહનાં સ્વાગતભાષણ થયાં. આચાર્યશ્રી ગુરુદેવે જવાબમાં જણાવ્યું કે અહીં કેટલાયે ભાગ્યશાળી મહાનુભાવો થઈ ગયા છે. તેમાં માન્યવર શ્રી ગુલાબચંદજી હદ્દા M. A. તો જૈન કોન્ફરન્સના સ્થાપક અને પિતા હતા. પૂ. ગુરુદેવ શ્રી વિજયવલ્લભસૂરિ પ્રત્યે તેમને ખૂબ ભક્તિભાવ હતો.

તેમણે ધાર્મિક અને સામાજિક સુધારને માટે જીવનભર સેવા કરી હતી. અહીં આયંબિલ ખાતું છે પણ આત્માને નિર્મળ બનાવવા માટે સ્વાધ્યાય મંદિર નથી. મધ્યમ વર્ગના સમુત્કર્ષ ને રોજરોટી માટે ઉદ્યોગશાળાની પણ ઘણી જરૂર છે.

જયપુર ભારતવર્ષનું પેરિસ કહેવાય છે. આજ પણ તે રાજસ્થાનની રાજધાની છે.

સૌભાગ્યથી આ દિવસે જ દાદાગુરુ શ્રી વિજયાનંદ સૂરીશ્વરજી મહારાજની જન્મજયંતી હતી. ઉત્સવ ખૂબ ધામધૂમપૂર્વક ઊજવવામાં આવ્યો.

જયપુરમાં જલંધરથી સિદ્ધાચલની યાત્રા કરવા જતો સંઘ આવી પહોંચ્યો. લાલા ખંસીલાલ ખંડેલવાલ તેમ જ લાલા દેવીચંદજી બાબુરામજી સંઘનું નેતૃત્વ કરી રહ્યા હતા. જયપુરમાં આ યાત્રાસંઘનું લગ્ન સ્વાગત થયું. શ્રીગણિવર્ષ જનકવિજયજીનું આદર્શ નગરમાં વ્યાખ્યાન થયું.

સુનિશ્રી જયવિજયજી (પન્યાસ) સાદડી ચાતુર્માસ કરીને પ્રતાપગઢ આદિ થઈને જયપુર આવી મળ્યા. અહીં નવપદની ઓળીની આરાધના આનંદપૂર્વક થઈ.

શ્રીમહાવીર જન્મ કલ્યાણક ચૈત્ર સુદ ૧૩ના રોજ શ્વેતાંબર, દિગંબર, સ્થાનકવાસી તથા તેરાપંથી ચારે સંપ્રદાયોએ સાથે મળી સમારોહપૂર્વક ઊજવ્યું. આ જયંતી

ઉત્સવમાં હજારો ભાવિકોએ ભાગ લીધો. ગણિવર્યશ્રી જનકવિજયજી મહારાજ તથા વિદ્વાનોનાં ભાષણો થયાં. દિગંબર ભાઈએ તરફથી પ્રભુની રથયાત્રાનું મહાન જુલૂસ કાઢવામાં આવ્યું.

દિલ્હી શ્રીસંઘના પંજાબી તેમ જ ગુજરાતી સાઠ-સિત્તેર ભાઈઓ મળીને દિલ્હી ચાતુર્માસ કરવા વિનંતિ કરવા આવ્યા. તેઓની વિનંતિ આગ્રહભરી અને ભક્તિપૂર્ણ હતી. આગ્રાથી પણ લાલા હીવાનચંદજી, લાલા કપૂરચંદજી, લાલા લાભચંદજી વગરે ત્રીસ પાંત્રીસ ભાઈઓ વિનંતિ કરવા આવ્યા. જયપુર શ્રીસંઘ તપાગચ્છ, ખરતરગચ્છ આદિના ભાઈઓએ જયપુરના ચોમાસા માટે વિનંતી કરી. આગ્રા શ્રીસંઘ બે વાર વિનંતી કરવા આવી ગયો. ગુરુદેવે આગ્રા શ્રીસંઘની વિનંતી માન્ય રાખી. આગ્રાના ભક્ત-જનોને ખૂબ આનંદ થયો. અહીં એક માસ કલ્પ કરીને આગ્રા તરફ વિહાર કર્યો. વિહારને સમયે ખરતરગચ્છીય વિદુષી સાધ્વીશ્રી વિચક્ષણશ્રી આદિ સાધ્વીઓ, ખન્ને ગચ્છનાં શ્રાવકો-શ્રાવિકાઓનો વિશાળ સમુદાય દૂર સુધી પહોંચાડવા માટે આવ્યો. પુનઃ પધારવા માટે વિનંતી પણ કરી.

તપાગચ્છ શ્રીસંઘના સેક્રેટરી શ્રી હીરાચંદજી વેદ ઘણા કુશળ કાર્યકર્તા છે. તેમણે પુનઃ ચાતુર્માસ માટે વિનંતી કરી. તેમના આગ્રહને માન આપીને ગુરુદેવે

મુનિશ્રી જયવિજયજી (પન્થાસ) તથા શ્રી જયન્તવિજયજી-
ને જયપુર ચાતુર્માસ કરવા આજ્ઞા આપી. જયપુરના સંઘમાં
આનંદ આનંદ થઈ રહ્યો. જયપુરમાં ગણિવર મુનિરત્ન
શ્રીજનકવિજયજીએ સાધર્મિક ભાઈઓના ઉત્કર્ષ માટે
મુંબઈની જેમ પૈસા ફાંડની યોજનાનો ઉપદેશ કર્યો તેની
બહુ અસર થઈ. સંઘે એકસો પેટીઓ તૈયાર કરાવીને
ઘેરે ઘેરે આપવા પ્રબંધ કર્યો. પૂ. આચાર્યશ્રીને ખૂબ
આનંદ થયો. અહીંથી વિહાર કરી આદર્શનગર પધાર્યા.
દાદાવાડી દર્શન કરી દિલ્હી સંઘના સાઠ ભાઈઓનું ડેપ્યુ-
ટેશન આપ્યું હતું. તેમાં દિલ્હીનિવાસી ભાઈઓ ઉપરાંત
પંજાબી, મારવાડી, ગુજરાતી તથા સૌરાષ્ટ્રવાસી દિલ્હી-
નિવાસી ભાઈઓ પણ આવ્યા હતા. ભાઈ દેવરાજજીએ
દિલ્હી સંઘની ચાતુર્માસ માટેની વિનંતી વાંચી સંભળાવી.
આપણા ચરિત્રનાયકે તેઓને સાંત્વન આપ્યું અને દિલ્હીની
ભાવના હૃદયમાં છે તેની ખાતરી આપી.

જયપુરથી વિહાર કરી આસપાસનાં ગ્રામોમાં ધર્મ-
બોધ આપતા આપતા જોઈ સુદ્ધિ ર તા. ૮-૬-૫૫ સોમવારના
રોજ ભરતપુર પધાર્યા. અહીં ઓસવાળ, પલ્લીવાળ અને
શ્રીમાળોનાં સો દોઢસો ઘર, ચાર મંદિર શ્વેતાંબરોનાં,
એ મંદિર દિગંબરોનાં છે. જોઈ સુદ્ધિ ૬ તા. ૧૨-૬-૫૫
શુક્રવારે આગ્રા, જોગીપુરા દાદાવાડીમાં સ્થિરતા કરી. અહીં
શ્રીમહાવીર સ્વામીનું મંદિર, જગદ્ગુરુ શ્રી વિજયહીરસૂરી-
શ્વરની ચરણપાદુકા, ન્યાયામ્હોનિધિ જૈનાચાર્ય શ્રી વિજયા-

નંદસૂરીશ્વરની મૂર્તિ તથા કોટની બહાર દાદાશ્રી જિન-
કુશળ સૂરીશ્વરજી મહારાજની એક દેરીમાં ચરણપાદુકા છે.

આગ્રાનાં ભાઈ-બહેનો દર્શનાર્થ આવતાં રહ્યાં.
દાદાવાડીની ખાલી જમીનમાં એકાદ વિદ્યાધામ ગુરુકુળ
માટે આચાર્યશ્રીએ પ્રેરણા કરી.

હૃદયની ઝંખના

જ્યાં સુધી આ નાડીમાં લોહી ફરે છે, હૃદયના ધગકારા
ચાલે છે ત્યાં સુધી એક સ્થળે બેસવાનો નથી. ગુરુદેવની અર્ધ-
શતાબ્દી બજવી, શિયાલકોટના મંદિરની પ્રતિષ્ઠા કરાવી, શ્રી
સિદ્ધાયજની યાત્રા કરવાની ભાવના રાખું છું. યાત્રા કરીને ગુજ-
રાતમાં નહિ પણ મારા પ્રિય પંજાબની રહ્યા માટે પાછો પંજાબ
આવી શ્વાસોચ્છવાસ ચાલતાં સુધી ગુરુદેવનો સંદેશ ગામે ગામે,
શહેરે શહેરે, મંદિરે મંદિરે, ઉપાશ્રયે ઉપાશ્રયે, સંસ્થાએ સંસ્થાએ
પહોંચાડવાની ઝંખના છે. જ્યાં સુધી હાથ-પગ-જખાન સાળાં
છે, ત્યાં સુધી વક્તવિજય વિચરતો રહેશે. આ શરીરથી જેટલું
કાર્ય થાય — જેટલો કસ લેવાય તેટલો લેવો છે.

— વલ્લભસુધાવાણી

૪૯. મારો પ્રાણુપ્યારો પંજળ

આપણા ચરિત્રનાયક જયપુરથી વિહાર કરી ભરતપુર અછનેશ આદિ નાનાં મોટાં ગ્રામોમાં ધર્મબોધ આપતા આગ્રા પધાર્યા. આગ્રામાં ગુરુદેવનું લબ્ધ સ્વાગત કરવામાં આવ્યું.

૨૦૧૬ જેઠ સુદિ ૭ શનિવાર ૧૩ જૂન ૧૯૫૯ના રોજ સ્વાગતજુલૂસ કુલદ્વી બજાર ચોકથી શરૂ થઈને સેવ બજાર, કિનારી બજાર, જોહરી બજાર થઈને રોશન મહોલ્લા જૈન ધર્મશાળામાં પહોંચ્યું.

આ જુલૂસમાં બેન્ડવાજાંઓ, આગ્રા, અંબાલા, બલધર, જયપુર, દિલ્હી આદિથી લગ્નમંડળીઓએ ભક્તિભજનોની ધૂન મચાવી હતી અને હજારો લાઈ-બહેનો તે બેવા ઊમટી પડ્યાં હતાં. બે હાથીના રથમાં જગદ્ગુરુદેવ શ્રીમદ્ વિજયહીરસૂરીશ્વરજી મહારાજ તથા છ હરણોના રથમાં શ્રી વિજયાનંદસૂરીશ્વરજી મહારાજની તસવીરો ધિરાજમાન કરવામાં આવી હતી. પંજળભરના તથા બિકાનેર, જયપુર, દિલ્હી આદિના સેંઠડો ભાવિક પધાર્યા હતા. બજારો ચાંદનીઓથી શણગારવામાં આવી હતી. રસ્તામાં ભક્તજનોએ છ જગ્યાએ છાશ(સાકરમિશ્રિત)ની તથા છ જગ્યાએ પાણીની વ્યવસ્થા કરી હતી.

શ્રીચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ મંદિરનાં દર્શન કરી ભવ્ય મંડપમાં પધાર્યા ત્યારે લોકોએ જયનાદોથી વધાવ્યા હતા.

સ્વાગત, ભજન અને ગણિવરના પ્રવચન પછી શ્રીસંઘના તરફથી અભિનંદન પત્ર આપવામાં આવ્યું. અભિનંદનપત્રનો જવાબ આપતાં ગુરુદેવે કહ્યું કે મારું આપ શ્રીસંઘે જે સન્માન કર્યું છે તે મારું નથી પણ સ્વ. ગુરુભગવાનનું હું માનું છું. હું તો એ ગુરુદેવનો અદનામાં અદનો સિપાઈ છું. હું આ અભિનંદનપત્ર ગુરુદેવના ચરણકમળમાં અર્પણ કરું છું, એમ કહી એ અભિનંદનપત્ર ગુરુદેવની તસ્વીર સામે મૂકી દઈને સંતોષ અનુભવ્યો. જનતાએ ગુરુદેવોના જયનાદથી મંડપને ગળતી મૂક્યો. સ્વાગતમાં ત્રણે સંપ્રદાયોનાં ભાઈ-બહેનો ઉપસ્થિત હતાં. દિલ્હી શ્રીસંઘના ૭૦-૮૦ ભાઈઓએ ચાતુર્માસ માટે પ્રાર્થના કરી. જેઠ સુદ અષ્ટમી રવિવારના દિવસે દાદાગુરુ શ્રી વિજયાનંદસૂરિજી મહારાજની જયન્તી કવિરતન પ્રસિદ્ધ વક્તા આર્યસમાજના અધ્યક્ષ પંડિત શ્રી હરિશંકરજીની અધ્યક્ષતામાં ઊજવવામાં આવી. સ્થાનકવાસી સંપ્રદાયના ઉપાધ્યાય કવિવર મુનિવર શ્રી અમરમુનિજીનું પ્રવચન ઘણું માર્મિક હતું. અધ્યક્ષ મહોદયનું ભાષણ પણ વિદ્વત્તાપૂર્ણ થયું. ગુજરાંવાલા આદિ શહેરોનાં અનેક ઉત્સાહી જૈન પરિવાર આ આગ્રાનગરમાં સ્થાયી રૂપે વસી ગયાં હતાં. તેઓ આ નગરીમાં શ્રીસંઘમાં એવો જ ઉત્સાહ સંચારિત કરવાની અભિલાષા રાખતાં હતાં.

શ્રીચિન્તામણિ પાર્શ્વનાથ ભગવાનના મંદિરમાં તથા બીજે પણ જે આશાતના થઈ રહી હતી તે તરફ શ્રીસંઘનું ધ્યાન આકર્ષિત કર્યું હતું. આ મંદિરનો જીર્ણોદ્ધાર પણ આપણા ચરિત્રનાયક ગુરુદેવના ઉપદેશથી થયો હતો.

ગુરુરાજના દર્શનાર્થે તેમ જ સંક્રાંતિનો સંદેશ સાંભળવા અને વિનંતી કરવા માટે હુધિયાનાથી શ્રી આત્માનંદ જૈન સભાના નેતૃત્વમાં એક ખાસ સ્પેશિયલ ટ્રેન આગ્રા આવી હતી. ભવ્ય જીવો તારણદાર ગુરુને શરણે આવ્યા હતા. પર્યુષણ પર્વના અવસર પર અક્ષયનિધિ તપની આરાધના અતિરમ્ભતા તથા ભવ્યતાના વાતાવરણમાં કરાવવામાં આવી. પંજબ શ્રીસંઘની પંજબ જલદી પધારવા અને ગુરુદેવના પ્યારા પંજબની રખવાળી કરવાની ભક્તિભાવભરી વિનંતીને જવાબ આપતાં આપણા ચરિત્રનાયકે હૃદયના ભાવપૂર્વક ગુરુભક્તોને સાંત્વન આપતાં કહ્યું કે—

“ભાગ્યશાળી ગુરુદેવના અનન્ય ભક્તો, તમારી ભક્તિની તો ભારતમાં ભારે પ્રશંસા થાય છે. તમે જાણો છો કે પંજબ મારો છે અને હું પંજબનો છું. મારા પ્રાણ પંજબને માટે જ છે. આગ્રામાં આવી ગયો છું તો પંજબ-પ્રવેશમાં હવે અધિક સમય નહિ લાગે. આપ સૌ ધૈર્ય રાખો. સ્વર્ગવાસી ગુરુદેવ આચાર્ય ભગવંત શ્રીમદ્ વિજય વલ્લભસૂરિજી મહારાજશ્રીની આજ્ઞાનું પાલન જલદીમાં જલદી કરવાને માટે હું વચનબદ્ધ છું. જ્યાં સુધી આ શરીરમાં દમ છે, ત્યાં સુધી હું ગુરુદેવની આજ્ઞાનું પાલન

કરવાને માટે સદાસર્વદા સાવધ રહીશ. તે માટે મારામાં પૂર્ણ વિશ્વાસ રાખો.”

કલકત્તાથી ગુરુભક્તશ્રી મોહનલાલજી કર્ણાવટ અચા-
નકે દર્શનાર્થે આવ્યા. તેમની ઇચ્છા ઘણા વખતથી દર્શ-
નાર્થે માટે હતી પણ અવાતું નહોતું. બિકાનેરમાં તેમનાં
માતાજી પડી ગયાં હોવાથી બિકાનેર જતાં અહીં ઊતરી
ગયા. તેમણે આચાર્યશ્રીને વિનંતી કરી કે આપશ્રી કલકત્તા
પધારો—સમેતશિખરની યાત્રા થશે. શ્રીસંઘને આપના
પધારવાથી પ્રેરણા મળશે.

પૂ. સ્વ. ગુરુદેવશ્રી આચાર્ય લગવંતની પાંચમી
સ્વર્ગારોહણતિથિના ઉપલક્ષમાં શ્રી આત્મવલ્લભ પંજાબી
જૈનશ્રી સંઘ તરફથી ૧૯ સંસ્થાઓને ૧૭ જેટલાં પુસ્તકો
લેટ આપવામાં આવ્યાં હતાં.

અહીં મુંબઈથી સ્વયંસેવક મંડળની સ્પેશિયલ આવી
તેમાં ૫૫૦ લાઈ-બહેનો હતાં. શ્રી મોહનલાલ દીપચંદ
ચોકસી, શ્રી કેશવલાલ દલસુખભાઈ, શ્રી જેસીંગલાલ
ઉગરચંદ, શ્રી નવીનચંદ્ર ભોગીલાલ ઝવેરી આદિ હતા.
માંગલિક સંભળાવ્યું. વાસક્ષેપ લીધો. બીજાં ૩૫૦ લાઈ-
બહેનોનો સંઘ પણ દર્શનાર્થે આવ્યો. આ ઉપરાંત સુરત,
અમદાવાદ, જાવાલ, રાજગઢ, અલીરાજપુર, કચ્છ આદિના
સંઘો આવ્યા હતા.

જામનગરનિવાસી શેઠ ધીરજલાલભાઈ સુતરિયા એરો-
પ્લેનમાં દિલ્હી આવ્યા અને વખત ન હોવાથી મોટર

દ્વારા દર્શનાર્થે આંખ્યા હતા. સાથે લાલા રતનચંદ્રજી, લાલા ઘનશ્યામજી, લાલા કુંજલાલજી આંખ્યા હતા. શ્રી ધીરજલાલભાઈએ જામનગર પધારવા વિનંતિ હતી.

ધર્મના પસાયે ગુરુદેવની પ્રેરણા તથા કૃપાથી એ નિશ્ચિત થયું કે મહાવીરજયંતી, સંવત્સરી, અનન્ત ચૌદશ, ભાદરવા સુદિ પંચમી, ઋષિપંચમીના દિવસોમાં કસાઈખાનાં બંધ રહેશે. આ આગ્રા નગરપાલિકાનું સર્વશ્રેષ્ઠ કાર્ય હતું, પ્રતિવર્ષને માટે આ નિર્ણય હતો. ભાદરવા સુદિ ૧૧ ના રોજ જગદ્ગુરુ વિજયહીરસૂરીશ્વરજી મહારાજની પુણ્યતિથિ (જયંતી) શ્રી વીરેન્દ્રકુમાર જૈન મુંસિફની અધ્યક્ષતામાં ધૂમધામથી ઊજવવામાં આવી.

અંબાલા કોલેજના પ્રોફેસર ગુરુભક્ત શ્રી પૃથ્વીરાજ જૈનની અધ્યક્ષતામાં ગુરુકુળ ગુજરાંવાલાના ભૂતપૂર્વ છાત્રોનું સંમેલન મળ્યું. સ્નેહવૃદ્ધિ તેમ જ વાર્તાલાપ આદિ નવીન સમાજોદ્ધારક કાર્યક્રમોની યોજના થઈ. ભૂતપૂર્વ છાત્રો તથા કાર્યકરોને ગુરુમહારાજના પરમ પુનિત સંદેશનો લાલ મળ્યો.

ગુરુમહારાજના લોહામંડીના ઉપાશ્રયે પધારવાથી શ્રી કવિવર ઉપાધ્યાયશ્રી અમરમુનિજીના શ્રી વલ્લભજયંતીના પ્રવચન તથા પ્રત્યેક શુભ અવસર પર પરસ્પર મિલનથી બંને સંપ્રદાયોમા પ્રેમનું વાતાવરણ પ્રસારિત થયું. કાર્તિક સુદે બીજ(ભાઈબીજ)ના રોજ ગુરુદેવ આચાર્ય

ભગવંત શ્રીમદ્ વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજી મહારાજની જન્મ-
જયંતી મહાન સમારોહપૂર્વક ઊજવવામાં આવી. સ્થાનકવાસી
સમાજના અગ્રગણ્ય માનનીય ઉપાધ્યાય કવિવરશ્રી અમર-
સુનિજી મહારાજે ગુરુદેવના જીવન પર મનનીય તેમ જ
પ્રભાવશાળી પ્રવચન કરતાં જણાવ્યું કે—

“તમે આચાર્ય વિજયવલ્લભ સૂરિજીને માત્ર પંજાબના
કરીને સંકુચિતતા ન દર્શાવો. તેઓ તો પંજાબ-રાજસ્થાન-
ગુજરાત-આદિના સમુદ્ધારક હતા તેમ જ તેઓ તો વિશ્વના
હતા. તેઓશ્રીની સેવાઓ માત્ર ભૂતિપૂજક સમાજ પૂરતી
ન હતી પણ તેઓ તો વિશ્વનું કલ્યાણ ધ્યેય હતા.
મુંબઈમાં મધ્યમ વર્ગના સમુત્કર્ષ માટે જૈફ ઉંમરે જે
પ્રતિજ્ઞા લીધી હતી, તે તેઓશ્રીની સમાજના કલ્યાણ માટેની
ઝંખનાનું પરિણામ હતું. અન્તિમ સમયે તેઓશ્રીની એ
ઉચ્ચ ભાવના હતી કે જૈન સંપ્રદાયના ચારે દિશકાઓ
એકત્ર થઈને ભગવાન મહાવીરના ઝંડા નીચે આવીને
સમાજનું ઉત્થાન કરે. તેઓ તો જૈનદર્શનની ઝગમગતી
જ્યોત આપણા હાથમાં આપીને તેને વિશેષ પ્રજ્વલિત
રાખવા સમય સમય પર તેમાં તેલરૂપી સમાજકલ્યાણનાં
કાર્યો કરી ધર્મનાં અજવાળાં પાથરી શાસનનો જયજયકાર
કરવા કહી ગયા છે. તેઓશ્રીના આદર્શ પર ચાલીને જયંતી
મનાવવાનું સાર્થક કરીએ.”

સંવત ૧૯૯૫માં મહાવીરજયંતીના પ્રસંગ પર અંબા-
લામાં તેમનું મિલન થયું હતું. તેની તેઓશ્રીએ યાદ આપી

હતી. તેઓશ્રીએ પોતાના પ્રવચનથી સભાને મુગ્ધ કરી હતી. ગણિવર્યાશ્રી જનકવિજયજી, શ્રી ખલવંતવિજયજી (પન્યાસ), શ્રી ન્યાયવિજયજી (પન્યાસ) આદિના ભક્તિભાવ-પૂર્વકનાં પ્રવચનો થયાં.

ઉદયપુરથી મેવાડ મહાસભાના અધ્યક્ષ શેઠ મનોહર-લાલજી ચતુર આદિ આ અવસર પર પધાર્યા હતા. ખપોરના (ખિકાનેરનિવાસી) કલકત્તાથી કવિશ્રી રિષભચંદજી ડાગારચિત ગુરુદેવની અષ્ટપ્રકારી પૂજા ખૂબ ભક્તિપૂર્વક ભણાવવામાં આવી. શ્રી ડાગાજી પોતે કલકત્તાથી અહીં આવ્યા હતા અને પ્રથમવાર રાગરાગિણી સહિત આ પૂજા ભણાવવામાં આવી હતી. જનતાને ખૂબ પ્રસન્નતા થઈ. મેવાડ મહાસભાના અધ્યક્ષ શ્રી મનોહરલાલજીએ પ્રસન્ન થઈને પૂજાની એક હજાર પ્રતિઓ પોતાની તરફથી છપાવવાની ઘોષણા કરી.

આ રીતે આશ્રાતું ચાતુર્માસ ખૂબ આનંદ-ઉલ્લાસમાં પૂર્ણ થયું. તપશ્ચર્યા પણ ઘણી સારી થઈ. ઊપજ પણ સારી થઈ અને પંજાબી ભક્તજનો તથા આશ્રાનિવાસી બહેનભાઈઓને ખૂબ આનંદ થયો.

મધુરાં મિલન

આસો સુદિ એકમ તા. ૩-૧૦-૫૯ શનિવારના રોજ સ્થાનકવાસી ઉપાધ્યાય કવિ મુનિરાજશ્રી અમર-મુનિજી તથા તેમના સુયોગ્ય શિષ્ય મુનિરાજશ્રી વિજય-મુનિના આગ્રહથી લોહામંડી સ્થાનકમાં આપણા ચરિત્ર-

નાયક આચાર્યશ્રી મુનિમંડળ સહિત ગયા. તેઓ ખૂબ પ્રસન્ન થયા, સ્વાગત કર્યું. અચાનક જવાનું થયું તેથી આશ્ચર્ય પામ્યા અને બોલી બેઠ્યા કે અમને ખબર નહિ કે તમે આવવાના છો. કલાક સુધી પરસ્પર આનંદપૂર્વક વાતચીત થઈ. સાહિત્યપ્રચાર, ધર્મપ્રભાવના અને સમાજ-કલ્યાણના વિષયમાં પરામર્શ થયો. આ ઉપાશ્રય મુનિરત્ન પૂજ્યપાદશ્રી રતનચંદ્ર મહારાજનો કહેવાય છે. શ્રીમદ્ આત્મારામજી મહારાજ સ્થાનકવાસીપણામાં અહીં આગ્રામાં આ ઉપાશ્રયમાં મુનિરત્ન પૂ. શ્રી રતનચંદ્રજી મહારાજ પાસે આગમના અભ્યાસ માટે આવતા અને થોડો વખત અભ્યાસ માટે સ્થિરતા કરી હતી. હવે આ નવો બન્યો છે. આ સ્થાનકની ભીંતો પર નવકાર મહામંત્ર તથા ભક્તામરના ૪૮ શ્લોકો સોનેરી અક્ષરમાં અંકિત થયેલા છે. આ ઉપરાંત અઢી દ્વીપ - જમ્બુદ્વીપ - છલેશ્યા મધુ બિંદુ, ચૌદ રાજ લોક - ગિરનાર - અષ્ટાપદ, સમેતશિખર, પાવાપુરી, ચંપાપુરી આદિનાં કલાત્મક ચિત્રો પણ દર્શનીય છે. ભગવાન મહાવીર સ્વામીના દીક્ષાના પ્રસંગોનાં ચિત્રો પણ છે. આ બધું સાથે રહીને બતાવ્યું. તેમના આગ્રહથી મુનિશ્રી જનકવિજયજીએ વ્યાખ્યાન આપ્યું. સાથે મુનિશ્રી વિજયમુનિજી પણ બેઠા. આથી ત્યાંના લોકો ઘણા પ્રભાવિત થયા. મુંબઈથી આવેલ શેઠ ગિરધરભાઈ આદિ પણ ઘણા ખુશી થયા. અમારી સાથે લાલા કપૂરચંદ્રજી, લાલા લાલચંદ્રજી, લાલા જયચંદ્રજી હતા. જતાં જતાં અમને અહિંસાદિગ્દર્શન, અમર વાણી, અમર ભારતી, અમર

સાધના ચાર પુસ્તકો લેટ આપ્યાં. જતાં જતાં પૂ. શ્રી રતનચંદ્રજી મહારાજના સમાધિલવનમાં તેમની ચરણ-પાહુકા તથા જન્મથી અંતિમ સંસ્કાર સુધીનાં ચિત્રો પણ જોયાં. આ સ્નેહસંમેલન મધુર મધુર બની ગયું. સાથેના સ્થાનકવાસી ભાઈઓ પણ આપના આવા પ્રેમમય વ્ય-હારથી પ્રભાવિત થયા. જોલના કેદીઓને ઉપદેશ દેવા માટે શ્રી ઉપાધ્યાયજી આદિ તથા આપણા ચરિત્રનાયક પધાર્યા હતા. ઉપદેશનો પ્રભાવ કેદીઓ પર સુંદર પડ્યો. તેઓના મુખ પર પ્રકુલતા, આનંદ અને શાંતિના ભાવ પ્રદર્શિત થતા હતા.

કવીશ્વર અને સૂરીશ્વર બન્નેનું મિલન મધુર મધુર બન્યું. પ્રેમપૂર્ણ વાર્તાલાપ, શ્રી અરિહંતનો જાપ અને જૈન સાધુઓનો તપ અને ત્યાગ ચારે પુરુષાર્થોની પ્રાપ્તિ માટે પુણ્યથી પણ વિશેષ છે.

આ ઉપરાંત સમસ્ત ચાતુર્માસમાં પરસ્પર આવવા-જવાનું થયા કયું. ધર્મસંબંધ ઘનિષ્ઠ બન્યો. વિહારના સમયે લગલગ એક માઈલ સુધી વળાવવા આવ્યા. કેવો અદ્વિતીય પ્રેમ !

શ્રી પાર્શ્વનાથ જૈન વિદ્યાલય વરકાણાના નિયામક શ્રી સંપતરાયજી ભણુસાળી આદિ ફિરોજખાદ જઈને દર્શનાર્થે આવ્યા હતા. ફિરોજખાદના રાજસ્થાની ભાઈ-ઓએ રૂ. ૬,૦૦૦ વિદ્યાલયને સહાયતારૂપે કરી આપ્યા.

ભણુશાળીજી સંગીતમંડળી લઈને લોહામંડી ગયા. અહીં વ્યાખ્યાન પછી ભજન વગેરે થયાં અને શ્રી ભણુ-શાળીજીએ સંગઠન પર ભાષણ આપ્યું. વિદ્યાર્થીઓ વગેરેને મીઠાઈના પડા આપ્યા. શ્રોતાઓને ભક્તિ-ભજનોથી ખૂબ આનંદ થયો.

ભરતપુરમાં પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ

આગાના શ્રીસંઘે ગુરુવરને ભવ્ય વિદાય આપી. ૨૦૧૬ માગશર વદ ૪ તા. ૨૦-૧૧-૫૫ ના વિહાર કરી શાહદરા, એન્માદપુર, મહમદપુરા થઈ ફિરોજાબાદ પધાર્યા. સામૈયા સાથે પ્રવેશ થયો, વ્યાખ્યાન થયું. પ્રભાવના થઈ. આગ્રાથી લાલા દીવાનચંદ્રજી, લાલા કપૂરચંદજી, લાલા સરદારીલાલજી આદિ દર્શનાર્થે આવ્યા. અહીં વિહાર કરી મખનપુર, શિકોહાબાદ આવ્યા. અહીં શિવગંજનિવાસી શ્રી કૃતેહચંદજી સંઘપતિ શૌરીપુરથી યાત્રા કરી દર્શનાર્થે આવ્યા.

નશીરપુર થઈ શૌરીપુર પધાર્યા. રસ્તો જંગલમાં હતો. જમના નદીને પુલ ઊતરી વટેશ્વર થઈ શૌરીપુર આવ્યા. લાલા કરોડીમલ, લાલા કસ્તૂરચંદજી, લાલા ભૂપતસિંહજી આદિ સાથે આવ્યા. સામૈયું કયું. ફિરોજાબાદથી શ્રી. જુગરાજજી સાઈકલ પર રસ્તામાં આવતા જતા રહ્યા. શૌરીપુર પણ સાઈકલ પર આવ્યા. યાત્રા કરીને ખૂબ આનંદ થયો. દાદા જિનદત્તસૂરિ તથા અકબરપ્રતિબોધક જગદ્ગુરુ શ્રી વિજયહીરસૂરિની પ્રતિમા અહીં બિરાજ-

માન છે. ન્યાયામ્લોનિધિ જૈનાચાર્ય શ્રી વિજયાનંદ સૂરિ તથા યુગજીવ આચાર્ય શ્રીમદ્ વિજયવલ્લભસૂરિની તસ્વીરો લાલા કરોડીમલજીએ પોતાને ત્યાંથી મંગાવી મંદિરમાં સ્થાપિત કરી.

ગુરુદેવે આપણા બન્ને ગુરુદેવોના મોટા ફોટા તૈયાર કરાવી મંદિરજીમાં મૂકવા પ્રેરણા કરી. ફિરોજખાદમાં પાલી-નિવાસી શા. ગોડીદાસજી તથા રાજસ્થાન-પાલડીનિવાસી શા. છગમલજી રાણા વતે એકેએક ફોટો બનાવીને મૂકવા બહેરાત કરી.

બટેશ્વર, નશીરપુર, મળનપુર થઈ ફરી ફિરોજખાદ પધાર્યા. અહીં ગુરુદેવના ગૃહસ્થપણના ભાણેજ શ્રી. ભાઈચંદભાઈ ત્રિભોવનદાસ વડોદરાથી દર્શનાર્થે આવ્યા. સાથે તેમનાં પત્ની પ્રભાવતીબહેન, શ્રી. શાંતિલાલ ભગુભાઈ બવેરી, શ્રી શાંતિલાલ પટેલ તથા શ્રી જમનાદાસ છોટાલાલ દૂધવાળા જે મોઢ છે પણ ગુરુદેવના પરમ ભક્ત છે, જૈન ધર્મમાં શ્રદ્ધાળુ છે, વગેરે આવ્યાં. શ્રી ભાઈચંદભાઈની ભાવના હતી કે પંજાબી ધર્મશાળામાં પોતાના તરફથી એક રૂમને નામ આપવામાં આવે-પણ પંજાબી સિવાય કોઈનું પણ દાન ન સ્વીકારવાનો નિર્ણય હોવાથી માત્ર પૂ. ગુરુદેવના ભાણેજ હોવાથી તેમને ગુરુદેવના સંસારી પક્ષના રૂકમણીબહેનના નામે એક રૂમ આપવા ઉદ્દારતા દર્શાવી. આમાનુષામ વિહાર કરતા અને ધર્મખોધ આપતા આશ્રા થોડા દિવસ સ્થિરતા કરી આપણા ચરિત્રનાથક

૨૦૧૬ મહા વદિ એકમે તા. ૧૪-૧-૬૦ ભરતપુર પધાર્યા. પદ્મિલાલ સંઘે સ્વાગત કર્યું. સંક્રાન્તિ ઉત્સવ પણ અહીં મનાવ્યો. પંજાબી ભાઈઓએ ગુરુદેવની યાદમાં ભક્તિભજન સંભળાવ્યું. પાઠશાળાની કન્યાઓએ હારમોનિયમ સાથે ભજન ગાયું. ગણિવરશ્રી જનકવિજયજીએ પ્રાસંગિક પ્રવચન કર્યું.

પ્રતિષ્ઠાના પ્રસંગે પદ્મિલાલ ભાઈઓ આગ્રાથી મુનિશ્રી વિજયમુનિ આદિ મુનિરાજેને લઈ આવ્યા. તેઓ તથા ગુરુદેવ શ્રમણમંડળ સહિત પદ્મિલાલોના સ્થાનકમાં રહ્યા. વ્યાખ્યાન આદિ સાથે જ થતાં રહ્યાં.

શ્રી વિજય મુનિએ આપણા ચરિત્રનાયક વિષે પ્રશંસાત્મક શબ્દો કહ્યા. આપણા ગુરુદેવે ઉપસંહાર કરતાં જણાવ્યું કે શ્રી વિજય મુનિની સન્નજનતા છે પણ સંસુદ્રમાં તો કીચક આદિ હોય છે. હું તો ઇચ્છું છું કે સંસારરૂપી સંસુદ્રનો વિજેતા બનું. જયનાદોની સાથે સભાનું વિસર્જન થયું.

પ્રતિષ્ઠાના વિધિવિધાન માટે શેઠ ચંદનમલ નાગોરી પધાર્યા હતા. કુંભસ્થાપન, નવગ્રહાદિ પૂજન આદિ વિધિવિધાન થયાં.

રથયાત્રાનું જુલૂસ નીકળ્યું. રાત્રે ભજનમંડળીઓએ ભક્તિભજનો સંભળાવ્યાં. બીજે દિવસે રાત્રિના પદ્મિલાલ સંમેલન થયું. છઠ ને યુધવારના રવિયોગે ૧૨ ને ૧૦ મિનિટે ધૂમધામપૂર્વક પ્રતિષ્ઠા કરવામાં આવી. શાંતિ-સ્નાત્ર ભણ્યું.

વવામાં આંચું. આનંદની લહેર લહેરાણી. આગ્રા અને કિરોળબાદવાળા લાઈઓ તરફથી સ્વામીવાત્સલ્ય થયું. ખહારથી આવેલ ૭૦૦-૮૦૦ લાઈ-ખહેનો તથા અહીંના પલ્લીવાળ, ઓસવાળ, શ્રીમાળ, શ્વેતાંબર, દિગંબર, સ્થાનક-વાસી આદિ એ અહી હજાર લાઈ-ખહેનોએ સાધર્મિક વાત્સલ્યનો લાલ લીધો. ૨૦૧૬ મહા વદિ ૭ ગુરુ તા. ૨૧-૧-૬૦ ના રોજ સવારના આઠ વાગ્યે શેઠ સંપત-રાજજીએ બોલી બોલીને મંદિરજીનું દ્વારોદ્ઘાટન બેન્ડવાળા સાથે સંઘ સહિત આવીને કયું. પ્રતિષ્ઠામાં લક્ષ્મીલાવ સુંદર રહ્યો.

ભરતપુરનું પ્રાચીન સંગ્રહાલય જોયું. અહીં પ્રાચીન પ્રતિમાનો સંગ્રહ જોઈને મન પ્રસન્ન થયું. સંક્રાન્તિ-દિવસ આનંદપૂર્વક મનાવવામાં આવ્યો. મથુરામાં પણ ખૂબ આનંદપૂર્વક પ્રવેશ થયો. શ્રીકૃષ્ણનું જન્મસ્થાન (કારાગારસ્થાન) જોયું. ચૌરાસીના મંદિરનું દર્શન કયું. જૈન બ્રહ્મચર્યાશ્રમનું નિરીક્ષણ કયું. પુરાતત્ત્વ મંદિર પણ જોયું. વૃન્દાવનનાં દર્શ્યોનું પણ અવલોકન કયું.

મથુરામાં એક રાજસ્થાની લાઈ રહેતા હતા. તેમણે બેન્ડવાળ સાથે પ્રવેશ કરાવ્યો. તેમણે આગ્રા આદિથી આવેલ લાઈઓને માટે લોજનાદિની વ્યવસ્થા કરી હતી. જૈનાનાં વિશેષ ઘર ન હોવાથી મંદિરની વ્યવસ્થા ખરાબર નહોતી. તેપણ રાજસ્થાની લાઈ દેખરેખ રાખે છે. મથુરાથી વૃન્દાવન જતાં રસ્તામાં શેઠ ખિરલાજીએ નિર્માણ

કરેલું મંદિર આવે છે. મુખ્ય મૂર્તિ રાધા-કૃષ્ણની છે. પરંતુ મંદિરમાં અન્ય ધર્મોના દેવોની પ્રતિમાઓ તથા ચિત્રાદિ પણ છે. આ મંદિર દર્શનીય છે. અહીં ધર્મશાળા પણ છે. ગુરુદેવે રાત્રિના અહીં વિશ્રામ કર્યો. વૃંદાવનમાં શ્રીકૃષ્ણનાં સેકડો મંદિરો છે. ઘર ઘર મંદિર છે. ભજન, ભાવભક્તિ, રાસ, કૃષ્ણલીલા આદિ હંમેશાં થતાં રહે છે. અહીં માત્ર એક જ જૈનનું ઘર છે.

સંઘભક્તિ

પોતાનાં વ્યક્તિગત કાર્યોને ગૌણ કરી સંઘના કાર્યોને મુખ્યતા દેવી જોઈએ. સંઘની પ્રતિષ્ઠા વધે એવાં જ કાર્યો કરવાં જોઈએ. સંઘમાં ફાટફૂટ પડે એવું કશું કરાય જ નહિ.

સંઘના ગૌરવની રક્ષાને માટે તન-મન-ધનથી સહયોગ દેવો જોઈએ.

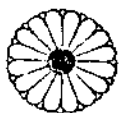
સંઘ પર આપત્તિ આવી પડે તે વખતે વ્યક્તિગત સ્વાર્થની આહુતિ દઈ ને આપત્તિ નિવારવા તનતોડ પરુષાર્થ કરવો જોઈએ.

સંઘના બધા જ સભ્યો—ગરીબ કે તવંગર બધા—ને પોતાના ભાઈથી પણ વિશેષ ભાવથી માને—તેઓના પ્રત્યે વાતસલ્યભાવ દર્શાવે.

સંઘની પ્રત્યેક વ્યક્તિ પોતાના કર્તવ્યધર્મનું પાલન કરે. સંઘમાં કોઈ વ્યક્તિ એકાર-બેરોજગાર અથવા ધરખાર વિના ન રહે. આનું પૂરેપૂરું ધ્યાન સંઘના મુખ્યમાઓએ રાખવું જોઈએ. માત્ર નવકારશીના જમણ માત્રથી સ્વાધર્મી વાતસલ્યની સમાપ્તિ ન માને.

સંઘની સેવા કરવાના પ્રસંગને પોતાનું અહોભાગ્ય માને.

વટલભાગ્યુધાવાણી

૫૦. પંજળમાં પદાર્પણ

ગુરુદેવ પંજળની ખ્યારી ભૂમિમાં પદાર્પણ કરવા ઉત્સુક હતા. પંજળી ગુરુભક્તો તે ચાતકની જેમ ગુરુદેવના દર્શન માટે તલસી રહ્યા હતા. ગુરુદેવના સ્વાગત માટે તૈયારીઓ વિચારી રહ્યા હતા.

ગુરુવર બહાદુરગઢ થઈને રોહતક પધાર્યા. રોહતકમાં દિગંબર અને સ્થાનકવાસી ભાઈઓનાં ઘરો છે. બધાએ મળીને સ્વાગત કર્યું. પંડિત પુરુષોત્તમચંદ્રજી આદિએ વધુ સ્થિરતા કરવા આગ્રહ કર્યો. મસ્તરામ આયુર્વેદિક મહાવિદ્યાલયમાં થોડો વખત વિશ્રામ કર્યો. અહીંથી ફરી જીંદમાં પધાર્યા. અનેક આમાનુષામ વિચરતા તીવ્ર વિહારી ગુરુદેવ ૨૦૧૬ના ફાગણ સુદ ૧૧ સમાણા પહોંચ્યા. સમાણા પંજળનું પ્રવેશદ્વાર ખની ગયું. ગુરુભક્તોએ અત્યંત ધૂમધામ અને સમારોહપૂર્વક પ્રવેશ કરાવ્યો. પંજળથી સેંકડો ભાઈઓ ગુરુદેવના સ્વાગત માટે આવ્યા હતા. સમાણા પ્રવેશ ઉત્સવની ભારે શોભા રહી. પંજળી ભક્તો ગુરુદેવના દર્શનથી પ્રકુલિત થઈ ગયા.

ફાગણ સુદ પૂર્ણિમાના દિવસે સંક્રાન્તિ ઉત્સવ મનાવવામાં આવ્યો. ગુરુ ઉપદેશામૃતની વર્ષા થઈ. પંજળી ભક્તો આ અમૃતવર્ષામાં પ્લાવિત થઈ ગયા. તેઓના

આનંદની સીમા નહોતી. સમાણામાં સમતાનું વાતાવરણ છાઇ ગયું. સમાણામાં સંક્રાન્તિ કરી નાલા આવ્યા. અહીં લુધિયાનાના આગેવાન ભાઈએ આવ્યા અને લુધિયાનામાં ચૈદ્ર સુદિ ૧ નો પ્રવેશ નક્કી કર્યો. અહીંથી લુધિયાના તરફ વિહાર કર્યો. અંબાલા, હોશિયારપુર, લુધિયાના આદિ બધા નગરનિવાસીઓએ પોતપોતાના શહેરમાં પધારવા તથા ચાતુર્માસ કરવાની વિનંતિ કરી.

લુધિયાનામાં જૈન શ્વેતાંબર કોન્કરન્સનું અધિવેશન મળવાના કારણે ત્યાંના સંઘની અતિ આગ્રહભરી વિનંતી થઈ. અહીં નાલાથી આવીને ઉપાધ્યાય શ્રી સુરેન્દ્રવિજયજી, તપસ્વી શ્રી પ્રકાશવિજયજી (આચાર્ય), મુનિશ્રી નંદન-વિજયજી, મુનિશ્રી વિનીતવિજયજી આવીને ગુરુદેવને મળ્યા.

ચૈત્ર વદિ અમાવાસ્યાના રોજ લુધિયાના નગરની બહાર લાલા લક્ષ્મણદાસજી જૈન એસવાલના કારખાનાના વિશાળ હોલમાં સ્થિરતા કરી. અહીં ત્રણ-ચાર હબર ભાઈબહેનો આવ્યા હતાં. સાધ્વીશ્રી પુણ્યશ્રીજી, પુખ્પાશ્રીજી, જશવંતશ્રીજી, સાધ્વીશ્રી શીલવતીજી, વિદુષી સાધ્વીશ્રી મૃગાવતીશ્રીજી, સુભચેન્દ્રાશ્રીજી આદિ સાધ્વીસમુદાય પણ પધાર્યો હતો.

ગણિશ્રી જનકવિજયજી, શ્રી જયવિજયજી, વિદુષી સાધ્વી મૃગાવતીશ્રીજી આદિનાં પ્રવચન થયાં. મીટિંગ પણ ગુરુદેવના સાનિધ્યમાં થઈ. હવાઈજહાજ માટે આચાર્યશ્રી તથા મુનિશ્રી જનકવિજયજીએ ના પાડી પણ ઘણો

આગ્રહ થવાથી જે આવક થાય તે સાધર્મિક ખંધુઓની સહાયતામાં આપવા નિર્ણય કર્યો. તેથી બોલી બોલીને હવાઈ જહાજમાં બેસીને ગુજરાંવાલાનિવાસી લાલા વિમલ-દાસજી આદિ મંદિર પર તથા જુલૂસ પર પુષ્પવૃષ્ટિ કરતા રહ્યા. આ લાલા વિમલદાસજી મુનિશ્રી શિવવિજયજીના સંસારી પુત્ર છે. ચૈત્ર સુદિ એકમના રોજ નવીન સંવત ૨૦૧૭નો પ્રારંભ થયો. આવા સૌભાગ્યશાળી પવિત્ર દિવસે ગુરુમહારાજને લુધિયાનામાં પ્રવેશ થયો.

ગુરુદેવ પોતાના ખ્યારા પંજાબમાં પધારતા હોવાથી સ્વાગતની અપરંપાર શોભા કરવામાં આવી હતી. બધાં બજારો વિવિધ દરવાજા બનાવીને શોભાયમાન કરવામાં આવ્યાં હતાં. તાપથી રક્ષા કરવા માટે બધા માર્ગમાં ચંદણીઓ ખાંધવામાં આવી હતી. જુદી જુદી ભજન-મંડળીઓ સંગીતથી નગરને ગુંજાવી રહી હતી. વૈભવ ભાઈ ઓએ પણ પુષ્પોની વર્ષા કરી હતી. શ્રી બજારમાં આવેલ પાર્શ્વનાથ પ્રભુ તથા આવલ બજારમાં શ્રી કલિકુન્ડ પાર્શ્વનાથ ભગવાનનાં દર્શન કર્યાં.

શ્રી આત્માનંદ જૈન સ્કૂલની પાસે ટ્રેસીના મેદાનમાં વિશાલ મંડપ ધ્વજપતાકાઓથી સુશોભિત કરવામાં આવ્યો હતો. ત્યાં પહોંચતાં જ જગ્યાએ જગ્યાએ ગહૂલિઓ તથા વારણા થતા હતા. ગણિ જનકવિજયજી, તપસ્વી મુનિ શિવ-વિજયજી, તપસ્વી મુનિશ્રી બલવંતવિજયજી, મુનિશ્રી જય-વિજયજી (પન્થાસ), મુનિશ્રી વસંતવિજયજી, મુનિશ્રી ન્યાય-

વિજયજી (પન્થાસ) આદિ વિશાળ સમુદાય સાથે ગુરુદેવે પ્રવેશ કર્યો.

થોડા દિવસની સ્થિરતા પછી નાલા પધાર્યા. ગુરુ-મહારાજ પંજબકેસરીના જીવનપ્રસંગમાં નાલા સાથેનો સંબંધ છે. એટલે નાલામાં આવતાં આ બધાં સંસ્મરણો જાગી ઊઠ્યાં. સ્થાનકવાસી તથા સનાતની ભાઈઓએ પણ અનુપમ સ્વાગત કર્યું. લુધિયાનાથી ૨૦-૨૫ આગેવાન ભાઈઓ લુધિયાના જલદી પધારવા વિનંતિ કરવા આવ્યા હતા. વિહાર કરીને લુધિયાનાની ભૂમિને પવિત્ર કરી.

લુધિયાના આજ જૈનપુરી તથા ઉઘોગનગરી છે. પ્રવેશોત્સવ ભવ્ય હતો. જલંધરથી ફોજ ગેન્ડ આવ્યું હતું. વાયુયાનથી પુષ્પોની વર્ષા કરવામાં આવી હતી. શહેરમાં સ્થાનકવાસી ભાઈઓની દુકાનો પણ બંધ રાખવામાં આવી હતી. બંને સમાજોની એકતા જોઈને નવીન ઉત્થાનની કદપનાથી હૃદય આશાથી સભર બની ગયું હતું. વ્યાખ્યાનમાં શ્રી હેમમુનિજી, શ્રી જ્ઞાનમુનિજી આદિએ પધારીને પ્રેમતું વાતાવરણ નિર્માણ કર્યું હતું. ગણિ જનક-વિજયજી તથા કેટલાયે વિદ્વાનોનાં ભાષણો થયાં.

ભજનમંડળીઓનાં સ્વાગત, ભજન તથા ભાષણ વગેરે થયાં.

ગુરુમહારાજની સેવામાં સં. ૨૦૧૭ (ગુ.૨૦૧૬)ના ચૈત્ર સુદિ પ્રતિપદાને મંગળ દિવસે અભિનંદનપત્રો સમર્પિત કર્યા.

૧. સમસ્ત શ્રીસંઘ, લુધિયાના.
૨. શ્રી આત્માનંદ જૈન હાયર સેકન્ડરી સ્કૂલ,
લુધિયાના.
૩. શ્રી આત્મવલ્લભ જૈન તત્ત્વજ્ઞાન વિદ્યાપીઠ,
લુધિયાના.
૪. શ્રી વલ્લભ બાલ પાઠશાલા, લુધિયાના.
૫. શ્રી પ્રિન્સિપાલ તથા અધ્યાપકગણ જૈન સ્કૂલ,
લુધિયાના.
૬. ધી ઓસવાલ વૃંદાન મિલ્સ, લુધિયાના.
૭. શ્રી આત્મવલ્લભ જૈન યુવક મંડળ, લુધિયાના.
૮. શ્રી જૈન યંગ સોસાયટી, લુધિયાના.
૯. શ્રી આત્મવલ્લભ સેવક મંડળ, લુધિયાના.

ભગવાનશ્રી મહાવીર સ્વામીની જયંતી બંને સમાજોએ મળીને ઊજવી. પ્રેમનો જ્વલંત આદર્શ ઉપરિચિત થયો. પંજાબના તત્કાલીન મુખ્યમંત્રી શ્રી પ્રતાપસિંહ કેરેા દર્શનાર્થ પધાર્યા. રાત્રિના તેમના સભાપતિત્વમાં સભા થઈ. આ જયંતી ઉત્સવમાં માનવમહેરામણુ ઊમટી આબેા હતો. મુખ્યમંત્રીશ્રીએ ભગવાન મહાવીરના જીવન પર વિસ્તૃત ભાષણ આપ્યું. આથી બધાને ભારે આશ્ચર્ય થયું કે મહાવીર પ્રભુના જીવનચરિત્રના વિષયમાં આપણા મુખ્ય-મંત્રી કેવું સુંદર જ્ઞાન ધરાવે છે !

હુધિયાનામાં સં. ૨૦૧૭ (ગુ. ૨૦૧૬) વૈશાખ વદિ ૧૩ વૈશાખી મેષ સંક્રાન્તિનો દિવસ ૧ એપ્રિલ ૧૯૬૦ ના રોજ કસૂરનિવાસી હાલ હુધિયાનાના લાલા દીનાનાથજી દુગડની સુપુત્રી ચંદ્રકાન્તાકુમારીએ યુવાવસ્થામાં દીક્ષા ગ્રહણ કરી. દીક્ષાધીનું નામ સાધવી શ્રી સુવ્રતાશ્રીજી રાખવામાં આવ્યું. વિદુષી સાધવી શ્રી મૃગાવતીશ્રીનાં શિષ્યા બાહેર કરવામાં આવ્યાં.

દીક્ષાનો બધો લાભ તેમનાં માતૃશ્રી તથા મોટા ભાઈ શાદીલાલજી તથા નાના ભાઈ પ્રેમચંદજીએ લીધો. તેજ દિવસે તેમના મામા પટ્ટીનિવાસી લાલા સુંદરલાલજી, લાલા કરતૂરીલાલજી, લાલા રાજકુમારજી તથા લાલા મુલખરાજજીએ સ્વામીરાસલલ્ય કયું. આ પ્રસંગે સાધવી શ્રી જનકશ્રીજીની વડી દીક્ષા ઘર્ષ. પુણ્યયોગે દીક્ષાના શુભ પ્રસંગ પર સ્થાનકવાસી સમાજના વિદ્વાન પ્રધાનાચાર્ય શ્રી આત્મારામજી મહારાજના શિષ્ય રત્નપંડિત હેમ-મુનિજી મહારાજ તથા શ્રી જ્ઞાનમુનિજી મહારાજ આદિ મુનિમહારાજ તથા સાધવીજી મહારાજ આદિ પણ પધાર્યા હતાં.

આપણા શાસ્ત્રના નિયમ અનુસાર સમેાસરણની રચના તથા તેમાં ચાર ભગવાનની પ્રતિમાઓ પધરાવવામાં આવી હતી. ધૂપ-દીપ આદિ પણ કરવામાં આવ્યા હતા. પરંતુ આ સાધુ-સાધવી મહારાજ આદિથી અન્ત સુધી વિધાન જોતાં રહ્યાં. પ્રવચન પણ કયું. ધન્ય છે આ ઉદારતા તથા સમભાવિતાને.

દીક્ષાર્થી કાન્તાબહેન(મેટ્રિક-પ્રભાકર-સાહિત્યવત્ત)ની દીક્ષા વિધિપૂર્વક કરવામાં આવી. નવપદ ઓળીની આરાધના થઈ. સ્થાનકવાસી સમાજના આચાર્યસમ્રાટને મળવા અમે સ્થાનકમાં જવા નીકળ્યા.

જ્યારે અમે સ્થાનકમાં પહોંચ્યા ત્યારે સ્થાનકવાસી સમાજના આચાર્યસમ્રાટ આગમજ્ઞાતા ૧૦૦૮ શ્રી આત્મારામજી મહારાજ આંખે તેજ ન હોવા છતાં ખારણા સુધી લેવા આવ્યા, અને એમની ખરાખર બેસવાની ના પાડી છતાં એઓશ્રીએ મને હાથ પકડી પોતાની પાસે બેસાડ્યો. આ મિલન હૃદયંગમ હતું. આ વખતે સ્થાનકવાસી સાધવીજીએ બહુ જ સુંદર ભજન ગાયું. એક ચાંદ એક સૂર્ય પાટ પર ધિરાબેલ બે મહારથીઓના તપ તથા ત્યાગનો અદ્ભુત પ્રકાશ ફેલાઈ રહ્યો. આ દૃશ્ય અવર્ણનીય હતું.

એકતા

આપણા ભારત દેશની આઝાદીમાં આપણા સૌનું કલ્યાણ છે. તે આઝાદીને માટે હિંદુ-મુસ્લિમ-શીખ એકતા મુખ્ય છે. એ એકતા ગમે તે ભોગે આપણે સાધવી જોઈએ. ગામેગામ, શહેરે શહેરમાં આ એકતાનો સંદેશ પહોંચે અને દેશ આખામાં એકતા સ્થપાય તો આપણા દેશનું વિશ્વશાંતિમાં અનેરું સ્થાન રહેશે તેની ખાતરી રાખશો.

વલ્લભસુધાવાણી.

૫૧. પંજળમાં જૈન કોન્ફરન્સ

શ્રી જૈન શ્વેતાંબર કોન્ફરન્સના અધિવેશન માટે પંજળ શ્રીસંઘનું આમંત્રણ હતું. શ્રી આત્માનંદ જૈન મહાસલાએ તે અધિવેશન જૈનનગરી અને ઉદ્યોગનગરી લુધિયાનામાં ભરવાનો નિર્ણય કર્યો હતો.

લુધિયાનાના ગુરુભક્તોએ આપણા ચરિત્રનાયક ગુરુવર્યને કોન્ફરન્સમાં પધારવા પ્રાર્થના કરી હતી. પંજળ-કેસરી યુગદ્વિવાકર આચાર્ય ભગવંત શ્રી વિજયવલ્લભસૂરિજી મહારાજ તો કોન્ફરન્સના પ્રાણદાતા હતા. જ્યાં જ્યાં કોન્ફરન્સનું અધિવેશન મળે ત્યાં પોતાનો પ્રેરણાત્મક સંદેશ મોકલતા રહેતા હતા. ફાલનાના અધિવેશનમાં આપણા સમયજ્ઞ આચાર્યશ્રીએ ઘણા વખતથી ચાલતા મત-ભેદોને નિવારવા ભારે પ્રયાસો કર્યા હતા. ફાલનામાં ગુરુ-દેવે જણાવ્યું હતું કે ઐક્ય માટે આચાર્યપદવીનો ત્યાગ કરવા તૈયાર છું. કોન્ફરન્સના સુવર્ણ અધિવેશન સમયે તો એ યુગદ્રઘ્તાએ પ્રેરણાના પીયૂષની વર્ષા કરી હતી. મુંબઈનાં હબરો ભાઈ-બહેનોએ તથા ભારતભરના પ્રતિનિધિઓ તથા પ્રેક્ષકોએ ગુરુદેવની સમયસૂચકતા તથા માર્ગદર્શન અને સમાજકલ્યાણની તમન્નાનાં દર્શન કર્યાં હતાં.

કોન્કર-સનું અધિવેશન સંવત ૨૦૧૬ વૈશાખ શુદ્ધ ૪-૫-૬ તા. ૩૦ એપ્રિલ તથા ૧-૨ મે ૧૯૬૦, શનિ-રવિ-સોમવારના દિવસોમાં લુધિયાનામાં ભરવામાં આવ્યું હતું. કલકત્તાનિવાસી પ્રસિદ્ધ સમાજ નેતા શ્રી નરેન્દ્રસિંહજી સિંધીની અધ્યક્ષ તરીકે વરણી થઈ હતી.

પ્રમુખ શ્રી નરેન્દ્રસિંહજીના સ્વાગતનું જુલૂસ ૨૧ ઘોડાની ઘોડાગાડીમાં નીકળ્યું હતું. વલ્લભનગરમાં વિશાળ મંડપ શોભી રહ્યો હતો. કલકત્તાના શેઠ કૃતેહચંદજી કેાચર, વડોદરાથી ઝવેરી જમનાદાસ કાળીદાસ તથા ગુરુભક્ત શ્રી વાડીલાલ મગનલાલ વૈદ, શ્રી નાગકુમાર મકાતી, શ્રી ભાઈચંદભાઈ, શ્રી ભીકમચંદજી, શ્રી રમણભાઈ આદિ આગેવાનો પધાર્યા હતા. આ સિવાય પંજાબનાં જુદાં જુદાં શહેરોમાંથી હજારો ભાઈઓ તથા રાજસ્થાન, ગુજરાત, કર્ણાટક, મારવાડ, બંગાળ, ઉત્તરપ્રદેશ, સૌરાષ્ટ્ર તથા મુંબઈ, સુરત, અમદાવાદ આદિ મોટાં મોટાં શહેરોમાંથી સમાજ-સેવકો પધાર્યા હતા.

આ અવસર પર લુધિયાનામાં માનવમેદનીને કાઠ જોઈને અમરાવતીને પણ ઇર્ષ્યા થઈ જાય એ સ્વાભાવિક હતું. કારણ કે આ એક સમાજકલ્યાણ અને ઉત્કર્ષ માટેના સાંસ્કૃતિક ઉત્સવ હતો. વિશેષ શ્રી વિનોબા ભાવેના કથનાનુસાર ‘આખા ભારતનું અભિમાન આપણી પ્રકૃતિ નહિ પણ સંસ્કૃતિ છે.’ પરંતુ આ તત્ત્વને તો સાચા દેશભક્ત અને સાચા સમાજભક્ત જ જાણી શકે.

આ અધિવેશનની સફળતા માટે જુદાં જુદાં શહેરોના સંઘો-આગેવાનો-આચાર્યપ્રવરો તથા સંસ્થાઓના પ્રેરક સંદેશો આવ્યા હતા. આગમપ્રભાકર મુનિપુંગવ શ્રુત-શીલવારિધિ શ્રી પુણ્યવિજયજી મહારાજ આદિના સંદેશ પણ આવ્યા હતા. આ પ્રસંગે સમાજના ઉત્કર્ષ અને કલ્યાણ માટેના વિવિધ પ્રસ્તાવો પાસ થયા હતા. સ્વાગત-પ્રમુખ તથા વરાયેલા પ્રમુખનાં પ્રેરક વચનો થયાં હતાં. એ ઉપરાંત જુદા જુદા પ્રાંતના સમાજહિતૈષી આગેવાનો અને વક્તાઓનાં પણ સુંદર પ્રવચનો થયાં હતાં. આ અધિવેશનમાં સ્થાનકવાસી પંડિત મુનિશ્રી હેમચંદ્રજી, જ્ઞાનમુનિજી આદિ સાધુસાધ્વીઓ પધાર્યા હતાં. પંજાબી ગુરુભક્તોએ મહેમાનોનું ખૂબ ભાવપૂર્વક સ્વાગત કર્યું હતું. હુધિયાનાનું આ ૨૧મું અધિવેશન હજારો ભાઈ-બહેનોના જયનાદોથી આનંદપૂર્વક પૂર્ણ થયું હતું. ગુરુ-દેવની વૃદ્ધાવસ્થા તથા અસ્વસ્થતા હોવા છતાં ગુરુભક્તોની વિનંતીને માન આપી અધિવેશનમાં પધાર્યા હતા અને તેઓશ્રીએ સમાજના કલ્યાણ તથા ઉત્કર્ષ માટે પ્રેરણાત્મક સંદેશો આપ્યો હતો. રાવ સાહેબ ખ્યારેલાલજીએ ચોમાસાની વિનંતી કરી. અહીં તપસ્વી ઉપાધ્યાય પ્રકાશવિજયજી તથા (આચાર્ય) ઉપાધ્યાય સુરેન્દ્રવિજયજી આવી મળ્યા.

અધિવેશન પછી અનેક ગ્રામોને ઉપકૃત કરતાં કરતાં તા. ૧૪-૫-૧૯૬૦ના રોજ માલેરકોટલા પધાર્યા. અહીં અગ્રવાલ ભાઈઓનો સંઘ છે. એ મંદિર અને ઉપાશ્રય

છે. અહીં લા. રોશનલાલજી, શ્રી સત્યપાલજી, શ્રી જ્ઞાન-ચંદજી અગ્રવાલ આદિ બધા ભાઈઓ ભાવિક છે. અહીંના સંઘે ખૂબ ઉત્સાહપૂર્વક અને સમારોહપૂર્વક પ્રવેશોત્સવ કરાવ્યો. મોતીબજાર થઈ ને ખન્ને મંદિરોનાં દર્શન કરીને આત્માનંદ જૈન સ્કૂલના વિશાલ ચોકમાં પધાર્યા. અહીં વ્યાખ્યાન થયું. સ્વાગતભાષણ થયું. ભજનમંડળીઓનાં ભજનો થયાં અભિનંદનપત્ર સમર્પિત કરવામાં આવ્યું. નવ લાખ નવકાર મંત્રના બાપ થયા.

અહીંથી વિહાર કરી ધુરી, સંગસર, સુનામ થઈ ને પતિયાલા પધાર્યા. અહીં મોતીબાગ તથા પુરાતત્ત્વ વિભાગનું નિરીક્ષણ કર્યું. રાજપુરા થઈ ને તા. ૨૯-૬-૧૯૬૦ના રોજ અંબાલા પધાર્યા.

૫૨. અંબાલામાં પ્રવેશ-મહોત્સવ

અંબાલા પંબળનું પુણ્ય ધામ બની ગયું છે. પૂજ્ય પંબળકેસરી આચાર્ય ભગવંત શ્રી વિજયવલ્લભસૂરિનું પ્રેરણા-ધામ છે. શ્રી આત્માનંદ જૈન સભા, શ્રી આત્માનંદ જૈન કોલેજ, વિજયાનંદ માસિક તથા આત્માનંદ ગુરુકુળ સંસ્થાઓ અહીં પંબળને પ્રેરણારૂપ સુચારુ રીતે ચાલે છે. ગુરુદેવના આગમનની આતકની જેમ રાહ જોવાતી હતી અને ૨૯-૬-૧૯૬૦ના રોજ અંબાલામાં પ્રવેશ થયો.

શ્રી આત્માનંદ જન કોલેજનું પ્રાંગણ અનુપમ રીતે સજ્જ હતું. શ્રીસંઘ તથા કોલેજના છાત્રો તથા કોલેજના સ્ટાફે ખેંડવાળા સાથે ગુરુવરનું ભવ્ય સ્વાગત કર્યું. કોલેજના વિશાળ હોલમાં સાર્વજનિક સભા થઈ. આ સભામાં શ્વેતાંબર ભાઈ-બહેનો, દિગમ્બર ભાઈઓ, સ્થાનકવાસી ભાઈઓ તથા જૈનેતર જનતા મોટી સંખ્યામાં ઉપસ્થિત હતી. અનેક રાજ્ય અધિકારી ગણ પણ પોતાનો આદરભાવ પ્રગટ કરવા આવ્યા હતા. સ્વાગતનાં અનેક ભાષણો તથા ભજનો થયાં. શ્રીસંઘ તથા સંસ્થાઓની તરફથી અભિનંદન-પત્ર સમર્પિત કરવામાં આવ્યાં. આચાર્યશ્રીએ જણાવ્યું કે ભાગ્યશાળીઓ, અભિનંદન તો બન્ને ગુરુમહારાજનાં

ગણું છું. હું તો સંઘનો એક અદનો સેવક છું. આખું ખજાર ખૂબ શણગારવામાં આવ્યું હતું. મુખ્ય ખજારોમાં ચંદણીઓ બાંધવામાં આવી હતી. અનેક લકતોએ પોતાની હુકાનો શણગારીને તેમાં મોટા મહારાજ શ્રી વિજવલ્લભ-સૂરિજીના ફોટાઓ રાખ્યા હતા. શિક્ષણસંસ્થાઓના વિષયમાં વિચારપરામર્શ થયો. ગુરુદેવના આપેલા વાસણેપથી એક ક્ષત્રિય પરિવારનો બાળક જે છત પરથી પડી ગયો હતો, ડોક્ટર પણ નિરાશ થઈ ગયા હતા તે શુદ્ધિમાં આવી ગયો અને થોડા દિવસમાં તંદુરસ્ત થઈ ગયો.

જૈન સ્વાધ્યાય મંડળની સ્થાપના કરવામાં આવી. શ્રીસંઘમાં પૂર્ણ એકતા કાયમ થઈ. ન્યાયાર્થોનિધિ આચાર્ય ભગવંત શ્રી વિજયાનંદસૂરિજીની જયંતી જેઠ સુદ અષ્ટમીના રોજ અહીં મનાવવામાં આવી. શ્રી આત્માનંદ જૈન કોલેજ તથા સ્કૂલ કમિટીની નવી ચૂંટણી થઈ. કોલેજના નવા મકાનનું ઉદ્ઘાટન કલકત્તાનિવાસી દાનવીર શેઠ સોહનલાલજી દુગડનાં કરકમલોથી થયેલ. અંબાલાના શ્રી સંઘની વિનતિથી આતુર્માસ પણ અંબાલામાં આનંદપૂર્વક થયું. આ આતુર્માસમાં ધર્મપ્રભાવનાનાં ઘણાં કાર્યો થયાં.

હુધિયાના કોન્ફરન્સના પ્રસ્તાવ અનુસાર પ્રત્યેક નગરમાં યુવક મંડળોની સ્થાપનાને માટે ગુરુદેવે ફરી ફરી પ્રેરણા આપી. પર્યુષણ પર્વમાં તપશ્ચર્યા વગેરે ઘણી થઈ. માગશર સુદિ ૬ ના રોજ ગુરુમંદિરની પ્રતિષ્ઠા થઈ.

સાધ્વી સુનતાજીની વડી દીક્ષા થઈ. લાલા મનોહરલાલજી

ગુજરાનવાલા નિવાસીની સુપુત્રીની દીક્ષા લબ્ય વાતાવરણમાં થઈ. તેમનું નામ પ્રિયદર્શના રાખવામાં આવ્યું. તેને સાધ્વી જશવંતશ્રીની શિષ્યા બહેર કરવામાં આવી. દીક્ષાના સ્મરણાર્થે વિદ્યાર્થી કુંડ કાયમ થયું. અહીં શ્વેતાંબર મૂર્તિ-પૂજક તથા સ્થાનકવાસી સમાજમાં ખૂબ સમધુર સંબંધ સ્થાપિત થયો. એકબીજાના ઉત્સવોમાં બન્ને પક્ષોના સાધુગણ ઉપસ્થિત થતા હતા. ધર્મનો જયજયકાર થઈ રહ્યો. અનેક સંમેલન, કવિદરબાર, ધાર્મિક સત્સંગોથી અંબાલાપુરી અમરપુરી બની ગઈ હતી.

અંબાલામાં ગણિવર શ્રી જનકવિજયજીના પ્રયત્નથી શ્રીમતી રુકિમણીદેવીની અધ્યક્ષતામાં શાકાહાર સંમેલન થયું હતું.

૨૦૧૬ નું ચાતુર્માસ અંબાલામાં આનંદ-ઉલ્લાસ-પૂર્વક થયું.

વિ. સં. ૨૦૧૭ ના પૌષ વદિ ત્રીજાના અંબાલાથી વિહાર કરી અંબાલા છાવણી, થાનેસર, નીલોખેડી, પધાર્યા. નીલોખેડીમાં ગુજરાનવાલા નિવાસી લાલા મગનલાલ ખ્યારાલાલની ચોખાની મિલ છે. તેમના પ્રપૌત્ર લાલા અભયકુમારજી તેની વ્યવસ્થા સંભાળે છે. તે એકલા હોવા છતાં સુંદર સ્વાગત કર્યું. બહારથી આવનારાઓની ભાવ-પૂર્વક ભોજન આદિથી ભક્તિ કરી. અહીંથી કરનાળ કુન્ડલી ગામ આદિ યઈને દિલ્હીના રૂપનગરને ચરણ-સંચરણથી પાવન કર્યું.

પર. દિલ્હી ઇંદ્રપુરી બની ગઈ

આપણા ચરિત્રનાયક ગુરુવર્ય દિલ્હી રૂપનગર પધાર્યા. ગુરુદેવનું ભાવભર્યું સ્વાગત થયું. રૂપનગરના ગુરુભક્તોના આનંદનો પાર નહોતો. રૂપનગરમાં નવનિર્માણ થયેલ શ્રી શાન્તિનાથ જૈન શ્વેતાંબર મંદિરની પ્રતિષ્ઠા તથા અંજન-શલાકા તા. ૨૭-૧-૬૧ના રોજ થવાની હતી. તેની તૈયારી ચાલી રહી હતી. દિલ્હી રાજધાની છે. પરંતુ પ્રતિષ્ઠાના દિવસોમાં એમ લાગતું હતું કે આ ધર્મની પણ રાજધાની બની ગઈ છે. સમસ્ત ભારતનાં જુદાં જુદાં શહેરોમાંથી હજારો ભાઈ-બહેનો આવ્યા હતાં. ભારત-પ્રસિદ્ધ સંગીતકાર, વ્યાખ્યાનદાતા, કવિ, શ્રીમંતો, ગુરુ-ભક્તો, ધર્માનુષ્ઠાન કરાવવાવાળા વગેરે આવ્યા હતા. વિધિવિધાન માટે વલાદનિવાસી ગુરુભક્ત શ્રી ફૂલચંદ ખીમચંદ તથા ભૂરાભાઈ ફૂલચંદ આવ્યા હતા. કુંભસ્થાપન, નવગ્રહપૂજા અભિષેક, જન્મ, નામસ્થાપન, કેવલ કલ્યાણ આદિ મહોત્સવ, રથયાત્રાનું જુલૂસ ભક્તિભાવપૂર્વક તથા ભારે આનંદઉલ્લાસના વાતાવરણમાં થયાં હતાં.

શાસનદેવીની કૃપાથી એવો આનંદમંગળ પ્રવર્તી રહ્યો કે તેનું સવિસ્તર વર્ણન કરવા માટે એક ખીજ અન્યની આવશ્યકતા રહે.

જૈન સમાજના શ્રદ્ધેય શેઠશ્રી કર્તુરભાઈ લાલભાઈએ પોતાનાં ઉદાર કરકમલોથી મંદિરોનું દ્વારોદ્ધાટન કર્યું. પ્રતિષ્ઠાની શોભાથી સમસ્ત દિલ્હી જૈન સંઘની જાહો-જલાલીથી મુગ્ધ બની ગઈ હતી.

ગુજરાત, રાજસ્થાન, પંજાબ, મદ્રાસ, કલકત્તા, ઉત્તરપ્રદેશથી માનવમહેરામણુ જીમટી પડ્યો હતો. જાણે કે સમુદ્રગુરુની કૃપાથી નવો માનવસમુદ્ર પ્રભુના ચરણ પખાળવા આવી ચડ્યો હતો. ધન્ય હતું એ દરય ! ધન્ય હતો એ ધર્મોત્સાહ !

ગુરુમહારાજના પધારવાનો લાલ કિનારી બજારમાં આવેલ ઉપાશ્રયને પણ મળ્યો. અહીં શ્રી વિજયશાંતિ સૂરીશ્વરજીના અંગ્રેજ શિષ્ય મિ. જોર્જ દર્શનાર્થે આવ્યા. લગભગ સવા કલાક વાર્તાલાપ ચાલ્યો. ગુરુમહારાજ પ્રત્યે તેમની ભકિત પ્રશંસનીય હતી.

ગુરુદેવ પંજાબકેસરી આચાર્ય ભગવંતનું ચિરસ્મારક બનાવવાને માટે આપણા ચરિત્રનાયક સતત ઉપદેશ કરતા રહ્યા. પૈસા ફાંડની યોજનાને માટે પણ પ્રેરણા કરતા રહ્યા.

ગાંધિયાબાદ પધારતાં ત્યાં કાલાબાગ આદિથી આવેલ શ્રાવક રહે છે. તેઓએ ગુરુદેવનું સુંદર સ્વાગત કર્યું. ગાંધિયાબાદ, મોદીનગર આદિને પવિત્ર કરતાં કરતાં ગુરુદેવ મીરટ પધાર્યા.

મીરટમાં પહેલાં જૈનનગરમાં આઠ્યા. અહીં પંજા-
બથી આવેલા સ્થાનકવાસી ભાઈઓનાં ઘરો છે. ત્યાં પહેલે
દિવસે સ્થાનકમાં રહ્યા. બીજે દિવસે ધામધૂમપૂર્વક પ્રવેશ
થયો. બહારથી આવેલ પંજાબી ભાઈઓનાં ઘરો છે. અહીં
મંદિર તથા ઉપાશ્રય છે. અત્રે ત્રિપુટીરત્નો મુનિ દર્શન-
વિજયજી, મુનિ જ્ઞાનવિજયજી તથા મુનિ ન્યાયવિજયજીનો
મોટો ઉપકાર છે. એમના ઉપદેશથી દહેરાસર અંધાયેલ છે.

મીરટમાં મેષની વૈશાખી સંક્રાન્તિ ઊજવવામાં આવી.
પંજાબથી ઘણા ભાઈઓ આવ્યા હતા. અહીંથી મવાના
આદિ થઈને અક્ષયતૃતીયાના શુભ પારણા દિવસ પર
હસ્તિનાપુર પધાર્યા.

અક્ષયતૃતીયાના વરસી તપના પારણા નિમિત્તે તપસ્વી
ભાઈ-બહેનો દેશદેશાંતરથી આવ્યાં હતાં. અક્ષયતૃતીયાના
પવિત્ર દિવસે દહેરાસરથી સ્થયાત્રાનો વરઘોડો ચડયો તે
નીશીયાજી ગયો. અહીં લગવાન ઋષભદેવની ચરણપાદુકા
છે. ઈશ્વરસથી પ્રક્ષાલન કરવામાં આવ્યું. સ્નાત્રપૂજા ભણા-
વવામાં આવી. સર્વધર્મસમન્વયી ગણિવર શ્રી જનકવિજયજી
મહારાજ તથા પંન્યાસ શ્રીજયવિજયજી મહારાજે અક્ષય-
તૃતીયાના મહિમા વિષે વ્યાખ્યાનો આપ્યાં. ત્યાંથી લગભગ
બારેક વાગ્યે પાછા આવી વરસી તપના તપસ્વીઓએ
આનંદપૂર્વક પારણાં કર્યાં.

અહીંથી પાછા મીરટ થઈને સરઘના પધાર્યા. અહીં
અગ્રવાલ ભાઈઓએ ભવ્ય સ્વાગત કર્યું. બહારથી પણ

અનેક ભાઈઓ આળ્યા હતા. અહીં સંકાંતિ ઉત્સવ મનાવવામાં આળ્યો. જૈન શ્વે. મહાસલા ઉત્તરપ્રદેશની તરફથી અભિનંદનપત્ર સમર્પિત થયું.

જૈન નગરમાં શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક તથા સ્થાનકવાસી સંઘમાં પ્રેમભાવની ખૂબ વૃદ્ધિ થઈ. દિગંબર ભાઈઓના પણ પ્રત્યેક કાર્યમાં સહયોગ હતો.

સરધનાથી વિહાર કરીને ગુરુદેવ બિનૌલી પધાર્યા. અહીં ન્યાયામ્લોનિધિ આચાર્ય ભગવંતની સ્વર્ગવાસજયંતી અતિસમારોહપૂર્વક ઊજવવામાં આવી.

દાદા ગુરુની જયન્તીના પ્રસંગે કેટલાયે ગામોના ભાઈઓ આળ્યા હતા. અહીં બિરાજમાન સ્થાનકવાસીના મહારાજ આદિ પધાર્યા હતા.

દિલ્હી, સરધના, બિનૌલી, બડૌત આદિના શ્રીસંઘોની તરફથી ચાતુર્માસ માટે વિનંતિઓ થઈ. લાલાલાભનો વિચાર કરી બડૌતમાં ચાતુર્માસ કરવાનો નિર્ણય થયો. આ રીતે આપણા ચરિત્રનાયક ગુરુદેવે તે તે ક્ષેત્રોમાં પુનઃ ઉત્સાહનું વાતાવરણ જગાડી દીધું. જ્યાં શ્રીપંબળકેશરી મહારાજ તેમ જ ત્રિપુટી મહાત્માઓએ અનેક પરિસહ સહન કરીને જૈન ધર્મનો પ્રચાર કર્યો હતો.

૫૪. મુસલમાનભાઈઓને

હૃદયપલટો

બડોતના શ્રીસંઘની વિનતિને માન આપી ગુરુદેવ બડોત પધાર્યા. ગુરુ મહારાજનું ભાવભીનું સ્વાગત કરવામાં આવ્યું. બડોત તો ગુરુદેવ પંબાબકેસરી મહારાજ દ્વારા નિર્માણ કરેલ ધર્મક્ષેત્ર છે. સમુદ્રગુરુના દર્શનથી સંઘમાં હર્ષનેા સમુદ્ર ઊમટી પડ્યો.

સાધ્વીશ્રી કમલપ્રભાશ્રીની વડી દીક્ષા થઈ. આચાર્યશ્રી-ને અભિનંદનપત્ર સમર્પિત કરવામાં આવ્યું.

બડોતના મંદિરની બન્ને બાજુની દેરીઓમાં જોઠ માસમાં પ્રભુપ્રતિમાઓની પ્રતિષ્ઠા થઈ. તથા અનંત-લગ્નિધિ ભંડારશ્રી ગુરુ ગૌતમસ્વામી મહારાજની તથા હાદા ગુરુશ્રી વિજયનંદ સૂરિ મહારાજની પ્રતિમાઓની પુનઃ પ્રતિષ્ઠા કરવામાં આવી.

આ આતુર્માસમાં બધાં કાર્યો અતિ ઉત્સાહપૂર્વક થયાં. તપશ્ચર્યાઓ પણ ઘણી થઈ. બડોતના આબાલવૃદ્ધે આ પર્યુષણપર્વ ખૂબ આનંદપૂર્વક ઊજવ્યાં.

અક્ષયનિધિતપની આરધના થઈ. વિશ્વશાંતિ માટે નમસ્કાર મંત્રના જાપનેા બહુ મોટી સંખ્યાએ લાલ લીધો. ગુરુવરે વિશ્વશાંતિ સંદેશ આપ્યો. તેને છપાવીને સર્વત્ર

વહેંચવામાં આવ્યો. હસ્તિનાપુરમાં શ્વેતાંબર જૈન મહાસભાનું પ્રથમ વાર્ષિક અધિવેશન થયું.

બહસૂમા, જનસઠ, કબાલ આદિ તરફ વિહાર થયો તો અજૈન ભાઈઓએ ખૂબ લાલ લીધો. ગુરુદેવની પ્રેરણાત્મક સુધાવાણીથી પ્રભાવિત થઈ ને અનેક ભાઈઓએ માંસ-મદિરા-ભુગારનો ત્યાગ કર્યો અને કેટલાક શુભ નિયમો લીધા.

કબાલ હસ્તિનાપુરથી અંબાલા જતી વખતે રસ્તામાં આવે છે. અહીં દિગંબર જૈનોનાં માત્ર દસ ઘર છે. દિગંબર મંદિર પણ છે. અહીં પંદર દિવસની સ્થિરતા થઈ. આ ગામમાં સુસલમાન ભાઈઓની વિશેષ આખાદી છે. રાત્રિના મુનિશ્રી જયવિજયજી (પંન્યાસ), મુનિશ્રી ન્યાયવિજયજી (પંન્યાસ) મહારાજનાં વ્યાખ્યાન થતાં હતાં. ગુરુદેવ પણ પ્રવચન કરતા હતા. ગુરુદેવનાં પ્રેરણાત્મક પ્રવચનોથી અહીંની જનતાએ સ્કૂલનું મકાન બનાવવાનો નિર્ણય કર્યો. સાત હજાર લગભગ ફંડ પણ થઈ ગયું. સ્કૂલનું નામ શ્રી આત્મવલ્લભ સમુદ્ર રાખવા બધા ઇચ્છતા હતા. પરંતુ આપણા ચરિત્રનાયકે વિનમ્ર ભાવથી સ્પષ્ટ જણાવ્યું કે ગુરુદેવ પોતાનું નામ ઇચ્છતા નહોતા. એ રીતે હું પણ બન્ને ગુરુદેવોનું નામ ઇચ્છું છું. મારું નામ બિલકુલ ન આવતું જોઈએ. તેથી સ્કૂલનું નામ આત્મવલ્લભ રાખવામાં આવ્યું. પાંચ છ હજારની સહાય બહારથી પણ મોકલવામાં આવી. ગુરુ સમુદ્રની સમુદ્રતા તો જુઓ ! પોતાના નામની કીર્તિને ગુરુચરણોના કીર્તિજળમાં નિમગ્ન કરવાની તેમની કેટલી બધી ઉત્કંઠા છે !

કબાલમાં પકાણુ અહમદખાં સાહેબ આપણા ગુરુ-
વરના પૂર્ણ ભક્ત બની ગયા. તેમણે સ્થિરતા કરવા આગ્રહ
કર્યો. ગુરુવર પાસેથી તેમણે પ્રતિજ્ઞા લીધી કે હું તથા
મારાં સંતાન સર્વદાને માટે માંસભક્ષણનો ત્યાગ કરીએ
છીએ. આથી ત્યાં એક દિવસ વધુ સ્થિરતા કરવામાં આવી.
મુસલમાનભાઈઓ મોટી સંખ્યામાં ગુરુવરની સુધાવાણી
સાંભળવા દોડી આવ્યા. ગુરુવરે પ્રેરણાની વાણીમાં કહ્યું—

એક ખુંદ પેશાબકી લગી વસ્ત્ર પર હોય ।
યા કિ ખૂન કી ખુંદ હો, વસ્ત્ર પાક નહીં સોય ॥
એસે વસ્ત્રકો પહનકર, હો નમાજ નાપાક ।
પેટમેં જળ તક માંસ હૈ, કૈસે હે વહ પાક ॥
ઉદરમેં રખકર માંસકો, પઠે નમાજ જો કોઈ ।
કૈસે કબૂલ ખુદા કરે, ભાઈઓ સોચો સોય ॥

આ સાથે ગુરુદેવે માંસભક્ષણ, દારૂ તથા જુગાર માટે
ઇસ્લામ ધર્મમાં પણ મનાઈ કરી છે, અને પાક મુસલ-
માન કદી પણ માંસભક્ષણ કરી શકે નહિ તેવો ખુદાનો
આદેશ છે એમ સમજાવ્યું. આ પ્રેરણાત્મક સુધાવાણીએ
બહુ કર્યો. અનેક મુસલમાનભાઈઓએ માંસભક્ષણ, દારૂ
અને જુગાર આદિ દુર્વ્યસનોનો ત્યાગ કર્યો અને સભામાં
આનંદ આનંદ ફેલાઈ ગયો. મુસલમાન ભાઈઓનો હૃદય-
પલટો આપણા ચરિત્રનાયકના આનંદનો વિષય બની ગયો.

મુજફ્ફરનગરમાં દિગંબર આચાર્યશ્રી વિમલસાગરજી
મહારાજ ધિરાજમાન હતા. એક આર્યાજનો લોચ થવાનો

હતો. મુનિશ્રી બલવંતવિજયજી (પન્થાસ), મુનિશ્રી જય-
વિજયજી (પન્થાસ) તથા મુનિશ્રી ન્યાયવિજયજી (પન્થાસ)
આદિ ત્યાં ગયા હતા. પ્રેમાલાપ થયો. સંક્રાન્તિ મહો-
ત્સવ મનાવવામાં આવ્યો. સુમતિનાથ જૈન શ્રવેતાંબર
સભાની સ્થાપના થઈ. અષ્ટગ્રહયોગની શાન્તિને માટે શ્રી
શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ભગવાનના સાડા બાર હજાર બપ
થયા. રોહાના-દેવબન્દના માર્ગમાં દેવબન્દ મુસ્લિમ વિશ્વ-
વિદ્યાલયનું બાહ્ય નિરીક્ષણ કર્યું. રજાઓના કારણે વિશ્વ-
વિદ્યાલય બંધ હતું. આ વિશ્વવિદ્યાલયમાં ૧૬૦૦ છાત્રો
અભ્યાસ કરે છે. તેઓના અભ્યાસ-સોજન-વસ્ત્ર-નિવાસની
મક્ત વ્યવસ્થા છે. જુઓ આ કેટલી ઉત્સાહપૂર્ણ કાર્ય-
શીલતા છે !

આપણો જૈન સમાજ શ્રીમંત છે. દાનવીરો પણ ધણા
છે. દર વર્ષે લાખો ખરચાય છે. પણ ગુરુદેવની અંતિમ
ભાવના પ્રમાણે આપણે વિશ્વવિદ્યાલય કરી શક્યા નથી.
મુજફ્ફરનગર આદિથી વિહાર કરીને ગુરુદેવ સહરાનપુર
પધાર્યા. અહીં દિગંબર લાઈઓને વિશાળ સંઘ છે.
વિશાળ મંદિર પણ છે. શ્રવેતાંબર ઘર માત્ર ગુજરાનવાલા-
નિવાસી લાલા ગોકલચંદ બલવંતરાયનું એક જ છે.
કેટલાંયે વર્ષોથી જજસાહેબશ્રી જ્ઞાનચંદજીનું નિવાસસ્થાન
અહીં હતું.

ગુરુદેવનો પ્રવેશ સમારોહપૂર્વક થયો. અહીં પણ
સંક્રાન્તિ ઉત્સવ બિજવવામાં આવ્યો. પંજબ, બડોત આદિથી

ઘણા ભાઈએ આવ્યા હતા. બધાની ભક્તિ લાલા ગોકળ-ચંદ બલવંતરાયે કરી હતી.

અહીંથી યમુનાનગર પધાર્યા. અહીં ત્રણ-ચાર ઘર લાહોરનિવાસી ભાઈઓનાં છે. તેમ જ ગુજરાનવાલા-નિવાસી સ્થાનકવાસી ભાઈઓનાં અનેક ઘર છે. અહીં પણ સંક્રાન્તિ ઉત્સવ ઊજવાયો. અંબાલા, હુધિયાના, દિલ્હી આદિના ઘણા ભાઈએ આવ્યા હતા. બહારથી આવેલા ભાઈઓની ભોજનાદિ વ્યવસ્થા ગુજરાંવાલાનિવાસી સ્થાનક-વાસી ભાઈએ કરી.

અહીંથી વિહાર કરી જગાધરી, સાદોરા આદિ થઈને અંબાલા પધાર્યા. અંબાલામાં ગુરુમહારાજની જયંતીના પ્રસંગ પર સ્થાનકવાસી વિદ્વાન સાધુશ્રી શુકલચંદ્રજી મહારાજ પધાર્યા અને સુંદર પ્રવચન કર્યું.

અંબાલામાં એક અનોખો પ્રસંગ બની ગયો. વિશ્વ-ધર્મ સંમેલનના પ્રેરક મુનિશ્રી સુશીલકુમારજી દિલ્હીથી અંબાલા પધારવાના હતા. અહીં ગણી જનકવિજયજી મહારાજ પણ દિલ્હીથી પધારવાના હતા. આ બન્ને મુનિરત્નોનો પ્રવેશ બન્ને શ્રીસંઘોએ મળીને અત્યંત સમારોહપૂર્વક કર્યો. પણ વિદ્વત્પૂર્વશ્રી સુશીલમુનિ પહેલાં સ્થાનકમાં ન જતાં આપણા ચરિત્રનાયક આચાર્યશ્રીના દર્શનાર્થે પધાર્યા પછી સ્થાનક ગયા. ધન્ય છે શ્રી સુશીલમુનિરત્નની સુશીલતા, વિનમ્રતા તથા ગુરુદેવની ગંભીરતા. રત્નત્રયની

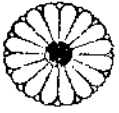
ત્રિશુભમાળાની સમાન આ ત્રણે વિદ્વાન રત્નોનું ભાવભર્યું
સ્નેહમિલન હૃદયંગમ હતું.

શ્રી શુકલચંદ્ર મહારાજ તથા શ્રી સુશીલસુનિજ
મહારાજ ફરી પધાર્યા. મધુર મધુર વાર્તાલાપ થયો. સર-
સાવા, યસુનાનગર, જગાધરીમાં ધર્મેષોત કરતા કરતા
ગુરુદેવ સાહેરા પધાર્યા. અહીં ધર્મેષદેશ આપીને અંબાલા
પધાર્યા.

અંબાલામાં સંક્રાન્તિ ઉત્સવ, શ્રી મહાવીર જયંતી
ઉત્સવ, શ્રી આત્માનંદ મહાસલાની બેઠક, દાદાગુરુની સ્વર્ગ-
જયંતી આદિ ઉત્સવ થયા.

લુધિયાના શ્રીસંઘના આગેવાનોની આગ્રહભરી
વિનંતીથી લુધિયાના તરફ વિહાર કર્યો.

૫૫. ઉચ્ચ આદર્શ લાવના

આપણા અરિત્રનાયક ગુરુદેવ ગોવિન્દગઢ, આનંદપુર, શેરપુર આદિ ગ્રામોમાં ધર્મોપદેશ કરતાં કરતાં અષાઠ સુદિ બીજ તા. ૩-૭-૬૨ મંગળવારના રોજ લુધિયાના પધાર્યા.

લુધિયાના ભારતના વિભાજન પછી ખરેખર જૈનપુરી તેમ જ ઉદ્યોગપુરીનું રૂપ ધારણ કરી ચૂકી છે. લુધિયાના શ્રીસંઘે ગુરુદેવને અત્યંત ભક્તિભાવપૂર્વક પ્રવેશ કરાવ્યો. સ્થાનકવાસી સમાજ તરફથી એસ. એસ. જૈન બિરાદરી-(રજિસ્ટર્ડ)એ ગુરુદેવને અભિનંદનપત્ર સમર્પિત કર્યો. શ્રીસંઘ પંજાબનું આ લુધિયાના બધી રીતે સાધનસંપન્ન ક્ષેત્ર છે.

દિલ્હી, અંબાલા, લુધિયાના તથા આગ્રા આ ચાર નગર ઉત્તર ભારતમાં ગુરુમહારાજના ચાર કીર્તિસ્તંભ છે.

અહીં જૈન હાઈસ્કૂલ, જૈન જ્ઞાનપીઠ આદિ સંસ્થાઓ સુંદર સેવા કરી રહેલ છે. પ્રવેશના સમય પછી વિશાલ મંડપની સભામાં સ્થાનકવાસી શ્રીસંઘે ગુરુદેવને અભિનંદન-પત્ર સમર્પિત કર્યો.

લુધિયાનામાં બન્ને સમાજોમાં અતિ પ્રશંસનીય પ્રેમ જોવા મળે છે. જૈન ધર્મ તેમ જ સમાજને માટે આ પ્રેમ-સંબંધ અતિ ઉત્કર્ષકારક તથા ગૌરવવૃદ્ધિનું કારણ છે.

એ હજાર માઈલનો ઉગ્ર વિહાર કરીને ગણિવર ઇન્દ્રવિજયજી (આચાર્ય) તથા તપસ્વી શ્રી રામવિજયજી સમેતશિખરની યાત્રા કરીને ગુરુમહારાજની સેવામાં લુધિયાના પહોંચી ગયા. તેઓના ઉગ્ર વિહારની બધાએ ખૂબ ખૂબ પ્રશંસા કરી. સ્થાનકવાસી શ્રમણસંઘના પ્રધાનાચાર્ય શ્રી પૂજ્ય આત્મારામજી મહારાજના શિષ્યરતન મુનિ હેમચંદ્રજીએ ઉત્તરાધ્યયન સૂત્રાદિ વીસ ધર્મગ્રંથ સ્થાનકવાસી શ્રીસંઘના પ્રધાન શ્રી પન્નાલાલજી સાથે મોકલ્યા. આવે સ્નેહભાવ અને આવા મધુર મધુરના પરસ્પર વ્યવહારથી ગુરુદેવનો મનમયૂર નાચી ઊઠ્યો. ગુરુદેવના મનમાં ઉચ્ચ આદર્શની ભાવના જાગી કે આવી ભાવના બધા સંપ્રદાયોમાં સ્થાપિત થાય તો વર્તમાન કાળમાં જગતભરમાં જૈનશાસનનો જયજયકાર થઈ રહે.

સાત જિન પ્રતિમાઓની પ્રતિષ્ઠા ખૂબ ધામધૂમપૂર્વક થઈ. અઠમ આદિની સામૂહિક તપશ્ચર્યા થઈ.

મુંબઈ સરકારે મોટું કતલખાનું ખોલવાનો નિશ્ચય કર્યો હતો. ગુરુમહારાજની નિશ્રામાં શ્રી આત્માનંદ જૈન સભા લુધિયાનાએ જોરહાર વિરોધ દર્શાવતા પ્રસ્તાવની નકલો મુંબઈના ગવર્નર (રાજ્યપાલ) આદિને મોકલી. આત્માનંદ જૈન મહાસભાએ પણ એવો જ વિરોધ પ્રસ્તાવ મોકલ્યો હતો.

શ્રી વિનોબાજી ભાવે આદિને પણ આ પ્રસ્તાવની નકલો મોકલવામાં આવી. અક્ષયનિધિ તપની આરાધના થઈ.

શ્રી આત્માનંદ જૈન સ્કૂલના વિશાળ પ્રાંગણમાં વિશાળ મંડપ ઊભો કરવામાં આવ્યો હતો. આ મંડપમાં સાધુ-સાધ્વી, સ્થાનકવાસી સાધુ-સાધ્વી, તેરાપંથી સાધ્વીઓ તથા બધા સંપ્રદાયનાં ૧૧૦૦ શ્રાવક શ્રાવિકાઓ વગેરેએ સાથે મળીને નવ નવ નવકારીવાળી ફેરવીને અગિયાર લાખ જાપ કર્યા હતા. આ એક લઘ્ય જ્ઞાન-તપ-જપનું સંમેલન બની ગયું હતું. આ પ્રસંગે મંડપમાં ભગવાન તથા ગુરુ-દેવોના ફોટાઓ સ્થાપન કરવામાં આવ્યા હતા.

બિકાનેરના હુધિયાનાનિવાસી શ્રી ભંવરલાલજી વૈદે લાડુઓની પ્રભાવના કરી હતી. આ દશ્યની ફિલ્મ પણ ઉતારવામાં આવી હતી. ગણિવર્ય શ્રી જનકવિજયજી મહારાજના પ્રેરણાત્મક ઉપદેશથી ધાર્મિક પાઠશાળાની ઉન્નતિ થઈ.

શ્રી આત્મવલ્લભ જૈન વિદ્યાપીઠનો વાર્ષિક ઉત્સવ ખૂબ ઉત્સાહપૂર્વક ઊજવાયો. પટ્ટીનગરના મંદિરમાં ઝોમ્બનો ઘડાકો થયો અને પ્રાણોની હાનિ થઈ. તે વિરુદ્ધ પ્રસ્તાવ પાસ કરીને ઉચ્ચ અધિકારીઓને મોકલવામાં આવ્યા. અમદાવાદની શ્રી આણંદજી કલ્યાણજીની પેઠી તથા શ્રી સ્વેતાંબર જૈન કેન્દ્ર-સને પણ આ સમાચાર મોકલવામાં આવ્યા.

પટ્ટીમાં ન્યાય મેળવવા મહાસભાએ પોતાને શિરે આ કામ સ્વીકાર્યું.

અહીં આત્મવલ્લભ જૈન હામિયોપેથિક ઔષધાલયની સ્થાપના થઈ. પંજબકેસરી ગુરુદેવની જયંતી પ્રસંગે આપણા ચરિત્રનાયક શ્રી સમુદ્રગુરુએ વિનમ્રભાવે જણાવ્યું કે—

“હું તો ગુરુદેવનો સિપાઈ છું. જેમ નોકર રાજાના આદેશનું પાલન કરે છે તેવી જ રીતે ગુરુદેવની આજ્ઞાનુસાર કામ કરવાવાળો હું તો એક અપરાશી છું.” ધન્ય છે ચરિત્રનાયક ગુરુદેવનો વિનય, ભક્તિ તેમ જ નિરભિમાનતા.

ત્યારે તો પંજબી ગુરુભક્ત તેમને એટલા આદર-ભાવપૂર્વક માને છે, ગુરુના સાચા પદ્ધર માને છે.

જૈન હાઈસ્કૂલની પરિસ્થિતિ સુધારવાને માટે વારં-વાર ગુરુદેવે પ્રેરણા આપી. આજ તે સંસ્થા સુચારુ રીતે ઊન્નતિ કરી રહી છે.

વિશ્વશાંતિસંદેશની પ્રતિઓ ભારતના જુદા જુદા સંધાને મોકલવામાં આવી. બધી જૈન જૈનેતર જનતાએ ‘ધર્મનું શરણ સ્વીકાર્યું’. બધાને ધ્યેય પ્રાપ્ત થયું. ધર્મમાં રુચિ બંધત થઈ.

૫૬. રાષ્ટ્રપ્રેમનું અપૂર્વ જાગરાણું

લુધિયાણા ખાતે ૨૩-૧૨-૬૨ ના રોજ જયોરના જો વાગ્યે આત્માનંદ જૈન હાયર સેકન્ડરી સ્કૂલના વિશાળ પ્રાંગણમાં આચાર્યપ્રવર શ્રીમદ્ વિજયસમુદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ તથા ગણિશ્રી જનકવિજયજીની નિશ્રામાં એક અદ્ભુત ઉત્સવનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.

ઉત્સવના પ્રધાન પંજાબ પ્રદેશ કોંગ્રેસ કમિટીના અધ્યક્ષ તથા પંજાબ મંત્રીમંડળના સદસ્ય સરદાર દરબારા-સિંહજી હતા.

ગત સંક્રાન્તિના સુઅવસર પર આચાર્યશ્રી તથા શ્રીગણિજી તથા અન્ય શ્રમજોએ ઘાયલ સૈનિકો માટે પોતાનું રક્તદાન કરવાની જાહેરાત કરી હતી અને સાથે સાથે અપીલ કરવામાં આવી હતી કે સ્ત્રીઓએ આ સંકટના સમયમાં સુવર્ણદાન કરીને રાષ્ટ્રની સુરક્ષામાં સહયોગ આપવાનો લાભ લેવો જોઈએ. આચાર્યશ્રીની પ્રેરણાએ જાદુ કર્યો. પંજાબ જૈન મહાસભાની મહિલા મંડળ શાખા શ્રી આત્માનંદ જૈન શ્રાવિકા સંઘ લુધિયાણાએ બારસો ગ્રામ સોતું એકત્રિત કરી દેશપ્રેમનો આદર્શ ઉપસ્થિત કર્યો. આજનો ઉત્સવ એ ભેટ કરવા માટે ભિજવવામાં આવ્યો હતો. આ ઉત્સવમાં હજારો નર-નારીઓ અને બાળકોએ ભાગ લીધો હતો. જૈન સમૂહમાં દરેક ધર્મના લોકો આવ્યા.

હતા. જૈન ધર્મના સોનેરી સિદ્ધાંતો ગુરુભક્તિ અને દેશ-ભક્તિનાં આદર્શ વાક્યોથી મંડપ શોભી રહ્યો હતો.

જૈન ગર્હસ્ હાયર સેકન્ડરી સ્કૂલ, આર્ચ સ્કૂલ તથા શ્રી આ. જૈન હા. સે. સ્કૂલના છાત્રો અને ગહેનોનાં દેશભક્તિપૂર્ણ ભજનોથી વાતાવરણ ગુંથ બિઠ્યું હતું. ઇતિહાસકેસરી માસ્ટર નત્યાસિંહ તથા પ્રસિદ્ધ કલાવિશારદ પ્રોફેસર તિલકરાજના દેશભક્તિભર્યા પ્રેરણાત્મક સંગીતથી જનતામાં દેશભક્તિની લહેર લહેરાણી હતી.

શ્રી કૃષ્ણકાંત જૈન એડ્યોકેટ પ્રધાનશ્રીનું સ્વાગત કયું હતું. તેમણે કહ્યું કે જૈનો મહારાણા પ્રતાપના સહાયક આપણા પૂર્વજ ભામાશાહનું અનુકરણ કરી રહ્યા છે. નાગરિક સંરક્ષણ સમિતિઓમાં તેમને પણ સ્થાન, આપી શકાયું હોત તો સારું થાત. પ્રોફેસર પૃથ્વીરાજ જૈને આત્મનંદ જૈન મહાસભાના પ્રમુખ લાલા મેઘરાજજી તરફથી સરદારજીનું સ્વાગત કરતાં કહ્યું કે લાલા મેઘરાજજી અસ્વસ્થ તબિયતને લીધે આવી શક્યા નથી પણ તેમણે સંદેશો મોકલ્યો છે કે જૈન સાધુઓ તથા જૈન સમાજ બધા વીર બનીને દેશની સુરક્ષાને માટે કટિબદ્ધ થાય. આપણો આ ઉત્સવ સંગઠિત સહયોગના શ્રીગણેશ છે.

આપણે ત્વરિત ગતિએ બીજું આયોજન કરવા ઇચ્છીએ છીએ. આગળ ચાલતાં પ્રોફેસર સાહેબે પોતાનો વિચાર વ્યક્ત કરતાં કહ્યું કે ચીનની સામ્રાજ્યલાલસા જૂની છે. એ તો રુસનો અમુક ભાગ પણ પોતાનો

સમજે છે. જૈન સમાજ વિરોધીની હિંસા અટકાવવાનો અધિકારી છે.

ચીનનું આક્રમણ આપણે માટે વરદાન બની ગયું છે. કારણ કે આ અભૂતપૂર્વ જાગૃતિનું એ અગ્રદૂત બન્યું છે. આપણે પ્રધાનશ્રીની મારફત સરકારની સેવામાં પ્રાર્થના કરીએ છીએ કે આવી દેશની કટોકટીના સમયે રાષ્ટ્રીય સરકારનું નિર્માણ, મંત્રીમંડળના આકારને ઘટાડવા તેમ જ આપણા ખર્ચ ઓછા કરવાને માટે ગંભીરતાપૂર્વક વિચાર કરે.

ગણિશ્રી જનકવિજયજીએ ઉદ્ઘોષણ કરી કે આપણે આપણી એક એક ઇંચ જમીન શત્રુ પાસેથી ખાલી કરાવવી છે. રાષ્ટ્રધર્મ સર્વામુખી છે. જૈન ધર્મ આક્રમણને પાપ માને છે પરંતુ આત્મરક્ષાની અનુમતિ મુખ્યત્વે માને છે. આપણે રક્તદાનનું વચન આપી ચૂક્યા છીએ. અમે જ્યાં જ્યાં જઈશું, જનતા જનાર્દનમાં રાષ્ટ્રપ્રેમનો સંચાર કરીશું.

આચાર્યશ્રીએ આશીર્વાચનોનું કથન કરતાં કહ્યું કે ભારત ઋષિભૂમિ છે. આત્મરક્ષણથી બંધું કરવું અનિવાર્ય છે. જ્યાં સુધી આપણે અહિંસા, સત્ય ધર્મમાં નિષ્ઠાવાન છીએ, આપણો વિજય નિશ્ચિત છે.

શ્રી સત્યપાલ મિત્તલે કહ્યું કે જે દેશના ત્યાગી સંત પણ આવી ઓજશ્વી પ્રેરણા આપે છે તે દેશ કદી પણ પરાજિત થશે જ નહિ.

તે પછી શ્રાવિકા સંઘનાં પ્રમુખ શ્રીમતી યશવંતી દેવી તરફથી કુમારી ઉમાબહેને ૧૨૦૦ ગ્રામ સોનું ભેટ કર્યું અને કહ્યું કે અમે મરીશું પણ કીર્તિ અને આત્મા-ભિમાનથી. જ્યારે અમારા પૂજ્ય ત્યાગી સાધુવરો પણ કાર્યક્ષેત્રમાં ઊતરે તો વીરાંગનાઓ કેમ પાછળ રહે !

ઉત્સવના પ્રમુખ સરદાર દરબારાસિંહજીએ આચાર્યશ્રી, મહાસભા, મહિલાઓ તથા આયોજકોનો આભાર માનતાં ઘોષણા કરી કે સ્વામીજીએ જે યોજાર કર્યો છે તે પૂરો થશે. રાષ્ટ્રભાવનાનું આ જગરણ અપૂર્વ છે. દેશની સ્થિરતામાં ધર્મ અને સંપ્રદાયોની સ્થિરતા છે. પવિત્ર હિમાલય પર થયેલ આક્રમણનો અમારે સામનો કરવાનો છે. આપણે ચીનને ગળે લગાડ્યું તો એણે વિશ્વાસઘાત કર્યો. આપણે પાકીસતાની ચેતતા અને સજાગ રહેવું પડશે.

બહેનોએ આપેલ એક એક ગ્રામ સોનું પણ અમને સંરક્ષતાના માર્ગે લઈ જશે. સ્વામીજીની રાષ્ટ્રપ્રેમની જ્વલંત ભાવના જોઈને હું તો પ્લાવિત થઈ ગયો છું.

શ્રી બળદેવરાજજીએ પ્રધાનજી, ગુરુદેવ, બહેનો તથા વક્તાઓનો આભાર માન્યો. શ્રીસંઘના પ્રધાનશ્રી કપૂરચંદ્રજીએ પ્રધાનજી તથા અતિથિઓનો સત્કાર કર્યો. રાષ્ટ્રપ્રેમના જયનાદોથી સભા વિસર્જન થઈ. આપણા ચરિત્રનાયકનું ચાતુર્માસ જંડિયાલા ગુરુમાં હતું ત્યારે સુદ્ધ કાટી નીકળ્યું હતું અને આપણા નવલોહિયા જુવાનો તેનો બહાદુરીથી સામનો કરી રહ્યા હતા. આ વખતે શિયાળાની ઠંડકડતી

ઠંડી હતી તે પ્રસંગે ગુરુદેવની પ્રેરણાથી કાશ્મીરમાં રહેલા સૈનિકો અને અમૃતસર આસપાસ પડી રહેલા સૈનિકો માટે લગભગ પંદર હજાર ગરમ ધાનખાઓ અને રૂા. ૫૦૦૦) અમૃતસરથી માણસો મોકલીને મોકલાવ્યા હતા. આ ઉપરાંત મધ્યમ વર્ગનાં કુટુંબો અને વિદ્યાર્થીઓને પણ ગુપ્ત સહાય અપાવી હતી. આમાં જૈન તથા જૈનેતર ભાઈઓનો સારો એવો ફાળો હતો.

યુદ્ધ પૂરજોસમાં હતું ત્યારે જંડિયાલા ગુરુના ઉપાશ્રય પાસે થઈને મોટરો પર મોટરો યુદ્ધમોખરે જઈ રહી હતી. તે વખતે ગુરુદેવની પ્રેરણાથી યુવકો ચાલતી મોટરોમાં સૈનિકોને દાળ-રોટી પહોંચાડી સેવા કરતા હતા. તોપોના ધડાકાથી ઉપાશ્રયોની દીવાલો ધૂજતી હતી. આ વખતે ત્યાંથી સહીસલામત જગ્યાએ નીકળી જવા કેટલાયે ભક્તોના પત્રો ને તારો આવતા હતા. જંડિયાલા છોડી સહીસલામત જગ્યાએ જલદી નીકળી આવો પણ બધાં સાધુસાધ્વીઓ હિંમતપૂર્વક ત્યાં જ રહ્યાં. એટલું જ નહિ પણ જૈન સંઘના આખાલવૃદ્ધ તથા જૈનેતરોને પણ સાંત્વન આપતા રહ્યાં. એ વખતે ઘણા ભાઈઓ બોલી રહ્યા હતા કે આ મહાત્માઓ છે ત્યાં સુધી અમને કશો ભય નથી. પાસે જ યુદ્ધ ચાલતું હોવા છતાં બધા મક્કમતાથી રહ્યા અને ધર્મ પસાચે શાંતિ રહી. કેટલાક ભક્તો તો આને ચમત્કાર માનતા હતા પણ ગુરુદેવોની અને શાસનદેવની કૃપાદ્રષ્ટિ જ તેનું કારણ હતું.

૫૭. લોકોપકારી

કાર્યોની પરંપરા

લુધિયાનાથી હોશિયાપુર જતાં રસ્તામાં કેટલાક ઉપ-
યોગી લોકોપકારી કાર્યોની પરંપરા ચાલી તે જોઈ લઈએ.

આપણા ચરિત્રનાયક ગુરુવર્યનો ૭૨મો જન્મદિવસ
માગશર સુદ અગિયારશ તા. ૭-૧૨-૬૨ના રોજ ભક્ત-
જનોએ ભક્તિભાવપૂર્વક ઊજવ્યો. ‘ગુરુદેવ જુગ જુગ
જીવો’ એવા વધાર્ધના ઉદ્ગારો તથા તાર-પત્રોની હાર-
માળા શરૂ થઈ. મુખ્યત્વે સ્થાનકવાસી સમાજના અશ્ર-
ગણ્ય માનનીય ઉપાધ્યાય કવીશ્વરશ્રી અમરમુનિજી મહા-
રાજ, સાધ્વી શ્રી શીલવતીજી, વિદુષી સાધ્વીશ્રી મૃગાવતી,
શ્રી આદિ ઠાણાચાર, મુંબઈથી બાબુ સેવંતીલાલજી, ભાઈ
વિપિનચંદ્રજી, શ્રી હીરાલાલજી, અમદાવાદથી લાલા વિલા-
યતી રામજી પંજાબી, આગ્રાથી લાલા ચુનીલાલ લાલચંદ
આદિના વધાર્ધના તાર અને પત્રો મળ્યા.

આના એક દિવસ પહેલાં ગુરુવારના રોજ શ્રી
આત્માનંદ જૈન હાયર સેકન્ડરી સ્કૂલમાં પ્રેસ કોન્ફરન્સ
થઈ. આપણા ચરિત્રનાયક ગુરુવરે દેશના નામે એક પ્રેરણા-
ત્મક સંદેશ આપ્યો તથા સાધુઓના કર્તવ્યવિષય પર
પ્રવચન આપ્યું.

જલધર રેડિયોએ ગુરુવરનો સંદેશ પ્રસારિત કર્યો. 'પ્રતાપ', 'મિલાપ' આદિ પત્રોમાં પણ એ સંદેશ પ્રકાશિત થયો.

આ સંદેશ આ પુસ્તકના પરિશિષ્ટમાં પાઠકગણ વાંચી શકશે.

આ સંદેશ મુંબઈ સમાચાર, ગુજરાત સમાચાર, તેમ જ જૈન પત્રના ૪૬મા અંકમાં પ્રકાશિત થયો હતો.

ગુરુદેવે ચીનના આક્રમણ સમયે પોતાનું રક્તદાન તેમજ બલિદાન આપવાની ઘોષણા કરી હતી. આ રાષ્ટ્રપ્રેમની પરાકાષ્ઠા ગણાય. ભારતીય જનતાએ આપની આ રાષ્ટ્રભાવનાની મુક્ત કંઠે પ્રશંસા કરી હતી.

પટ્ટીમંદિરના બમ વિસ્ફોટ કેસમાં અવિરત પ્રયાસો કરવા માટે પ્રશંસનીય પરિશ્રમ કરવાના ઉપલક્ષમાં શ્રીસંઘે શ્રી કૃષ્ણકાન્ત એડ્યુકેટને ડૉ. ૧૦૦૧૧ની થેલી અર્પણ કરી હતી. તેમના સહાયક વકીલ શ્રી દર્શનલાલજીને ડૉ. ૨૫૧ની થેલી અર્પણ કરવામાં આવી હતી.

પટ્ટી મંદિરની નુકસાની પૂરી કરવાને માટે ચાર હજાર રૂપિયાનું ફંડ એકત્રિત કરવામાં આવ્યું હતું.

ગુરુદેવ નકોદર પધાર્યા. નકોદરમાં ખંડેલવાલ જૈન બંધુઓનાં ઘર છે. બધા આવકભાઈઓ ભક્તિવાળા તથા શ્રદ્ધાળુ છે. અહીં મંદિર તથા ઉપાશ્રય છે. કન્યા પાઠશાળા પણ છે.

સમારોહપૂર્વક પ્રવેશ થયો. અહીં સંકાન્તિ ઉત્સવ ઊજવવામાં આવ્યો. બહારથી લગલગ એક હજાર ભાઈઓ આવ્યા હતા. શ્રીસંઘે ઘણી સારી ભક્તિ કરી.

નકોદરથી વિહાર કરી શાહકોટ થઈને સુલતાનપુર પધાર્યા. અહીં તપસ્વી મુનિ પ્રકાશવિજયજી આચાર્ય તથા શ્રી નંદનવિજયજી વિહાર કરતા કરતા આવી મળ્યા.

સુલતાનપુરમાં સ્થાનકવાસી ભાઈઓનાં ઘર છે. લાલા નેમિચંદ્રજી ઘણા ધર્મનિષ્ઠ તથા ભક્તિભાવી છે. સ્થાનકવાસી હોવા છતાં ગુરુદેવ પ્રત્યે ખૂબ ભક્તિભાવ તથા શ્રદ્ધા રાખે છે. ગુરુદેવના પધારવાની ખુશાલીમાં ગામમાં તેમણે લાડુની પ્રભાવના કરી. તેમનાં ધર્મપત્ની શ્રીમતી પૂરણદેવીજી મિયાનીનિવાસી ધર્માત્મા લાલા રામચંદ્રની સુપુત્રી છે. પંચાસ શ્રી જયવિજયજી મહારાજનાં સંસારી બહેન છે. ધર્મશીલા તથા ભક્તિભાવભરી દીપિકા છે. તે વારંવાર તીર્થયાત્રા આદિને લાલ લેતી રહે છે.

ઉપાધ્યાય પ્રકાશવિજયજી મહારાજે હોશિયારપુરમાં ઉપધાન કરાવ્યા ત્યારે આ બંને પતિપત્ની ભાગ્યશાળીઓએ ઉપધાન કર્યાં હતાં. દાનપુણ્યમાં પણ તેઓ સારી રુચિ ધરાવે છે. તેઓએ ભક્તિભાવપૂર્વક બેન્ડવાજથી ગુરુદેવનો પ્રવેશ કરાવ્યો હતો. અહીંથી વિહાર કરી શાહકોટ થઈને જીરા પધાર્યા. શ્રીસંઘે સમારોહપૂર્વક પ્રવેશ કરાવ્યો. આ જીરાનગરની પાસે પંજાબના પરમ ઉપકારી તથા ઉદ્ધારક ન્યાયાંભોનિધિ જૈનાચાર્ય ૧૦૦૮ શ્રી વિજયાનંદસૂરીશ્વર

આત્મારામજી મહારાજની જન્મભૂમિ લહરા ગામ આવે છે. ચૈત્ર સુદિ એકમના રોજ અહીં પૂજા લણાવવામાં આવી. ગુરુ ભકત શેઠ કૂલચંદ શામજીભાઈની અધ્યક્ષતામાં લહરા ગામમાં દાદા ગુરુ ન્યાયાંબોનિધિ મહારાજની જન્મ-જયંતી ઉજવવામાં આવી.

ગણિ જનકવિજયજી તથા મુનિશ્રી જયવિજયજી મહારાજના પંજળદેશોદ્ધારક ગુરુદેવનાં જીવનવિષયક પ્રવચનો થયાં.

આ મહાન ઉપકારી ગુરુદેવના જન્મસ્થાનના ઉદ્ધારને માટે ઉપદેશ દેવામાં આવ્યો. તે માટે એક કમિટી પણ નિયુક્ત થઈ. ડા. ૧૦૦૧) શ્રીમાન કૂલચંદભાઈ શામજીભાઈએ તથા ડા. ૧૦૦૧) લાલા રતનચંદ રીખવદાસજીએ પ્રદાન કર્યા. ગરીબ ભાઈ-બહેનોને ભોજન કરાવવામાં આવ્યું. બહારથી આવેલ ભાઈઓની ભાવપૂર્વક ભક્તિ કરવામાં આવી. ધર્માત્મા માસ્તર મંગલસેનજી જૈન તરફથી સ્વામી-વાત્સલ્ય થયું. માર્ગમાં ઘણાં નરનારીઓએ માંસ-મદિરા આદિનો ત્યાગ કરવાની પ્રતિજ્ઞા લીધી.

૫૮. પંજબના

સંગઠનની યશોગાથા

આપણા ચરિત્રનાયક જીરાથી પટ્ટી પધાર્યા. ગણિ
જનકવિજયજી તથા મુનિશ્રી જયવિજયજી (પન્થાસ)નાં
પટ્ટીમાં ધાર્મિક પ્રવચન થયાં.

ગુરુદેવે કહ્યું કે મહાવીરનાં સંતાન આવા જમ
વિરજેટથી કદી ગભરાતાં નથી. અરે આ તો શું છે જ્યારે
ગુજરાનવાલામાં ચાતુર્માસ હતા અને હિંદના ભાગલા પડ્યા
ત્યારે જમની વર્ષા થવા છતાં ગુરુદેવ અને સાધુસમુદાય-
સાધ્વીજીઓ અને સંઘનાં હજારો બહેનભાઈઓ જરા પણ
બીતાં નહોતાં અને ગુરુદેવને હિંદ લાવવા માટે પ્રધાનોએ
ભારે પ્રયાસો કર્યા ત્યારે આપણા ગુરુ ભગવંતે કહ્યું, “મારી
પ્રાણપ્યારી ભગવાનની મૂર્તિઓ, સાધુ-સાધ્વીઓ અને સંઘના
આખાળવૃદ્ધને મૂકીને મારાથી અવાય જ નહિ.”

આ હતો આપણા પ્રાણપ્યારા ગુરુદેવનો જૈન ધર્મ-
સમાજ પ્રત્યેનો અવિરત પ્રેમ. આવા સમયે તો આપણે
અધાએ ધર્મ અને કર્તાવ્યપંથ પર અવિચલ રહેવું જોઈએ.
અહીં હસ્તિનાપુરતીર્થની સહાય માટે ઉપદેશ આપવામાં
આવ્યો. જંડિયાલા આદિના ભાઈઓએ ચાતુર્માસ માટે

વિનંતિ કરી પણ ગુરુદેવે જણાવ્યું કે હોશિયારપુરના આગે-
વાનો ત્રણ વર્ષથી વિનંતિ કરી રહ્યા છે—ત્યાંનો ભાવ છે—
છતાં જેવી સ્પર્શના હશે તેમ થશે.

પટ્ટીમાં બન્ને સંઘોના ભાઈઓએ મળીને શ્રી મહા-
વીર જન્મ કલ્યાણક (મહાવીર જયન્તી ઉત્સવ) ઊજવ્યું.
પટ્ટીથી કૈરોંગ્રામ આવ્યા. આ પંજાબના સ્વ. પ્રતાપસિંહ
કૈરોનું ગ્રામ છે. ગામ નાનું હોવા છતાં અહીં હાઈસ્કૂલ.
વગેરેની વ્યવસ્થા છે. અહીંથી તરનતારન, ગોહલવડ થઈને
અમૃતસર પધાર્યા.

ગુરુરાજે પ્રવચનમાં કહ્યું કે મુંબઈમાં ગુરુદેવ પંજાબ-
કેસરી મહારાજે ફરમાવ્યું હતું કે સમસ્ત જૈન સંઘનું સંગઠન
જરૂરી છે. તેનું દૃશ્ય અમને પંજાબમાં જોવા મળ્યું. આગ્રામાં
ઉપાધ્યાય શ્રી અમર મુનિજી, હુધિયાનામાં પ્રધાનાચાર્ય
શ્રી આત્મારામજી મહારાજનું મધુર મિલન ખૂબ જ સૌહાર્દ-
પૂર્ણ હતું. પટ્ટીમાં બન્ને સંપ્રદાયોએ મળીને ભગવાન
મહાવીરની જયંતી એક સાથે મનાવી હતી. જંડિયાલા
ગુરુમાં શ્રી મહનલાલજી મહારાજની અધ્યક્ષતામાં મહાવીર
જયંતીનો ઉત્સવ થયો હતો. જલંધર આદિમાં પણ ઉત્સવોમાં
બન્ને સંપ્રદાયોના ભાઈઓ સમિલિત થયા હતા. આ
બધાથી ગુરુદેવ શ્રી વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજી મહારાજની
ભાવના ફળી રહી છે. આ છે પંજાબના સંગઠનની યશો-
ગાથા. અમૃતસરમાં પૂજ્ય સોહનલાલજી જૈન કન્યા પાઠ-
શાળાનું નિરીક્ષણ કર્યું.

અમૃતસર દાદાવાડીમાં શ્રીપાર્શ્વલગવાનનું મંદિર નિર્માણ કરવાને માટે સ્વ. શેઠ રોશનલાલજીના સુપુત્ર શેઠ શિવચંદજી કોચરે ડા. એકવીસ હજાર તથા શેઠ ખંસીલાલજી કોચરના સુપુત્ર શ્રી પ્રેમસુખદાસજી કોચરે ડા. એકવીસ હજાર પ્રદાન કર્યાં.

આ મહાનુભાવોના પ્રયત્નથી આ શિખરબાંધી મંદિર નિર્માણ થયું. આ મંદિરનું આંતરમુદૂર્ત ગુરુદેવ અજ્ઞાન તિમિરતરણી કલિકાલકલ્પતરુ પંજબકેસરી યુગવીર જૈનાચાર્ય ૧૦૦૮ શ્રીમદ્ વિજયવલ્લભસૂરિજી મહારાજનાં કરકમલોથી થયું હતું.

આ મંદિરની પ્રતિષ્ઠા આપણા ચરિત્રનાયક વલ્લભ-પદ્ધતિ આચાર્યશ્રી સમુદ્રસૂરિજી મહારાજનાં કરકમલોથી વિ. સં. ૨૦૨૦ વૈશાખ સુદે ૬ તા. ૨૯-૫-૧૯૬૧ સોમ-વારના મહાન સમારોહપૂર્વક થઈ હતી.

આ મંદિર માટે શ્રી ખંસીલાલજી લુંગીવાળા એન્ડ કંપનીની કુર્મના ધર્માદા ટ્રસ્ટમાંથી રૂપિયા પચાસ હજાર દાનમાં મળ્યા હતા. અન્ય દાનપ્રેમીઓના દાનનો પણ આ મંદિર માટે સદ્ઉપયોગ થયો હતો. આ રીતે આ મંદિરના નિર્માણમાં લગભગ બે લાખ રૂપિયા ખર્ચ થઈ ચૂક્યો હતો. હજી પણ કાર્ય ચાલુ છે. પ્રતિષ્ઠા વિધિવિધાનનું કાર્ય વલાદનિવાસી શેઠ ફૂલચંદ ખીમચંદભાઈએ કરાવ્યું હતું.

દાદાવાડીમાં બિકાનેરી ભાઈઓ દ્વારા નિર્મિત શ્રી પાર્શ્વનાથ લગવાનના મંદિરની પ્રતિષ્ઠા પણ આપણા ચરિત્ર-

નાયક ગુરુવરનાં કરકમલોથી થઈ હતી. આ મંદિર શેઠ રોશનલાલ બંસીલાલજી કોચરે બનાવરાવ્યું હતું. આ મંદિરમાં ગુરુદેવ શ્રી વિજયવલ્લભસૂરિજી મહારાજની પ્રતિમા પણ સ્થાપિત કરવામાં આવી હતી.

અહીંથી જંડિયાલા ગુરુ પધાર્યા. ગુરુદેવને અભિનંદનપત્ર સમર્પિત કરવામાં આવ્યું. ગુરુદેવે વિનમ્ર ભાવે ફરમાવ્યું કે, “હું તો સ્વર્ગીય ગુરુદેવનો સિપાઈ છું. સિપાઈને માનપત્ર કે અભિનંદન શાનાં ! અભિનંદનપત્ર તો રાજા-મહારાજાઓને અર્પણ કરવામાં આવે છે. સેવકને અભિનંદનપત્ર શા માટે ? મને જો અભિનંદનપત્ર દેવું હોય તો માત્ર દૃઢ સંકલ્પ કરો કે સંઘમાં સંગઠન કાયમ રાખીશું—મારા માટે આ સાચું અભિનંદન છે.”

૫૯. ચારિત્ર્યબળને।

અદ્ભુત વિજય

જંડિયાલા ગુરુમાં ગુરુદેવને માલૂમ પડ્યું કે કૈરોં સરકારે સ્કૂલના વિદ્યાર્થીઓને બળે ઇંડાં નાસ્તામાં આપવાનો હુકમ કર્યો છે. આ નગરમાં તેનો જોરશોરથી વિરોધ શરૂ કરવામાં આવ્યો.

દેવ, ગુરુ, ધર્મના પસાયે સફળતા મળી. છેવટે કૈરોં સરકારે આ હુકમ પાછો ખેંચી લીધો. આપણા ચરિત્રનાયક ગુરુદેવના ચારિત્ર્યબળને આ અદ્ભુત વિજય હતો. જૈન જગતમાં આથી એક નવીન જાગૃતિનો શુભાગ આવ્યો. આવા પ્રસંગે આપણા આચાર્યપ્રવરો, પદસ્થો, મુનિવરો, જૈન સંઘના ઘડવૈયાઓએ જોરદાર વિરોધ કરવો જોઈએ. ધર્મ વિરુદ્ધના કોઈ પણ સરકારી કે ખીજા હુકમને સાંખી લેવાય નહીં.

જંડિયાલા ગુરુના શ્રીસંઘે તથા હોશિયારપુરના શ્રીસંઘે ચાતુર્માસ માટે વિનંતી કરી પણ ગુરુવરે હોશિયારપુર માટે ભાવના દર્શાવી. કારણ કે ત્રણ ત્રણ વર્ષથી તેઓની વિનંતી થઈ રહી હતી.

જેઠ શુદ્ધિ અષ્ટમીના રોજ દાદાગુરુની જયંતી ઊજવવામાં આવી. ગુરુમંદિરનાં દ્વાર આદિનાં નિર્માણમાં લાક્ષા

હંસરાજજી સરાફનો જે મતલેહ હતો તે ગુરુમહારાજની પ્રેરણાથી સમાપ્ત થયો.

જંડિયાલા ગુરુમાં કેટલાંક ઘરોમાં કટુતા ને કષાયવશ વૈમનસ્ય હતું પણ ગુરુવરની પ્રેરણા અને કૃપાથી તે બધો વિગ્રહ શાંત થયો. આ પણ ચારિત્ર્યબળનો વિજય હતો. જંડિયાલા ગુરુથી વિહાર કરી સાત-આઠ માઈલ પર ગુરુદેવ પહોંચ્યા હશે ત્યાં સાંજના વખતે આહાર-પાણી કરીને બધા સાધુગણ બિરાજમાન હતા. એ જ સમયે લાલા હંસરાજજી સરાફ આદિ કેટલાક લાઈઓ આવ્યા. તેઓએ વિનંતી કરી કે ગુરુદેવ, આપ તો વિહાર કરી અત્રે પધાર્યા પણ આપશ્રી ફરી જંડિયાલા પધારો; કારણ કે આપના ચારિત્ર્યબળથી અને પ્રેરણાથી લાભ થશે. લાલા-લાલનો વિચાર કરી ગુરુદેવ ફરી જંડિયાલા પધાર્યા.

અહીં લાલા વૈશાખી શાહના પરિવારમાં લાલા મુખરાજજી આદિ તથા લાલા ટેકચંદજીના પ્રપૌત્ર લાલા ચંદ્રપ્રકાશજી આદિમાં કેાઈ કારણવશ પરસ્પર વૈમનસ્ય થઈ ગયું હતું. તે એટલી હદ સુધી કે એક જ મકાનમાં રહેવા છતાં આપસમાં બોલવુંચાલવું પણ બંધ હતું.

ગણિવચં જનકવિજયજી મહારાજ તથા લાલા કરમચંદજીના પ્રયત્નથી ગુરુમહારાજ તેમને ઘેર પધાર્યા.

ગુરુમહારાજનાં પાવન પગલાં પોતાને ત્યાં થયાં તેથી બધાં ગુરુદેવને વંદન કરવા આવી મળ્યાં. ગુરુદેવે બધાને

ભાવપૂર્વક ધર્મલાલ આપીને કુટુંબમાં કેવો પ્રેમ અને વાતસલ્યભાવ હોવો જોઈએ, કુસંપ અને વેરવિરોધથી તો આપણું તથા આપણાં બાળકોનું અકલ્યાણ થાય છે, -સંપ ત્યાં જંપ અને સુખ-શાંતિ હોય છે, તમારા વંશ-જોનો સમુજ્જવળ ઇતિહાસ કેવો પ્રશંસનીય છે. તમે જાણો છો મેં તો અહીંથી વિહાર કર્યો હતો પણ ખાસ તમારા બધાના સમાધાન અને સુખ-શાંતિ માટે જ ફરી આવ્યો છું. તમે તો બધા સમજુ છો, ધર્મપ્રેમી છો અને ગુરુ-ભક્તો છો. તમારા હૃદયનું પરિવર્તન થાય તો બધાને કેટલો બધો આનંદ થશે. અને આ માર્મિક બોધપ્રદ સુધા-ભર્યા ઉપદેશની એવી તો બહુઈ અસર થઈ કે બધાનાં હૃદયો પલ્લવિત થયાં, વૈમનસ્ય દૂર થયું. બધામાં પ્રેમભાવ ભિમટી આવ્યો. બધાએ વિનમ્ર ભાવે ગુરુદેવના ચરણમાં પોતાનાં મસ્તક નમાવ્યાં. ગુરુદેવે વાસક્ષેપ નાખી મંગળ આશીર્વાદ આપ્યા.

લાલા હંસરાજજીને તેમનાં પુત્રવધૂ સાથે વૈમનસ્ય હતું તેને પણ પ્રેમપૂર્વક સમજાવ્યા, તે પણ દૂર થયું. આ પણ ચારિત્ર્યબળનો અદ્ભુત વિજય હતો. સાચી સાધુતા સમક્ષ કેાણ નતમસ્તક નથી થઈ જતા !

આ પ્રસંગથી જંડિયાલા શ્રીસંઘમાં આનંદની લહેર લહેરાણી.

જંડિયાલાથી વિહાર કરી ગુરુદેવ કરતારપુર પધાર્યા. અહીં લાલા ચિંતરામજીનું એક જ ઘર છે. તેમ છતાં

પ્રવેશ ઉત્સાહપૂર્વક કરાવ્યો. દિવસે અને રાત્રે વ્યાખ્યાન કરાવીને આસપાસનાં ગ્રામોની જનતાને લાલ પહોંચાડ્યો. અહીંથી કપૂરથલા પધાર્યા. અહીં પણ મૂર્તિપૂજક લાઈનું એક જ ઘર છે. સ્થાનક વિશાળ છે. બધાએ મળીને પ્રવેશ તથા સ્વાગત સમારોહ કરાવ્યો. અહીં ત્રણ દિવસ સ્થિરતા કરી. જનતાએ વ્યાખ્યાન આદિને પૂર્ણ લાલ લીધો. પંજાબની સ્કૂલોમાં ઈંડાં વહેંચવાની યોજનાને પણ ભારે વિરોધ કરવામાં આવ્યો. આ વિરોધ તો જાંડિયાલા ગુરુથી શરૂ થઈ ગયો હતો. સત્ય ને ધર્મને ખોઈને વિદ્યાપ્રાપ્તિને શો અર્થ? રત્નને ખોઈને માત્ર ડબીની રક્ષા કરવાથી શો લાભ ?

૬૦. જૈન ઇતિહાસની

અમર ઘટના

કરતારપુરના કિલ્લામાં પ્રાચીન ગુરુ અન્ય સાહેબની પ્રતિ દેખી તથા પંચપાદશાહીની ટોપી, પાઘડી, તલવાર આદિ જોયાં. કાજલપુર થઈ કપૂરથલા આવ્યા. અહીં સંક્રાન્તિ - ઉત્સવ ભજવાયો. સ્કૂલોમાં છાત્રોને જલપાન- (નાસ્તા)માં ખાવા માટે ઈડાં દેવાની પંબળ સરકારની યોજનાનો ઘોર વિરોધ કરવામાં આવ્યો.

બાદમાં આદર્શનગર તથા આદર્શનગરથી તા. ૧૬-૬-૬૩ના રોજ બલંધર પધાર્યા. ગુરુવરની પ્રતિજ્ઞાનુસાર ખેન્ડવાળ સિવાય પ્રવેશ સમારોહ થયો.

અહીં ગુરુવર્યને અભિનંદનપત્ર અર્પિત થયું.

અહીંથી પીપલવાલા ગ્રામના માર્ગમાં ધર્મપ્રચાર કરતાં કરતાં તા. ૧-૭-૬૩ના રોજ હોશિયારપુર પધાર્યા. હોશિયારપુરની હોશિયારીનું શું વર્ણન કરવું! પ્રવેશઉત્સવ ખૂબ ધામધૂમથી થયો. બજારોની શોભા અનોખી હતી. પંબળકેસરી આચાર્ય ભગવાનના સમયથી જ અહીંની ભક્તિ પ્રસિદ્ધ છે.

આજે પણ લાલા રતનચંદ્રજી, લાલા રિખવદાસજી, લાલા શાન્તિસ્વરૂપજી દરેક જગ્યાએ સંક્રાન્તિ પર પહોંચી બેઠે છે તેમ આવી પહોંચ્યા.

અહીં પણ માનપત્ર અર્પણ કરવામાં આવ્યું. ગણિ શ્રી જનકવિજયજી વસ્તુપાળ તેજપાળ ચરિત્ર વ્યાખ્યાનમાં વાંચતા હતા.

સુંદર નદીનો કિનારો, આમ્રકુંજની હરિયાળી, કાંગડા-તીર્થનું પ્રવેશદ્વાર, હોશિયારપુરમાં આ રમણીય છે. આજ ગુરુવરનાં ચરણોથી પવિત્ર થયેલ હોશિયારપુરીની હોશિયારીમાં ચાર ચાંદ લાગી ગયા. નદી તો સમુદ્રની પાસે જાય છે. આજ સમુદ્ર સ્વયં નદીના તટ પર આવી ગયા છે.

હોશિયારપુર, ધન્ય છે તારું ભાગ્ય ! અહીં અનેક જાતની ધર્મપ્રભાવના થઈ. સંક્રાન્તિ, પર્યુષણ પર્વ, જયંતીઓ આદિ અત્યંત આનંદઉલ્લાસપૂર્વક થયાં.

જમ્મુના જિનાલયના જીર્ણોદ્ધાર માટે ગુરુભક્ત ભાઈ રસિકલાલ કોરાએ પ્રેરણા આપી. પંજાબ સરકારની ઈડાં આપવાની યોજનાનો વિરોધ કરવાને માટે એક સુદૃઢ મક્કમ રચનાત્મક કાર્યક્રમ ઘડી કાઢવામાં આવ્યો.

આ પહેલાં જંડિયાલા ગુરુ, કપૂરથલા તથા જાલંધર આદિમાં તેના વિરોધમાં પ્રસ્તાવો પસાર થયા હતા.

અહીં દૃઢ સંકલ્પ કરવામાં આવ્યો કે તત્કાલીન મુખ્ય મંત્રીશ્રી પ્રતાપસિંહ કૈરોને નમાવીને જ રહીશું.

બધાના ધ્યાનમાં હતું કે મુખ્ય મંત્રીશ્રી પ્રતાપસિંહ કૈરો શ્રી નહેરુજીના જમણા હાથ હતા. સાધારણ વાતોથી તેમને નમાવી શકાય તેમ નહોતું.

ગુરુદેવે તેમને ભારતીય સંસ્કૃતિના ગૌરવનો પૂર્ણ પરિચય આપતો. પત્ર લખ્યો. તે માત્ર પત્ર નહોતો પણ આપણા ચરિત્રનાયકનું આધ્યાત્મિક અસ્ત્ર હતું. તેમાં અમોઘ શક્તિ હતી. સાચા સાધુની ભાવનાનું વજ્ર હતું.

આવો જ પત્ર તત્કાલીન વિત્તમંત્રી શ્રી ગોપીનાથ ભાર્ગવને પણ મોકલ્યો હતો. અંતે આપણા ગુરુ મહારાજની જીત થઈ. તમામ બાળકોને ઈડાં ન આપવાનું ફરમાન થયું. ઈડાં યોજના સર્વથા બંધ થઈ. આ પ્રકરણ પર તો એક જુદું પુસ્તક લખી શકાય.

સુયોગ્ય ગુરુદેવના સુયોગ્ય શિષ્યે આત્મબળનો એક ચમત્કાર બતાવીને શાસનની અનુપમ સેવા કરી છે.

જૈન ઇતિહાસમાં આ ઘટના અમર બની રહેશે, સ્વર્ણ-ક્ષરોમાં અંકિત રહેશે. આપણે આવા પ્રભાવશાળી ગુરુવરના ઋણમાંથી ક્યારે મુક્ત થઈશું ? શાસનદેવ પાસે એ જ પ્રાર્થના છે કે—

આપ ધર્મનાં અજવાળાં પાથરવા જુગ જુગ જીવો. નવ લાખ નવકાર મંત્રના બપથી આ નગરી પવિત્ર થઈ. અહીંથી પ્રસિદ્ધ વક્તા વીરક્ષેત્ર મહુવાનિવાસી શ્રી વીરચંદ્ર રાઘવજી ગાંધીની જન્મશતાબ્દી સમારોહપૂર્વક ઊજવવાને માટે જૈન શ્વેતાંબર કોન્ફરન્સ તથા શ્રી આત્મા-નંદ જૈન સભાને પત્ર લખવામાં આવ્યા.

પર્યુષણ પર્વમાં ઉપદેશની પ્રેરણાથી ધર્માર્થ આત્મ-વલ્લભ ઔષધાલયની સ્થાપના થઈ.

ગણિવર્ય શ્રી જનકવિજયજી મહારાજે કોલેજના છાત્રો-
ને જૈન દર્શનનો અભ્યાસ કરાવવા જ્ઞાનશિબિર ખોલી. ગુરુ
મહારાજે કહ્યું, આ જંગમ (હાલતુંચાલતું) શ્રી આત્માનંદ
જૈન ગુરુકુળ છે. છાત્રો માટે સમયે સમયે ભાષણાદિ થતાં
રહ્યાં. આવી ધાર્મિક શિક્ષણની યોજના ગણિજીએ આગ્રાથી
પ્રારંભ કરી હતી. અંબાલા-લુધિયાનામાં પણ જ્ઞાનશિબિર
થતી રહી.

વિશ્વેશ્વરનાંદ સંસ્થાન, સાધુ આશ્રમનું નિરીક્ષણ
કયું. ખૂબ આનંદ થયો. અહીં સાઠ વિદ્વાન પ્રાચીન વૈદિક
અનુસંધાનમાં પૂર્ણ મનોયોગથી લાગી રહ્યા છે.

આ સંસ્થાની સ્થાપનાથી હોશિયારપુરનું ગૌરવ વધ્યું
છે. આ સંસ્થા ભારતભરમાં સુપ્રસિદ્ધ છે.

શ્રી વાસુપૂજ્ય ભગવાનના મંદિરમાં નવીન પ્રભુ તથા
ગુરુપ્રતિમાઓની પ્રતિષ્ઠા થઈ. તેમ જ ત્રણે પ્રતિમાઓ
પૂર્ણ વિધિવિધાન સહિત બિરાજમાન કરવામાં આવી.

શ્રી આત્માનંદ જૈન મહાસલા, પંજાબનું અધિવેશન
થયું. સ્વ. ગુરુ ભગવંત શ્રી વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજી મહા-
રાજનું સ્મારક નિર્માણ કરવા વિશેષ ચર્ચા-વિચારણા થઈ.
સ્થાનપ્રાપ્તિનો અભાવ વિલંબનું કારણ દર્શાવવામાં આવ્યું.
ગુરુભક્ત શ્રી દેવરાજ જૈન દિલ્હીનિવાસીએ આ વિષયમાં
વિશેષ ઉત્સાહ પ્રદર્શિત કર્યો.

આ રીતે હોશિયારપુરનું ચાતુર્માસ અનેક સફળતાઓ
સાથે પૂર્ણ અને શાસનના પ્રભાવનું ધાતક બની રહ્યું.

૬૧. અહિંસાનો

ગગનભેદી સંદેશ

સ્થાનકવાસી સમાજનું જૈનેન્દ્ર ગુરુકુળ પંચકૂલા વર્ષોથી ચાલી રહ્યું છે. હરિયાણા ભૂમિ, વિશાળ પટાંગણ, વિદ્યાર્થીગૃહો, વિદ્યાલય, પુસ્તકાલય, વ્યાખ્યાનગૃહ, પ્રાર્થના-ગૃહ તથા કોડાંગણથી એ શોભી રહ્યું છે.

આજ સુધીમાં સેંકડો વિદ્યાર્થીઓના જીવનને ઉન્ન-
ત્ત્યાં છે. આ વિભાગમાં ગુરુકુળ સુપ્રસિદ્ધ છે.

આ ગુરુકુળની પાસે કતલખાનું કરવાની યોજના થઈ રહી હતી. તે માટે ગુરુકુલ પાસેની જમીન પણ હસ્તગત કરવામાં આવી હતી. આસપાસમાં તે માટે જિહા-
પોહ થઈ રહ્યો હતો. તે ન કરવા સરકારને વિનંતીઓ પણ કરવામાં આવી હતી. પણ કોઈ દાદ આપતું નહોતું. પંચકૂલા ગુરુકુલના સંચાલકો તે માટે ભારે પ્રયત્નો કરી રહ્યા હતા. ગુરુકુલ એક વિદ્યાધામ છે. સેંકડો વિદ્યાર્થી-
ઓની તંદુરસ્તીનો સવાલ છે, આસપાસની ગંદકી અને પક્ષીઓનો મેળો તથા માંસના ટુકડા વગેરેથી સંસ્થાનું જીવન જ જોખમમાં હતું. ગુરુકુલના સંચાલકોને આપણા ચરિત્રનાયક સેવાભૂતિ આચાર્યપ્રવર યાદ આવી. અધિ-
ષ્ઠાતાનો પત્ર આવ્યો. તેઓ આચાર્યશ્રીને મળ્યા. ગુરુકુલ

પંચકૂલાની પ્રસિદ્ધિની વાતો કરી તથા વર્ષોથી ચાલતી સંસ્થા આ કતલખાનાના કારણે બંધ કરવાનો સમય આવી જાય તેવી સંભાવના છે. વળી લાખો રૂપિયા ખર્ચો તૈયાર કરેલાં મકાનો આદિ વિશે આચાર્યશ્રીને માહિતી આપી.

આપણા ચરિત્રનાયકને ગુરુકુળ પ્રત્યે મમતા હતી. આવું સમૃદ્ધ વિદ્યાધામ એ પ્રદેશનું ભૂષણ હતું. આચાર્યશ્રીએ સંચાલકોને સાંત્વન આપ્યું અને પોતે તે કતલખાનું બંધ કરાવવા માટે જુએશ શરૂ કરી. સરકારને પંચકૂલા ગુરુકુલની સંસ્થાના વિકાસવર્ધનની માહિતી આપી અને આ વિદ્યાધામ પાસે કોઈ પણ રીતે કતલખાનું ન જ થવું જોઈએ તે માટે જોરદાર હિલચાલ કરી. સરકારી અમલદારો પણ વિચારમાં પડી ગયા. આચાર્યશ્રીએ તો પંચકૂલા ગુરુકુલ જોઈ જવા આમંત્રણ આપ્યું અને આચાર્યશ્રીએ એક પ્રતિનિધિમંડળ પોતાના તરફથી મોકલ્યું.

આ જોરદાર હિલચાલની જાહુઈ અસર થઈ. જાણે ચમત્કાર થયો અને કતલખાનું એ જગ્યાએ નહિ જ થાય તેવાં સરકારી ફરમાન પણ નીકળ્યાં. ગુરુદેવની વાણીમાં જાહુ છે અને તેમના પુણ્ય પ્રભાવે તેઓ જે કોઈ કાર્ય હાથ પર લે છે તેને પાર ઉતારવા પ્રયત્નો કરે છે અને તેમને સફળતા મળે છે. પંચકૂલા ગુરુકુળના અધિષ્ઠાતા તથા સંચાલકોને ખૂબ ખૂબ સંતોષ થયો. આપણા ચરિત્રનાયક આચાર્યશ્રીની પ્રતિભા અને પ્રતિષ્ઠાની ખૂબ ખૂબ પ્રશંસા કરવા લાગ્યા. આ સાથેના પત્રો ગુરુદેવના કાર્યની ફલશ્રુતિ છે.

શ્રી જૈનેન્દ્ર ગુરુકુળ પંચકૂલા

૧૬-૧૦-૬૩

પૂજનીય આચાર્યશ્રી વિજયસમુદ્રસૂરિજી

ચરણવંદના વન્દેવીરમ્

આપકો સહર્ષ સૂચિત કર રહ્યા છું કે આપને ગુરુ-
કુલકે નિકટ જો બૂચડખાના બન રહ્યા થા, વહ મિલિટરી
અધિકારીઓને બંદ કર દિયા હૈ. પત્રકી નકલ સાથ વાલે
પૃષ્ઠ પર દી ગઈ છ. ઈસ સંબંધમે આપકે શુભ પ્રયાસ
સરાહનીય હૈ.

સમાજ પર આપકી અસીમ કૃપા હૈ.

ઉસીકા હી યહ શુભ પરિણામ હૈ.

મૈં ગુરુકુલ કી ઝોર સે ઓર અપની ઝોર સે આપકે
ચરણોમે ધન્યવાદ લેજ રહ્યા છું.

યહ સૂચના સમાજકો લી દેનેકા કષ્ટ કરેં.

આપકા

જૈત ગુરુકુળ
પંચકૂલા

રૂપલાલ જૈન
અધિષ્ઠાતા

Express

No 40-9-9

Station Head Quarters

Chandigadh

14. Oct 1963

To

The Secretary

Shri Jain Gurukul

Panchkula

(near Chandigadh)

Subject : Construction of Slaughter House
near Panchkula

Dear Sir,

Thank you for your application dated 12th
Oct. 63.I am glad to inform you that the building
within the cantonment near Panchkula is not
now going to be used as a buchery.

Your's faithfully

Sd. Partap sing

Lt. Col. Station Commander

ગુરુદેવના આરિત્ર્યબળના પ્રભાવથી તેમ જ ગુરુકુળના
દૂસ્તીઓના ભારે પ્રયાસોથી સરકારે આ કતલખાનું સ્થાપ-
વાની યોજના સ્થગતિ કરી દીધી. અહિંસાનો સંદેશ ગુંજ
રહ્યો.

૬૨. અહિંસાની ચંદ્રિકા

વિહારની પહેલાં ગોપાષ્ટમીના ઉત્સવમાં આપણા ચરિત્રનાયક બડલાગી ગુરુદેવે ડંકાની ચોટથી કહ્યું કે જૈન ધર્મ તો પૂર્ણ અહિંસક છે. અરે ગાય તો શું પણ કીડી સુદ્ધાં પર દયાવાન હોય છે. પરંતુ ખેદ છે કે આજે હિન્દુ કહેવાતા અનેક ગૌરક્ષકને બદલે ગૌલક્ષક બની રહ્યા છે. આ ભારે દુઃખની વાત છે. વૃદ્ધ ગાયોને કસાઈઓને વેચી દેવામાં આવે છે. આ તો ધર્મ રસાતાળ જવા ખેડો છે.

અહિંસાની ચંદ્રિકા જ વિશ્વશાંતિ લાવી શકશે. જગત-વતસલ ભગવાન મહાવીરે જગતને અહિંસાનો ગગનભેદી સંદેશ આપ્યો છે અને હજારો મુનિરત્નો-સાધ્વીજીઓ હજારો માઈલોના પાદવિહાર કરીને ગામે ગામે, શહેરે શહેરે અહિંસા, સંયમ અને તપનો સંદેશ આપી રહ્યાં છે.

શ્રી વિશ્વેશ્વરનન્દ વૈદિક શોધ સંસ્થાન(સાધુ આશ્રમ)-ના અધિષ્ઠાતા દર્શનાર્થ આબ્યા. મધુર મધુર વાર્તાલાપ થયો. રતલામથી અભિધાન રાજેન્દ્રકોષ જે સાત ભાગોમાં છે જેનો ભાર લગભગ એક મહુ થવા બય છે તે મંગાવીને ગુરુવરે તેમની સંસ્થાના પુસ્તકાલયને ભેટ આપ્યો. આ પ્રેમસંબંધથી અધિષ્ઠાતા શ્રી વિશ્વેશ્વરનન્દને ખૂબ આનંદ થયો.

શાકાહાર સમિતિની તરફથી ઈડાં વહેંચવાની યોજનાને મૂળમાંથી રદ કરવાનો પ્રસ્તાવ પાસ કરી અધિકારીઓને મોકલવામાં આવ્યો. ભારતની બધી વિપત્તિઓનું મૂળ કારણ હિંસા જ છે.

આતુર્ભાસ આનંદપૂર્વક પૂર્ણ કરીને વિહાર કરી ગુરુદેવ ગઢદિવાલા પધાર્યા. ગુરુભક્ત જસવંતરાયજી વૈદ્ય આ ગ્રામના નિવાસી છે. મંદિર તથા બે-ત્રણ ઘર પણ છે. બધાંએ સારો લાભ લીધો. ઈડાં આપવાની યોજનાનો અહીં પણ વિરોધ થયો. અહીંથી ઉડમડ પધાર્યા. અહીંથી અરધા માઈલ દૂર અહિયાપુર ગામ મુનિ શાંતિવિજયજી (ગૃહસ્થાશ્રમનું નામ લાલા ખુશીરામજી હતું) મહારાજનું જન્મસ્થાન છે. ગૃહસ્થાશ્રમમાં તે કરિયાણું તથા હકીમનું કામ કરતા હતા. ઉડમડમાં પણ તેમની સારી એવી પ્રસિદ્ધિ હતી. અહીંની જનતાના અતિ આગ્રહવશ બેત્રણ દિવસ સ્થિરતા કરી, ગણિ જનકવિજયજી આદિનાં વ્યાખ્યાન થતાં રહ્યાં. અહીંની જનતાએ મુનિ શાંતિવિજયજીના આગમનની ખુશીમાં શાંતિવિજય ઔષધાલય ખોલવાનો શુભ સંકલ્પ કર્યો. ફંડ પણ થઈ ગયું અને ઔષધાલયનું ઉદ્ઘાટન પણ થઈ ગયું. અહિયાપુર તથા ઉડમડથી વિહાર કરીને દસુહા, મુકેરિયા આદિ ગ્રામનગરોમાં પ્રચાર કરતાં કરતાં તથા ઈડાં આપવાની યોજનાનો વિરોધ દર્શાવતા ફરી હોશિયારપુરમાં પદાર્પણ કર્યું.

તપસ્વી શ્રી પ્રકાશવિજયજી (આચાર્ય) મહારાજ તથા શ્રી નંદનવિજયજી મહારાજ અહીં આવી મળ્યા.

હોશિયારપુરમાં શ્રીપાર્શ્વલગવાનના મંદિર પર ધ્વજ-
દંડ ચડાવવામાં આવ્યો. શ્રી રતનચંદ રિખવદાસના લઘુ
બંધુ લાલા સાગરચંદે જ્ઞાનપંચમી ઉદ્યાપનનો લાભ લીધો.
ગુરુમહારાજની કૃપાથી હોશિયારપુર મ્યુનિસિપાલિટીએ
વર્ષમાં દસ દિવસ કતલખાનાં બંધ કરવાનો પ્રસ્તાવ પાસ
કર્યો.

આ આપણા ચરિત્રનાયક ગુરુદેવની પ્રેરણાનું મધુર ફળ.

ધન્ય ગુરુદેવ

ધન્ય ત્યાગ

ધન્ય ઉપકાર.

૬૩. એકતાનું ભવ્ય વાતાવરણ

પીપલાવાલા, માંગીવાલા આદિ ગ્રામોમાં વિચરતા વિચરતા ગુરુદેવ જાલંધર પધાર્યા. અહીં વિશાળ વ્યાખ્યાન મંડપ શોભી રહ્યો હતો. ગણિવર જનકવિજયજી તથા મુનિશ્રી જયવિજયજી મહારાજનાં સાર્વજનિક વ્યાખ્યાન થતાં રહ્યાં. આપણા પૂજ્ય ચરિત્રનાયક ભાષણોના અંતે ઉપસંહારમાં અમૃતની વર્ષા કરીને જનતાનાં હૃદયોને પ્લાવિત કરતા હતા.

ગુરુદેવની જયંતી પછી સ્થાનકવાસી સંઘનાં બધાં ભાઈ-બહેનો આવીને લાલ લેતાં હતાં. બ્રાહ્મણ, ક્ષત્રિય, વૈશ્ય આદિ બધી અજૈન જનતા ઉપદેશામૃતનું પાન કરતી હતી. ચૈત્ર સુદિ તેરશનો શ્રી મહાવીર જયંતી ઉત્સવ બન્ને સંઘોએ મળીને ઊજવવાનો અત્યંત આગ્રહ રાખ્યો.

તેથી બુધિયાણાને બદલે અહીં જાલંધરમાં જ જયંતી ઉત્સવ કરવાનો નિર્ણય થયો. પચાસ સાઠ ભાઈઓ વિનંતિ કરીને ઉપાધ્યાય શ્રી પ્રેમચંદજી મહારાજને જાલંધર લઈ આવ્યા.

બન્ને સંઘોએ ઉપાધ્યાયશ્રી પ્રેમચંદજી મહારાજનું સ્વાગત કર્યું. ગુરુદેવ પાસે વ્યાખ્યાન મંડપમાં પધાર્યા.

એક સાથે બન્નેનાં વ્યાખ્યાનો થતાં રહ્યાં. આનંદની લહેર લહેરાણી.

શ્રીસંઘમાં એકતાનું વાતાવરણ અનુપમ હતું.

ઉપાધ્યાય શ્રી પ્રેમચંદ્રજી મહારાજ, ગણિ જનક-વિજયજી તથા શ્રી જયવિજયજી (પન્યાસ)ના પ્રવચનની પ્રશંસા કરતા રહેતા હતા.

તેમની આ ઉદારતા ધન્ય છે.

પહેલાં ઉપાધ્યાયજીનું, પછી ગણિવર શ્રી જનક-વિજયજીનાં પ્રવચનો થતાં હતાં.

આ રીતે ભવ્ય વાતાવરણમાં સાત દિવસો આનંદ-પૂર્ણ સમાપ્ત થયા.

એક દિવસ પ્રસંગવશ વિશ્વવલ્લભ ગુરુદેવના વિષયમાં ઉપાધ્યાયશ્રીએ જણાવ્યું કે તેઓ મહા વિદ્વાન હતા, સમર્થ હતા. એક દિવસ ડોલીમાં બેસી ગુંબઝમાં કોઈ જગ્યાએ જઈ રહ્યા હતા ત્યારે તેમનાં દર્શન થયાં હતાં. આ કેવો પ્રેમભાવ તથા ઉદારતા !

શ્રી હસ્તિનાપુરની ત્રણે સંસ્થાઓના પ્રતિનિધિઓની સલાહુધિયાનામાં થઈ. ગુરુમહારાજે ધાર્મિક સંદેશ મોકલ્યો. બધી સંસ્થાઓમાં પ્રેમભાવની વૃદ્ધિ થઈ.

બલંધરમાં શ્રી બૂટેરાયજી મહારાજની જયંતી ખુબ ઉત્સાહ અને ઉલ્લાસપૂર્વક ઊજવવામાં આવી.

અંબાલા શ્રીસંઘની ચાતુર્માસ માટે વિનંતિ થઈ. કારણ કે અંબાલા કોલેજનો રજતજયંતી મહોત્સવ ચાતુર્માસના દિવસોમાં આવતો હતો. ત્યાર પછી તુરત જ હસ્તિનાપુરમાં પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ થવાનો છે. અહીંથી વિહાર પાસે જ છે. સ્પર્શના બળવાન હશે તો આપની ભાવના સફળ થશે.

બલધરમાં ગણિ જનકવિજયજીના ઉપદેશથી દહેજ-વિરોધી સભા થઈ. પ્રતિજ્ઞાપત્ર પર અનેક વ્યક્તિઓએ હસ્તાક્ષર કર્યા. હુધિયાનામાં શ્રી સુરેશકુમારજી સ્વર્ણકાર મ્યુનિસિપાલિટીની ચૂંટણીમાં જીતી ગયા. તે મહારાજ-શ્રીના ભક્ત છે. તેમણે વિશ્વાસ બહાર કર્યો કે વરસમાં ઓછામાં ઓછા દસ દિવસ કતલખાનાં બંધ રખાવવા પ્રયાસ કરીશ.

હુધિયાનામાં શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવાનના મંદિરમાં કેટલીક નવીન પ્રતિમાઓની પ્રતિષ્ઠા થઈ. શ્રી દાદાગુરુ ન્યાયાલો-નિધિ મહારાજની જયંતી ધૂમધામથી મનાવવામાં આવી. અહીંથી માલેર કેટલા તરફ વિહાર થયો. અહીંના શ્રી-સંઘના અગ્રહથી શ્રીપાર્શ્વનાથ ભગવાનના મંદિરના શિખર પર ધ્વજદંડ ખૂબ ધૂમધામથી ચડાવ્યો. ગુરુદેવ શ્રી વલ્લભ-સૂરિજી મહારાજની પ્રતિમા સ્થાપન કરવામાં આવી.

લાલા દિલારામ જ્ઞાનચંદ અગવાલે આ લાલ લીધો.

આમાનુષામ વિહાર કરી પતિયાલાને પવિત્ર કર્યું.

અનેક જીવોને ધર્મમાર્ગ દર્શાવતા અંબાલાની સમીપ શંભુ નામના ગામમાં પહોંચ્યા.

અંબાલાપ્રવેશ પૂર્વે અધિક વર્ષા થવાને કારણે કેટલોક રસ્તો ખરાબ હતો. પરંતુ લાકડાનાં પાટિયાં મેલાવી શ્રીસંઘના ઉત્સાહી ભાઈઓએ માર્ગ બનાવી દીધો. વિહારમાં કેઈ વિઘ્ન ન આવ્યું.

૬૪. ધર્મ અમરાવતી અંબાલા

શુરુદેવે પોતાની પ્રતિજ્ઞાનુસાર સાદાઈથી પ્રવેશ કર્યો.

કોલેજ, હાઈસ્કૂલ, મહાસલા કાર્યાલય, વિજ્ઞાનનંદ કાર્યાલય, મોડલ સ્કૂલ આદિ કારણે અંબાલા ધર્મની અમરાવતી બની ગઈ છે.

ચાતુર્માસમાં અહીં અવિરલ ધર્મામૃતની વર્ષા થતી રહી. સ્વ. લાલા ગંગારામજી, લાલા ગોપીચંદજી એડ્વોકેટ, લાલા મંગતરામજી, લાલા જગતમલજી આદિએ મોટા શુરુ મહારાજનેની કૃપાથી આ નગરીના નામને ધર્મ તેમ જ સમાજ સેવામાં સંલગ્ન રાખીને દીધાવો છે.

આપણા ચરિત્રનાયક પણ આ ધર્મની અમરાવતીમાં ધર્મવર્ષા કરવા પધાર્યા. ખરેખર, શુરુદેવ મહાન ઉપકારી છે.

અંબાલા મ્યુનિસિપાલિટીના કમિશનર શ્રી ગૌરામલજીને ધર્મપ્રેરણા આપીને વરસમાં ઓછામાં ઓછા દસ દિવસ અને બની શકે તો પંદર દિવસ કતલખાનાં અવશ્ય બંધ કરાવવા ઉપદેશ આપ્યો. તેમણે પણ એમ કરવા માટે પૂર્ણ વિશ્વાસ દર્શાવ્યો.

શ્રી સમેતશિખરજી તીર્થના વિષયમાં આજુબંદજી કહ્યાણજી પેઢીને સમયાનુસાર યોગ્ય પ્રબંધ કરવા માટે.

સલાહ આપી. ઉપરાંત પ્રસ્તાવ પાસ કરીને બિહાર સરકારને મોકલ્યો.

શ્રી વીરચંદ્ર રાઘવજી ગાંધીની સ્મૃતિમાં સ્થાયી ફંડ કાયમ કરવા માટે ગુરુવરે ઉપદેશ આપ્યો, જેથી જૈન સાહિત્ય પ્રકાશનનું સ્થાયી કામ થઈ શકે. તેમની જન્મ-શતાબ્દી પણ બિજવવામાં આવી.

પર્યુષણ પર્વમાં કલ્પસૂત્રની બોલીઓ, બ્રહ્મચર્યવ્રત-પાલનની પ્રતિજ્ઞાઓ અમુક સમય માટેની કેટલાક ભાગ્ય-શાળીઓએ લીધી. કલ્પસૂત્ર ગુરુમહારાજને વહોરાવ્યું. વિશ્વશાંતિ બપ સંવિધિ થયા.

લાલા પન્નાલાલજી ગુજરાંવાલાવાળાના સુપુત્ર લાલા શાદીલાલજીએ યુવાવસ્થામાં જીવનભર બ્રહ્મચર્ય પાળવાની પ્રતિજ્ઞા લીધી.

ગુરુ મહારાજની છત્રછાયામાં ‘ઈડાં આપવાની યોજના’નો વિરોધ ચારે તરફથી થયો હતો એ એક અપૂર્વ આંદોલન હતું. ગુરુમહારાજના સમતાભાવના કારણે આર્યસમાજ, સનાતન ધર્મ સભા આદિ હિન્દુમાત્ર આ આંદોલનમાં સહ-યોગ આપતા રહ્યા. ગુરુ મહારાજે આ કાર્યની સિદ્ધિને માટે જે જબરજસ્ત પ્રયાસો કર્યા તેનું વર્ણન કોઈ શબ્દોમાં થઈ શકે નહિ.

આ આંદોલનનું પૂર્ણ વિવરણ જુદા પુસ્તકાકારે પ્રસિદ્ધ થવું જોઈએ.

આ જખરજસ્ત આંદોલનનું શુભ પરિણામ ભાદ્રપદ શુદ્ધ ચતુર્દશી તા. ૨૦-૬-૬૪ ના રોજ સફળતારૂપમાં પ્રત્યક્ષ પ્રાપ્ત થયું. વીર પ્રતાપ (બલધર) આદિ સમાચાર-પત્રોએ મોટાં હેડિંગ આપીને આ સમાચારને પ્રકાશિત કર્યા હતા.

“પંજબ સરકાર સ્કૂલોમાં બાળકોને ઈંડાં નહિ ખવરાવે. શિક્ષામંત્રીશ્રી પ્રમોદચંદ્રજીની લુધિયાણામાં ઘોષણા.”
(વિશેષ સંવાદદાતા દ્વારા ફોનથી)

ગુરુમહારાજનો આ ઉપકાર કેટલો મહાન છો ગુરુભક્તો ! જરા વિચારો ! નહિ તો પંજબમાં શાકાહારની ભાવનાને કેટલો બધો આઘાત પહોંચત !

હે વલ્લભ ગુરુ પટધારી ! આપનો ઉપકાર પંજબ કદી કદી નહિ ભૂલે. સાચા ગુરુના સાચા શિષ્ય. ગુરુદેવે સોંપેલ ઉત્તરદાયિત્યનું આ ભવ્યરૂપે નિર્વાહિત કરીને આપે પદ ધારણ કરવાની યોગ્યતા સર્વથા સાર્થક કરી દીધી છે.

શિક્ષામંત્રી શ્રી પ્રમોદચંદ્રજીનો બધાએ આભાર માન્યો. અહિંસાપ્રેમી સજ્જનોમાં આનંદની લહેર લહેરાણી.

શ્રી આત્માનંદ જૈન મહાસભા પંજબ તથા અંબાલા તથા જંડિયાલા ગુરુ આદિ નગરોની સભાઓએ પણ શ્રી પ્રમોદચંદ્રજી, શ્રી રાષ્ટ્રપતિ આદિ પર ધન્યવાદના તાર મોકલ્યા હતા. શ્રી આત્માનંદ જૈન કોલેજનો રજતજયંતી મહોત્સવ અપાર આનંદપૂર્વક ઊજવાયો.

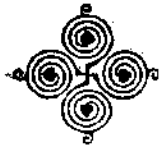
શ્રી. એસ. કે. પાટિલે અધ્યક્ષપદ શોભાવ્યું. તે રાત્રિએ આયર્લેન્ડનિવાસી કરુણામૂર્તિ શ્રીમતી રુકિમણીદેવીજીની અધ્યક્ષતામાં ગણિવર્ય શ્રી જનકવિજયજી મહારાજના સહુ પદેશથી શાકાહાર સંમેલન મળ્યું. મધ્યપ્રદેશની સરકારે પણ છ વર્ષથી નાનાં બાળકો તથા ગર્ભવતી સ્ત્રીઓને ઈંડાં તેમ જ માછલી આપવાની યોજના કરી હતી આ યોજનાને પણ રદ કરવા માટે ગુરુ મહારાજે પોતે જોરદાર બાધામાં પત્ર લખ્યો અને પરિણામ અનુકૂલ રહ્યું.

અંબાલા છાવણી નિવાસી રઇસ લાલા હુકમીચંદજી સાહેબની અધ્યક્ષતામાં તા. ૬-૧૨-૬૪ના કાર્તિક શુદ્ધ બીજના રોજ ગુરુદેવ શ્રી વિજયવલ્લભસૂરિજી મહારાજની જન્મજયંતી ઊજવવામાં આવી. જ્ઞાનપંચમીની આરાધના પણ ધૂમધામથી થઈ.

“નમો જિણાણાં જિ અલયાણ”ના સવા લાખ બપોર થયા.

દાનવીર શ્રી સોહનલાલજી દુગડનાં કરકમલોથી મંગતરામ વિજ્ઞાન વિભાગનું ઉદ્ઘાટન થયું. શેઠજીએ દસ હજાર રૂપિયા દાન આપ્યું. બીજી સંસ્થાઓને પણ દાન આપવામાં આવ્યું. બધા મળીને પંદર-સોળ હજાર રૂપિયા દાનમાં આપીને પોતાની લક્ષ્મીને સફળ કરી. પાંચસો રૂપિયા વિદ્યાર્થીઓને મીઠાઈ વહેંચવા આપ્યા.

જૈન નગરમાં સંક્રાન્તિ સમારંભ થયો. આ વૃશ્ચિક (માર્ગશીર્ષ) માસની સંક્રાન્તિ હતી.

૬૫. યે પ્રતિષ્ઠા અનુષ્ઠાને.

અંગાલાથી વિહાર કર્યો. ગુરુભક્તોએ ભાવપૂર્વક વિદાય આપતાં આત્મવલ્લભના પ્યારા ગુરુદેવની પ્રતિભાનાં દર્શન કર્યાં. વિદાય વેળાએ ઘણા ભાવિકેની આંખડીઓ સજળ થઈ ગઈ.

જન નગરમાં ધર્મોદ્યોત કર્યો. અહીંથી અંગાલા છાવણી, મલાણા, છપ્પર થઈને જગાધરી પધાર્યા. કેટલાક ભાઈઓએ માંસભક્ષણના ત્યાગના નિયમ લીધા.

દેવબન્દ, મુજફ્ફરનગર, કબાલ, મીરાપુર આદિ ઘઈને મોડલ ટાઉન પહોંચીને શ્રી હસ્તિનાપુરમાં સં. ૨૦૨૧ માગશર સુદિ ત્રીજ તા. ૭-૧૨-૬૪ સોમવારના રોજ પ્રવેશ કર્યો.

અહીં શ્રીશાન્તિનાથ પ્રભુના નૂતન મંદિરની પ્રતિષ્ઠાના મહોત્સવ થવાનો હતો. ગુરુ મહારાજે તે માટે પોતાની અનુમતિ આપી. પ્રતિષ્ઠાના વિધિવિધાન કરાવવાને માટે અમદાવાદથી શ્રી ભૂરાભાઈ ફૂલચંદ તથા ભોજક જેઠાલાલ આવ્યા હતા.

શ્રી આત્માનંદ જૈન બાલાશ્રમમાં અંજનશલાઠા તથા પ્રતિષ્ઠાવિધિ થઈ. વિધિવિધાનમાં સહાયતા કરાવવા માટે ડભોઈથી શ્રી મફતલાલભાઈ ફકીરચંદભાઈ આદિ આવ્યા હતા.

માગશર શુદ્ધિ દશમ તા. ૧૪-૧-૬૪ સોમવારના રોજ પ્રતિષ્ઠા ઉત્સવ થયો. પ્રતિષ્ઠા તથા વિધિવિધાન ગુરુદેવની છત્રછાયામાં આનંદપૂર્વક થયાં. શાસનદેવ તથા ગુરુદેવેની કૃપાથી સભાતું વિઘ્ન શાન્ત થયું.

પ્રતિષ્ઠાદિ કાર્ય પૂર્ણ શાન્તિપૂર્વક પૂર્ણ થયું. જૈન ધર્મનો જયજયકાર થઈ રહ્યો.

યાત્રીઓના નિવાસને માટે તાંબુઓતું નગર રચવામાં આંબુ હતું. આ દિવસોમાં જોરદાર વર્ષા હોવા છતાં કોઈને કશી પણ તકલીફ થઈ નહોતી. શાન્તિનાથ ભગવાનની કૃપાથી સર્વ પ્રકારે શાન્તિ પ્રસરી રહી.

બાલાશ્રમમાં સમોસરણ બનાવ્યું હતું. તેમાં બિરાજમાન કરવાને માટે પ્રતિમાજીની અંજનશલાકા ગુરુમહારાજે કરાવી અને પછીથી તે જ દિવસે પ્રતિષ્ઠા કરવામાં આવી. માગશર શુદ્ધિ એકાદશીના રોજ સંક્રાન્તિ હતી. આ જ દિવસે આપણા ચરિત્રનાયક ગુરુદેવનો જન્મદિવસ પણ હતો. ગુરુદેવ તો પોતાના સન્માન કે કીર્તિથી સદા સર્વદા દૂર રહે છે. તેઓ તો ગુરુનામનો અલખ જગાવવાવાળા છે. તેમના જ નામના ભક્ત અને તેમના જ ચરણોના સેવક છે.

આ પહેલાં આગ્રા આદિમાં શ્રીસંઘનો મહાન આગ્રહ હોવા છતાં આપશ્રીએ આપનો જન્મદિવસ બિજવવા ન દીધો.

હસ્તિનાપુરમાં કેટલાક અનોખા મતવાલા ભક્તો હતા. અનેકવાર મના કરવા છતાં તેઓ ન માન્યા. દિલ્હીનિવાસી લાલા સુંદરલાલજી તથા વિદુષી સાધ્વી શ્રી મૃગાવતી શ્રીજી આદિએ હજારો ભક્તોની સમક્ષ ગુરુદેવનો જન્મદિવસ ઉલ્લાસપૂર્વક મનાવ્યો. ભક્તોએ આપને શતાયુ થવાની પ્રાર્થના કરી.

સાધુ, સાધ્વી, શ્રાવક, શ્રાવિકા આદિ ચતુર્વિધ સંઘની સમક્ષ આપણા ચરિત્રનાયક ગુરુદેવે કરમાવ્યું કે “હું તો ગુરુદેવનો ચરણસેવક છું. આ કાયાનો મને મોહ નથી. આ શરીર દ્વારા જૈન શાસન તેમ જ શ્રીસંઘની સેવા થતી રહે એ જ મારી સદાસર્વદા ભાવના છે.”

આ પ્રસંગે આપશ્રીના ઉપદેશથી કબાલ ગ્રામની શુક્લને માટે છ હજારનું ફંડ એકત્રિત થયું.

હસ્તિનાપુરથી વિહાર કરી મવાના આદિ થઈને મીરટ પધાર્યા.

અહીં આગ્રા સંઘ આગ્રા પધારવાને માટે વિનતિ કરવા આવ્યા હતા. આગ્રામાં શ્રીભગવાન તથા બન્ને ગુરુદેવોની પ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા કરવા માટે પધારવા આગ્રહભરી વિનતિ કરી.

શ્રીસંઘ આગ્રાની વિનતિને માન આપીને મીરટથી વિહાર કરી બકસર, હાપુડ, સિકન્દરાબાદ, ખુલંદશહેર, ખુર્જ, અલીગઢ, સાસની, ખન્દોલી વગેરેમાં ધર્મપ્રભાવના

કરતાં કરતાં મંગલ વૃદ્ધિ કરતાં કરતાં પોષ શુદ્ધિ અષ્ટમી
૧૧-૧-૬૫ના રોજ આગ્રાની પાસે પહોંચી ગયા.

ગુરુદેવની પ્રતિજ્ઞાનુસાર જેન્ડવાજા વિના સાદાઈથી
પ્રવેશ થયો.

શ્રી જવાહરલાલ લોહા (શ્વેતાંજર જૈનના સંપાદક),
લાલા કિરોડીમલજી, લાલા દીવાનચંદજી, લાલા કપૂરચંદજી
આદિએ વિનયપૂર્વક પ્રાર્થના કરી કે આતુર્ભાસમાં જૈન
સંમેલન આદિ આગ્રામાં થવાં જોઈએ. સ્થાનકવાસી ઉપા-
ધ્યાય શ્રી અમરચંદજી મહારાજ પધારવાના છે. વળી
દિગંજર મુનિશ્રી અહીં ઉપસ્થિત છે. તેથી આગ્રામાં
ખૂબ આનંદ-ઉત્સવ થશે. બધાં લાઈ-બહેનો આ વાત
સંભળીને હર્ષિત થયાં.

મકરસંક્રાન્તિનું નામ સંભળાવવામાં આવ્યું. આ
અવસરે રઘુવીરકુમાર આદિ સંગીતજ્ઞોના સુમધુર ગાયન-
ભજનો થયાં. આગ્રામાં દિગંજર સંપ્રદાયના આચાર્યશ્રી
દેશબૂષણજીને મળવાનું થયું. વ્યાખ્યાન પણ સાથે થયું.
લાલા કપૂરચંદજી આદિની પ્રાર્થનાથી ગુરુદેવ જેલનગંજ
પધાર્યા. અહીં મંદિરજીનું દ્વારોદ્ઘાટન થયું.

પ્રતિષ્ઠાના અવસર પર મહા વદિ ૬ શુક્રવાર તા.
૨૨ જાન્યુઆરી ૧૯૬૫ના રોજ પ્રાતઃ દસ વાગ્યા ને ૧૭
મિનિટ તથા ૪૮ સેકન્ડના શુભ સુહૃતે શ્રી મહાવીર સ્વા-
મીની પ્રતિમા ગાદીનરીન (પ્રતિષ્ઠાપિત) કરવામાં આવી. અન્ય
ચાર પ્રતિમાઓ પણ આસપાસના ચાર ગોખમાં બિરાજમાન

કરવામાં આવી. શ્રી મહાવીર સ્વામીની પ્રતિમા મૂળનાયક રૂપે શેઠ કિરોડીમલજી બેરાવરસિંહજી દુગડે પધરાવી. નીચેના ભાગમાં ચાર-પાંચ પ્રતિમાઓ તથા અનંતલઙ્ગિધનિધાન શ્રી જૌતમ સ્વામીની પ્રતિમા, પદ્માવતી દેવીની પ્રતિમા તથા જંગમ યુગપ્રધાન દાદા જિનહત્તસૂરીશ્વરજી મહારાજ તથા અકબરપ્રબોધક જગદ્ગુરુ શ્રી વિજયહીરસૂરીશ્વરજી મહારાજની ચરણપાદુકાઓ જુદા જુદા સદ્ગૃહસ્થો તરફથી પધરાવવામાં આવી. પંજાબદેશોદિદારક ન્યાયાલોનિધિ જૈનાચાર્ય ૧૦૦૮ શ્રીમદ્ વિજયાનંદસૂરીશ્વરજી મહારાજની પ્રતિમા લાલા યુનીલાલ લાલચંદજી જૈન મુન્હાનીએ પધરાવી. પંજાબકેસરી ગુરુદેવ શ્રી વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજી મહારાજની પ્રતિમા લાલા દીવાનચંદજી સૂર્યપ્રકાશજીએ પધરાવી. આ રીતે તાજમહાલની નગરીને શ્રી ગુરુ મહારાજે આધ્યાત્મિક તાજમહાલની નગરી બનાવી દીધી.

આગ્રામાં ગુજરાંવાલાનિવાસી લાલા યુનીલાલજી મુન્હાની જૈન શરાફ ભક્તિપ્રધાન પુરુષ છે. તે કોઈ પણ જાતનો ભેદભાવ રાખ્યા વિના પ્રત્યેક સંપ્રદાયનાં સાધુ, સાધ્વીઓની ભક્તિ-સેવાશુશ્રૂષા તન, મન, ધનથી કરવામાં તત્પર રહે છે. તેમનાં સહધર્મચારિણી ધર્મપરાયણ શ્રાવિકા છે. ગુરુદેવ પ્રત્યે તેઓની ભક્તિભાવનાનું તો પૂછવું જ શું ! ગુરુદેવના હિન્દી જીવનચરિત્રના પ્રકાશનમાં આર્થિક વ્યયમાં પણ તેમણે સહયોગ આપ્યો હતો. આ રીતે ગુરુભક્તિનો પૂર્ણ લાભ લેતાં રહે છે.

શ્રી શૌરીપુર તીર્થયાત્રાનો સંઘ ગુરુદેવની છત્રછાયામાં નીકળ્યો. સંઘના પ્રસ્થાનમાં ધર્મવીર મહાનુભાવ લાલા મથુરદાસ દીનાનાથ (મહેન્દ્રકુમાર), લાલા માણેકચંદ છોટાલાલ (શ્રી કપૂરચંદ), લાલા દીવાનચંદ સૂર્યપ્રકાશજી, લાલા જ્ઞાનચંદ્ર રાજેન્દ્રકુમાર, લાલા લછમનદાસ કૃષ્ણચંદ (કરોડી-મલજી) વગેરેએ ધર્મલાભ લીધો. યાત્રાસંઘમાં સાધ્વીશ્રી સમતાશ્રીજી આદિ કેટલાંક સાધ્વીજીઓ હતાં.

નસીરપુર, શિકોહાબાદ થઈને ફિરોજાબાદ પધાર્યા. અહીં કાચની બંગડીઓના વ્યાપારી અનેક ગોડવાડી તેમ જ મારવાડી ભાઈઓ રહે છે. ગુરુદેવનો પ્રવેશ આનંદપૂર્વક થયો. અહીં સંઘમાં ઘણાં વર્ષોથી મતભેદ ચાલ્યો આવતો હતો. ગુરુદેવની પ્રેમભરી સમજાવટ તથા પ્રેરણાથી સુખદ સમાધાન થયું અને ચાર શૂઘ તથા ત્રણ શૂઘનાં મંદિર જુદાં જુદાં હતાં પરંતુ હવે બન્નેએ એક જ શિખરબંધ મંદિર બનાવરાવવાનો નિર્ણય કર્યો.

શેઠ છદામીલાલજી કરોડપતિ દિગંબર જૈન છે. પરંતુ સાદગી અને વિશાળતા તથા ઉદારતાનો ખજાનો છે. આવા ધર્મીનું જીવન ધન્ય હોય છે. તેમની ઉદારતાથી એક ડિગ્રી કોલેજ તેમ જ એક હોસ્પિટલ ચાલી રહેલ છે. સીધો સાદો સ્વભાવ, સંયમિત જીવન, ઉદાર જૈન ધર્મની ભાવના જોઈને જૈન સમાજની એકતાનાં પ્રકાશનાં કિરણો દષ્ટિ-ગોચર થયાં. તેમની વિનંતિને માન આપીને તેમના દ્વારા નિર્માણીત મંદિર, પુસ્તકાલય, હોસ્પિટલ, કીર્તિસ્તાંભ આદિનું અવલોકન કર્યું.

આવા પુણ્યરાશિ ભાગ્યવાન લક્ષ્મી સફળ કરી રહેલ છે.

ટુન્ડલા પહોંચતાં સાધર્મી વાત્સલ્ય થયું. ટુન્ડલામાં ઘણા ભાઈઓ દર્શનાર્થે આવ્યા હતા. અહીં દિગંબર મંદિર તથા ધર્મશાળા છે. ત્યાર પછી આગ્રા પધાર્યા. શ્રી વીર-વિજય જુનિયર હાઈસ્કૂલનો વાર્ષિક ઉત્સવ ઊજવાયો. તેને હાઈસ્કૂલ બનાવવાને માટે લગલગ પાંચ હજાર રૂપિયાનું ફંડ એકત્રિત થયું. લાંપોદ(રાજસ્થાન)નિવાસી શેઠ કુંદન-લાલજીએ આઠસો ભાઈબહેનોનો સમેતશિખર યાત્રાસંઘ કાઢ્યો હતો તે આજ અહીં પહોંચ્યો. તે સંઘનું સુંદર સ્વાગત થયું. ફિરોજબાદમાં પણ સુંદર સ્વાગત થયું હતું. સંઘપતિશ્રીએ ગુરુદેવનાં કરકમલોથી તીર્થમાળા પહેરીને પોતાનું અહોભાગ્ય માન્યું. હાથરસમાં ઉપાશ્રયના નિર્માણ માટે ફંડ એકત્રિત થયું.

૬૬. દિલ્હીની ભાવભરી વિનંતી

ગુરુદેવ દાનપુરા, રાજઘાટના માર્ગથી મુરાદાબાદ પહોંચ્યા. ઉત્સાહપૂર્વક પ્રવેશ થયો. અહીં જંડિયાલા ગુરુથી શ્રીસંઘના પ્રધાન લાલા તિલકચંદણ, લાલા રાજકુમારણ, લાલા કેવલચંદણ આદિ ૨૫-૩૦ લાઈએ આવ્યા હતા. તેઓએ જંડિયાલા ગુરુમાં ચાતુર્માસ કરવા માટે પધારવા માટે ગુરુદેવને અત્યંત આગ્રહપૂર્વક વિનંતી કરી. અહીં શ્રી મહાવીર જયંતી ઉત્સવ ખૂબ ધામધૂમથી મનાવવામાં આવ્યો. પં. શ્રી હીરાલાલણ દુગ્ગડ તથા પ્રો. રામકુમાર જૈન M. A. નાં માર્મિક ભાષણ થયાં. જંડિયાલાગુરુ, ગાજિયાબાદના શ્રીસંઘોની ચાતુર્માસ માટે વિનંતિઓ થઈ. મુરાદાબાદમાં મંદિર તેમ જ ઉપાશ્રય નિર્માણ કરાવવાને માટે ગુરુમહારાજની ઉપસ્થિતિ માટે ભારે પ્રયાસ થયો.

દિલ્હી ચાતુર્માસ માટે શ્રીસંઘની અત્યંત આગ્રહ-ભરી વિનંતી હતી.

આપણા લાડીલા આશુકવિ (શીઘ્રકવિ) પ્રો. પં. શ્રી રામકુમાર જૈન M. A. એ ભાવભર્યાં અને ભક્તિપૂર્ણ ભજન દ્વારા વિનંતી કરી.

(તજ્જ—મેરે મનકી ગંગા.....સંગમ હોગા કિ નહિ.)

ગુરુ વલ્લભ કે પટધારી, દિલ્હી મેં હૈ ઈન્તઝારી જી ।
ઓલો ગુરુવર ઓલો, દર્શન હોંગે કિ નહીં ॥ ટેક ॥

૧

નેહ લગાયે લક્ષિત જગાયે, શીશ ઝુકાયે ખેઠે હૈં ।
મનમંદિર મેં દીપ જલાયે, આશ લગાયે ખેઠે હૈં ॥
ખ્યાસે ચાતક, સ્વાતી કે દિન હોંગે કિ નહીં ॥ બોલો ॥

૨

દર પે લિખારી જો કોઈ આવે, બીખ સભી દે દેતે હૈં ।
મેરી અરજી સુન કર ગુરુજી, દેખેં કયા કુછ કહતે હૈં ॥
ઢીલેં કુછ કમોં કે બંધન, હોંગે કિ નહીં ॥ બોલો ॥

૩

તુમ તો સમુન્દર સંયમજલકે, હમ કયોં ખ્યાસે તડફંગે ।
“રામ” લક્ષિત સે મેઘ ઊઠે હૈં, કયા દિલ્હી પર ખરસેંગે ॥
જમના-તટ પર મેરે મોહન હોંગે કિ નહીં ॥ બોલો ॥

આ લક્ષિતભાવપૂર્ણ વિનંતિએ લોકોને મનમોહિત—
મુગ્ધ કરી દીધા અને તાળીઓના ગડગડાટથી ગુરુદેવના
જયનાદોથી આખોયે મંડપ ગુંજી ઊઠ્યો.

ગુરુદેવે ફરમાવ્યું, તમારી લક્ષિતભાવપૂર્ણ વિનંતિએ
તો મારા હૃદયને ગદ્ગદિત કરી મૂક્યું અને દિલ્હી તો
મારે મન ઇન્દ્રપુરી જૈનપુરી બની ગઈ છે—મારું મન તો
દિલ્હી દોડી આવવા અને આપણા પ્રાણુખ્યારા વિશ્વવલ્લભનું
સ્મૃતિ મંદિર નિર્માણ થતું જોવા તલસી રહ્યું છે પણ
જંડિયાલા ગુરુની વારંવારની વિનંતિને માન આપવાની.

ભાવના છે છતાં દિલ્હી મારા હૃદયમાં છે-પછી તો જેવું જ્ઞાની મહારાજે જ્ઞાનમાં જોયું હશે તેમ જ થશે.

અહીં કરોડપતિ શેઠ, ઓનરરી મેજિસ્ટ્રેટ શ્રી રમેશ-કાન્તજીની વિનંતિને માન આપીને તેમના દ્વારા સંચાલિત બાલમંદિરનું નિરીક્ષણ કર્યું.

શ્રી જયવિજયજી મહારાજ(પન્થાસ)નું પ્રવચન થયું તથા ગુરુ મહારાજે માંગલિક સંભળાવ્યું.

અહીંથી ભુરહાનપુર, ગજરોલા, નાનપુર, પરીક્ષિતગણ, મવાના થઈને હસ્તિનાપુર પધાર્યા.

અનેક તપસ્વી ભાઈબહેનોનાં અક્ષયતૃતીયાનાં પારણાં આનંદપૂર્વક થયાં. મુંબઈ, અમદાવાદ, કલકત્તા, મદ્રાસ, પટણા, પંજાબ, રાજસ્થાન વગેરે જગ્યાઓથી લગભગ એક હજાર ભાઈબહેન આવ્યાં હતાં. ખૂબ આનંદમંગળનું વાતાવરણ રહ્યું.

અહીંથી કબાલ, મુજફ્ફરનગર થઈને સહરાનપુર પધાર્યા. અહીં વૃષભ જયેષ્ઠ માસની સંક્રાન્તિ ઊજવવામાં આવી. દિગંબર વિદ્વાન શ્રી દિગંબરદાસજીએ સમેતશિખરના ઝઘડા વિષય પર ભાષણ આપ્યું. ગુરુવરે દર્શાવ્યું કે અમારે માટે તો પ્રત્યેક જૈન મહાવીર પ્રભુનું સંતાન છે.

તીર્થક્ષેત્રોના ઝઘડાઓથી અન્ય સંપ્રદાયોમાં આપણી હાંસી થાય છે.

તીર્થના વિવાદો પર થનાર ખર્ચ મધ્યમ વર્ગની ઉન્નતિ તેમ જ રાષ્ટ્રરક્ષાને માટે કરવામાં આવે તો સમાજની કાયાપલટ કરી શકાય.

અહીંથી સરસાવા, થાણાછાપર, જમનાનગર, જગાધરી, અંબાલા છાવણી થઈને અંબાલા પધાર્યા.

જૈનનગરમાં મંદિરના નિર્માણ માટે લગભગ બાર હજાર રૂપિયાનું ફંડ આપણા ગુરુદેવ તથા મુનિશ્રી જય-વિજયજી(પન્થાસ)ની પ્રેરણાથી એકત્રિત થયું.

સ્થાનકવાસી પૂજ્ય શ્રી સોહનલાલજી મહારાજની જયંતી પ્રસંગે તે ભાઈઓની વિનંતિથી ગુરુદેવ મહાવીર જૈન ભવન પધાર્યા. જયંતીનો કાર્યક્રમ ખૂબ સુંદર થયો.

ગુરુદેવે અંબાલા ત્રણ દિવસ સ્થિરતા કરી. શ્રીસંઘની એકતા-સંગઠનને માટે ઉપદેશ આપતા રહ્યા.

નંદપુર આદિ થઈ હુધિયાના આગમન થયું. મંડપની શોભા અપૂર્વ હતી. ભક્તિભાવપૂર્ણ સ્વાગત થયું. શ્રી આત્માનંદ જૈન હાયર સેકન્ડરી સ્કૂલના છાત્રોએ અનેક સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમો રજૂ કર્યા. દાદાગુરુ શ્રી વિજયાનંદ-સૂરીશ્વરજી મહારાજની જયંતી ખૂબ શાનપૂર્વક ઊજવવામાં આવી.

મુરાદાબાદનિવાસી પં. હંસરાજજીએ અનેક ભક્તિ-ભજનોથી બધાને આકર્ષિત કર્યા. ઉપસંહારરૂપ ગુરુદેવે દર્શાવ્યું કે ન્યાયાંશોનિધિ આચાર્ય ભગવંત ગુણોના અમ્ભોધિ

(સમુદ્ર) હતા. તેઓશ્રીના ગુણ તો સૂર્ય-ચંદ્રની જેમ પ્રત્યક્ષ પ્રકાશિત છે. આ ગુરુ ભગવંતના ગુણોનું પૂર્ણ વર્ણન કોઈ કેમ કરી શકે ! જ્યંતીના ઉપલક્ષમાં પૂજાઓ ભણાવવામાં આવી. ગરીબોને મફત ભોજન વહેંચવામાં આવ્યું. શ્રી આત્મવલ્લભ જૈન વિદ્યાપીઠનું નિરીક્ષણ કર્યું. લાલા માગધીશાહજી, લાલા બલદેવરાજજી આદિના પ્રયાસથી આ સંસ્થા કેટલાંયે વર્ષોથી બાળકોને ધાર્મિક શિક્ષણ આપી રહેલ છે. લાલા માગધીશાહજી, લાલા બલદેવરાજજી આદિ કાર્યકર્તા ધન્યવાદને પાત્ર છે.

વિદ્યાપીઠનો વાર્ષિક ઉત્સવ ઊજવાયો. અહીં મિથુન- (અષાઢ માસ)ની સંક્રાન્તિ સંભળાવવામાં આવી. ફિલૌરા, ગુરાયા, ફગવાડા, બલધર, કરતારપુર, મલ્લીગામ થઈને જંડિયાલા પધાર્યા.

૬૭. બોલીની અપૂર્વ નવીન પ્રથા

જંડિયાલાગુરુમાં આપણા ચરિત્રનાયકનું ભવ્ય સ્વાગત થયું. ચાતુર્માસ માટે ગુરુદેવ પધાર્યા છે તે બાણી સંઘના આબાલવૃદ્ધમાં આનંદની લહેર લહેરાણી.

શ્રી આત્માનંદ જૈન મહાસલાની વર્કિંગ કમિટીની બેઠક થઈ. ગુરુ મહારાજ શ્રી વિજયવદલભસૂરીશ્વરજી મહારાજની શતાબ્દી પાસે આવતી હોવાથી તે માટેની તૈયારી તથા કાર્યક્રમ પર વિચારવિમર્શ થયો.

ચીનના આક્રમણનો ભય હવે રહ્યો નથી. તેથી ગુરુ મહારાજે ચીનના આક્રમણને કારણે સાદાર્થથી પ્રવેશ કરવાની જે પ્રતિજ્ઞા લીધી હતી તેની હવે જરૂર રહી નથી. ગુરુદેવની તપ-ત્યાગની બલિહારી છે. પણ હવે આ પ્રતિજ્ઞા રહેવી ન બેઠીએ એમ ગુરુભક્તોએ વિનંતી કરી તેથી ગુરુમહારાજે ફરમાવ્યું કે જો શ્રીસંઘને એવી પરિસ્થિતિ લાગતી હોય તો મને માન્ય છે. હું તો શ્રીસંઘ તથા રાષ્ટ્રની સેવાને માટે જ છું. સંઘને જે ચોગ્ય લાગે તે મને મંજૂર છે. પચરંગી તપશ્ચર્યા આનંદપૂર્વક પૂર્ણ થઈ તેમાં સેંકડો ભાઈ-બહેનોએ લાભ લીધો.

સ્વતંત્રતાના દિવસે વ્યાખ્યાન માટે આમંત્રણ મળવાથી ગણિવર્યશ્રી જનકવિજયજી આદિ ત્રણ મુનિ મહારાજો ભાષણ આપવા ગયા. તે ભાષણોને જનતા પર ખૂબ સુંદર પ્રભાવ પડ્યો.

સાધ્વીશ્રી પ્રિયદર્શનાજીના ભાષણને પણ સુંદર પ્રભાવ પડ્યો. બધા સાધુગણે પ્રદર્શિત કર્યું કે અહિંસામાં કેટલું બધું બળ છે. ગાંધીજીએ અહિંસાના બળ પર સ્વતંત્રતા મેળવી છે.

જંડિયાલાશુરુમાં મૂળ વેરેવાલના પણ હાલ જલધર નિવાસી લાલા સરદારીલાલજીની સુપુત્રી સુભાષકુમારીની દીક્ષા ખૂબ ધામધૂમથી થઈ. પુણ્યશ્રીજીની શિષ્યા પ્રમોદશ્રીજી શુભ નામ જાહેર કરવામાં આવ્યું.

અહીંથી યુદ્ધમાં જતા સૈનિકોને ભોજનાદિથી સંતોષી જૈન સમાજ સેવા કરતો રહ્યો. જૈનોની આ ઉદારતાથી જૈન ધર્મની મહિમા ખૂબ થઈ.

અહીં પર્વાધિરાજ પર્યુષણપર્વ ખૂબ આનંદપૂર્વક ઊજવાયાં. તપશ્ચર્યા પણ ઘણી થઈ. અહીં કલ્પસૂત્ર વહોરાવવા તથા પંચજ્ઞાન પૂજાની યોજાઈ. ધીને બદલે બ્રહ્મચર્યાપાલન, પ્રભુપૂજા, સામાયિક, નવકારમંત્રના જપ આદિની પ્રતિજ્ઞા પરિણામમાં યોજાઈ. આ એક નવીન પ્રથાને શ્રીસંઘે વધાવી લીધી. બીજા સંઘો આનું અનુકરણ કરે તો ધર્મપ્રભાવના કેટલી સુંદર થઈ શકે ! આ યોજાણની અપૂર્વ નવીન પ્રથા અનુકરણીય છે.

લાલા વૈશાખી શાહના સુપુત્ર ધર્માત્મા લાલા સુલખ-
રાજજી જૈનના સુપુત્ર લાલા ચરણદાસજી જૈને જીવન પર્યંત
બ્રહ્મચર્યવ્રતપાલનની પ્રતિજ્ઞા લઈને કદપસૂત્ર વહોરાવ્યું.
તેમના વડીલ બંધુ જ્ઞાનચંદ્રજીએ જીવન પર્યંત બ્રહ્મચર્ય
પાળવાની પ્રતિજ્ઞા લઈને પ્રથમ જ્ઞાનપૂજન કર્યું. આ બંને
ભાઈઓની પત્નીઓએ પણ આજીવન બ્રહ્મચર્યપાલનની
પ્રતિજ્ઞા લીધી. ધન્ય એ યુવાની! ધન્ય એ પ્રતિજ્ઞા! બીજા
અનેક ભાઈઓ થોડા થોડા સમયના બ્રહ્મચર્યપાલનની
પ્રતિજ્ઞાઓ સાથે અનેક બોલીઓ બોલ્યા.

જંડિયાલાથી મેહરબાનપુરા આદિના માર્ગથી અમૃત-
સર પધાર્યા. અહીં વ્યાખ્યાનો દ્વારા સુદ્ધ સમયના જન-
તાના કર્તવ્યપાલન વિષે પ્રેરણા આપવામાં આવી.

આપણા ચરિત્રનાયકે ચુમેતેરમું વર્ષ પસાર કરી
પંચોતેરમા વર્ષમાં પ્રવેશ કર્યો તે નિમિત્તે શ્રી સંઘના
આબાલવૃદ્ધોએ આનંદ-ઉત્સવ મનાવ્યો. બહારથી અનેક
સાધુ-સાધ્વીઓ તથા શ્રાવક લક્ષ્મીના વધાઈના તારો તથા
પત્રો આવી રહ્યા.

યુદ્ધમાં સંલગ્ન સૈનિકોને માટે પ્રાયઃ દશ-પંદર હજાર
ધાનળા ઇત્યાદિ મોકલવામાં આવ્યા. ગણિવર શ્રી જનક-
વિજયજી મહારાજ તથા ગુરુદેવનાં પ્રવચનોનો બધા પર
ભારે પ્રભાવ પડ્યો. જૈન-અજૈન બધા આ કાર્યમાં
સન્નિભલિત થયા. ખેમકરણના નિરાધાર થયેલા ભાઈઓને
અન્નાદિની સહાય કરવામાં આવી.

ચાર હજાર રૂપિયાનાં વસ્ત્ર જમ્મુ-કાશ્મીરમાં જઈને કેમ્પોમાં વસતા નિરાશ્રિત ભાઈઓમાં વહેંચવામાં આવ્યા. જૈન ગણનાના વિષયમાં ખડૌતનિવાસી લાલા બાબૂરામજી જમાદારને અનેક પરામર્શ આપતા પત્રો લખ્યા.

ચૌલા સાહેબ, તરણતારણ આદિમાં ધર્મજગૃતિ તેમ જ જનજગૃતિનું કાર્ય થયું. ગણિવર શ્રી જનકવિજયજી મહારાજે ગ્રામોમાં વિચરી ઉપદેશ આપવાનું મહત્ત્વ બધાને સમજાવ્યું.

ગુરુદેવ પાસેથી ત્રણ સાલ માટેની આજ્ઞા મેળવીને ગ્રામોમાં અહિંસાસમાજ સ્થાપનાર્થ વિહાર કર્યો. ગુરુદેવે તેમને મંગળ આશીર્વાદ આપ્યા.

ગ્રામ જનતામાં અહિંસાપ્રચાર ભારતવર્ષના મૂળ પાયાનું કામ છે. દેવ, ગુરુ, ધર્મના પ્રતાપથી આપણા સેવાપ્રિય ગણિવર શ્રી જનકવિજયજીને પૂર્ણ સફળતા મળી. ગુરુદેવના આ આશીર્વાદનું પાથેય સાથે લઈને તેમણે વિહાર કર્યો.

મુનિશ્રી જયવિજયજી મહારાજ(પન્થાસ)નું વ્યાખ્યાન વૈષ્ણવ મંદિરમાં થતું રહ્યું. લહરા ગામના ઉદ્ધારને માટે ફંડ પણ એકત્રિત થયું.

ગુરુદેવે જીરા શ્રીસંઘને ઉપદેશ કર્યો કે બે ભાઈઓ મુંબઈ જાય તો ત્યાં પચીસ ત્રીસ હજારનું ફંડ એકત્રિત થઈ જશે. ગુરુભક્ત શેઠ કૃતચંદ શામજીભાઈનો પત્ર

છે. હુધિયાણાનિવાસી લાલા કપૂરચંદળ (આર. કે. ઓસવાલ)-
એ પણ કહ્યું કે હુધિયાણામાંથી દસ બાર હજાર રૂપિયાનું
ફંડ થઈ શકશે. આટલા ફંડમાં ગુરુમંદિર પણ બની જશે
તેમ જ પાસેની ભૂમિ ખરીદ કરીને તેનો પણ ઉપયોગ
થઈ શકશે.

પરંતુ જીરા શ્રીસંઘે આ વાત પર ધ્યાન આપ્યું નહીં.
ગુરુ મહારાજના ચાતુર્માસમાં જે કાર્ય થઈ ગયું
હતું, તેટલું જ કાર્ય થયું.

ગુરુમંદિર તૈયાર થતાં સં. ૨૦૨૨ પોષ શુદ્ધિ
પૂર્ણિમાને દિવસે સમારોહપૂર્વક પ્રતિષ્ઠા ઉત્સવ થયો. પંજબ,
બિકાનેર આદિના અનેક ભાઈઓએ આ પ્રતિષ્ઠા ઉત્સવમાં
આવીને લાલ લીધો. તપસ્વી શ્રી પ્રકાશવિજયજી મહારાજ
(આચાર્ય) તથા મુનિ નંદનવિજયજી પધાર્યા હતા.

ન્યાયાભોનિધિ આચાર્ય મહારાજની પ્રતિમા જંડિ-
યાલાગુરુનિવાસી શાહ ટેકચંદળના પ્રપૌત્ર લાલા ચંદ્ર-
પ્રકાશજી કેમલકુમારજીએ જયપુરમાં બનાવરાવીને મંગાવીને
તેઓએ ગુરુમંદિરમાં બિરાજમાન કરી.

મંદિરનું ઉદ્ઘાટન હુધિયાણાનિવાસી સરસ્વતીબહેનની
તરફથી લાલા વિજયકુમાર તરસેમકુમારે ૧૧૫૧ રૂપિયા
દઈને કયું. ગુરુમંદિરનું ખાતમુહૂર્ત સ્વ. દ્રૌપદીબહેનની
તરફથી ૧૨૧૧ રૂાની બોલી બોલીને કયું.

શિલાન્યાસ જીરાનિવાસી લાલા જેતુરામ સત્યપાલ
જેને રૂા. ૧૨૧૧ની બોલી બોલીને કર્યો. આ બધાં કાર્યો

આનંદપૂર્વક થયાં. અહીં ચૈત્ર શુદ્ધ ૧ના રોજ પ્રતિવર્ષ મેળો ભરાય છે. અમાવાસ્યાના દિવસે જીરામાં પ્રભાતફેરી તથા ગુરુદેવના ફેટાનું ગુલસ નીકળે છે. બહારથી આવવા-વાળા ભાઈઓનો પ્રમંથ જીરા શ્રીસંઘ કરે છે.

જંડિયાલાગુરુ ભારતનું સીમા પ્રાન્તનું નગર માનવામાં આવે છે. લાહોરની સીમા અહીંથી લગભગ વીસ-પચીસ માઈલ છે.

યુદ્ધની ભયંકરતાને કારણે ગુજરાત, રાજસ્થાન, મહારાષ્ટ્ર, મુંબઈ આદિ વિભાગોથી પ્રતિદિન તાર, પત્ર આદિ સુખશાતા બહુવા માટે આવતા રહ્યા અને આવશ્યકતા હોય તો બધી જાતની સેવા કરવા માટેની તત્પરતાના સમાચારો પણ આવતા રહેતા હતા.

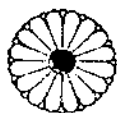
કલિકાલકલ્પતરુ પંજબકેસરી મહારાજની જન્મ-જયંતી ખૂબ સમારોહપૂર્વક મનાવવામાં આવી. પૂજા, પ્રભાવના વગેરે શ્રેષ્ઠ રીતે થયું. રાત્રિના સભાની આયોજના પણ થઈ. પરંતુ કર્મની બલિહારી કે અહીંના શ્રી આત્માનંદ જૈન સભાના પ્રધાન લાલા તિલકચંદજીના લઘુ બ્રાતા પ્રકાશચંદ્રજી (૩૩ વર્ષની યુવાન વયે) મંડીમાં વ્યાપાર કરતા હતા. ત્યાં અચાનક વીજળીનો કરન્ટ લાગી જવાથી તત્કાળ મૃત્યુ પામ્યા. સર્વત્ર શોક છવાઈ ગયો. સંસાર કેવો ક્ષણિક છે !

જ્ઞાનપંચમી તેમ જ સંક્રાન્તિ આદિ ઉત્સવો સમારોહ-પૂર્વક ઊજવવામાં આવ્યા. દીક્ષા તેમ જ સંક્રાન્તિ ઉત્સવને

માટે અમૃતસર શ્રીસંઘની વિનંતિ હતી. પરંતુ જંડિયાલામાં ભાઈ પ્રકાશચંદ્રના મૃત્યુના શોકને ધર્મ-ઉદ્યોતથી નિવારવાને માટે બંને કાર્યો અહીં જ થયાં.

ભાદ્રપદ માસની સંક્રાન્તિ સંભળાવવામાં આવી. અહીં પર્યુષણ પર્વમાં પણ ખૂબ આનંદ ઉત્સાહ રહ્યો. અક્ષર-પ્રતિબોધક શ્રી વિજયહીરસૂરીશ્વરજી મહારાજની જયંતી પર અપૂર્વ શોભા રહી. અહીં સાધ્વીશ્રી પુણ્યશ્રીજી, પુણ્યશ્રીજી (પ્રવર્તની), સાધ્વીશ્રી જસવંતશ્રીજી આદિ કેટલીક સાધ્વીઓનું આતુર્ભાસ હતું. આથી શ્રાવિકા સંઘમાં પણ અપૂર્વ ઝગૃતિ આવી.

૬૮. શ્રાવક સંઘના કલ્યાણમાં અમારું કલ્યાણ

જંડિયાલા અમૃતસરથી માત્ર દસ માઈલ છે. હિંદુ-સ્તાન-પાકિસ્તાન યુદ્ધ બારે બયંકરતાથી થઈ રહ્યું હતું. જનતા ચિન્તિત રહેલી હતી. પરંતુ ગુરુ મહારાજની કૃપાથી સર્વ પ્રકારે પ્રશાંતિ રહી.

રાજસ્થાન, ગુજરાત આદિ પ્રદેશોથી ગુરુદેવની સુખ-શાંતા જાણવાને માટે તારો અને પત્રો આવતા રહ્યા. તે બધા ગુરુભક્તોને જવાબ લખી જણાવવામાં આવતા હતા કે જ્યારે શાસનદેવ તેમ જ બન્ને મોટા ગુરુ મહારાજોની કૃપા છે ત્યાં સુધી સર્વથા સુખશાંતિ રહેશે.

પાકિસ્તાની તોપોના ગડગડાટથી જંડિયાલા નગરના મકાનોની દીવાલો અને હિપાશ્રયની ભૂમિ ભૂકંપની જેમ હાલી ઊઠતી હતી. પ્રાયઃ વર્ષા પણ થતી રહેતી હતી. ગુરુદેવ તથા સાધુમંડળને સુરક્ષિત સ્થાન પર આલ્યા જવાની વિનંતિઓ ગુજરાત, રાજસ્થાન, મુંબઈ આદિથી પત્રો તેમ જ તારો દ્વારા આવતી રહેતી હતી. પરંતુ પરમ પ્રતાપી, ક્ષમાસાગર આપણા ચરિત્રનાયકની છત્રછાયામાં સમસ્ત શ્રમણ સંઘનો દૃઢ નિશ્ચય હતો કે શ્રાવક સંઘના કલ્યાણમાં જ અમારું કલ્યાણ છે.

કેમ નહિ ? ગુરુદેવના આરાધ્ય પંજળકેસરી મહારાજે પશુ ગુજરાંવાલાનાં ચાતુર્માસિમાં એવી જ ધીરતાનું દર્શન કરાવ્યું હતું. તે ગુરુદેવના પટધારી તેમનું જ અનુકરણ કરવામાં પાછળ કેમ રહી જાય ?

આપણા ચરિત્રનાયક કહેતા રહ્યા કે ચાતુર્માસનો ભંગ કરીને કદી ન જઈ શકાય. દેવગુરુ ધર્મનું શરણ છે. અમારો કેસરિયા વેશ વીરતાનું પ્રતીક છે. કર્મશત્રુઓથી લડવાવાળા બાહ્ય શત્રુઓથી કેમ કરી જાય ? અમે તો દાદા વિજયાનન્દસૂરિજીના સિપાઈ છીએ. સેનાપતિનું નામ અમર રાખીશું.

ધન્ય છે ગુરુવર ! આવા ધૈર્યયુક્ત વિચારોથી બધાને સાંત્વના દેતા રહ્યા. અનેક વિઘ્નો વચ્ચે અહીં ચાતુર્માસ પૂર્ણ થયું.

પટ્ટીમાં બોમ્બ આદિ ફાટવાના સમાચાર મળવાથી ક્ષમતક્ષામણી પછી બધી કાર્યવાહી સ્થગિત રહી. ગુરુ મહારાજની છત્રછાયામાં શ્રી આત્માનંદ જેન મહાસભા પંજળે યથાશક્ય બધી વ્યવસ્થા કરી. આ રીતે પટ્ટી શ્રીસંઘને ધૈર્યતા મળી.

જનતાનો એ દૃઢ વિશ્વાસ હતો કે અહિંસાની પ્રતિભૂતિ સમા જૈનાચાર્ય તેમ જ જૈન સાધુ-સાધ્વીઓની છત્રછાયાના કારણે આપણે બધા સુરક્ષિત છીએ.

સત્ય છે કે “ધર્મો રક્ષતિ રક્ષિતઃ.” નવપદ આરાધન—ઓળી મહોત્સવ આનંદપૂર્વક પૂર્ણ થયો. ઉત્સવની

સમાપ્તિ પર ગુરુ મહારાજે ઉપદેશ આપ્યો કે પાકિસ્તાન તરફથી ભયંકર યુદ્ધ ખેલાઈ રહ્યું છે. સરહદ પર વસનારા ગ્રામીણો નિવાસી શ્રીસંઘના લાઇઓને સુરક્ષિત સ્થાનોમાં લઈ આવવાનો પ્રયત્ન કરવો જોઈએ; માત્ર આપણાં સગાં-સંબંધીઓને નહિ; આખા સંઘની ચિંતા કરવી જોઈએ. આ ઉપદેશ કેટલાં બધા ઉદાર છે ! કેટલા બધા ઉપકારી છે આપણા ગુરુદેવ !

સંઘના કલ્યાણમાં પોતાનું કલ્યાણ માનનાર ગુરુદેવને રાતદિવસ સંઘના ક્ષેમની જ ચિંતા રહેતી હતી.

અમૃતસર પધારવાથી ક્ષત્રિય જાતિના લાલા ટેકચંદળ સરાફ ગુરુલક્ષ્મી બની ગયા. તેમની પ્રેરણા તથા વ્યવસ્થાથી ગણિ જનકવિજયજીનું પ્રતિદિન સાર્વજનિક પ્રવચન થતું રહ્યું. આચાર્યદેવ પણ અવસર અનુસાર પ્રવચન આપતા હતા. જૈન-અજૈન બધી જનતા સમાન રૂપે લાભ લેતી હતી. આ નગરમાં મહાદેવજીની પિન્ડી જીર્ણ થઈ જવાથી તેના પર ફરી લેપ કરવામાં આવ્યો. અજૈન જનતાએ ગુરુદેવને પુનઃ પ્રતિષ્ઠા માટે આગ્રહ કર્યો. ગુરુદેવે પિન્ડી પર વાક્ષક્ષેપ નાખીને પોતાની ઉદારતા દર્શાવી. પિન્ડીની પુનઃ પ્રતિષ્ઠા સમયે કલિકાલસર્વજ્ઞ શ્રી હેમચંદ્રાચાર્ય તથા પરમાર્હત મહારાજા કુમારપાળનું દૃષ્ટાંત યાદ આવી ગયું.

જૈન ધર્મમાં તો આત્મા પરમાત્મા છે. તો પરમાત્મા ક્યાં નથી ! અમૃતસરમાં સંવેગી શ્રાવકોનાં ઘર ૨૦-૨૫

માત્ર છે. પરંતુ સ્થાનકવાસી શ્રાવકોની સંખ્યા વિશેષ છે. ધર્મપ્રવચનોનો લાભ ખન્ને પૂર્ણરૂપથી લેતા રહે છે.

અમૃતસરમાં એક (પંજાબ) વિશેષ અનુકરણીય દશ્ય જોયું. અહીં સ્થાનકવાસી જૈન બંધુઓએ ભારે ઉદારતાથી હરિજનોનાં દસ-બાર ઘરોને અપનાવ્યાં છે. તેઓ વ્યાખ્યાનમાં આવે છે, બધાની સાથે મળેહળે છે. સામાયિક વગેરે પણ કરે છે. અને એક હરિજનભાઈ પુસ્તકાલયના સેક્રેટરી પણ છે. કદી કદી સાધુમહાત્મા તેઓને ત્યાં ગોચરી માટે પણ જાય છે.

જૈન સમાજ માટે આ એક ગૌરવ લેવા જેવો અનુપમ અનુકરણીય પ્રસંગ કહેવાય. અમૃતસરથી ગુરુદેવ પટ્ટી પધાર્યા. ખેન્ડવાળ સાથે અત્યંત ઉદ્દાસપૂર્વક પ્રવેશ થયો.

અહીં નવા મંદિરની પ્રતિષ્ઠા સં. ૨૦૨૨ ફાગણ શુદ્ધ ત્રીજના રોજ ગુરુદેવનાં કરકમલોથી ધૂમધામથી થઈ. વિધિવિધાન કરાવવાને માટે અમદાવાદથી સંગીતવિશારદ ભાઈશ્રી ભૂરાભાઈ ફૂલચંદ આવ્યા હતા. પ્રતિષ્ઠા પછી સાંજના ગણિવર્યશ્રી જનકવિજયજી તથા મુનિ જયન્ત-વિજયજીએ વિહાર કર્યો.

આપણા ચરિત્રનાયક પટ્ટીથી વિહાર કરીને આમાનુ-આમ વિચરતા જીરાનગર પધાર્યા. અહીંથી દાદા ગુરુ મહારાજના જન્મસ્થાન લહેરામાં પધાર્યા. બહારથી અનેક ભક્તગણ “સુનતે હૈં આત્મારામકી લાખો અમર કહાનિયાં” ગાતા ગાતા પહોંચી ગયા.

ત્રણ સાલ પહેલાં દાદા ગુરુના સ્મારક માટે આયોજના થઈ હતી. તેનું કાંઈ પણ સક્રિય કામ થયું નહોતું. ગુરુમહારાજે આ વાત બધાને યાદ કરાવી. આ કાર્ય માટે કમિટી બની. શ્રી આત્માનંદ જૈન મહાસલાના પ્રમુખ શ્રી લાલા મેઘરાજજીએ વચન આપ્યું કે આ કાર્ય જલદી પૂરું થશે.

આ મીટિંગમાં શ્રી રામરતનજી કોચર, શ્રી રૂપચંદજી સુરાણા આદિ કેટલાક ભાઈઓ બિઝનેસથી આવ્યા હતા. કમિટીના નિર્ણય અનુસાર જીરામાં ચૈત્ર શુદ્ધ એકમના રોજ પરમ ગુરુદેવ ન્યાયાલોનિધિ જૈનાચાર્ય ૧૦૦૮ શ્રીમદ્ વિજયાનંદસૂરીશ્વરજી મહારાજની જન્મજયંતી ખૂબ આનંદ-ઉલ્લાસપૂર્વક ભિજવવામાં આવી.

લહેરા ગામના ઉદ્ધારને માટે પણ કમિટી બનાવવામાં આવી. આ માટે જીરા શ્રીસંઘે જીરામાં ચાતુર્માસ કરવાને માટે અત્યંત આગ્રહપૂર્વક વિનંતિ કરી.

ગુરુદેવે કરમાવ્યું કે હમણું તો વિહારનો વિચાર છે. પછી તો જેવી સ્પર્શના હશે અને જ્ઞાની ભગવંતે જે જ્ઞાનમાં જોયું હશે તેમ થશે. ચાતુર્માસ માટે જૈનેતર બંધુઓનો પણ અત્યંત આગ્રહ હતો. અહીંથી વિહાર કરી તલવંડી આદિ થઈને જગરાવાં પધાર્યાં.

જગરાવાંમાં શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક લાલા અમરનાથ ધર્મપાલજીનું એક જ ઘર છે. લાલાજીએ પૂણું ભક્તિભાવ-

પૂર્વક ધૂમધામથી નગરપ્રવેશ કરાવ્યો. સ્થાનકવાસી ભાઈ-ઓને પણ પૂર્ણ સહયોગ રહ્યો. સ્થાનકમાં પણ વ્યાખ્યાન થયું. બધા ભાગ્યશાળીઓએ લાભ લીધો. લાલાજી અમરનાથજીએ પોતાના સ્વર્ગીય પિતાની સ્મૃતિમાં શ્રી આત્મવલ્લભ ઔપધાલયની ઉદ્ઘાટનક્રિયા કરાવી. મહાસભાની વિશેષ બેઠક હોવાથી અહીં પંજબનાં વિભિન્ન નગરોથી લગભગ દોઢસો ભાઈઓ આવ્યા હતા. લાલાજીએ બધા મહેમાનોની ભોજનાદિકથી પૂર્ણ સેવાલક્ષિતો લાભ લીધો.

અહીંથી ગુરુવર રાયકોટ પધાર્યા. રાયકોટમાં સંકાંતિ ઉત્સવ થયો. આ પ્રસંગે દિલ્હી, લુધિયાના, જુરા, માલેર-કોટલા આદિથી અનેક ભાઈઓ દર્શનાર્થે આવ્યા હતા. ચાતુર્માસ માટે પણ વિનંતીઓ થઈ.

રાયકોટ મ્યુનિસિપાલિટીએ ગુરુમહારાજના ઉપદેશથી તથા ધર્મલાભપ્રાપ્તિની ખુશીમાં સાલમાં છ દિવસ કતલખાનાં બંધ રાખવાનો પ્રસ્તાવ પસાર કર્યો.

રાયકોટ શ્રીસંઘમાં પરસ્પર મનહુષ્ણ હતું. ગુરુદેવની કૃપાથી તેનું સુખદ સમાધાન થયું. જે ભાઈએ મંદિરમાં આવવાનું બંધ કર્યું હતું તે ફરી દેવદર્શનાર્થે આવવા લાગ્યા. પ્રભુની સેવાપૂજા કરવાની શરૂઆત પણ કરી દીધી. પ્રતિદિન અગ્રવાલ ધર્મશાળાના વિશાળ સભાગૃહમાં વ્યાખ્યાન થતાં રહ્યાં. સ્થાનકવાસી ભાઈઓ, અગ્રવાલ ભાઈઓ તેમ જ અન્ય જૈનેતર ભાઈઓ મોટી સંખ્યામાં વ્યાખ્યાનનો લાભ લેતા રહ્યા.

અહીંની મ્યુનિસિપાલિટીના પ્રધાન એક અગ્રવાલ ભાઈ છે. તેમના પિતા આદિ પરિવારના સભ્યો ગુરુદેવ આચાર્ય ભગવંતના ઉપદેશથી જૈન ધર્મના અનુયાયી થઈ ગયા હતા. પ્રભુપૂજા આદિ ધર્મકાર્ય કરતા રહેતા હતા. મ્યુનિસિપાલિટીના પ્રમુખ આ ધાર્મિક પિતાના સુપુત્ર છે. તેમની રુચિ પણ ધર્મકાર્યમાં પિતાના જેવી છે. તે જૈન ધર્મમાં શ્રદ્ધા ધરાવે છે. તેમણે જ ગુરુદેવની પ્રેરણાથી મ્યુનિસિપાલિટીમાં વરસમાં છ દિવસ કતલખાનાં બંધ કરાવવાનો પ્રસ્તાવ પાસ કરાવ્યો હતો.

રાયકોટમાં સંક્રાન્તિ ઉત્સવ ઊજવાયો એજ દિવસે શ્રી આત્માનંદ જૈન મહાસભાની મીટિંગ હતી. તેથી દિલ્હી, જુરા, માલેરકોટલા તથા પંજબનાં બીજાં શહેરોમાંથી અનેક ભાઈ પધાર્યા હતા. માલેરકોટલા, જુરા, લુધિયાના આદિ શ્રીસંઘોએ આતુર્માસ માટે વિનંતીઓ કરી. દિલ્હી, રાય-કોટ શ્રીસંઘનો પણ આતુર્માસ માટે અત્યંત આગ્રહ હતો.

લાભાલાભનો વિચાર કરીને જુરા આતુર્માસ કરવાની અનુમતિ આપવામાં આવી.

પરમ ગુરુદેવ ન્યાયાલોનિધિ શ્રીમદ્ વિજયનાનંદસૂરિજી મહારાજની સ્વર્ગવાસતિથિ જેઠ શુદ્ધિ અષ્ટમીના રોજ અત્યંત ઉલ્લાસપૂર્વક ઊજવવામાં આવી.

આ દિવસે જુરાના શ્રીસંઘની આતુર્માસની વિનંતીની અનુમતિ જાહેર કરવામાં આવી. અહીંથી જુરા તરફ પ્રવાસ કરતાં બસિયા પધાર્યા

અહીં સ્થાનકવાસી પ્રધાનાચાર્ય શ્રી આનંદ ઋષિજી મહારાજે જગરાવાંથી વિહાર કરીને રાયકોટ જતાં મધ્ય-માર્ગમાં અહીં સ્થિરતા કરી હતી. ઉભય ગુરુરાજનું ભારે ભાવપૂર્વક મિલન થયું.

આપણા ચરિત્રનાયક ગુરુદેવનો દીક્ષાપર્યાય, આચાર્ય-પદ, આયુષ્ય પોતાનાથી અધિક જાણીને તેઓશ્રીને ભારે પ્રસન્નતા થઈ. ધર્મપ્રભાવના, શાસનપ્રભાવનાનાં કાર્યોમાં વિશેષ પ્રવૃત્તિ કરવા દર્શાવ્યું. અહીંથી વિહાર કરીને આપણા ચરિત્રનાયક ફરી જગરાવાં આદિ થઈને જીરા પધાર્યા. સં. ૨૦૨૩નું ચાતુર્માસ જીરામાં નિશ્ચિત થયું હતું.

તે તરફ ગણિ જનકવિજયજી મહારાજ યમુનાનગર થઈને પંચકૂલા પહોંચ્યા. જૈનેન્દ્ર ગુરુકુલમાં શ્રી કૃષ્ણ-ચંદાચાર્ય સાથે સમાજની વર્તમાન પરિસ્થિતિ પર વાર્તા-લાપ થયો.

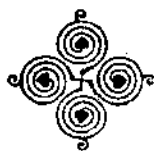
તેમણે શ્રી સમુદ્રસૂરિજી મહારાજનું ઉત્તમ આશિષ તથા મૌનસંયમની ભારે પ્રશંસા કરી. વકતૃત્વકલા તો ક્ષણિક ભાવુકતા જગાવે છે, પણ મૌન સાધુના સ્થાયી નિર્માણની સાધના પ્રગટાવે છે.

અહીં ગુરુમહારાજ તથા શ્રી જયવિજયજી (પન્યાસ) આદિનાં પ્રવચન જીરાનગરની સનાતન ધર્મસભા, જૈન સ્થાનક તેમ જ નગરના ચોક આદિમાં થતાં રહ્યાં.

શ્રીમહાવીરજયંતી, શ્રી દાદા ગુરુની જયંતી તથા શ્રી હીરવિજયસૂરિ મહારાજની જયંતીએ ખૂબ ધામધૂમ-સમારોહપૂર્વક ઊજવાઈ ગઈ.

ચાતુર્માસ પૂર્વ તલવંડી, મેળા, જગરાવાંમાં વિચરીને ધર્મોપદેશ આપતા રહ્યા. જગરાવાંમાં ધર્મર્થ હોમિયો-પેથિક ઔષધાલય સ્થાપિત થયું. સન્મતિ કોલેજ પુનઃ શરૂ થઈ. સ્થાનકવાસી સમાજમાં પણ એકતા સ્થાપન થઈ. શ્રી રૂપચંદ્ર મહારાજની સમાધિ મેળાનો વિવાદ દૂર કરવામાં આવ્યો. ગુરુદેવે તેનું સમાધાન કરાવ્યું. રાયકોટમાં પણ ધર્મજયંતિ થઈ. અષાઠ માસની સંક્રાન્તિ અહીં મનાવવામાં આવી. દિલ્હી આદિ નગરોથી ભક્તગણ ઘણી મોટી સંખ્યામાં આવ્યા હતા.

૬૯. અજૈન ભક્તોનો ધર્મલાભ

આપણા ચરિત્રનાયક આમાનુશ્રામ વિચરીને અષાઠશુદ્ધિ દશમના રોજ જીરા પધાર્યા. કારણ કે આ વર્ષ જીરાનગરમાં ચાતુર્માસ કરવાનું સૌભાગ્ય પ્રાપ્ત થયું હતું. જીરામાં ખૂબ ધૂમધામથી પ્રવેશ થયો. ઉપાશ્રયમાં શ્રી જય-વિજયજી (પન્થાસ) મહારાજનું પ્રવચન થયું. સમય વિશેષ થઈ જવાથી ગુરુ મહારાજે માંગલિક સંભળાવ્યું.

ખીજે દિવસે વિચાક સૂત્ર વહોરાવવાને માટે ઘીની બોલીને બદલે ગરીબમાં ગરીબ ભાઈ-બહેન પણ આ લાભ લઈ શકે તે માટે નવકાર મંત્રના જાપની માળાઓની સંખ્યામાં બોલીઓ બોલવામાં આવી. દસ હજાર નવકાર મંત્રની માળાઓની બોલીથી શ્રી જ્ઞાનચંદ્રજી નવલખાનાં ધર્મપત્ની શ્રી શાન્તિદેવીએ ધર્મલાભ પ્રાપ્ત કર્યો.

ગુરુ મહારાજ દ્વારા નવીન રીતે શરૂ કરેલ પ્રહ્લચર્ય વ્રત તથા નવકાર મંત્રના જાપની માળાઓની બોલી કેટલી લોકોપકારી પ્રથા છે ! ગરીબમાં ગરીબ ભાઈ-બહેન આ ધર્મલાભનો લાભ લઈ શકે છે.

આ નવીન બોલીની પ્રથાની કલ્પના કેટલી ભાવવાહી અને અનુપમ છે !

ગુરુ મહારાજે દર્શાવ્યું કે અમે તો લહેરા ગામમાં લહેર જોવાને માટે અહીં ચાતુર્માસ કર્યું છે. એટલે કે દાદા ગુરુ ભગવંતનું સ્મારક શીઘ્ર નિર્માણ થવું જોઈએ.

શ્રી આત્માનંદ જૈન મહાસલાના પ્રમુખ લાલા મેઘરાજજીએ વચન આપ્યું કે આ કાર્ય જલદીમાં જલદી પૂર્ણ થશે.

નિર્ણય થયો કે આ લહેરા ગામના સ્મારક માટે સમસ્ત પંજાબમાંથી ફંડ એકત્ર કરવું.

ડોક્ટર લાલા હંસરાજજી સાહેબ રાધાસ્વામી અહીંની મ્યુનિસિપાલિટીના ચેરમેન છે. ગુરુ મહારાજના પ્રેરણાત્મક ઉપદેશથી તેમણે પર્યુષણના આઠે દિવસોમાં કતલખાનાં બંધ રાખવાનો પ્રસ્તાવ પાસ કરાવ્યો. વળી વચન આપ્યું કે આ ધર્મકાર્ય પ્રતિવર્ષને માટે થઈ રહેશે.

અહીંના ચાતુર્માસમાં ખાસ કરીને અજૈન ભક્તોએ ખૂબ ખૂબ ધર્મલાભ લીધો. બાબુ વાસુદેવજી આહૂજાનાં ધર્મપત્ની શ્રીમતી સાવિત્રીદેવી તથા શ્રી તિલકરાજજી અરોડા પોસ્ટ માસ્તર સાહેબ આદિએ અનેક અવસરો પર ધાર્મિક ક્રિયાઓમાં ભાગ લીધો અને ધર્મલાભ મેળવ્યો. તથા તેમના સુપુત્ર ચિ. ભાઈ મહેશ તથા ચિ. ભાઈ નરેશ, તથા સુપુત્રી રેણુકા બધાં ધર્માનુરાગી બન્યાં. વ્યાખ્યાન સાંભળવું, મંદિરમાં દર્શન, વન્દન, સેવાપૂજા આદિ ધર્મકાર્ય કરવા લાગ્યાં. ધર્માત્મા સાવિત્રીદેવીએ તો નવ લાખ મંત્રબાપ

ઉપરાંત કેટલાક કલાક સુધી મૌન રહેવાનો આરંભ કર્યો. કેટલીક બોલીઓ પણ લીધી. કેટલાક નિયમ લીધા. પ્રતિક્રમણ પણ થાક કરી લીધું. પ્રતિદિન પ્રતિક્રમણ તેમ જ દેવદર્શન કરતાં રહ્યાં. ઉચિત અવસર પર એકાસણા આદિ તપશ્ચર્યા પણ કરતાં રહ્યાં. પૂ. આચાર્ય ગુરુદેવનું મોટું હિન્દી જીવનચરિત્ર વાંચ્યું અને જીવનને ધન્ય બનાવ્યું.

એક બીજાં બહેન સત્યવતી-સુપુત્રી લાલા જીવનરામજી અરોડા તો ધર્મના રંગમાં રંગાઈ ગઈ. નવકાર મંત્રનો જાપ, બોલી બોલવી, મૌન ધારણ કરવું, કેટલાક નિયમો ધારણ કરવા આદિ ક્રિયાઓ કરતી રહી. પ્રતિક્રમણથાક કર્યું. પ્રતિદિન પ્રતિક્રમણ, દેવદર્શનનો નિયમ લીધો. બાલપ્રજ્ઞચારિણી છે. વ્યાખ્યાનમાં પ્રતિદિન નવી નવી ગહુંલીઓ ગાઈને સલાને મુગ્ધ કરતી રહી. અહીં બ્રાહ્મણ, ક્ષત્રિય, શીખ આદિ પચાસ લગભગ બાળકો નવકાર મંત્ર શીખ્યા. પરમ ગુરુદેવ વિજયાનંદસૂરિજી મહારાજના જન્મસ્થાનનો ઉદ્ધાર કરાવવામાં અહીંના શ્રીસંઘનો પૂર્ણ સહયોગ રહ્યો. અજૈન ભાઈ-બહેનોમાં આ પ્રકારે જૈનધર્મની પ્રભાવના એ એક અનુપમ અનુકરણીય પુણ્ય કાર્ય બની ગયું. આપણા ચરિત્રનાયક ગુરુદેવની સુધાવાણીની બહુઈ અસરનું તથા તેઓશ્રીના ચારિત્ર્યબળનું આ મહાન ફળ હતું.

આ રીતે સં. ૨૦૨૩નું ચાતુર્માસ જીરામાં આનંદ-પૂર્વક પૂર્ણ થયું. જીરામાં શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ ભગવાનનું પરમ રમણીય મંદિર છે.

અહીંના ઘણા લાઈઓ વ્યાપારધંધા અર્થે બહાર ચાલ્યા ગયા છે. આ સમયે અહીં માત્ર ૨૦ લગભગ ઘર છે, પરંતુ પ્રત્યેક ધર્મકાર્ય ખૂબ ઉત્સાહપૂર્વક થયું. વ્યાખ્યાન આદિમાં અજૈન લાઈઓ પણ બહુ મોટી સંખ્યામાં ભાગ લેતા રહ્યા. વિહારના સમયે તો અજૈનોની બહુ મોટી સંખ્યા આવી હતી.

રાત્રિના નગર બહાર ચોખાની મિલમાં સ્થિરતા કરી. અહીંથી વિહાર કરીને તલવંડી થઈને કોર પહોંચ્યા. ત્યાંથી મોગા આદિ થઈને લુધિયાના પહોંચ્યા.

શ્રીસંઘે ખૂબ ધામધૂમપૂર્વક પ્રવેશ કરાવ્યો. પચરંગી તપસ્યા, અક્ષયનિધિ તપસ્યા, ઐકારાય નમઃ મંત્ર તથા નવકાર મંત્રના નવ લાખ બપ આદિ ક્રિયાઓ ખૂબ ભાવપૂર્વક થઈ.

ગુરુ મહારાજની અધ્યક્ષતામાં સમસ્ત ભારતમાં ગૌહત્યા બંધ કરવાનો પ્રસ્તાવ પાસ કરવામાં આવ્યો અને તે પ્રસ્તાવ ભારત સરકારને મોકલવામાં આવ્યો.

પર્યુષણપર્વ સાનંદ સમાપ્ત થયાં. પંજાબ નેશનલ બેંકના મેનેજર શ્રી વાસુદેવજી તથા તેમનાં ધર્મપત્ની સાવિત્રીદેવી તથા સુપુત્રી રેણુકાદેવીએ ઉપવાસ કર્યા. લાલા ચીમનલાલજી અગ્રવાલ, લાઈ તરસેમકુમારજી અગ્રવાલ, લાલા લાલચંદજી ક્ષત્રી, લાલા બાબુરામજી સનાતનધર્મી, તેમનાં ધર્મપત્ની સુહાગવન્તી, લાલા દેશરાજજી અગ્રવાલ

તથા તેમનાં ધર્મપત્ની, શ્રી પોસ્ટ માસ્તર તથા તેમનાં ધર્મપત્ની આદિ અનેક અજૈન ભાઈ-બહેનોએ તપશ્ચર્યા આદિ ધર્મકાર્યમાં ઉત્સાહપૂર્વક ભાગ લીધો.

સંવત્સરી ક્ષમાપનાર્થ બહારથી અનેક ભાઈઓ આવ્યા હતા. દિલ્હીનિવાસીઓની દિલ્હી પધારવાને માટે ભાવપૂર્ણ વિનંતિ થઈ. કારણ કે દિલ્હીમાં નવીન ઉપાશ્રયનું નિર્માણ થઈ રહ્યું હતું. આશ્રાના ભાઈઓએ પણ ચાતુર્માસ માટે વિનંતિ કરી.

ગૌહત્યાવિરોધી સભામાં શુરુદેવે કહ્યું કે જો પાકિસ્તાન અને અફઘાનિસ્તાન ગૌહત્યા બંધ કરી શકે છે તો ગાયને માતા કહેવાવાળા આપણે આપણા ભારતમાં ગૌહત્યા બંધ કેમ નથી કરી શકતા ?

હજરતપુર ગામમાં સરકાર કતલખાનું કરી રહી છે તેના વિરોધમાં સભા થઈ.

પંજબકેસરી મહારાજની જયંતી, મકરસંક્રાન્તિ ઉત્સવ ખૂબ ઠાઠમાઠથી ઊજવાયા. મુરાદાબાદથી પં. હંસરાજજી તથા અશ્વિનીકુમારના આવવાથી સંગીત આદિનો કાર્યક્રમ ખૂબ રસપ્રદ તથા રોચક રહ્યો. બિકાનેર, લુધિયાનાના ભાઈઓએ પોતાના નગરમાં પધારવા માટે વિનંતીઓ કરી.

માગશર શુદ્ધિ અગિયારશનો દિવસ ત્રિવેણીસંગમ બની રહ્યો. જીનેશ્વર ભગવંતોના ૧૫૦ કલ્યાણ આ દિવસે થયાં. સ્થાનીય શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ ભગવાનની પ્રતિ-

ઠાને પણ દિવસ હતો. પ્રતિઠાને પણ આજ ૭૫ વર્ષ પૂરાં થતાં હતાં. પૂજ્ય ગુરુદેવ શ્રી સમુદ્રસૂરિજી મહારાજનો જન્મદિવસ પણ હતો. ગુરુદેવ ૭૫ વર્ષ પૂર્ણ કરી ૭૬મા વર્ષમાં પ્રવેશ કરી રહ્યા હતા. આ ત્રિવેણીપર્વનો ઉત્સવ ખૂબ ધૂમધામથી ઊજવાયો.

જૈનેતર સમાજના કાર્યકર્તાઓની તરફથી ગુરુમહારાજને શ્રદ્ધાંજલિઓ અર્પણ થઈ. ઉત્તરપ્રદેશ, ગુજરાત, રાજસ્થાન, મુંબઈ આદિથી વધાઈના અગણિત સંદેશ આવી રહ્યા. વિહારને સમયે ગુરુરાજે ફરમાવ્યું—“જૈનધર્મ વિશ્વધર્મ છે. જે અજૈન ભાઈઓ ધર્મપ્રેમી બન્યા છે તેને સંભાળજો. તેઓની સાથે ભાઈ (સ્વામીભાઈ) જેવો વ્યવહાર રાખજો.”

૭૦. પંજળની

આજન્મ સેવાભાવના

કોટ, તલવંડી, મોગા, જગરાવામાં ધર્મજગૃતિ કરતાં કરતાં હુધિયાના પધાર્યા. અભૂતપૂર્વ પ્રવેશ તથા સ્વાગત થયું.

અહીં તપસ્વી વયોવૃદ્ધ મુનિ શિવવિજયજી, મુનિ વસંતવિજયજી, મુનિ પદ્મવિજયજી મહારાજનું ચાતુર્માસ હતું. વયોવૃદ્ધ તપસ્વી શિવવિજયજી મહારાજે વૃદ્ધાવસ્થાને કારણે તથા અસ્વસ્થતાને કારણે યેત્રણ ચાતુર્માસમાં અહીં જ સ્થિરતા કરી હતી. સંક્રાન્તિ ઉત્સવ, બાલમંદિરનો વાર્ષિક ઉત્સવ, સિદ્ધચક્ર પૂજન આદિ મહોત્સવોએ આ નગરની શોભા ચારગણી વધારી દીધી હતી. જીવહયાનું ફૂંડ એકત્રિત થયું. તપસ્વીશ્રી પ્રકાશવિજયજી (આચાર્ય) મહારાજે હુધિયાના શ્રીસંઘને એકતાનો સંદેશ આપ્યો.

સંક્રાન્તિ ઉત્સવ ઊજવાયો. બિકાનેર શ્રીસંઘે બિકાનેર પધારવાની વિનંતી કરી. શ્રી આત્માનંદ જૈન મહાસભા પંજળના પ્રધાન લાલા મેઘરાજજીએ કહ્યું કે આપણા વર્તમાન ગુરુવર આચાર્યશ્રી સમુદ્રસૂરિજી મહારાજ આત્મવલ્લભ ગુરુવરોના પ્રતિરૂપ છે.

તેઓ બિકાનેર, ગુજરાત, રાજસ્થાન, મુંબઈ ગમે ત્યાં પધારે પણ પંજળ તો તેઓશ્રીનો આજ્ઞાકારી છે અને.

હંમેશા રહેશે. ગુરુદેવે કરમાવ્યું કે, ભાગ્યશાળીઓ ! હું તો મોટા મહારાજ ગુરુદેવોનો આજ્ઞાકારી પૂજારી છું. પંજાબ તો મને પ્રાણુથી પ્યારો છે. પંજાબની સેવા આજન્મ કરતો રહું એવી તમન્ના છે. હું ગુજરાત, રાજસ્થાન, મુંબઈ ગમે ત્યાં હોઈશ પણ પંજાબના મારા પ્રાણુપ્યારા ગુરુભક્તોને કદી કદી નહિ ભૂલું.

નન્દનપુર, ગોવિંદગઢ, સરહિન્દ, વસન્તપુરા થઈને અંબાલા પધાર્યા. શાનદાર પ્રવેશ થયો. ગુરુજીએ કહ્યું—સંગઠિત થઈને રહેશો. આ યુગમાં સંગઠન એ જ બળ છે. મહાવીરજયંતી ત્રણે સંપ્રદાયોએ મળી જોક સાથે ભિજવી. ભારે આનંદ રહ્યો. ગુરુ મહારાજ જ્યાં પધારે છે ત્યાં આનંદની વર્ષા થઈ રહે છે.

અંબાલા શ્રીસંઘને ઉપદેશ આપ્યો કે ગુરુ મહારાજની વિદ્યાવાટિકાઓ લીલમલીલી હરીભરી રાખશો. તે માટેની વિધિવિધ પ્રવૃત્તિઓ કરતા રહેશો. આ માટે પ્રમાદ ન કરશો. આ વિદ્યાવાટિકાઓ જૈન સમાજનું ભૂષણ છે. આવતી કાલના સમાજના ઘડવૈયાઓ અને ચારિત્ર્યશીલ નાગરિકોના ઘડતરનું કામ આ સંસ્થાએ કરવાનું છે. જૈન નગર, શાહબાદ, ખાનપુર, પીપલી, રાયપુર, નીલોખેડી, પાનીપત, કરનાલ, મધુવન, ઘરૌંડા, સંભાલખા થઈને ગુરુ-વર દિલ્હી પાસે કુન્ડલી ગામ પધાર્યા.

દિલ્હીથી ઘણા ભાઈઓ સ્વાગતાર્થ આવ્યા હતા. અહીં સંક્રાન્તિ ઉત્સવ મનાવ્યો.

અહીં રાજસ્થાન, ગુજરાત, પંજાબ આદિથી ભાઈ ઓ દર્શનાર્થે આંચ્યા હતા.

અહીંથી વિહાર કરી અલીપુર (દિલ્હી) પધાર્યા. નગર નિગમ વિદ્યાલયમાં સ્થિરતા કરી. આદર્શનગર પણ પાસે જ છે. ત્યાંથી બધા ભાઈઓ દર્શનાર્થે આંચ્યા હતા. આદર્શ-નગરના ભક્ત શ્રાવકોનાં ઘરોને પાવન કરતાં કરતાં મોડલ ટાઉન(દિલ્હી)ના ભક્તોની તૃષા શાંત કરતાં કરતાં ગુરુદેવ રૂપનગર પધાર્યા.

શ્રીસંઘે બેન્ડવાળાં આદિથી ખૂબ શાનદાર પ્રવેશ કરાવ્યો.

શ્રી શાન્તિનાથ ભગવાનનાં દર્શન કરી શ્રી આત્મવલ્લભ ઉપાશ્રયમાં પધાર્યા. મુંબઈ નિવાસી પરમ ગુરુભક્ત શેઠ શ્રી ફૂલચંદભાઈ શામળનાં શુભ કરકમલોથી ઉપાશ્રયનું ઉદ્ઘાટન થયું. રાત્રિમાં સ્વાગતસભા થઈ.

શ્રી સિદ્ધચક્ર મહાપૂજનાદિ વિધિવિધાન ભલી પ્રકાર થયાં. ત્રણ દિવસ સાધર્મી વાતસલ્ય થયું. આ ત્રણે દિવસોમાં લગભગ આઠ નવ હજાર ભાઈઓએ ભોજનનો લાભ લીધો.

ગુરુ મહારાજે જ્યારે પ્રવેશ કર્યો ત્યારે અહિંસા પ્રચારક વિશ્વ ધર્મ સંમેલનના પ્રેરક મુનિશ્રી સુશીલકુમારજીએ ચરિત્રનાયક ગુરુદેવ સાથે જન્મભૂમાં થયેલ મિલનનો અનુભવ સંભળાવ્યો અને કહ્યું કે હવે સંપ્રદાયનો મોહ રાખ્યા વિના બધા જૈનોએ એક થઈ જવું જરૂરી છે.

જનસંઘ સંસદના મુખ્ય સંચાલક શ્રી કંવરલાલજી ગુપ્તજીએ ગુરુ મહારાજનું સ્વાગત તેમ જ અભિનંદન કર્યું. તેમણે કહ્યું કે, ઋષિમુનિ તો આ દેશનું ગૌરવ છે. તેઓની સેવા માનવમાત્રને તારવાવાળી છે. દિલ્હીનું સૌભાગ્ય છે કે આપશ્રી અહીં પધાર્યા છો.

અતિથિવિશેષના રૂપમાં દિલ્હી કોરપોરેશનના મેયર શ્રી હંસરાજજી ગુપ્ત પધાર્યા હતા.

તેમણે જૈન મુનિઓના ત્યાગમય જીવનની ભૂરિ ભૂરિ પ્રશંસા કરી.

આ અવસરે સિદ્ધચક્રપૂજનનાં વિધિવિધાન કરાવવાને માટે અમદાવાદનિવાસી શ્રી ચિત્રુભાઈ લલ્લુભાઈ આબ્યા હતા. તેમને અભિનંદનપત્ર અર્પણ કરવામાં આબ્યા આચાર્ય મહારાજે ચાતુર્માસ દિલ્હીમાં કરવા સંમતિ દર્શાવી. દિલ્હીના શ્રીસંઘના આખાલવૃદ્ધમાં હર્ષ અને આનંદની લહેર લહેરાણી

૭૧. જમ્મુ નૂતન મંદિરનો શિલાન્યાસ

ઉપાશ્રયનાં ઉદ્ઘાટન આદિ કાર્ય પૂર્ણ કરાવી ગુરુદેવ ચાતુર્માસ માટે ખિકાનેર પધારવાના હતા. વિહારની તૈયારી પણ થઈ હતી. કારણ કે વર્ષોથી ખિકાનેરના શ્રીસંઘની વિનંતિએ થઈ રહી હતી. પરંતુ સ્પર્શના બળવાન છે, કે દિલ્હી શ્રીસંઘના સદ્ભાગ્યથી દિલ્હી શ્રીસંઘની પ્રાર્થના સ્વીકારવામાં આવી.

દિલ્હીનાં ભાગ્ય કેમ ન જાગે ?

એ સૂતેલી કિસ્મતને જગાવવાને માટે ગુરુરાજ ૧૦૦૮ વિજયસમુદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજનું ચાતુર્માસ દિલ્હીમાં થયું.

જેઠ શુદ્ધ અષ્ટમીના રોજ દાદા ગુરુ ન્યાયાલોનિધિ મહારાજની સ્વર્ગારોહણતિથિ ખૂબ ધૂમધામથી ભજવવામાં આવી. દિલ્હી રાજધાની છે. બધાં રાજ્યોના શ્રાવકગણ કાર્યવશ અહીં આવતા રહે છે.

ગુરુ મહારાજના ચાતુર્માસના કારણે દિલ્હી ધર્મની પણ રાજધાની બની રહી હતી. શ્રી અમીચંદજી, ચીમનલાલ એન્ડ પાર્ટીનાં ભજન, લાલા શાન્તિસ્વરૂપજી તથા લાલા રતનચંદજીનાં સંકાન્તિ ભજન, સાધ્વી શ્રી પ્રિયદર્શનાજીનાં પ્રવચન, પ્રોફેસર રામકુમારજી M. Anું વ્યાખ્યાન,

તેમના સુપુત્ર ભાઈ અભયકુમારનાં ભજન, મુનિરાજ જર વિજયજી (પન્યાસ) આદિ અન્ય સાધુ-સાધ્વીઓનાં જ્ઞાનમય પ્રવચનો, ખહારથી આવવાવાળા ભાઈઓની વિધવિધ વિનંતિઓ તથા ભક્તિભાવભર્યાં ભજનો ઉત્સવોમાં નવો પ્રાણ જગાવી જતો હતો.

દિલ્હીની રોનક દિલ્હીને યોગ્ય જ હતી. સંગીત-વિશારદ ગુરુભક્ત શ્રી ઘનશ્યામજીનાં ભક્તિભર્યાં ભજનોની રોનકમાં ચાર ચાંદ લાગી જતા હતા. છેવટે ગુરુમહારાજે 'ફરમાવ્યું' કે વીરક્ષેત્ર મહુવાના પ્રસિદ્ધ વક્તા શ્રી વીરચંદ્ર રાઘવજી ગાંધી જેવા વિદ્વાનોની આજે ભારે જરૂર છે. દિલ્હીમાં એક જૂઠ્ઠા જ્ઞાનભંડારની સ્થાપના થવી જોઈએ. સંકાન્તિ ઉત્સવ પણ અત્યંત સમારોહપૂર્વક ભજવાયો.

કાશ્મીરની રાજધાની જમ્મુ તવીમાં ગુરુદેવ આચાર્ય ભગવાન શ્રી વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજી મહારાજના સદુપદેશથી શ્રમણ ભગવાન મહાવીર સ્વામીનું મંદિર નિર્માણ થયું હતું.

પરંતુ એ વખતની પરિસ્થિતિ અનુસાર શિખરબંધ મંદિર થઈ શક્યું નહોતું, પરંતુ વર્તમાન સમયમાં કોઈ મુશ્કેલી ન હોવાને કારણે ત્યાંના શ્રીસંઘની ભાવના બળી કે આ નગરની શાન અનુસાર શિખરબંધ મંદિર થવું જોઈએ.

આ ભાવના લઈને ત્યાંના શ્રીસંઘના પ્રમુખ લાલા હરવંશલાલજી આદિ શ્રીસંઘના આગેવાન સભ્યનો સં.

૨૦૨૦માં હોશિયારપુર ચાતુર્માસમાં આપણા ચરિત્રનાયક ગુરુદેવનાં ચરણોમાં પહોંચ્યા. તેઓએ સંઘની શુભ ભાવના દર્શાવી.

ગુરુવરે ફરમાવ્યું : તમારા સૌની ભાવના અતિશ્રેષ્ઠ છે. દેવ, ગુરુ, ધર્મના પ્રતાપે તમારી ભાવના સફળ થશે.

આ દિવસોમાં શ્રી આત્માનંદ જૈન સભા મુંબઈના માનદ્વંત્રી ગુરુભક્ત ભાઈશ્રી રસિકલાલ નાથાલાલ કેરા ગુરુદર્શનાર્થે હોશિયારપુર આવ્યા હતા.

પ્રસંગાનુસાર જમ્મુ તવીના મંદિરને વિષે વાર્તાલાપ થયો. ગુરુ આદેશ શિરોધાર્ય કરીને તે જમ્મુ-કાશ્મીર ગયા. ત્યાંથી પાછા આવીને ગુરુદેવને જણાવ્યું કે આ કાર્ય સભા દ્વારા પ્રયત્ન કરીને કરાવી દેવાશે.

જમ્મુનિવાસી લાલા રતનચંદજીએ એવી પ્રતિજ્ઞા લીધી કે જ્યાં સુધી જમ્મુમાં શિખરબંધ મંદિર ન બને ત્યાં સુધી દૂધનો ત્યાગ રહેશે. મંદિરને વિશાળ કરવાને માટે બાજુની જમીન વેચાતી લેવા વિચાર કર્યો પરંતુ વિશેષ કીમત આપવા છતાં તે જમીન મળી શકી નહિ. એટલે જૂના મંદિરની જગ્યાએ જ નવીન શિખરબંધ મંદિર કરવાનો નિર્ણય કરવામાં આવ્યો. પાછળથી એ જગ્યા પણ મળી ગઈ.

આ મંદિરને શિલાન્યાસ કરવાને માટે નાગૌર- (રાજસ્થાન) નિવાસી હાલ મદ્રાસનિવાસી દાનવારિધિ શેઠ

માણેકચંદ્રજી બેતાલા શુભ ભાવના સાથે પધાર્યા. સાથે મુંબઈથી શ્રી આત્માનંદ જૈન સભાના સુયોગ્ય કાર્યકર્તા શેઠ પોપટલાલ બીખાભાઈ, શેઠ જેશીંગલાલ લલ્લુભાઈ, શેઠ જગજીવન શિવલાલ, શેઠશ્રી કાંતિલાલ સી. પરીખ, શ્રી રસિકલાલ ઝવેરી તથા શ્રી રસિકલાલ નાથાલાલ કેરા આદિ લગભગ સાઠ ભાઈઓ જન્મુ પધાર્યા. દાનવારિધિ શેઠ માણેકચંદ્રજી બેતાલાનાં કરકમલોથી શિલાન્યાસ કરવામાં આવ્યો. આ અવસર પર શેઠજીએ રૂ. ૧૭,૦૦૦) મંદિરના નિર્માણ અર્થે લેટ કર્યા. જન્મુ મંદિરનો શિલાન્યાસ કરવાની ખુશીમાં મૂર્તિપૂજક તથા સ્થાનકવાસી બંને સંઘોનું સાધર્મી વાતસલ્ય થયું. સ્થાનકવાસી ભાઈઓએ પૂર્ણ પ્રેમપૂર્વક સહયોગ પ્રદર્શિત કર્યો.

શેઠ માણેકચંદ્રજી બેતાલા પાછા ફરતાં ગુરુદેવના દર્શનાર્થે દિલ્હી પધાર્યા હતા. તે અવસર પર મુંબઈ નિવાસી શેઠ પોપટલાલ બીખાભાઈ, લાલા કુંજલાલજી, શેઠ જેશીંગલાલ લલ્લુભાઈ, શેઠ જગજીવન શિવલાલ, શ્રી રસિક ઝવેરી, શ્રી જશવંતલાલ મહેતા, શ્રી રસિકભાઈ કેરા વગેરે અનેક સમાજહિતૈષી પધાર્યા હતા. આ સમાગમ ખૂબ આનંદપ્રિય રહ્યો. શેઠ માણેકચંદ્રજી બેતાલાજીની દાનવીરતાની સર્વત્ર ભૂરિભૂરિ પ્રશંસા થઈ.

મુંબઈ જતાં દર્શન માટે આવેલ મુંબઈના આગેવાનોએ મુંબઈ પધારવાની વિનંતી કરી. શેઠ માણેકચંદ્રજી બેતાલાએ મદ્રાસ પધારવાની વિનંતી કરી.

ખિકાનેરથી કલકત્તા જતાં ધર્માત્મા સુશ્રાવિકા તારામતીબહેન અહીં દર્શનાર્થે આવ્યાં. આ શ્રી તારામતીબહેન કરોડપતિ છે. સ્થાનકવાસી ઘરમાં લગ્ન થયાં, પરંતુ સંઘપતિ શેઠ હરખચંદ્ર કાંકરિયા આદિ બધે પરિવાર ઉદાર છે. શ્રી તારાબહેનને ક્રિયાકાંડ તેમ જ દાનાદિ માટે પૂર્ણ સ્વતંત્રતા છે. પોતાના કલકત્તાના વિશાળ ભવ્ય મકાનમાં જિનમંદિર નિર્માણ કર્યું છે. પાલીતાણામાં ભોજનાલય ચાલે છે તે પૂ. સાધુ-સાધવી વગેરે માટે ખૂબ જ લાભદાયી થઈ પડ્યું છે. તેની બધી વ્યવસ્થા સેવામૂર્તિ શ્રી કનકબહેન કરી રહેલ છે. વિશાળ ધર્મશાળા બનાવી છે. ગરીબોની સહાયતા માટે સર્વદા તત્પર રહે છે. ધન્ય છે એવી સેવાપ્રિય ધર્મનિષ્ઠ ઉદારચરિતા શ્રાવિકાને.

તેમણે વ્યાખ્યાન વાચસ્પતિ ૧૦૦૮ આચાર્ય દેવ શ્રી વિજયરામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજની નિશ્રામાં પાલીતાણા માટે સંઘ કાઢ્યો હતો. સંઘપતિ હરિશ્ચંદ્ર કાંકરિયા પણ દાનવીર છે. ઉદારતાથી લાભ લેતા રહે છે. પાલીતાણામાં તેમના દાનથી પ્રતિદિન ભોજનશાળા ચાલે છે.

શ્રીમાન શેઠ કસ્તૂરભાઈ લાલભાઈ દર્શનાર્થ પધાર્યા. કાંગડા મંદિરના દર્શનાર્થે પંજળ ગયા અને એ પ્રાચીન તીર્થનાં દર્શન કરી જીવન ધન્ય કર્યું. આ એક પ્રાચીન તીર્થ છે. સીમાન્તે રહેલું આ એક તીર્થ સંઘનું ગૌરવ છે. આ પ્રાચીન તીર્થની સારસંભાળ કરવી એ સંઘની પ્રત્યેક વ્યક્તિનું કર્તવ્ય છે.

૭૨. ક્ષમાપનાનું અદ્ભુત દશ્ય

દિલ્હીમાં ચાતુર્માસને કારણે લક્ષ્મણનોમાં આનાંદની લહેર લહેરાણી. આખાલવૃદ્ધે આ ચાતુર્માસમાં ગુરુદેવનાં પ્રવચનોનો લાભ લીધો.

પરમાર્હત્ મહારાજ કુમારપાળપ્રતિષેધક કલિકાલ-સર્વજ્ઞ શ્રીમદ્ હેમચંદ્રાચાર્ય લગવંત વિરચિત યોગશાસ્ત્રની વાંચના માટે આગ્રાનિવાસી શ્રી પૂર્ણચંદ્રજીએ ડા. ૧૧૧)ની બોલી બોલીને ગુરુદેવને વહોવરાવ્યું. આચાર્યશ્રીજીની આજ્ઞાથી મુનિશ્રી પદ્મવિજયજીએ વાંચનાનો પ્રારંભ કર્યો. ચાતુર્માસમાં મુનિશ્રી પદ્મવિજયજી વ્યાખ્યાન વાંચતા રહ્યા. પંચરંગી તપશ્ચર્યા થઈ. પંચરંગી તપસ્યા કરનાર બહેનોનાં પારણાં લાલા રતનચંદ રિખવદાસના ઘરે થયાં. નવ લાખ નવકાર મંત્રમાં ઘણાં ભાઈ-બહેનો જોડાયાં.

સંકાન્તિ ઉત્સવ ખૂબ હર્ષપૂર્વક ગિજવાયો. ગુરુવરે ન્યાયાલોનિધિ મહારાજ રચિત ગ્રંથ તથા મહાસલા પંજાબ દ્વારા પ્રકાશિત ગ્રંથોનો સ્વાધ્યાય કરવા માટે પ્રેરણાત્મક પ્રવચન કર્યું.

પર્યુષણ પર્વમાં તપશ્ચર્યાઓ, પ્રભાવના, સાધર્મી વાતસલ્ય, પૂજા, જાપ આદિ ખૂબ ઉલ્લાસપૂર્વક થયાં. બહા-

રથી સંગીતકાર પણ આળ્યા. લાલા રતનચંદ રિખવદાસજી જૈને ગુરુદેવની ભક્તિ સ્મારકરૂપે રૂ. ૩૧,૦૦૦) એકત્રીસ હજાર ઉચ્ચ શિક્ષા પ્રાપ્ત કરનાર વિદ્યાર્થીઓને શિષ્યવૃત્તિ રૂપે આપવા માટે દાનરૂપમાં આપવા ઉદારતા દર્શાવી. તેમણે ગુરુભક્તિ તથા લક્ષ્મીના સદ્ઉપયોગનું સાચું પ્રમાણ દર્શાવ્યું—જીવન ધન્ય બનાવ્યું.

સંવત્સરીના દિવસે શ્રી બારસાસૂત્ર લાલા દીનાનાથ દેવરાજજીએ ૨૦૧ માણની યોદ્ધીથી વહોરાવ્યું. સેવાભાવી મુનિશ્રી શાંતિવિજયજીએ વાંચી સંભળાવ્યું. અન્તે ગુરુદેવે પાટ પર પધારી ક્ષમતક્ષામણા કર્યા. શ્રીસંઘે પણ ક્ષમતક્ષામણા કર્યા.

કિનારી બજારથી શ્રીસંઘ ખમતખામણાને માટે આવ્યો અને કિનારી બજાર પધારવાની વિનંતી કરી.

અકબરપ્રતિભોધક જગદ્ગુરુશ્રી વિજયહીરસૂરીશ્વરજી મહારાજની જયંતી સમારોહપૂર્વક ઊજવવામાં આવી. ક્ષમાપના ઉત્સવનું દશ્ય અનુપમ હતું. બહારથી લગભગ ૫૦૦ ભાઈઓ પધાર્યા હતા. અનેક ભાઈઓએ ભાષણ કર્યું. પ્રો. શ્રી પૃથ્વીરાજજી M. A. તથા પ્રો. શ્રી રામકુમારજી M. A. નાં માનનીય ભાષણ થયાં. સાધ્વીશ્રી પ્રિયદર્શનાજીનું ભાષણ સારગર્ભિત હતું. જૈન ભારત મહામંડળ તરફથી ક્ષમાપનાદિન ધામધૂમથી મનાવવામાં આવ્યો.

શ્રી આત્માનંદ જૈન મહાસભામાં અધિક સક્રિયતા લાવવાને માટે ખાસ ખાસ મહાનુભાવોની એક સભા યોજા-

વવામાં આવી. બધાએ સલાની ઉન્નતિને માટે પોતપોતાના વિચારો દર્શાવ્યા. વિચારોનો સાર એ હતો કે મહાસલાનું કાર્યાલય દિલ્હીમાં હોવું જોઈએ. કારણ કે દિલ્હી આખા ભારતનું કેન્દ્ર છે. અહીંથી બધી પ્રવૃત્તિઓ સુચારુરૂપે સંચાલિત થઈ શકે તેમ છે.

દિલ્હી શ્રીસંઘે પૂર્ણ વિચાર કરવા વિશ્વાસ દર્શાવ્યો. અજ્ઞાનતિમિરતરણી પંજબકેસરી આચાર્ય મહારાજની સ્વર્ગારોહણતિથિ આનંદપૂર્વક ઊજવવામાં આવી. ગાયન-ભાષણ, પ્રવચનો દ્વારા પૂજ્ય ગુરુદેવની અભ્યર્થના કરવામાં આવી. શ્રી ચીમનલાલની પાર્ટીએ ભક્તિભજનો દ્વારા તથા પ્રો. રામકુમાર જૈન M. A. નાં ભાષણોએ સુંદર પ્રભાવ પાડ્યો. ગુરુમહિમા દિવ્યરૂપે પ્રતિપાદિત થઈ. હુધિયાનાની બાલિકા વિમલાદેવીનાં ભાવભર્યાં ભક્તિભજનો પર પ્રસન્ન થઈને અનેક ઇનામો જાહેર થયાં.

લાલા નાનકચંદળની નાની સુપુત્રીના ભાષણથી પ્રસન્ન થઈને તેમને પણ ઇનામ આપવામાં આવ્યું.

નવપદળની ઝોળી આનંદપૂર્વક પૂર્ણ થઈ. વિધિ શ્રી પં. હીરાલાલજી શાસ્ત્રીએ કરાવી. આ ઉત્સવ પછી કારતક સંક્રાન્તિ સંભળાવવાનો સુંદર ઉત્સવ ઊજવવામાં આવ્યો.

પાર્શ્વનાથ વિદ્યાલય-વારાણસીના મંત્રી લાલા હરજસ-રાય દર્શનાર્થે પધાર્યા. ત્યાંનાં પ્રકાશિત છ પુસ્તકો તેમણે

ગુરુદેવને ભેટ કર્યાં. એકતાનેા સુંદર વાર્તાલાપ થયો. મુંબઈ સ્વયંસેવક મંડળનેા ૬૦૦ ભાઈ-બહેનેાનેા યાત્રાસંઘ આપ્યો. દિલ્હી શ્રીસંઘે તે યાત્રાસંઘનું ભાવભર્યું સ્વાગત કર્યું.

એ અવસર પર મુંડારા(રાજસ્થાન)થી શ્રી બનાજીના સંઘપતિત્વમાં ૭૦૦ યાત્રીઓનેા સંઘ આપ્યો. આનંદ-મંગળ છવાઈ રહ્યો. દિલ્હી શ્રીસંઘે પૂર્ણ સેવાનેા લાભ લીધો.

ભીનમાલ(રાજસ્થાન)થી પણ ૭૦૦ યાત્રિકોનેા સંઘ આપ્યો. દિલ્હીનેા દરબાર આપણા ચરિત્રનાયક ધર્માચાર્ય ગુરુદેવની છત્રછાયામાં ધર્માર્થીઓથી અતુપમ શોભી રહ્યો.

પંજાબકેસરી ગુરુદેવનેા જન્મદિન અતિ ભક્તિભાવ-પૂર્વક ભિજવાયો. જ્યોતિષાચાર્ય પં. રામચંદ્રજી શર્મા, પ્રો. રામકુમાર જૈન M.Aનાં ભાષણો તથા તેમના સુપુત્રોનાં ભાવભર્યાં ભક્તિભજનો પ્રભાવશાળી રહ્યાં.

શ્રી જયવિજયજી (પન્થાસ) મહારાજ, શ્રી પદ્મ-વિજયજી મહારાજ તથા અન્ય કેટલાક ભાઈઓએ પોતાના વિચારો પ્રદર્શિત કરી ભક્તિપુષ્પ અર્પણ કર્યાં.

હુધિયાનાનિવાસી શ્રી શાન્તિદેવીએ જૈન ધર્મ પર સુંદર ભાષણ આપ્યું. છેવટે પૂજ્ય ગુરુવરે ફરમાવ્યું કે પંજાબકેસરી ગુરુદેવની સાચી ભક્તિ તેઓશ્રીનાં કાર્યોને જીવંત રાખવા તથા તેઓશ્રીના ઉપદેશોનેા અમલ કરવામાં છે. પછીથી ગુરુદેવે માંગલિક સંભળાવ્યું. બીજે દિવસે ગુરુદેવે ત્રણ વર્ષ પછી આવતી ગુરુ ભગવંતની શતાબ્દીને માટે આજથી તૈયારી કરવા પ્રેરણાત્મક આદેશ આપ્યો.

જૈનભૂષણ સ્થાનકવાસી મુનિરત્ન શ્રી પ્રેમચંદ્રજી મહારાજ ગુરુવરને મળવા પધાર્યા. ખૂબ હર્ષ-વિહ્વલ ભાવ-પૂર્વક હૃદયંગમ મિલન થયું. રામભરતમિલાપની સ્મૃતિ તાજી થઈ ગઈ.

કાર્તિકી પૂર્ણિમાના દિવસે વિહાર થયો. અનેક ગુરુ-લક્ષ્મીનાં ઘરો પાવન કર્યાં.

લાલા રામલાલજી શ્રીસંઘના પ્રધાનની દિલ્હીની કેઠી પર પધાર્યા. આતુર્માસની પુનરાવૃત્તિ અહીં થઈ. પ્રભાવના, ભક્તિ આદિ કાર્ય થયાં. શ્રી સિદ્ધાચલતીર્થનો મહિમા તેમ જ કલિકાલસર્વજ્ઞ શ્રી હેમચંદ્રાચાર્ય મહારાજના વિષય ઉપર ગુરુરાજે સુંદર પ્રફુલ્લ કરી.

આ પછી એકમના દિવસે વિશાળ જુલૂસની સાથે કિનારી બજાર શ્રી આત્મવલ્લભ પ્રેમ ધર્મશાળામાં પધાર્યા. મુનિ જયવિજયજીએ (પન્યાસ) સંક્ષિપ્ત ભાષણ કર્યું.

મુનિ સુશીલકુમારજીની અધ્યક્ષતામાં ચિરાટ શાકાહાર સંમેલન થઈ રહ્યું હતું ત્યાં ગુરુદેવ પધાર્યા. આ સંમેલનનો કાર્યક્રમ ઘણો સુંદર હતો.

ગુરુદેવે દર્શાવ્યું : જીવ વિના માંસની ઉપલબ્ધિ નથી. અન્ય જીવના શરીરથી આપણા શરીરનું પોષણ કરવું એ કયાં સુધી ન્યાયકર્મ ગણાય ! માંસ પેટમાં હોય તે પૂજા-નમાજ આદિ બધી ક્રિયાઓ વ્યર્થ છે. બાહ્યશુદ્ધિની સમાન અન્તરશુદ્ધિ પણ જરૂરી છે. પાઠ્ય પુસ્તકોમાં

માંસ-ઈંડાં આદિના ભક્ષણની પ્રેરણા દેવાવાળા બધા પાકેા પાઠ્ય પુસ્તકોમાંથી કાઢી નાખવા માટે ખૂબ જોરશોરથી આંદોલન થવું જોઈએ. કિનારી બજાર શહેરના મધ્ય ભાગમાં હોવાથી દર્શનાર્થીઓનો ઘસારો અટૂટ રહ્યો. માગશર વહિ એકાદશીના રોજ શાહદરાના માર્ગથી બડોત તરફ વિહાર કર્યો. એકઠા, સિસૌના થઈને માગશર શુદ્ધ એકમના રોજ બડોત પધાર્યા.

દિવ્ય સંદેશ

પ્રાણીમાત્ર તરફ મૈત્રીભાવ રાખવો એ જૈનધર્મનો મુખ્ય ઉદ્દેશ છે, તેથી તે જૈનધર્મ વિશ્વધર્મ થઈ શકે છે. વિજ્ઞાનને પ્રજ્ઞ પ્રજ્ઞ અને રાષ્ટ્રે રાષ્ટ્રના કલ્યાણ માટે કામે લગાડીએ, વૈર-વૃત્તિ, શોષણનીતિ, સત્તાચાહી, રંગભેદ અને સામ્રાજ્યલાલસા તમામ રાષ્ટ્રોમાંથી નાબૂદ થશે ત્યારે જ વિશ્વશાંતિ તેમ જ આત્મ-શાંતિનો દિવ્ય સંદેશ જગતના ખૂણ ખૂણે પહોંચશે. આ ભગીરથ કાર્ય આપણા ભારતે જ કરવાનું છે અને તે માટે કટિબદ્ધ રહેવું પડશે.

— વલ્લભસુધાવાણી

૭૩. બડબાગી કુટુંબનો

ભવ્ય ત્યાગ

“મથ્યેણુ વંદામિ” બાઈ ચીમનલાલે વંદણા કરી.

“ધર્મલાલ !” ગુરુદેવે ધર્મલાલ આપ્યો.

“કૃપાસિંધુ ! આપ જાણો છો કે આપનાં સુધાભર્યાં અમૃતવચનો અમારા હૃદયમાં કેતરાઈ ગયાં છે. આ સંસારની માયા-મોહ છોડવા બધાં તલસી રહ્યાં છે-અબ મોહે તારો !” બાઈ ચીમનલાલે દીક્ષાની ભાવના દર્શાવી.

“ભાગ્યશાળી ! તમારી ભાવના તો જ્વલંત છે અને તમે, તમારાં ધર્માત્મા ધર્મપત્ની રાજરાની અને તમારા સુપુત્રો અનિલ, સુનીલ, પ્રવીણ પણુ સંયમને માર્ગે વિચરવા ઈચ્છે છે તે જાણીને તો બારે હર્ષ થાય છે. તમારા બડબાગી કુટુંબનો ત્યાગ તો અવિરલ, ભવ્ય અને અનુપમ છે.” ગુરુદેવે ત્યાગની પ્રશંસા કરી.

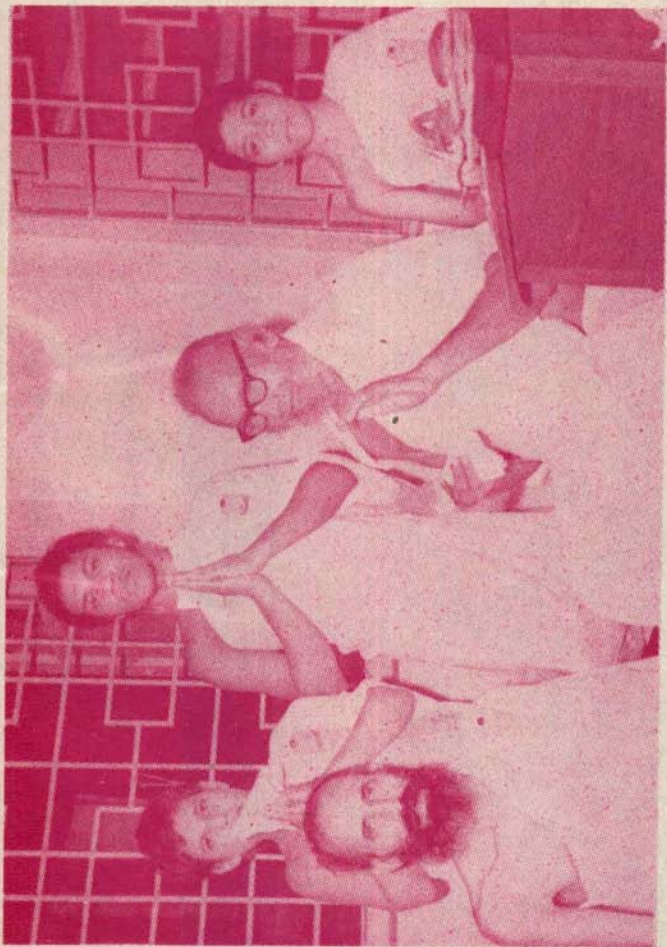
“પ્રભો ! આપની પ્રેરણા પ્રમાણે અમે તીર્થાધિરાજ શત્રુંજયની યાત્રા ખૂબ આનંદથી કરી આવીયાં. ત્યાં ઋષભદેવ દાદાની અલૌકિક ચમત્કારી મૂર્તિનાં દર્શન કરી અમે પાવન થયાં. એ તીર્થાધિરાજ દાદાની સમક્ષ અમે દીક્ષા માટે

ભાવના ભાવી અને પ્રતિજ્ઞા કરી હવે વિલંબ ન કરો-ન કરો.” ભાઈ ચીમનલાલે ગદ્ગદ કંઠે પ્રાર્થના કરી.

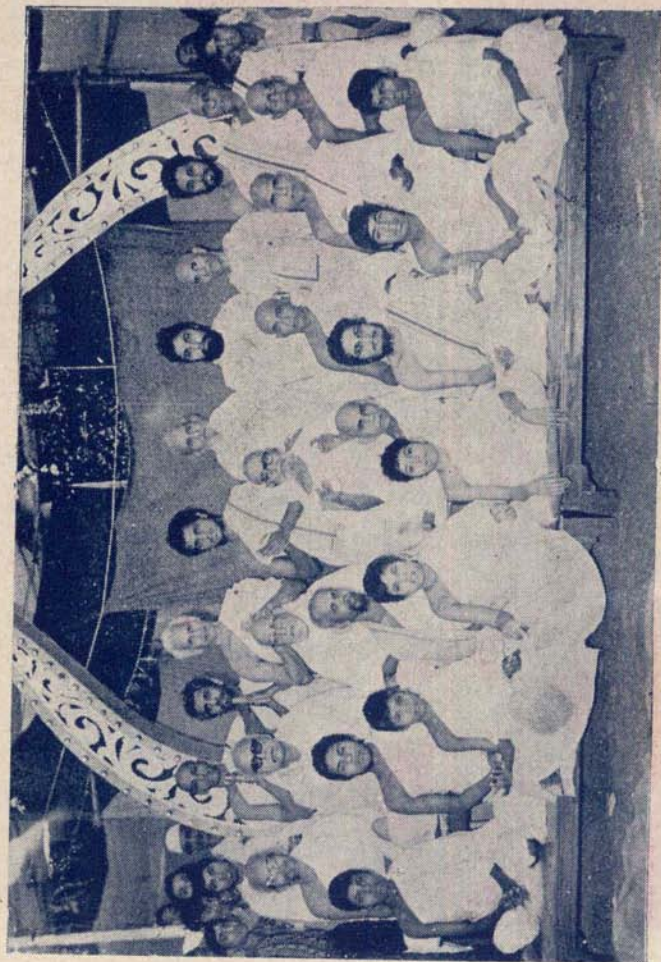
“ભાગ્યશાળી! જહા સુખમ્, તમારી ભાવના પૂર્ણ થશે.” ગુરુદેવે સંમતિ દર્શાવી.

“ગુરુદેવ! અમદાવાદ પૂજ્યપાદ આચાર્ય ભગવંત શ્રીમદ્ વિજયનંદનસૂરીશ્વરને વંદન કરીને તેમની પાસેથી દીક્ષાનું સુહૃત્ પણ લઈ આપ્યાં છીએ. તે ગુરુદેવે માગશર શુદ્ધિ દશમનું સુહૃત્ ઉત્તમ આપ્યું છે તો આ સુહૃતે જ અમને દીક્ષિત કરો.” ચીમનભાઈની આગ્રહભરી વિનંતીથી ગુરુદેવ માગશર શુદ્ધિ એકમના બડોત પધાર્યા હતા. ખૂબ ધામધૂમપૂર્વક પ્રવેશ થયો અને ભાઈ ચીમનલાલે દીક્ષાની ભાવના દર્શાવી. સુહૃત્ પણ શુદ્ધિ દશમનું હતું. સમય થોડો હતો. આખા કુટુંબની દીક્ષા માટે સંઘને ખૂબ તૈયારી કરવાની હતી પણ સદ્ગુણે શ્રીસંઘે આવા બડલાગી કુટુંબની દીક્ષાનો લાભ લેવા નિર્ણય કર્યો અને તૈયારી કરી લીધી.

આ બડલાગી કુટુંબની ત્યાગભાવનાના સમાચાર બડોતમાં વીજળીવેગે પ્રસરી ગયા. આખા ગામના આનંદનો પાર નહોતો. દીક્ષાનો વરઘોડો જોવા આખું ગામ ઊમટી પડ્યું હતું અને ભૂરિ ભૂરિ પ્રશંસા કરતું હતું. આ બડલાગી કુટુંબની દીક્ષાનો સમારોહ બડોતના ઇતિહાસમાં અભૂતપૂર્વ બની ગયો. વિધવિધાનપૂર્વક દીક્ષા આપવામાં

પૂ. આચાર્યશ્રી વિજયસુદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ
 મહા તપસ્વી મુનિરત્નશ્રી અનેકાન્તવિજયજી મહારાજ. તેમનાં પુત્રરત્નો
 બાલમુનિષ્યોશ્રી જ્ઞાનંદવિજયજી,
 શ્રી ધર્મધુરંધરવિજયજી • શ્રી નિત્યાનંદવિજયજી

પૂ. આચાર્યશ્રી વિનયસમુદ્રસૂરિણ મ.

તથા

શિષ્ય-પ્રશિષ્ય પરિવાર

આવી. હજારો લાઈ-બહેનો દીક્ષિતોને વધાવી રહ્યાં. નવ-દીક્ષિતો તો સાધુવેશ પહેરીને ધર્મધ્વજ ચરવળો લઈને નાચી ઊઠ્યાં. જ્યારે તેમના ત્રણે બાળકોએ દીક્ષાનાં વસ્ત્રો પરિધાન કર્યાં ત્યારે તો એ ત્રિપુટીરત્નો દેવકુંવરો જેવા શોભી રહ્યાં હતાં.

લાઈ ચીમનલાલનું નામ શ્રી અનેકાન્તવિજય રાખવામાં આવ્યું. ત્રણે પુત્રોનાં નામ કેમશઃ જ્યાનંદવિજયજી, ધર્મધુરંધરવિજયજી તથા નિત્યાનંદવિજયજી રાખવામાં આવ્યાં. રાજરાનીનું દીક્ષાનું નામ સાધ્વી અમિતગુણ રાખવામાં આવ્યું. સભા જયનાદોથી ગુંજી ઊઠી.

ગુરુદેવે શ્રી અનેકાન્તવિજયજીને પોતાના શિષ્ય જાહેર કર્યાં. મુનિ જ્યાનંદવિજયજી તથા મુનિ નિત્યાનંદવિજયજી મહારાજને મુનિ અનેકાન્તવિજયના શિષ્ય જાહેર કર્યાં. મુનિ ધર્મધુરંધરવિજયને મુનિશ્રી પદ્મવિજયજી મહારાજના શિષ્ય જાહેર કર્યાં.

સાધ્વીશ્રી અમિતગુણશ્રીજીને સાધ્વીશ્રી પ્રભાશ્રીજી મહારાજનાં શિષ્યા સાધ્વીશ્રી સુભદ્રાશ્રીજી મહારાજનાં શિષ્યા જાહેર કર્યાં. દીક્ષા મહોત્સવના પ્રસંગે આ નવ-દીક્ષિતોનાં બધાં કુટુંબોએ આદિ પંજળથી આવ્યા હતા. દિલ્હીથી લાલા નરપતરાય ખેરાતીલાલ આદિ આવ્યાં હતાં.

આ નવદીક્ષિતોની વડી દીક્ષા પણ બડૌતમાં થઈ. સં. ૨૦૨૪ મહા વદિ ૬ તા. ૨૧-૧-૬૯ રવિવારના બડૌતનગરને આ સૌભાગ્ય પ્રાપ્ત થયું.

બડોતમાં મૌન એકાદશીનો ઉત્સવ ભવ્યરૂપે ઊજવાયો. આ ઉપરાંત બાલ સાધુઓનાં દર્શન કરવા માટે ભક્તોની લીડ જામી રહી.

મૌન એકાદશીના મંગળ દિવસે આપણા ચરિત્રનાયકે ૭૬ વર્ષ પૂર્ણ કરી ૭૭ માં વર્ષમાં પ્રવેશ કર્યો.

આ પ્રસંગે લગભગ ૪૦ શ્રીસંઘો તરફથી વધાર્ધીઓ પ્રાપ્ત થઈ. લાલા શ્રી જુગમન્દરદાસ આદિએ હસ્તિનાપુર પધારવાની પ્રાર્થના કરી. અચાનક અખર તપસ્વી શ્રી પ્રકાશ-વિજયજી મહારાજ (આચાર્ય) પણ આવી પહોંચ્યા. માલૂમ પડ્યું કે ઉગ્ર વિહાર કરીને ગુરુરાજને હસ્તિનાપુર પધારવાની વિનંતિ કરવા આવ્યા હતા. શ્રવેતાંબર જૈન મહાસભા ઉત્તરપ્રદેશનું વાર્ષિક અધિવેશન તેમ જ સમાજ-ઉન્નતિના અનેક કાર્યક્રમોની યોજનાઓ તૈયાર કરવાની છે. આથી ગુરુદેવનું હસ્તિનાપુર પધારવું અનિવાર્ય બની ગયું.

ખિવાઈ, રોહટા, મીરટના માર્ગે થઈને મહા વદિ એકાદશીના હસ્તિનાપુર પધાર્યા. બાલાશ્રમના વિદ્યાર્થીઓ, અધ્યાપકો, દિગંબર જૈન ગુરુકુળ પરિવાર તેમ જ આવેલા શ્રાવકો વગેરેએ સુંદર સ્વાગત કર્યું. ગવર્નમેન્ટ ઇન્ટર કોલેજના છાત્રોને માંસભક્ષણાદિ ન કરવા ઉપદેશ આપ્યો. શ્રી શ્રવેતાંબર જૈન મહાસભા-ઉત્તરપ્રદેશનું વાર્ષિક અધિવેશન આનંદપૂર્વક પૂર્ણ થયું.

ગુરુ મહારાજને અભિનંદનપત્ર સમર્પિત કરવામાં આવ્યું. ગુરુ મહારાજે દર્શાવ્યું કે આ મહાસભા પંચાળ

મહાસભાની બહેન છે અને બહેન બનીને રહે-શોક બનીને નહિ, તો મહા આનંદ રહેશે; સમાજની ઉન્નતિ પણ થશે.

પ્રખર તપસ્વી શ્રી પ્રકાશવિજયજી(આચાર્ય)એ કહ્યું કે ગુરુદેવની કૃપાથી અહીં વૃદ્ધાશ્રમ આદિ નિર્માણ કરવા ભાવના છે.

અરે, હું તો અહીં જૈન યુનિવર્સિટીનું સ્વપ્ન જોઈ રહ્યો છું.

હસ્તિનાપુરથી મવાના, મીરટ થઈને ફરી બડોત પધાર્યા. નાના સાધુઓની વડી દીક્ષા થઈ. સાધ્વી અમિત-ગુણાશ્રીની પણ વડી દીક્ષા થઈ. મંદિર પર ધ્વજ ચઢાવવામાં આવી. મંદિરનું મુખ્ય દ્વાર બનાવવા માટે ફંડ એકત્રિત થયું. બડોતમાં વ્યાખ્યાન હમેશા સ્થાનકમાં થતાં રહ્યાં.

મુનિ જયવિજયજી (પન્થાસ) મહારાજનાં વ્યાખ્યાનોનો ખૂબ સારો પ્રભાવ પડ્યો.

અહીં બે સંક્રાન્તિઓ ઊજવાઈ ગઈ.

સ્થાનકવાસી વિક્રાન મુનિશ્રી નેમીચંદ્રજી મહારાજનાં સુંદર પ્રવચન પણ થતાં રહ્યાં.

શ્રી નેમિચંદ્રજી મહારાજનો શાંત તેમ જ પ્રેમયુક્ત સ્વભાવ તથા સંપ્રદાયરહિત ઉદાર ભાવનાઓ પ્રશંસનીય છે. પંજાબકેસરી ગુરુદેવનાં પ્રવચનોનો “વલ્લભપ્રવચન”

નામનો અંધ તેમણે ભાવપૂર્વક સંપાદન કર્યો છે. હસ્તિના-
પુરમાં પણ તેમનાં પ્રવચન થતાં રહ્યાં.

અહીંથી ગુરુરાજ બાગપત, બાલગઢ થઈને સોનીપત
પધાર્યા. અહીં બહારથી (દિલ્હી આદિથી) અનેક ભાઈઓ
આવ્યા હતા. પ્રવેશમાં બેન્ડવાજાં આદિની શોભા પ્રશંસનીય
હતી. સ્થાનકવાસી મુનિશ્રી ખુશાલચંદજી મહારાજ તથા
શ્રી વિજયમુનિ મહારાજ તથા શ્રી નેમિચંદ્રજી મહારાજ
લગભગ એક માઈલ સુધી સામે આવ્યા હતા. તેઓ
પ્રવેશોત્સવમાં સાથે રહ્યા હતા. કેવી ઉદારતા ! કેવો પ્રેમ-
ભાવ ! અહીં બડોતનિવાસી લાલા નંદકિશોરજીનું એક જ
ઘર મૂર્તિપૂજક છે.

શ્રી રામચંદ્ર સિંઘલ પણ ખૂબ ભક્તિવાન વ્યક્તિ
છે. સ્થાનકવાસી ભાઈઓનાં ઘણાં ઘર છે. વિશાલ સ્થાનક
છે. તેમાં ગુરુદેવે સ્થિરતા કરી. દિગંબર જૈન મંદિર તથા
દિગંબર ભાઈઓની સંખ્યા પણ ઘણી છે. પ્રવેશોત્સવમાં
બધાનો સહયોગ હતો.

પ્રવેશોત્સવ પછી અનેક ભક્તિભર્યાં ભજનો થયાં.
પ્રો. રામકુમારે [M. A] બાલમુનિઓ પ્રત્યે ઘણો ભક્તિ-
ભાવ દર્શાવ્યો.

સ્થાનકવાસી મુનિશ્રી ખુશાલચંદજી, મુનિશ્રી નેમિ-
ચંદજી તથા મુનિશ્રી જયવિજયજી (પન્થાસ) મહારાજનાં
પ્રવચન થયાં.

બીજે દિવસે સંક્રાન્તિ હોવાથી પંજાબ, દિલ્હી, બિકાનેર, આગ્રા આદિથી ઘણા ભાઈઓ આવ્યા હતા.

દિગંબર મંદિરના ખુલ્લા ચોકમાં સંક્રાન્તિનો કાર્યક્રમ થયો. બહારથી આવેલા ભાઈઓની સેવાભક્તિ ભલીભાંતિ થઈ.

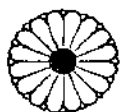

માતાપુત્રનો મિલાપ

આપણે જૈનધર્મ કેવો મહાન છે. ભગવાન વીર પરમાત્માના આપણે સંતાનો. તમારું કેવું ઉચ્ચ અને ખાનદાન પ્રખ્યાત કુટુંબ ! તેમાં માતાપુત્રની મીઠી સગાઈ. તેમાં આ કલેશ તમને શોભે ? હું, તો માત્રી જ ન શક્યો, અને કયા ભવને કાજ ? ધર હોય તો મત-ભેદ થાય. ચાલો, હવે થયું તે થયું. આજે તમે બધું ભૂલી જાઓ. પંજાબથી તમારા શહેરમાં આવેલ આ ગુરુની આજ્ઞા પ્રમાણે સમાધાન કરી બંને ધર્મની ઉન્નતિ કરો, સુખી થાઓ.

આ અમૃતવાણીની ચમત્કારિક અસર થઈ. માતાપુત્રની આંખોમાંથી અશ્રુઓ દડી પડ્યાં. પુત્રે માતાના ચરણમાં પોતાનું સરતક મૂકી દીધું. માતાએ અશ્રુઓથી પુત્રનું મસ્તક પવિત્ર કર્યું.

વલ્લભસુધાવાણી

૭૪. ભાગ્યશાળી ગુરુદેવ

સંકાન્તિ પછી ગુરુદેવ સંભાલખા, પાનીપત, મદ-લોડા, જુન્દ, હાંસી, હિસારમાં ધર્મપ્રચાર કરતાં કરતાં સિરસા પધાર્યા. સિરસામાં દર્શનાર્થે એક જ્યોતિષી આવ્યા. આપણા ચરિત્રનાયક ગુરુદેવના હાખા અને જમણા પગના તળિયામાં જોઈને કહેવા લાગ્યા કે, “ગુરુદેવ ! આપના પગમાં દક્ષિણાવત શંખતું ચિહ્ન છે. આપના જમણા હાથમાં તિલતું ચિહ્ન છે અને નેત્ર પર મસાનું ચિહ્ન છે. આ ચિહ્નો જોતાં આપ જહુ યોગી ભાગ્યશાળી છો. આવાં ચિહ્નો માત્ર મહાન ભાગ્યશાળીઓને જ હોય છે. આપ જ્યાં જ્યાં પધારશો, ત્યાં ત્યાં લીલાલહેર થશે અને ખૂબ જાહોજલાલી થશે.” આપણે જોઈએ છીએ કે આ ભવિષ્ય ભરાબર સાચું પડી રહ્યું છે. તેઓ ભાગ્યશાળી તો છે. પણ જ્યાં જ્યાં પદાર્પણ કરે છે ત્યાં આનંદમંગળ રહે છે અને અનેક ધર્મપ્રભાવના-શાસનપ્રભાવના, સમાજ-કલ્યાણ અને સંગઠનનાં કામો થતાં જ રહે છે.

આપણે એ પણ જોઈએ છીએ કે આજ ૮૨-૮૩ વર્ષની ઉંમરે પણ આમાનુઆમના વિહારો કરીને ગામે-ગામ શહેરે, શહેરે શહેર ધર્મનાં અજવાળાં પાથરી રહ્યા છે. હજારોનાં જીવન પરિવર્તન કરી રહ્યા છે અને શાસનનો

જયજયકાર કરી ગુરુદેવના સંદેશને ગાજતો કરી રહ્યા છે. સિરસામાં મુનિશ્રી જયવિજયજી (પંન્યાસ) મહારાજના ગૃહસ્થાવસ્થાના મોટાભાઈ લાલા સરહંદીલાલજી અતિ ધર્માત્મા તથા ગૃહસ્થાવસ્થાના બનેલી લાલા નેમિચંદંજી સરળ આત્મા રહે છે.

અહીં સ્થાનકવાસી તથા તેરાપંથીઓનાં ઘણાં ઘર છે. બધાએ સંગઠિતરૂપે બેનડવાબ સહિત નગરપ્રવેશ કરાવ્યો. સ્થાનકમાં સ્થિરતા કરી.

બધા શ્રાવકોમાં એટલો બધો પ્રેમભાવ હતો કે જરા પણ બિન્નતા લાગતી નહોતી. અહીં ચાર પાંચ દિવસની સ્થિરતા થઈ. બધા લાગ્યશાળીઓ વ્યાખ્યાનને લાલ લેતા હતા.

છેલ્લા દિવસે તેરાપંથી ભાઈઓની વિનંતીથી તેરાપંથી ભવનમાં વ્યાખ્યાન થયું. અહીં બે મંદિર છે. એક શ્રીસંઘનું તથા બીજું ચતિજી મહારાજનું. અહીં સંક્રાન્તિના અવસર પર પંજબ, દિલ્હી, બિકાનેર આદિથી ઘણા ભાઈઓ આવ્યા હતા. બધા ભાઈઓની બધી બાતની ભક્તિ સરહંદીલાલજી આદિએ કરી હતી.

મુનિ જયવિજયજી (પંન્યાસ) મહારાજના ગૃહસ્થાવસ્થાના પુત્ર શ્રી ચંદ્રમોહન તથા શ્રી વ્રજમોહન પણ આવ્યા હતા. એ બન્ને ભાઈઓ ચંડીગઢમાં અભ્યાસ કરી રહેલ છે. ભાઈ ચંદ્રમોહનનું ભાષણ સુંદર હતું. બધા શ્રોતાઓ

ખૂબ પ્રસન્ન થયા. અહીંથી વિહાર કરીને ગુરુદેવ છ માઈલ પર મંગલાગામ પધાર્યા.

અહીં રાત્રિમાં વ્યાખ્યાન થઈ રહ્યું હતું એટલામાં રાનીયાં ગામથી એક બસ આવી પહોંચી. રાનીયાંના ભાઈ-ઓએ ભક્તિભાવપૂર્વક પોતાને ગામ પધારવા આગ્રહ કર્યો. આ બધા સ્થાનકવાસી ભાઈઓ હતા આ ગામ પણ વિહાર માર્ગથી જુદું હતું. પરંતુ આ ભાઈઓની ભક્તિ-પૂર્ણ વિનંતીની ઉપેક્ષા કરવી એ અતિ ઘણું કઠણ હતું.

આવો પુણ્ય અવસર મળે તો રાનીયાંના ભાઈઓ તેનો લાભ લેવા કેમ ચૂકે? છેવટે આપણા ચરિત્રનાયક સંયમના રાજા ગુરુવરને રાનીયાંવાળા ભાઈઓ લઈ ગયા.

આ હર્ષમાં ઇન્દ્ર મહારાજ એવા તો આનંદમગ્ન થઈ ગયા કે વર્ષાનું સ્વાગતજળ વરસાવી દીધું. જળથલ એકાકાર થઈ ગયું.

પરંતુ ગુરુદેવના પુણ્યપ્રભાવે વર્ષા થોડા સમય માટે બંધ થઈ ગઈ અને ગુરુદેવ શ્રમણ પરિવાર સહિત રાનીયાં પહોંચી ગયા.

બધા ભાઈઓએ મળીને સુંદર સ્વાગત કર્યું. અહીં એ દિવસ સ્થિરતા કરી. વ્યાખ્યાન સ્થાનકમાં થયું અને સુંદર પ્રભાવ પડ્યો.

અહીંના ભાઈઓના કહેવાથી માલૂમ પડ્યું કે અહીં યતિજી મહારાજનું શિખરબંધી મંદિર હતું. તેમના

મૃત્યુ પછી પૂજા કરવાવાળા તથા સારસંભાળ કરવાવાળા કોઈ ન રહ્યા. છેવટે મંદિર પડી ગયું અને તે જગ્યામાં ઉપાશ્રય સ્થાનક બનાવવામાં આવ્યું છે. પ્રતિમા ધાતુની હતી તે હવે કાળી પડી ગઈ છે. ઉપદેશના પ્રભાવથી તેને સાફ કરવામાં આવી તથા પૂજાપાઠ બંને દિવસોમાં થતા રહ્યા. ગુરુદેવની સુધાભરી વાણીના પ્રભાવથી બધા ભાઈઓ મંદિર બનાવવા તૈયાર થઈ ગયા. એક ભાઈએ તે કાર્યને માટે પોતાની દુકાનની જગ્યા આપવા ઉદારતા દર્શાવી.

અહીંથી વિહાર કરી અનેક ગ્રામોમાં ધર્મપ્રચાર કરતા કરતા સુરતગઢ પહોંચ્યા. અહીં મંદિર, ઉપાશ્રય તથા ૧૦-૧૨ ઘર જૈનોનાં છે. બધા શ્રાવકો ખૂબ શ્રદ્ધાળુ તથા ભક્તિભાવવાળા છે. નગરપ્રવેશ ખૂબ ઉત્સાહપૂર્વક થયો. વ્યાખ્યાન આદિને માટે વિશાળ મંડપ શોભી રહ્યો હતો. ચૈત્ર શુદ્ધિ ૧ના રોજ પરમ ગુરુદેવ ન્યાયાંભોનિધિ આચાર્ય શ્રીમદ્ વિજયનંદજીનો જન્મદિવસ ધામધૂમથી ઊજવવામાં આવ્યો. ચૈત્ર મહિનાની ચોળીની આરાધના અહીં થઈ. નવે દિવસ મહોત્સવ રહ્યો.

ચૈત્ર શુદ્ધિ તેરશના દિવસે શ્રમણ ભગવાન મહાવીર સ્વામીનો જન્મ કલ્યાણુક મહોત્સવ ઉત્સાહપૂર્વક ઊજવાયો. રથયાત્રાતું ગુલૂસ ખૂબ મનોહારી તથા પ્રભાવશાળી હતું. આ પ્રસંગે શ્રી પાર્શ્વનાથ જૈન વિદ્યાલય વરકાણાની ભજન-મંડળીને યોજાવવામાં આવી હતી. ત્યાંના ગૃહપતિની અધ્યક્ષતામાં ભજનમંડળીએ વ્યાખ્યાનમંડપના વ્યાખ્યાનમાં

તેમ જ જુલૂસમાં મહાન શોભા વધારી હતી. એ મંડળીની ભક્તિથી પ્રસન્ન થઈને છાત્રોને સારાં ઇનામો આપવામાં આવ્યાં હતાં. સંક્રાન્તિ ઉત્સવ અહીં ઊજવાયો. પંજાબ, દિલ્હી, આગ્રા, બિકાનેર આદિથી ઘણા ભાઈઓ આવ્યા હતા. બધાની સેવાભક્તિ સ્થાનિક શ્રીસંઘે બહુ સારી રીતે કરી હતી. સૂરતગઢની જનતા પર વ્યાખ્યાનોનો ઉત્તમ પ્રભાવ પડ્યો. તેઓની શ્રદ્ધા ધર્મમાં દૃઢ થઈ. ગંગાનગર, બિકાનેર આદિથી શ્રી રામરતન કોચર, શ્રી પ્રસન્નચંદ્રજી કોચર તથા અનેક મહાનુભાવ આવ્યા હતા.

વરકાણા મંડળીના સંગીતઅભિનયે તથા મુનિશ્રી જયવિજયજી (પંન્યાસ) તથા મુનિશ્રી પદ્મવિજયજી તથા ત્રણે બાળ મુનિરાજોનાં પ્રવચનોએ ધર્મસલિલની વર્ષા કરી દીધી.

એડવોકેટ શ્રી રામચંદ્રજીનું વ્યાખ્યાન થયું. ચૈત્ર શુદ્ધ પૂર્ણિમાના રોજ અહીં સંક્રાન્તિ ઉત્સવ ઊજવાયો. બિકાનેર, અંબાલા, પંજાબ, આગ્રા, દિલ્હી આદિ નગરોથી ઘણા ભાઈઓ આવ્યા હતા. ખૂબ સારી શોભા રહી. જનતા પર ધર્મપ્રભાવનાનો ખૂબ સુંદર પ્રભાવ પડ્યો. ત્યાર પછી શુરુદેવ ગ્રામાનુગ્રામ વિચરતા ગંગાનગરની પાસે પધાર્યા.

૭૫. ગંગાનગરમાં

પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ

ગંગાનગર બિઠાનેરનું ઉપનગર ગણાય છે. અહીં શેઠ સિદ્ધકરણજી સૂરજમલજી વૈદે શ્રી જિનમંદિર નિર્માણ કર્યું છે. તેમાં બિરાજમાન કરવા માટે સાણુંદ-ગૂજરાતથી ત્રણ પ્રભુપ્રતિમાઓ મંગાવી હતી. સંયોગવશ એ ત્રણે પ્રભુપ્રતિમાઓ તથા ગુરુમહારાજના પ્રવેશનું જુલૂસ એક જ સમયે નીકળ્યું. અપાર ભવ્યતાનું દર્શન હતું. સ્થાનકવાસી તથા તેરાપંથી ભાઈઓએ પણ અદ્ભુત પ્રેમ દર્શાવ્યો. આ પ્રેમભાવના જોઈને હૃદય ગદ્ગદ થઈ ગયું.

ગુરુદેવે પૂ. આચાર્ય તુલસીજી તથા તેમના શિષ્યોની વિદ્વત્તાની ભૂરિ ભૂરિ પ્રશંસા કરી. મુંબઈમાં પંજાબકેસરી ગુરુદેવની સુખશાતા પૂછવા તેઓશ્રી પધાર્યા હતા.

સાધ્વી શીલવતીજીની સુખશાતા પણ પૂછીને પ્રેમનું દષ્ટાંત રજૂ કર્યું હતું.

તેઓશ્રીએ દ્રવ્ય, ક્ષેત્ર, કાળ, ભાવને સારી રીતે જાણ્યો છે.

ગંગાનગરમાં અનેક રાજ્ય કર્મચારીઓ દર્શનાર્થે આંવા. અહીં ત્રણે સંપ્રદાયોમાં અદ્ભુત પ્રેમ છે તે જાણી.

આપણા ચરિત્રનાયકને ખૂબ હુષ્કાર થયો. ત્રણે સંપ્રદાયોએ મળીને અભિનંદનપત્ર સમર્પિત કર્યું. ત્રણે સંપ્રદાયો તરફથી નિર્માણ કરેલ વિશાળ જૈનભવન છે.

પ્રતિષ્ઠાના શુભ પ્રસંગ પર બિકાનેર-પંજાબ આદિનાં સેંકડો નરનારીઓએ લાલ લીધો.

માલેરકોટલા, પંજાબ શ્રી આત્માનંદ જૈનસ્કૂલની ભજનમંડળી સ્કૂલના પ્રમુખ લાલા દિલારામ જ્ઞાનચંદણ અથવાલ જૈનના નેતૃત્વમાં આવીને પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવની શોભા વધારી દીધી.

સભાઓમાં તથા રથયાત્રાના જુલૂસમાં ભજનમંડળીનાં ભક્તિભાવભર્યાં ભજનો જોઈને ત્યાંની જૈન-અજૈન જનતાએ જૈન ધર્મની ખૂબ પ્રશંસા કરી. જૈન સાધુઓના ત્યાગથી જૈનેતરો પ્રભાવિત થયા. સદૈવ જૈન ભવનના વિશાળ ભવનમાં ગુરુદેવ તથા અન્ય મુનિ મહારાજો તેમ જ તેરા-પંથી સાધુ મહારાજો એક સાથે બેસીને વ્યાખ્યાન આપતા હતા.

બિકાનેરનિવાસી શેઠ સિદ્ધકરજી સૂરજમલજી વૈદ દ્વારા નિર્માણિત શિખરખંધી દહેરાસરની ખૂબ ધામધૂમ-પૂર્વક પ્રતિષ્ઠા થઈ.

સનાતની ભાઈઓ, આર્યસમાજ ભાઈઓ વગેરે બધા વર્ગની જનતા ગુરુમહારાજના શાંત સંયમમય સ્વ-ભાવથી ખૂબ આકર્ષિત થયાં. અનેક સભાઓ થઈ. વિદ્વા-

નેનાં ભાષણોથી સ્વર્ગીય વાતાવરણ બની ગયું. બધાએ ગુરુમહારાજના દીર્ઘાયુની પ્રાર્થના કરી.

શ્રી ગંગાનગરમાં આનંદપૂર્વક પ્રતિષ્ઠાકાર્ય સમાપ્ત કરીને ફરી ગુરુદેવ સૂરતગઢ પધાર્યા. બીજી સંક્રાન્તિ પણ અહીં થઈ. પંજાબ, બિકાનેર આદિથી આવેલ ભાઈઓની ભોજન આદિની ભક્તિ એક તેરાપંથી ભાઈએ ભક્તિભાવ-પૂર્વક ઉદ્ભાસથી કરી. અહીંથી વિહાર કરી ગ્રામાનુશામ વિચરતા લૂણકરણસર આવ્યા. અહીં વીરપ્રભુનું મંદિર છે. પરંતુ પૂજા કરવાવાળા એક પણ જૈન નથી. બધા તેરા-પંથી ભાઈઓ છે, પરંતુ પ્રેમી છે.

બિકાનેર આદિથી પધારવાવાળાં બધાં ભાઈબહેનોની ભક્તિ તેરાપંથી શ્રી જોગમલજીના પરિવારે કરી અને તેમના તરફથી તેમના જ મકાનમાં ખૂબ આનંદઉત્સવપૂર્વક પૂજા ભણાવવામાં આવી. અહીં પહેલાં બધા મંદિરમાગી હતા. લૂણકરણ પછી સ્થાન સ્થાન પર બિકાનેરનાં ભાઈબહેન દર્શનાર્થે આવતાં રહ્યાં.

લૂણકરણસર પધારવાથી અત્યંત આનંદપૂર્વક પ્રવેશ થયો. બિકાનેરની પાસે પહોંચીને આપણા ચરિત્રનાયક ગુરુદેવે બધા સાધુ-મુનિરાજોને હિંતકર ઉપદેશ આપ્યો, “સંયમધારી મુનિવરો ! સાવધાન ! બિકાનેરમાં જાગૃતિનો શંખ બજાવવાનો છે. બધી રીતે સાવધાન થઈને કમર કસી દ્યો.

જ્ઞાન, ધ્યાન, અધ્યયનમાં મસ્ત રહીને ધર્મનાં અજવાળાં પાથરી આપણા પ્રાણુપ્યારા ગુરુદેવ તથા જૈનશાસનને જયજયકાર કરવામાં ખૂબ ઉદ્યમવાંત રહેશો. અહીં આપણે નવનવાં પ્રસ્થાન કરી જાગૃતિનાં પૂર રેલાવી બિઠાનેરની ભૂમિને ધર્મભૂમિ બનાવવાની છે.”

૭૬ બિકાનેરમાં

શાસનપ્રભાવના

ગુરુભક્ત શેઠ સોહનલાલજી કર્ણાવટના અતિ આગ્રહથી તેમની સોહન કોઠી પર જેઠ સુદિ બીજના રોજ સ્થિરતા કરી. ત્રીજને દિવસે શેઠશ્રી ભૈરોદાનજી શેઠિયાની કોઠી પર પધાર્યા. અહીં દર્શનાર્થે ઘણાં ભાઈ-બહેનો આવ્યાં હતાં.

શેઠિયાજીના સુપુત્ર શ્રી જુગરાજજીએ ગુરુવરના ગુણોનું વર્ણન કર્યું. શ્રીમતી પ્રો. લલિતાદેવીનું પણ ભાવવાહી ભાષણ થયું. જેઠ સુદિ ચોથના દિવસે શેઠ ભૈરોદાનજી શેઠિયાની કોઠીથી તપાગચ્છ દાદાવાડીમાં આવ્યા. અહીં આખો દિવસ ભારે રોનક રહી. કોચર મંડળીએ ભૂમધામથી પૂજા ભણાવી અને સાધર્મિક વાત્સલ્ય કર્યું. દાદાવાડીમાં ભગવાનનું મંદિર તથા ગુરુમંદિર પણ છે. સ્થિરતા કરવાને માટે એ વિશાળ હોલ પણ છે. ગુરુમંદિરમાં કલિકાલસર્વજ્ઞ હેમચંદ્રાચાર્યજી મહારાજ તથા જગદ્ગુરુ આચાર્યદેવ અકબરપ્રતિષ્ઠાધક શ્રી હીરસૂરીશ્વરજી મહારાજ તેમ જ પંજાબદેશોદ્ધારક ન્યાયાલોનિધિ શ્રી વિજયનંદ સૂરીશ્વરજી મહારાજ તથા પંજાબકેસરી શ્રીમદ્ વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજી મહારાજની પ્રતિમાઓ છે.

ખિકાનેરના ભાઈઓની લક્ષિત અપૂર્વ છે. લક્ષિતાના સગપણે ખિકાનેરના ભાઈઓ પોતાને પંજાબના સંખંધી માને છે. ગુરુદેવનો સ્વાગતપ્રવેશ અહીં અપૂર્વ રીતે થયો. જુલૂમના રૂપમાં ગુરુદેવે લાભજીના કટલાથી પ્રસ્થાન કરીને કોટગેટથી નગરપ્રવેશ કર્યો.

મધ્યમાર્ગમાં સ્વાગતાર્થે અનેક દરવાજા ઊભા કરવામાં આવ્યા હતા. કોરગેટ, નવાકૂવા, રામપુરિયા મહોદ્ધા, આસાનિયોનો ચૌક, સરાફ ખજાર વગેરે સ્થળ અને અદ્ભુત રીતે સુશોભિત કરવામાં આવેલ. રાંગડીનો ચોક, કોઠારીઓનો મહોદ્ધો, વેગાણી મહોદ્ધો થઈને કોચરોના ચોકમાં પહોંચ્યા.

કોચરોના ચોકમાં ગુરુમહારાજનું નાગરિક અભિનંદન થયું.

ભારતીય ક્રાન્તિદલની રાજસ્થાન શાખાના મહામંત્રી શ્રી દૌલતરામ સારણ, ખિકાનેર નગર પરિષદના ભૂતપૂર્વ અધ્યક્ષ તથા દેહાત જિલ્લા કોંગ્રેસ કમિટીના અધ્યક્ષશ્રી દ્વારકાપ્રસાદ પુરોહિત, ખિકાનેરના યુવક નેતા શ્રી હીરાલાલ આચાર્ય, ખિકાનેર નગર વિકાસ કચેરીના ભૂતપૂર્વ અધ્યક્ષ શ્રી રાવતમલ કોચર, મહારાજશ્રીના અનન્ય ભક્ત સેવામૂર્તિશ્રી રામરતન કોચર તથા ગુરુદેવના વિશિષ્ટ ભક્ત શ્રી પ્રસન્નચંદળ કોચર, શ્રી ભંવરલાલજી કોચર આદિ મહાનુભાવોએ ભાવભીનું અભિનંદન કરતાં નગરમાં એક વિશાળ ધર્મશાળા નિર્માણનો સંકલ્પ કર્યો.

આપણા ચરિત્રનાયક ગુરુવરનો એ ઉપદેશ હતો કે આ ધર્મશાળા, કિયાકાંડ ગુદા ગુદા હોવા છતાં આખાયે સમાજની હશે. દિલ્હી સરાફા બજારના પ્રમુખ વ્યાપારી બિકાનેરનીવાસી શ્રી ભંવરલાલજી કોચરે આ ધર્મશાળાના નિર્માણ માટે અગિયાર હજાર રૂપિયા આપવા ઘોષણા કરી. બિકાનેરમાં વીસ વર્ષ પછી ગુરુમહારાજ દ્વારા સંકાંતિ ઉત્સવ ઊજવવામાં આવ્યો. સંકાંતિ ઉત્સવના સંયોજક શ્રી મૂલચંદજી ગોલેછા હતા.

ગુરુમહારાજે કરમાવ્યું કે સંકાંતિને સંકાંતિ (સુખ પ્રસાર કરવાવાળો ઉત્સવ)નું પર્વ ગણવું જોઈએ. આથી એક માસ સુધી આત્મબળ મળી રહે છે. જીવનનું આ મનોહર પર્વ છે. ગુરુદેવે આ પર્વનું નિર્માણ બહુ જ વિચારપૂર્વક કર્યું હતું, જેથી ગુરુ અને તેના ભક્તોના પરિચય-સંબંધ-ભક્તિભાવ-પ્રેમભાવ-ધર્મભાવ દિવસે દિવસે વૃદ્ધિ પામતો રહે અને આપણને જાણીને ભારે હર્ષ થશે કે આ સંકાંતિ ઉત્સવ માટે ગમે ત્યાંથી પણ પંજાબી ભક્તો આવતા રહે છે અને સંકાંતિમાં પ્રેરણાનાં પીયૂષ પીતા રહે છે.

શ્રી રામરતન કોચરે એવી આશા વ્યક્ત કરી કે ધર્મશાળાને માટે રામપુરિયાની કોટડી અમને મળી જશે.

બિકાનેરની સંકાંતિઓમાં પંજાબ, દિલ્હી, રાજસ્થાન, ગુજરાતથી અદીત્રણ હજાર ભાઈઓ આવતા રહ્યા. બિકા-

નેર શ્રીસંઘે બધા મહેમાનોનું ભાવપૂર્વક આતિથ્ય કર્યું.
એક વખત શ્રી કુમ્ભારામજી આર્ય પણુ આપ્યા હતા.

પ્રખર તપસાધક શ્રી એકાન્તવિજયજી મહારાજે
બિકાનેરમાં એકાવન ઉપવાસની દીર્ઘ તપશ્ચર્યા કરી ને આ
બિકાનેરને-જૈનનગરીને પવિત્ર કરી દીધી. તપશ્ચર્યા પૂર્ણ
થવાના સમયે બિકાનેરનિવાસી આબાલવૃદ્ધના ઉલ્લાસનો
પાર નહોતો.

તપ, દાન, પ્રભુપૂજથી બિકાનેર સ્વર્ગભૂમિ બની
ગઈ હતી.

એકાવન દિવસ પર્યાંત મૌન ધારણ કરી દીર્ઘ તપશ્ચર્યા
કરવી એ માનવજીવનની કેટલી મોટી સાધના છે.

“મઠ્યેણુ વંદામિ” બિકાનેરના આગેવાનોએ વંદણુ
કરી.

“ધર્મલાલ” આચાર્યશ્રીએ ધર્મલાલ આપ્યો.

“કૃપાસિંધુ ! અમારા બિકાનેર નગરમાં પ્રખર તપસ્વી
સુનિપુંગવશ્રી અનેકાન્તવિજયજીએ ૫૧ ઉપવાસની
ઉચ્ચ તપશ્ચર્યા કરી છે તો એ પ્રસંગે અમારે શું કરવું
જોઈએ ?” પ્રસન્નચંદ્રજી કોચરે પૂછ્યું.

“ભાગ્યશાળીઓ ! તપશ્ચર્યાથી તમારી ભૂમિ પવિત્ર
બની ગઈ. અઠાઈ મહોત્સવ તો તમે કરશો. પણ આ
નિમિત્તે તમે એવું કાંઈ કરો જેથી આ તપશ્ચર્યા, તપસ્વી
અને બિકાનેર યાદગાર બની જાય. સારું એવું ફંડ કર-

વામાં આવે અને એ ફંડનો ઉપયોગ સ્વામી ભાઈ એના સમુત્કર્ષ માટે વાપરવામાં આવે તો કેવું સાદું!” આચાર્ય-શ્રીએ માર્ગદર્શન આપ્યું.

પૂ. ગુરુદેવની પ્રેરણાથી બધાના આશ્રય વચ્ચે જોતાં જોતાં રૂપિયા સાઠ હજારનું ફંડ સાધર્મિક ભાઈ એના ઉત્કર્ષ માટે થઈ ગયું. આ ફંડથી કેટલાયે મધ્યમ વર્ગના આપણા જ સ્વામી ભાઈ એને લાભ કર્યો. આ ફંડ એક આશીર્વાદરૂપ થઈ પડ્યું.

ગુરુદેવે ફરમાવ્યું કે તપશ્ચર્યા નિમિત્તે તમે જે આનંદ, ઉત્સાહ અને પ્રેમથી મોટું ફંડ કર્યું તે માટે તમને ધન્યવાદ ઘટે છે. સ્વામી ભાઈ એના સમુત્કર્ષ અને કલ્યાણમાં સમાજની શોભા છે. જો સમાજ પ્રાણુવાન અને શક્તિશાળી કરવો હોય તો કરોડરજતુ સમાન મધ્યમ વર્ગનો સમુદ્ધાર કરવો જોઈએ. આમ થાય તો સમાજની કાયાપલટ થાય.

ગિકાનેરના ચાતુર્માસ પહેલાં રાજસ્થાનમાં અનાવૃદ્ધિ અને દુષ્કાળની ભીષણ પરિસ્થિતિ છવાઈ ગઈ હતી.

ગુરુદેવની પ્રેરણાથી વિજયવલ્લભ રિઢીફ સોસાયટીની સ્થાપના થઈ. આરંભમાં વીસ હજાર રૂપિયાથી તેનો આરંભ થયો.

શ્રી સમુદ્રગુરુનો ઉપદેશ હતો કે રાજસ્થાનમાં આજ દુષ્કાળની ભીષણ પરિસ્થિતિ છવાઈ છે. મનુષ્ય અન્નવસ્ત્ર

વિના અને પશુધન ઘાસચારાના અભાવે મૃત્યુના મુખમાં જઈ રહ્યાં છે. આ સમયે સાચો ધર્મ અને સાચી સેવા જોઈ છે કે આપણા વસ્ત્રમાંથી થોડાં વસ્ત્રો અને આપણા ભોજનમાંથી થોડું ભોજન અને સદ્ગુણમાંથી થોડો ભાગ હાથેને પ્રાણીમાત્રના જીવનની રક્ષા કરવી જોઈએ.

આ ઉદ્દગાર એક સંત હૃદયના હતા. આ સુધાભર્યાં પ્રેરક વચનોએ જાદુ કર્યું. રિલીફ સોસાયટીએ આ દુષ્કાળ-નિવારણ માટે સેવાનો યજ્ઞ આરંભ્યો અને ‘રિલીફ સોસાયટી’ એ જે સેવા કરી તે અવર્ણનીય છે. આના મુખ્ય કાર્યકર્તા સેવામૂર્તિ ગુરુભક્ત શ્રી રામરતન કેઝર છે. પર્યુષણ પર્વમાં તપસ્યા, દાન, દયા, પ્રદક્ષિણાપાલન, પ્રતિજ્ઞા, નમસ્કાર, મંત્રજાપ, શાન્તિપાઠ, સામાયિક, પ્રતિક્રમણ આદિનું ભવ્ય વાતાવરણ પસરી રહ્યું.

અઠાલપીડિતો પ્રત્યે પ્રતિદિન દયાભાવ પ્રદર્શિત કરવામાં આવતો હતો. સહાયતા મળતી રહી. માનવતાની મૈત્રીભાવનાનું દિવ્ય દર્શન પ્રગટ થયું. વૃષ્ટિના અભાવે બધા ગરમીમાં સંતપ્ત હતા. પરંતુ ધર્મભાવનામાં વિશેષ ઉત્સાહ હતો. એક દિવસ તપસ્યાની સમાપ્તિને દિવસે ખૂબ વર્ષા થઈ. માનવ અને પશુપંખીઓને પણ રાહત મળી. દીર્ઘ તપસ્વી શ્રી અનેકાન્તવિજયજીએ તો તપનો વિક્રમ કર્યો ગણી શકાય પણ અત્યંત શોકની વાત છે કે આજ એ દીર્ઘ તપસ્વી આપણી વચ્ચે નથી. તપની

અગ્નિમાં કાયા કંચન બનાવીને તેને ભસ્મ રૂપમાં પરિવર્તન કરી દીધું.

દાદાગુરુ ન્યાયાંભોનિધિ મહારાજની સ્વર્ગારોહણ-તિથિ, ખરતર ગચ્છના શૃંગારદાદા જિનદત્તસૂરિજી તથા પંજબકેસરી મહારાજની જન્મ એવં સ્વર્ગારોહણતિથિઓ તથા અકબરપ્રબોધક શ્રી વિજયહીરસૂરીશ્વરજી મહારાજની જયંતી આદિ મહાસમારોહપૂર્વક ઊજવવાઈ.

ગુરુદેવ ભારતીય સંસ્કૃતિના વિભૂતિ છે. તે ભારતીય સંસ્કૃતિની જનની સંસ્કૃત ભાષાનો ખ્યાર કેમ ન કરે? તેમની છત્રછાયામાં તેમ જ રાષ્ટ્રપતિ પુરસ્કાર પુરસ્કૃત વિદ્વદ્વય શ્રી વિદ્યાધર શાસ્ત્રીની અધ્યક્ષતામાં સંસ્કૃત સંમેલન મળ્યું.

સંસ્કૃત ભાષા તેમ જ ભારતીય સંસ્કૃતિના ઉત્કર્ષમાં જન સાહિત્યનો શું ફાળો છે, તે અનેક વિદ્વાનોનાં ભાષણો દ્વારા સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું. આ સંમેલનમાં પ્રતિષ્ઠિત નાગરિક, કવિ, કલાકાર તથા વિદ્વાનો પધાર્યા હતા.

અતિથિવિશેષના રૂપમાં શિક્ષણશાસ્ત્રી શ્રી રતનલાલજી વાઘીય પધાર્યા હતા. આ સંમેલનનું સંચાલન શ્રી અગ્નિકાદત્ત શાસ્ત્રી તેમ જ પં. ભૈરવરતન વ્યાસ સુંદર રીતે કરી રહ્યા હતા તેથી ઉત્સવની શોભામાં વૃદ્ધિ થઈ હતી.

રથયાત્રાનું જુલૂસ સં. ૨૦૦૫ માં આચાર્ય ભગવાન ૧૯૦૮ શ્રી વિજયવલ્લભસૂરિજી મહારાજના ચાતુર્માસમાં

બિકાનેરમાં નીકળ્યું હતું. તે વખતે બિકાનેરમાં ૧૩-૧૪ ગવાડોના વિવાદને કારણ કેટલાંક વર્ષોથી રથયાત્રા જુલૂમ બંધ હતું. આચાર્ય લગવંતે વિવાદ શાન્ત કરીને સંઘમાં સંગઠન કરાવ્યું હતું. તે વર્ષે કારતક શુદ્ધ બીજના આચાર્ય લગવાનના જન્મદિવસે ખૂબ ધામધૂમપૂર્વક રથયાત્રા નીકળી હતી. એ વખતની શોભા અનુપમ હતી. બિકાનેરના આબાલવૃદ્ધમાં તે વખતે આનંદની લહેર લહેરાણી હતી. ત્યારથી બિકાનેરમાં પ્રેમપૂર્વક દરેક કારતક પૂર્ણિમાના રોજ રથયાત્રા ખૂબ ધૂમધામથી નીકળે છે.

ઉપધાનતપ તથા ગણિપદવી તથા પન્યાસપદવી મહોત્સવ-ઉપધાનતપ માળારોપણ વગેરે ખૂબ ઉત્સાહપૂર્વક થયાં. ઉપધાનતપ આત્મકલ્યાણનું સાધન બની ગયું. આ પ્રસંગે યોગોદ્ધવહન કરવાવાળા મુનિ સુરેન્દ્રવિજયજી, તપસ્વી મુનિશ્રી પ્રકાશવિજયજી, તપસ્વી મુનિ બલવંતવિજયજી તથા મુનિ જયવિજયજી અને મુનિ ન્યાયવિજયજીને ગણિપદવીથી વિભૂષિત કરવામાં આવ્યા.

પૂજ્ય ગુરુદેવની છત્રછાયામાં શ્રી રામરતન કોચર, શ્રી અનુપચંદજી કોચર આદિના પ્રયત્નથી શાકાહાર સંમેલન મળ્યું.

મુનિશ્રી જયવિજયજી (પન્યાસે) મહારાજે માંસાહારના વિરોધમાં સુંદર વિચારો દર્શાવ્યા. મુનિશ્રી જિતેન્દ્રવિજયજી, શ્રી કેવલચંદજી જૈન, શ્રી અલયકુમાર યૌધેય વગેરેએ પણ શાકાહારવિષયક સુંદર વિચારો દર્શાવ્યા.

સંમેલનના સભાપતિ શ્રી અગરચંદણ નાહટાએ પણ પોતાના ભાષણમાં શાકાહારના વિશેષ પ્રચાર માટે તથા માંસાહારના ત્યાગ અને તેનાં દૂષણો માટે અવિરત પ્રચાર અને પ્રયત્ન કરવાની આવશ્યકતા પર ભાર આપ્યો.

શ્રી જૈન શ્રવેતાંબર મહાસભાની સ્થાપના સં. ૨૦૦૫માં પંજબકેસરી ગુરુ મહારાજના આતુર્માસ દરમ્યાન થઈ હતી.

ત્યારે બધા ઉપાશ્રયોની સંગઠનાત્મક એક સભાને આપણા ગુરુદેવે પ્રેરણા આપી હતી. તેમના ચરણસેવક ગુરુજીએ ઉચિત અવસર સમજી મુનિ સુરેન્દ્રવિજયજી, મુનિ પ્રકાશવિજયજીની આંતરિક ઇચ્છા જાણીને એ સભાની સ્થાપનાની યાદ તાજી કરાવી. તે પ્રમાણે ગુરુદેવની સલાહ સૂચના અનુસાર વિધાન બનાવવામાં આવ્યું અને ૧૯ પદાધિકારીઓના નેતૃત્વમાં આ સભાનું કાર્ય શ્રી પ્રારંભ થઈ ગયું.

બિઠાનેરમાં શ્રી શ્રવેતાંબર જૈન મહાસભાની સ્થાપના આપ ગુરુવર્યાના ઉપદેશથી સમારોહપૂર્વક થઈ.

આ મહાસભા કેઈ એક ગરબ કે સંપ્રદાયની નહિ પણ બધા ગરબોની છે. આ મહાસભાનો ઉદ્દેશ એ રહેશે કે બિઠાનેરમાં તથા બિઠાનેર જિલ્લામાં જ્યાં જ્યાં મંદિર છે તે બધાની સારસંભાળ કરવી. તેની સુંદર વ્યવસ્થા કરવી. જીર્ણોદ્ધાર કરાવવો. દરેક મંદિરની આશતના મટાડવી.

આ શ્રી શ્વેતાંબર જૈન મહાસભાના પદાધિકારી નીચે
પ્રમાણે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા :

શ્રી શિવચંદ્રજી ઝાળક	પ્રધાન
શ્રી ગોવર્ધનદાસજી વૈદ	ઉપપ્રધાન
શ્રી ગુલાબચંદ્રજી કોચર	„
શ્રી રામકિશનજી કોચર	મંત્રી
શ્રી ધનરાજજી નાહટા	ઉપમંત્રી
શ્રી કેસરીચંદ્રજી શેઠિયા	કેષાધ્યક્ષ

આ રીતે બિકાનેરમાં સંગઠનનું એક મહાન રચના-
ત્મક કાર્ય થયું.

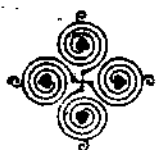
જીવનદાતા વૃક્ષો

વૃક્ષો પરોપકારનું જીવંત પ્રતીક છે. જગતના જીવોની સેવામાં
પરવાઈ જનારાં અને પ્રાણી આપનારાં વૃક્ષો પાસેથી પ્રેરણાનાં
પીયૂષ મળતાં રહે છે. ટાઢ-તડકો સહન કરે છે. પોતાનાં બારે બાર
અંગોઃ મૂળ-અંકુર-પાન-પુષ્પ-ફળ-છાયા-છાલ-લાકડાં-ગંધ-રસ-
હોલસા-રાખ દ્વારા બીજની સેવા એ વૃક્ષોનો ધર્મ છે.

હજારોને શીતળ છાંયડો આપે છે. અમૃતફળો આપી નવું
જીવન અર્પે છે. મેઘરાજને નોતરી ધરતી લીલીમલીલી કરી મૂકે છે
અને વૃક્ષરાજી તો હજારોની જીવનદાત્રી છે.

એવું જ જ્ઞાનવૃક્ષનું જીવન સેવાકાર્ય છે.

મહુવાકર

૭૭. મુંબઈનાં ભાગ્ય જાગ્યાં

આચાર્ય ભગવંત પંજળકેસરી શ્રીમદ્ વિજયવલ્લભ-
સૂરિ ગુરુદેવની શતાબ્દી આવી રહી હતી. આપણા ચરિત્ર-
નાયક આચાર્યશ્રી વિજયસમુદ્રસૂરિજી મહારાજ બિકાનેર
આતુર્ભાસ હતા. શતાબ્દીના સ્થળનો નિર્ણય કરવાનો હતો.

પંજળી ગુરુભક્તોની ભાવના હતી કે અમારા પ્રાણુ-
પ્યારા ગુરુ ભગવંતનો શતાબ્દી સમારોહ પંજળમાં ઊજ-
વાય. દેશોદેશના લોકોના દર્શનનો લાભ મળે શતાબ્દી
સમારોહ એવો તો ભવ્ય અને શાનદાર રીતે ઊજવવાની
પંજળી ગુરુભક્તોની ભાવના હતી કે એ સમારોહ જૈન
જગતમાં યાદગાર બની રહે. શતાબ્દીના સ્થળનો નિર્ણય
કરવા માટે મુંબઈથી શ્રી કૃલચંદભાઈ શામળ, શ્રી ઋષભ
લાસજી રાંકા, શ્રી પોપટલાલ ભીખાભાઈ, શ્રી પન્નાલાલ-
ભાઈ, શ્રી જેશીંગલાલ લલ્લુભાઈ, શ્રી રતિલાલ મગનલાલ,
શ્રી લક્ષ્મીચંદ દુર્લભજી, શ્રી રસિકલાલ કેરા તથા શ્રી
રસિકલાલ ઝવેરીનું એક ડેપ્યુટેશન બિકાનેર આવી પહોંચ્યું.
પંજળથી પણ આત્માનંદ જૈન મહાસભાના પ્રમુખ તથા
બીજા આગેવાનો પણ આવ્યા હતા.

પંજળના આગેવાનોએ પ્રાર્થના કરી કે ગુરુદેવ
પંજળના રાહબર અને પંજળના સમુદ્ધારક હતા. પંજળ

તેમને પ્રાણુથી પ્રિય હતો અને વર્ષો સુધી પંજાબની સેવા કરી તેમણે પંજાબને ધર્મભાવનાથી પ્લાવિત કર્યો હતો. આત્માનંદ જૈન મહાસભા (પંજાબ) શતાબ્દી સમારોહની બધી જવાબદારી લેવા તૈયાર છે. પંજાબનાં ગામેગામ ને શહેરેશહેર આ સમારોહમાં પોતાની શ્રદ્ધાંજલિ આપવા તૈયાર છે. કૃપાળુ! અમારી પંજાબ શ્રીસંઘની નમ્ર પ્રાર્થના છે કે શતાબ્દી સમારોહનો લાભ અમને મળવો જોઈએ. અમે હજારો ગુરુભક્તોનું સ્વાગત કરવા તત્પર છીએ.

મુંબઈના આગેવાનોએ વિનંતિ કરતા જણાવ્યું કે પંજાબની ગુરુભક્તિ તો અનુપમ છે અને ગુરુદેવ પંજાબના પ્રાણુપ્યારા હતા.

પણ મુંબઈ શહેર ગુરુદેવનું ઝણી છે. શ્રી મહાવીર જૈન વિદ્યાલય સંસ્થા એ ગુરુદેવનું વિદ્યાધામ તીર્થધામ છે. ગુરુદેવનું સમાધિમંદિર મુંબઈમાં છે. મુંબઈમાં ગુરુદેવના હજારો સૌરાષ્ટ્રવાસી-ગુજરાતી-મહારાષ્ટ્રી-પંજાબી-રાજસ્થાની ગુરુભક્તો છે. મુંબઈમાં શતાબ્દી સમિતિ રચાશે. મુંબઈ દેશેદેશના ગુરુભક્તોનું લાવભયું સ્વાગત કરશે અને ભક્તિ કરશે. ગુરુદેવના અંગ્રેજી-હિન્દી-ગુજરાતી જીવનચરિત્રની પણ યોજના છે. સમિતિ સમારોહ ખૂબ શાનદાર રીતે ઊજવશે. આ પ્રસંગે ગુરુદેવના શિષ્યો, પ્રશિષ્યો, પૂ. સાધવીજીઓ પધારશે અને ધર્મનાં અજવાળાં પથરાશે.

એક વિદ્યાર્થીશિક્ષણ ટ્રસ્ટની પણ યોજના છે. મુંબઈના મધ્યમાં કોસ મેદાનમાં વલ્લભનગર રચાશે અને ત્રણ દિવસનો.

સમારોહ યાદગાર બની રહેશે. પંબળી ગુરુલક્ષ્મીની અનુપમ લક્ષિતાનાં મુંબઈને દર્શન થશે. મુંબઈ આ શતાબ્દી સમારોહ પોતાને આંગણે ઊજવવા થનગની રહ્યું છે. આ સમારોહથી ગુરુદેવની યશોગાથા હિંદલરમાં ગવાશે.

આ બધી દૃષ્ટિનો વિચાર કરી પંબળી ભાઈઓની સંમતિ મેળવી પૂ. આચાર્યશ્રીએ શતાબ્દી સમારોહ મુંબઈમાં ઊજવવા પોતાનો નિર્ણય જાહેર કર્યો. મુંબઈના આગેવાનો ખૂબ ખૂબ રાજી થયા. મુંબઈનાં ભાગ્ય જાગ્યાં. આ નિર્ણય પછી ગુરુદેવે શિષ્યો-પ્રશિષ્યો-સાધ્વીજીઓ વગેરેને મુંબઈ તરફ વિહાર કરવા આદેશ આપ્યો. આગમપ્રભાકર મુનિ પુણ્યવિજયજી, મહાન ચિંતક જનકવિજયજી આદિએ મુંબઈ તરફ પ્રયાણ કર્યું.

જ્ઞાનવૃક્ષ હજારોને જીવનનું પાથેય આપે છે. ઉચ્ચ સંસ્કાર-સેવાભાવના-કાર્યકુશળતા-કુટુંબપ્રેમ-સમાજકલ્યાણના મનોરથો અને નવનવા પ્રસ્થાન માટેની ઝંખના જગાડી જાય છે.

શિક્ષણસંસ્થાઓ જ્ઞાન આપનારી પરખો છે. એ પરખોને દાનઝરણાંથી પલ્લવિત રાખીએ તો તેમાંથી રત્નો નીપજાવી શકાય.

— મહુવાકર.

૭૮. એકતાનું

અભૂતપૂર્વ દર્શન

એક દિવસ ગુરુદેવ પોતાના શ્રમણસમુદાય સહિત તપાગચ્છ દાદાવાડીમાં પ્રભુદર્શન તથા ગુરુમંદિરનાં દર્શન કરીને પાછા ઉપાશ્રય આવતા હતા ત્યારે અનાયાસ તેરાપંથી સાધુ શ્રી રાજકરણજી માર્ગમાં મળ્યા. વાર્તાલાપમાં તેમણે જણાવ્યું કે આપના ગુરુદેવ તથા અમારા ગુરુદેવનો જન્મદિવસ એક જ દિવસે કારતક શુદ્ધી ખીજના આવે છે. આ અતિ ભવ્ય અવસર છે. બન્ને મહાપુરુષોના જન્મદિન એક સાથે ઊજવવામાં આવે તો અતિ શ્રેષ્ઠ ગણાય. ગુરુદેવે ઉદારભાવે દર્શાવ્યું કે આ તો મહા હર્ષની વાત છે. આવા શુભ પ્રસંગ જીવનમાં કદી કદી આવે છે.

બન્ને સંપ્રદાયોના ગણમાન્ય આગેવાનો આપસમાં બેસીને વિચાર કરી લે. સાધુઓના આત્મા તો અનેક દીપકોના પ્રકાશરૂપ બની રહે છે.

ત્યારે શેઠ પ્રસન્નચંદજી કોચર, શ્રી રામરતનજી કોચર, શ્રી અનુપચંદજી કોચર આદિ આગેવાનોએ પરસ્પર વિચારવિમર્શ કર્યો. નિર્ણય થયો કે આ વર્ષ કારતક શુદ્ધી ખીજના રોજ રામપુરિયાની કેડીના વિશાળ ચોકમાં મંડપ રચાવી તેમાં આ શુભ દિનનો ઉત્સવ ઊજવવામાં આવે.

આ નિર્ણયથી બન્ને સંપ્રદાયોમાં આનંદ આનંદ થઈ રહ્યો.

તેરાપંથી સંપ્રદાયની તરફથી મુનિશ્રી રાજકરણજી મહારાજ તેમ જ એકઐ ભાઈઓએ ભાષણો કર્યાં. આપણા કેટલાક મુનિરાજો તથા ભાઈઓનાં ભાષણો પણ થયાં. ભજનમંડળીઓના મનોહારી ભક્તિભજનો થયાં. ખરતર-ગચ્છીય સાધ્વી સજ્જનશ્રીજીનું ચાતુર્માસ બિકાનેરમાં હતું. તેઓ દરેક પ્રસંગે આવીને લાભ લેતા હતા. પ્રવચન આદિ દ્વારા જનતાને ધર્મબોધ આપતાં હતાં. આ જ્યંતી મહોત્સવ પર આચાર્ય ભગવાનના વિષયમાં બહુ જ મનનીય અને પ્રેરણાત્મક પ્રવચન કર્યું.

પન્થાસ સુરેન્દ્રવિજયજી (ઉપાધ્યાય), પં. શ્રી પ્રકાશ-વિજયજી (આચાર્ય), મુનિ જયવિજયજી (પન્થાસ), મુનિ પદ્મવિજયજીનાં પણ સુંદર પ્રવચન થયાં.

આચાર્ય ભગવાનના જન્મદિનના સ્મારક રૂપમાં શ્રી વિજયવલ્લભ સોસાયટીની સ્થાપના થઈ. તેના મુખ્ય કાર્ય-કર્તા શ્રી રામરતન કોચર છે. તેમણે શ્રી અનૂપચંદજી કોચર આદિ સહયોગીઓની સાથે બિકાનેર, જેસલમેર આદિ નગરો તેમ જ પાસેનાં ગ્રામોમાં ફરીને અન્ન, વસ્ત્ર, ઔષધાદિ દ્વારા પીડિત લોકોની સહાયતા કરી હતી.

આ કાર્યમાં શ્રી જૈન શ્વેતાંબર કોન્કરન્સ તથા શ્રી મહાવીર સભાએ પોતાનો અનુપમ સાથ આપ્યો હતો.

છેવટે આપણા ચરિત્રનાયક ગુરુદેવે પૂજ્ય પંજાબ-કેસરી મહાપુરુષના પ્રભાવને દર્શાવતા સમસ્ત ભક્તોને પ્રેરક ઉદ્બોધન કર્યું હતું. ગુરુદેવે આચાર્ય ભગવાનનાં કાર્યો તથા શ્રીમાન આચાર્ય તુલસીજીના અણુમત આંદોલન પર પ્રકાશ પાડીને બંને મહાપુરુષોના ઉપકારોને શ્રદ્ધાંજલિ આપી.

વ્યાખ્યાન પછી બધા સાધુગણ જ્યાં બંને મહાપુરુષોના ફોટા બિરાજમાન કર્યા હતા ત્યાં ગયા. બંને પક્ષોના શ્રાવક ભાઈઓ પણ હાજર હતા.

ગુરુદેવે ફોટોની તરફ સંકેત કરીને કહ્યું કે આ ફોટોને શું કરીશું ? શું તે કેવળ શાહી કે કાગળ માત્ર છે ?

આ ફોટોને આપણે આચાર્ય તુલસીજીનું પ્રતીક અને બીજા ફોટોને વિજયવલ્લભસૂરિજીનું પ્રતીક સમજીશું ? આપણા હૃદયમાં બંને પ્રેરણા આપતા રહેશે.

શ્રી રાજકરણજી મહારાજે કહ્યું કે આપણે અહીં સુધી તો પહોંચી ગયા છીએ. અમારા હૃદયમાં બંનેનું સ્થાન ઘણું ઊંચું છે અને બંને મહાત્માઓ સમાજના કલ્યાણદાતા છે. અહીં ગુરુદેવની સાથે મુનિશ્રી જયવિજયજી (પન્યાસ), મુનિશ્રી વસન્તવિજયજી, મુનિશ્રી શાન્તિવિજયજી, મુનિશ્રી પદ્મવિજયજી, મુનિશ્રી નયચંદ્રવિજયજી, મુનિશ્રી અનેકાન્તવિજયજી, મુનિશ્રી જ્યાનંદવિજયજી, મુનિશ્રી ધર્મધુરંધરવિજયજી, મુનિશ્રી નિત્યાનંદવિજયજી આદિ દિલ્હીથી વિહાર કરી પધાર્યા હતા.

ગણિશ્રી પ્રકાશવિજયજી (અ.ચાર્ય), શ્રી નંદનવિજયજી જ્ઞેસલમેરની યાત્રા કરીને પંજાબની તરફથી વિહાર કરીને અહીં આવીને મળ્યા.

ગોડવાડથી વિહાર કરીને તપસ્વી બલવંતવિજયજી (પન્થાસ), શ્રી ન્યાયવિજયજી (પન્થાસ), શ્રી જિતેન્દ્રવિજયજી, શ્રી સુધર્માવિજયજી મહારાજ અહીં આવી મળ્યા. બધાનો પ્રવેશ એક સાથે થયો. ખ્યાવરથી વિહાર કરીને મુનિશ્રી સુરેન્દ્રવિજયજી (ઉપાધ્યાય), મુનિશ્રી યશોધર્મવિજયજી મહારાજ પણ અહીં આવી ગયા હતા. આ રીતે આ ચાતુર્માસમાં અઢાર મુનિરાજો બિકાનેરમાં બિરાજમાન હતા.

સાધ્વી પ્રવીણશ્રીજી, ચિંતામણિશ્રીજી, ચિદાનંદશ્રીજી, ચિત્તરંજનશ્રીજી, વિચારશ્રીજી, તરુણશ્રીજી આદિ ત્રીસ સાધ્વીઓ પણ અહીં હતાં. તપસ્વી મુનિશ્રી બલવંતવિજયજી(પન્થાસ)ના ગૃહસ્થાવસ્થાનાં માતાં સાધ્વીશ્રી ચિંતામણિ શ્રીજીનો સ્વર્ગવાસ થવા નિમિત્તે અઠ્ઠાઈ મહોત્સવ થયો હતો.

આદ્રાનક્ષત્રમાં ગણિશ્રી પ્રકાશવિજયજી (આચાર્ય) મહારાજને સૂપગડાંગ તથા ઠાણાંગ સૂત્રના અને મુનિ શાન્તિવિજયજીને ઉત્તરાધ્યન સૂત્રના યોગોદ્ઘવહન કરાવ્યાં. ત્યાર પછી મુનિ સુરેન્દ્રવિજયજી, મુનિ પ્રકાશવિજયજી, શ્રી બલવંતવિજયજી, શ્રી જયવિજયજી, શ્રી ન્યાયવિજયજી, એ પાંચે મુનિરાજને ભગવતી સૂત્રના જોગ(યોગ)માં પ્રવેશ

કરાવ્યો હતો. મુનિશ્રી વસન્તવિજયજી, મુનિશ્રી શાંતિ-
વિજયજી મહારાજને આચારાંગ સૂત્રના જોગમાં પ્રવેશ
કરાવ્યો. એ ત્રણેના ઉત્તરાધ્યન સૂત્રના જોગ પૂરા થઈ
જવાથી આચારાંગ સૂત્રના જોગ કરાવાયા.

કેટલીક સાધ્વીઓને પણ ઉત્તરાધ્યન, આચારાંગના
જોગ કરાવાયા.

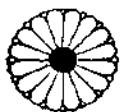
ભગવતી સૂત્રના જોગ કરવાવાળાઓને સં. ૨૦૨૫
પોષ વદિ ચોથના રોજ મહોત્સવપૂર્વક કોચરોના વિશાળ
ચોકમાં હાજરો માનવમેદની વચ્ચે ગણિપદવીથી વિભૂષિત
કરવામાં આવ્યા.

આ ચાતુર્માસમાં જે ઉજમણા, અઠ્ઠાઈ મહોત્સવ તથા
શાન્તિસ્નાત્ર ઉજવાયા. તપશ્ચર્યા નિમિત્ત પણ અઠ્ઠાઈ
મહોત્સવો તથા પૂજા વગેરે થતાં રહ્યાં.

શ્રી મહાવીર સ્વામીના મંદિરમાં અઠ્ઠાઈ મહોત્સવ
થયો. કેટલીક પ્રાચીન ધાતુની પ્રતિમાભંડારમાં હતી તેને
બહાર કઢાવીને અલિપેક કરાવવામાં આવ્યો. શાન્તિસ્નાત્ર
ભણાવવામાં આવ્યું.

આ ચાતુર્માસ બિકાનેરમાં ધર્મપૂર્ણ વાતાવરણ અને
આનંદઉલ્લાસમાં પૂર્ણ થયું.

૭૮. પ્રેરણામૂર્તિ ઉપાધ્યાય

ચાતુર્માસ પૂર્ણ થયો. પોષ વદિ અષ્ટમીના વિહાર કરી જૈન કોલેજના પ્રમુખશ્રી રાવતમલજી કોચર આદિની વિનંતિને માન આપીને આપણા ચરિત્રનાયક સ્વાગત-પૂર્વક જૈન કોલેજ પધાર્યા.

ગણમાન્ય સભજનો તથા હાજરો આવક ભાઈ એા આવ્યા હતા. પ્રમુખ રાવતમલજી કોચર તથા કોલેજના પ્રિન્સિપાલ તથા પ્રાધ્યાપક આદિએ કોલેજની પ્રગતિ તથા નવીન ભુવનના નિર્માણવિષયક ભાષણ આપ્યું. મુનિ સુરેન્દ્ર-વિજયજી (ઉપાધ્યાય), ગણિશ્રી પ્રકાશવિજયજી (આચાર્ય), ગણિશ્રી જયવિજયજી (પંચાસ) આદિનાં પ્રવચન થયાં.

ઉપસંહાર કરતાં ગુરુદેવે ફરમાવ્યું કે આ કોલેજ અમારા કર્મવીર, ધર્મવીર, પ્રેરણામૂર્તિ ગુરુદેવ ઉપાધ્યાયશ્રી સોહનવિજયજીના ઉપકારનું પ્રતીક છે.

અમારા ગુરુદેવ ઉપાધ્યાયજીનું ચાતુર્માસ ૧૯૭૬ માં જિજ્ઞાસકાનેરમાં હતું. (આપણા ચરિત્રનાયક તથા તેમના ગુરુભાઈ શ્રી સાગરવિજયજી પણ હતા.) તે વખતે જૈન પાઠશાળાની ઉન્નતિને માટે પર્યુષણમાં તેમનો ઉપદેશ થયો હતો. એ વખતે ગુરુદેવે જણાવ્યું હતું કે જિજ્ઞાસકાનેર જેવી નગરી જ્યાં

કરોડપતિઓ ને લાખપતિઓ વસે છે ત્યાં પાઠશાળાની તો ઉન્નતિ થશે પણ એકાદ જૈન કોલેજ થાય તો હજારો બાળકોના આશીર્વાદ મળશે. મધ્યમ વર્ગનાં કુટુંબોનાં બાળકો જ્ઞાન મેળવી ધર્મમાં સ્થિર થશે તથા સમાજનું કલ્યાણ થશે. આ સુધાભર્યાં વચનોની જાદુઈ અસર થઈ. એ વખતે શેઠ સુમેરમલજી સુરાણા, શેઠ જીવંતમલજી રામપુરિયા, શેઠ લક્ષ્મીચંદ કોચર આ ત્રણે દાનવીરોએ એકવીસ એકવીસ હજાર રૂપિયા દાન દેવાની ઘોષણા કરી. અન્ય દાનવીરોના સહયોગથી તે વખતે લાખ દોઢ લાખનું ફંડ થઈ ગયું અને કુળસ્વરૂપ કોલેજની સ્થાપના થઈ.

સંવત ૨૦૦૫ માં આ નગરીમાં આપણા પરમ ગુરુદેવ આચાર્ય લગવાનશ્રી વિજયવલ્લભસૂરિજી મહારાજનું ચાતુર્માસ હતું. એ વખતે ગુરુદેવે કોલેજના વિકાસ માટે પ્રેરણા આપી હતી.

આપણા ચરિત્રનાયકે આગળ બોલતાં જણાવ્યું કે હવે તો કોલેજમાં બાળકોની સંખ્યા અધિક થઈ હોવાથી કોલેજને માટે વિશાળ મકાનની જરૂર છે.

આ બિંકાનેર તો બડભાગી ધર્મભૂમિ છે. અહીં કરોડપતિઓ-લક્ષાધિપતિઓ છે. તેઓમાં ધાર્મિક ભાવના પણ છે અને સમાજકલ્યાણનાં કાર્યો પણ કરે છે. તો આપ આગેવાનો જરૂર પ્રયત્ન કરો. કોઈને કોઈ ભાગ્ય-શાળી મળી આવશે. વિદ્યાદાન તો મોટું દાન ને પુણ્ય-

કાર્ય છે. દેવ-ગુરુ, ધર્મના પસાયે તમને અવશ્ય સફળતા મળશે. ગુરુદેવના આશીર્વાદ તમારી સાથે જ છે. અહીંથી વિહાર કરી આપણા ચરિત્રનાયક ખરતર ગચ્છ દાદાવાડી પધાર્યા. અહીં સ્થિરતા હોવાથી કોચર મંડળીએ દાદા-સાહેબની પૂજા લાણવી.

ખપોરના કોલેજના પ્રમુખશ્રી રાવતમલજી કોચર પાસેથી સમાચાર મળ્યા કે આપશ્રીની અને તેમની વચ્ચે વાતચીત થયા પછી તેમણે રૂ. ૫૧૦૦૦ એકાવન હજાર કોલેજના મકાનને માટે તથા રૂ. ૫૦૦૦૦ પૌષ્ઠશાળાને આપવા ઉદારતા દર્શાવી છે.

આથી અમારો ઉત્સાહ વધી ગયો છે. આપશ્રી ગુરુદેવની કૃપાથી અમારી ભાવના જરૂર સફળ થશે.

પોષ વદિ નોમના રોજ અહીંથી વિહાર કરી પાયચંદ ગચ્છની દાદાવાડીમાં સ્થિરતા કરી. અહીં મદિર તેમ જ ઉપાશ્રય છે. અહીં વ્યાખ્યાન થયું તથા કોચર મંડળીની તરફથી પૂજા-પ્રભાવના થયાં.

પોષ વદિ દશમીના પાર્શ્વનાથ ભગવાનના જન્મ-કલ્યાણકના પાવન દિવસે ગંગાનગરમાં પદાર્પણ કર્યું. સ્થાનીય સ્કૂલના વિશાળ પ્રાંગણમાં સુંદર મંડપ રચાવ્યો હતો. અહીં સંકાન્તિનો ઉત્સવ થયો. બહારથી અનેક ભાઈઓ આવ્યા હતા. તે સિવાય ગિકાનેર તથા આ નગરના તેરાપંથી, સ્થાનકવાસી ભાઈઓએ પણ મોટી સંખ્યામાં લાલ લીધો. લગભગ છ હજાર શ્રદ્ધાળુ આવ્યા હતા, પાંચ

ગણિવરો તથા અરતરગચ્છીય સાધ્વીશ્રી સજ્જનશ્રીજીનાં
ધાર્મિક પ્રવચન થયાં. ગુરુદેવે ઉપસંહાર કરતાં પ્રભુ
પાર્શ્વનાથ ભગવાનના જન્મકથાણુક દિવસનું મહત્વ
પ્રતિપાદિત કર્યું. સંક્રાન્તિનું નામ સંભળાવી માંગલિક
સંભળાવ્યું.

અહીંથી વિહાર કરી લીનાસર પધાર્યા. અહીં
પાર્શ્વનાથ ભગવાનનું વિશાળ મંદિર તથા ઉપાશ્રય છે.
હજારો ભાઈ-બહેનો અહીં સુધી પહોંચ્યાડવા આવ્યાં. અહીં
ઝાંસીના (ખિકાનેરનિવાસી) શ્રીમાન શેઠ મિલાપચંદ્રજીનાં
વિધવા ધર્મપત્ની ધર્માત્મા ઉદાર સેવાપ્રિય શ્રી કનકબહેનની
તરફથી પૂજા તથા સાધર્મિક વાત્સલ્ય થયું. હજારો ભાઈ-
બહેનો લાલ લીધો. સ્થાનકવાસી તેરાપંથી ભાઈબહેનો પણ
લાલ લીધો.

ખિકાનેરનું આતુર્માસ માનવતાનું સંદેશવાહક, એકતાની
દિવ્ય ઘોષણાપ્રેરક, તપસ્યાનું આલોકિત પ્રભાત, રચનાત્મક
કાર્યનું ઘોતક તથા ભક્તિના પુનિત શંખનાદસમું યાદગાર
બની ગયું.

૭૯ મુંબઈના પંથે પ્રયાણ

પંજબકેસરી યુગદ્રષ્ટા સમયસ કલિકાલકલ્પતરુ ગુરુ-
દેવ શ્રી વિજયવલ્લભસૂરિજીની શતાબ્દીનું આયોજન થઈ
રહ્યું હતું. બિકાનેરથી મુંબઈના પંથે પ્રયાણ કર્યું. આ
મોહમયી નગરી પોતાની વૈભવશાલિતાથી પ્રત્યેક માનવીને
મોહાધ બનાવી દે છે, જે વ્યાપારનું મોટું કેન્દ્ર, સમુદ્રનો
કિનારો, વિદેશી વ્યાપાર માટેનું બંદર, બધા પ્રદેશો અને
બધા દેશોની વ્યક્તિઓનું સંગમસ્થાન, સૌરાષ્ટ્ર, ગુજરાત,
રાજસ્થાનના જૈનોનો ધર્મદુર્ગ, ધનકુબેરોનું કીડાસ્થળ
તેમ જ ભૌતિકતા અને આધ્યાત્મિકતા બન્નેનું સમન્વયદ્વાર
ગણાય છે.

આપણા ચરિત્રનાયકે એ મોહમયી નગરીને મોક્ષ-
મયી બનાવવાની ભાવનાથી બિકાનેરથી મુંબઈને પંથે પ્રયાણ
કર્યું.

આ યુગના જ્ઞાનચારિત્ર્યના મહારથી, આત્મગુરુ પદ-
ધર શ્રી વલ્લભ ગુરુવરે પોતાની અંતિમ યોગસમાધિથી
મુંબઈને તીર્થધામ બનાવી દીધું છે.

મુંબઈ અને આત્મગુરુની જન્મભૂમિ લહેરા પૂર્વ
અને પશ્ચિમનાં ભારતનાં એ તીર્થો બની ગયાં છે.

ચોપાટીના સમુદ્રની લહેરો હવે લહેરો ગામ સુધી લહેરાતી રહેશે.

પંજળકેસરી ગુરુદેવ મુંબઈ અને પંજળનેા અમર સંબંધ જોડી ગયા છે. આ સંબંધને સદા નિભાવવો પડશે. મુંબઈના વીરો ! ગુરુદેવની શતાબ્દીનો ઉત્સાહ ભારતીય ઇતિહાસનો એક અધ્યાય બની જાય એવો અદ્ભુત ઉત્સાહ દર્શાવશો ને ?

શ્રી મહાવીર જૈન વિદ્યાલય અને ગુરુસમાધિ એ બે ગુરુવલ્લભનાં પ્રેમભર્યાં પ્રતીક મુંબઈને પવિત્રતાનો સંદેશ આપી રહ્યાં છે.

એટલે બન્ને બાહુઓથી કર્મવીરતાનું કર્તવ્ય બજાવશો.

જમણી ભુજા ધર્મવીરતાની હોય અને ડાબી ભુજા કર્મવીરતાની હોય. હવે તો ત્યાં સમુદ્ર પણ બે છે. ચોપાટીવાળો સમુદ્ર અને ધર્મપરિપાટીવાળો ગુરુસમુદ્ર. બન્નેના તરંગોથી અભિસિંચિત થઈને કર્મવીરો ! મોહમયી નગરીને ધર્મમયી બનાવી દેશો. પછી તો તે મોક્ષમયી સ્વયં બની જશે.

આવો કર્મવીરો ! કલાકારો, ભક્તિના રસિયા ! ચાલો, મોહમયી નગરીથી આપણે બધા મોહિત થઈને ગુરુશતાબ્દીની ધૂતમાં બીજું બધું ભૂલી જઈએ. મુંબઈ, વર્ધમાન, વલ્લભ કેવળ ત્રણ શબ્દો જ યાદ રહે.

ગુરુસમુદ્ર જુએ કે દિવાળી પછી એક બીજી નવી દિવાળી આવી રહી છે.

૮૦. મરુધર રત્નની

ધર્મસમૃદ્ધિ

આપણા ચરિત્રનાયક ગુરુદેવ રાજસ્થાન મેવાડ પ્રદેશ, સિરોહી આદિને પાવન કરતાં કરતાં મારવાડ-ગોડવાડની ભૂમિમાં પધાર્યા.

લક્ષ્મણાચાર્ય દીર્ઘકાળથી ખ્યાસા હતા. તેઓની તૃષ્ણા શાંત થઈ અને જીવનદર્શન પ્રાપ્ત થયું.

જલોર, પાલી, સિરોહી મંડળ તેમ જ અન્ય મંડળોના ભાગ્ય જગાવતાં જગાવતાં, ધર્મનો શાંખ બજાવતાં બજાવતાં ગુરુવર વિહાર કરતા રહ્યા. છેવટે ચાતુર્માસ લુણાવામાં નિશ્ચિત થયું.

આ લાવણ્ય ભૂમિનાં લાખ લાખ ભાગ્ય ભાગ્યાં. પુણ્યના સિન્દૂરની લાલિમા ગોડવાડમાં સર્વત્ર છવાઈ ગઈ. લીલા લહેરથી લુણાવાનું ઉપવન લહરી ઊઠ્યું.

લક્ષ્મણાચાર્યના અજ્ઞાન-તિમિર-તરણી ગુરુદેવના પ્રતિનિધિની દેદીપ્યમાન પ્રભાથી ખીલી ઊઠ્યાં.

વર્ષાઋતુએ ઋતુરાજની સન્નિવૃત્તિ શોભાવી દીધી. દિશાઓ જ્યોત્ષ્ણથી શુદ્ધિ પામી ગઈ. તે શુદ્ધિની પ્રતિરૂપ રૂપાં કરવાને માટે પૃથ્વી પર મયૂર દેકારવ કરવા લાગ્યા.

ગગનમાં ઊમટેલાં વાદળો ગંભીર ધ્વનિથી ગાળી ઊઠ્યાં. માનો શ્રી સમુદ્રસૂરિમહારાજનો સંદેશ પવન દ્વિત બનીને પ્રસારિત કરી રહ્યો છે. આ રીતે લુણાવા લાલિત્યની નિધિ બની રહ્યું હતું.

કેમ ન બને ? જે ભૂમિને કલિકાલકલ્પતરુ ગુરુદેવની કૃપા પ્રાપ્ત થઈ હોય, જે ભૂમિને અતન્ય ગુરુભક્ત શ્રી લલિતગુરુના પરિશ્રમજાળથી મરુભૂમિને મધુભૂમિ વિધા-ભૂમિ બનાવી દીધી છે, એ ભૂમિ પર સમતાસમુદ્રથી ઊઠવા-વાળા પુષ્કરાવર્ત મેઘ કેમ ન વરસી રહે ?

પંજબકેસરી ગુરુદેવે પોતાની કૃપાથી શ્રી લલિત-ગુરુને આ પ્રદેશનો ઉદ્ધાર કરવાનો આદેશ આપ્યો હતો.

પંજબની જેમ જ આ પ્રદેશ પર ગુરુદેવનો અપાર પ્રેમ હતો.

વરકાણા તેમ જ ફાલના સંસ્થાઓ સિવાય, અનેક પાઠશાળાઓ, ઉપાશ્રય, મંદિર આદિ અહીં નિર્માણ કરાવ્યાં છે. પરમ ગુરુભક્ત શ્રી ગુલાબચંદળ ઢઢાએ અનેક પ્રયત્નો દ્વારા આ ભૂમિને ગૌરવશાળી બનાવી હતી.

એથી મુંબઈના મધ્યભાગમાં પોતાની પ્રિય ભૂમિને પુનઃ પોતાના ચરણસ્પર્શથી પાવન કરવાનું આપણા ચરિત્ર-નાયક કેમ ભૂલી શકે ?

ફલસ્વરૂપ લુણાવા ચાતુર્માસ થયું. વ્યાખ્યાનવાચ-સ્પતિ, મુનિભૂષણશ્રી વલ્લભદત્તવિજયજી મહારાજ અનેક

વર્ષોથી આ પ્રદેશને ધર્મસમૃદ્ધ બનાવવાને માટે કટિબદ્ધ રહ્યા છે. ગુરુમહારાજની કૃપાથી તેઓશ્રીએ ઘર ઘર અલખ જગાડ્યો છે. એ માટે તો તેઓશ્રી મરુધરરત્નના પદથી વિભૂષિત થયા છે. આ પ્રદેશમાં વલ્લભવિહાર, વલ્લભવિહાર જ્ઞાનભંડાર, સાંડેરાવના શ્રી શાન્તિનાથ ભગવાનના મંદિરનો જીર્ણોદ્ધાર, વલ્લભકીર્તિસ્તંભ, સાંડેરાવમાં નૂતન ઉપાશ્રય નિર્માણ, નાડોલમાં શ્રી માનદેવ સૂરિજ્ઞાન મંદિરની સ્થાપના, ખાલી સલા ભવન, સાદડી આત્મવલ્લભ હોલ, આનાથામ ઉપાશ્રય, નાદાના મંદિરનો જીર્ણોદ્ધાર, કાયાઆમમાં ધર્મશાલા નિર્માણ, ખારાપાલમાં ધર્મશાળા, સવિના પાર્શ્વનાથ મંદિરનો જીર્ણોદ્ધાર, પરસાદ ધર્મશાળાનું નિર્માણ આદિ ધાર્મિક કાર્ય શ્રી વલ્લભહત્તવિજયજી મહારાજના કીર્તિવિધાયક કાર્યો છે. આ સિવાય વિસ્મૃતિના ગર્ભમાં લુપ્ત શ્રી કંપિલપુર મંદિરના ઉદ્ધારના શ્રીગણેશ પણ તેઓશ્રીની પ્રેરણાથી થયેલ છે.

ફાલનાનો વલ્લભકીર્તિસ્તંભ તો મરુભૂમિનું અનુપમ શોભાસ્પદ સ્મૃતિમંદિર છે.

ભક્તવૃંદ ! શું આપ જાણો છો કે મરુધર રત્નમુનિશ્રીની આ બધી સાધનાઓ અને સિદ્ધિઓનો શક્તિસ્ત્રોત કયાં છે ?

તેઓશ્રીએ આપણા ચરિત્રનાયક ગુરુરાજના નામથી સાચી ઉપસંપદા ગ્રહણ કરી છે. તેઓ અતિસ્પષ્ટવક્તા

છે પણ એટલા જ આદર્શ ગુરુભક્ત તેમ જ ગુરુના આદેશ-પાલક છે.

અહીં શ્રીજયવિયળ (પન્થાસ) મહારાજ પણ સંઘમાં એકતા આદિ આભ્યન્તરિક ઉન્નતિના ઉપાય કરતા રહે છે.

ખીજ બધા સાધુઓ સેવાભાવથી પ્રેરિત થઈને આ બધા ધર્મપ્રભાવનાનાં કાર્યોના સમભાગી છે. આપણા ચંરિત્રનાયકનો વરદ હસ્ત બધા શિષ્યો, પ્રશિષ્યો તેમ જ સર્વશ્રી-સંઘ પર છે. એટલે તો બધાએ મળીને દાદાગુરુ તેમ જ પંજબકેસરી ગુરુરાજનાં પુણ્યક્ષેત્રોને ફી રીતે સંભાળી લીધાં છે.

સમભાવી શ્રી જનકવિજયળ મહારાજે આમિષ્ણુ ક્ષેત્રોની સંભાળની જવાબદારી ઉપાડી લીધી છે.

આ બધી ગુલશનની કચારીઓના સિંચનાર્થ શ્રી સમુદ્રગુરુનું ગોડવાડમાં ચાતુર્માસ અનિવાર્ય હતું.

ફાલના પરગણાની સંસ્થાફૂંખી વેલીઓ સિંચનાર્થ અત્યંત ઉત્સુક હતી.

કોઈ જ્ઞાન-સ્વાતિ નક્ષત્રનું ખિંદુ મળે અને મૌઙ્ગિક બની જાય. ફલસ્વરૂપ ગુરુદેવનું ચાતુર્માસ લુણાવામાં થયું.

આ ચાતુર્માસની ધર્મપ્રભાવનાની વિશેષ માહિતી તો નથી પણ સંક્ષેપમાં આ ચાતુર્માસની કેટલીક વિશેષતાઓ નિમ્નલિખિત છે.

વલ્લભ કીર્તિસ્તંભ તથા ફાલના કોલેજના પ્રાંગણમાં નિર્માણ થયેલ મંદિર આદિની પ્રતિષ્ઠાઓ વગેરે કાર્યો થયાં. દાદાગુરુ, પંબળકેસરી ગુરુદેવ, કાલિકાલસર્વજ્ઞશ્રી હેમચંદ્રાર્યજી મહારાજ તથા અકબરપ્રતિષ્ઠાધક જગદ્ગુરુ દેવ શ્રી હીરવિજયસૂરીશ્વરજીની જયંતીઓ મોટા સમારંભ-પૂર્વક ઊજવવામાં આવી. આચાર્યશ્રીના આદેશથી ગુદા-ગુદા સાધુઓ ગુદાં ગુદાં ગ્રામ તથા નગરોમાં ચાતુર્માસ માટે ગયા હતા. તેમજ ઉચિત અવસરોમાં ઉપદેશાદિ નિમિત્ત વિહાર કરતા રહ્યાં. અહીં સંક્રાન્તિ પર્વ ખૂબ ભક્તિપૂર્વક ઊજવાયું. વટકાણા ભજનમંડળી તો ભક્તિ-ભજનોથી ઉત્સવની શોભા વધારી રહી હતી.

સંક્રાન્તિ ઉત્સવ પર ગિકાનેર, પંબળ, દિલ્હી, આગ્રાથી લાઈઓ અધિક સંખ્યામાં આવ્યા હતા. કારણ કે તેઓને મારવાડની પંચતીર્થની યાત્રાનો પુણ્ય અવસર પણ અનાયાસે પ્રાપ્ત થઈ જતો હતો.

૮૧. મરુભૂમિ

મણિમય બની ગઈ

અહીં પર્યુષણપર્વ અત્યંત ઉલ્લાસપૂર્વક થયાં.

પ્રત્યેક પ્રસંગ પર સાચા ગુરુભક્ત શ્રી સંપતરાજજી ભણુસાળીજી, પ્રો. શ્રી. જવાહરચંદજી પાટણી, શ્રી મગરાજ (ચંદ્ર) આદિ ભક્તો ઉત્સવોમાં આવીને ઉત્સવોને સર્વશ્રેષ્ઠ બનાવી જતા.

આ અવસર પર બાલીનિવાસીશ્રી ભીમરાજને ભૂઝી જવાય તો કૃતજ્ઞતા ગણાય. તે વરકાણા સંસ્થાના ભૂતપૂર્વ છાત્ર, લલિત ગુરુના પ્રિયતર ગુણાનુવાદક અને વર્તમાન પદ્ધતિ ગુરુદેવ તથા તેમના શિષ્ય મરુધરરત્નના વિશેષ કૃપાપાત્ર છે. અન્ય શ્રમણગણ પર પણ તેમની કૃપાદષ્ટિ છે. સમાજના કોઈ પણ ધાર્મિક ઉત્સવમાં તેમનો યથોચિત ફાળો હોય છે. સંગીત અને કાવ્યરચના તેમનો સ્વાભાવિક ગુણ છે.

આ ઉપરાંત સાદહી નવયુવક મંડળનું કાર્ય તથા તેમનો સહકાર હમેશાં પ્રશંસનીય રહ્યો છે. શ્રી કૂલચંદજી બાણુ તેમ જ શ્રી વિમલચંદજી આ મંડળના પ્રાણપ્રેરક છે.

પર્યુષણમાં પ્રત્યેક મુનિરાજ તથા શ્રાવક-શ્રાવિકાઓએ યથાશક્તિ તપસ્યા કરી. પણ દીર્ઘ તપસ્વી મુનિશ્રી અનેકાન્ત-

વિજયજીએ તો ૬૧ દિવસની મહાન તપસ્યા કરીને વિક્રમ કર્યો. આથી નગરીનું ધાર્મિક વાતાવરણ વિશેષ સુગંધિત બની ગયું હતું.

ભાદરવા વદિ બીજ તા. ૨૭-૯-૬૯ના રોજ તપસ્વીજીનું પારણું થયું. પારણાનું સૌભાગ્ય ૫૦૦૧ની બેલી બોલીને શેઠ કાન્તલાલજીએનાજીને પ્રાપ્ત થયું. શ્રી નગચંદ્રવિજયજી મહારાજે પણ ૨૧ ઉપવાસ કર્યા હતા. બીજાં સાધુ-સાધ્વીઓની ઓળી આદિ તપશ્ચર્યા પ્રશંસનીય હતી.

ત્રણ બાળ મુનિઓનાં સાંસારિક માતાની તથા તપો-મૂર્તિ મુનિશ્રી અનેકાંતવિજયજીનાં સંસારી ધર્મપત્ની સાધ્વીશ્રી અમિતગુણાશ્રીજીએ પણ ૧૬ ઉપવાસ કર્યા હતા. ત્રણ પંચરંગીતપ, પાંચ સિદ્ધિતપ, અનેક અઠાઈઓ, છઠ, અઠમ આદિ તપશ્ચર્યા ઘણી ઘણી થઈ હતી. આઠ પ્રમુખ સ્થાનો પર આપણા ગુરુમહારાજના સાધુઓના ચાતુર્માસ હતા. લુણાવા, મુન્ડારા, બાલી, ફાલના, શિવગંજ, શિરોહી, લાટારા આદિમાં ધર્મનાદ ગુંજી રહ્યો હતો.

શ્રી અનેકાન્તવિજય મહારાજની સફળ તપશ્ચર્યાના ઉપલક્ષમાં અનેક પૂજાઓ, તથા સુઅવસર પર આચાર્ય શ્રી વિજયજન્મસૂરિજી શિષ્યો સાથે પધાર્યા હતા. વરઘોડા નીકળ્યા હતા. તપસ્વીઓના પારણામાં શાહ કેશરમલજી હેમાજી, શાહ રતનચંદ કસ્તુરજી હેમાજી, શ્રી ભાવૂતમલ રિકબાજી, શ્રી ઓટરમલ ભાગચંદજી, શ્રી મોતીલાલ ગુલાબચંદજી આદિએ પણ ધર્મલાલ લીધો હતો. પ્રાયઃ

ગોડવાડના ૬૦ માઈલના વિસ્તારમાં અનેક પુણ્યકાર્યો થયાં. વિદ્યાવાદીની વિદ્યાર્થિનીઓ પણ ઉત્સવ વગેરેમાં હર્ષપૂર્વક ભાગ લેતી હતી. રાની, સોજત, ખીમેલ, ખીમેવા આદિ બધી જગ્યાઓએ અનેક ધર્મપ્રભાવના અને ઉપકારનાં કાર્યો થયાં.

કેટલીયે જગ્યાએ નવયુવક મંડળ તથા પાઠશાળાઓ આદિ સ્થાપિત થયાં. સાધર્મી વાત્સલ્ય પણ થયાં. આખી મરુભૂમિ જાણે ધાર્મિક મણિમય ભૂમિ બની ગઈ હતી. પૂજ્ય ગુરુદેવ પંજબકેસરીનો પ્રતાપ તથા વર્તમાન પદ્ધતિ ગુરુદેવનો પુણ્ય પ્રભાવ પણ એવો જ છે. ચારિત્ર્યમણિ, તમે ધન્ય છો.

મરુધરરત્ન, વ્યાખ્યાનવાચસ્પતિ શ્રી વલ્લભદત્તવિજય-જીને સન્માનપત્ર સમર્પિત કરવામાં આવ્યું. માનપત્રના ઉત્તરમાં તેમણે કહ્યું કે, હું તો હુકમનો દાસ છું. ધર્મ-ધનનો અભિલાષી છું.

કલિકાલકલ્પતરુ ગુરુરાજનાં પ્રવચનોનો સંગ્રહ ‘વલ્લભ-પ્રવચન’ નામના ગ્રંથની ઉદ્ઘાટનવિધિ થઈ. વીજાપુર-નિવાસી શેઠ ચંદુલાલ ખુશાલચંદ વાળા અનન્ય ગુરુભક્ત શ્રી ઉમેદમલજીએ ૧૧૦૧ની બોલીથી વાસદેવ-જ્ઞાનપૂજન કરીને ગ્રંથનું ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું.

અષ્ટોત્તરી સ્નાત્ર આદિના વિધિવિધાનને માટે શેઠ રમણલાલભાઈ આદિ આવ્યા હતા.

સંવત્સરીના પર્વ પર અંબાલાયાત્રીસંઘ આઠ્યો હતો. સેક્રેટરી શ્રી રિષભદાસજીએ ગુરુ મહારાજ તથા સર્વ શ્રમણ સંઘની ક્ષમાપના કરી. યાત્રીસંઘે વલ્લભ કીર્તિ-સ્તંભને માટે રૂ. ૧૦૦૭૭ તથા સાધારણ ખાતામાં રૂ. ૧૦૧૭ આપ્યા.

લુણાવામાં આપણી ૭૬ વર્ષ જૂની શ્રી જૈન શ્રવેતાં-ગર કોન્કરન્સના પ્રમુખ પ્રથમ સેવક શ્રી હીરાલાલ શાહ તથા ણીજ સહયો વંદનાથે આપ્યા. શતાબ્દી સમારંભ વિષે યોજનાનો વિચારવિનિમય થયો. ગુરુદેવે કોન્કરન્સને આશીર્વાદ આપ્યા. પ્રમુખશ્રી વગેરેનાં પ્રવચનો થયાં અને કેટલાક સ્કોલર વિદ્યાર્થીના દાનદાતાઓ મળી આપ્યા. આ રીતે લુણાવા લાવણ્યવતી નગરીની ધર્મપ્રભાવનાથી મરુ-ભૂમિ મણિમય બની ગઈ.

૮૨. પ્રેરક પ્રસંગો

સિરોહીમાં કોઈ કારણસર શ્રીસંઘમાં બે પક્ષ પડી ગયા હતા. પ્રખર તપસ્વી શ્રી પ્રકાશવિજયજી મહારાજે (આચાર્ય) એકતાને માટે અનશનત્રત લીધું હતું. છેવટે બિકાનેરનિવાસી ગુરુભક્ત શ્રી રામરતનજી કોચર, હુણાવા-નિવાસી મુન્નાલાલજી, બિજાપુરનિવાસી ગુરુભક્ત શ્રી ઉમેદ-મલજી, સાદડીનિવાસી શ્રી શેષમલજી, મુંડારાનિવાસી શ્રી તારાચંદજી ભંડારી, બાલીનિવાસી શ્રી અગરચંદજી, ખુડાલા-નિવાસી શ્રી પૃથ્વીરાજજી, શિવગંજનિવાસી શ્રી પુખરાજજી આ આઠ મહાનુભાવોના ડેપ્યુટેશનના પ્રયત્નથી તથા જયપુર નિવાસી શ્રી હીરાચંદજી વૈદના પ્રયત્નથી સફળતા મળી. એકતા થવાથી સંઘના આબાલવૃદ્ધમાં આનંદમંગળની વૃદ્ધિ થઈ. તપસ્વી શ્રી પ્રકાશવિજયજી (આચાર્ય)એ પારણાં કર્યાં. સંઘમાં આનંદની લહેર લહેરાણી. આ ડેપ્યુટેશન પૂ-આચાર્યશ્રીની પ્રેરણાથી ગયું હતું અને તેમના આશીર્વાદથી સફળતા મળી હતી.

હુણાવા વ્યાખ્યાન હોલ પર નામાંકિત તખ્તી લગા-ડવામાં સંઘમાં કાંઈ મતભેદ હતો. ગુરુદેવે તે માટે સમા-ધાન તથા શાંતિનો પ્રયત્ન કર્યો.

પંજાબકેસરી ગુરુદેવની પંદરમી નિર્વાણતિથિ ખૂબ આનંદ-ઉલ્લાસપૂર્વક જોવાવામાં આવી. દિલ્હીથી શ્રી રામલાલજી આદિ સપરિવાર આવ્યા હતા. બીજા પ્રસંગોએ પણ નકોદરનિવાસી લાલા કુન્દનલાલજી, ધારાસભાના સદસ્ય શ્રી રતનચંદજી તથા સંક્રાન્તિ અવસરે ગુજરાતી, પંજાબી, બિકાનેરી ભાઈઓનો મોટો સમૂહ ભક્તિલાભ પ્રાપ્ત કરતો રહ્યો.

દુષ્કાળની પરિસ્થિતિ હોવાથી હરિજન ભાઈઓએ ગુરુદેવને પશુઓ અને મનુષ્યોને પીવા માટે પંપ લગાડી દેવા માટે પ્રાર્થના કરી. શ્રીસંઘના ભાઈઓએ ગુરુદેવની પ્રેરણાથી ઉચિત પ્રયત્ન કરી આપ્યો.

આહોરના મંદિરમાંથી કેટલીક મૂર્તિઓ આદિની ચોરી થઈ જવાથી રાજસ્થાનના મુખ્યમંત્રી તથા અધિકારીઓને શીઘ્ર કાર્યવાહી કરવાને માટે પ્રસ્તાવની નકલો તથા તાર અને પત્રાદિ મોકલવામાં આવ્યા.

સં. ૨૦૨૬ આસો સુદિ ૬ થી આસો સુદિ પૂનમ સુધી (તા. ૧૭-૧૦-૬૬ થી ૨૫-૧૦-૬૬ સુધી) નવપદજીની ઝોળીનું ઉદ્ઘાપન અપૂર્વ ભવ્યતાથી પૂર્ણ થયું.

એ ભાગ્યશાળીઓએ આ કાર્યની પૂર્ણતાને માટે સાત સાત હજાર રૂપિયાનું દાન આપ્યું. ઝોળીની તપસ્યાના પારણાને માટે અચલચંદજી લખુતમલજીએ દસ હજાર જમા કરાવ્યા, જેના વ્યાજમાંથી દર વર્ષે તેમના તરફથી તપસ્વીઓને પારણાં કરાવવામાં આવે.

પ્રવેશના સમયે આપેલ વચન અનુસાર શ્રી ધર્મચંદ્રજી અમીચંદ્રજી સરપંચ તથા શેઠ ઓટરમલજી ભૂરમલજીએ આથમિક (સરકારી) કન્યાશાળાના મકાનનું ખાતમુહૂર્ત (૨૪-૧૦-૬૬) કર્યું.

કાર્તિક વદિ ૩ તા. ૨૬-૧૦-૬૬ ના ગુડા બાલોત-રાથી શેઠ ચંદનમલજી તથા શ્રી હેમરાજજી બન્ને ભાઈઓ સહિત સાઠ શ્રાવક ભાઈઓનો એક ભક્તિસંઘ દર્શનાર્થે આવ્યો. પાંચમના દિવસે સેવાડીથી સરદારમલજી કોઠારી તથા સાતમના દિવસે લાલા રતનચંદ્રજી, ઓમ્પ્રકાશજી દિલ્હીથી તીર્થયાત્રા જતાં મધ્યમાં દર્શનાર્થે આવ્યા હતા. ગુરુદેવે મંગળ આશીર્વાદ આપ્યા, ધર્મચર્યા થતી રહી. રાતા મહાવીરજીમાં સિદ્ધચક્ર પટનું શુભ મુહૂર્ત નિશ્ચિત થયું. કાર્તિક માસની સંક્રાન્તિ પર કાયાશ્રામની ધર્મશાળા નિમિત્ત ફંડ એકત્રિત થયું. શ્રી લણશાલીજીએ વરકાણા વિદ્યાલયના નવનિર્મિત હોલના ઉદ્ઘાટન માટે પ્રાર્થના કરી. શ્રી લણશાલીજી લગભગ ૪૦ વર્ષથી વરકાણા વિદ્યાલયની અનુપમ સેવા કરીને પોતાના જીવનને ધન્ય બનાવી ગયા. તેમની સેવાની યાદ ગોડવાડ કેમ ભૂલી શકે ?

લુણાવા શ્રીસંઘ સાથે ખમતખામણા કરીને સં. ૨૦૨૬ માગશર વદિ એકમ તા. ૨૪-૧૧-૬૬ ના રોજ સેવાડી તરફ વિહાર કર્યો. સૂરિપદ પૂજના નિમિત્તે આચાર્ય શ્રીમદ્ વિજયજમ્બૂ સૂરીશ્વરજી મહારાજના આગ્રહ તથા શ્રીસંઘના આગ્રહથી અહીં ચોથ સુધી સ્થિરતા થઈ.

પછીથી રાતા મહાવીરમાં સિદ્ધચક્ર પટ તથા પંજગકેસરી મહારાજની મૂર્તિની સ્થાપના કરવામાં આવી. બિજાપુર થઈને પેરવા પધાર્યા. અહીં સંપ્રતિ રાજાના સમયનું શ્રી ચંદ્રપ્રભુ ભગવાનનું પ્રાચીન મંદિર છે. પેરવાથી માગશર વદિ ૧૪ સોમવાર તા. ૮-૧૨-૬૬ના ફાલના પધાર્યા. અહીં શ્રી ઉમેદ ડોલેજના કમ્પાઉન્ડમાં સવા લાખ રૂપિયાના ખર્ચથી સંઘવી સુકુન્દલાલજી, શ્રી સરદારમલજી કોઠારી તથા શેઠ પુખરાજજી દોશી તથા શેઠ હીરાલાલજીએ મનોરમ મંદિર નિર્માણ કરાવ્યું હતું. આ મંદિરની અંજનશલાકા, પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ નિમિત્ત કુંભસ્થાપન, નવગ્રહ પૂજન આદિ વિધિવિધાન થયાં. પેઢીનું ઉદ્ઘાટન કરવાને માટે શેઠ કેસરીમલજી પોતાના સુપુત્ર ચંપાલાલજી સાથે પધાર્યા હતા.

મરુધરરતન મુનિ વલ્લભદત્તવિજયજીને ‘વ્યાખ્યાન વાચસ્પતિ’ તથા તેમના શિષ્ય મહિમાવિજયજીને ‘પંડિત-રતન’ની પદવીથી વિભૂષિત કરવામાં આવ્યા. ફાલના ડોલેજની સહાયતા માટે સારું ફંડ પણ એકત્રિત થયું.

બિજાપુર નિવાસી શ્રી કુન્દનમલજીની દીક્ષા ધામધૂમ-પૂર્વક થઈ. તેમને હર્ષવિજયનું નામ આપવામાં આવ્યું અને મુનિશ્રી પદ્મવિજયજીના શિષ્ય જાહેર કર્યા. વલ્લભ-કીર્તિસ્થંભનું ઉદ્ઘાટન માગશર સુદિ સાતમ મંગળવાર તા. ૧૫-૧૨-૬૬ના રોજ વડોદરાનિવાસી શેઠ કેસરીમલજી ચંપાલાલજીના કરકમળોથી થયું. શેઠ કેસરીમલજીએ ફા.

૨૧૦૦] નું શુભ દાન બહેર કયું. પોષ માસની સંક્રાન્તિ આજ દિવસે ઊજવવામાં આવી.

ખિજાપુરમાં આપણા ચરિત્રનાયક ગુરુદેવ ૭૯ મા વર્ષમાં પ્રવેશ કરતા હોવાથી શુભ દિને માગશર સુદિ ૧૧ મીન એકાદશી ગુરુવાર તા. ૧૯-૧૨-૬૯ ના રોજ આનંદપૂર્વક ઊજવવામાં આવ્યો. બહારથી તાર, પત્રો દ્વારા અનેક શુભ કામનાઓ, સંદેશ તેમ જ અભિનંદનસંદેશ આવી રહ્યા.

ખિજાપુર, ચામુન્ડેલી, લાયંદર, સારોલી, પિંડવાડા, સિંદવાડા, ઝારોલી થઈને શ્રી બામણવાડા તીર્થનાં દર્શન-સ્પર્શન કરી શેન્દવાડા થઈને સિરોહી પધાર્યા. બધાએ મળીને પ્રવેશ કરાવ્યો. સુશ્રાવક શેઠ હુકમચંદણ સખ્ત બીમાર હતા ગુરુદેવ તેમને દર્શન આપવા તેમના મકાને પહોંચ્યા. ગુરુદેવે માંગલિક સંભળાવ્યું. આવી દયાની મૂર્તિ છે ગુરુદેવ. શ્રી હુકમચંદણ બાફનાનો સ્વર્ગવાસ થવાથી આજનું વ્યાખ્યાન બંધ રહ્યું.

આચાર્યશ્રી વિજયભદ્રસૂરીશ્વર મહારાજ (૯૬ વર્ષ-દીક્ષાપર્યાય પ્રાય: ૭૦ વર્ષ)નો મિલાપ થયો. તેમની સ્મરણશક્તિ અદ્ભુત છે. સ્તવન-સંગાય આદિ સાંભળીને ધર્મપ્રેરણા પ્રાપ્ત થઈ.

સિંહરથ, મેડા, સિરોહી થઈને આળુ-દેલવાડા અચલગઢ આદિની યાત્રા કરી જન્મ સફળ કર્યો. ખરાડી,

હમીરગઢ, ઈકબાલગઢ, ચિત્રાસણી થઈને પોષ સુદિ ૪ તા. ૧૧-૧-૭૦ શનિવારના રોજ પાલનપુર પધાર્યા. પાલનપુર તો પંજબકેસરી ગુરુદેવનું ભાગ્યશાળી ક્ષેત્ર છે. ગુરુદેવના અનેક ઉપકારોથી ઉપકૃત છે.

મૂર્તિપૂજક તથા સ્થાનકવાસી સંઘે મળીને અનુપમ શોભા અને ઉદ્ભાસથી પ્રવેશ કરાવ્યો. બીજે દિવસે સંક્રાન્તિ હોવાના કારણે બીજેવા, પંજબ, બિકાનેર આદિથી ઘણા ભાઈઓ આવ્યા હતા. અતિથિઓની સેવાથી નગરશેઠના ભત્રીજા શ્રી દલપતભાઈ તથા શ્રી નાનકચંદભાઈ એ ખૂબ પરિશ્રમ લીધો હતો. તથા આ. ઓંકારસૂરીશ્વરજી, વયોવૃદ્ધ આચાર્ય શ્રી વિજયભદ્રસૂરીશ્વરજી આદિ મુનિમંડળના પધારવાથી પરસ્પર મિલન વાર્તાલાપથી ખૂબ ખૂબ આનંદ રહ્યો. આપણા ચરિત્રનાયકે વ્યાખ્યાનમાં કહ્યું કે આપણે બધા એક જ વૃક્ષના ફળ છીએ પણ અમરા અંદર અંદરના નજીવા મતભેદે અમને ભુલ પાડ્યા છે અને તેનાથી જૈન સમાજમાં ભારે નુકસાન પહોંચી રહ્યું છે.

આ સાધુઓના સંમિલનનો શ્રીસંઘ પર ઘણો સુંદર પ્રભાવ પડ્યો.

૮૩. સૂરીશ્વરોના પ્રેમભાવની સ્મૃતિ

ગુજરાત પ્રાન્તના પ્રવેશદ્વાર પાલનપુરથી જગાણા, મહેતા થઈને કલ્યાણ પધાર્યા. આચાર્યદેવશ્રી વિજય-ભક્તિ સૂરીશ્વરજીના શિષ્ય મુનિરત્ન પ્રભવિજયજી દશા-વાડાથી વિહાર કરી ગુરુદેવને મળવા આવ્યા. તેમણે દશા-વાડાંમાં અનેક વ્યક્તિઓના માંસાહાર, મદ્યપાન આદિ વ્યસનો છોડાવ્યાં. પાંજરાપોળની સ્થાપના કરાવી.

અહીંથી મુજપુર થઈને ગુરુરાજ સંવત ૨૦૨૬ મહા વદિ ૧ તા. ૨૨-૧-૭૦ના રોજ અતિ ચમત્કારી તીર્થ શ્રી સંજેશ્વર પધાર્યા. શ્રીમદ્ નિપુણપ્રભસૂરિજી મહારાજ પોતાની શિષ્યમંડળી સહિત તથા પાંચચંદ ગરજના સાધુગણ સામે આવ્યા હતા. પરસ્પર મિલનનું દશ્ય હૃદયંગમ બની ગયું હતું. મુંબઈથી શ્રી આત્માનંદ જૈન સભાના પ્રમુખ શેઠ પોપટલાલ લીખાભાઈ તથા શેઠ પનાલાલ વોરા આદિ ૧૬ ગૃહસ્થો દર્શનાથે આવ્યા હતા. ગુરુ ભગવંતની શતાબ્દી સંબંધી વિચારવિનમય થયો. સાહિત્યપ્રેમીશ્રી જંબુવિજયજી મહારાજને પણ અહીં મળવાનું થયું. તેમની પાસેથી પ્રાચીન તાડપત્રીય પ્રતો

જોવા મળી. અહીંથી દશાડા પધાર્યા. આ સ્થાન આચાર્ય ભગવંત શ્રી વિજયવલ્લભ સૂરીશ્વરજી મહારાજના લઘુ ગુરુ ધન્ધુનું જન્મસ્થાન છે. તેમ જ ઉપાધ્યાયશ્રી સોહન વિજયજી મહારાજનું દીક્ષાસ્થાન છે. તેથી આ સ્થાનની સ્પર્શનાથી ખૂબ આનંદ થયો. ત્યાર પછી પાટડી થઈ માલવણ પધાર્યા. આચાર્ય શ્રીમદ્ વિજયશાન્તિચંદ્રસૂરિજી મહારાજનું મિલન થયું.

સં. ૧૬૮૩માં સાદડી (ગોડવાડ)માં પ્રથમ મિલનની સ્મૃતિ જાગત થઈ. માલવણમાં પટેલોનાં ઘર વિશેષ છે. દેવરાજ નાગજીભાઈ પટેલ ખૂબ લક્ષિતાવવાળા તથા પ્રેમી છે.

વ્યાખ્યાન આદિ આનંદપૂર્વક થયાં. લખતર, સવલાના, સિયાણી, લીંબડી, જનાલા, મૂલછરાઈ આદિને પવિત્ર કર્યાં.

અહીં પાલીતાણાથી શેઠ પ્રસન્નચંદ્રજી કોચર તથા લાલા વિલાયતીરામ દર્શનાર્થ આવ્યા. શિહોરથી સૌરાષ્ટ્રના જગદુશા દાનવીર શેઠ પ્રાગજીભાઈ ઝવેરચંદ તથા શેઠ જયસુખલાલ આદિ પાંચ ગૃહસ્થો શિહોર પધારવાને માટે વિનંતી કરવા આવ્યા.

શ્રી પ્રાગજીભાઈ તેા દાનવારિધિ છે. પાલીતાણામાં શ્રી કેશરિયાજી પરંપરામાં જે ભવ્ય કલાત્મક મંદિર બની રહ્યું છે અને જે મંદિરની પ્રતિષ્ઠા પણ આવી રહી છે,

તે મંદિરના મૂળ નાયક શ્રી કેશરિયાનાથજીની પ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા કરાવવાને માટે તેમણે એક લાખ અગિયાર હજારને અગિયારની ઓલી ઓલીને પ્રતિષ્ઠાનો લાભ લીધો છે. તેમણે શ્રી કેશરિયાજી પરંપરામાં પોતાના નામની ધર્મશાળા પણ ખનાવરાવી છે. ગુરુમહારાજે તેમને સાધર્મિક લાઈઓના ઉદ્ધારને માટે ઉપદેશ આપ્યો. મુંબઈ નિવાસી શેઠ રમણલાલ નગીનદાસ પાલીતાણા હત્ત યાત્રા કરી રહ્યા છે તે પણ અહીં દર્શનાર્થ વંદનાર્થ આવ્યા. અહીંથી ગ્રામાનુ-ગ્રામ વિચરતા ગુરુદેવ વલ્લભીપુર પધાર્યા.

વલ્લભીપુર પ્રાચીન નગરી છે. અહીં બે મંદિર અને એક ગુરુમંદિર છે. ગુરુમંદિર સડક પર આવેલું છે. આ ગુરુમંદિરમાં શ્રી દેવર્ધિગણી ક્ષમાશ્રમણ તથા એમના પાંચસો શિષ્યોની મૂર્તિઓ છે.

ઉપાશ્રય પણ વિશાળ છે. નગરના મંદિરમાં દેવર્ધિ-ગણી ક્ષમાશ્રમણજી મહારાજ તથા શ્રી ન્યાયાંભોનિધિ આચાર્ય મહારાજ તથા શ્રી પંજાબકેશરી મહારાજની પ્રતિ-માઓ પણ છે. અહીં ભાવનગર પધારવા માટે વિનંતી કરવા શેઠશ્રી ભોગીલાલભાઈ મગનલાલ આદિ આવ્યા હતા. ભવ્ય પ્રવેશ મહોત્સવની વાત કરતા હતા. ગુરુદેવે જણાવ્યું, ભાગ્યશાળીઓ, મારે તો સ્થવિર, શાન્તવીર, પ્રશાન્તમૂર્તિ, જ્યોતિષમાર્તંડ આચાર્યદેવ શ્રી વિજયોદરસૂરીશ્વરજી મહારાજ, જે અરવસ્થ છે, તેઓશ્રીનાં દર્શન વંદન સુખ-શાતા પૂછવા માટે ભાવનગર આવવાની ભાવના છે. હું

તો તેઓશ્રીના ચરણોની રજ પણ નથી. મારે માટે પ્રવેશોત્સવની શું જરૂર છે ?

કેવી નમ્રતા, કેવી લઘુતા ! ધન્ય ધન્ય ! આથી તો લાખો લક્ષ્મી તેમના ચરણો પર વારી જાય છે. ગ્રામાનુગ્રામ ઉપદેશામૃત વરસાવતા વરસાવતા ગુરુદેવ મહા સુદિ બીજ તા. ૭-૨-૭૦ શનિવારના રોજ ભાવનગર પધાર્યા.

ભાવનગર તો ભાવનાઓનું નગર છે. સુપ્રસિદ્ધ “જૈન” સાપ્તાહિક પત્ર ૭૦-૭૨ વર્ષથી અહીંથી પ્રકાશિત થાય છે. મહાત્મા ગાંધીના જીવનની અનેક સ્મૃતિઓ આ શહેર સાથે સુસંબદ્ધ છે. સમુદ્રનો કિનારો છે. આ સમુદ્ર આપણા ચરિત્રનાયક શ્રી સમુદ્રસૂરિના સ્વાગતને માટે તરંગો ઉછાળી રહ્યો હતો. એક ચક્રવર્તીની ભેટ બીજા ચક્રવર્તીથી નથી થઈ શકતી પણ એક સમુદ્ર બીજા સમુદ્રથી મળી ગયો.

ભાવનગરનો પ્રવેશોત્સવ અવર્ણનીય હતો. તેની અનુભવી જ જાણી-માણી શકે. ખરેખર સમુદ્રોની જેમ માનવ-સમુદ્ર લહેરાઈ રહ્યો હતો. અનેક સંસ્થાઓ, હજારો નર-નારીઓ પોતાની વિવિધ પ્રકારની ભક્તિભાવનાઓ પ્રગટ કરી રહ્યાં હતાં. પ્રવેશ ખાદ શ્રીમદ્ વિજયમેરુપ્રભસૂરી-શ્વરજી મહારાજના અત્યાગ્રહથી ગુરુદેવે “કર્મોની વિચિત્ર લીલા” વિષય પર પ્રવચન કર્યું હતું. ભગવાન મહાવીરના પરિસહો-ઉપસર્ગોનું વર્ણન કર્યું. ભગવાન જીવન્મુક્તના પગમાં કાંટો વાગવાનું દૃષ્ટાંત આપ્યું. વર્તમાનમાં પૂજ્ય આચાર્ય

ભગવંતશ્રી વિજયોદયસૂરિજી મહારાજની અશાતાનું વર્ણન કર્યું અને દર્શાવ્યું કે આ બધી પૂર્વ કર્મને આશ્રિત થતનાઓ છે, પરંતુ સમતાથી જ કર્મની નિર્જરા થાય છે. શ્રી મેરુપ્રભસૂરિજીએ પંજાબકેશરી આચાર્ય ભગવંત તથા સૂરિસમ્રાટ વિજયનેમિસૂરિજી મહારાજના પ્રેમભાવની સ્મૃતિ કરાવી. આ બંને સંઘાડાનાં મુનિમંડળોને પણ કેવો સુંદર પ્રેમભાવ! આજ શ્રી સમુદ્રસૂરિ પૂજ્ય શ્રી વિજયોદય સૂરિજી મહારાજની સુખશાતા પૂછવા આવ્યા છે. આજનો દિવસ કેટલો ધન્ય ધન્ય બની ગયો છે! આ પ્રેમની પરંપરા ટકી રહેવી જોઈએ. ગુરુદેવે મુનિમંડળ સહિત સ્થવિર આચાર્ય શ્રીમદ્ વિજયોદયસૂરીશ્વરજી મહારાજને વંદના સુખશાતા પૂછી. સ્થવિર આચાર્ય ગુરુદેવે બાળ સાધુઓ પર વાસક્ષેપ નાખ્યો. ચરિત્રનાયક ગુરુદેવની વિનમ્રતાના ગુણને તેઓશ્રીએ મહાન દર્શાવ્યો.

આપણા ચરિત્રનાયકે મસ્તક ઝુકાવી કહ્યું, કૃપાનાથ! મને આશીર્વાદ આપો. હું શાસનની થોડીઘણી સેવા કરી શકું! આ દશ્ય ભારે હૃદયદ્રાવક હતું. આનંદાશ્રુ મોતી બનીને વરસી રહ્યાં હતાં.

ભાવનગરમાં અનેક કાર્યક્રમો થયા. ભાવોની લહેરો લહેરાતી રહી, જીવનસમુદ્રને તરંગિત કરતી રહી. ભાવનગર ભાવનાઓનું નગર બની ગયું.

૮૪. દાદાગુરુની પ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા

ભાવભીના વાતાવરણમાં ભાવનગરથી વિહાર કરી શિહોર પધાર્યા. શ્રીસંઘે ભાવભયું સ્વાગત કયું. અહીં પાલીતાણાના નગરશેઠ શ્રી ચુનીલાલભાઈ, ડૉ. ભાઈલાલ ખાવીશી, શ્રી પ્રસન્નચંદ્રજી કૌચાર તથા અન્ય પંજાબી ભાઈઓ વિનંતિ કરવા આવ્યાં.

યશોવિજયજી જૈન ગુરુકુળના માનદ્વંત્રી તથા નિયામક ગુરુકુળમાં સ્થિરતા કરવા વિનંતિ કરવા આવ્યા. શિહોરથી વિહાર કરી મહડા આદિ થઈ શ્રી યશોવિજયજી જૈન ગુરુકુળ પધાર્યા. વિદ્યાર્થીઓ તથા કાર્યકર્તાઓએ સ્વાગત કયું.

ખીજે દિવસે દિગંબર જૈન ધર્મશાળા પાસેથી પ્રવેશ જુલૂસ શરૂ થયું. પાલીતાણાની લગભગ ૧૧ જેટલી સંસ્થાઓ તરફથી પ્રવેશ સંબંધી આમંત્રણપત્રિકા છપાવીને ધર્મશાળાઓ તથા શહેરમાં વિતરણ કરી હતી. પંજાબ-રાજસ્થાન તથા ગુજરાત આદિ જુદાં જુદાં શહેરોમાં પણ મોકલી હતી. પ્રવેશોત્સવમાં પાલીતાણાની જનતા સિવાય ખિહારનાં ઘણાં ભાઈ-બહેનો આવ્યાં હતાં.

શોભાયાત્રામાં લગભગ ૨૫ પ્રકારનાં મંડળ, ખેંડ, સંસ્થાઓ આદિ સન્નિહિત હતાં આપણા ચારિત્રનાયકનો મૃદુ સ્વભાવ, નમ્રતા, સમન્વયભાવ વગેરેના કારણે પાલી-તાણામાં ઉપસ્થિત બધા સંઘાડાના સાધુ મુનિરાજો, સાધ્વીજી મહારાજો જુલૂસમાં પધાર્યા હતાં.

શ્રીમદ્ આચાર્ય વિજયઅમૃતસૂરીશ્વરજી મહારાજના સાધુ, આચાર્ય શ્રીમદ્ વિજયનીતિસૂરીશ્વરજી મહારાજના સમુદાયના શ્રી ભાનુવિજયજી મહારાજ, શ્રી વૃદ્ધિચંદજી મહારાજના, પંચાસ ચતુરવિજયજી મહારાજના શિષ્ય, વયોવૃદ્ધ ઉપાધ્યાય શ્રી ધર્મવિજયજી મહારાજ આદિ બધા સંપ્રદાયોનાં સાધુ-સાધ્વી-શ્રાવક-શ્રાવિકા પધાર્યા હતાં. આ વિશાળ પ્રવેશોત્સવનું જુલૂસ જાહેર માર્ગ અને વિધવિધ બજારોમાં થઈને શ્રી વલ્લભવિહારના મંડપમાં પહોંચ્યું.

ડૉ. બાવીશીએ અતિ મનનીય સ્વાગતપ્રવચન કર્યું. વિશાળ માનવમહેરામણને કારણે વિશાળ મંડપ પણ નાનો પડ્યો. બીજા ભાઈઓના પણ ભાષણ થયાં.

મુંબઈથી પધારેલ શ્રી ગોડીજી મંદિરના ટ્રસ્ટી શેઠ લક્ષ્મીચંદભાઈએ મુંબઈ પધારવા વિનંતિ કરી. શેઠ કૂલચંદભાઈ શામજી, વડોદરાનિવાસી શેઠ કેશરીમલજી, બિકાનેરનિવાસી શ્રી રામરતનજી કેચરે પોતપોતાના વિચારો દર્શાવ્યા. પંજાબીભાઈ કમલકુમારે સુંદર ભાવભર્યું ભક્તિભજન ગાયું.

બિહારની કોચર મંડળી તથા પંજાબની લજન-મંડળીઓનાં લજનો થયાં. મુનિરાજ શ્રી વલ્લભદત્તવિજયજી મહારાજે શતાબ્દીના વિષયમાં ઓજસ્વી ભાષણ કર્યું. ગુરુદેવે કાલ્પન માસની સંક્રાંતિ સંભળાવી. હોશિયારપુર-વાળાલાલા શાંતિસ્વરૂપજી તથા લાલારતનચંદ્રજીએ સંક્રાંતિ લજન સંભળાવ્યાં. શેઠ પ્રસન્નચંદ્રજી કોચરે બધાનો ખૂબ ખૂબ આભાર માન્યો. આ રીતે તે દિવસની સભા મંગળ-કારી રહી. દાદાજીના દર્શન-વંદન-યાત્રા આદિથી ખૂબ ખૂબ આનંદ થયો. બધા મંદિરો તથા ધર્મસ્થાપકોના દર્શન કર્યાં, તેમ જ નિરીક્ષણ કર્યું.

દાદાગુરુ શ્રી વિજયાનંદજીસૂરિ મહારાજજીની પ્રાતિમા શત્રુંજય તીર્થ પર દાદાગુરુના પ્રશિષ્ય શાંત મૂર્તિ મુનિ-રાજ શ્રી હંસવિજયજી મહારાજના સદ્ઉપદેશથી દાદા-ગુરુની સ્મૃતિ અમર રાખવાને માટે આદીશ્વરદાદાની મૂળ દૂકમાં દાદાગુરુની મૂર્તિ સ્થાપિત કરવામાં આવી હતી. આ મૂર્તિ નાક પાસેથી જરા ખંડિત થઈ જવાથી ધાતુની નવી પ્રતિમા તૈયાર કરાવીને સં. ૨૦૦૮ વૈશાખ વદિમાં પૂર્વપ્રતિમાનું ઉત્થાપન કરાવીને આ નવી મૂર્તિ ગુજરાન-વાલાનિવાસી (હાલ અંબાલા) રાયસાહેબ લાલા ખ્યારે-લાલજીના શુભ હસ્તે વિરાજમાન કરવામાં આવી હતી. સંવત ૨૦૨૩માં શેઠ શ્રી કસ્તુરભાઈ લાલભાઈની પ્રેરણાથી દાદાના મંદિરની લવ્યતા તથા કલાત્મકતાની વૃદ્ધિની ભાવ-નાથી કેટલીક મુર્તિઓનું ઉત્થાપન કરવામાં આવ્યું હતું.

એ સમયે આપણા ચરિત્રનાયક ગુરુદેવ તથા પંજળ શ્રી-
સંઘની સંમતિથી દાદાગુરુની આ મૂર્તિનું પણ ઉત્થાપન
કરવામાં આવ્યું હતું. દાદાગુરુ શ્રી વિજયનંદસૂરિજી મહા-
રાજની પ્રતિમા-સ્થાપનાના નવા સ્થાન માટે બધા પંજળી
ભાઈ એને સંતોષ હતા. જે પહેલાં વિરોધ કરી રહ્યા
હતા તેઓને પણ સંતોષ થયો. દાદાગુરુ સં. ૧૯૫૩ના
જેઠ સુદિ અષ્ટમી(ગુજરાતી સં. ૧૯૫૨)ના રોજ કાળધર્મ
પામ્યા હતા.

સં. ૨૦૨૬ ફાગણ વદિ ૧ તા. ૨૧-૨-૭૭ને
શનિવારના રોજ ગિરિરાજ પર દાદાની મૂળ ટૂંકમાં ન્યા-
યાંભોનિધિ ૧૦૦૮ જૈનાચાર્ય શ્રીમદ્ વિજયનંદસૂરીશ્વરજી
મહારાજ પ્રસિદ્ધ નામ શ્રી આત્મારામજી મહારાજની
પ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા ૧૦ ને ૫૪ મિનિટ પર સમારોહ સાથે
કરવામાં આવી. અમદાવાદનિવાસી શેઠ કસ્તુરભાઈ લાલ-
ભાઈના સુપુત્ર શેઠ ઐશ્વિકકુમારનાં કરકમલોથી બિરાજમાન
કરવામાં આવી. લાલા શાંતિલાલજી નવલખાની તરફથી નવાણુ
પ્રકારની પૂજા ભણાવવામાં આવી. પંજળી ધર્મશાળામાં
આ નિમિત્તે પાંચ દિવસ ઉત્સવ ઊજવવામાં આવ્યો.

દાદાગુરુની મૂર્તિ એ જ સ્થાન પર પુનઃ સ્થાપિત
કરવામાં આવી તેથી તે દેવસ્થાન અતિ ભવ્ય પ્રતીત થવા
લાગ્યું. આથી બધાં પંજળી ભાઈ બહેનો અને ગુરુભક્તો
ખૂબ પ્રસન્ન થયા. એક દિવસ રાત્રિના ડો. બાવીશી વદલ

વિહાર આળ્યા. શતાબ્દી સંજાંધી વિચારવિનિમય થયો. તેમના વિચાર રચનાત્મક તથા ક્રાન્તિકારી હતા.

ફાગણ વદિ ૨ ના રોજ પંજાબી ધર્મશાળામાં મુનિ હર્ષવિજયજીની વડી દીક્ષા થઈ. મુનિપદ્મવિજયના શિષ્ય જાહેર કરવામાં આળ્યા. દીક્ષા-પ્રભાવના આદિને બધો લાલ પાટણનિવાસી લાલા શાદીલાલ દેવરાજે લીધો.

સંઘવાદ

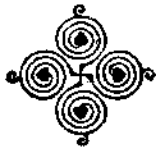
લગવાન મહાવીરે દર્શાવ્યું છે કે વ્યક્તિગત સાધનાની અપેક્ષા સંઘગત સાધનાનું મહત્ત્વ વિશેષ છે.

એકલા અલગ અલગ રહીને સાધના કરવાવાળાની વિશ્વસનીય અને આકર્ષણીય નથી બનતી. સંઘમાં ફરવાથી સાધકને એક વાતાવરણ મળે છે, એક શુભ સત્સંગ મળે છે. ઉત્સાહનું વાયુમંડળ મળે છે; તેથી સંઘ સાથે ધર્મપાલન આદિ કરવાથી થાક, નિરાશા, ઉદાસીનતા તથા વિચલતા નથી થતી. કદાચિત કોઈ પ્રસંગ પર તે સાધનાથી ચ્યુત થતો હશે તો સંઘના સહધર્મી તેને સ્થિર કરશે. ‘એક દીપકથી અનેક દીપક જાળે છે.’ એટલે વ્યક્તિ સંઘમાં આવી મળે છે, તો અનેકોના જીવનમાં સાધનાની દીપ-જ્યોત ઝગડળાવી શકે છે.

આ ‘સંઘવાદ’ લગવાન મહાવીરનો સંદેશ છે.

વલ્લભવાણી

(ખિકાનેરના પ્રવચનમાંથી)

૮૫. ગુરુબંધુનો અસીમ પ્રેમ

પીપરલા થઈ સોનગઢ પધાર્યા, અહીં શ્રી મહાવીર ચારિત્ર્ય જૈન રતનાશ્રમમાં સ્થિરતા કરી. અધિષ્ઠાતા શ્રી કલ્યાણચંદ્ર મહારાજનું મિલન થયું. લાલા વિલાયતી લાલજી(પંજાબી)એ રૂ. ૧૦૧ આપી તિથિ લખાવી.

આ આશ્રમ સાધુ-સાધ્વીની સ્થિરતા માટેનું ખૂબ અનુકૂળ સ્થાન છે. અધિષ્ઠાતા શ્રી કલ્યાણચંદ્ર મહારાજ ઉદાર વિચારના તથા સૌજન્યશીલ છે. ચોગઠ, વલ્લભી-પુર થઈ ધંધુકા આવ્યા. ધંધુકા કલિકાલસર્વજ્ઞ શ્રી હેમચંદ્રાચાર્ય મહારાજની જન્મભૂમિ છે. આ ભૂમિનો સ્પર્શ કરતાં ખૂબ ખૂબ હર્ષ થયો. અહીં શ્રી હેમચંદ્રાચાર્ય જ્ઞાનમંદિર તથા શ્રી હેમચંદ્રાચાર્ય ઉપાશ્રય છે. સ્થાનકવાસી ભાઈ એનાં પણ ૧૦૦ ઘર છે.

અહીંથી ખડોલ ગ્રામ આવે છે. અહીં ન્યાયાચાર્ય ન્યાયતીર્થ જ્યોતિષમાર્તંડ ૧૦૦૮ આચાર્યશ્રી વિજય-નંદસૂરીશ્વરજી મહારાજ તથા આચાર્ય શ્રીમદ્ વિજય-મેતીપ્રભસૂરિજી મહારાજનું મિલન થયું. પરસ્પર વાર્તા-લાપથી આનંદની વૃદ્ધિ થઈ.

અહીંથી ફેદરા, ગુંદરી, કોઠ, ધોળકા, માતરની ભૂમિને પવિત્ર કરી. અહીં સંક્રાન્તિ દિવસ ભિજવવામાં આવ્યો. વડોદરાનિવાસી શેઠ સુકનરાજજી હીરાચંદજી તરફથી સંક્રાન્તિ પર પધારેલા ભાઈઓની બધી વ્યવસ્થા કરવામાં આવી હતી.

શેઠશ્રી કેશવલાલ લલ્લુભાઈ, શ્રી આણંદજી કલ્યાણજીની પેઢીના દ્રસ્ટી તથા બીજા પાંચ ભાઈઓ અમદાવાદ પધારવા વિનંતિ કરવા આવ્યા. લુણસાવાડા અમદાવાદના ઉપાશ્રયથી ચરિત્રનાયકના જ્યેષ્ઠ ગુરુબંધુ શ્રી મિત્રવિજયજી મહારાજ અતિવૃદ્ધ હોવા છતાં ૨૪ માઈલનો વિહાર કરીને અહીં પધાર્યા.

જ્યેષ્ઠ ગુરુ બંધુનો આ કેવો અસીમ પ્રેમ ! આ વ્યાખ્યાનમાં તેમણે દર્શાવ્યું કે પંજળકેસરી ગુરુદેવે જ્યારથી ચરિત્રનાયક શ્રી સમુદ્રસૂરિને આચાર્યપદ પ્રદાન કર્યું છે, ત્યારથી હું તેમને ગરછાધિપતિ માનું છું અને માનતો રહીશ. તેમનો આદેશ મેળવીને ચાતુર્માસ આદિ કરું છું. દીક્ષામાં હું મોટો હોવા છતાં આચાર્યપદનું પૂર્ણ સન્માન કરું છું. આગમપ્રભાકર શ્રી પુણ્યવિજયજી મહારાજ પણ આચાર્યશ્રીના આદેશથી શતાબ્દી પ્રસંગ પર મુંબઈ પધાર્યા છે.

આપણા ચરિત્રનાયકે વિનયપૂર્વક કહ્યું કે આપ જ વડીલ છો. આપના આશીર્વાદથી હું શાસનનો ભાર સંભાળી

રહ્યો છું. આપશ્રીની કૃપાદષ્ટિ મારા માટે એક પાથેય માનું છું. હે જ્યેષ્ઠ ગુરુબન્ધુ ! મારા પર એવી જ કૃપા વરસાવતા રહેશો.

એક વિચિત્ર બનાવ બની ગયો. ભાવી બળવાન છે. શેઠ શુકનરાજજીએ સંક્રાન્તિ ઉત્સવની બધી જવાબદારી ઉઠાવી હતી. તે શુંદીમાં દર્શનાર્થે પણ આગ્યા હતા. સ્વાસ્થ્ય પણ ઘણું સારું હતું. શરીરે હૃદયુષ્ટ હતા. સગાં-સંબંધીઓના લગ્ન પ્રસંગે સોજત ગયા હતા. ત્યાં બીમાર પડી ગયા. આજ વડોદરાથી આવેલ ભાઈઓએ હુઃબદ્ધ સમાચાર આપ્યા કે શેઠ શુકનરાજજીનો સ્વર્ગવાસ થઈ ગયો. સંસારની અસારતાને ધિક્કાર છે. હાલ તેમના સુપુત્રો શેઠ ઉત્તમચંદ્રજી ગુરુભક્ત છે અને સારો લાભ લઈ કરેલ છે. સંસારમાં કેઈ પણ મનુષ્ય પોતાના આયુ-બ્યનો અંતિમ સમય નથી જાણતા. મનુષ્ય શું વિચારે છે અને શુંનું શું બની જાય છે !

હમણાં થોડા સમય પહેલાં જે પ્રાણી હસી રહ્યો હતો, ઉત્તમ પદોના પાઠ કરી રહ્યો હતો, ગીત ગાઈ રહ્યો હતો, તે હવે નથી જોવામાં આવતો. કાળની કેવી કૃષ્ટદાયી પીડા છે !

તારાપુર, આદિ થઈ ખંભાત પધાર્યા. સમારોહપૂર્વક અંબાલાલ પાનાચંદ્રની ધર્મશાળામાં પહોંચ્યા. શતાબ્દી કાર્યક્રમની યોજના પ્રમાણે વિદ્યાર્થી સહાયક ફંડને માટે રૂ. ૩૦૦૦) શેઠ મોહનલાલ વખતચંદ્રજીએ તથા રૂ. ૩૦૦૦

શેઠ શાન્તિલાલ ખુશાલચંદજીએ પ્રદાન કરી ધર્મલાલ પ્રાપ્ત કર્યો.

ખંભાત જૈનધર્મની જાહોજલાલીનું પ્રાચીન નગર છે, અહીં અનેક મંદિરો-ભોંયરાં અને પ્રાચીન મૂર્તિઓ છે. પ્રાચીન કાળમાં ગુપ્ત જ્ઞાનભંડારોને માટે પણ આ નગર પ્રસિદ્ધ હતું. સ્થંભજી પાર્શ્વનાથ પ્રભુના દર્શનથી અત્યંત આનંદ થયો.

આગમપ્રભાકર શ્રી પુણ્યવિજયજી મહારાજ દ્વારા વ્યવસ્થિત રૂપમાં રાખેલી પ્રાચીન ગ્રંથોની તાડપત્રની પ્રતિઓ જોઈ. હૃદય ઉદ્દાસથી પૂર્ણ થઈ ગયું. ખંભાતમાં સં. ૧૯૬૪ માં પૂ. ગુરુદેવે આતુર્ભાવ કર્યું હતું અને જ્ઞાનભંડારનો સમુદાર કર્યો હતો.

ફનેવા, ખેરસદ થઈ છાણીની ભૂમિ પવિત્ર થઈ. જ્ઞાનમંદિરનું નિરીક્ષણ કર્યું. શ્રીમદ્ વિજયવિવેકચંદ્ર-સૂરિજી મહારાજનું મિલન થયું. થોડા સમય પછી આચાર્યશ્રી વિજયકસ્તૂરસૂરિજી મહારાજ, ઉપાધ્યાય શ્રી ચંદ્રોદયવિજયજી મહારાજ આદિ ચૌદ ઠાણા પધાર્યા. વંદના-વાર્તાલાપ આદિથી હૃદયકમળ વિકસિત થઈ ગયાં.

આચાર્યશ્રી વિજયકસ્તૂરસૂરિજી મહારાજ પણ વડોદરા પધારવાના હતા. અને આપણા ચરિત્રનાયક પણ અંહીથી વડોદરા તરફ વિહાર કરવાના હતા. વડોદરા શ્રીસંઘને વિચાર હતો કે જનને આચાર્યપ્રવરો એક સાથે નગર પ્રવેશ કરે તો ખેગણી શોભા થશે.

૮૬. ત્રિપુટી આચાર્યરત્નો

પંજાબકેશરી આચાર્ય ગુરુદેવની જન્મભૂમિ વડોદરામાં સં. ૨૦૨૬ ચૈત્ર વદિ ૬ તા. ૨૯-૩-૭૦ને રવિવારન રોજ જન્મે આચાર્યેનો પ્રવેશ થયો. આચાર્યશ્રી વિજયવલ્લભ સૂરીશ્વરજી મહારાજના ગૃહસ્થાવસ્થાના ભાણેજ શેઠ ભાઈચંદ ત્રિલોચનદાસ પટવા સંઘ સાથે શોભાયાત્રામાં સ્વાગતાર્થ પધાર્યા હતા.

શોભાયાત્રામાં સરકારી ઝેન્ડ સુંદર સરોદોમાં વાગી રહ્યું હતું. ચાંદીની ગાડીમાં પંજાબકેશરી ગુરુદેવની ભવ્ય તસ્વીર બિરાજમાન કરવામાં આવી હતી. લગભગ એક માઈલ લાંબું જુલૂસ હતું. જાનીશેરી, ઘડિયાળીપોળ ને કરોળિયા પોળમાં ભવ્ય મંડપ બિલો કરવામાં આવ્યો હતો. હજારો ભાઈબહેનોથી મંડપ ખીચોખીચ ભરાઈ ગયો હતો. સાધુસાધ્વી, યથાસ્થાને બિરાજ્યાં. જયનાદોથી મંડપ ગુજી ઊઠ્યો. પાઠશાળાની બાળાઓએ સ્વાગતગીત ગાયું. શ્રી જયવિજયજી મહારાજ (પન્યાસ) તથા ઉપાધ્યાય શ્રી ચંદ્રોદય વિજયજી મહારાજનાં પ્રવચનો થયાં.

તેમણે જણાવ્યું કે અમે તો વિશેષ કરીને આચાર્ય શ્રી વિજયસસુદ્રસૂરિને મળવાને આ માર્ગે આવ્યા છીએ.

તેમના જેવા શાંતમૂર્તિ, સેવાપ્રિય આચાર્યને મળીને અમને ખૂબ ખૂબ આનંદ થયો છે. આ પ્રસંગે પૂ. આચાર્યશ્રી વિજય અશોકચંદ્ર સુરિજીએ પણ પ્રસંગોચિત પ્રવચન કર્યું હતું.

આપણા ચરિત્રનાયક ગુરુદેવે પોતાના પ્રવચનમાં દર્શાવ્યું કે અહીં આજ ચાર ચાર આચાર્ય મહારાજ ખિરાજમાન છે. ચારે તરફ કદયાણનું ભવ્ય દશ્ય દષ્ટિ-ગોચર થઈ રહ્યું છે. લોકોપકારી તથા વડોદરાના લાડીલા રતન પંબળકેશરી મહારાજની શતાબ્દીનો મુખ્ય ઉત્સવ ભલે મુંબઈમાં થવાનો છે પરંતુ પ્રત્યેક આમ-નગરી-જિલ્લામાં-સંસ્થાએ સંસ્થાએ અને સઘે સંઘમાં આ શતાબ્દીમહોત્સવ ખૂબ શાનદાર રીતે ઊજવવો જોઈએ.

વડોદરાનું તો વિશેષ કર્તવ્ય છે, તે તો આપ, શ્રીસંઘ તથા આળાલવૃદ્ધ જાણો છો માટે તે કહેવાની આવશ્યકતા નથી.

આ પ્રસંગે મુંબઈથી શ્રી આદીશ્વર મંદિરના ટ્રસ્ટી-ગણ, પાલેજ, અંકલેશ્વર, મીયાંગામ, જમખૂસર, કરજણ, ઝાડેલી આદિના લાઈઓ પણ વિનંતિ કરવા આવ્યા હતા.

સભાના પ્રમુખ શેઠ કેસરીમલજી સંઘવીની આજ્ઞાથી શ્રી શાંતિલાલભાઈએ શતાબ્દી સંબંધી પોતાની યોજના રજૂ કરી. અન્યભાઈઓએ પણ યોજનામાં સુધારાવધારા માટે પોતાના વિચારો રજૂ કર્યા.

પોર થઈને મીયાંગામ પધાર્યા. એકાવન એકાવનના અનેક સહયો બન્યા. ગણિ જનકવિજયજી મહારાજનું સાર્વજનિક ભાષણ થયું. અહીંથી પાલેજ, નળીપુર થઈને ભરૂચ પધાર્યા. ભરૂચમાં અતિમનોરમ શોભાયાત્રા સહિત પ્રવેશ થયો, પરંતુ આ પ્રદેશમાં ભૂકંપની ભયાનક પરિસ્થિતિમાં ગુરુ-મહારાજને બેન્ડવાળ સહિત પ્રવેશ ઉચિત ન લાગ્યો. ભૂકંપના કારણે ગિરનાર તીર્થ તથા અન્ય મંદિરોને પણ નુકસાન પહોંચ્યું હતું. અમદાવાદની શ્રી આણંદજી કલ્યાણજીની પેઢી તે માટે પ્રયત્ન કરી રહેલ છે તેમ છતાં બધા સંઘોએ સહાયતા માટે તરત રહેવું જોઈએ. આપણા તીર્થો અને મંદિરો એ આપણી સંસ્કૃતિના રક્ષકો છે અને આત્મશુદ્ધિ તથા આત્મશાંતિનાં ધામો છે. આપણા ચરિત્રનાયકે દરેક સંઘને માટે આ સંદેશ આપ્યો.

માંડવા બુઝર્ગ થઈને જગડિયા પધાર્યા. અહીં ગુરુદેવ પ્રેરક શ્રીઆત્માનંદ જૈન ગુરુકુળ છે. જાણે શુજરાંવાલા ગુરુકુળ પાકિસ્તાનની કુદૃષ્ટિથી બચીને આ એકાન્ત તીર્થ-ભૂમિમાં આવીને વસી ગયું છે. જગડિયા બધા ઝગડાઓથી દૂર છે તેથી તેનું નામ જગડિયા પાડયું હશે.

અહીં ગણીવર્યશ્રી ઇંદ્રવિજયજી મહારાજ (આચાર્ય) પોતાના શિષ્યો સહિત આવ્યા હતા. આચાર્ય કૈલાસસાગર-સૂરીશ્વરીજીના શિષ્યશ્રી ક્ષમાસાગરજી મહારાજ તથા તેમના શિષ્ય મુનિ લાવણ્યસાગરજી મહારાજ પ્રવેશોત્સવમાં આવ્યા.

હતા. બધાની સાથે ફનેહબર્યો વાર્તાલાપ થયો. આનંદની વૃદ્ધિ થઈ.

સંક્રાન્તિ ઉત્સવ અહીં ઊજવાયો. શ્રી ઓમપ્રકાશ-જીએ સંક્રાન્તિભજન સંભળાવ્યું. ભૂકંપપીડિતોને માટે લગભગ ચાર હજાર રૂપિયાનું ફંડ એકત્રિત થયું. માંડવા ખુઝર્ગના ઉપાશ્રયના નિર્માણ સંબંધી વિચાર-વિમર્શ થયો અને ચારપાંચ હજારનું ફંડ થયું. આજની સંક્રાન્તિ વૈશાખી સંક્રાન્તિ હતી. પંજાબમાં વૈશાખીનું ઘણું મહત્ત્વ છે. એથી પંજાબી લાઈઓના જયનાદથી આકાશ ગુંજી ઊઠ્યું.

શ્રીઆત્માનંદ જૈનમહાસલાના અધ્યક્ષશ્રી રતનલાલજી સાથે મહાસલાના વિષયમાં વાતચીત થઈ. તા. ૧૫-૪-૭૦ ગુરુવારના રોજ એક અમેરિકન મહાશય મારલે કાઉસ અંકલેશ્વરથી એક પાદરી સાહેબ સાથે જગડિયા તીર્થના દર્શનાર્થે આંખ્યા હતા. મંદિર તથા સાધુઓનાં દર્શન કરી ખૂબ ખૂબ પ્રસન્ન થયા.

સં. ૨૦૨૬ ચૈત્ર સુદિ ૧૩ તા. ૧૬-૪-૭૦ રવિ-વારના રોજ ગુરુકુળમાં શેઠ મૂળચંદજી લક્ષ્મીચંદજી પાલેજનિવાસીની ઉદારતાથી નિયત છત્રીમાં પંજાબકેશરી મહારાજની પ્રતિમા(૨૭ ઈંચ) નું અભિષેકવિધાન થયું તથા દસ વાગ્યે ને ૫૭ મિનિટે પ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા થઈ. ગુરુરાજની મૂર્તિ વાલિયાનિવાસી શાહ બુઝરાજજી સાકળચંદે બિરાજમાન કરી. શેઠ ગીસાલાલ દલીચંદજી તરફથી નોકારશી તથા ભરૂચનિવાસી શેઠ પૂનમચંદ દેવ-

ચંદ શ્રોત્ર તરફથી આંગીપૂજા-પ્રભાવના થઈ. સુરત નિવાસી. રમણીકલાલ પૂજચંદની અધ્યક્ષતામાં ગુરુકુળની મીટિંગ થઈ.

અહીં મહાવીરજયંતી પણ ઊજવવામાં આવી જગડિયા તીર્થમાં ચૈત્રી પૂર્ણિમાને દિવસે મોટો મેળો ભરાય છે. અનેક પ્રકારની પૂજાઓ તથા તપસ્યાઓ થઈ. શ્રીનવ-પદ્યોળીની આરાધના પણ થઈ. જગડિયાથી તલાદ્રા થઈ લીમેટ ગામ આવ્યા. આમ તો નાનું છે પણ ભાવ પૂજ હોવાથી ભારે ભક્તિભાવ દર્શાવ્યો. અહીં મંદિર, ઉપાશ્રય, સ્કૂલ વગેરે છે. ઉપાશ્રયમાં પંજાબકેસરી મહારાજની પ્રતિમા શોભી રહી છે.

વાલીયા, ખડામિયાં, માંગરોલ, તડકેશ્વર, કરજણ, કઠોડના માર્ગે વિહાર કરતાં કરતાં સં. ૨૦૨૬ વૈશાખ વદિ ૭ તા. ૨૮-૪-૭૦ને મંગળવારના રોજ સુરત પહોંચ્યા. સુરત તો અતિપ્રસિદ્ધ નગર છે. છત્રપતિ શિવાજીના ઐતિહાસિક જીવન સાથે પણ સુરતનો સંબંધ છે. અંગ્રેજ રાજ્યમાં પણ તેની વિશેષતા હતી જ.

આ મહાનગરીને અનુરૂપ અતિશોભાયુક્ત પ્રવેશોત્સવ થયો. તે પછી ઉપાશ્રયમાં વ્યાખ્યાન આપતાં ગણિવર્ય ઈન્દ્રવિજયજી (આચાર્ય) મહારાજે દર્શાવ્યું કે તીર્થો દ્વારા આચાર્ય દેવ શ્રી વિજયનેમિસૂરશ્વરજી મહારાજ, આગમો-દ્વારક આચાર્યદેવશ્રી સાગરાનંદસૂરીશ્વરજી મહારાજ તથા

સમાજોદ્ધારક આચાર્યદેવશ્રી વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજી મહારાજ આ ત્રિપુટીરત્નો આ યુગના મહાપુરુષ છે.

આ ત્રણે મહાત્માઓમાં અમહાવાદ સાધુ સંમેલન તથા અન્ય અવસરો પર ભારે પ્રેમભાવ હતો. આજ પણ બધા સંપ્રદાયોમાં પ્રેમભાવ જાગૃત થઈ જાય તો જૈન સમાજની સૂરત ચમકી ઊઠે, સૂરત નગરનું નામ અમર અમર થઈ જાય. સાધવીશ્રી પદ્મલતાજીએ ૫૦૦ આયોજિલની તપશ્ચર્યા કરી હતી. તે તપશ્ચર્યાની ખુશીમાં મહાન ઉત્સવ ઊજવાયો હતો.

સૂરતમાં આગમ મંદિર એક પુણ્ય સ્થાન અને અલૌકિક સ્થાન છે. ૪૫ આગમ મૂળ તામ્રપત્રો પર ક્રેતરાચેલ દર્શનીય છે. અહીંનું જ્ઞાનમંદિર પણ અત્યંત મહત્વપૂર્ણ છે. જ્ઞાનમંદિરમાં આચાર્યદેવશ્રી વિજય નેમિસૂરીશ્વરજી મહારાજ તથા આચાર્યશ્રી વિજયવિજ્ઞાન સૂરિજી મહારાજની પ્રતિમાઓ સ્થાપિત છે.

વૈશાખ વદિ ૧૨ તા. ૨-૫-૭૦ ના રોજ વડા ચૌડા ઉપાશ્રયમાં પધાર્યા. શુરુમહારાજ તથા અન્ય મુનિરાજોનાં શતાબ્દી પર ભાષણ થયાં.

૮૭. મુંબઈમાં પદાર્પણ

સુરતથી કતારગામ થઈ પાનસર પધાર્યા. અહીં શ્રી આદીશ્વર પ્રભુનું શિખરખંધી દિવ્ય મંદિર છે. દર્શન કરી પરમ આનંદ થયો. કતારગામથી નવાપુરા આવ્યા. આચાર્ય દેવ સાગરાનંદ સૂરીશ્વરજી મહારાજના સમુદાયના મુનિશ્રી ગુણસાગરજી મહારાજ આદિ શ્રમણગણનું મિલન થયું.

કડોતરા, કરચેલિયા, ટાંકાલ, ગણદેવી, ખિલિમેરા, ડુંગરી થઈ વલસાડ આગમન થયું. વલસાડમાં સંકાંતિ ઉત્સવ ઊજવાયો. બહારથી ઘણા લાઇઓ આવ્યા હતા. અહીંથી પારડી આવ્યા. માંડવામાં ઉપાશ્રય નિર્માણ કરવા ફંડ એકત્રિત થયું. અહીંથી પાંચ માઇલ દૂર અતુલ ગ્રામમાં શેઠ શ્રી કરતુરભાઈ લાલભાઈનું રંગ અને દવાઓ બનાવવાનું બહુ મોટું કારખાનું છે. શેઠશ્રી કરતુરભાઈ પોતાના સુપુત્ર સુધાંશુકુમારની સાથે દર્શનાર્થે આવ્યા. સાથે અનેક લાઇઓ પણ હતા.

થોડા સમય પહેલાં વૈશાખ વદિ પાંચમના રોજ અમદાવાદમાં હઠીસીંગની વાડીમાં અખિલ ભારતવર્ષીય શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક સંઘની તરફથી શેઠશ્રીની તીર્થ સેવા

તથા અન્ય સેવાઓના ક્રિપલક્ષમાં અમૃત મહોત્સવ જિજ્ઞવવામાં આપ્યો હતો.

આપણા ચરિત્રનાયક ગુરુ મહારાજે શેઠશ્રીને આશીર્વાદ આપ્યા કે આપ સમાજસેવામાં સદા સંલગ્ન રહો. તેમ જ શ્રી ગિરિરાજ શત્રુજયની મૂળ ટૂંકમાં ન્યાયાલોનિધિ મહારાજની મૂર્તિની નવીન સ્થાપના સંબંધી આરસપહાણમાં લેખ કેતરાવી લેવા સંકેત કર્યો. શેઠશ્રીએ ભક્તિપૂર્વક તેનો સ્વીકાર કર્યો. અન્ય સામાજિક ઉન્નતિની વાતોના વિષયમાં વિચારપરામર્શ થયો.

પારડી, બગવાડા થઈ વાપી પધાર્યા. અહીં સમાચાર મળ્યા કે શ્રી પાર્શ્વનાથ જૈન વિદ્યાલયના સુપરિન્ટેન્ડેન્ટ શ્રી સંપતરાયજી ભણસાળીનો સ્વર્ગવાસ થઈ ગયો.

કાળચક્રની વિચિત્રતા પર ભારે આશ્ચર્ય થયું. ભણસાળીજી આજીવન સાચા કાર્યકર્તા તથા વિદ્યાલયના પ્રાણ હતા. હિંદી જીવનચરિત્રના લેખક ભાઈ રામકુમાર જૈન, એમ. એ.ને પણ તે બંધુ સમાન હિતૈષી હતા. તે સાચા ગુરુભક્ત અને સાચા પ્રભુભક્ત હતા.

અચ્છાર, ભિલાડને પાવન કરી ગોલવડ આગમન થયું. અહીંથી યોરડી પધાર્યા. અહીં જૈન યોર્ડિંગનું નિરીક્ષણ કર્યું. સંઘને શતાબ્દી સંબંધી ઉપદેશ આપ્યો. ગૃહપતિ પાર્શ્વનાથ ભંડારીજીએ કહ્યું કે હું વરકાળા વિદ્યાલયનો વિદ્યાર્થી છું અને ગુરુભક્તિનો પૂજારી છું. શતાબ્દી મહોત્સવના ૫૧ ૫૧ ના કેટલાક સભ્યો બન્યા.

દહાણુમાં ગૌડીજી જૈન મંદિરના ટ્રસ્ટી શ્રી લક્ષ્મી-ચંદભાઈ દુર્લભજી, શ્રી શાંતિલાલ મગનલાલ, ગુરુભક્ત શ્રી ઉમેદમલજી, શ્રી રસિકલાલ કેરા, તથા સેવા સમાજના સંપાદક લાલા લક્ષ્મણદાસજી એસવાલ આદિ દર્શનાર્થ આવ્યા. અન્ય પંજાબી, ગુજરાતી ભાઈઓ પણ આવ્યા હતા. શેઠ પૂનમચંદજી બાફણાએ સાધર્મિક અંધુઓની ભક્તિને લાલ લીધો, શેઠજીએ સાંપ્રદાયિક સંકીર્ણતા છોડવાની વાત કરતાં કરતાં તેમણે તેરાપંથી આચાર્ય શ્રી તુલસીગણીની ઉદારતાનો પરિચય આપ્યો અને પોતાનો જૂનો અનુભવ સંભળાવ્યો.

વાનગાંવ, બોઇસર, પાલધર, વિહાર પછી અગાસી તીર્થધામમાં શુભ આગમન થયું. મુંબઈમાં પ્રવેશદ્વારમાં પદાર્પણ થયું. સ્વાગતને માટે ઉપાશ્રયમાં ભક્ત શ્રાવકોનો ભારે મોટો સમૂહ ઉપસ્થિત હતો. અનેક પ્રવચન તથા ભાષણો થયાં. શતાબ્દી મહોત્સવના છાત્રવૃત્તિ વિભાગના કેટલાક સભ્યો બન્યા.

મુંબઈથી શેઠ લક્ષ્મીચંદ દુર્લભજી, શેઠ કુલચંદ શામજીભાઈ, શેઠ કેશવલાલ બુલાખીદાસ, શેઠ જ્વેસીંગલાલ લલ્લુભાઈ, શેઠ પનાલાલ વેરા, શેઠ ઉમેદમલજી, શ્રીયુત કાંતિલાલ ડાહ્યાભાઈ કેરા, શ્રી રસિકલાલ કેરા આદિ ૧૫૦૦ ભાઈબહેનો ઉપસ્થિત હતાં.

વસઈ, ભાઇન્દર, બોઇસર, કાંદીવડી, મલાડ, અંધેરી,

ગોરેગાંવ, પાલ્લી, સાંતાક્રુઝ, વાન્દ્રા, માહિમ આદિનાં ભાઈઓ વિનંતિ કરવા આવ્યા હતા.

તા. ૧-૬-૭૦ સોમવારના રોજ વસઈ પહોંચ્યા. અહીં સમાચાર મળ્યા કે ભાવનગરમાં રાત્રિના સાડાચાર વાગે પૂજ્ય આચાર્યદેવ વિજયોદયસૂરીજીવરજી મહારાજ કાળધર્મ પામ્યા. આ હુઝુદ સમાચાર સાંભળતાં જ સંસારની ક્ષણભંગુરતાનું અંધારું છવાઈ ગયું. ચતુર્વિધ શ્રીસંઘ સાથે દેવવંદન કર્યું. ભાવનગર શોકદર્શક તાર મોકલવામાં આવ્યો. પૂજ્યશ્રી મહાન શાંત, મહાન ગંભીર અને મહાન વિદ્વાન જ્યોતિષમાર્તંડ હતા. પરંતુ ભાવીભાવને કેાણુ ટાળી શકે છે ?

શતાબ્દી સમિતિના સભ્યોમાં જરા મતભેદ હતો. વસઈમાં ગુરુમહારાજે તે દૂર કર્યો.

બોરીવલી, કાંદીવલી, મલાડ, ગોરેગામ, અંધેરી, વિલાપ.લ્લી, સાંતાક્રુઝ, માહીમ, દાદર થઈ ભાયખલા પધાર્યા. આ બધાં સ્થાનો મુંબઈનાં પરાંઓ છે. અહીં બધે પ્રવેશોત્સવ શાનદાર થતો રહ્યો. અગણિત ભાઈઓ દર્શનાર્થ તથા વિનંતિઓ માટે આવતા રહ્યા. અનેક વિચાર-પરામર્શ થતો રહ્યો. શતાબ્દીની ભાવનાઓ તરંગિત થતી રહી, ભાયખલા તો ભાવસ્થલી છે. મહાન લોકોપકારી, કલિકાલ-કલ્પતરુ, પંજબકેસરી મહારાજનું અહીં સમાધિ-મંદિર છે.

શિવાજીની રણયાત્રાની જોમ સમુદ્રની આ સેવાયાત્રા-
શતાબ્દી યાત્રા, ગુરુલક્ષિતયાત્રા હોઈને ઉદાસી અને
સંઘીર્ણતાની સેનાઓ પરાજિત થઈ ગઈ.

જૈનધર્મની સાર્વભૌમિકતા, ઉદારતા અને માનવતાની
વિજયગાથા આજ વિશ્વવિજયી થશે. સમુદ્રની વિશાળ
અગાધતાનો આજે સૌને પરિચય થશે. કેઈ પણ સાચા
જૈન સંતની કીર્તિનાં તેજકિરણો આજ દિગંતને પ્રકાશિત
કરશે.

આ રીતે ગુરુવલ્લભના લાડીલા ભાયખલા પધાર્યા.
ગુરુવર તો શાન્તિપૂર્વક પ્રવેશ આદિના પક્ષપાતી હતા.
પરંતુ લક્ષ્મણનો માનવાવાળા કયાં હતા! વર્ષાને કારણે
થોડો સમય રોકાવું પડ્યું. વર્ષા રહી જતાં ભાઈ રસિકલાલ
કેરા અને લાલા વિલાયતીલાલજી આદિ આગેવાનો આવી
ને કહેવા લાગ્યા કે અપાર મેદની આપશ્રીની પ્રતીક્ષામાં
છે. પ્રવેશોત્સવની શોભા વધી રહી છે. માનવમહેરામણ
ઊમટી આવ્યો છે. કૃપા કરી પધારો. ‘હમ લક્ષ્મણ કે લક્ષ્મણ
હમારે’ અનુસાર ગુરુવર પ્રવેશોત્સવ માટે પધાર્યા જયનાદથી
ગગન શું જીઠ્યું. ભાયખલાનો પ્રવેશોત્સવ અનુપમ હતો.
તેની કીર્તિગાથા ચોતરફ ગવાઈ રહી હતી.

આજ ન્યાયાંભોનિહિ જૈનાચાર્ય ૧૦૦૮ શ્રીમદ્
વિજયાનંદસૂરીશ્વરજી મહારાજની નિર્વાણજયંતી હોવાથી
ઉપાશ્રયમાં આગમપ્રભાકરશ્રી પુણ્યવિજયજી મહારાજની
અધ્યક્ષતામાં ગુણાનુવાદ સભા થઈ હતી. આગમપ્રભાકરજી

ભાતખલામાં પૂ. આચાર્યશ્રીના પ્રવચનમાં આગેવાન શ્રોતાજનો।

પૂ. આચાર્યશ્રી ગુરુભક્તશ્રી રસિકલાલ કોરાને વાસકેષપ નામે છે.

પૂ. આગમપ્રભાકર મુનિ પુણ્યવિનયજી બાળુમા છે.

તથા વ્યાખ્યાનવાચસ્પતિશ્રી વલ્લભદત્ત વિજયજી મહારાજનાં પ્રવચન થયાં.

ખિકાનેર લજ્જનમંડલી, જૈન સંગીત મંડળના સુમધુર ગાયન થયાં, ત્યાર પછી શ્રી સુમેરમલજી બાકષ્યાનું ભાષણ થયું. આપણા ચરિત્રનાયક ગુરુમહારાજે કેટલાંક સંસ્મરણો દર્શાવ્યાં. આ રીતે સભા વિસર્જિત થઈ. ગુરુ દવાગતમાં ઇન્દ્રદેવ એવા તો મસ્ત બની ગયા કે તે દિવસે આખો દિવસ અને રાત્રિ વર્ષા થતી રહી.

પ્રવેશોત્સવના સમયે સોના-ચાંદીના એક પ્રમુખ મુસલમાન વ્યાપારીએ ગુરુરાજને મુબારકબાદી આપી કે આપ અમારાં ભાગ્ય જગડવા આવ્યા છો.

ઉપાશ્રયમાં અન્ય અનેક પ્રવચનો ઉપરાંત ગુરુદેવે દર્શાવ્યું કે હું બે આશાઓ લઈને મુંબઈ આવ્યો છું. એક આશા તો ગુરુદેવના સમાધિમંદિરના દર્શનની હતી તે પૂર્ણ થઈ. બીજી આશા પૂર્ણ કરવાનું કામ આપ સૌ શ્રી. સંઘોના હાથમાં છે. શતાબ્દી સંઘંધી યોજના બનાવી છે તેને સક્રિય કરવાનું કામ આપ સૌ સમાજના ઘડવૈયાઓનું છે. હું ઇચ્છું છું કે આ શતાબ્દી મહામહોત્સવ મુંબઈમાં યાદગાર બની જાય અને ગુરુદેવની સ્મૃતિ અમર અમર બની જાય તો કેવું સારું !

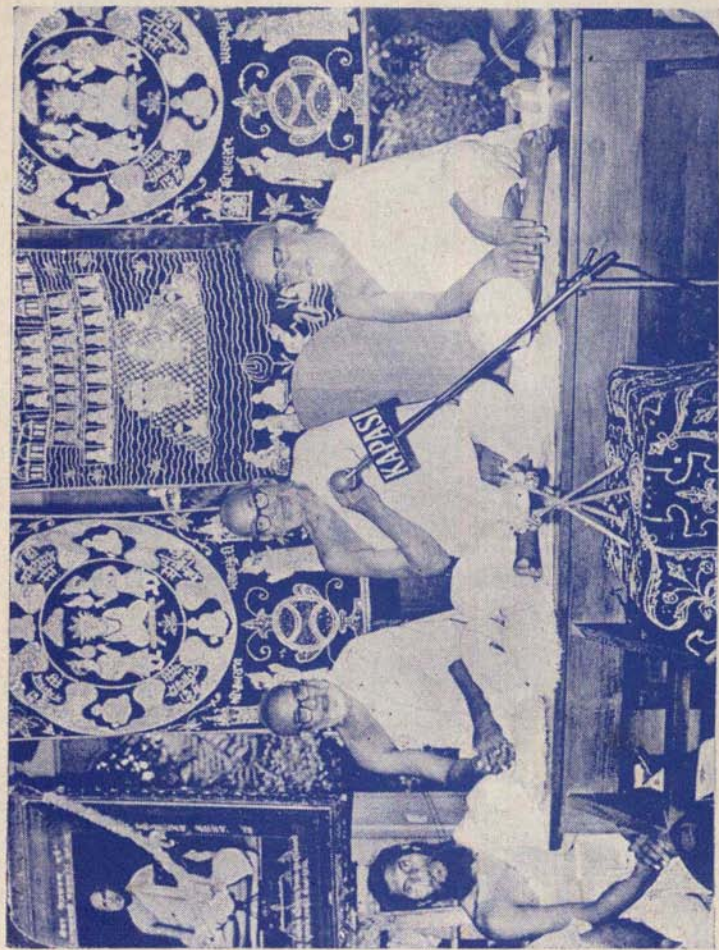

૮૮. ગોડીજી ઉપાશ્રયમાં પ્રવેશ તથા શતાબ્દીસંદેશ

ભાયખલાના પ્રવેશ બાદ બે દિવસ પછી તા. ૧૪-૬-૭૦ના રોજ આચાર્ય મહારાજ મુનિમંડળ સાથે ગોડીજી ઉપાશ્રયમાં પધાર્યા. આચાર્યશ્રી બિકાનેર ચાતુર્માસ હતા ત્યારે ગોડીજી ઉપાશ્રયના ટ્રસ્ટીઓ તથા બીજા આગેવાનો આચાર્યશ્રીને મુંબઈ પધારવા અને ગુરુ ભગવંતનો શતાબ્દી ઉત્સવ મુંબઈમાં ભજવવા વિનંતિ કરવા ગયા હતા. અહીં પંજાબના આગેવાનો પણ શતાબ્દી પંજાબમાં ભજવવા પ્રાર્થના કરવા આવ્યા હતા. પંજાબી ગુરુભક્તોની ભક્તિ અજોડ છે. પંજાબમાં શતાબ્દી ભજવાય તો આખું પંજાબ તે માટે પ્રાણ પાથરશે. મુંબઈના ભાઈઓની વિનંતિ હતી કે મુંબઈ ભારતનું હૃદય છે. ગુરુ ભગવાનની પ્રિય સંસ્થા મહાવીર વિદ્યાલય પણ અહીં છે. ગુરુદેવનું સમાધિ મંદિર ભાયખલામાં શોભી રહ્યું છે. મુંબઈમાં શતાબ્દી ભજવાય તો અહીં ગુજરાતી-પંજાબી-રાજસ્થાની-મહારાષ્ટ્રીયન ગુરુભક્તોની એવી ઉદાત્ત ભાવના છે કે આ શતાબ્દી મહોત્સવ ખૂબ ઉલ્લાસપૂર્વક ભજવવો અને તેને યાદગાર બનાવવો. આચાર્યશ્રીએ પંજાબી ગુરુભક્તોને સમજાવ્યા અને મુંબઈ માટેની તેઓની મંજૂરી મળતાં આનંદ આનંદ વ્યાપી રહ્યો. મુંબઈનાં ભાગ્ય જાગ્યાં.

પરમપૂજ્ય આચાર્યશ્રી વિજયસમુદ્રસૂરિજી મહારાજની મુંબઈમાં પદરામણી

પૂ. આ. શ્રી સમુદ્રસૂરિજી મ. પૂ. આગમપ્રભાકર મુનિગુંગવશી પુણ્યવિનયજી મ.

પૂ. આ. ઇન્દ્રદિન્નસૂરિજી મ. તથા પત્યાસાશ્રી ન્યાયવિનયજી મ.

ગુરુદેવનો ગોડીજીનો પ્રવેશ પણ ઉલ્લાસપૂર્વક થયો. સ્વયંસેવકનું પ્રખ્યાત ઝેન્ડ, ખીજાં જે ઝેન્ડો, શ્રી મહાવીર જૈન વિદ્યાલય, શ્રી આત્માનંદ જૈન સભા, શ્રી રવે. જૈન કોન્ફરન્સના આગેવાનો ઉપરાંત જૈન સમાજના બાણીતા ઉદ્યોગપતિઓ તથા હજારો ભાઈ-બહેનો સામૈયામાં પધાર્યા હતાં. નમીનાથના ઉપાશ્રયથી ઝવેરી બજાર-કાલબાદેવી થઈ ગુરુદેવ ગોડીજી પધાર્યા. આ સ્વાગતમાં સેંકડો ભાઈ બહેનો ઊમટી આવ્યાં હતાં. બધાંને અનેરો ઉત્સાહ હતો. પૂ. આચાર્યશ્રીએ મંગલાચરણ કર્યું. ગોડીજી ઉપાશ્રયના દ્રસ્ટીએ ગુરુદેવનું ભાવભર્યું સ્વાગત કર્યું. પૂ. આચાર્ય ભગવંત શ્રી વિજયવલ્લભસૂરિજીના જયનાદોથી ઉપાશ્રય ગુંજી ઊઠ્યો. આચાર્યશ્રીએ શતાબ્દીનો સંદેશ સંભળાવ્યો.

ભાગ્યશાળીઓ ! શતાબ્દી મહામહોત્સવ સમિતિએ અભેડ યોજનાઓ વિચારી હશે. ગામે ગામ અને શહેરે શહેર આ શતાબ્દી ઉત્સવ ઊજવાશે અને આ નિમિત્તે સમાજકલ્યાણની તથા શિક્ષણપ્રચાર અને સાહિત્ય પ્રકાશનની વિવિધ રચનાત્મક યોજનાઓ થશે. આવા અવસર તો ભાગ્યે જ આવે છે. તેનો લાભ જૈન જનતાએ લેવો જોઈએ અને તો શાસનનો જયજયકાર થઈ રહે.

મારી ભાવના પ્રમાણે હું ઇચ્છું છું કે શ્રી મહાવીર જૈન વિદ્યાલયના કાર્યકર્તા, નવા તથા જૂના વિદ્યાલયના હજારો વિદ્યાર્થીઓ સ્વયં શતાબ્દીના સદસ્ય બને. આ પ્રમાણે કોન્ફરન્સના કાર્યકર્તાઓ તથા શ્રી આત્માનંદ જૈન

સભાના કાર્યકર્તાઓ આ કાર્યની જવાબદારી સંભાળે, અને આ રીતે બીજાને પણ કર્તવ્યનિષ્ઠ બનાવે.

સ્વયંસેવક મંડળના કાર્યકર્તાઓ પણ સ્વયં પ્રેરણા લે અને બીજા ભાઈઓને પ્રેરણા આપે તો કાર્યની જલદીમાં જલદી અસર થશે. આ રીતે જે સંસ્થાઓ ગુરુદેવ પ્રત્યે શ્રદ્ધાભક્તિ રાખે છે તે બધી આ પ્રમાણે યોગ્ય પ્રચાર કરે. બેચાર ગુરુભક્તો થોડા સમય માટે પોતાનો વ્યાપારધંધો છોડીને આ કાર્યમાં લાગી જાય તો તો બધાં કામો જલદીથી થઈ શકશે. હવે તો પ્રમાદ છોડીને ગુરુના સિપાઈઓ ગુરુભક્તોએ સાવધાન થઈ જવું જોઈએ, જેથી શતાબ્દીનાં તમામ કાર્યોમાં પરિપૂર્ણ સફળતા મળી રહે.

અન્તે લાલા શાંતિસ્વરૂપે સંક્રાંતિ ભજન સંભળાવ્યું. આગમપ્રભાકરજી મહારાજે સંતિકરં, લઘુ શાંતિ તથા મોટી શાંતિ સંભળાવી. ગુરુદેવે મિથુનસંક્રાંતિનું નામ સંભળાવ્યું. જયનાદોની સાથે વાસદેવ ગ્રહજીપૂર્વક સભા વિસર્જિત થઈ.

સં. ૨૦૨૭ જેઠ સુદિ એકાદશી તા. ૧૫-૬-૭૦ સોમવારના રોજ ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય વિજયેશ્વરસૂરીશ્વરજી ભાવનગરમાં કાલધર્મ પામ્યા તે નિમિત્તે ગુણાનુવાદ સભા થઈ. શ્રીમાન વાડીલાલ અત્રભુજ ગાંધી આદિ વક્તાઓના તથા આગમપ્રભાકર ગણિશ્રી જનકવિજયજી મહારાજ તથા પૂજ્યપાદ ગુરુદેવે ગુણાનુવાદ રજૂ કર્યા.

શ્રી અનેકાન્તવિજયજી મહારાજ તથા મુનિશ્રી
ગૌતમવિજયજી મહારાજની વિવિધ તપશ્ચર્યાઓ ચાલી
રહી હતી. અષાઠ વદિ બીજના આગમપ્રભાકર મહારાજ-
શ્રી પુણ્યવિજયજીએ વાલકેશ્વરમાં શાનદાર પ્રવેશ કર્યો.
અન્ય મુનિરાજો પણ ચાતુર્માસ સ્તેમ જ પર્યુષણાદિ પર્વ
નિમિત્તે મુંબઈના જુદા જુદા ભાગોમાં ગુરુદેવના આદેશથી
પહોંચી ગયા.

તા. ૨૧-૬-૭૦ના વિનંતિ થવાથી શેઠ કાન્તલાલ
ધર્મશલાલને ખંગલે મંદિરના દર્શનાર્થે પધાર્યા. બીજે
દિવસે શેઠ સેવંતીલાલ હીરાલાલને ઘરે પગલાં કર્યા.
મરીન ક્રાંધવમાં શેઠ શ્રી કૂલચંદભાઈ શામજીને ત્યાં પધાર્યા.
શ્રી પંનાબકેસરી ગુરુદેવ સ્થાપિત જૈન ઉદ્યોગશાળાનું
નિરીક્ષણ કર્યું. ઉદ્યોગશાળાના સંચાલક શ્રી રિષભદાસજી
રાંકા તથા શ્રી મહીપતરાય બદવજી તથા ભાઈ લાલચંદજી
હાજર હતા. ઉદ્યોગશાળામાં જુદી જુદી જાતના હસ્ત-
ઉદ્યોગો ચાલે છે. મધ્યમવર્ગની અનેક ખહેનોને આ
ઉદ્યોગ કેન્દ્ર આશીર્વાદરૂપ થઈ પડ્યું છે. સં. ૨૦૨૬
જેઠ વદિ સાતમ તા. ૨૫-૬-૭૦ના રોજ આચાર્ય શ્રીમદ્
વિજયવલ્લભસૂરિ જન્મ શતાબ્દીની મીટિંગ થઈ. તેમાં
અંગ્રેજી-હિંદી-ગુજરાતી જીવનચરિત્ર પ્રકાશિત કરવા
નિર્ણય થયો. શતાબ્દી નિમિત્તે વધારેમાં વધારે સભ્યો
ખનાવવા નિશ્ચય થયો.

આ રીતે પ્રત્યેક દિવસ ધર્મકાર્ય અને સમાજસેવાનાં
કાર્યોની વિચારણા પાછળ વ્યતીત થયો.

સં. ૨૦૨૭ અષાઢ સુદ ણીજ તા. ૫-૭-૭૦ને રવિવારના ગણિવર્ષ (આચાર્ય) ઇન્દ્રવિજયજી મહારાજ પોતાના છ શિષ્યો સહિત વિહાર કરી ચાતુર્માસ માટે ભાયખલા પધાર્યા. શ્રી જયવિજયજી (પન્થાસ), મહારાજ નયચંદ્રવિજયજી ગોરેગામ પધાર્યા. મુનિશ્રી પદ્મ-વિજયજી, હર્ષદવિજયજી આદીશ્વરજી જૈન ધર્મશાળા પાયધુની પધાર્યા. મુનિભૂષણ શ્રી વલ્લભદત્તવિજયજી મહારાજ અને મુનિશ્રી વસંતવિજયજી મહારાજ નમિનાથ-જીના ઉપાશ્રયમાં પધાર્યા.

૧૩-૭-૭૦ના દેવસૂર ગચ્છના અધિપતિ પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવ વિજયદેવસૂરીશ્વરજી મહારાજની ૩૧૪મી જયંતી જિજ્વવામાં આવી. સોનાચાંદીના વ્યાપારી મુસલમાન લાઈ શ્રી વલીમહમદ ગુરુમહારાજના દર્શનાર્થે આવ્યા. તેમણે કહ્યું કે જૈનધર્મી શ્રાવક લાઈ ઓના પરિચયમાં આવવાથી મેં માંસ-શરાબ આદિ વ્યસનોના પરિત્યાગ કર્યો છે. મારા સંપ્રદાયના ગુરુએ (મુલ્લા ઇત્યાદિ) મને બોલાવીને અહિંસક સંગતિમાં ન રહેવાની સલાહ આપી પરંતુ મેં તો જૈન સાધુઓના ત્યાગ-વૈરાગ્યનું વર્ણન કરીને જૈન ધર્મ તથા જૈન સાધુઓની પ્રશંસા કરી. ખરેખર જૈન ધર્મ તલવારની ધાર પર ચાલવા જેવો અત્યંત દુષ્કર છે.

આગ્રાથી સરદાર મહેન્દ્રસિંહજી દર્શનાર્થે આવ્યા. સરદાર હોવા છતાં સ્થાનકવાસી સાધુઓના સંપર્કમાં

આવતા હોવાથી જૈન ધર્મ અનુસાર વિશુદ્ધ જીવન વિતાવતા હતા. આતુર્ભાસ દરમ્યાન સાહિત્યપ્રેમી શેઠશ્રી અમૃતલાલ કાળીદાસ દોશી તથા શેઠ કૂલચંદભાઈ શામજી તથા કૂલચંદ દોશી (સેવક) આદિ દર્શનાર્થી આવતા રહ્યા. સાધારણ દર્શનાર્થી ભકતોની ભીડ તો ખૂબ રહેતી હતી. તા. ૮-૮-૭૦ શનિવારના રોજ શ્રી આત્માનંદ જૈન સભા તથા શ્રી જૈન સ્વયંસેવક મંડળ તરફથી ‘શાસન પ્રભાવના’ વિષય પર સાર્વજનિક ભાષણ તથા સન્માન અર્પણ કાર્યક્રમ યોજાયો હતો.

ગણિવર્યશ્રી જનકવિજયજીએ આચારાંગ સૂત્રનું મહત્ત્વ તથા શાસન પ્રભાવનાના વિષય પર મનનીય પ્રવચન કર્યું. ત્યાર પછી શ્રી રસિકલાલ નાથાલાલ કેરા, શેઠ કાન્તિલાલ ચુનીલાલ ચોકસી, પંડિત ધીરજલાલ ટોઠરશી તથા શ્રી કાન્તિલાલ ભીમશી આદિ વક્તાઓનાં ભાષણો થયાં. દાનવીર શ્રી દેવચંદભાઈ જેઠાલાલે મલાડની પાસે ભાયંદરમાં જૈન નગર બનાવ્યું છે. ભાયંદરમાં મંદિર તથા ઉપાશ્રય પણ બનાવે છે. થોડા સમય પહેલાં તેમણે ૭૦૦ યાત્રીઓનો શ્રી સમેતશિખરનો સંઘ કાઢ્યો હતો. તેથી તેમનું સન્માન શ્રી આત્માનંદ જૈન સભા તથા જૈન સ્વયંસેવક મંડળના ઉપક્રમે કરવામાં આવ્યું. આમંત્રિત અતિથિવિશેષ ઉદ્યોગપતિશ્રી કાન્તિલાલ ચુનીલાલે સન્માનપત્ર વાંચી સંભળાવ્યું. તેમણે શ્રી દેવચંદભાઈને અર્પણ કર્યું. એક પ્લાસ્ટિકનું મંદિર, પ્રભુ પાર્શ્વનાથનો

ફોટો તથા ન્યાયાંત્રોનિધિ આચાર્ય મહારાજશ્રીને ફોટો અર્પણ કરવામાં આવ્યો. સમાજસેવકનું સન્માન કરવાથી સેવા અને પરોપકારની નવી જ પ્રેરણા મળતી રહે છે. આશા છે મુંબઈમાં શ્રી મહાવીરનગર નિર્માણની યોજના અતિશીઘ્ર પૂરી થશે.

શતાવધાની, ગણિતદિનમણિ, વિદ્યાભૂષણ સરસ્વતી વરદપુત્ર શ્રી ધીરજલાલ ટોક્કરશીનાં પત્નીના ૫૦૦ આય-બલિનાં પારણાં નિમિત્તે ગુરુદેવ આદિ ઝોન્ડવાળ સહિત તેમને ઘેર પધાર્યા. શેઠ રતિલાલ મગનલાલ વલસાડનિવાસી- (મુંબઈ)ના ઘેર પણ પધાર્યા. બન્ને જગ્યાએ જ્ઞાનપૂજન થયું. ગુરુદેવે આશીર્વાદ આપ્યા. શતાબ્દીના સદસ્યની સંખ્યામાં વૃદ્ધિ થઈ.

ડાંગરીના શ્રીસંઘમાં એકતા સ્થાપિત થઈ. ગુરુદેવ ત્યાં પધાર્યા. ભાઈ કૂલચંદ હરિચંદ દોશી(સેવક)એ શતાબ્દી સદસ્ય બનવાની પ્રેરણા ઉપર મનનીય વ્યાખ્યાન આપ્યું. તા. ૧૬-૮-૭૦ રવિવારના રોજ પાયધુની ગોડીશ્રી ઉપા-શ્રયમાં સંક્રાંતિ દિવસ ઊજવાયો. પંજાબ, દિલ્હી, આગ્રા, બિકાનેરથી અનેક ભાઈઓ આ પ્રસંગે આવ્યા હતા.

૮૯. પર્યુષણપર્વની રમણીયતા

કદપના ઉપવાસના વિષયમાં ગુરુદેવ તથા આગમ-પ્રભાકર મહારાજનું કહેવું હતું કે આપણે તો ધોરી માર્ગ-પરંપરા માર્ગ પ્રમાણે વર્તવું જોઈએ. કોઈ આગ્રહ નથી. જેવી જેની ભાવના હોય તેમ કરે.

આ દિવસોમાં તપસ્વીજીના દર્શનને માટે ભારે ભીડ રહેતી હતી. ૨૩-૮-૭૦ ના ચોપાટી પર ‘પર્યુષણ પર્વની મહિમા’ (પર્વનો પ્રકાશ) એ વિષય પર સાર્વજનિક ભાષણ થયું. ગણિવર્યશ્રી જનકવિજયજી તથા ભાઈ કૃષ્ણચંદ હનિચંદ દોશી(સેવક)નાં ભાષણ થયાં. ગણિવર્યશ્રી સુરેન્દ્ર-વિજયજી મહારાજ(ઉપાધ્યાય)નું પણ પ્રવચન થયું. છાત્રવૃત્તિ ફંડને માટે સારી એવી દાનરાશિ પ્રાપ્ત થઈ.

સં. ૨૦૨૬ ભાદરવા વદિ તેરશ તા. ૨૯-૮-૭૦ શનિવારના રોજ પર્યુષણ મહાપર્વ શરૂ થયાં. ગોડીજી ઉપાશ્રયમાં લગભગ ૩૦૦ પૌષધ હતા. ઉપાશ્રય ચારે તરફ માનવમેદની અને ઓતાગણથી ભરાઈ ગયો હતો. સાધારણ ખાતામાં પણ સારી ઊપજ થઈ. તપસ્વીશ્રી અનેકાન્ત-વિજયજી મહારાજના દર્શને હજારો ભાઈબહેનોની ભીડ

લાગી રહેતી હતી. લાલા કુંજલાલજી શુરુભકતે ૧૨૧ મણુની ધોની બોલી બોલીને કદપસૂત્ર વહોરાવ્યું. પાંચ ભાગ્યશાળીઓએ બોલી બોલીને જ્ઞાનપૂજા કરી.

દિનપ્રતિદિન ધાર્મિક ભાવ ચઢતા રહ્યા. દાન આદિની ભાવના પણ વધતી રહી. હજારો રૂપિયાની બોલી બોલાઈ રહી. જન્મમહિમા ખૂબ ધામધૂમ અને આનંદ ઉલ્લાસથી ભરવાયો. સ્વપ્ન આદિની બોલીઓમાં દરેક સ્થાનની બોલીઓમાં વૃદ્ધિ થતી રહી.

આદીશ્વરજી ધર્મશાળામાં ૪૧૦૦ મણુની પારણાની બોલી થઈ. કમાટીપુરામાં ૭૧૦૦ મણુની બોલી થઈ. અન્યત્ર પણ ધર્મભાવના પ્રશંસનીય રહી.

સં. ૨૦૨૬ ભાદરવા સુદિ ત્રીજ તા. ૪-૬-૭૦ શુક્રવારના મહાતપસ્વી શ્રી અનેકાન્તવિજયજીના ૫૧ ઉપવાસ પૂરા થયા. તેમની ૭૧ ઉપવાસની ભાવના છે. બિકાનેરમાં તેમણે ૫૧ ઉપવાસ કર્યા હતા. તેના ઉપલક્ષમાં બિકાનેર શ્રીસંઘે સાધર્મિક બંધુઓની સહાયતાને માટે ૬૫ હજાર રૂપિયા એકત્ર કર્યા હતા.

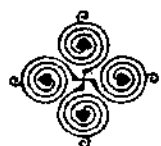
લુણાવામાં તપસ્વીજીએ ૬૧ ઉપવાસ કર્યા હતા ત્યાં પણ એકાવન હજારનું ફંડ થયું હતું. તે વખતે અમદાવાદમાં હિંદુ-મુસલમાનનું હુલ્લડ થવાથી કેટલાક ભાઈઓ મુંબઈથી લુણાવા પહોંચી શક્યા નહોતા. નહિ તો ફંડ વધારે થવાની સંભાવના હતી.

આ સમયે ગોહીજી મંદિરના ટ્રસ્ટી મંડળે જ્ઞાન-
ખાતામાં રૂ. ૫૦૦૧ દાન કર્યું. શેઠ લક્ષ્મીચંદ હુલ્લેજી,
શેઠ રમણલાલ નગીનદાસ પરીખ, શેઠ કેશવલાલ ખુલાખી-
દાસ આદિ પ્રત્યેક ગૃહસ્થે રૂ. ૫૦૦-૫૦૦ પ્રદાન કર્યા.
પરંતુ ગુરુમહારાજશ્રીના ઉપદેશથી દરેક મહાનુભાવે રૂ.
૧૦૦૦-૧૦૦૦ આપવા સંમતિ દર્શાવી. પાટણનિવાસી
એક લાગ્યશાળીએ રૂ. ૨૫૦૦ આપ્યા. તે સમયે લગભગ
૨૭૦૦૦નું ફંડ થઈ ગયું. શ્રાવક-શ્રાવિકાઓએ અનેક
પ્રકારનાં વ્રત, તપશ્ચર્યા આદિના નિયમ લીધા.

પર્યુષણપર્વની સમાપ્તિ પર સ્થાપના આદિ કાર્ય
થયાં.

ખીજે દિવસે તપસ્વીઓનાં પારણાં થયાં. તથા
સ્થયાત્રાનો વરઘોડો નીકળ્યો. આખો માર્ગ તપસ્વીઓના
દર્શનાર્થે માનવસમૂહથી ભરેલો હતો. ચાંદીનો રથ,
ચાંદીની ઇન્દ્રધ્વજા, અનેક ઝેન્ડવાળાથી જુલૂમ અત્યંત
રમણીય દર્શનીય શોભાયમાન હતું.

૯૦. ચાતુર્માસ પ્રબંધ

શ્રી ગોડીજી જૈન ઉપાશ્રય(૧૨ પાયધુની, મુંબઈ-૩)માં પૂ. આચાર્યશ્રી વિજયસમુદ્રસૂરિજી, ગણિવર્યશ્રી જનક-વિજયજી, ગણિવર્ય તપસ્વીશ્રી બળવંતવિજયજી (પન્થાસ). ગણિવર્યશ્રી ન્યાયવિજયજી (પન્થાસ), સેવાભાવી મુનિ શાન્તિવિજયજી, મુનિ જિતેન્દ્રવિજયજી, મહાતપસ્વી મુનિ અનેકાન્તવિજયજી, બાલ મુનિશ્રી જ્યાનંદવિજયજી, બાલમુનિશ્રી ધર્મધુરંધરવિજયજી તથા બાલમુનિશ્રી નિત્યાનંદવિજયજી હતા.

બાપુ અમીચંદ પન્નાલાલ જૈન ઉપાશ્રય વાલકેશ્વર-માં (૪૧, રિજરોડ, મુંબઈ-૬) આગમપ્રભાકર પુણ્યમૂર્તિ મુનિરતનશ્રી પુણ્યવિજયજી, ગણિવર્યશ્રી પ્રકાશવિજયજી (આચાર્ય), તપસ્વી મુનિનંદનવિજયજી, મુનિશ્રી જયભદ્ર-વિજયજી, મુનિશ્રી રતનાકરવિજયજી હતા.

શ્રી નમિનાથ ઉપાશ્રયમાં (લીંડીબજાર-પાયધુની, મુંબઈ-૩) આદર્શ ગુરુભક્ત મુનિભૂષણ મુનિશ્રી વલ્લભ-દત્તવિજયજી મહારાજ તથા તપસ્વી મુનિશ્રી વસંત-વિજયજી હતા.

મોતીશા જૈન મંદિર, જૈન ઉપાશ્રય ભાયખલા (મુંબઈ-૨૭) ગણિવર્યશ્રી ઈન્દ્રવિજયજી (આચાર્ય), બાલ

મુનિ જગતચંદ્રવિજયજી, તપસ્વી મુનિ ગૌતમવિજયજી, બાલમુનિ રત્નપ્રભવિજયજી, બાલમુનિ વીરેન્દ્રવિજયજી, બાલમુનિ હરિષેષવિજયજી તથા બાલમુનિ ચમરેન્દ્રવિજયજી હતા.

શ્રી કલ્યાણ પાર્શ્વનાથ જૈન મંદિર ઉપાશ્રય (ચોપાટી, મુંબઈ નં. ૭) ગણિવર્યશ્રી સુરેન્દ્રવિજયજી (ઉપાધ્યાય) તથા મુનિશ્રી યશોધર્મવિજયજી હતા. ગોરેગામ (મુંબઈ-૬૨ ગણિવર્યશ્રી જયવિજયજી (પન્થાસ) તથા મુનિશ્રી નયચંદ્રવિજયજી હતા.

શ્રી આદીશ્વર જૈન ધર્મશાળા પાયધુની (મુંબઈ-૩) મુનિશ્રી પદ્મવિજયજી તથા મુનિશ્રી હર્ષદવિજયજી હતા.

સં. ૨૦૨૬ ભાદરવા સુદિ એકાદશી તા. ૧૧-૯-૭૦ શનિવારના અકળરખાદશાહપ્રતિબોધક જગદ્ગુરુ આચાર્ય ભગવંત શ્રી વિજયહીરવિજયસૂરીશ્વરજીની જયંતી ઉજવવામાં આવી. ગણિ ન્યાયવિજયજી (પન્થાસ), શ્રી આગમ પ્રભાકરજી મહારાજ તથા ભાઈશ્રી રસિકલાલ કેરાએ ચરિત્રનાયકના જીવન વિષે પ્રવચન કર્યાં. તા. ૧૨-૯-૭૦ ના જૂના હીસામાં આચાર્યપ્રવર કીર્તિસાગર સૂરીશ્વરજી તથા બે.ડેલીમાં મુનિશ્રી જીનભદ્રવિજયજીના સ્વર્ગવાસના સમાચારથી શોકસભા ભરવામાં આવી.

૯૧. જન્મદિવસની

મંગળ કામનાઓ

આપણા ચરિત્રનાયકનો જન્મદિવસ માગશર શુકલ એકાદશી(મૌન એકાદશી)એ પ્રતિવર્ષ લગ્નરૂપે ઊજવવામાં આવે છે. શુરુ મહારાજને તો પોતાના શરીરનો કોઈ મોહ નથી. એ તો વૈરાગ્યચક્રવર્તી છે. તેમનું સર્વસ્વ-શરીર અને જીવન-સંસારના કલ્યાણને માટે સમર્પિત છે. પરંતુ ભક્તગણ તેમની શીતળ છાંયડી નિરંતર ચાહે છે. એક આશ્રય હોય છે, જેને ભરોસે ભક્તોની માનસિક લતા હરીભરી રહે છે ઠંડી અને ગરમ હવાના વાયરા તેને નીચે પડવા દેતા નથી. જીવનરસ-જીવનદર્શનપ્રાપ્તિને માટે આ આશ્રય આવશ્યક છે. ત્યારે જ મનુષ્ય પોતાના પરમેષ્ઠિપદ-બ્રહ્મપદ-અજરામરપદને પામી શકે છે.

બધા સંઘના સભ્યો અને ભક્તગણ ઇચ્છે છે કે શુરુદેવનો જન્મદિવસ શુરુદેવની ઉપસ્થિતિમાં પ્રતિવર્ષ પુનઃપુનઃ આવે.

આ રીતે શુરુજન્મદિવસ પર હજારો ભક્તોના શ્રદ્ધાનાં પુષ્પ અને અભિનંદનસુમન તાર તથા પત્રોના રૂપમાં આવતાં રહ્યાં. આ વર્ષે પણ આ કેમ સિલસિલા-

બદ્ધ ચાલુ રહ્યો. ગુરુભક્તોએ હજારો મંગળ કામનાઓથી પોતાને કૃતકૃત્ય કર્યા અને જીવનમાં સ્વર્ગીય સુખને અનુભવ કર્યો. ગુરુભક્તોની ભાવના છે કે ગુરુદેવનો વરદહસ્ત હંમેશાંને માટે અમારા ભક્તોના મસ્તક પર અમૃતની શીતળતા વરસાવતો રહે.

તેમના જન્મદિવસની લાખો મૌન એકાદશીએ અમે જોતા રહીએ. સમુદ્ર લહેરાતો રહે. ભક્તિનો મેઘ ધનતો રહે અને આ ભારતવર્ષના આંગણમાં વરસતો રહે અને તેને સર્વદા સુખલાં સુફલાં શસ્યશ્યામલામ્ બનાવિતો રહે.

જૈન વિદ્યાપીઠ

હિંદમાં જૈન તીર્થ એક પછી એક નથી જ્યાં વિદ્યાધામ હોય, વિદ્વાનોની પરિષદ હોય, વિચારકોની ગોષ્ઠી હોય, અને એમની ગંભીર પ્રાણપ્રેરક વિદ્યાના આકર્ષણથી જ ભક્તો અને વિદ્યારસિકો આકર્ષાઈ આવતા હોય. વધારેની આશા તો બાબુએ રહી પણ કોઈ એક તીર્થમાં એક પણ જૈન વિદ્યાપીઠ નથી કે એકાદ એવા સમર્થ વિદ્યાવારિધિ વિદ્વાન નથી જેને લીધે ત્યાં યાત્રિકો તથા જિજ્ઞાસુઓ આકર્ષાઈ આવતા હોય; પોતાના પ્રશ્નોનું નિરાકરણ કરતા હોય, તીર્થની પ્રાકૃતિક અને નૈસર્ગિક રમણીયતાથી તપ-જ્ઞાન અને વિદ્યાનું પાન કરતા હોય.

સ્વ. શ્રી મોહનલાલ દલ્હીયંદ દેસાઈ
B. A. LL. B.

૯૨. મહાતપસ્વી તપશૈયામાં

પ્યારા અનેકાન્ત ! એકાન્તમાં કેમ આલ્યા ગયા ?
મુનિશ્રી અનેકાન્તવિજયજી મહારાજ ! કેને કલ્પના
હતી કે શ્રી પદ્મવિજયજી મહારાજ પાસેથી સંસારની
અસારતા જાણી તમે ગજસુકુમાલની જેમ શીઘ્ર સંસારથી
તરી જવા ઇચ્છો છો ને ? તીવ્ર તપસ્યાની અગ્નિમાં
કર્મનાં કળોને બાળીને આત્માને શુદ્ધ કંચન સમા ચમ-
કાવવા આહો છો શું ?

ગુરુવર સમુદ્રના અપૂર્વ શિષ્ય ! સમુદ્ર તો જળથી
પરિપૂર્ણ હોય છે. તું સમુદ્રનો શિષ્ય હોઈને તપસ્યાની
અગ્નિમાં બળબળતો રહ્યો. આશ્ચર્ય થાય છે કે આ અવસ-
ર્પિણી કાળમાં એટલી જલદી તરી જવાવાળા ભવ્ય પ્રાણી
તમે જ નીકળ્યા.

સંસાર ભૌતિકતાની આગમાં બળી રહ્યો છે. પરન્તુ
તમે આધ્યાત્મિકતાની અગ્નિ, તપસ્યાની અગ્નિને પ્રજ્વલિત
કરી શક્યા. માતા ભાગવતીના ભાગ્યવાન પુત્ર તમે ભાગ-
વતી દીક્ષા ગ્રહણ કરી સફળ થઈ ગયા. અને દેવીદાસના
સુપુત્ર તમે ખરેખર દીક્ષાદેવીના દાસ બની ગયા.

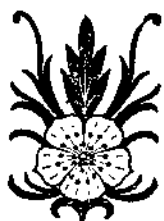
ગૃહસ્થાવસ્થામાં રાજરાની સાથે લગ્નથાંથિથી જોડા-
ઇને હે ચીમનભાઈ ! તમે એક બગીચો લીલમલીલો
બનાવ્યો. અનિલ, સુનીલ, પ્રવીણરૂપી પુષ્પો તેમાં ખીલી
રહ્યાં હતાં. પરંતુ હસ્તિનાપુરની પાવન ભૂમિએ તમને
કલ્પવૃક્ષ સમા બનાવી દીધા અને રાજરાની તથા ત્રણે
પુષ્પોને પારિજાતનાં પુષ્પો બનાવી દીધાં. શ્રમણ રૂપમાં
પણ એક નવીન ઉપવન બનાવી દીધું. પરંતુ એ ઉપવનને
પણ અતિશીઘ્ર છોડી ગયા.

હા ! અમે એટલું જાણીએ છીએ કે તમે તરી ગયા
છો અને અમે બધા પાપના કિનારા પર બેઠા બેઠા નૌકાને
જોતા રહી ગયા.

બહુ સારું ! મહાતપસ્વી ! અમે તમને કદી જીરામાં-
કદી લાહોરમાં, કદી હસ્તિનાપુરમાં, કદી દિલ્હીમાં, કદી
બડોતમાં અને કદી કદી મુંબઈમાં શોધ્યા કરીશું.

મહાત્મા ગાંધીનું કથન છે કે “આપણે આપણા ભગ-
વાનને ક્યાં જોઈએ ? ઉત્તર સ્પષ્ટ છે. તેને આપણે આપણાં
કામોમાં જોવો જોઈએ. જો આપણે યજ્ઞ સમજીને કાર્ય
કરીએ તો હૃદયમાં ભગવાનની સ્થાપના થઈ શકે છે.

બહુ સારું ! મહાતપસ્વી ! અમારા છદ્મસ્થોની
તમને વંદના, તપસ્વીઓની તમને વંદના, તમારા પરિ-
વારની તમને વંદના, અને આખાં સંસારની તમને વંદના.
આવો ભક્તગણ ! મહાતપસ્વી આત્મકલ્યાણકારી શ્રી અને-
કાન્તવિજયજીની જીવનગાથા જાણી લઈએ.

૯૩. દીર્ઘ તપસ્વીની

જીવનગાથા

લાહોરમાં જીરાનિવાસી લાલા દેવીદાસને ઘેર માતા શ્રીમતી ભાગવતીદેવીની કુક્ષીએ ૫ એપ્રિલ-૧૯૨૫ના શુભ દિને એક સુપુત્રનો જન્મ થયો.

માતાપિતાએ બાળકનું નામ ચીમનલાલ રાખ્યું. બાલ્યકાળમાં જ માતાપિતાનો દેહાંત થઈ જવાથી બાળ ચીમનલાલનું પાલનપોષણ તેમના કાકાશ્રી શાદીલાલજીને ત્યાં થયું. માધ્યમિક શાળાનો અભ્યાસ પૂરો કરી લાઈ ચીમનલાલ રાષ્ટ્રીય સ્વયંસેવક સંઘના પ્રચારક બની ગયા. અનેક વર્ષો સુધી આ પદ પર સેવાકાર્ય કરતા રહ્યા. સન '૪૨ના 'ભારત છોડો' આંદોલનમાં લાઈ ચીમનલાલ ગાંધીજીના આદેશ પર આઝાદીની લડતમાં જોડાયા અને જેલયાત્રા પણ કરી. સન ૪૮માં શ્રી ચીમનલાઈ સ્વ. ડૉ. શ્યામાપ્રસાદ મુકર્જીની સાથે કાશ્મીરની લડાઈમાં જેલ ગયા. આ રીતે રાષ્ટ્રીય લડતમાં અને રાજનીતિક્ષેત્રમાં તેઓ અગ્રણી રહ્યા હતા.

પછીથી તે દિલ્હીમાં દલાલીનો વ્યવસાય કરતા રહ્યા. પોતાના સરળ તથા સ્નેહભર્યા વ્યવહાર તથા શ્રેષ્ઠ આચરણને કારણે તેઓ જલદી મુખ્ય મુખ્ય વ્યાપારીઓના પ્રિય પાત્ર બની ગયા અને તેમની દલાલીનો વ્યવસાય સારી રીતે ચાલી રહ્યો.

લગભગ ૨૭ વર્ષની અવસ્થામાં લાઈ ચીમનલાલનો વિવાહ રાજરાનીદેવીની સાથે થયો.

તેમના ત્રણ પુત્રો—અનિલ, સુનીલ અને પ્રવીણ છે.

તપસ્વી આચાર્યશ્રી વિજયપ્રકાશચંદ્રે ઉપધાનની માળ પ્રસંગે પધારવા તથા ઉત્તરપ્રદેશ મહાસભાના અધિવેશનમાં પધારવા આપણા ચરિત્રનાયક આચાર્યશ્રીને મહાસભાના કાર્યકર્તાઓએ આગ્રહભરી વિનંતી કરી. આચાર્યશ્રી હસ્તિનાપુર પધાર્યા. માળના મંગલમય દિવસે લાઈશ્રી ચીમનલાલે સન્નેડે ઊભા થઈને ચોથા બ્રહ્મચર્યવ્રતની બાધા લીધી હતી. આચાર્યશ્રીએ તેમને મંગળ આશીર્વાદ આપ્યા હતા અને તપ, ત્યાગ અને સંયમમાં રહેવા પ્રેરણા આપી હતી.

લગ્ન પછી ૬ વર્ષ પછી સં. ૨૦૧૮માં લાઈ ચીમનલાલે વિધિ સહિત આજન્મ બ્રહ્મચર્યવ્રત અંગીકાર કર્યું હતું. સમાજની સતત સેવા કરતા રહેવાના સંકલ્પથી લાઈ ચીમનલાલનું માનસ આર્થિક પ્રલોભનોના બંધનમાં બંધાઈ રહ્યું નહોતું.

વ્યવસાય દ્વારા અર્થલાભની ઉત્કૃષ્ટ સંભાવનાઓને સહજ રીતે સંયમિત કરીને તેમણે દિલ્હીનો ત્યાગ કર્યો. અને તીર્થધામ હસ્તિનાપુરના બાલાશ્રમમાં કર્મઠ કાર્ય-કર્તા બની ગયા. પરિશ્રમપૂર્વક મેળવેલી પોતાની લક્ષ્મી હસ્તિનાપુરના બાલાશ્રમ તથા મંદિરને માટે સમર્પિત કરી દીધી.

આમ નિશ્ચિંત બનીને ત્યાગ અને તપશ્ચર્યાના માર્ગને અપનાવી ભાઈ ચીમનલાલે ઉપધાન તપ કર્યું તથા અનેક અઠ્ઠાઈઓ કરી.

ભાઈ ચીમનલાલમાં વૈરાગ્યની ભાવના તેમના પ્રારંભિક જીવનકાળમાં જ પ્રગટિત થઈ ચૂકી હતી. એક વાર ભાઈ ચીમનલાલ સનાતની સાધુ બનીને શાન્તિની શોધમાં નગરાજ હિમાલયની ગોદમાં લગભગ ૨૦ દિવસ સુધી જમણું કરતા રહ્યા.

નિરંતર ચિંતન દ્વારા ભાઈ ચીમનલાઈને આત્મજ્ઞાન પ્રાપ્ત થયું.

ક્ષણભંજુર સાંસારિક સુખોને ત્યાગીને અભ્યંતર અભ્યુત્થાનની અભિલાષા તેમના મનમાં જાગૃત અને વિકસિત થઈ તથા પોતાના સંસર્ગ દ્વારા ભાઈ ચીમનલાલે પોતાનાં નાનાં બાલુકાંઓ સહિત આખાથે પરિવારને વૈરાગ્યમય બનાવી દીધો. તેઓ પોતાના પરિવાર સહિત મોહમાયાથી નિવૃત્ત થઈને કઠણ સાધનાના પથ પર ચાલી નીકળ્યા.

સમ્યક્ ભાવેના સંક્રમણકાળમાં સદ્ગુરુને સંયોગ પૂર્વજન્મના કરેલાં પુણ્યના પ્રભાવથી વિરલાને જ પ્રાપ્ત થાય છે. ભાઈ ચીમનભાઈના સૌભાગ્યથી આપને મુનિરાજ શ્રીમદ્ વિજયજીસમુદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ જેવા સુગુરુને સુયોગ મળ્યો. ભાઈ ચીમનભાઈની મનોકામના પૂર્ણ થઈ. સં. ૨૦૨૪ માગશર શુદ્ધિ ૧૦ તા. ૧૧ ડિસેમ્બર, ૧૯૬૭ના રોજ ખડૌતમાં ભાઈ ચીમનલાલ તેમના કાકા વિલાયતીરામ, પત્ની શ્રીમતી રાજરાણીદેવી, તથા ત્રણે પુત્રો અનિલ, સુનિલ અને પ્રવીણ સહિત આચાર્ય ભગવંત શ્રીમદ્ વિજયસમુદ્રસૂરિજી મહારાજનાં કરકમળો દ્વારા દીક્ષિત થયાં. ખડૌતના શ્રીસંઘના આબાલવૃદ્ધમાં આ આખા પરિવારના ત્યાગ અને સંયમની ભૂરિ ભૂરિ પ્રશંસા થવા લાગી. દીક્ષા ગ્રહણ કરતા પહેલાં ભાઈ ચીમનલાલે તીર્થાધિરાજ શત્રુંજયની તીર્થયાત્રા કરી અને પારમાર્થિક સંસ્થાઓને યથાશક્તિ આર્થિક સહાયતા કરી અને વરસી દાન દીધું. દીક્ષા ઉત્સવના શુભ અવસર પર તેમના સમસ્ત સ્વજન સંબંધી હાજર હતા. દીક્ષાયાત્રા સમયે માર્ગની બંને તરફ અપાર જનસમૂહની જયજયકારધ્વનિથી ગગનમંડળ ગુંજાયમાન થઈ રહ્યું હતું. જૈન, અજૈન બધા લોકો આ અલૌકિક ત્યાગથી અત્યંત પ્રભાવિત અને પુલકિત થઈ રહ્યા હતા. વિધવિધાનપૂર્વક દીક્ષા ગ્રાપ્ત કરીને તેઓ વિશાળ અને સુશોભિત દીક્ષામંડપમાં આવી પહોંચ્યા અને ચતુર્વિધસંઘ સન્મુખ તેઓ અને તેમના

પરિવારે ગૃહસ્થજીવનની ઇતિશ્રી કરીને સમ્યક્ જીવન પ્રારંભ કર્યું. ભાઈ ચીમનલાલનું નામ મુનિ અનેકાંતવિજય જાહેર કરવામાં આવ્યું. તેમના કાકા શ્રી વિલાયતીરામને મુનિ નયચંદ્રવિજયજી, તેમના ત્રણે પુત્રો ભાઈ અનિલ, સુનીલ તથા પ્રવીણને ક્રમ પ્રમાણે બાલમુનિ શ્રી જયાનંદવિજયજી, બાલમુનિશ્રી ધર્મધુરંધરવિજયજી અને બાલમુનિશ્રી નિત્યાનંદવિજયજી નામ જાહેર કરવામાં આવ્યાં. તેમના ધર્મપત્ની રાજરાણીને સાધવી અમિતશુણ્ણજીનું નામ આપવામાં આવ્યું.

દીક્ષા ધારણ કરીને મુનિશ્રી અનેકાંતવિજયજી ત્યાગમય અને તપસ્વી જીવન વ્યતીત કરવા લાગ્યા. તેઓ પ્રાયઃ એકજવાર આહાર એટલે એકાસણા કરતા રહ્યા. નિરંતર તેઓ ધ્યાન દ્વારા પોતાના અંતર્દર્શનમાં તલ્લીન રહેતા હતા. વિષમ પરિસ્થિતિઓમાં પણ ઉદ્વેગ કે અશાંતિના ચિહ્ન આપના મુખમંડળ પર જોવામાં આવતાં નહોતાં. આપના અંતરમુખી વ્યક્તિત્વનો વિકાસ અને આપના ચારિત્ર્યની આભા આપની મુખાકૃતિ પર સ્પષ્ટ દૃષ્ટિગોચર થતી રહી. ચારિત્ર્ય ગ્રહણ કરીને, આપની પંજાબની હરી ભરી ભૂમિને ત્યાગીને રાજસ્થાનની રેતીલી ધરતી પર લાંબા લાંબા વિહાર કરવા પડ્યા. ખુલ્લા શિરે અને ખુલ્લા પગે પદયાત્રા કરવામાં પૂર્વજીવનમાં જરા પણ અધ્યાસ ન હોવાથી આવા શુષ્ક માર્ગની મુશ્કેલીઓ સહન કરીને તેમણે સહિષ્ણુતાનો જે પરિચય આપ્યો તે પ્રશંસનીય હતો.

બિકાનેર જેવા વર્ષારહિત નગરમાં ભયાનક ગરમીની મોસમમાં તેમણે તેમના પ્રથમ ચાતુર્માસમાં જ ૫૧ દિવસ મૌન દ્વારા નિરાહાર ઉપવાસની તપસ્યા કરીને શમતા પૂર્વક અને સ્થિરતાનું ચમત્કારી દર્શન કરાવ્યું હતું. ધન્ય છે એ તપસ્વી જીવન, ધન્ય છે એ પુણ્યશાળી માતાપિતા. તપસ્વીજીએ પોતાના ગુરુ અને કુળના નામને ઉજાવળ કયું છે.

બિકાનેર શ્રીસંઘે આ તપસ્યાની સફળતાના ઉપલક્ષમાં ૬૧ હજાર રૂપિયા એકઠા કર્યા હતા, જે અસહાય નિરાધાર ભાઈઓની સહાયતાને માટે સુરક્ષિત રાખવામાં આવ્યા હતા. રાજસ્થાન હુણાવામાં ફરી તપસ્વીજીએ મૌનપૂર્વક ૬૧ ઉપવાસ કર્યા હતા. મુંબઈના ચાતુર્માસમાં તપસ્વીજી ૭૧ ઉપવાસ મૌન દ્વારા કરવાની ભાવના સેવતા હતા. ૬૦ ઉપવાસ તો આનંદપૂર્વક થયા. દર્શનાર્થીની ભીડ હમેશાં ખૂબ રહેતી હતી. હજારો ભાઈબહેનો, ગોડીજીના ટ્રસ્ટીઓ, સમાજના આગેવાનો, મુંબઈના અને પરાના મુનિરાજો તથા સાધ્વીજીઓ તપસ્વીની સુખશાતા પૂછવા આવતાં રહેતાં હતાં. આ દીર્ઘ તપસ્યા માટે મુંબઈનગરમાં ભારે આશ્ચર્ય ફેલાયું હતું. તપસ્વીની રાતદિવસ સેવાશુશ્રૂષા થઈ રહી હતી. પૂજ્ય ગુરુદેવના તેમને મંગળ આશીર્વાદ મળતા રહેતા હતા. તેમના ત્રણે બાળમુનિઓ તપસ્વીના ચરણમાં બેસી સેવાકાર્ય સંભાળી રહ્યા હતા. બધા મુનિ-રાજો પણ આ દીર્ઘ તપસ્વી મુનિરત્નની સેવાશુશ્રૂષા કરી

રહ્યા હતા. ભાદરવા વદિ બીજ તા. ૧૬-૬-૭૦ના રોજ
 ૬૩મા ઉપવાસે તબિયત બગડી. તબિયત બગડતી જોઈને
 ડોક્ટરોએ પરમર્શ કરીને દર્શાવ્યું કે પારણું કરાવી લેવું
 જોઈએ. ગુરુદેવની આજ્ઞા તથા ચતુર્વિધ શ્રીસંઘની વિનં-
 તિથી પારણું કર્યાં. ૧૧૧૧૧૧ રૂપિયા બોલીને લુણવાના
 શેઠ કાંતિલાલ ચેનાણીએ પારણું કરાવવાનો લાલ લીધો.
 ત્યાર પછી તબિયત ઠીક રહી. હજારો ભાઈબહેનો દર્શ-
 નાર્થ આવ્યા. પરંતુ ૨૨-૬-૭૦ના રોજ તબિયત વિશેષ
 બગડી ગઈ. મુંબઈ ચાતુર્માસ રહેલા ગુદાં ગુદાં સ્થળોએ
 બિરાજમાન સાધુસંઘ સુખશાતા પૂછવા એકત્રિત થઈ ગયા.
 બધાએ ખૂબ ખૂબ પરિચર્યા સેવાશુશ્રુષા કરી. હજારો શ્રાવક-
 -શ્રાવિકાઓએ તપસ્વીજીના આરોગ્ય માટે પ્રાર્થના કરી.
 પરંતુ ભવિતવ્યતાને કોણ ટાળી શક્યું છે ?

તા. ૨૪-૬-૭૦ ભાદરવા વદ દશમના રોજ પ્રાતઃ-
 કાળે તપસ્યાનો ચંદ્રમા અસ્ત થઈ ગયો. સમાચાર વીજળી-
 વેગે મુંબઈ આખામાં ફરી વળ્યા. બધાં મુખ્ય મુખ્ય
 બજારો બંધ થઈ ગયાં. સમાચારપત્રોમાં મોટા મોટા
 હેડિંગમાં આ સમાચાર છપાયા. સ્મશાનયાત્રામાં અપાર ભીડ
 હતી. “જય જય નંદા, જય જય ભદ્રા”ના મહા ઉચ્ચારો
 થઈ રહ્યા હતા. જનતાના કોટિકોટિ કંઠ જોરજોરથી બોલી
 રહ્યા હતા “ધન્ય તપસ્વી, ધન્ય તપશ્ચર્યા, ધન્ય ત્યાગ,
 ધન્ય જીવન.”

તા. ૨૬-૬-૭૦ શનિવારના રોજ આગમપ્રભાકરજી મહારાજશ્રી પુણ્યવિજયજીની છત્રછાયામાં મહાતપસ્વીને શ્રદ્ધાંજલિ અર્પિત કરવાને માટે તથા તેમના ગુણાનુવાદ માટે વિશાળ સભા યોજવામાં આવી હતી. શ્રી લક્ષ્મીચંદ હર્લલજી, શ્રી ફૂલચંદભાઈ શામજી, શ્રી ચંદુલાલ કસ્તુરચંદ દેસાઈ, શ્રી ફૂલલજી ખેતાણી, શ્રી જેઠાલાલ સાંકળચંદ-ભાઈ, શ્રી મૂળચંદ જૈન, શ્રી સત્યપાલ જૈન, શ્રી જયંતી-લાલ રતનચંદ, ગણિવચંદશ્રી જનકવિજયજી મહારાજ, શ્રી ચંદ્રવદન શુક્લ, શ્રી આગમપ્રભાકરજી, શ્રુતશીલવારિધિ શ્રી પુણ્યવિજયજી મહારાજ, મુનિશ્રી જયવિજયજી (પન્યાસ), મુનિભૂષણ વલ્લભદત્તવિજયજી મહારાજ, આપણા ચરિત્ર-નાયક ગુરુરાજ બધાએ આ દીર્ઘ તપસ્વી મહારાજના ગુણો, તેમની તપશ્ચર્યા, તેમની અપાર શાંતિ, તેમની સાધનાની ભૂરિ ભૂરિ પ્રશંસા કરી હતી.

છેવટે ગુરુભક્તશ્રી રસિકલાલ ઠેારાએ જણાવ્યું કે તપસ્વી મહારાજની ભાવના ૭૧ ઉપવાસની હતી તો ૭૧ હજારની રકમ આગમ પ્રકાશનને માટે એકઠી કરવી જોઈ એ. આ રકમ પણ એકત્રિત થઈ ગઈ. તેમનું સ્મારક બનાવવાને માટે પણ જરૂરી ફંડ થઈ ગયું છે. ધન્ય એ દીર્ઘ તપસ્વી. તેઓ માત્ર ત્રણ વર્ષ દીક્ષાપર્યાયમાં રહ્યા, જેમાં ૫૧-૬૧-૬૩ ઉપવાસની દીર્ઘ તપસ્યા કરી ત્યાગ અને તપસ્યાનો માર્ગ ચીંધી ગયા. પોતાનાં કર્મબંધન છોડી ગયા.

૯૪. શ્રી વલ્લભચર્યાંદ્રિકા

શતાબ્દીનો મંગળ દિવસ આવી ગયો. કાર્તિકેયના વાહન મયૂર જે રીતે કૈલાસનાં દર્શોને જોઈને નાચી ઊઠે છે એ જ રીતે આ ભક્તિની ઘટાઓને જોઈ જોઈને ભક્ત-મયૂરો નાચી ઊઠ્યા હતા. ભક્તિનો મેઘરાજા સમુદ્રના સાંનિધ્યમાં આવી પહોંચ્યો છે. મુંબઈનગરીનું અહોભાગ્ય છે કે એ ભક્તિભાવના વાહનો અહીં વરસશે. મોહમયી નગરી ભક્તિજલથી પવિત્ર થવાની છે. અહીંથી નીકળીને તે પાવન-જલની ધારાઓ સમસ્ત ભારતવર્ષને સિંચિત કરી દેશે. કાલિમા કલંકનો કીચડ આજ નિષ્કલંક થઈ જશે.

શ્રી વલ્લભચર્યાંદ્રિકાથી આજ આકાશ અને પૃથ્વી-તલ બન્ને પ્રકાશિત થઈ જશે. કારતક સુદ બીજનો ચંદ્રમા અમૃતમયી કિરણોથી સન્તાપિતોના તાપને હરણ કરવાને માટે જોગી રહ્યો છે.

હે ગુરુભક્તો ! આવો ! અમૃતના પ્યાલા પીવા માટે મોહમયી ચાલો. જુઓ, શતાબ્દીના મેઘ આકાશને આચ્છાદિત કરી રહ્યા છે અને સંસારના વલ્લભ શ્રી વલ્લભ ગુરુરાજ ઇન્દ્રધનુષના રૂપમાં આકાશમાં આવીને બિરાજમાન થયા

છે. આવો ! ખૂબ ખૂબ અમૃતનું પાન કરો. વલ્લભગુરુના પૂજારીઓ, વલ્લભના સ્મૃતિસાગરમાં તન્મય બની જાઓ.

વ્રજનિવાસી પણ વ્રજવલ્લભના સંગીતમાં ડૂબી જતા હતા. તમે પણ ગુરુ વલ્લભના લક્ષિતાગનમાં તલલીન બની જાઓ, ડૂબી જાઓ.

ગુરુ વલ્લભ તમારા મન અને આત્મામાં ઉપસ્થિત છે. મહાત્માઓનું નિર્વાણ થાય છે, મૃત્યુ નહિ.

એ અમર ગુરુવરની યાદમાં સમુદ્ર ગુરુના મન માનસ-પર તરંગો ઊઠી આવ્યા છે. એ તરંગોની કલ્લોલમાલિકામાં કેવળ મુંબઈ નહિ, પણ સમગ્ર ભારત અવગાહન કરવા જઈ રહ્યું છે.

હવે કેાણ અભાગી હશે જે મોહનિદ્રામાં સૂતો રહેશે, અને પશ્ચાત્તાપનાં અશ્રુઓથી મુખને ધોતો રહેશે ! આપણા ચરિત્રનાયક જે ઉમંગથી મુંબઈ પધાર્યા હતા, એ ઉમંગનો મંગળ દિવસ, પરમાર્થના રંગનો દિવસ, લક્ષિતા તરંગોનો દિવસ આવી ગયો. પ્રત્યેક ભાવભરી વ્યક્તિ યોતાની ભાવનાની ઊર્મિઓ પ્રદર્શિત કરવા તત્પર છે. આ શતાબ્દીનો ઇતિહાસ ચિરસ્મરણીય રહેશે. શ્રી વલ્લભ ગુરુની શતાબ્દી અને વલ્લભગુરુ પદ્મધર આ મહોત્સવના મહારથી મણિ કાંચનનો સંયોગ છે, સુંદર યોગ છે. તો જુઓ શતાબ્દીની સ્મરણીયતા અને તમારું તન મન ધન ન્યોછાવર કરી દો.

આપણા ચરિત્રનાયક વર્ષોથી શતાબ્દીનું સ્વપ્ન સેવી રહ્યા હતા. આજ તે સ્વપ્ન સાકાર થશે. કેટલાયે જીવેનો સમુદ્ધાર થશે.

આય'સમાજનો વિકાસ

છેલ્લા માત્ર ૧૦૦ વર્ષમાં આય'સમાજે ભારે વિકાસ સાધ્યો છે.

૮૩૪ વિશાળ ભવન, ૪૦૦૦ શાખાઓ, ૪૦-૫૦ કોલેજો, ૫૦૦ હાઈસ્કૂલો, ૨૦૦૦ પ્રાથમિક શાળાઓ, ૬૦ ગુરુકુળો, ૩૦૦ સંસ્કૃત પાઠશાળાઓ, ૩૦ છાપખાનાં, ૪૮ અનાયાલય, ૧૪૨ રાત્રિપાઠશાળાઓ, ૪૦ વર્તમાનપત્રો, ૬૯૫ ઉપદેશકો, ૨૬૨ કન્યાશાળાઓ ૨૪ ધર્માદા દવાખાનાંઓ, ૩ કુમારિકા ગુરુકુળ અને આજે તો શ્રી દયાનંદ વિશ્વવિદ્યાલય(યુનિવર્સિટી)ની યોજના થઈ રહી છે.

જૈન સમાજ આજે કયાં છે ?

આચાર્ય સમુદ્રસુરિ

૯૫. શતાબ્દીનો

આશારૂપદ સંકલ્પ

આપણા ચરિત્રનાયક ગુરુવર્ય જ્યારે પાલીતાણા પધાર્યા હતા ત્યારે ભાવનગરના ‘જૈન’ પત્રના પ્રતિનિધિ ડૉ. ભાઈલાલભાઈ એમ. બાવીશી ગુરુવર્યને મળ્યા હતા. એ પ્રસંગે શતાબ્દી સંબંધી વિસ્તૃત વાર્તાલાપ થયો હતો. ગુરુમહારાજના હૃદયમાં પોતાના પ્રાણપ્રિય ગુરુભગવંતની શતાબ્દી માટે કેટલો ઉત્સાહ, ઉમંગ અને ઉત્કંઠા છે તે આ ડૉ. બાવીશી સાથેના વાર્તાલાપથી જાણવા મળે છે. આ વાર્તાલાપનો સારભાગ આ નીચે આપવામાં આવ્યો છે.

પ્રતિનિધિ—ગુરુદેવ ! શતાબ્દિવિષયક રૂપરેખા પર થોડો પ્રકાશ પાડશો ?

ગુરુદેવ ! —‘મહાનુભાવ ! ગુરુમહારાજ તો યુગપુરુષ હતા. તેમની પ્રતિષ્ઠાને અનુસાર જ આ શતાબ્દી મહોત્સવ થવો જોઈએ. પરંતુ હજી સુધી શતાબ્દીના ઘડવૈયાઓએ વ્યસ્થિત કાર્યક્રમ વિચાર્યો લાગતો નથી. તેમ જણાય છે.

પ્રતિનિધિ—‘આપશ્રીએ શતાબ્દી સમિતિને કાંઈ નિર્દેશ તો આપ્યો હશે ને !’

ગુરુદેવ—‘શતાબ્દીનાયક ગુરુરાજ સમગ્ર ભારતના હતા એટલે શતાબ્દિ સમિતિ અખિલ ભારતીય હોવી

જોઈએ. ભલે આ સમિતિનું કેન્દ્ર મુંબઈ રહે. સ્થાનિક સમિતિઓ જુદી જુદી હોઈ શકે છે.’

પ્રતિનિધિ—‘શતાબ્દીના અચાર માટે શું સાધન છે ?’

ગુરુદેવ—‘જૈન, સેવાસમાજ, વિજ્યાનંદ, શ્વેતાંબર જૈન આદિ સમાચારપત્રો છે. ખીજાં દૈનિક સમાચાર પત્રોનો સહકાર પણ લઈ શકાશે.’

પ્રતિનિધિ—‘આવડા મહાન લખ્ય સમારોહનો પ્રબંધ શું છે ?’

ગુરુદેવ—‘તેનસિંહ હિમાલય પર ચઢી ગયો તો આ શતાબ્દીના હિમાલય પર કેમ નહિ ચઢી શકાય ! એકબે રૂપિયાપણુ જો પ્રતિ શ્રાવક આપે તો કરોડોની રકમ થઈ શકે છે. દાનવીર ભક્તજનો શું પાછળ રહી જશે ?’

પ્રતિનિધિ—‘શતાબ્દી સમારોહના પરિણામરૂપે આપશ્રી ક્યાં ક્યાં સમાજોત્સવોનાં કાર્ય સંભવિત માને છે ?’

ગુરુદેવ—‘તમે જિજ્ઞાસુ છો તો સંક્ષેપમાં સાંભળો. પુરાણી પ્રવૃત્તિઓને વેગ દેવો જોઈએ. નવીન પ્રવૃત્તિઓના શ્રીગણેશ કરવા જોઈએ. જ્ઞાનવૃદ્ધિને માટે પાઠશાળા આદિનું નિર્માણ કરવું જોઈએ. દરિદ્રતા મટાડવા માટે કિશોરકેન્દ્રો સ્થાપવા જોઈએ. જૈનનગરનું નિર્માણ અત્યંત આવશ્યક છે. સહકારી જૈન ઝોંકેથી સમાજના મધ્યમ વર્ગનો ઉત્કર્ષ સાધી શકાશે. શિક્ષણના અચાર માટે છાત્રવૃત્તિઓ યોજવી જોઈએ. બેંકાર ભાઈઓને માટે સહાયક ફંડ થવું જોઈએ. જૈન-

દર્શનના અભ્યાસને માટે એક સુંદર કેન્દ્ર, જ્ઞાનમંદિર અને શક્ય હોય તો એક વિશ્વ વિદ્યાવિહારની સ્થાપના થવી જોઈએ. આથી આપણું ગૌરવ વધશે.’

આ વાર્તાલાપથી પ્રતિનિધિ ડૉ. બાવીશીને ખૂબ સંતોષ થયો.

યુવકો ! જાગો, જાગો, નિદ્રા ત્યાજો

પ્રમાદ છોડો, ધર્મ-સમાજ-દેશની સેવામાં ફૂટી પડો, સૂતા હો તો જાગીને તૈયાર થઈ જાઓ, ખેડા હો તો જાગી થઈ જાઓ, જાગા હો તો કમર કસીને આગે ચાલવા માંડો. ભગવાન મહાવીર પ્રભુનો અહિંસા-સંયમ-તપ-અપહિમ્ન અને સેવાનો સંદેશ ગામેગામે-શહેર શહેર-મંદિર-મંદિર-જગ્યાએ જગ્યાએ-ઘેર ઘેર પહોંચાડો, કાર્ય કરો ન વિલંબ કરો. સમાજના સમુદાયના કલ્યાણની જવાબદારી તમારી છે. આવતી કાલનો સમાજ શક્તિશાળી-સમૃદ્ધ બને તેવાં કાર્યો કરવા ભાવના રાખો.

સમુદ્રસુરિ

૯૬. પંજળ યાત્રાસંઘની

અનુપમ ભક્તિ

આ વર્ષે ગુરુમહારાજનો જન્મદિવસ કાતરક સુદિ બીજ તા. ૧-૧૧-૭૦ના રોજ સમગ્ર ભારતમાં ઊજવાઈ રહ્યો હતો. પણ શતાબ્દી મહોત્સવ તથા ગુરુજન્મદિન પ્રત્યેક નગરે પોતપોતાની અનુકૂળતા પ્રમાણે નવેમ્બર માસમાં ઊજવ્યો હતો. બિકાનેરમાં સંસદસભ્ય ડૉ. કરણસિંહજીએ સમારોહનું ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું. અધ્યક્ષપદ વિદ્યાવાચસ્પતિ, કવિસમ્રાટ, મનીષી શ્રી વિદ્યાધરજી શાસ્ત્રીએ સુશોભિત કર્યું હતું. આ પ્રમાણે જાંબોરમાં વિદુષી સાધ્વી શ્રી મૃગાવતીશ્રીની પ્રેરણાથી લગ્ન રીતે શતાબ્દી સમારોહ ઊજવાયો હતો અને ત્યાંના દૈનિક પત્રમાં ગુરુદેવના જીવન તથા ધર્મપ્રભાવના કાર્યો અને ગુરુદેવનો ફોટો વગેરે આપીને સમારોહને ખૂબ સારી પ્રસિદ્ધિ આપી હતી. મૈસૂર, વડોદરા, અંબાલા, હસ્તિનાપુર, મલેર કોટલા, દિલ્હી, પાલીતાણા વગેરે બધાં નગરોમાં શતાબ્દી ઉત્સવ ઊજવાયો હતો.

મુખ્ય અખિલ ભારતીય સમારોહ મુંબઈ તા. ૨૫, ૨૬, ૨૭ ડિસેમ્બર સં. ૨૦૨૭ માગશર વદિ ૧૨, ૧૩, ૧૪ શુક્ર, શનિ, રવિવારના દિવસોમાં શાનદાર રીતે ઊજવાયો હતો. ગુરુદેવના સમુદાયના પ્રાયઃ બધાં સાધુ-સાધ્વીઓ

સમારોહમાં ઉપસ્થિત હતાં. આ શતાબ્દીના મહામહોત્સવ પર પંજાબ, રાજસ્થાન, ગુજરાત, મહારાષ્ટ્ર, બંગાલ, ઉત્તર-પ્રદેશ, મધ્યપ્રદેશ, મૈસૂર, આન્ધ્રપ્રદેશ આદિ બધી જગ્યા-એથી અપાર ભક્તોનો સમૂહ મુંબઈ આવી પહોંચ્યો હતો.

આટલી અપાર માનવમેહની તો અમે કોઈ પણ ઉત્સવમાં જોઈ નથી, આમ બધા દર્શકો કહેતા હતા. બિકાનેર, મારવાડ, વડોદરા, ગુજરાત આદિથી ઘણી વિશેષ સંખ્યામાં જનતા આવી પહોંચી હતી.

પંજાબ અને દિલ્હી તો ભક્તિના ઉમંગમાં નાચી રહ્યું હતું. આગ્રા, લુધિયાના, અંબાલા, દિલ્હીથી સ્પેશિયલ બસોમાં ભક્તો આવી પહોંચ્યા હતા.

દિલ્હીથી સ્પેશિયલ યાત્રા ટ્રેન આવી પહોંચી હતી. દિલ્હી તો કેન્દ્રીય નગર તથા ભારતની રાજધાની છે. અહીંથી સંઘપતિશ્રી ઐરાતીલાલજીના સંઘપતિત્વ નીચે સ્પેશિયલ યાત્રા ટ્રેનથી લગભગ ૧૩૦૦ ભક્તોનો સમૂહ તીર્થયાત્રા કરતો કરતો પોતાના પ્રાણુખ્યારા ગુરુદેવ પ્રત્યે ભક્તિ પ્રદર્શિત કરવા આવી પહોંચ્યો હતો. શ્રી આત્મા-નંદ જૈન મહાસભા પંજાબના પ્રેસિડેન્ટ શ્રી રતનલાલજી જૈન, એમ. પી. લાલા રતનચંદ રીખવલાસજી, લાલા દેવ-રાજજી, લાલા ઈન્દ્રપ્રકાશજી આદિ મુખ્ય મુખ્ય આગેવાનો બધી જાતની વ્યવસ્થા કરવા સાથે હતા. વ્યવસ્થા એવી તો ઉત્તમ હતી કે કોઈને પણ કોઈ જાતનું કષ્ટ થયું નહિ.

બધા તંદુરસ્ત અને આનંદમાં રહ્યા હતા. ગુરુકૃપાથી સંઘ-
યાત્રા સંપૂર્ણ નિર્વિઘ્ન રહી. માર્ગમાં ધર્મપ્રચારને માટે
પ્રોફેસર પૃથ્વીરાજજી જૈન, પંડિત હીરાલાલજી જૈન,
શ્રી રામકુમારજી જૈન આદિ વિદ્વાનો સાથે હતા.

દિલ્હીનું સુપ્રસિદ્ધ “હિંદુ જિયા બેન્ડ” ભક્તિપ્રવાહ
તરંગિત કરવાને માટે સંઘની સાથે જ રુપેશ્વરમાં હતું.
પ્રત્યેક સ્ટેશન પર” લખખાં તર ગયે, લખખાંને તર જાના,
કિ જિસને તેરા નામ જપિયા”ના મનોરમ ગાનથી ભક્તિ-
ગણ નાચી ઊઠતા હતા અને જનતાને આકર્ષિત કરીને
પોતાની ગુરુભક્તિનો પરિચય દેતા હતા.

શ્રી પં. હીરાલાલજીએ માર્ગમાં આવવાવાળાં બધાં
તીર્થોને ઇતિહાસ તેમ જ મહિમા પ્રતિપાદિત કરતી એક
પુસ્તિકા પ્રકાશિત કરી હતી. આથી પંડિતજીનો તીર્થ-
પ્રેમ પ્રગટ થતો હતો.

યાત્રાસંઘને માટે પ્રો. રામકુમાર જૈન એમ. એ. એ
એક વિશેષ ગાયન બનાવ્યું હતું તેમે અહીં ઉધૃત કરવાનો
લોભ જતો કરી શકતા નથી.

(તજ—સાહે ચૌવીસવેં અવતાર)

ચલકર દિલ્હી ઓર પંજાબ સે નરનાર આયે હૈં ।

પ્રભુજીકે ગુરુજીકે કરને હમ દીદાર આયે હૈં ॥ ટેક ॥

૧

આત્માનંદ સભા પંજાબી, જિસને યાત્રા ટ્રેન સજા દી ।

અપના નરભવ સફલ બના લેં, ચહી વિચાર આયે હૈં ॥ (ચલ)

૨

યાત્રા કરકે બમ્બઈ પહુંચે, અપને દિલકા શુલશન સીંચે ।
સબ નગરોંકે શ્રાવક વર્ગ' કે પરિવાર આયે હૈં ॥ (ચલ)

૩

હો ગઈ ધન્ય બંબઈ નગરી, ભરલી અમૃતરસ સે ગગરી ।
સૂરિ સમુદ્રવલ્લભ પટધર, તારણહાર આયે હૈં ॥ (ચલ)

૪

આબૂ, રાણપુર, તારંગા, શત્રુજય શંખેશ્વર ચંગા ।
પ્રભુપૂજાસે જીવનકા, કરને ઉદ્ધાર આયે હૈં ॥ ચલ ॥

૫

વલ્લભશુરુકી આજ શતાબ્દી, ગુરુને લી બંબાઈ સમાધિ ।
ગુરુ સમાધિકા કરને હમ, તો સત્કાર આયે હૈં ॥ ચલ ॥

૬

ગુરુને જન્મ બડોઢા પાયા, ઇચ્છા દીપચંદ કુલ જાયા ।
ચરણોંમેં ભક્તિકા લેકર, હમ ઉપહાર આયે હૈં ॥ ચલ ॥

૭

આતમ ગુરુસે શુભ ધન માંગા, વલ્લભને સંસારકો ત્યાગા ।
હમ લી ભવસાગરસે જાને કો, ઉસ પાર આયે હૈં ॥ ચલ ॥

૮

આતમજી મુખસે ફરમા ગયે, વલ્લભકો નિજ પાટ બિઠા ગયે ।
હમ પંખાબકેસરી ગુરુકે, ખિદમતગાર આયે હૈં ॥ ચલ ॥

૯

વિદ્યા કે ઠઈ બાગ લગાયે, શ્રાવક કિતને નયે બનાયે ।
હિનકે મિશનકે હમ તો 'રામ' પહેરેદાર આયે હૈં ॥ ચલ ॥

આ રીતે રાણકપુર, દેલવાડા, અચલગઢ, પાલીતાણા, શંખેશ્વર તથા તારંગાણ તીર્થોની યાત્રા કરીને સંઘ મુંબઈ પહોંચ્યો. ગુરુ વલ્લભના ચંદ્રકો-બિલ્લા લગાડેલા બધા પંતળી ગુરુભક્તો મુંબઈના સમારોહના પ્રતીક બની ગયા હતા.

સાધમી° વાતસલ્ય

— સાધમી°ઓની ભક્તિ પુત્રજન્મોત્સવ, વિરાહ આદિ પ્રસંગો-એ કરવી જોઈએ. કોઈ સાધમી°ને કષ્ટ પડે તો તેને મદદ કરી કષ્ટ દૂર કરવું જોઈએ. કોઈ નિર્ધન હોય તો ધનથી સહાયતા કરે. ધર્મથી સીદાતાને સ્થિર કરે. પ્રમાદીને પ્રેરણા કરી કાર્યશીલ બનાવે. વિદ્યાનું દાન પુણ્યકાર્ય છે. શ્રાવિકા સાથે પણ શ્રાવકની જેમ જ વાતસલ્ય કરે; કારણ કે શ્રાવિકા પણ જ્ઞાન-દર્શન-ચરિત્ર-શીલ-સંતોષવાળી હોય છે. સધવા-વિધવા જિનશાસનમાં અનુ-રક્ત રહે તેમ કરવું જોઈએ. તેનું માતા-બહેન અને પુત્રી તરીકે હિત કરવું જોઈએ.

પૂ. શ્રીમદ્ વિજયાનંદસૂરીશ્વરજી
જૈન તત્ત્વાદર્શ પૃ. ૩૨૦

૯૭. શતાબ્દીનો કાર્યક્રમ

ગુરુવાર તા. ૨૪-૧૨-૭૦

રંગોળી પ્રદર્શન ઉદ્ઘાટનકર્તા ગોડીજીના દ્રસ્ટી શ્રી લક્ષ્મીચંદ દુર્લભજી.

શુક્રવાર તા. ૨૫-૧૨-૭૦

સવારના ૬ વાગ્યે ઉદ્ઘાટન સમારંભ. ઉદ્ઘાટનકર્તા ગુજરાત રાજ્યના એ વખતના મુખ્યમંત્રી શ્રી હિતેન્દ્ર દેસાઈ.

ઉત્સવના સભાપતિ પ્રમુખ ઉદ્યોગપતિ શ્રી રતિલાલ મણિલાલ નાણાવટી.

સ્વાગતપ્રમુખ મુંબઈના એ વખતના નગરપતિ ડૉ. શ્રી શાન્તિલાઈ પટેલ.

બપોરના ૧-૩૦ વાગ્યે ધર્મયાત્રા (જુલૂસ) ગોડીજી ઉપાશ્રયથી પ્રારંભ કરીને ૪.૩૦ વાગે કોસ મેદનમાં પહોંચશે.

રાત્રિના ૮ થી ૧૧ સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમ.

પ્રમુખ શ્રી રમણલાલ વાડીલાલ શાહ.

શનિવાર તા. ૨૬-૧૨-૭૦

૧. ગુણાનુવાદ સભા પ્રાતઃ ૬ વાગ્યેથી ૧૨ સુધી પરમ પૂજ્ય આચાર્યશ્રી વિજયસમુદ્રસૂરીશ્વરજીમહારાજના સાંનિ-

ધ્યમાં ચતુર્વિધ શ્રીસંઘ સ્વર્ગસ્થ આચાર્ય મહારાજના ગુણાતુવાદ કરી શ્રદ્ધાંજલિ અર્પણ કરશે.

૨. યુગવીર આચાર્યશ્રી વિજયવલ્લભ સૂરીશ્વરજી મહારાજના જીવન સંબંધી પુસ્તકનું ઉદ્ઘાટન.

૩. શાકાહારી સંમેલન તથા પ્રદર્શન, અતિથિવિશેષ પદ્મભૂષણ, આયુર્વેદચક્રવર્તી પંડિત શિવશર્મા M. P.

૪. સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમ રાત્રિના ૮ થી ૧૨. પ્રમુખ શ્રી દેવરાજજી જૈન.

રવિવાર તા. ૨૭-૧૨-૭૦

૧. મુખ્યસભા- પ્રાતઃ ૯ થી ૧૨, પ્રમુખ મુંબઈના શેરીફ-શ્રી શાહીલાલજી જૈન.

૨. રાત્રિના ૮-૧૧ સુધી સાંસ્કૃતિક મનોરંજન કાર્યક્રમ-પ્રમુખ શ્રી કાન્તિલાલ યુનીલાલ ચોકસી.

આપણા ચરિત્રનાયક શાંતમૂર્તિ આચાર્યશ્રી વિજય-સમુદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ સં. ૨૦૨૬ના ચાતુર્માસ પહેલાં તથા પૂ. આગમપ્રભાકર મુનિ પુણ્યવિજયજી મહારાજ સં. ૨૦૨૫ના ચાતુર્માસ પહેલાં પોતાના શિષ્ય સં. સમુદાય સહિત મુંબઈ આવી ગયા હતા.

આપના આજ્ઞાવર્તી સાધુ-સાધ્વીઓનો સમુદાય તેા દોઢ વર્ષ પહેલાં મુંબઈ પહોંચી ગયો હતો. શતાબ્દી સમિતિની સ્થાપના પણ થઈ હતી. તેની પ્રબંધક સમિતિ પણ નિયુક્ત થઈ હતી. ૫૧૫ના સદસ્ય નોંધાઈ રહ્યા હતા.

૯૮. વિજયવલ્લભનગરની શોભા

શતાબ્દી ઉત્સવ માટે મુંબઈમાં ભારે તૈયારીઓ થઈ રહી હતી. કહેવાય છે કે મુંબઈનો આ શતાબ્દી મહા મહોત્સવ ‘ન ભૂતો ન ભવિષ્યતિ’ લોકોક્તિને ચરિતાર્થ કરવા જેવો થયો હતો.

મુંબઈના કોસ મેદાનમાં વિજયવલ્લભનગર શોભી રહ્યું હતું. ૧૫૦ વ્યક્તિઓ એસી શકે તેવી વ્યાસપીઠ બનાવવામાં આવી હતી. આ વ્યાસપીઠની બન્ને બાજુ સાધુ-સાધ્વીઓને એસવાને માટે બે વિશાળ મંચ ઉભા કરવામાં આવ્યા હતા. વ્યાસપીઠ પર શતાબ્દીનાયક પંજાબ-કેસરી આચાર્ય લગવંતના પૂર્ણ કદવાળું કલાત્મક રંગીન ચિત્ર શોભી રહ્યું હતું. મંડપમાં જગ્યાએ જગ્યાએ ગુરુદેવનાં અદર્શ વાક્યો (સુધાવાણી) મૂકવામાં આવ્યાં હતાં. મંડપમાં ઓછામાં ઓછા વીસ હજાર વ્યક્તિઓ એસી શકે તથા લગભગ ચાલીસ હજાર વ્યક્તિઓ ઉપસ્થિત રહી શકે તેવી વ્યવસ્થા હતી.

મંડપમાં થોડે દૂર લોજનાદિનો પ્રબંધ હતો. પુરશી ટેબલ એવી રીતે વ્યવસ્થિત ગોઠવવામાં આવ્યા હતા કે એક સાથે એક હજાર વ્યક્તિ એસીને લોજન કરી શકે.

એક સાથે ચાર હજાર વ્યક્તિઓ માટે લોજન થઈ શકે એવી સુંદર વ્યવસ્થા હતી.

પૂ. આચાર્ય શ્રી વિજયસમુદ્રસુરિશ્રીના હિન્દી ચરિત્રલેખક ભાઈ રામકુમારજી આ ઉત્સવમાં હાજર હતા અને તેઓ કહે છે કે આવી સુંદર મોટી વ્યવસ્થા તેમણે પોતાના જીવનકાળમાં કોઈ જગ્યાએ જોઈ નથી.

ગુરુ મહારાજની કૃપાથી શું અસંભવ છે ?

વલ્લભનગરમાં અતિથિઓની સુવિધાને માટે બધી વસ્તુ હાજર હતી.

એક તરફ આત્મિક લોજનને માટે જીવહયામંડળી મુંબઈ, જનકસ્થાણ સમિતિ દિલ્હી દ્વારા આયોજિત શાકાહાર પ્રદર્શિની પણ શોભાયમાન હતી. આચાર્ય ભગવાન શતાબ્દીનાયક મહારાજનું જીવન ચિત્રોમાં પ્રદર્શિત કરવામાં આવ્યું હતું.

પરમાર ક્ષત્રિય જૈન સભા બોટેલીએ પોતાનો ફોલ ગોઠવ્યો હતો.

જનતા ઉદ્યોગ ગૃહનું અલ્પાહાર ગૃહ સેવાને માટે તૃપ્ત હતું.

શતાબ્દી સમિતિ તથા સ્વયંસેવક મંડળનાં કાર્યાલય પણ વિજયવલ્લભનગરમાં બાજુબાજુમાં હતાં.

તા. ૨૪ ડિસેમ્બરથી ૨૬ ડીસેમ્બર સુધી છ દિવસને માટે સવારે નાસ્તો તથા સવારસાંજ લોજનની વ્યવસ્થા.

વિજયવલ્લભનગરમાં જ કરવામાં આવી હતી. તા. ૨૪ના પ્રાતઃકાળના ભોજનની તથા ૨૬ ના પ્રાતઃકાળની અને સાયંકાળના ભોજનની વ્યવસ્થા ગોડીજીના ઉપાશ્રયમાં કરવામાં આવી હતી. બાકીના ૬ સમયની વ્યવસ્થા “વલ્લભનગર”માં કરવામાં આવી હતી. તા. ૨૫થી ૨૮ આઠ સમયના ભોજનનો એક સમયનો ખર્ચ ૬૨૫૧ રૂપિયા આઠ દાનવીરોએ તથા સંસ્થાઓએ ઉપાડી લીધા હતા. શેષ ચાર દિવસના પ્રતિદિન રૂ. ૨૫૦૧ ની જવાબદારી ભિન્ન ભિન્ન ચાર દાનવીરોએ ઉપાડી લીધી હતી.

પંજાબ, દિલ્હીથી તથા ભિન્ન ભિન્ન રાજ્યો તથા નગરોથી અતિથિ તેમ જ ભક્તગણ રેલ, બસ અને સ્પેશ્યલ ટ્રેનથી બહુ મોટી સંખ્યામાં આવી પહોંચ્યા હતા.

પંજાબી ભક્તોની શોભા તો એક અનોખું દ્રશ્ય બની ગયું હતું.

અતિથિઓના નિવાસને માટે કચ્છી વીસા ઓસવાળ મહાજનવાડી, મારવાડી પંચાયતવાડી, સુખાનંદ ધર્મશાળા, લાલબાગ મોતીશા જૈન ધર્મશાળા, ગોડીજી જૈન ધર્મશાળા વગેરેમાં વ્યવસ્થા કરવામાં આવી હતી.

અતિથિઓની સેવાને માટે સ્વયંસેવક મંડળના ભાઈઓ તત્પર રહેતા હતા. લગભગ ૫૦૦ સ્વયંસેવકો તથા ૧૦૦ સ્વયંસેવિકાઓ આ સેવાને લાભ લઈ રહ્યાં હતાં.

શતાબ્દી નાયક ગુરુદેવના ભક્તિભાવભર્યા સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમ માટે ઘણી સંસ્થાઓએ સુંદર તૈયારીઓ કરી

હતી. આ સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમો જોવા હબરોની મેદની રાત્રિના ૧૧-૧૨ વાગ્યા સુધી હાજર રહીને આનંદ માણતી હતી.

ગુરુ ગુણાનુવાદની તથા ગુરુ-ઋણ અદા કરવાની તેઓની ભાવના પ્રશંસનીય હતી, અવર્ણનીય બની ગઈ હતી.

સમારોહની સભાઓનું સંચાલન પરમ ગુરુભક્ત. અદ્વિતીય વ્યવસ્થાનિયુક્ત શ્રી ખીમજીભાઈ છેડા તથા શ્રી જયંતીલાલ રતનચંદ શાહ કરી રહ્યા હતા. મનોરંજન કાર્યક્રમોનું સંચાલન શ્રી પ્રાણલાલભાઈ કાનજીભાઈ દોશી તથા શ્રી મદનલાલ ઠાકોરદાસ કુશળતાપૂર્વક કરી રહ્યા હતા. આનંદમંગળની વર્ષા થઈ રહી હતી. મોહમયી નગરીની પૃથ્વી પુલકિત થઈ રહી હતી. હવા સૌરભમયી હતી.

શતાબ્દી સમારોહના પ્રારંભમાં શતાબ્દીનાયક, ત્રિભુવન વલ્લભગુરુ મહારાજના ચિત્ર, પદક, ચાંદીના સિક્કા, પ્લાસ્ટિકના બિલ્લા વહેંચવામાં આવ્યા હતા. ચાંદીના સિક્કા લાલા શ્રી રતનચંદ રિખવદાસ દિલ્હી-નિવાસીએ તૈયાર કરાવ્યા હતા. એ સિક્કા મનમોહક અને ભકિતના પ્રતીક હતા. શ્રી રતનચંદજી હજી ભગવાન મહાવીરના ૨૫૦૦મા નિર્વાણ મહોત્સવ ઉપર સિક્કા તૈયાર કરીને શાસનહિતૈષી અને પ્રભુભક્તોમાં વિતરણ કરીને એક ફંડ કરવા ઇચ્છા રાખે છે. તેમની ભાવના છે કે પોતાના જીવનમાં ગુરુવલ્લભ સાધર્મિક સહાયતા ફંડ તથા ગુરુદેવ-

ની આખરી ભાવના પ્રમાણે વિશ્વવિદ્યાવિહાર આ બન્નેનું સ્વપ્ન સાકાર કરી જીવન ધન્ય બનાવું.

તેમના રોમરોમમાં ગુરુભક્તિનાં દર્શન થાય છે. ધન્ય છે આવા પરમ ગુરુભક્તને ! ગુરુદેવના જીવન સંબંધી સાહિત્ય તથા ચિત્રોનું વિતરણ અને પ્રદર્શન થઈ રહ્યું હતું.

હિંદુ વિશ્વવિદ્યાલય, મુસ્લિમ યુનિવર્સિટી, નાનક વિશ્વ-વિદ્યાલય, બુદ્ધ વિદ્યાવિહાર, વિવેકાનંદ વિદ્યા કેન્દ્ર, તિરુપત્તી મહા-વિદ્યાલય, શ્રી નહેરુ વિશ્વવિદ્યાલય, દયાનંદ વિશ્વવિદ્યાલય (યોજના થઈ રહી છે.) આ ઉપરાંત બીજાં ઘણાં વિશ્વવિદ્યાલયો, ટેકનોલોજી ઇન્સ્ટિટ્યૂશનો અને વિજ્ઞાન પ્રયોગશાળાઓ ખુબ વિકાસ પામી રહેલ છે પણ ધર્મપ્રભાવના માટે કરોડો દાન આપનાર જૈન સમાજમાં મહાવીર વિશ્વવિદ્યાવિહાર કેમ નહિ ?

મહુવા કર

૯૯. શતાબ્દી મહામહોત્સવ

જન્મ શતાબ્દીના ઉપલક્ષમાં પ્રસિદ્ધ ચિત્રવિશારદ ભાઈશ્રી રમણીકલાલ હોળોઈનિવાસીએ ગોડીજીના ઉપાશ્રયમાં પાંચ વિશાળ રંગોળી ચિત્ર પ્રદર્શિત કર્યાં હતાં. એ ચિત્રો ભગવાન મહાવીર અને ચંડ કૌશિક સર્પ સંબંધી હતાં, ત્રણ ચિત્રો શતાબ્દી નાયક ગુરુરાજના જીવન સંબંધી હતાં. જેમાં પ્રથમ ચિત્ર શ્રી આત્મારામજી મહારાજનું ભાઈ છગનલાલનું આત્મિક આકર્ષણ સંબંધી હતું. બીજું ગુજરાંવાલાથી અંતિમ વિદાયનું ચિત્ર હતું. ત્રીજું ચિત્ર ગુરુ મહારાજની અંતિમ શત્રુજય તીર્થની યાત્રાનું ચિત્ર હતું. આ પાંચે ચિત્રો કલાત્મક અને ખૂબ આકર્ષક હતાં.

તા. ૨૪-૧૨-૭૦ ગુરુવારના રોજ સવારના ૬ વાગ્યે ગોડીજી મંદિરના ટૂંકટી શ્રી લક્ષ્મીચંદ હુલ્લભજીએ આ પાંચે ચિત્રોનું ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું. આ પાંચે ચિત્રો જોવા માટે હજારો ભાઈબહેનો ઊમટી આવ્યાં હતાં.

તા. ૨૫-૧૨-૭૦ શુક્રવાર સવારના ૬-૧૫ વાગ્યે શતાબ્દી સમારોહનો ઉદ્ઘાટન કાર્યક્રમ હતો.

આ પ્રસંગે અપાર દર્શકો ઊમટી આવ્યાં હતા.

શતાબ્દી સમારોહના પ્રેરક તથા કર્ણધાર ગુરુવર શ્રી સમુદ્રસૂરિજી મહારાજ, આગમપ્રભાકર શ્રી પુણ્યવિજયજી

શતાબ્દી સમારોહમાં જનસમુદાયની મેદનીનું દશ્ય

શતાબ્દિ સમારોહની મુખ્ય સભા વખતે
 પંજાબનો સંઘ પૂ. આ. શ્રી વિજયસમુદ્રસૂરિજીને પંજાબ પધારવા વિનંતી કરે છે

મહારાજ તથા સર્વ શિષ્યપ્રશિષ્ય પરિવાર તેમ જ સાધ્વીજી
એ. હાજર હતાં. સ્થાનકવાસી સંઘના વિદ્વાન વિચારક
ભાવણપટ્ટ શ્રી વિજયમુનિજી પણ આ પ્રસંગે પધાર્યા હતા.

અધ્યક્ષપદનું સ્થાન પ્રસિદ્ધ ઉદ્યોગપતિ, જૈન સમાજ-
ના અગ્રગણ્ય શ્રીમાન રતિલાલ મણિલાલ નાણાવટીએ
શોભાવ્યું હતું.

સમારોહનું ઉદ્ઘાટન ગુજરાત રાજ્યના મુખ્યમંત્રી
શ્રી હિતેન્દ્ર દેસાઈના વરદ હસ્તે થવાનું હતું પણ અનિ-
વાર્ય સંજોગોના કારણે તેઓ આવી શક્યા નહોતા. તેથી
ભારત સરકારના ભૂતપૂર્વ રેલવેમંત્રી શ્રી એસ. કે. પાટીલે
સમારોહનું ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું.

પૂજ્ય આચાર્યશ્રી વિજયસમુદ્રસૂરિ મહારાજના
મંગલાચરણ બાદ મરુધર બાલિકા વિદ્યાલયની બાલિકાઓએ
સ્વાગતગીત ગાયું હતું.

અધ્યક્ષ મહોદય શ્રી નાણાવટીજીએ પોતાનું વક્તવ્ય
દર્શાવ્યું. ત્યાર પછી મુંબઈના તે વખતના નગરપતિ
(મેયર) શ્રી શાન્તિભાઈ પટેલે સર્વ આગતુકોનું ભાવભીનું
સ્વાગત કર્યું હતું. તેમણે જૈન સમાજ સાથેનો પોતાનો
પુરાણો સંબંધ દર્શાવીને તેમણે જણાવ્યું કે મારી નિયુ-
ક્તિમાં જૈન ભાઈઓનો મુખ્ય ફાળો હતો. શતાબ્દી નાયક
શુરુદેવે મધ્યમ વર્ગના ઉત્કર્ષ માટે તથા શિક્ષણના પ્રચાર
માટે મહાન કાર્ય કર્યું હતું. એ માટે આ શતાબ્દી
મહોત્સવ ઘણો ઉચિત અને અત્યંત આવશ્યક છે.

મહાત્મા ગાંધીજીએ અહિંસાનો માર્ગ અપનાવ્યો તે જૈન ધર્મની લેટ છે.

જો જૈન સમાજ આ સમારોહના અવસર પર કોઈ હોસ્પિટલ (વિશાળ ચિકિત્સાલય) સ્થાપિત કરવાનો નિર્ણય કરે તો ભૂમિની વ્યવસ્થા હું કરાવી દઈશ.

શતાબ્દી સમિતિના મંત્રી શ્રીયુત જયંતીલાલ રતનચંદ શાહે શતાબ્દી સમિતિની સ્થાપના તથા તેની આજ સુધીની કાર્યવાહી સંબંધી આવશ્યક હેવાલ રજૂ કર્યો. અંતે તેમણે જણાવ્યું કે શતાબ્દી સમારોહની સફળતા માટે સંદેશાઓ દેશભરમાંથી આવી રહ્યા છે તેથી બધા સંદેશા રવિવારના મુખ્ય સમારોહ-સભામાં દર્શાવવામાં આવશે. ત્યારબાદ તેમણે શ્રી એસ. કે. પાટિલને સમારોહના ઉદ્ઘાટન માટે પ્રાર્થના કરી હતી.

શ્રી પાટિલે કહ્યું કે શ્રી વિજયવલ્લભસૂરિજી કેવળ જૈનોના જ નહીં પણ સમગ્ર ભારતના નિધિરૂપ હતા. જેવા સ્વામી દયાનંદ તથા મહાત્મા ગાંધી હતા. તેઓશ્રીએ સમાજના કલ્યાણને માટે માર્ગદર્શન આપ્યું. સંસારમાં શાંતિ અને અહિંસાના પ્રચારને માટે જીવનભર કાર્ય કર્યું.

મને આચાર્યશ્રીનો બહુ નિકટનો પરિચય હતા તેને હું મારું સૌભાગ્ય માનું છું.

તેઓશ્રીના તરફથી મને શ્રદ્ધા અને બલિદાનની પ્રેરણા મળી હતી તથા મનને વશમાં રાખવાની શિક્ષા પણ મળી

હતી પ્રાણીમાત્ર પર દયા રાખવાનો તેમનો સંદેશ હતો. આ સંદેશને જો આપણે બધા જીવનમાં ઉતારી શકીએ તો તેમની મોટામાં મોટી યાદગાર બની રહેશે. આપે આ પ્રસંગ પર મને યાદ કર્યો તે માટે હું આપ સૌનો આભાર માનું છું.

આ પછી તેમણે સમારોહના ઉદ્ઘાટનની ઘોષણા કરી હતી. હજારો શ્રોતાજનોના ગુરુદેવના જયનાદોથી મંડપ ગુંજી રહ્યો. ગુરુભક્ત શ્રી રવજીભાઈ ખીમજી છેડાએ આચાર્યશ્રીના જીવન કાર્યને દર્શાવવાવાળાં ચિત્રોનું ઉદ્ઘાટન કર્યું. શ્રી રમણલાલ નગીનદાસ પરીખે આ પ્રસંગે શતાબ્દી નિમિત્તે નિર્માણ કરેલ ચાંદીના સિંચાણનું ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું. વીસ ગ્રામ, વિશુદ્ધ ચાંદીના આ સિંચાણો દિલ્હીનિવાસી, લાલા રતનચંદ રિખવદાસજીએ તૈયાર કરાવ્યા હતા. તેની એક તરફ શતાબ્દીનાયક ગુરુદેવનું ચિત્ર અને ગુરુદેવનું નામ અંકિત હતું. સિંચાણની બીજી બાજુ ફાલનાના વલ્લભ કીર્તિસ્તંભનું ચિત્ર અંકિત હતું તથા હિન્દીમાં વલ્લભ શતાબ્દી વર્ષ ૧૯૭૦ અંકિત હતું. કેઈ પણ જાતના લાલ વિના આ બધા સિંચાણો પડતર કિંમતે આપણામાં આવ્યા હતા. ચાર હજાર સિંચાણો તો જલદી બિપડી ગયા હતા. અને વિશેષ માંગ હોવાથી બીજા સિંચાણનાવવાની યોજના થઈ હતી.

આગમપ્રભાકર શ્રી પુણ્યવિજયજી મહારાજે શતાબ્દી નાયક ગુરુમહારાજની જ્ઞાન માટેની ભક્તિ તથા સમાજો-

નનતિ સંબંધી કાર્યો પર પ્રકાશ પાડીને આ પ્રેરણાને જીવંત રાખવા માટે ઉપદેશ કર્યો હતો. શેઠશ્રી કાન્તિલાલ ઇશ્વરલાલે શ્રદ્ધાંજલિ અર્પિત કરતાં દર્શાવ્યું કે આજથી પાંત્રીશ વર્ષ પહેલાં મને ગુરુદેવનાં પ્રથમ દર્શન થયાં હતાં. તેમની જ પ્રેરણાથી અંબાલાની શ્રી આત્માનંદ જૈન કોલેજની સ્થાપનામાં મેં રસપૂર્વક ભાગ લીધો હતો.

મારું પરમ પુણ્ય અને અહોભાગ્ય છે કે તેઓશ્રીના અંતિમ દિવસો મારા બંગલામાં વીત્યા હતા. આવા મહાન સન્તને કોટિશ વંદના.

સભાના અધ્યક્ષશ્રી રતિલાલ નાણાવટીએ ગુરુદેવનાં વચનો ઉદ્ધૃત કરીને કહ્યું કે “ધનિક વર્ગ” મોજ કરે અને સહધર્મી ભાઈઓ ભૂખે મરે એ સામાજિક ન્યાય નથી પણ અન્યાય છે.” આ વિષમ પરિસ્થિતિમાં જૈન સહકારી બેંક, ઉદ્યોગ શાળાઓ આદિ સ્થાપન કરીને સાધર્મિક ભાઈઓની બેકારી દૂર કરવી જોઈએ.

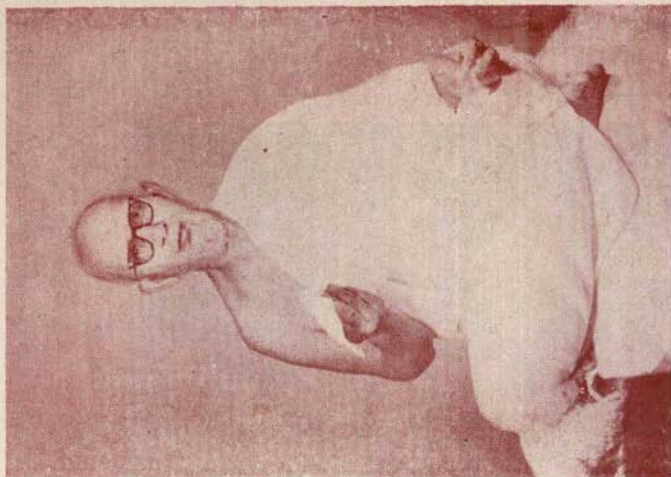
મને માલૂમ પડ્યું છે કે શતાબ્દીના ઉપલક્ષમાં એક સ્વતંત્ર ‘શિક્ષણ ટ્રસ્ટની સ્થાપના થઈ છે અને તેમાં લગભગ ૮ લાખ રૂપિયા એકત્રિત થયા છે. તે માટે શતાબ્દી સમિતિ ને બહુ બહુ ધન્યવાદ થટે છે.

છેવટે સમિતિના મંત્રીશ્રીએ શ્રોતાજનોનો હાર્દિક આભાર માની સભા વિસર્જિત કરી હતી.

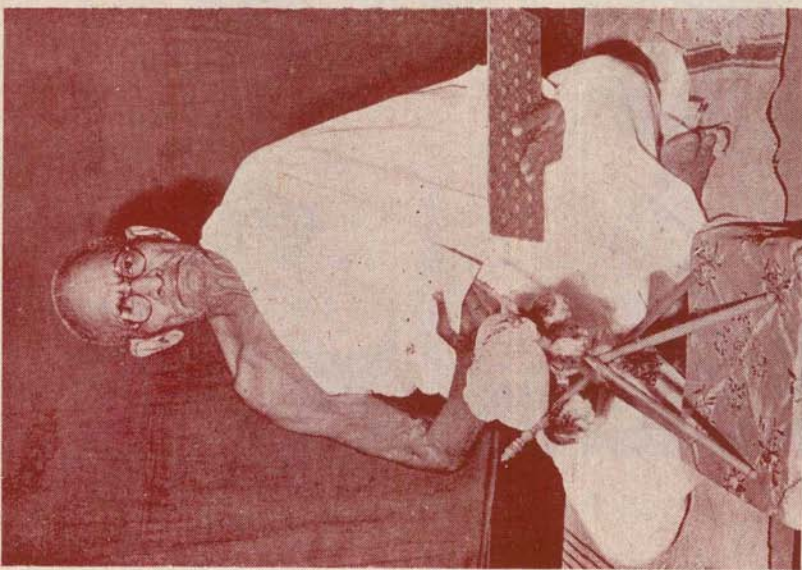
સ્મરણીય ધર્મયાત્રા (વરઘોડો) બપોરના બે વાગ્યે શ્રી મોડીજી ઉપાશ્રયથી પ્રારંભ થઈને જુદી જુદી બજારોમાં

પૂ. આચાર્યશ્રી તથા પૂ. આગમપ્રભાકર
શ્રી યુષ્યવિજયજીને મેયર શ્રીમાન શાહીલાલજી વંદણી કરે છે

સેવામૂર્તિપન્થાસશ્રી
ચંદનવિજયજી ગણિ

અનુચોગાચાર્ય પન્થાસશ્રી
નેમવિજયજી મ.

ફરતા ફરતા લગભગ ચાર કલાકે વલ્લભનગરમાં પહોંચી હતી. આ જુલૂસથી સુખર્ષનું આખું માતાવરણ ભકિતમય બની ગયું હતું.

એક સુંદર રથમાં પ્રભુની પ્રતિમા બિરાજમાન હતી. અનેક ઘોડાગાડીઓમાં કલિકાલસર્વજ્ઞ શ્રી હેમચંદ્રાચાર્ય તથા મહારાજા કુમારપાળનાં મનોરમ ચિત્રો, શ્રી વિજય-હીરસૂરીશ્વરજી તથા બાદશાહ અકબરનું ચિત્ર, શ્રી વિજય-યાનંદ સૂરીશ્વરજી મહારાજા અને શતાખ્દીનાયક શ્રી વિજય-વલ્લભસૂરીશ્વરજી મહારાજાના મનમોહક ચિત્રો રાખવામાં આવીયાં હતાં.

શતાખ્દીના પ્રથમ દિવસે શતાખ્દીનાયક આચાર્ય લગવંતના કલાત્મક ભવ્ય ફોટાના ઉદ્ઘાટનને અનેરો લાલ નાગોર હાલ મદ્રાસનિવાસી દાનવીર શેઠ માણેકચંદજી બે-તાલાએ રૂ. ૨૧૦૦૦ની બોલી બોલીને લીધો હતો. આ ઉપરાંત બીજાં કાર્યોમાં થઈને રૂપિયા એકાદ લાખને ખર્ચ કરી ખૂબ લાલ લીધો હતો.

અનેક સ્વયંસેવક મંડળ, નવયુવક મંડળ અને શાળા-ઓના છાત્રમણ્ડલ, ભજનમંડળીઓ, રાસમંડળીઓ, બેન્ડ વાજાંઓ આદિ જુલૂસની શોભામાં વૃદ્ધિ કરી રહ્યાં હતાં.

પંજાબી સ્પેશિયલ ટ્રેનની સાથે આવેલ “હિન્દુ જિયા બન્ડ” પોતાની અદ્ભુત શાન દર્શાવી રહ્યું હતું. પંજાબ, રાજસ્થાનની પાર્શ્વનાથ જૈન વિદ્યાલય વરકાશ્વાની ભજન-

મંડળીઓ ભક્તિરસ પ્રવાહિત કરી રહી હતી. શતાબ્દીના જુલૂસમાં પંજળી ભાઈ ઓઝે આ પ્રસંગ પર તૈયાર કરેલ સિક્કાઓ ઉછાળવામાં આવ્યા હતા.

મરુધર બાલિકા વિદ્યાલયની બાલિકાઓનાં ભક્તિ-ગીતોને નૃત્યકલાથી લોકોનાં મનમયૂર નાચી ઊઠ્યા હતા.

આ જુલૂસ શુભાલવાડી, સી. પી. ટેન્ક, લાલબાગ, ભૂલેશ્વર, પાયધુની, મુંબાદેવી, ઝરેરીબજાર, પ્રિન્સેસસ્ટ્રીટ, ધોખી-રલાવ થઈને લગભગ સાંજના છ વાગ્યે કોસ મેદાન વલ્લભનગરમાં પહોંચ્યું હતું. આ જુલૂસનું દશ્ય લગ્ય અને અવિસ્મરણીય હતું.

રાત્રિના શ્રીયુત્તર મણુલાલ વાડીલાલ શાહની અધ્યક્ષતામાં સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમ થયા હતા. પંજળ, રાજસ્થાનની ભજનમંડળીઓનાં ભજન, ગુજરાતી ગરબા, નૃત્ય નાટિકા, કીર્તન, ડાંડિયારાસ આદિ મનોરંજન કાર્યક્રમોથી મુંબઈના હજારો લોકો ભક્તિરસમાં નિમગ્ન થઈ ગયા હતા.

૧૦૦. ભવ્ય શ્રદ્ધાંજલિઓ

તા. ૨૬-૧૨-૭૦ ના રોજ સવારના ૬-૧૫ વાગ્યે
શુભાનુવાદ સભા પૂ. આચાર્યશ્રી વિજયસમુદ્રસૂરિજીના
સાંનિધ્યમાં પ્રારંભ થઈ હતી.

આચાર્યશ્રીના મંગલાચરણ બાદ સાધ્વીશ્રી યશોદાજીએ
ગુરુભક્તિનું ગીત રજૂ કર્યું હતું.

આશ્રાનિવાસી શ્રી રઘુવીરકુમારે પણ ભક્તિગાન ગાઈ
સંભળાવ્યું હતું. ગણિવર્ય શ્રી ઇન્દ્રવિજયજી(આચાર્ય)એ
તથા સૂરિસઆટ વિજયનેમિસૂરીશ્વરજી મહારાજના સમુ-
દાયના પૂ. આચાર્યશ્રી વિજયપ્રિયંકરસૂરિજીએ પોતાની
શ્રદ્ધાંજલિ અર્પિત કરી હતી.

મુનિરાજ શ્રી મુરેન્દ્રવિજયજી (ઉપાધ્યાય), મુનિરાજ
શ્રી પ્રકાશવિજયજી(આચાર્ય)એ ગુરુદેવની જીવનસાધના
પર પ્રકાશ પાથર્યો હતો.

વડોદરા શ્રીસંઘની તરફથી શ્રી શાંતિચંદ્ર ભગુભાઈ,
ઈંદોર શ્રીસંઘ તરફથી શ્રી રતનચંદજી કોઠારી, કલકત્તા
શ્રીસંઘના શ્રી લક્ષ્મીચંદજી કેચર, અંબાલા શ્રીસંઘ
તરફથી શ્રી ઋષભચંદજી જૈન, દિલ્હીનિવાસી પ્રો. રામ-
કુમાર જૈન, M.A., ફાલના કોલેજના વાઈસ પ્રિન્સિપાલ
શ્રી જવાહરચંદજી પટ્ટણી, ઝેંગલોર શ્રીસંઘ તરફથી શ્રી

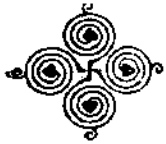
જીવરાજજી ચૌહાણ, વરકાણા વિદ્યાલયની તરફથી શ્રી પારસમલજી, ઉત્તરપ્રદેશ જૈન સભાના મંત્રી શ્રી ખેરાતી-લાલજી, હુધિયાનાના પ્રસિદ્ધ ઉદ્યોગપતિ લાલા ધરમપાલજી એસવાલ, જયપુરના શ્રી હીરાચંદજી જૈન વગેરેએ આપણા શતાબ્દીનાયક ગુરુદેવને ભવ્ય શ્રદ્ધાંજલિઓ આપી હતી.

સ્થાનકવાસી સંઘનાં સાધ્વી મહાસતી શ્રી વિનોદિની બાઈ, સાધ્વીશ્રી નયપ્રજ્ઞાશ્રી, સાધ્વીશ્રી મુક્તિશ્રીજીએ આચાર્ય મહારાજના ગુણોનું વિવેચન કરી શ્રદ્ધાનાં સુમન ચડાવ્યાં.

આ પછી આચાર્ય ભગવાનના જીવનવિષયક પ્રકાશિત નીચેનાં પુસ્તકોનું ઉદ્ઘાટન કરવામાં આવ્યું હતું. શ્રી રતિલાલ દીપચંદ દેસાઈ રચિત “સમદર્શી” આચાર્ય” પુસ્તકનું ઉદ્ઘાટન શ્રી કૂલચંદભાઈ શામજીનાં કરકમલોથી થયું હતું.

ફાલના કોલેજના વાઇસ પ્રિન્સિપાલ શ્રી જવાહર-ચંદ પટણી રચિત અંગ્રેજી જીવનચરિત્ર “The life of a saint”નું ઉદ્ઘાટન મણિલાલ યુનીલાલ ભણુશાળીનાં કરકમલોથી થયું હતું.

આગ્રાથી પ્રકાશિત શ્રી વલ્લભ-શતાબ્દી સ્મારિકા તથા શ્રી મગરાજજી “ચંદ્ર” દ્વારા રચિત પુસ્તક “સુમનાં જલિ” એ બન્ને આપણા ચરિત્રનાયક આચાર્યશ્રી વિજય-સમુદ્રસૂરિજીને અર્પણ કરવામાં આવ્યાં હતાં.

૧૦૧. શાકાહાર સંમેલન

૨૬-૧૨-૭૦ના રોજ બપોરના ત્રણ વાગ્યે મુંબઈ જીવહયા મંડળી, ઇન્ડિયન વેજિટેરિયન કોંગ્રેસ, ઇન્ટર-નેશનલ વેજિટેરિયન યુનિયન, મુંબઈ વેજિટેરિયન સોસાયટી, દિલ્હી જનકલ્યાણ સમિતિ આદિ સંસ્થાઓના સહયોગથી શાકાહાર સંમેલન આયોજિત કરવામાં આવ્યું હતું.

સંમેલનના અધ્યક્ષ મહારાષ્ટ્ર વિધાનસભાના અધ્યક્ષ શ્રી વી. એસ. પાગે મહોદય હતા. અતિથિવિશેષ શ્રી. પદ્મભૂષણ આયુર્વેદચક્રવર્તી પંડિત શ્રી. શિવશર્મા એમ. પી. પધાર્યા હતા. પ્રાણીમિત્રના આજીવન સેવક શ્રી જયંતી-લાલ માનકરે શ્રી વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજી મહારાજને જીવહયાનાં કાર્યોમાં કેવી અદ્ભુત રુચિ હતી તે વાત પર વિસ્તૃત પ્રકાશ પાથર્યો હતો.

મુંબઈના શેરીફ અને જીવહયા મંડલી મુંબઈના ઉપપ્રમુખ શ્રી શાદીલાલજી જૈને શાકાહારનું મહત્ત્વ દર્શાવીને તે પ્રત્યે જગૃત રહેવાની પ્રેરણા કરી હતી. અતિથિવિશેષ શ્રી. શિવશર્માજી, ગણિવર્ય શ્રી જનકવિજયજી, ડૉ. જી. એચ. જસાવલા, મેજર એચ. આર. ખમનજી, દસ્તૂરશ્રી મિનોચેર હોમજી, શ્રી ગંગારામ શરણી વગેરે

મહાનુભાવોએ શાકાહારનું મહત્ત્વ યુક્તિમયુક્તિપૂર્વક પ્રતિપાદિત કર્યું હતું. શાકાહારી વ્યક્તિ માંસાહારી વ્યક્તિથી બુદ્ધિ અને શારીરિક શક્તિમાં વિશેષ શ્રેષ્ઠ હોય છે. વિશ્વશાન્તિને માટે શાકાહાર અત્યંત આવશ્યક છે. છેવટે અધ્યક્ષમહોદય શ્રી પાગેજીએ શાકાહારની આવશ્યકતા તથા તેના લાભો દર્શાવીને શાકાહારનો વિશેષ અને વિશેષ પ્રચાર કરવા માટે અનુરોધ કર્યો હતો. ત્યાર બાદ સંમેલન સમાપ્ત થયું હતું.

રાત્રિના ૭-૩૦ વાગ્યે દિલ્હીનિવાસી ઉદ્યોગપતિ. ગુરુભક્ત શ્રી. દેવરાજજીના સલાપતિત્વમાં સાંસ્કૃતિક મનોરંજન કાર્યક્રમો યોજવામાં આવ્યા હતા. આજ આ સાંસ્કૃતિક મનોરંજન કાર્યક્રમો જોવા દર્શકો હજારોની સંખ્યામાં ઊભરી આવ્યા હતા.

જુદી જુદી સંસ્થાઓએ રાસ-ગરબા-નૃત્યો-લકિત-ગીતો અને હાંડિયારાસ રજૂ કર્યા હતાં. પ્રેક્ષકોએ મોડી રાત્રિ સુધી આ મનોરંજન કાર્યક્રમો માણ્યા હતા. અનેક કાર્યક્રમો ખૂબ આકર્ષક અને મનોહર હતા.

૧૦૨. શતાબ્દીની ક્ષત્રુતિ

આજ શતાબ્દી મહોત્સવનો છેલ્લો દિવસ હતો. પણ મુખ્ય સભા આજે જ હતી. ૨૭-૧૨-૭૦ રવિવારના રોજ સવારે ૯-૧૫ વાગ્યે જૈન સંઘના અગ્રગણ્ય, મુંબઈના ચેરીફ શ્રી શાદીલાલજી જૈનના સભાપતિત્વમાં શતાબ્દી મહોત્સવની મુખ્ય સભા પ્રારંભ થઈ. આજ રવિવાર હોવાથી જનસમુદાયની ભારે ભીડ હતી. શ્રમણસંઘ, ઉપરાંત મુંબઈના માનનીય ઉદ્યોગપતિ શ્રી લાલચંદ હીરાચંદ, શ્રી ખુશાલભાઈ ખેંગાર, શ્રી પ્રતાપભાઈ ભોળીલાલ, શ્રી હીરાલાલ એલ. શાહ, શ્રી ચીમનલાલ ચક્રભાઈ, શ્રી દુર્લભજીભાઈ ખેતાણી, શ્રી ઋષભદાસજી રાંકા આદિ પધાર્યા હતા. બહારથી આવેલ જૈન આગેવાન ગુરુભક્ત શ્રીમાન માણેકચંદજી ખેતાલા, આત્માનંદ જૈન સભા અંખાલાના પ્રમુખ લાલા રતનલાલજી જૈન, એમ. પી., બિકાનેરના સેવાપ્રિય શ્રી રામરતનજી કોચર, ખેંગલોરના શ્રી જીવરાજભાઈ ચૌહાણ, માલેગામના શ્રી મોતીલાલ વીરચંદ, પૂનાના સેવામૂર્તિ શ્રી પોપટલાલ રામચંદ શાહ વગેરે પધાર્યા હતા.

મંગલાચરણ પછી જન્મ શતાબ્દીના મંત્રો શ્રી જયંતી-લાલ રતનચંદ શાહે સમિતિની સ્થાપનાથી લઈને આજ

સુધીની પ્રગતિની સંપૂર્ણ કાર્યવાહી રજૂ કરી હતી. તેમણે જણાવ્યું કે પંજબ તથા બીજાં સ્થાનોના સેવાભાવી ભાઈઓના સક્રિય સહકારથી “આચાર્યશ્રી વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજી જન્મ શતાબ્દી શિક્ષણ ટ્રસ્ટ”માં રૂપિયા દસ લાખથી વિશેષનાં વચનો મળ્યાં છે. આ શતાબ્દી મહોત્સવની મહાન સફળતા છે. મહોત્સવની એ અનુપમ ફલશ્રુતિ છે.

શ્રી પ્રાણલાલભાઈ દોશીએ શતાબ્દી મહોત્સવ પર આવેલ સંદેશાઓ વાંચી સંભળાવ્યા. તેમાં ગુજરાત રાજ્યના મુખ્યમંત્રી શ્રી હિતેન્દ્ર દેસાઈ, પૂ. આચાર્યશ્રી વિજયનંદનસૂરીશ્વરજી, આચાર્યશ્રી વિજયધર્મસૂરિજી, આચાર્યશ્રી વિજયપૂર્ણાનંદસૂરિજી, આચાર્યશ્રી વિકાસચંદ્રસૂરિજી, મુનિશ્રી સંતબાલજી, મુનિશ્રી પદ્મસાગરજી, સાધ્વીશ્રી સુનન્દાશ્રીજી, સાધ્વીશ્રી મૃગાવતીશ્રીજી, શ્રી પી.આર. કામાણી, શ્રી વલ્લભદાસ મરીવાલા, શ્રી. કે. જે. સોમૈયા, ડૉ. વલ્લભદાસ નેણસીભાઈ, શ્રી હીરાચંદજી બાફળા, શ્રી રતિલાલ નાથાલાલ શેરદલાલ, શ્રી રતનચંદજી સચેતી વજેરે મુખ્ય હતા. બધાએ શતાબ્દી મહામહોત્સવની સફળતા ઈચ્છી હતી. સભામાં બાલમુનિશ્રી ધર્મધુરંધર-વિજયજીએ એક ભકિતગીત સંભળાવ્યું. મુનિશ્રી નિત્યાનંદ-વિજયજી, શ્રી ગુણશેખરવિજયજી, શ્રી જ્યાનંદવિજયજી, સાધ્વી મૃદુતાશ્રીજીએ ગુરુમહારાજ પ્રત્યે શ્રદ્ધાંજલિઓ અર્પિત કરી.

મુનિભૂષણશ્રી વલ્લભદત્તવિજયજી, મુનિશ્રી જય-

વિજયજી, મુનિ બલવંતવિજયજી, મુનિશ્રી જિતેન્દ્ર-
વિજયજી, મુનિશ્રી પદ્મવિજયજી, મુનિશ્રી ન્યાયવિજયજી
(પન્થાસ), મુનિશ્રી જનકવિજયજી તથા મુનિશ્રી વિજય-
મુનિએ પોતાની શ્રદ્ધાનાં પુણ્યો અર્પિત કર્યાં.

ત્યાર પછી આત્માનંદ જૈન મહાસભાના પ્રધાન
લાલા રતનલાલજી જૈન એમ. પી., શ્રી રામરતનજી કેચર,
શ્રી ચીમનલાલ ચકુલાઈ, શ્રી ફુર્લાલજી ખેતાણી, શ્રી વિજય-
સેનજી, શ્રી માણેકલાલજી નવલખા આદિ મહાનુભાવોએ
શતાબ્દીની મહત્તા તથા નિર્ધારિત કાર્યોની મહત્તાની ભૂરિ-
ભૂરિ પ્રશંસા કરી હતી.

શ્રી પંજાબ જૈન સંઘના આગેવાનોએ પરમપૂજ્ય
વલ્લભ પટધર ૧૦૦૮ શ્રી વિજયસમુદ્રસૂરિજી મહારાજને
પંજાબ પધારવા ભક્તિપૂર્ણ વિનંતી કરી હતી. શ્રી શાંતિ-
લાલ મગનલાલ શાહે શતાબ્દી ઉત્સવની ફલશ્રુતિરૂપ એક
મહત્વપૂર્ણ ઘોષણા જાહેર કરી કે જૈન સમાજના મધ્યમ
વર્ગના ભાઈઓને માટે એક હજાર મકાન બનાવી શકાય
એવા મહાવીરનગરની યોજનાને મૂર્તસ્વરૂપ આપવા માટે
પૂર્ણ પ્રયાસો થઈ રહ્યા છે. સફળતાનાં કિરણો ચમકી
રહ્યાં છે. કાંદીવલીમાં અનુકૂળ જગ્યા વેચાણ લેવાની વાત-
ચીત ચાલી રહી છે. આ આનંદપ્રદ સમાચારથી સભામાં
આનંદની લહેર લહેરાણી. આપણા ચરિત્રનાયક આચાર્ય-
શ્રી વિજયસમુદ્રસૂરિજીએ આ મહાવીરનગરની યોજના

ન થાય ત્યાં સુધી મિષ્ટાન્ન, ખાંડ, ગોળ આદિ મીઠી વસ્તુઓનો ત્યાગ કર્યો છે. પરંતુ હવે આચાર્યશ્રીએ આ પ્રતિજ્ઞા રાખવાની કોઈ આવશ્યકતા લાગતી નથી. આ જાણીને બધાને હર્ષ થયો પણ આપણા ચરિત્રનાયકે તો આ યોજના સક્રિય રૂપ ધારણ ન કરે અને તેનું ખાત-મુહૂર્ત ન થાય ત્યાં સુધી પોતાની પ્રતિજ્ઞા ચાલુ રાખી હતી.

અધ્યક્ષપદેથી બોલતાં શ્રી શાદીલાલજી જૈને જણાવ્યું કે આપણા શતાબ્દીનાયક આચાર્યશ્રી વિજયવલ્લભસૂરી-શ્વરજીએ જેવાં અનુપમ સમાજકલ્યાણ અને શિક્ષણપ્રચારનાં કાર્યો કર્યાં હતાં તે આ શતાબ્દી મહોત્સવમાં દષ્ટિ-ગોચર થતાં હતાં અને શતાબ્દી મહોત્સવના કર્ણધાર આચાર્યશ્રી વિજયસમુદ્રસૂરિજીની અસીમ કૃપાથી આ શતાબ્દી મહોત્સવ એટલો જ અનુપમ બની ગયો છે. આ શતાબ્દી ઉત્સવે નવો ઇતિહાસ રચ્યો છે. વિદ્યાર્થીઓની સહાયતા માટે દશ લાખનું ફંડ અતિ પ્રશંસનીય સફળતા છે.

૧૦૩. શતાબ્દી અમર

અમર બની ગઈ

શતાબ્દી ઉત્સવ પરિવારનું રનેહ સંમેલન મધુર મધુર વાતાવરણમાં યોજવામાં આવ્યું હતું. આત્મીયતાની લાગી-રથીમાં ઉપ જોટલા શ્રીસંઘના મહાનુભાવો હર્ષિત થઈ રહ્યા હતા. આ રનેહસંમેલનના અધ્યક્ષ મદ્રાસના દાન-વારિધિ શ્રી માણેકચંદ્ર જોતાલા હતા.

શ્રી વસુમતીબહેને ગુરુ અબ્દકનું ગીત રજૂ કર્યું. અનેક વક્તાઓએ સમુદ્ર સમાન ગંભીર શ્રી વિજયસમુદ્ર-સૂરિ મહારાજ પ્રત્યે ભક્તિ પ્રદર્શિત કરી, જેના પ્રતાપથી શતાબ્દી મહામહોત્સવને ભારે મોટી અનુપમ સફળતા મળી હતી. સંઘના બધા આગેવાનોને પુષ્પહાર અર્પણ કરવામાં આવ્યા. રાત્રિના શ્રી કાન્તિલાલ ચુનીલાલ ચોકસીના સલા-પતિત્વમાં મનોરંજન કાર્યક્રમ થયા. અનેક કાર્યક્રમો ભક્તિભાવભર્યા આકર્ષક હતા. હજારો ભાઈબહેનોએ તે માણ્યા હતા. પ્રસિદ્ધ ચિત્રવિશારદ શ્રી ગોકુળભાઈ કાપડિયા એ શતાબ્દીનાયક આચાર્ય ભગવંતનું પૂરા કદનું કલાત્મક રંગીન ચિત્ર બનાવ્યું હતું તે એકવીસ હજારની બોલી બોલીને ખીમેલનિવાસી શેઠ ઉમેદમણ રાજાજીએ

શ્રી મહાવીર જૈન વિદ્યાલય મુંબઈને સમર્પિત કર્યું હતું. ધન્ય ગુરુભક્તિ-ધન્ય ભાવના ! તેમણે કાલના કોલેજને પણ રૂપિયા દશ હજાર દાન આપવાની ઉદારતા દર્શાવી હતી.

સંગીતાવશારદ શ્રી ઘનશ્યામદાસ પંજાબી ગુરુભક્તે સ્વરચિત ગુરુભક્તિનું સંગીત લલકારીને જનતાને આનંદ. રસમાં નિમગ્ન કરી દીધી હતી. ગુજરાતી સંગીતવિશારદ શ્રી શાંતિલાલ શાહે પણ આચાર્યશ્રીના જીવનસંદેશનું ભક્તિભાવપૂર્ણ સંગીત સંભળાવી જનતાને હર્ષિત કરી દીધી હતી.

આ રીતે શતાબ્દી મહામહોત્સવ ભવિષ્યનાં સો વર્ષેની માટે પોતાની મધુર મધુર સ્મૃતિ છોડી ગયો અને ગુરુદેવની જન્મશતાબ્દી અમર અમર બની ગઈ.

ઈન્ડિયન એક્સપ્રેસ, ટાઇમ્સ ઓફ ઇન્ડિયા, મુંબઈ સમાચાર, નવભારત ટાઇમ્સ, ભાવનગરનું સુપ્રસિદ્ધ પત્ર 'જૈન', સેવાસમાજ, વિજયાનંદ, શ્રવેતાંબર જૈન તથા અન્ય દૈનિક-સાપ્તાહિક-માસિક પત્રોમાં શતાબ્દીનાયક આચાર્યશ્રીને જીવનસંદેશ, શતાબ્દીસમાચાર આદિ પ્રકાશિત થયા હતા.

આ શતાબ્દી ઉત્સવના કર્ણધાર શ્રી વલ્લભપટ્ટધર મહારાજ શ્રી વિજયસમુદ્રસૂરિજી મહારાજનાં ચરણકમળોમાં અમારી ભક્તગણની અભિષિત વંદના.

ગોડીજીના દ્રસ્ટીઓ તરફથી તા. ૨૮-૧૨-૭૦ના પંજાબ

સ્પેશયલ ટ્રેનના યાત્રિકો તથા બહારથી પધારેલા બધા સભ્યનોનો આભાર માનવામાં આવ્યો હતો તથા તેઓનું સન્માન કરવામાં આવ્યું હતું. અલ્પાહાર દ્વારા પ્રેમમય વાતાવરણમાં પુષ્પહાર આદિ અર્પણ કરવામાં આવ્યાં હતાં. એકબીજાને આ શતાબ્દી મહામહોત્સવ સફળતા માટે અભિનંદન અપાયાં હતાં.

તા. ૨૮-૧૨-૭૦ ના ગુરુ વલ્લભના ચરણોના પૂજારી મુંબઈ સેન્ટ્રલ સ્ટેશનથી પંજાબને માટે રવાના થઈ ગયા હતા. “અપને વલ્લભ કે રિઝાને હમ આવે” પંજાબી ભક્તોનાં આ ભાવભર્યાં ભક્તિગીતો આજે પણ કાનોમાં ગુંજી રહ્યાં છે.

પંજાબી ભક્તોની ગુરુભક્તિ એવી જ નિર્મળ, નિષ્કામ અને પ્રેરક તથા ચિરસ્મરણીય છે.

આ શતાબ્દી મહોત્સવ પ્રસંગે પરમ ગુરુભક્ત શેઠ શ્રી ફૂલચંદભાઈ શામળએ ગુરુભક્તિ નિમિત્તે પૂ. આચાર્ય ભગવંત તથા શિષ્ય-પ્રશિષ્યો. પૂ. આગમપ્રભાકર શ્રી પુણ્યવિજયજી આદિ સર્વ સાધુસાધ્વીઓને રૂ. ૮૦-૮૦ ની કામળીઓ વહેરાવી હતી. અન્ય આચાર્ય ભગવંતો જે તે વખતે બિરાજમાન હતા તેઓને પણ કામળીઓ વહેરાવી હતી. લગભગ ૨૫૦ જેટલી કામળીઓ વહેરાવવાનો લાભ લીધો હતો. આ અનન્ય ગુરુભક્ત શ્રી ફૂલચંદભાઈ એવા તો બહુભાગી છે, કે ગુરુદેવના પ્રત્યેક કાર્યમાં તન-મન-ધનથી લાભ લે છે. ધન્ય ગુરુભક્ત !

આપણા ચરિત્રનાયક આચાર્યશ્રીને આ વખતે શ્રી કૂલચંદભાઈની ઉદારતાનો એક પ્રસંગ યાદ આવે છે. તેઓ મુંબઈ તરફ ૨૦૨૬માં જઈ રહ્યા હતા. ભરૂચ અને ઝગડિયા વચ્ચે માંડવા બુઝર્ગ ગામ આવે છે. નર્મદા નદીના પૂરથી આખું ગામ તણાઈ ગયું. તેમાં ઉપાશ્રય પણ હતો ન હતો થઈ ગયો. આને બદલે હવે નવું ગામ આબાદ થયું છે. અત્રે સાધુસાધ્વીઓને ઊતરવાની ઘણી જ અગવડ પડતી હતી. આ વાત કેટલાક ભાઈઓએ પૂ. આચાર્યશ્રીને જણાવી. પૂજ્યશ્રીએ જણાવ્યું કે આવતી કાલે અમે ઝગડિયા છીએ. ત્યાં સંક્રાન્તિ ઉત્સવ છે. બહારથી ગુરુલકતો આવનાર છે. તમે ત્યાં આવી જાઓ. ત્યાં આવશો તો કામ બની જશે. બીજે દિવસે ભાઈઓ ઝગડિયા આવ્યા. ઉપાશ્રય માટે ગુરુદેવે ઉપદેશ આપ્યો અને ચમત્કાર થયો. તત્કાળ રૂ. ૫૦૦૦નું ફંડ થઈ ગયું. એઓની માગણી છ હજારની હતી પરંતુ ફંડ થયું સોળ-સત્તર હજાર. શ્રાવકો દ્વારા તે રૂપિયા મોકલવામાં આવ્યા અને ઉપાશ્રય થઈ ગયો. હવે દહેરાસરની જરૂરત લાગી અને આપણા પરમ ગુરુલકત શ્રી કૂલચંદભાઈ શામળભાઈને પૂ. આચાર્યશ્રી એ ઇશારો કર્યો અને રૂ. ૬૫૦૦નો જે ખર્ચ આવ્યો તે તેમણે પ્રેમપૂર્વક આપ્યો. મંદિર તૈયાર થઈ ગયું. એ જૈન ભાઈઓ આપણા આચાર્યપ્રવર અને પરમ ગુરુલકત શ્રી કૂલચંદભાઈ શામળને યાદ કરે છે. દર્શન-પૂજન અને ધર્મક્રિયાનો લાભ આબાલવૃદ્ધ લઈ રહ્યા છે.

૧૦૪. પદવીદાનસમારંભ

વરલીનાં ભાગ્ય જાગ્યાં અને ગોડીજી, ભાયખલા કે વાલકેશ્વરને જે લાલ ન મળ્યો તે વરલીના શ્રીસંઘને ‘પદવીદાનસમારંભ’નો અલભ્ય લાલ મળ્યો. સં. ૨૦૨૭ના વસંતપંચમીના મંગળ દિવસે વરલીનાં આંગણું સૂર્ય-કિરણોથી પ્રકાશિત થઈ રહ્યાં હતાં ત્યારે મુંખઈ અને પરાનાં હજારો ભાઈબહેનો આ ‘પદવી સમારંભ’નો ઉત્સવ જોવા ઊમટી આવ્યાં હતાં. વરલીના નૂતન મંદિરની પ્રતિષ્ઠાનો ઉત્સવ પણ આરંભાયો હતો.

આજે ‘પદવીદાન સમારંભ’ પ્રસંગે ઊભા કરેલા ભવ્ય મંડપમાં આપણા ચરિત્રનાયક પૂ. આચાર્ય મહારાજશ્રી વિજયસમુદ્રસૂરીશ્વરજી, આગમપ્રભાકર મુનિરતન શ્રી પુણ્યવિજયજી મહારાજ, મરુધરરતન મુનિશ્રી વલ્લભહત્ત-વિજયજી મહારાજ, મહાન ચિંતક મુનિશ્રી જનકવિજયજી મહારાજ, પં. શ્રી ઇન્દ્રવિજયજી ગણી આદિ પધાર્યા અને સભાએ જયઘોષથી વધાવ્યા.

આચાર્યશ્રીની નિશ્રામાં પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ શરૂ થયો. ક્રિયાવિધિ માટે અમદાવાદનિવાસી સંગીતવિશારદ શુરુ ભક્ત ભાઈશ્રી ભૂરાભાઈ કૂલચંદ તથા ભાઈશ્રી જેઠાલાલ

ભોજક આળ્યા હતા. ૨૩-૧-૭૧(પોષ વદિ ૧૧)થી પ્રતિષ્ઠાનો આરંભ થયો. કુંભસ્થાપન, નવગ્રહ પૂજન, દશદિગ્પાલ આદિ વિધિવિધાન ભાવપૂર્વક થયા. મહા શુદ્ધિ ૬ રોજ પ્રતિષ્ઠા આપણા ચરિત્રનાયકનાં કરકમળોથી થઈ. મહા શુદ્ધિ ત્રીજના રોજ રાત્રિના પિંડવાડાનિવાસી શ્રી લાલચંદ્રજી છગનલાલજીની અધ્યક્ષતામાં બિજાપુર-નિવાસી (હાલ મુંબઈ) શ્રી રતનચંદ્રજી પ્રતાપજી તથા લક્ષ્મીનિવાસી તુલસીભાઈ પુનાભાઈ (પરમાર ક્ષત્રિય) બન્ને મહાનુભાવો દીક્ષાર્થીનું સન્માન કરવામાં આંચું. શ્રી હિંમતમલજી તથા શ્રી ચીમનભાઈ પાલીતાણાકરે બન્ને દીક્ષાર્થીઓને અભિનંદન આપ્યાં.

પદવીદાન પ્રસંગે પ્રાતઃકાળે દીક્ષાર્થી બન્ને ભાઈ-ઓના વરઘોડો નીકળ્યો. દીક્ષા ઉત્સવ તથા પદવીદાન સમારંભ બન્ને ઉત્સવો જોવા માટે માનવમહેરામણુ ઊમટી પડ્યો હતો.

બન્ને ભાગ્યશાળી દીક્ષાર્થી રાજસ્થાન બિજાપુરના રતનચંદ્રજી તથા લક્ષ્મીના તુલસીભાઈ પુનાભાઈને દીક્ષા આપવાનો કાર્યક્રમ થયો. પૂજ્ય ગુરુદેવે બન્નેને વિધિપૂર્વક દીક્ષાપ્રદાન કરી. જનતાએ બન્ને દીક્ષાર્થીઓને વધાવી લીધા. પદવીદાન સમારંભ પ્રસંગે આપણા ચરિત્રનાયક ગુરુવર્યે એક પ્રવચન પ્રકાશિત કર્યું હતું. તેઓશ્રીએ જણાવ્યું કે જે જે મુનિવરોને પદવીદાન અર્પણ થઈ રહ્યું છે તે નિષ્કામ પરોપકારી છે. તેઓને એકે પદવીની ચાહના

નથી પણ કેટલાક મુનિવરો સુયોગ્ય છે અને મારી ભાવના તેઓને પદવી આપીને તેઓને શ્રીસંઘ પ્રત્યેની જવાબદારી વિશેષ અને વિશેષ રહે તથા ધર્મપ્રભાવનાનાં કાર્યો કરી સમાજકલ્યાણ સાધતા રહે તે દૃષ્ટિથી આ પદવીદાન અપાય છે.

પૂ. આચાર્યશ્રીએ વિધિવિધાનપૂર્વક પં. શ્રી ઇન્દ્ર-વિજયજીને આચાર્ય પદવી, ગણિવર શ્રી સુરેન્દ્રવિજયજીને ઉપાધ્યાય પદવી, તપસ્વી ગણિવર શ્રી પ્રકાશવિજયજીને પણ ઉપાધ્યાય પદવી, તપોમૂર્તિ મુનિશ્રી બળવંતવિજયજીને તથા મધુરભાષી ગણિશ્રી જયવિજયજી મહારાજ તથા ગુરુ-ભક્ત ગણિશ્રી ન્યાયવિજયજી મહારાજને પન્થાસ પદવીથી વિભૂષિત કર્યા.

હજારો ભાઈબહેનોએ આ પૂજ્ય પદવીધરોને હર્ષનાદથી વધાવ્યા. શાંતમૂર્તિ આચાર્યશ્રીએ પ્રેરણાત્મક સંદેશ આપતાં જણાવ્યું કે ગુરુદેવ યુગદ્રષ્ટા આચાર્યશ્રીને પગલે પગલે સમાજકલ્યાણ અને ધર્મપ્રભાવનાનાં કાર્યો કરવા, પંજાબની રક્ષા કરવા અને ગુરુ ભગવંતનાં અધૂરાં કાર્યો પૂરાં કરવા આ પદસ્થો મુનિરત્નો કાર્ય કરતાં કરતાં ગુરુદેવની યશોગાથા અને કીર્તિ ચમકાવશે એવી મારી હાર્દિક ઉત્કંઠા છે.

આચાર્યશ્રીએ જણાવ્યું કે ગુરુદેવના ખ્યારા આગમ-પ્રભાકર, મરુધરરત્ન મુનિભૂષણ શ્રી વલ્લભહત્તવિજયજી

તથા સેવાપ્રિય ચિંતક મુનિશ્રી જનકવિજયજીને આચાર્ય પદવીથી વિભૂષિત કરવા રાજસ્થાનનાં ગોડવાડ શ્રીસંઘ, પોરવાળ તથા ઝોસવાળ બન્ને સંઘોએ મળી નિવેદન મોકલ્યું છે. મુંબઈના સંઘના આગેવાનોની પણ આ માટે પ્રાર્થના છે.

પણ અનેકવાર જુદા જુદા સંઘો તરફથી વિનંતીઓ કરવા છતાં કોઈ પદ સ્વીકારવા તેઓ ઇચ્છા ધરાવતા ન હોવાથી તે ત્રિપુટીરત્નો આગળ સાહિત્યનો પ્રચાર, જનતા જનાર્દનની સેવા અને ધર્મપ્રભાવનાનાં કાર્યો કરતા રહે તે દષ્ટિએ મારા હૃદયની ભાવનાથી આગમપ્રભાકર મુનિપુંગવ શ્રી પુણ્યવિજયજી મહારાજને ‘શ્રુતશીલવારિધિ’ મુનિભૂષણશ્રી વલ્લભદત્તવિજયજી મહારાજને ‘આદર્શ ગુરુભકત’ અને ગણિવરશ્રી જનકવિજયજી મહારાજને ‘સર્વધર્મસમન્વયી’ની પદવીથી વિભૂષિત કરવા આગ્રહપૂર્વક અનુરોધ કરું છું.

આ પછી બધા પદસ્થોને જુદા જુદા ગૃહસ્થો તરફથી કામળીઓ ઝોઢાડવામાં આવી. હજારો ભાઈબહેનોએ જયનાદોથી બધાને વધાવી લીધા. આનંદની લહેર લહેરાણી. વરલી સંઘ તરફથી પ્રભાવના થઈ. પદવીદાન સમારંભ મુંબઈમાં યાદગાર બની ગયો.

વરલીના પદવીદાન સમારંભ પછી પ્રતિષ્ઠા કરાવીને પૂ. આચાર્યશ્રી પરિવાર સહિત ગોડીજીના ઉપાશ્રમે પધાર્યા અને શ્રી મહાવીર જૈન વિદ્યાલય વાલકેશ્વર, કોટ આદિના

वरवी पदवीदान समारंभ प्रसंगे पू. आ. विजयसमुद्रसूरिज
 पू. आगम प्रभाकर मुनिरत्न श्री पुण्यविजय वगेरे श्रमणसमुदाय

પૂ. આ. વિજયસુમુદ્રસૂરિજી તથા પૂ. વિજયમુનિજી મ. પૂનામાં સભાને સંબોધે છે
 ગુરુભક્ત શ્રી કેશરીચંદજી લલવાણી તથા શ્રી કાંતિલાલ ગગલદાસ વગેરે

ઉપાશ્રયે પધારી ધર્મનાં અજવાળાં પાથરતા પાથરતા જોડીજી પધાર્યાં. ફાગણ સુદ પૂનમે પૂના શ્રીસંઘની આગ્રહ-ભરી વિનંતીને માન આપી પૂના તરફ વિહાર કર્યો. ભાઈખલામાં હજારોની મેદનીમાં શ્રુતશીલવારિધિ આગમ-પ્રભાકર મુનિપુંગવ શ્રી પુણ્યવિજયજી સંપાદિત પન્નવણી સૂત્રનું ઉદ્ઘાટન કરાવ્યું અને પૂના તરફ વિહાર કર્યો. આગમપ્રભાકર મુનિશ્રી પુણ્યવિજયજી વાલકેશ્વર તરફ જવાના હતા. આપણા ચરિત્રનાયક પૂજ્ય આચાર્યશ્રી અને શ્રી આગમપ્રભાકરજી પ્રેમપૂર્વક મળ્યા. આ મિલન હૃદયંગમ હતું.

મુનિશ્રી પુણ્યવિજયજી પૂ. આચાર્યશ્રીને તબિયત સંભાળવા અને પૂનામાં ધર્મપ્રભાવના કરી પૂ. ગુરુદેવના નામની યશોકીર્તિ વધારવા કહી રહ્યા હતા અને આપણા આચાર્યશ્રી તેમને પણ તબિયત સંભાળવા અને આગમ ગ્રંથોનું સંશોધન કરી જ્ઞાનગંગા વહેવડાવવા કહી રહ્યા હતા. આ વિદાય અને જુદાઈ વસમી હતી. જન્મેની આંખડીઓ સજળ થઈ ગઈ અને કોને કદપના હતી કે આ શ્રુતશીલવારિધિ આગમપ્રભાકરનું છેલ્લું મિલન હતું. અને મુંબઈની ભૂમિ પોકારી રહી હતી અને થોડા જ વખતમાં તો આગમપ્રભાકર સ્વર્ગે સિધાવ્યા—મિલન યાદગાર હૃદયંગમ જતી ગયું.

૧૦૫. થાણાનગરમાં પ્રવેશ

આપણા ચરિત્રનાયક આચાર્યશ્રી તથા મુનિમંડળને મુંબઈના આગેવાનો તથા સેંકડો ભાઈબહેનોએ ભવ્ય વિદાય આપી.

શુરુવર્ષ અંધેરી તથા ગોરેગામમાં જ્ઞાનને પ્રકાશ પાથરતા જૂના કુર્લા પધાર્યા. અહીં સંઘમાં કુસંપ હતો તે માટે બંને પક્ષોને સમજાવી એકતા સ્થાપન કરી, કુર્લાથી ચેમ્બુર પધાર્યા. અહીં આચાર્યદેવશ્રી વિજય-પ્રતાપસૂરીશ્વરજી તથા આચાર્યશ્રી વિજયધર્મસૂરીશ્વરજીનું મધુર મિલન થયું. ત્રણે આચાર્યોની ઉપસ્થિતિથી ચેમ્બુર શ્રીસંઘમાં ત્રણગણો આનંદ છવાઈ રહ્યો. ચેમ્બુરથી ઘાટકોપરમાં નૂતન ભવ્ય મંદિરનાં દર્શન કર્યાં. સર્વોદય હોસ્પિટલ અને સંઘાણી એસ્ટેટના નૂતન મંદિર આદિનું નિરીક્ષણ કર્યું.

વિક્રોલી, ભાંડુપ, ઈશ્વરનગર, મુલુન્ડ આદિને પાવન કરતા થાણા પધાર્યા. તા. ૨૯-૩-૭૧ના રોજ થાણાના શ્રીસંઘે શુરુવર્ષ તથા મુનિમંડળનું ભાવપૂર્વક સ્વાગત કર્યું. થાણા તો આપણા ચરિત્રનાયકની આચાર્યપદવીનું સ્મરણીય સ્થાન છે અને તીર્થધામ બની ગયું છે.

અહીં ચૈત્રી આયંબીલની યોજી વિધિપૂર્વક કરાવવામાં આવી.

તા. ૪-૪-૭૧ના રોજ આચાર્ય લગવંતશ્રી વિજયવલ્લભસૂરિજી મહારાજની પ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા કરવામાં આવી. ડા. ૧૨૦૦૧ ની બોલી બોલીને શ્રી નગીનદાસ શાહ તથા તેમનાં ધર્મપત્નીએ ગુરુમૂર્તિ પધરાવવાનો લાલ લીધો.

તા. ૮-૪-૭૧ ના શ્રી મહાવીરજયંતી મહોત્સવ અપાર હર્ષપૂર્વક ઊજવાયો. થાણાના નૂતન ઉપાશ્રયનું નામ શ્રી આત્મવલ્લભ જૈન વ્યાખ્યાન હોલ રાખવામાં આવ્યું. ઉપરના બધા ઉત્તતિસૂચક કાર્યક્રમો આપણા ચરિત્રનાયકની છત્રછાયામાં અને તેઓશ્રીના વરદ હસ્તે થયા. ચૈત્ર સુદિ ૧ તા. ૧૧-૪-૭૧ રવિવારના રોજ શ્રી આત્મવલ્લભ વ્યાખ્યાન હોલમાં પરોપકારી પંજબ દેશોદ્ધારક પરમ ગુરુદેવ ૧૦૦૮ આચાર્ય લગવંતશ્રી વિજયાનંદસૂરિજી મહારાજની જન્મજયંતી ગુરુવરના પદધર શ્રીવિજયસમુદ્રસૂરિજીની નિશ્રામાં ઊજવવામાં આવી. શેઠશ્રી કૂલચંદ શામજીભાઈ, મરુધરરતન શ્રી વલ્લભદત્તવિજયજી, શ્રી રસિકલાલ કેરા, શ્રી નટવરલાલ એસ. શાહ, સાધ્વીશ્રી વસંતપ્રભાશ્રીજી, શ્રી મોણીશીભાઈ, મુનિશ્રી સુયશચંદ્ર. વિજયજી અને અંતે આપણા ચરિત્રનાયક આચાર્યશ્રીનાં પ્રવચન થયાં. આ પ્રસંગે મુંબઈથી સેંકડો ભાવિકો આવ્યા હતા. પૂજા, સાધર્મિક વાત્સલ્ય આદિ થયાં હતાં.

૧૦૬. પૂનામાં ધર્મપ્રભાવના

ભાયખલામાં પૂ. આચાર્યશ્રી વિજયસમુદ્રસૂરિજી મહારાજ તથા આગમપ્રભાકર મુનિશ્રી પુણ્યવિજયજી મહારાજની નિશ્રામાં શ્રી મહાવીર જૈન વિદ્યાલયની શ્રી જૈન આગમ ગ્રંથમાળાના નવમા અંગગ્રંથ શ્રી પન્નવણાસૂત્રના ત્રીજા ભાગનું પ્રકાશન તા. ૧૪-૩-૭૧ના રોજ બહીષીતા વિદ્વાન ડૉ. હીરાલાલજી જૈનના શુભ હસ્તે થયેલ. આ પ્રસંગે પૂનાના શ્રીસંઘના આગેવાનો શ્રી પોપટલાલ શાહ, શ્રી કાન્તિલાલ ગગલભાઈ, શ્રી કેશરીચંદ લલવાણી અને ધીજી આગેવાનોએ આચાર્યશ્રીને ચાતુર્માસ માટે પૂના પધારવા વિનંતિ કરી હતી અને લાભાલાભની દૃષ્ટિએ આચાર્યશ્રીએ તે માટે સંમતિ દર્શાવી અને પૂનાના આગેવાનોને ખૂબ આનંદ થયો.

આચાર્યશ્રી થાણાથી વિહાર કરી ભીવંડી પધાર્યા. સ્વાગતપૂર્ણ પ્રવેશ થયો. પદ્મપ્રભુ ભગવાનના મંદિરમાં પદ્મઅભિષેક નિમિત્ત અઠાઈ મહોત્સવ થયો. ઉત્સવમાં ભક્તિભાવ સુંદર રહ્યો. લોજનાદિની વ્યવસ્થા મહેમાનોને માટે ઉત્તમ હતી. અહીંથી આચાર્યશ્રી કલ્યાણ પધાર્યા. અહીં પણ આત્મકલ્યાણનું મહાન કાર્ય થયું.

ગુરુદેવ કહ્યાણુથી મેહના, અમરનાથ, બદલાપુર,
વાંગપો, નેરલ, કરજત, આપોલી, ખંડાલા થઈ લોનાવાલા
પધાર્યા. આ બધાં ગામોમાં ધર્મપ્રચાર કરતાં કરતાં લોના-
વાલામાં સંક્રાન્તિ ઉત્સવ ઊજવાયો. મુંબઈ આદિથી ઘણા
ભાઈઓ આવ્યા હતા.

લોનાવાલાથી બલવંતગામ, કારલા પધાર્યા. અહીં
જૈન અને બૌદ્ધ ગુફાઓનું નિરીક્ષણ કર્યું. પછી બડગાંવ,
કામસેઠ થઈને ચીંચવડ પધાર્યા. ચીંચવડમાં શ્રીસંઘે
સુંદર સ્વાગત કર્યું. અહીંથી કાસરવાડી, દાપોલી, ખીડકી
થઈ પૂના પધાર્યા.

જેઠ સુદ બીજ બુધવારના રોજ ગુરુદેવે પૂનામાં
પ્રવેશ કર્યો. સ્વાગતાર્થ અઢાર જેટલા સ્વાગત દરવાજા
ખનાવ્યા હતા. સુભાષિતવાક્યોથી બળરો શોભાયમાન
હતી. શનિવારપેઠથી જુલૂમ શરૂ થયું. બિકાનેરના વીર
મંડળ, સાદડી નવયુવક મંડળનું ખેન્ડ, પૂનાનું સ્થાનિક
ખેન્ડ આદિ જુલૂસની શોભા અનેકગણી વધી રહી હતી.
પંજાબ, રાજસ્થાન, મુંબઈના ભાવિક ભક્તો પણ આવ્યા
હતા. ઉપાશ્રય ભક્તોથી પૂરી રીતે ઊભરાઈ રહ્યો હતો.
મરુધરરત્ન શ્રી વલ્લભદત્તવિજયજી મહારાજ તથા ગુરુ-
દેવનાં પ્રેરણાત્મક પ્રવચન થયાં હતાં.

શ્રી પોપટલાલ રામચંદ શાહ, શ્રી કાંતિલાલ ગગલ-
ભાઈ, શ્રી ચંદુલાલ સરપચંદ, શ્રી કાન્તિલાલ મગનલાલ,

શ્રી ભોગીલાલ ખાલુભાઈ, શ્રી હિંમતલાલ ન્યાલયંદ, શ્રી તારાચંદ કપૂરચંદ, શેઠ ઘાસીરામજી, શ્રી નગરાજજી મનીરામજી, શ્રી લક્ષ્મીચંદ ખીકમચંદજી, શ્રી મીસરીમલજી, શ્રી મોહનલાલજી ચોપડા, શ્રી ભગવાનદાસ મથુરદાસ તથા શ્રી કેશરીચંદજી લલવાણી વગેરે મહાનુભાવોએ અનુપમ ભક્તિ પ્રદર્શિત કરી હતી.

શ્રી ન્યાયાંભોનિધિ ૧૦૦૮ શ્રી વિજયાનંદજીસૂરિજી મહારાજની સ્વર્ગારોહણતિથિ અત્યંત ઉલ્લાસપૂર્વક જિજ્વવામાં આવી. જેઠ શુદ્ધિ આઠમ તા. ૧-૬-૭૧ ની જયંતિ આપણા ચરિત્રનાયક ગુરુદેવની છત્રછાયામાં જિજ્વવામાં આવી.

પૂના છત્રપતિ શિવાજીનું નગર છે. અહીંના શ્રીસંઘના આખાળવૃદ્ધનો ઉત્સાહ અદ્ભુત હતો. પૂના (પુણ્ય-પત્તન) પુણ્યની નગરી કહેવાય છે, ગુરુવરના પધારવાથી એ અરેખર પુણ્યની નગરી બની ગઈ હતી. શ્રી કેશરી-ચંદજી લલવાણીએ દાદાગુરુના ચરિત્ર પર સુંદર પ્રકાશ પાથર્યો હતો.

શ્રી પોપટલાલ રામચંદ શાહે દાદાગુરુનાં કાર્યોની મહત્તાનું વર્ણન કરીને જૈન સમાજની આજની શોચનીય સ્થિતિનું ચિત્ર રજૂ કર્યું હતું. તેમણે જણાવ્યું કે સાદા હજાર જૈનધર્મપાલક કંસારા જાતિમાં હતા. આજ કેવળ પાંચ હજાર જૈનો રહી ગયા છે. સાધર્મી ભાઈએને સંભાળવાનો સંદેશ દાદાગુરુનો પ્રથમ સંદેશ હતો.

મુનિબ્રુવણુ શ્રી વલ્લભહત્તવિજયણ મહારાજે દાદા-
ગુરુ દ્વારા રચિત ગ્રંથોનો મહિમા દર્શાવ્યો હતો.

શ્રી નારાયણ સોલંકીએ સ્વરચિત કવિતા ગાઈ સંભ-
ળાવી હતી. (પંન્યાસ) શ્રી જયવિજયણ, મુનિશ્રી પદ્મવિજયણ,
પંન્યાસશ્રી ન્યાયવિજયણ આદિએ ગુરુદેવના ગુણાનુ-
વાદ પ્રસ્તુત કર્યા હતા. આપણા ચરિત્રનાયક ગુરુરાજે
જણાવ્યું કે દાદાગુરુ દીર્ઘદર્શી હતા. શ્રી વલ્લભગુરુવરને
સંઘરક્ષાની જવાબદારી સોંપીને તેમણે અપ્રતિમ ભવિષ્ય-
દર્શિતાનું અનુપમ કાર્ય કર્યું હતું. પૂનામાં રાયણવૃક્ષ
નીચે પ્રભુપ્રતિમા બિરાજમાન છે તે આપણા શ્રી વલ્લભ-
ગુરુવરની પ્રેરણાનું પરિણામ છે.

પૂનામાં સુંદર ઉપાશ્રય છે. હવે ગુરુદેવના નામના
વિદ્યાલયની સ્થાપના થાય તો હજારો બાળકોને જ્ઞાનને
લાભ મળે અને એ ધર્મના રક્ષકો બની રહે. તા.
૪-૬-૭૧ ના રાજસ્થાનના સાદહી સંઘને તાર આવ્યો
કે જૈન પંચાંગ પ્રણેતા આચાર્યશ્રી વિકાસચંદ્રસૂરિણ
મહારાજ કાળધર્મ પામ્યા છે. પૂના શ્રીસંઘ સાથે દેવ-
વંદન કર્યું. શોકદર્શક સભા કરીને સ્વર્ગસ્થ આચાર્યના
આત્માની ચિર શાંતિ માટે પ્રાર્થના કરી. ગુરુદેવે દેવવન્દનાદિ
શાસ્ત્રવિહિત ક્રિયાઓ કરી.

તા. ૫-૬-૭૧ ના રોજ માણુસાનિવાસી શ્રી
કેશવલાલ લલ્લુભાઈની તરફથી પોતાની પૂજ્ય માતાજી
વીજીભાઈના આત્મકલ્યાણ અર્થે અહીંના મંદિરમાં પંજાળ-

કેશરી શ્રી વિજયવલ્લભસૂરિજી મહારાજની પ્રતિમાની સ્થાપનાનો ઉત્સવ શરૂ કરવામાં આવ્યો.

તા. ૧૧-૬-૭૧ ના રોજ ગુરુપ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા ખૂબ ધામધૂમપૂર્વક કરવામાં આવી.

ગુરુપ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા પછી યોગનિષ્ઠ આચાર્યશ્રી બુદ્ધિસાગરસૂરિજી મહારાજની પ્રવચનમંડળી મનાવવામાં આવી. આપણા ચરિત્રનાયક આચાર્યશ્રીએ જણાવ્યું કે યોગનિષ્ઠ આચાર્યશ્રીએ ગુજરાતી ભાષામાં અનેક ગ્રંથોની રચના કરી છે. તેમના વિચારો આપણા ગુરુદેવ પંજળકેશરી મહારાજના વિચારો સાથે મળતા હતા. તેમની પણ જન્મશતાબ્દી ઉજવવામાં આવે તો શ્રેષ્ઠ કાર્ય ગણાય. શ્રી ન્યાયવિજયજી (પન્યાસ) તથા શ્રી જયવિજયજી (પન્યાસ)એ પોતાના વિચારો યોગનિષ્ઠતા જીવન સંબંધી દર્શાવ્યા હતા.

તા. ૧૬-૬-૭૧ ના માગશર માસની સંક્રાન્તિ ઉજવવામાં આવી. આ પ્રસંગે શ્રી કમલકુમાર તથા બિકાનેરની ભજનમંડળીનાં ભજનો થયાં હતાં. પંજળકેશરી ગુરુદેવના રંગીન ફોટોએ ભક્તોને વહેંચવામાં આવ્યા હતા.

મુંબઈના શેરીફ શ્રી શાહીલાલજી જૈનનાં કરકમળોથી ચિત્રનું અનાવરણ કરવામાં આવ્યું અને બીજા ફોટોએ પણ વહેંચવામાં આવ્યા.

શ્રી શાહીલાલજીએ થોડા વખત પછી આવનાર શ્રી

મહાવીર નિર્વાણ મહોત્સવ સંબંધી કાર્યક્રમ સુંદર રીતે યોજવા માટે પરામર્શ કર્યો.

અષાઠ શુદ્ધ એકાદશી રવિવારના નવ લાખ નવકાર મંત્રના બપુનું આયોજન કરવામાં આવ્યું. લગભગ ૮૦૦ લાઈબ્રેરીનોએ લાલ લઈને આત્માને પવિત્ર કર્યો. આ સામૂહિક બપ વાતાવરણને શાન્તિપૂર્ણ બનાવવામાં સર્વથા ઉપયોગી થઈ રહ્યો.

આ દિવસે ડોંગરીના અગ્રગણ્ય શ્રાવક શ્રી વનમાળી-દાસ જૂઠાભાઈ, શ્રી રસિકલાલ મણિલાલ, શ્રી કાન્તિલાલ દેવચંદ, શ્રી સૂરજમલ છોગાળ, શ્રી નથમલજી દલીચંદ આદિ ગુરુરાજના દર્શનાર્થે આવ્યા હતા.

નવ લાખ નવકાર બપ-ઉત્સવના વચ્ચે શ્રીસંઘના લાઈબ્રેરીની સેવા કરવા ઇચ્છતા હતા તેથી ૮૦૦ લાઈબ્રેરીનોને તિલક કરી એક એક રૂપિયાની પ્રભાવના કરી.

શ્રી અંબાલાલભાઈએ ડોંગરીથી આવેલ લાઈબ્રેરીની ભક્તિ કરી અને પ્રત્યેકને રૂ. ૫૧-૫૧ લેટ આપ્યા.

શ્રી સૂરજમલ છોગાળએ ગુરુ મહારાજનો મહાન આભાર અને ઉપકાર માન્યો. શ્રી કેશરીમલજી લલવાણીએ જણાવ્યું કે આ તો આપણા ગુરુ મહારાજ આચાર્ય શ્રી વિજયસમુદ્રસૂરિજીનો બધો પ્રતાપ છે. આ મારી નિર્મળ ભાવના છે. યોગીઓ અને ત્યાગી મહાત્માઓનો આવો જ પ્રભાવ હોય છે.

શાંતમૂર્તિ આચાર્યશ્રી વિજયસમુદ્ર સૂરીશ્વરજી મહારાજ તથા તેમના આદેશવતી અનેક સાધુગણના ચાતુર્માસથી પૂના શહેર પુણ્યનગરી ખની ગઈ હતી. ધર્મનાં અનેક અનુષ્ઠાનો થઈ રહ્યાં હતાં.

પર્વાધિરાજ પર્યુષણ સુંદર ધાર્મિક વાતાવરણમાં ઊજવાયાં. પર્વારાધાન હેતુથી વલ્લભદત્તવિજયજી મહારાજ તથા શ્રી દીપવિજયજી મહારાજ સોલાપુર ખજાર પધાર્યા હતા. પંન્યાસ જયવિજયજી મહારાજ અને શ્રી જયશેખર-વિજયજી ભવાની પેઠમાં, મુનિ વસંતવિજય તથા મુનિ શાન્તિવિજયજી શિવાનગરમાં, શ્રી પદ્મવિજયજી તથા શ્રી હર્ષદવિજયજી પોરવાળ જૈન ધર્મશાળામાં, બાલમુનિ જયાનંદવિજય, મુનિ ધર્મધુરંધરવિજયજી તથા મુનિ નિત્યાનંદવિજયજી ત્રણે બંધુવરો બુધવાર પેઠમાં પર્યુષણ પર્વ માટે ગયા હતા.

પૂજાપ્રભાવના, ચૈત્યપરિપાટી, રથયાત્રા વગેરે આનંદ-ઉલ્લાસપૂર્વક થયા. અઠાઈ, દસ, અગિયાર અને સોળ ઉપવાસની તપસ્યાઓ થઈ. પર્વઆરાધનાને માટે મુંબઈથી શેઠ કૂલચંદભાઈ શામજીભાઈ આદિ તથા રાજસ્થાન આદિના અનેક ભાઈ આવ્યા હતા. ગુરુદેવની પાસે ૭૦૦ વર્ષ પુરાણી સુવર્ણઅક્ષરોમાં અંકિત ઠલ્પસૂત્ર(બારસા)ની પ્રત છે. બ્રહ્મચર્ય આદિ વ્રત ધારણ કરી ભક્તોએ તેનાં દર્શન કર્યાં. ૨૪-૮-૭૧ ધામધૂમપૂર્વક વરઘોડો નીકળ્યો.

હતો. ક્ષમાપનાર્થ મુંબઈના શેરીફ શ્રી શાદીલાલજી આદિ તથા કુર્લા લુણાવાના ભાઈઓ આઠ્યા હતા.

પરમ ગુરુભક્ત શ્રી કૂલચંદભાઈ શામજી, તેમનાં ધર્માત્મા સુશ્રાવિકા પ્રભાવતીબહેન અને તેમનાં પુત્રવધૂ પૂનામાં પર્વાધિરાજ પર્યુષણ પર્વની આરાધના માટે આઠ્યા હતાં. તેમણે સમ્યક્ત્વ મૂળ શ્રાવકના બાર વ્રતનું રહસ્ય બાણી લીધું અને દશેરાના શુભ દિવસે નાંદ મંડાવી સળેડે પૂ. આચાર્યશ્રી પાસે ૧૨ વ્રત જીચ્યાં. સાથે ૧૦-૧૫ બીજાં ભાઈબહેનો પણ વ્રત જીચ્યાં હતાં. તેમને રૂપિયા રૂપિયાની પ્રભાવના આપી તેમ જ પોતાના વ્રતોચારણની ખુશીમાં પર્યુષણ પર્વમાં પૂના શહેર, લશ્કર, સોલાપુર બજારમાં જેટલા ૬૪ પહોરી પૌષધ હતા તે સર્વને પૂ. આચાર્યશ્રીના ઉપદેશથી એક એક આસન, મુહપત્તી તથા એક એક ચરવળાની પ્રભાવના કરી. લગભગ ૩૦૦ જેટલા ચરવળા આસન-મુહપત્તીઓ થયા હશે. આ અલભ્ય લાભ તેમણે લીધો.

૧૦૭. કોન્ફરન્સને આશીર્વાદ

કોન્ફરન્સનો અમૃત મહોત્સવ ભિજવવાનાં ચક્રો ગતિ-માન થયાં હતાં. આ આપણી જુની જાણીતી ૭૫ વર્ષની સંસ્થા ભારતની સુપ્રસિદ્ધ પ્રતિનિધિ સંસ્થા છે. તે સંસ્થાનું રૂઝું અધિવેશન મળનાર હતું તેથી આપણા ચરિત્રનાયક આચાર્યશ્રી વિજયસમુદ્રસૂરિજીના આશીર્વાદ લેવા માટે અને પૂનાના શ્રીસંઘનો સક્રિય સરકાર મેળવવા માટેનું એક ડેપ્યુટેશન તા. ૮-૮-૭૧ રવિવારના રોજ પૂના આંચું હતું.

કોન્ફરન્સના પ્રમુખશ્રી હીરાલાલ એલ. શાહ, શ્રી દીપચંદલાલ ગાડી, શ્રી મોતીલાલ વીરચંદ, શ્રી જયંતીભાઈ એમ. શાહ, શ્રી રસિકલાલ સી. શાહ, શ્રી ધીરજલાલ ટોકરશી, શ્રી ફૂલચંદ હરિચંદ (સેવક), શ્રી તનસુખલાલ દાનમલ કોઠારી (મલાડ) આદિ આઠ આગેવાન ભાઈઓ આંચ્યા હતા.

શુરુદેવ આચાર્યશ્રી વિજયવલ્લભસૂરિજી મહારાજે તો કોન્ફરન્સમાં પ્રાણ ફૂંક્યો હતો. શ્રી હીરાલાલભાઈએ કહ્યું કે અમે આપશ્રીના આશીર્વાદ-વાસક્ષેપ અને માર્ગદર્શન માટે આંચ્યા છીએ. સાથે પૂનાના શ્રીસંઘનો અમને સહકાર મળે તેવી અમારી લાવના છે. આપશ્રી એવા

મંગળ આશીર્વાદ આપો કે આ અમૃત મહોત્સવમાં અમને સફળતા મળે અને કોન્ફરન્સ જૈન સમાજના ઉત્થાન અને કલ્યાણ માટે વેગપૂર્વક કામ કરી શકે.

મંગલાચરણ બાદ ભાઈશ્રી પોપટલાલ રામચંદ શાહે પ્રતિનિધિ ભાઈએનું સ્વાગત કર્યું અને કોન્ફરન્સના ઇતિહાસનું દિગ્દર્શન કરાવ્યું. શ્રી મોતીલાલ વીરચંદે જણાવ્યું કે ગુરુદેવ આચાર્યશ્રીએ કોન્ફરન્સ પર ઘણા ઉપકાર કર્યા છે. તેઓ તો કોન્ફરન્સના પ્રાણપ્રેરક હતા. શ્રી ધીરજલાલ ટાકરશીએ કહ્યું કે અમૃત મહોત્સવને સફળ બનાવવા મુંબઈના ભાઈઓ ભારે જહેમત ઉઠાવી રહ્યા છે અને આપના આશીર્વાદ અમને પ્રેરક થઈ પડશે.

ભાઈ કુલચંદ હરિચંદ દોશીએ જણાવ્યું કે આચાર્ય ભગવતે તો કોન્ફરન્સના અધિવેશનેને સફળ બનાવવા વારંવાર પ્રેરણા આપી છે. આપણા ચરિત્રનાયક ગુરુદેવના પટધર તેવી જ રીતે કોન્ફરન્સને પ્રેરણા આપતા રહેશે તેવી અપેક્ષા છે. શેઠ કેશરીમલ્લ લલવાણીએ જણાવ્યું કે કોન્ફરન્સને પૂના શ્રીસંઘને સક્રિય સહકાર હશે જ. કોન્ફરન્સના અધિવેશનની સફળતા માટે અમે બનતું બધું કરી છૂટીશું. વ્યાખ્યાનવાચસ્પતિ આદર્શ ગુરુભક્ત મુનિરાજશ્રી વલ્લભદત્તવિજયભાઈ મહારાજે તથા પં. શ્રી જયવિજયભાઈ (પન્યાસ) મહારાજે કોન્ફરન્સ સમાજના કલ્યાણ માટે કામ કરતી રહે અને એ ભારતની એકમાત્ર પ્રતિનિધિ સંસ્થા વિશેષ કાર્યક્ષમ બને તેવી ભાવના વ્યક્ત કરી હતી.

લેડી શેઠ કીકાભાઈ પ્રેમચંદ પાઠશાળાની વિદ્યાર્થીની-
ઓ ધાર્મિક પરીક્ષામાં ઉત્તીર્ણ થઈ હતી અને તેઓએ
સંગીતનૃત્યનો કાર્યક્રમ રજૂ કર્યો હતો. તેઓને શ્રી મોતી-
લાલ વીરચંદના વરદ હસ્તે ધનામો અપાયાં હતાં. અંતમાં
આપણા ચરિત્રનાયક આચાર્યશ્રીએ જણાવ્યું કે જયપુરના
અગ્રગણ્ય આગેવાન શ્રી ગુલાબચંદજી ઢઢાના પ્રયાસથી-
ફલોધીમાં કોન્ફરન્સની સ્થાપના થઈ ત્યારથી કોન્ફરન્સ
સમાજકલ્યાણનાં કામો કરતી રહી છે. ઢઢાજી તો કોન્ફરન્સના
પિતા હતા.

વડોદરાના અધિવેશન વખતે મારી ઉંમર નાની હતી
પરંતુ મેં અધિવેશનની કાર્યવાહી જોઈ હતી. વડોદરાના
મહારાજ સયાજીરાવ ગાયકવાડ પોતે પધાર્યા હતા.
હોશિયારપુર(પંજબ)નિવાસી લાલા દૌલતરામજીની અધ્ય-
ક્ષતામાં સાદકીમાં અધિવેશન થયા ત્યારે ગુરુદેવના આશીર્વાદ
તેને મળ્યા હતા.

૨૦૦૬માં કોન્ફરન્સનું ફાલના અધિવેશન તો ગુરુદેવ-
ની પ્રેરણાથી યાદગાર બની ગયું હતું. ૨૦૦૮માં ગુરુદેવની
ઉપસ્થિતિમાં મુંબઈમાં કોન્ફરન્સનું સુવર્ણમહોત્સવ અધિ-
વેશન તો ભારે આનંદ ઉલ્લાસપૂર્વક થયું હતું. આ પ્રમાણે
અધિવેશનોનો હું સાક્ષી છું. ફાલના કોન્ફરન્સનો એક
પ્રસંગ તો અત્યંત યાદગાર બની ગયો.

ફાલના પધારેલા દેશદેશાન્તરોના આગેવાનોએ આપણા
ગુરુદેવને પ્રાર્થના કરી કે આપનું ઉચ્ચ ચારિત્ર, જ્ઞાન,

શક્તિ, આપની શાસનના કલ્યાણ માટેની તમજા, શિક્ષણ-પ્રસાર માટેની અદ્યત્ન લાવના તથા સમાજઉત્કર્ષ માટેની અંખનાથી પ્રેરણ આપશ્રી યુગપ્રધાનની પદવી સ્વીકારો તો અમને અપાર હર્ષ થશે.

ગુરુદેવ તો સમયજ્ઞ હતા. વિનમ્રભાવે જણાવ્યું, ભાગ્યશાળીઓ, યુગપ્રધાન તો આવતી કાલનો કેઈ મહાત્મા થશે. હું તો આ તમે આપેલી આચાર્ય પદવીથી ગભરાઈ છું. જો જૈન સમાજમાં એકતા અને અમારા સાધુસમાજમાં સંગઠન સધાતું હોય તો હું આ આચાર્ય પદવી છોડવા તૈયાર છું. ભાગ્યશાળીઓ, ગુરુદેવની શાસનના યોગક્ષેમ માટેની આ કેવી ઉદાત્ત લાવના હતી !

ભારતની એકમાત્ર પ્રતિનિધિ જૂની નળીતી સંસ્થા કોન્ફરન્સને તો મારા સદૈવ મંગળ આશીર્વાદ છે. સમાજના નાનાંમોટાં બધાં ગામેગામ, શહેરેશહેરના સંઘો, સમાજના આગેવાનો-ઘડવૈયાઓ, દાનદાતાઓ અને સમાજપ્રેમી લાઈબ્રેરી કોન્ફરન્સને સાથ અને સક્રિય સહકાર આપે તો જૈન સમાજની કાયાપલટ થાય. જૈન શાસનનો જયજયકાર થઈ રહે. છેવટે શ્રી ક્રાંતિલાલ લાલભાઈ, શ્રી કેશરીમલજી લલવાણી તથા શ્રી પોપટલાલ રામચંદે મુંબઈના પ્રતિનિધિમંડળને ખાતરી આપી કે પૂના અધિવેશનમાં સક્રિય સાથ આપશે. છેવટે આભારવિધિ થઈ અને જયનાદો વચ્ચે સલા વિસર્જન થઈ હતી.

૧૦૮. નગરપાલિકાની

શ્રેષ્ઠ સ્મૃતિ.

આપણા ચરિત્રનાયક તો મુંબઈથી વિહાર કરી ગયા હતા. પણ તેમના શિષ્યો-પ્રશિષ્યો મુંબઈમાં બિરાજતા હતા. તા. ૭-૧૧-૭૧ના રોજ મુંબઈ કોર્પોરેશનના મેયર ડૉ. હેમચંદ્ર ગુપ્તાજીએ એક અમર ઐતિહાસિક સ્મૃતિનું કાર્ય કરી બતાવ્યું. પાયધુની જંકશનનું “વિજયવલ્લભ ચૌક” નામકરણ કરીને તેમણે અમર યશ પ્રાપ્ત કરી લીધો. આ કાર્ય દરેક રીતે ઉચિત હતું કારણ કે ગુરુમહારાજ શ્રી વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજીએ પોતાનું અંતિમ જીવન મુંબઈમાં દુઃખીઓની સેવામાં વિતાવ્યું હતું.

મુંબઈની નગરપાલિકા ભારતભરતમાં સુપ્રસિદ્ધ ગણાય છે. મુંબઈના લાખો માણસોના યોગદ્વેશ માટે નગરપાલિકા બનતું બધું કરી છૂટે છે. મુંબઈની જૂંપડપટ્ટી કાઢીને તેનાં ગરીબ મજૂરી કરતાં કુટુંબોની રાહત માટે સાદાં મકાનોની યોજના થઈ રહી છે. હાલની જૂંપડપટ્ટીમાં પાણી, રોશની આદિની વ્યવસ્થા અપાઈ રહી છે.

મુંબઈને સુંદર બનાવવા માટે જગ્યાએ જગ્યાએ બગીચાઓ થવા લાગ્યા છે. મુંબઈના રસ્તા પહોળા કરવાનો કાર્યક્રમ ચાલુ છે. મુંબઈ ઉદ્યોગોથી ધનધમ્મી રહ્યું છે અને પાણીની વિસ્તૃત યોજનાનું આયોજન થઈ રહ્યું છે.

છે. એટલું જ નહિ પણ હવે નવું મુંબઈ વસાવવાનાં ચક્રો-
ગતિમાન થયાં છે. અને આ વર્ષે (૧૯૭૩) નગરપાલિકાએ
પોતાની શતાબ્દી જિજ્ઞાસે મુંબઈને વિશેષ સુપ્રસિદ્ધ કરવા
આયોજન કર્યું છે.

આપણા યુગદ્રષ્ટા, પંજાબકેશરી, રાષ્ટ્રપ્રેમી અને
મધ્યમ વર્ગના રાહબર ગુરુદેવની સ્મૃતિ અમર કરવા
નગરપાલિકાએ જે કાર્ય કર્યું છે, તે ચિરસ્મરણીય રહેશે.
બીજાં શહેરોની નગરપાલિકાને આ અનોખું દૃષ્ટાંત પૂરું
પાડે છે.

ઉત્સવમાં ઉપાધ્યાય શ્રી પ્રકાશવિજયજી મહારાજ,
(આચાર્ય) ઉપાધ્યાયશ્રી સુરેન્દ્રવિજયજી મહારાજ, પંચાસશ્રી
બલવંતવિજયજી આદિ ઉપસ્થિત રહ્યા હતા. ઉપાધ્યાયશ્રી
સુરેન્દ્રવિજયજી મહારાજે પંજાબકેશરી ગુરુમહારાજનાં જન-
કથ્યાણનાં કાર્યોનું વર્ણન કર્યું હતું.

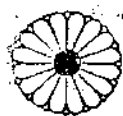
કોર્પોરેશનમાં જૈન સમાજની ભાવનાને પ્રગટ કરવા-
વાળા તેમ જ નામકરણ સંબંધી પ્રસ્તાવ કરવાવાળા યશ-
સ્વિની બહેન શ્રીમતી જયવંતીબહેન મહેતાએ દર્શાવ્યું કે
સર્વ પ્રથમ સ્વર્ગીય શ્રી મણિલાલ ત્રિભુવનદાસની આ
નામકરણ માટે ભાવના હતી. આજ તેને સક્રિય જોઈને
મને અપાર હર્ષ થાય છે.

ગુજરાંવાલા શ્રીસંઘની રક્ષા કરીને શ્રી વિજયવલ્લભ-
સૂરીશ્વરજી મહારાજે જે બહાદુરી બતાવી હતી અને

શ્રીસંઘના આબાલવૃદ્ધ-પ્રભુપ્રતિમા સાથે જ નીકળવાની જે પ્રતિજ્ઞા પાળી હતી, તે રાષ્ટ્રપ્રેમનું જ્વલંત દષ્ટાંત હતું. આ રીતે તેઓ રાષ્ટ્રીય મહાત્મા હતા. આ નામકરણ ઘણું ઉચિત છે. આ ગુરુદેવે મુંબઈને મહાવીર વિદ્યાલય જેવી મહાન શિક્ષણસંસ્થાની ભેટ આપી છે.

શ્રી તારાબહેન ધીરુભાઈએ ગુરુવરના શિક્ષણપ્રેમની પ્રશંસા કરી હતી. અતિથિવિશેષ શ્રી શાદીલાલજીએ કહ્યું કે, આચાર્યશ્રી કેવળ જૈનોના નહિ પણ સમસ્ત રાષ્ટ્રના હતા. તેઓ જ્ઞાનપ્રસાર દ્વારા રાષ્ટ્રના ચરિત્રનું નિર્માણ કરવા ઇચ્છતા હતા. મુંબઈના મેયર શ્રી હેમચંદ્ર ગુપ્તાજીએ કહ્યું કે ભારતીય સંસ્કૃતિના પ્રસારમાં ગુરુમહારાજનો મહાન સહયોગ હતો. તેમણે આ શુભ નામકરણની ઘોષણા કરી. સભાએ હર્ષનાદોધી આ ઘોષણાને વધાવી લીધી. નગરપાલિકાની આ શ્રેષ્ઠ સ્મૃતિ બની રહી. જન્મશતાબ્દીની સમિતિના મંત્રી શ્રી જયંતીલાલ રતનચંદ શાહે બધાનું ભાવભર્યું સ્વાગત કર્યું અને કહ્યું કે આ યુગદ્રષ્ટા મહાપુરુષની જન્મશતાબ્દીના યજ્ઞની પૂર્ણાહુતિના સમયે આપણી નગરપાલિકાએ અંતિમ અને સર્વશ્રેષ્ઠ ઋદ્ધાંજલિ આપી શતાબ્દીને અમર અમર બનાવી છે.

૧૦૯. જન્મ શતાબ્દી

પરિસમાપ્તિ સમારોહ

પૂના શહેરમાં આચાર્ય શ્રીમદ્ વિજયસમુદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ આદિ સાધુ મુનિરાજોની નિશ્રામાં પરમોપકારી આચાર્ય શ્રીમદ્ વિજયવલ્લભસૂરિજી મહારાજનો જન્મ-શતાબ્દી પરિસમાપ્તિ સમારોહ તા. ૧૩-૧૪-૧૫ નવેમ્બર ત્રણ દિવસના વિવિધ કાર્યક્રમો દ્વારા ઊજવવામાં આવ્યો.

આ સમારોહ માટે વિશાળ મંડપ બનાવવામાં આવ્યો હતો. તેમાં સુંદર સજ્જવટ કરવામાં આવી હતી. આચાર્ય ભગવાનની અમૃતવાણીનાં ઘણાં ઝોડ લગાવવામાં આવ્યાં હતાં.

આ પ્રસંગે પંજબ, રાજસ્થાન, મુંબઈ આદિથી સેંકડો લાઈઓ આવી પહોંચ્યા હતા.

તા. ૧૩-૧૧-૭૧ના રોજ ચલચિત્રોનું પ્રદર્શન યોજવામાં આવ્યું હતું. તેનું ઉદ્ઘાટન મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય એસેમ્બલીના સ્પીકરે કર્યું હતું. તેમ જ તેમણે આચાર્ય ભગવંતના જીવનવિષયક સુંદર મનનીય પ્રવચન એક કલાક કર્યું હતું. આથી લોકો ખૂબ પ્રભાવિત થયા હતા.

બપોરના મંડપમાં બ્રહ્મચર્યની પૂજા લણાવવામાં આવી હતી. રાત્રિના સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમ રાખવામાં આવ્યો હતો.

તા. ૧૪ના રોજ સવારના ૬૥ વાગે ગોડીજી પાશ્વ-
નાથ જૈન મંદિરેથી વરઘોડો નીકળ્યો હતો. ચાંદીના રથમાં
શ્રી જીનેશ્વર લગવાનની પ્રતિમા બિરાજમાન કરવામાં
આવી હતી. ઘોડાગાડીમાં શતાબ્દીનાયકનો ફેરો રાખવામાં
આવ્યો હતો. વરઘોડામાં મુંબઈથી શ્રી જૈન સ્વયંસેવક
મંડળનું ખેન્ડ, શ્રી આત્મવલ્લભ સેવામંડળ સાદકીનું
ખેન્ડ, અનેક ભજનમંડળીઓ, તેમ જ મુંબઈ આદિ સ્થાનોથી
મોટી સંખ્યામાં પધારેલાં ભાઈબહેનોનો વિશાળ સમુદાય
વરઘોડામાં શોભી રહ્યો હતો. ધર્મયાત્રાનું આખુલ
વાતાવરણ ભક્તિમય બની ગયું હતું. વરઘોડો મુખ્ય મુખ્ય
બજારોમાં થઈને લગભગ ૧૧ વાગ્યે શ્રી વિજયવલ્લભ-
નગર મંડપમાં પહોંચ્યો હતો. બાદમાં આચાર્યદેવ શ્રી
સમુદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજની નિશ્રામાં કાર્યક્રમનો પ્રારંભ
થયો. મંગલાચરણ બાદ જન્મશતાબ્દી પરિસમાપ્તિના
પ્રમુખ શેઠ પ્રેમચંદજી બાફળાએ બધા આગંતુકોનું સ્વાગત
કરતાં જણાવ્યું કે યુગવીર આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય-
વલ્લભસૂરીશ્વરજી મહારાજની જન્મશતાબ્દી પરિસમાપ્તિનો
આજનો આ શુભ પ્રસંગ જૈન સંઘને માટે આનંદ અને
ગૌરવનો અનુપમ પ્રસંગ છે.

આપણા પ્રાણુખ્યારા આચાર્યશ્રી જીવનની છેલ્લી
ઘડી સુધી પ્રવૃત્તિમય રહ્યા અને શિક્ષણપ્રસારને માટે
અનેક વિદ્યાધામોની સ્થાપના કરી તે ચિરસ્મરણીય અને
અનુકરણીય ઉદાહરણ છે. પરમ ઉપકારી આચાર્યનો જીવન-

સંદેશ વ્યાપક બનાવવાને માટે શતાબ્દી સમારોહનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. આ શતાબ્દી પરિસમાપ્તિના પ્રસંગ પર ભક્તિથી ઐરિત થઈને પધારેલા બધા મહાનુભવોનું હું હાર્દિક સ્વાગત કરું છું.

સમિતિના મંત્રી શેઠ કેશરીચંદ્ર જવાહરલાલ લલવાણીએ બહારથી આવેલ સંદેશાઓમાંથી મુખ્ય સંદેશાઓ વાંચી સંભળાવ્યા હતા.

તામિલનાડુના ગવર્નર શ્રી કે. કે. શાહે સમારોહનું ઉદ્ઘાટન કરતાં કહ્યું કે શ્રીમદ્ વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજી મહારાજ એક મહાન ધર્મનાયક હતા. જૈન ધર્મ પરિગ્રહનો ત્યાગ કરવાનું શીખવે છે. શતાબ્દીનાયક આચાર્યશ્રીએ દર્શાવ્યું છે કે શ્રીમંતોએ દ્રસ્ટી તરીકે રહેવું જોઈએ અને સમાજ તેમ જ રાષ્ટ્રના કલ્યાણ માટે ધનનો સદુપયોગ કરવો જોઈએ.

આ ભાવ જૈન સમાજમાં વિશેષ પ્રકારે જોઈને આનંદનો અનુભવ થાય છે. આવા મહત્ત્વના પ્રસંગે મને અહીં બોલાવ્યો છે તે માટે હું સમિતિનો હાર્દિક આભાર માનું છું.

લાલા રતનચંદ્ર રિખવદાસજીએ (દિલ્હી) શ્રી કે. કે. શાહેને ચાંદીનો સિક્કો અર્પણ કર્યો હતો. સિક્કાની એક બાજુ આચાર્યશ્રીનો ફોટો તથા બીજી બાજુ ફાલનાનો કીર્તિસ્તંભ છે.

આદર્શ ગુરુભક્ત મુનિરાજશ્રી વલ્લભદત્તવિજયજીએ સ્વર્ગીય આચાર્યશ્રીના ઉપકારોનું સ્મરણ કરાવીને ભાવભરી શ્રદ્ધાજલિ અર્પિત કરી હતી.

આચાર્યશ્રી વિજયસમુદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજે મંગલાચરણ કર્યા પછી સમારોહસભા વિસર્જન કરવામાં આવી હતી.

રાત્રિના ૮-૩૦ થી ૧૨ સુધી સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમ ચાલ્યો હતો. લેડી લીલાવંતી કીકાભાઈ જૈન પાઠશાળાની બહેનોએ ખાસ તૈયાર કરેલ ‘અમરકુમાર’ નાટક રજૂ કર્યું હતું. આ સંસ્થાના નાટકની સફળતા જોઈને વિવિધ સંસ્થાઓ તથા વ્યક્તિઓ તરફથી બહેનોને ઇનામો આપવામાં આવ્યાં હતાં.

તા. ૧૫ નવેમ્બરના રોજ ૧૦ વાગ્યે આચાર્યશ્રી વિજયસમુદ્રસૂરિ મહારાજની નિશ્રામાં ગુણાનુવાદ સભા થઈ હતી. પંન્યાસશ્રી જયવિજયજી મહારાજે મંગલાચરણ કર્યું હતું.

સંગીતકાર ભાઈ જયન્ત રાહીએ ગુરુભક્તિનાં ગીત ગાઈને તથા લાલા સત્યપાલજીનાં ભાવવાહી ભક્તિગીતોએ જનતાને મंत्रમુગ્ધ કરી હતી.

આદર્શ ગુરુભક્ત મુનિરાજ શ્રી વલ્લભદત્તવિજયજી મહારાજે દર્શાવ્યું કે સમાજના મધ્યમ વર્ગને માટે આચાર્ય ગવંત કરુણાભાવ રાખતા હતા. શિક્ષણપ્રસારનું કાર્ય

આચાર્યશ્રીજીએ તો આશ્ચર્યજનક રીતે કયું હતું. જન્મ-શતાબ્દી પરિસમાપ્તિની સ્મૃતિમાં પૂના શ્રીસંઘે એક વિજયવલ્લભ હાઈસ્કૂલની સ્થાપના કરવી જોઈએ. એ આચાર્યશ્રીની સાચી શ્રદ્ધાંજલિ છે.

આજના મુખ્ય અધિધિવિશેષ પ્રોફેસર રામકુમારજી જૈને (M.A.) વિસ્તારથી પ્રવચન કરતાં કહ્યું કે આચાર્યશ્રી વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજી મહારાજ એક યુગપુરુષ હતા.

તેઓ પોતાની સુધાભરી વાણીમાં યુગની વાણી સંભળાવતા હતા. ત્યાગ અને વૈરાગ્યની સાથે સાથે તેમનામાં તેજસ્વિતા હતી. તેઓશ્રીમાં માનવતા અને સાધુતાનો સુમેળ હતો એટલું જ નહિ પણ ધર્મ, સમાજ અને રાષ્ટ્ર માટે ઉચ્ચ લાવના રાખતા હતા. તેઓશ્રીએ ગામેગામ અને શહેરે શહેર, સંસ્થાએ સંસ્થાએ અને ઉપાશ્રયે ઉપાશ્રયે વીતરાગની વાણી પહોંચાડી. તેમની આ જન્મશતાબ્દીના પ્રસંગ પર તેઓશ્રીએ આપેલ સંદેશ આપણા જીવનમાં ઉતારવામાં સાચી શ્રદ્ધાંજલિ રહેલી છે.

હોશિયારપુરનિવાસી લાલા રતનચંદ્રજી રિખવદાસજીએ રૂપિયા ૧૦૦૧૫ પ્રો. રામકુમારને બહુમાન કરી આર્પણ કર્યા હતા.

છેવટે આચાર્યશ્રી વિજયસમુદ્રસૂરિજી મહારાજ પોતાના પ્રવચનમાં શુરુદેવને પગલે પગલે ચાલીને મધ્યમ

વર્ગના ઉત્કર્ષને માટે વિશેષ પ્રયત્ન કરવા શ્રીસંઘને અનુરોધ કર્યો હતો.

જન્મશતાબ્દી પરિસમાપ્તિના કૌણઘ્યક્ષ અને વર-કાણા વિદ્યાલયનના વિદ્યાર્થી શ્રી રિખવચંદ મૂળચંદ ભંડારીએ ભારે પરિશ્રમ ઉઠાવીને આવું સુંદર કાર્ય કર્યું તે માટે તેમનું પણ બહુમાન કરવામાં આવ્યું. લાલા રતનચંદણ(દિલ્હી)એ તેમને સોનાનો ચંદ્રક અર્પણ કર્યો હતો. જન્મશતાબ્દીની પૂર્ણાહુતિ સમારોહની અમર સ્મૃતિમાં વિજયવલ્લભ વિદ્યાલયની સ્થાપનાનો નિર્ણય થયો અને તે માટે રૂા. એ લાખ ફંડનું પણ એકત્રિત થઈ ગયું હતું.

સત્યને પામવાનો રાજમાર્ગ છે જ્ઞાનની સાધના કે વિદ્યાની ઉપાસના. એના સહારે જ વિશ્વરચનાનું અને પોતાની જાતનું સ્વરૂપ પામી શકાય છે. યોગ-અધ્યાત્મના, શોધ-સર્જનના, કથા-સાહિત્યના, હૃત્તરઉલ્લોગના અને વેપાર-વણજના ચીલા શોધવા એ વિદ્યાસાધનાનું જ કામ. વિદ્યાસાધનાના બળે માનવી શૂન્ય-માંથી અદ્ભુત સર્જન કરે; જ્ઞાનસાધનાના બળે અપાત્મા પૂર્ણાત્મા બને; જ્ઞાનની સિદ્ધિએને કોઈ અવધિ નથી.

જ્ઞાનની આ સિદ્ધિએ આગળ કલ્પના રંક બની જાય છે, સત્ય વિરાટ બની જાય છે; આવો અજબ હોય છે વિદ્યાસાધનાનો પ્રતાપ. તેથી જ ધર્મને, દેશને અને સમાજને શક્તિશાળી, સંસ્કારી અને સમૃદ્ધ બનાવવા માટે સ્વયં વિદ્યાસાધના કરો, વિદ્યાના સાધકોને સહાય કરો, અને વિદ્યાવૃદ્ધિને વરેલ સંસ્થાઓને ઉદાર દિગ્ગે દાન આપી ધનનું લાભેણું વાવેતર કરો.

મહાવીર જૈન વિદ્યાલય

૧૧૦. પૂનામાં અભિવાદન સમારોહ

મૌન એકાદશીના શુભ દિવસે ગુરુદેવે ૮૦ વર્ષ પૂર્ણ કરી ૮૧ મા વર્ષમાં પ્રવેશ કર્યો હતો. આ દિવસ વધાર્થ અને અભિનંદનના રૂપમાં ઊજવવામાં આવ્યો. શ્રી પોપટલાલ રામચંદ શાહ, શ્રી કેશરીચંદજી બસવાણી, શ્રી કૃતેહચંદ લલ્લુભાઈ આદિ પૂનાના અગ્રગણ્ય આગેવાનોએ હર્ષ વ્યક્ત કર્યો. બાલમુનિવૃન્દ તેમ જ સાધ્વીગણે અભિનંદન પ્રવચન કર્યાં.

શ્રી ન્યાયવિજયજી(પન્થાસે)એ કહ્યું કે ગુરુદેવના તપનો પ્રભાવ એવો વિશિષ્ટ છે કે, એક વાર સરધનામાં (અજમેર પાસે) હોળીના દિવસોમાં કેટલાક તોફાનીઓએ ગુરુરાજ સૂતા હતા ત્યાં તેમની કામળી પર હોળીના અંગારા ફેંક્યા હતા. પરંતુ કામળી બગી નહિ. પછીથી અમે અંગારા બહાર ફેંકી દીધા.

શ્રી જયવિજયજી(પન્થાસ)એ પંજાબના ઈંડા પ્રકરણનું વર્ણન કરી જણાવ્યું કે પંજાબમાં કેરોની સરકારે સ્કૂલમાં બપોરના નાસ્તામાં દરેક વિદ્યાર્થીને બળે ઈંડાં આપવા અને બળવાન બનાવવાની યોજના બનાવી હતી. આ વાતની આપણા આચાર્યશ્રીને જાણ થઈ. તેમણે આ

વાતનેા ભેરશેરથી એવો તો વિરોધ કર્યો અને જગ્યાએ જગ્યાએ એ વિરોધના કરાવો કરાવીને મોકલ્યા કે છેવટે તે યોજના બંધ કરવા કેરો સરકારને ફરજ પડી.

આ વખતે ગુરુદેવે આત્મબળના મહિમાનું દૃષ્ટાંત પુરું પાડ્યું હતું.

વડોદરા શ્રીસંઘ અને શ્રી શાંતિલાલ ઝવેરીએ વડોદરાના આતુર્માસ માટે વિનંતિ કરી. ગુરુ મહારાજે ફરમાવ્યું કે હમણાં તો મધ્યપ્રદેશ થઈને પંજાબ જવાની ભાવના છે. આગળ જેવી સ્પર્શના હશે તે જોવાશે. ગુજરાનવાલાના હાલ આગ્રાનિવાસી શ્રી લાલા ચુનીલાલજી લાલચંદજીએ આજના જન્મ અભિવાદનના ઉપલક્ષમાં ગરીબોને ભોજન વહેંચ્યું. પાલીવાલા શ્રી રૂપચંદજી (મુંબઈ) ભણુશાળીજીએ ગાયોને અભયદાન આપ્યું.

આ વિદ્યાલય તો જૈન સમાજનું ગૌરવ છે, પ્રગતિની પારાશીશી છે, શ્રમની સિદ્ધિ અને આદર્શની ઇમારત છે. આ વિદ્યાલય સદાસર્વદા પ્રગતિશીલ રહે, વિકાસશીલ રહે અને ધર્મ, સમાજ અને દેશની સેવામાં સહાયક થાય.

આચાર્યશ્રી વિજયવલ્લભસૂરિ

૧૧૧. સમુદાયના

યોગક્ષેમનો આદેશ

આપણા ચરિત્રનાયક ચાતુર્માસ પછી પૂનાથી વિહાર કરવાના હતા. અચાનક તેમની તબિયત બહુ જ ખરાબ થઈ ગઈ. ડોક્ટરોએ ગુરુદેવને તપાસ્યા અને ગુરુદેવને પૂર્ણ આરામ લેવા વિનંતિ કરી. આથી વિહાર કરવામાં વિલંબ થયો.

એક દિવસ તો ગુરુદેવની તબિયત વિશેષ બગડી. આપશ્રીએ પોષ શુદ્ધિ એકાદશી તા. ૧૩-૧૨-૭૧ના રાત્રિના સમયે પ્રાયઃ નવ વાગ્યે આદર્શ ગુરુભક્ત શ્રી વલ્લભ-દત્ત વિજયજી, પન્થાસશ્રી જયવિજયજી, મુનિશ્રી વસંત-વિજયજી, મુનિશ્રી શાંતિવિજયજી, મુનિશ્રી પદ્મવિજયજી, મુનિશ્રી નયચંદ્રવિજયજી, બાળમુનિ જ્યાનંદવિજયજી, બાલમુનિ ધર્મધુરંધરવિજયજી, બાલમુનિ નિત્યાનંદ-વિજયજી, મુનિશ્રી હર્ષદવિજયજી, મુનિ જયશેખરવિજયજી આદિ મુનિમંડળને પોતાની પાસે બોલાવ્યા અને એ બધાને સૂચના કરી-માત્ર સૂચના નહિ પણ સમુદાયના યોગક્ષેમ માટે આદેશ આપ્યો :

“ગુરુદેવનાં ખ્યારાં મુનિરત્નો, હવે મારું સ્વાસ્થ્ય વિશેષ બગડી રહ્યું છે. ડોક્ટરોએ લખવું, વાંચવું, ચડવું, ઊતરવું,

વિશેષ બાલવું વગેરેની બિલકુલ મનાઈ કરી છે. તમે આ બધું જાણો છો. તેમ છતાં મારા દિલમાં જે જે વાતો આવી છે તે મેં આદર્શ ગુરુલક્ષ્મી મુનિરાજ શ્રી વલ્લભલક્ષ્મી વિજયજી મહારાજને કહેલ છે. તે તમારી જાણ માટે જરૂરી છે માટે તમે એકચિત્ત થઈને સાંભળો અને અમલમાં લાવવા માટે નિર્ણય કરી લો. (આ વાત દશા શ્રીમાળી ધર્મશાળા, ગુરુવાર પેઠ, પૂના શહેરમાં કરી હતી.)

મારી જિંદગીનો ક્ષણભરનો ભરોસો નથી. તમારી બધાની સમક્ષ આજ્ઞાએ કહેવામાં આવે છે. મારા પછી ઉપાધ્યાય, પંચાસ, ગણિવર્વ તથા મુનિમંડળ તથા સાધ્વી મંડળે આચાર્ય શ્રીમદ્ વિજયેન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજની આજ્ઞાનું પાલન કરવું.

આ આજ્ઞા ગુરુદેવના સમુદાયના જેટલાં સાધુ-સાધ્વી છે તે બધાંને માટે છે. ચાતુર્માસની આજ્ઞા વગેરે પણ તેમનાથી લેવી. ત્રણે બાળમુનિઓને માટે ગણિવર્વશ્રી જનક-વિજયજી મહારાજને લખાશે ને તેઓ આ ત્રણે બાળ-મુનિઓને પોતાની પાસે રાખીને સારી રીતે અભ્યાસ કરાવે અને સુયોગ્ય બનાવે જેથી તે બાલમુનિઓ ગુરુદેવના નામને રોશન કરે. પીળી ચાદર જે રીતે ચાલે છે તે રીતે ચલાવશે અને પીળી ચાદર જ તમે બધા ધારણ કરતા રહેશો.

સંક્રાન્તિ સંભળાવવાનો રિવાજ પણ ચાલુ રાખશે. પંજાબ જાઓ ત્યારે અને અહીં હો ત્યારે પણ પંજાબી

ભાઈઓ આવતા રહે તેઓને સંકાન્તિતું સ્મરણ કરાવવું જરૂરી છે.

તમે બધાં સાધુ-સાધ્વીઓ હળીમળીને સગાં ભાઈ-ભાંડુ તરીકે, સગી બહેનો તરીકે સંગઠિત થઈને રહેશો અને ગુરુ મહારાજના નામને રોશન કરતાં રહેશો. આ સૂચના આદેશ પંજાબને માટે પણ કરવામાં આવશે.

નીચે ગુરુમહારાજ વલ્લભપદ્ધત આપણા ચરિત્રનાયકે પોતાના હાથે આ પ્રમાણે લખ્યું છે :

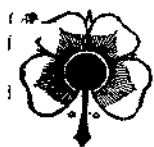
મારું સ્વાસ્થ્ય અસ્વસ્થ હોવાને કારણે મને અત્યંત અશક્તિ હોવાથી ડોક્ટરો તથા વૈદ્યોએ ઓકમત થઈને કહ્યું છે કે આપ બધાં કાર્યો-ખાલવું, ચાલવું, ફરવું, ચડવું, ઊતરવું, વાંચવું, લખવું બંધ કરી કેવળ આરામ જ કરો. જેટલો આરામ લાભપ્રદ થશે એટલી જ ઔષધીઓ-દવાઓ લાભપ્રદ થશે. આ બધું તમે જાણો છો. પરંતુ શરીર ક્ષણભંગુર છે તેનો ભરોસો નથી, ક્યારે વિશેષ કથળી જાય. એથી મારી ભાવના છે તે પ્રમાણેનો આદેશ આપણા આદર્શ ગુરુભક્ત મુનિરાજશ્રી વલ્લભદત્તવિજયજીને આપ્યો છે. તેને આજ્ઞાપ્ત સમજશો. આપણા સાધુસમુદાયનાં તમામ સાધુ-સાધ્વીઓનો સુમેળ-પ્રેમભાવ-સંગઠન જળવી રાખશો તો મારા આત્માને શાંતિ થશે.

આચાર્યશ્રીની પાસે બધા શાંતિથી બેસી રહ્યા હતા. બાળમુનિઓની આંખડીઓમાંથી અશ્રુબિંદુઓ ટપકી રહ્યાં

હતાં. બધા આચાર્યશ્રીની આવી તબિયતથી ગમગીન બની ગયા હતા. શું થશે તેની બધાને ભારે ચિંતા હતી. પણ ગુરુદેવના મુખારવિંદ પર તેજની રેખા ચમકી રહી હતી. આપણા આદર્શ ગુરુભક્ત શ્રી વલ્લભદત્તવિજયજીએ ગુરુદેવને ખૂબ સાંત્વન આપ્યું અને જણાવ્યું કે આપને જલદી આરામ થઈ જશે. ખૂબ આરામની જરૂર છે. અમે બધા આપની સેવાશુશ્રૂષામાં હાજર છીએ-હજી તો આપનાં કર-કમળોથી ઘણાં ઘણાં શાસનપ્રભાવનાનાં કાર્યો થવાનાં છે. અમારી બધાની પ્રાર્થના જરૂર જરૂર ફળશે અને સમુંદર સભર સભર લહેરાય તેમ આપ ગુગ ગુગ જીવો. આ સાંત્વનથી ગુરુદેવને અપાર શાંતિ થઈ અને થોડા દિવસમાં તો ગુરુદેવ સ્વસ્થ થઈ ગયા.

જ્યારે આપણા ચરિત્રનાયક આચાર્યશ્રી પોતાની અસ્વસ્થ તબિયતના કારણે સમુદાયના યોગક્ષેમનો આદેશ આપી રહ્યા હતા અને ત્રણે બાળમુનિઓને આપણા સમાજકલ્યાણ સાધક ગણિવચ્ચ મુનિરત્નશ્રી જનકવિજયજી પાસે મોકલવાનો વિચાર દર્શાવ્યો ત્યારે બાળમુનિશ્રી ધુરંધરવિજયજી ઊભા થઈને વિનમ્રભાવે બોલ્યા કે ગુરુદેવ ! મારે તો આપના શિષ્ય તરીકે આપની સાથે જ રહેવું છે. આપણા શાંતમૂર્તિ આચાર્યશ્રીએ કહ્યું કે વત્સ, આમ ન થાય. મુનિશ્રી પદ્મવિજયજી મહારાજે કહ્યું કે ખુશીથી મારી આજ્ઞા છે. છતાં આપણા ચરિત્રનાયક મુનિ ધર્મ-ધુરંધરવિજયને સમજાવતા રહ્યા પણ એમણે તો ચોખ્ખી

ના પાડી કે મારા બંને ભાઈઓ આપની સાથે જ છે. હું
 યજ્ઞ એમની સાથે જ રહેવા ચાહું છું. કેટલોક વખત આમ
 ચાલતું રહ્યું. અંતે એમના અત્યંત આગ્રહ અને વિનંતિથી
 ૨૦૨૮ના મહાશુદ્ધિ ૧૩ ના દિવસે આહાર માટે મંડળી
 ખેડી હતી ત્યારે સૌની સમક્ષ મુનિ ધર્મધુરંધરવિજય મહા-
 રાજને વાસક્ષેપ નાખી પૂ. આચાર્યના નામની ઉપસંપદા
 આપી તેમના શિષ્ય તરીકે બહાર કર્યા. આ વખતે મુનિ
 ધર્મધુરંધરવિજયજી ગુરુદેવના ચરણમાં નમી પડ્યા-
 આંખડી લીની થઈ ગઈ. ગુરુદેવના પગ પખાડ્યા. ગુરુદેવે
 તેને ઉઠાડ્યા અને ફ્નેહભાવે તેની પીઠ થાખડી હૃદયપૂર્વકના
 મંગળ આશીર્વાદ આપ્યા અને કહ્યું કે તમે ત્રણે મારાં
 સાધુરત્નો છો. પૂ. ગુરુદેવના તમારા ઉપર લાખ લાખ
 આશીર્વાદ ઊતરશે. તમે ત્રણે જૈન શાસનના દીપકો બનો
 ને ગુરુદેવના નામનો જયઘોષ કરો.

૧૧૨. ડોક્ટરોને અભિનંદન

આપણા ચરિત્રનાયક ગુરુવર્ષ લગભગ બે મહિના અસ્વસ્થ રહ્યા. આસ બ્યાધિ નહોતી પણ અશક્તિ અત્યંત વધી જવાથી ડોક્ટરોએ તદ્દન આરામ લેવા કહ્યું હતું. એટલે હરવુંફરવું, ચડવુંઊતરવું, વાંચવુંલખવું બંધ હતું અને દિનપ્રતિદિન ડોક્ટરો તપાસી જતા-દવા વગેરે પણ આપી જતા અને બપોે મહિના સુધી ડોક્ટરોએ ખૂબ મમતાપૂર્વક સેવા કરી તેથી ગુરુદેવ તદ્દન સ્વસ્થ થઈ ગયા. આદર્શ ગુરુભક્ત શ્રી વલ્લભદત્તવિજયજી પણ નરમ થઈ ગયા હતા તેમને સુપ્રસિદ્ધ વૈદરાજ શ્રી ચંદ્રમૌલિજીએ દવા આપી અને તેમને પણ આરામ થઈ ગયો. પન્યાસ જયવિજયજી પણ નરમ થઈ ગયા હતા તેમને પણ ડૉ. મનોજકુમારજીએ દવા આપી ને તેઓ પણ સ્વસ્થ થઈ ગયા.

ગુરુદેવને માટે પૂના લશ્કરનિવાસી ડૉ. રમેશકુમાર તથા પૂનાના મહારથી શ્રી કેશરીમલ લલવાણીના લઘુ બંધુ ડૉ. મોહનલાલજી તેમ જ પૂના શહેરના સુપ્રસિદ્ધ ડૉ. મેદી અને પ્રસિદ્ધ વૈદરાજ શ્રી ચંદ્રમૌલિ વગેરેની દવા અને પરિચર્યા તથા શ્રીસંઘના આગેવાનોની સેવાશુશ્રૂષાથી ગુરુદેવને તદ્દન આરામ થઈ ગયો. ગુરુદેવે આ

સેવાભાવી ડોક્ટરો તથા વૈદરાજને અભિનંદન માટે સૂચના કરી અને શ્રીસંઘે એ બધા ડોક્ટરોનું હાર્દિક સન્માન કર્યું. ગુરુદેવ સાથે રહેતા પંડિત ગોવિંદ રામજી વ્યાસે આ સેવાશુશ્રૂષા માટે સંસ્કૃતમાં સેવાલક્ષિતો અભિનંદનનો શ્લોક બનાવી સુંદર અક્ષરોમાં લખી મઠાવી તથા બાલ-મુનિશ્રી નિત્યાનંદવિજયે સંભળાવીને અર્પણ કર્યો. શ્રી પોપટલાલ રામચંદ શાહે આ ડોક્ટર મહોદયોની પ્રેમ-ભરી સેવાશુશ્રૂષા માટે સંઘ તરફથી આભાર માન્યો અને તેઓને હાર્દિક અભિનંદન આપ્યા. શ્રી પોપટલાલ ભાઈ એ ડોક્ટરોનો પરિચય પણ જનતાને કરાવ્યો.

શ્રીસંઘ તરફથી વૈદરાજજીને ગુરુદેવ આચાર્ય ભગવંત શ્રી વિજયવલ્લભસૂરિજીનો મનોહર સુંદર ફોટો અર્પણ કર્યો.

ત્રણે ડોક્ટરોને ગુરુદેવના ફોટા, શાલ તથા સોનાના ચંદ્રક આપવામાં આવ્યા.

પ્રત્યુત્તરમાં બધા ડોક્ટર સાહેબે જણાવ્યું કે અમે તો અમારું કર્તવ્ય બજાવ્યું છે. અમને તો ગુરુદેવ જેવા મહાત્મા પુરુષની સેવાનો લાભ મળ્યો છે. વિહાર આદિમાં જરૂર પડે તો અમે જરૂર સેવાનો લાભ લઈશું.

બાદ શ્રી સત્યપાલજીએ ગુરુસ્તુતિનું ભજન સંભળાવ્યું.

વડોદરા શ્રીસંઘ તરફથી શેઠ શાન્તિલાલ ભગુભાઈ

જવેરીએ વડોદરા આતુર્માસ માટે વિનંતિ કરી. તેમણે જણાવ્યું કે વડોદરામાં ૯૩ વર્ષના વયોવૃદ્ધ અનુયોગાચાર્ય પંચાસ શ્રી નેમવિજયજી તથા વૃદ્ધ પ્રવર્તિની સાધ્વી કપૂરશ્રીજીની ભાવના છે કે આપ વડોદરા પધારો તો દર્શન થાય. પછી તો આપ પંજાબ આદ્યા જશે એટલે દર્શનનો લાભ મળશે નહિ.

હોશિયારપુરનિવાસી લાલા શાન્તિસ્વરૂપજીએ સંકાન્તિ ભજન સંભળાવ્યું. બાદમાં ઇન્દોરના આગેવાનોની પણ વિનંતિ અને વડોદરાના આગેવાનોની વિનંતિ પર વિચાર કરવામાં આવ્યો. ગુરુદેવે જણાવ્યું કે આપ સૌની ભાવના પ્રશંસનીય છે. શું નિર્ણય કરવો તે હું વિચારી રહ્યો છું. હવે નાસિક જઈને નિર્ણય થશે. નાસિકથી બે રસ્તા જાય છે : એક ઇન્દોર તરફ અને બીજો વડોદરા તરફ ત્યાં જઈને નિર્ણય જણાવીશું. પછી તો જ્ઞાનીએ જોયું હશે અને સ્પર્શના હશે તેમ થશે.

પૂના શ્રીસંઘે હાઇસ્કૂલનો જે નિર્ણય કર્યો છે તે માટે પ્રયત્નશીલ રહેશે અને અમને તેના ખાતમુહૂર્તના આનંદ સમચાર આપશે. બાલમુનિ શ્રી ધર્મધુરધરવિજયજીએ સંતિકરં, લઘુ શાન્તિ તથા મોટી શાંતિ સંભળાવી. ગુરુદેવે માર્ગલિક સંભળાવી સંકાન્તિનું નામ સંભળાવ્યું.

લોકોના જયતાદોથી આકાશ ગુંજી ઊઠ્યું.

ભવાની પેઠના ભાઈ એ તરફથી મોતીચુર લાડુઓની પ્રભાવના થઈ.

૧૧૩. વડી દીક્ષાનો

સમારોહ

સાધ્વીશ્રી યશપ્રભાશ્રીજી તથા સાધ્વીશ્રી નિર્મળા-
શ્રીજીનું ચાતુર્માસ મલાડ-સુંબઈમાં હતું. આસ વડી દીક્ષા
માટે જ અહીં પૂનામાં આવવું થયું. સાધ્વીશ્રી દિવ્યયશા-
શ્રીની વડી દીક્ષા હોવાથી તેમનાં માતાપિતા આદિ તથા
મલાડ આદિથી તેમનાં સગાંસંબંધી, ભાઈબહેનો આવ્યાં
હતાં.

વ્યાખ્યાન મંડપમાં મહા સુદિ ત્રીજના રોજ નાંદ
મંડાવી (સમોસરણ) વિજય સુદૂર્તમાં વડી દીક્ષાનાં વિધિ-
વિધાન શરૂ કરવામાં આવ્યાં. વિધિ પત્ન્યાસશ્રી જયવિજય-
જીએ કરાવી. સાધ્વીશ્રી દિવ્ય યશાશ્રીજીને સાધ્વીશ્રી
યશપ્રભાશ્રીનાં શિષ્યા તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યાં.
આ પ્રસંગે લગભગ ૧૫ બહેનોએ વિધવિધ પ્રકારનાં વ્રત
હિચાર્યાં. મલાડનિવાસી સાધ્વીશ્રી દિવ્યયશાશ્રીના પિતા
રજનીકાન્તની તરફથી પ્રભાવના થઈ. સંઘના મંદિરમાં
પૂજા ભણાવવામાં આવી તેમ જ પૂજા પછી પણ પ્રભાવના
કરવામાં આવી. વડી દીક્ષા સમારોહપૂર્વક આનંદ ઉલ્લા-
સથી પૂર્ણ થઈ. તેમનાં માતાપિતા તથા સંબંધીઓને
ખૂબ સંતોષ થયો. લગભગ બપોરના ચાર વાગ્યે સ્થાનક

વાસી વિદુષી સાધ્વીશ્રી પ્રમોદસુધાજી તથા મુંબઈથી પધારેલ સાધ્વી દમયંતી સ્વામી આદિ ઠાણા ૪ સુખશાતા પૂછવા પધાર્યાં. લગભગ એકાદ કલાક ધર્મચર્ચા થઈ. બંને સાધ્વીઓ સરળસ્વભાવી તથા મિલનસાર હતાં. પંન્યાસ જ્યવિજ્યજીએ પણ ધર્મચર્ચા કરી. મુંબઈથી પધારેલ શેઠ જમનાદાસ મનરૂપજીભાઈ દર્શનાર્થ આવ્યા. તેમણે ખાદીના કપડા માટે વિનંતિ કરી. ગુરુવર્યાને બેઠે કપડાની આવશ્યકતા નહોતી પણ તેમનો અત્યંત આગ્રહ હોવાથી બે ટુકડામાંથી એક ટુકડો સાધ્વી પ્રમોદસુધાશ્રીને તથા બીજો ટુકડો સાધ્વીશ્રી દમયંતીશ્રીજીને અપાવ્યો. એ બંનેએ તેનો સહર્ષ સ્વીકાર કર્યો. પછીથી સાધ્વીજી પ્રમોદસુધાજીએ એક ચંદનની નોકારવાળી ગુરુદેવને અર્પણ કરતાં જણાવ્યું કે અમારાં એક સાધ્વીજીએ પોતાના હાથે આ ચંદનની માળા બનાવી છે. તો આપશ્રી તે સ્વીકારો તો અમને ખૂબ ખૂબ આનંદ થશે. ગુરુદેવે આ ચંદનની માળાનો સહર્ષ સ્વીકાર કર્યો. વિહાર વિષે પૂછતાં ગુરુદેવે જણાવ્યું કે અમારો તો આવતી કાલે જ વિહાર છે. સાધ્વીજીએ કહ્યું કે સારું થયું કે અમે આજે દર્શનાર્થ આવી ગયાં. અમને તો વિહારનો ખ્યાલ નહોતો. ગુરુદેવના દર્શનનો લાભ લઈ સાધ્વીજીએ પોતાને સ્થાનકે ગઈ. સાધ્વીઓના પરસ્પર મિલનથી કેટલો બધો લાભ થાય છે તે જાણવા મળ્યું.

૧૧૪. પૂનાથી મધ્યપ્રદેશ

સં. ૨૦૨૭ મહા સુદિ ૪ તા. ૨૦-૧-૭૨ ગુરુવારના રોજ પૂનાથી વિહાર કર્યો. પૂનાથી બપોડી જતાં રસ્તામાં શ્રી નગરાજજીની દુકાન આવી તથા શ્રી બાબુરામજીની પણ દુકાન આવી. બંનેએ દુકાન પર પગલાં કરવા વિનંતિ કરી. ગુરુદેવ દુકાનો પર પધાર્યા. ગુરુદેવે વાસક્ષેપ નાખ્યો. મંગળ આશીર્વાદ આપ્યા. બંનેએ રૂ. ૫૦૦-૫૦૦ શુભ જાતામાં વાપરવા આપ્યા. દિલ્હી દરવાજા પાસે સેંકડો નરનારી વિદાય આપવા ઊમટી આવ્યાં. સંઘે લગ્ન વિદાય આપી.

શ્રી જયવિજયજી પન્થાસજીએ સમયોચિત લાષણુ આપતાં જણાવ્યું કે અમારી પૂનાની સ્થિરતા દરમ્યાન અમારાથી કોઈનું મન દુભાયું હોય તો મિચ્છામિ દુક્કડં. લોકપ્રિય સેવામૂર્તિ શ્રી પોપટલાલ રામચંદ્ર મધુર લાષામાં ગુરુદેવના પ્રતાપે જે જે ધર્મપ્રભાવનાનાં કારો પૂનામાં થયાં તે માટે હર્ષ પ્રગટ કર્યો. તેમણે વિનંતિ કરી કે આપ જ્યાં જ્યાં પધારશો ત્યાં સ્થિરતા માટે વિનંતિઓ થશે પણ દિલ્હીમાં લગવાન મહાવીરના નિર્વાણ મહામહોત્સવ શાનદાર રીતે ઊજવવાનું આયોજન થઈ ગયું છે. આપશ્રી ગમે તેમ કરીને પણ તે સમયે

દિલ્હી પહોંચી જશે તો જૈન ધર્મની મહાન પ્રભાવના થશે. ગુરુદેવે જણાવ્યું કે દિલ્હીનો મારો ખ્યાલ છે. પણ સંજોગો પ્રમાણે વર્તવું જોઈએ. છતાં પ્રયત્ન કરીશ. વિશેષ જણાવ્યું કે મારી બીમારીમાં શ્રીસંઘે મારી જે અવિરત સેવા કરી છે તે માટે હું તમારો ઉપકાર માનું છું. ગુરુદેવના નામની હાઈસ્કૂલને માટે પ્રયત્ન ચાલુ રાખશો અને તેના ખાતમુહૂર્ત વખતે અમને યાદ કરી જણાવશો.

બપોડીમાં બેન્ડવાજ સાથે સ્વાગત થયું. શેઠ ગણેશ-મલજી પોરવાલની હુકાન પાસે મંડપ બિલો કરવામાં આવ્યો. મંગલાચરણ સંભળાવી મંદિર-ઉપાશ્રય માટે ઉપદેશ આપ્યો. મંડપમાં બપોરના પૂજા લણાવવામાં આવી. રાત્રિના ભાવના થઈ. પૂનાથી કેટલાક ભાઈઓ સાથે આવ્યા હતા. ભોજનની વ્યવસ્થા શ્રીસંઘે કરી હતી. મહા સુદિ પના બપોડીથી કાસરવાડા જતાં રસ્તામાં દાપોડી ગામના સંઘે વિનંતિ કરવાથી દાપોડી પધાર્યા. સ્થાનકવાસી ભાઈઓ સ્થાનકમાં લઈ ગયા.

આદર્શ ગુરુભક્ત શ્રી વલ્લભદત્તવિજયજી મહારાજે મનનીય પ્રવચન કરી મંદિર તથા ઉપાશ્રય માટે ઉપદેશ આપ્યો. આ પ્રવચનની જાહુઈ અસર થઈ. થોડા સમયમાં દસ હજારનું ફંડ થઈ ગયું. પન્યાસ જયવિજયજી તથા પન્યાસ ન્યાયવિજયજીએ ઉપદેશ આપ્યો. ગુરુદેવે ફરમાવ્યું કે નીચે ઉપાશ્રય અને ઉપર મંદિર ઓછા ખર્ચમાં થઈ

શકશે. તે માટે સૌ પ્રયત્નશીલ રહેશે. અહીંથી કાસરપાડા પહોંચ્યા. સ્થાન પર ગહુંલીઓ થઈ. રાત્રિના પન્યાસ ન્યાયવિજયજીએ વ્યાખ્યાન આપ્યું. અહીં પૂનાથી શ્રી રિખવદાસજી, શ્રી શાંતિલાલભાઈ તથા શ્રી બચુભાઈ આવ્યા હતા.

મહા શુદ્ધિ ૬ કાસરવાડાથી મોસી પધાર્યા. અહીં શ્રી મોતીલાલજીનું એક ઘર છે. પૂનાથી શેઠ કેશરીમલજી, શ્રી ધીસુલાલજી આદિ ભાઈઓ દર્શનાર્થ આવ્યા હતા. દાપોડીથી ભાઈઓ દર્શનાર્થ આવ્યા. અહીં સ્કૂલમાં આદર્શ ગુરુભક્ત શ્રી વલ્લભદત્તવિજયજી તથા પં. જય-વિજયજી અને પન્યાસ ન્યાયવિજયજીનાં વ્યાખ્યાન થયાં.

મહા શુદ્ધિ ૮ના મોસીથી ચાકરણ આવ્યા. અહીં આપણાં ૧૫ ઘર છે. મંદિર તથા ઉપાશ્રય છે. બેન્ડવાળ સાથે પ્રવેશ કરાવ્યો ગહુંલીઓ થતી રહી. બપોરના સ્કૂલમાં વ્યાખ્યાન રાખવામાં આવ્યું. રાત્રિના બજારમાં વ્યાખ્યાન થયું. સંઘના આશ્રયથી એક દિવસની વિશેષ સ્થિરતા કરી. લોકો ભાવિક છે. આસપાસનાં ગામોના લોકો દર્શન કરવા આવ્યા હતા.

અહીંથી ચાર માઈલ પર માધુગાંવ છે. અહીં શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવાનની પ્રાચીન પ્રતિમા છે. ૫-૬ રાજસ્થાની ભાઈઓનાં ઘર છે. ઉપાશ્રય પણ છે. સાધુસાધ્વીઓ દર્શનાર્થ ગયાં હતાં. જુન્નેરથી એક ભાગ્યશાળી વિનતિ કરવા આવ્યા. જુન્નેરની ભાવના ગુરુદેવે દર્શાવી.

મંગળવાર તા. ૨૫-૧-૭૨ના રોજ ખેડગામ આબ્યા. અહીં ૨૦-૨૫ ઘર મારવાડી ગુજરાતીનાં તથા ૪૦ ઘર સ્થાનકવાસીનાં છે.

મંદિર તથા ઉપાશ્રય પથ છે. સંઘમાં ઉત્સાહ સારો હતો. બેન્ડવાજ સાથે પ્રવેશ કરાવ્યો. ગહુલીઓ થઈ. મંદિરમાં દર્શન કરી સ્થાનકમાં ભિતર્યા. બપોરના વ્યાખ્યાન થયું. રાત્રિના ઉપાશ્રયમાં વ્યાખ્યાન થયું. સંઘના ભાઈઓના આગ્રહથી દશમ-અગિયારસ અહીં સ્થિરતા કરી. અગિયારસના ૨૬ જાન્યુઆરી સ્વતંત્ર દિવસ હોવાથી સરકારી સ્કૂલમાં જાહેર વ્યાખ્યાન રાખવામાં આવ્યું. જનતા પર સારો પ્રભાવ પડ્યો. નવા ઉપાશ્રય માટે ઉપદેશ આપ્યો. સંઘે એક દિવસ વિશેષ સ્થિરતા કરવા આગ્રહભરી વિનંતિ કરી. ગુરુદેવે જણાવ્યું કે ઉપાશ્રયને માટે પ્રયત્ન થતો હોય તો જરૂર સ્થિરતા કરું. સંઘે એ જ વખતે ફંડ ચાલુ કર્યું. આઠેક હજાર લખાઈ ગયા. ગુરુદેવને સંતોષ થયો. બપોરની સંઘની મીટિંગમાં સંઘે વિચાર વિમર્શ કરીને રૂ. ૧૫૦૦૦નું ફંડ કર્યું.

ઉપાશ્રય પાસેની જગ્યામાં નવો ઉપાશ્રય કરવા નિર્ણય થયો. સાત ભાઈઓની કમિટી નિયુક્ત થઈ. ઉપાશ્રયની જગ્યા પર ગુરુદેવ પાસે વાસશ્લેષ નંખાવ્યો. સંઘના ભાઈઓને ખૂબ ખૂબ આનંદ થયો. ગુરુદેવનાં સુધાલયાં વચનોએ બહુઈ અસર કરી. રાત્રિના ગણેશ મંદિરમાં જાહેર વ્યાખ્યાન થયું.

મહા શુદ્ધિ ૧૩ શુક્રવારના ખેડથી પેઠ પધાર્યા. સ્કૂલમાં સુકામ કર્યો. ગુરુદેવનો ફ્રાટો શાળાના અધિકારીને આપવામાં આવ્યો. તેઓ ઘણા ખુશી થયા. સ્કૂલનાં બાળકોને યોગ્ય આપ્યો. ખેડના કેટલાક ભાઈઓ તથા મંચરથી શેઠ ઉત્તમચંદભાઈ આદિ ભાઈઓ અને પૂનાથી કૂટરમલજી, ઉત્તમચંદજી દર્શનાર્થ આવ્યા હતા.

મહા શુદ્ધિ ૧૪ ના મંચર પધાર્યા. અહીં ૩૦-૩૫ ઘર છે. શિખરખંધી મંદિર તથા ઉપાશ્રય છે. અહીં બપોરના તથા રાત્રિના વ્યાખ્યાન થયાં. સાંજના ત્રિકમચંદજીને ઘેર પગલાં કર્યાં. ગહુલી-જ્ઞાનપૂજન કર્યું. મંગલિક સંભળાવ્યું. પ્રભાવના થઈ. શ્રીસંઘના આગ્રહથી એક દિવસ વિશેષ સ્થિરતા કરી. સવારે વ્યાખ્યાન થયું. શેઠ કાન્તિલાલ પોપટલાલભાઈએ પગલાં કરાવ્યાં. જ્ઞાનપૂજન-ગહુલી કરી. પંચપ્રતિકમણ માટે ઉપદેશ આપ્યો. તેમણે ૧૦૧૭ રૂપિયા જાહેર કર્યા. કાલે બીજા એક ભાઈએ ૧૦૧૭ લખાવ્યા. પંચકલ્યાણકની પૂજા લણાવવામાં આવી.

મંગળવાર તા. ૧-૨-૭૨ ના રોજ મંચરથી નારાયણ ગામ પધાર્યા. અહીં ૨૫-૨૬ ઘર સ્થાનકવાસી તથા ૨ ઘર તેરાપંથીનાં છે. આસપાસ પ્રેમભાવ સારો છે. સ્થાનકમાં ઉતારો કર્યો. ભાઈ બાપુલાલાના ઘરની પાસે આવ્યા એટલે તેમણે જ્ઞાનપૂજન કર્યું. વાસક્ષેપ લીધો. રસ્તામાં પૂ. આ. વિજયલખિધ સૂરિના વિદ્વાન શિષ્ય મુનિશ્રી જિતેન્દ્રવિજયજી પોતાના શિષ્ય સાથે મળ્યા.

પ્રેમપૂર્વક વાર્તાલાપ થયો. ગુરુદેવ આચાર્ય લગવંતને યાદ કર્યા.

ગુરુદેવે તેમણે સ્થાપેલી વિદ્યાપીઠને આશીર્વાદ આપ્યા હતા.

તા. ૨-૨-૭૨ બુધવારના બુન્નેર પધાર્યા. નગર-પાલિકાએ ઝેન્ડવાળ સાથે સામૈયું કર્યું. લગવાનનાં દર્શન કરી ઉપાશ્રયમાં પધાર્યા. પ્રતિમાજી પ્રાચીન અને લવ્ય છે.

અહીં શ્રી પાર્શ્વનાથ પ્રભુના મંદિરમાં લગવાન મહાવીરનાં કલાત્મક ચિત્રો જોઈ આનંદ થયો. રાત્રિના આદર્શ ગુરુ ભક્ત શ્રી વલ્લભદત્તવિજયજી મહારાજનું પ્રવચન થયું. જૈન-જૈનેતરોએ સારી સંખ્યામાં પ્રવચનનો લાભ લીધો. મંદિર પાસે મહારાષ્ટ્ર જૈન વિદ્યા ભુવન આવેલું છે. ૧૦૦ વિદ્યાર્થીઓ લાભ લે છે. સાધારણ સ્થિતિના ૬૦ વિદ્યાર્થીઓ ફ્રી રહે છે. આ વિદ્યા ભુવન માટે નૂતન મકાન બે અઢી લાખના ખર્ચે તૈયાર થઈ રહ્યું છે.

સવારના વ્યાખ્યાનમાં સંઘનાં ભાઈબહેનોએ સારો લાભ લીધો. સરકારી હાઈસ્કૂલમાં પંન્યાસ જયવિજયજીનું વ્યાખ્યાન થયું. દશમીના દિવસે સુસ્લિષ્ઠ હાઈસ્કૂલના અધિકારી વ્યાખ્યાન માટે વિનંતિ કરવા આંચા. આદર્શ ગુરુભક્ત શ્રી વલ્લભદત્તવિજયજી તથા પંન્યાસ શ્રી જયવિજયજીએ બાળકોને હિંસા ન કરવા તથા ખુદાએ બતાવેલ આજ્ઞાનું પાલન કરવા તથા કુરાન શીખી લેવા

ઉપદેશ આપ્યો. બધાને આનંદ થયો. શિક્ષકવર્ગ તથા મોક્ષવીજીને ખૂબ સંતોષ થયો.

વદિ ૧૪ તા. ૧૩-૨-૭૨ શનિવાર ના રોજ સંક્રાંતિ ઉત્સવ મનાવવામાં આવ્યો. આ પ્રસંગે દિલ્હી, આગ્રા, હોશિયારપુર, અંબાલા, લુધિયાના, વડોદરા આદિ શહેર-માંથી લગભગ ૨૦૦ લાઈઓ આવ્યા હતા. સદરબજારના ઉપાશ્રયમાં સંક્રાંતિ સંભળાવી. બુધવાર પેઠના ઉપાશ્રયથી ઝેન્ડવામ સાથે તથા મહારાષ્ટ્ર જૈન વિદ્યા ભુવનના ઝેન્ડ સાથે વિદ્યાભુવન પહોંચ્યાં. શાન્તિનાથ પ્રભુનાં દર્શન કરી ઉપાશ્રય પધાર્યા. પંન્યાય શ્રી જયવિજયજીએ મંગલાચરણ કર્યું.

પંન્યાસ ન્યાયવિજયજીએ વિદ્યા ભુવનને માટે ઉપદેશ આપ્યો. આદર્શ ગુરુભક્ત શ્રી વલ્લભહત્તવિજયજીએ વિદ્યા ભુવનની પરિસ્થિતિનું દિગ્દર્શન કરાવ્યું. ગૃહપતિ લાઈ બંસીલાલજીએ ભવનની સહાય માટે વિનંતિ કરી. ગુરુ-દેવે આ સંસ્થાની સહાયતા માટે પ્રેરણા આપી અને લગભગ આઠ-દસ હજારનું ફંડ થઈ ગયું. વડોદરાના શ્રીસંઘે આતુર્ભાસ માટે વિનંતિ કરી પણ ઇંદોરના સંઘની પ્રાર્થના ઘણા વખતથી હતી વડોદરાની ભાવના હોવા છતાં ક્ષેત્ર-સ્પર્શના બળવાન છે.

ફાગણુ વદિ અમાવાસ્યા તા ૧૪-૨-૭૨ સોમવારના બુન્નેરથી વિહાર કરી ઉદેપુર, ત્યાંથી ઓતુર, ઓતુરથી પિંપલીથી આલા આદિ ગામોમાં ધર્મપ્રભાવના કરતા

કરતા ગુરુદેવ સંગમનેર પધાર્યા. ધામધૂમપૂર્વક નગરપ્રવેશ થયો. પૂનાથી આવેલ લોકનેતા પ્રસિદ્ધ વક્તા શ્રી પોપટ-લાલ રામચંદ શાહે મનનીય પ્રવચન કરી યુગવીર પંજાબ-કેસરી આચાર્ય ભગવંતના શિક્ષણપ્રસાર અને મધ્યમ વર્ગના ઉદ્ધાર માટે કરેલ કાર્યો યાદ આપીને આપણા ચરિત્રનાયક પણ ગુરુદેવને પગલે પગલે શાસનકલ્યાણનાં કાર્યો કરી રહ્યા છે તે જાણી પોતાનો આનંદ વ્યક્ત કર્યો હતો. અહીંથી આમાનુશ્રામ વિચરતા ચાંદવડ પધાર્યા. અહીંના બ્રહ્મચર્યાશ્રમનું નિરીક્ષણ કર્યું. મુંબઈથી શ્રી ઉમેદમલજી, શ્રી રસિકલાલ કોરા, શ્રી લાલચંદજી, શ્રી જયંતીલાલભાઈ, લાલા વિલાયતીરામ આદિ દર્શનાર્થે આગ્યા હતા. ખેંડ સાથે સુંદર સ્વાગત થયું.

જુદાં જુદાં શહેરોથી ૩૦૦-૪૦૦ ભાઈઓ આગ્યા હતા. આશ્રમની વ્યવસ્થા ઘણી સુંદર હતી.

અહીં ઇંદોરનું પ્રતિનિધિમંડળ આવી પહોંચ્યું. આ પ્રતિનિધિમંડળમાં જૈન સમાજના બધા સમુદાયના પ્રતિનિધિઓ હતા, જેમાં સર્વશ્રી રતનચંદ કોઠારી, શ્રી પન્નાલાલ ઠાકુરિયા, શ્રી જયસિંહ બોહરા, શ્રી બાબુભાઈ દેશાઈ, શ્રી નાથુલાલ પોરવાળ, શ્રી જયચંદલાલ લલવાણી, શ્રી રખબચંદ ચોરડિયા, શ્રી અનોખીલાલ ભંડારી, શ્રી એસ. એમ. જૈન, તથા શ્રી કનકમલ રાંકા આદિ હતા. તેઓએ જણાવ્યું કે ગયે વર્ષે મહાન ચિંતક સેવાપ્રિય મુનિશ્રી જનકવિજયજી અમારે ત્યાં ચાતુર્માસ હતા. તેમની

સમન્વય વિચારધારાથી પ્રભાવિત થઈને નગરના જૈન સમાજે આપશ્રીને ઈંદોર પધારવા અમારી મારફત વિનંતી પાઠવી છે. અહીં વડોદરાના આગેવાનોની પણ આગ્રહભરી વિનંતિ હતી. પણ લાલાલાભની દૃષ્ટિએ ઈંદોરનો નિર્ણય થયો. ઈંદોરના પ્રતિનિધિએ આનંદઉલ્લાસભર્યા જયનાદોથી આ નિર્ણય વધાવી લીધો. વડોદરાના આગેવાનોને પણ એવું સાંત્વન આપવામાં આવ્યું કે હું વડોદરાને ભૂલીશ નહિ. શાંતિએ જોયું હશે તો આવતું ચાતુર્માસ જરૂર જરૂર વડોદરા કરવાની ભાવના રાખીશ. મહારાષ્ટ્રની સીમા પાર કરીને મધ્યપ્રદેશની ભૂમિમાં પદાર્પણ કરીને આમાનુશામ વિચર્યા. પ્રત્યેક જગ્યાએ અનુપમ સ્વાગત થયું. રાજગુરુ-નગરમાં તો આપનું ભવ્ય સ્વાગત થયું હતું. મધ્યપ્રદેશના પ્રત્યેક સ્થાન પર શાતમૂર્તિ નિષ્કામી ચોગીરાજ જૈન સંતનું સુંદર ભાવભીનું સ્વાગત થતું રહ્યું.

સીમા પાર સેંધવા નગરે તો ભક્તિનો સિન્ધુ લહે-રાવી દીધો. ‘જનાર્દન’ નામના દૈનિક પત્રે તો ગુરુમહારાજ સાથે વિહાર કરવાવાળા પ્રત્યેક સાધુ મુનિરાજનાં નામ અંકિત કરી તેઓની ગુણાવલીઓનું વિવરણ પ્રકાશિત કર્યું હતું. તેઓને ત્યાગી, વિરાગી, વિદ્વાન, તથા જનજનના ઉદ્ધારક સંતોનાં સુવિશેષણોથી સંબોધિત કર્યા હતા.

વીરભૂમિ માંડવગઢમાં ગુરુદેવે પ્રેમ અને અહિંસાનું પવિત્ર વાતાવરણ પ્રસારિત કર્યું. અહીં જહોન મંગુલાનું વરસી તપનું પારણું કરવાનો ઉત્સવ થયો. અખાત્રીજને.

દિવસે માંડવગઢમાં મુનિશ્રી નયચંદ્રવિજયજીનું પણ પારણું હતું. પંન્યાસ શ્રી જયવિજયજી મહારાજના ગૃહસ્થપણના બહેન પૂર્ણાદેવીએ ઉચ્ચ બોલી બોલીને મુનિશ્રી નયચંદ્રવિજયજીને પારણું કરાવ્યું. મહિદપુરના સંઘે આવીને બ્રહ્મચર્યની પૂજા ભણાવી તથા ભાવના કરી ધર્મપ્રભાવના સુંદર થઈ.

ગુરુ મહારાજ આમાનુગ્રામ ધર્મપ્રભાવના કરતાં કરતાં ઉજ્જયિનીનગરીમાં પધાર્યા. ધર્મજળની વર્ષા થતી રહી અહીંથી વિહાર કરી આમાનુગ્રામ ધર્મઉપવનો વિકસિત કરતાં કરતાં ઇંદોરનગરીને પોતાનાં ચરણક્રમણોથી પાવન કરી.

સંવત ૨૦૨૬ અષાઠ શુદ્ધિ ચોથ તા. ૧૫-૭-૭૨ શુક્રવારના ઇંદોર દાદાવાડી પધાર્યા. અહીં દાદાવાડીમાં ખરતર ગચ્છાધિપતિ આચાર્યશ્રી દાદાસાહેબ શ્રી જિન-કુશળસૂરીશ્વરજી મહારાજની ચરણપાદુકાનાં દર્શન કરી બાજુની ધર્મશાળામાં સ્થિરતા કરી આખો દિવસ ઇંદોરનાં ભાગ-બહેનો દર્શનાર્થ આવતાં રહ્યાં.

આજે સંક્રાંતિ ઉત્સવ હોવાથી દિલ્હી, હોશિયાપુર, લુધિયાના, બિકાનેર, મુંબઈ આદિથી ઘણા ભાઈએ આવ્યા હતા.

દાદાવાડીમાં સંક્રાંતિ ઉત્સવ પ્રસંગે બહેનોએ ભજન ગાઈ સંભળાવ્યું; મંગલાચરણ થયું. એટલામાં શ્રી આત્મ-વલ્લભ જૈન સેવા ઍન્ડ સાથે મુંબઈથી ૧૦૮ ભાઈ-બહેનો મંડપમાં આવ્યાં. ઍન્ડના સરોદોથી સભામાં ભગૃતિ આવી

ગર્હ. આદર્શ ગુરુભક્ત મુનિરત્ન શ્રી વલ્લભદત્તવિજયજી પંન્યાસ, શ્રી જયવિજયજી, મુનિ જયશેખરવિજયજી, મુનિ નિત્યાનંદવિજયજીનાં ભાષણો થયાં. આત્મવલ્લભ સેવામંડળે સ્તવન ગાઈ સંભળાવ્યું.

ભાઈ કેમલકુમાર, સત્યપાલજીનાં ભાવભર્યાં ભક્તિ-ગીતો થયાં. શ્રી ફકીરચંદ જી. કેઠારી આદિનાં ભાષણ થયાં. આત્મવલ્લભ સેવા મંડળના ભાવભીના ભક્તિ ભજનથી મુગ્ધ થઈને લોકોએ રૂપિયાઓની વર્ષા કરી.

શ્રી રામરતનજી કેચરનું ભાષણ થયું. મુનિ નિત્યાનંદવિજયે સંતિકરં, લઘુશાંતિ તથા મોટી શાંતિ, સંભળાવ્યાં. ગુરુદેવે ઠક્કર (શ્રાવણ)ની સંક્રાંતિ મંગલાચરણપૂર્વક સંભળાવી. લોકોએ જ્યનાદોથી મંડપને ગળતી મૂક્યો. રાત્રિના પણ આત્મવલ્લભ સેવામંડળનાં ભજનો થયાં.

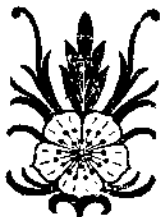
પવિત્ર ઉપધાન તપઉદ્ઘાપન, કીમતી છોડોના ઉજમણા-અંજનશલાકા પ્રતિષ્ઠાઓ-અઠાઈમહોત્સવો-વિધવિધ પૂજનોત્સવનની હજારો મણ ઘીની ખોલીઓ-સ્વામીવાત્સલ્યો-મહાવીર કીર્તિ સ્તંભો - કલાત્મક ચિત્રસંપુટો - જ્ઞાનમંદિરો-સાહિત્ય પ્રકાશનો-શોભાયાત્રાઓ—

જૈન ધર્મ પ્રભાવાનાનાં પ્રતીકો છે

પણ

આ બધાની જવાબદારી સંભાળનાર ધર્મપ્રેમી યુવાનોના જીવન ધડતર માટે કોઈ વિચારશે કે ?

મહુવાકર

૧૧૫. ભવ્ય સ્વાગત

આપણા ચરિત્રનાયક સાધુસમુદાય સહિત ઇંદોર પધાર્યા અને ઇંદોરનગરીએ ગુરુદેવનું ભવ્ય સ્વાગત કર્યું.

ઇંદોરનગરીમાં સૂર્યનાં કિરણો પ્રકાશિત થઈ રહ્યાં હતાં ત્યારે ઇંદોરના શ્રીસંઘના આલાખવૃદ્ધ ગુરુદેવનું સ્વાગત કરવા ઊમટી આવ્યા હતા.

સવારના સાડાસાત વાગ્યે રામબાગમાં આવેલ દાદા-વાડીથી એક વિશાળ જુલૂસ નીકળ્યું. આ સ્વાગતજુલૂસ નગરના વિધવિધ બજારોમાં થઈને પીપલી બજારમાં ઊભા કરેલા વિશાળ મંડપે પહોંચ્યું ત્યારે જનતાના હજારો લોકોએ જયનાદથી મંડપ ગાળવી મૂક્યો.

આ જુલૂસનું મુખ્ય આકર્ષણ મુંબઈનું આત્મવલ્લભ સેવામંડળ બેન્ડ હતું.

આજના સ્વાગતજુલૂસમાં જૈન સમાજ દ્વારા સંચાલિત વિદ્યાલયનાં વિદ્યાર્થીઓ તથા વિદ્યાર્થીનીઓ પદ્ધતિ સર ભગવાન મહાત્માજીનો જયજયકાર બોલાવતાં આગળ વધી રહ્યાં હતાં. મુંબઈનું પ્રસિદ્ધ બેન્ડ જગ્યાએ જગ્યાએ રોકા-

ઈંદોરમાં પૂ. આચાર્યશ્રી
 વિજયસમુદ્રસૂરિજીના
 ભવ્ય સ્વાગતમાં શ્રી આત્મવલ્લભ સેવામંડળ સાદીની બેન્ડ

ઈંદોરમાં પૂ. આ. વિજયસામુદ્રસૂરિજી મ.નું ભવ્ય સ્વાગત

ઈને મધુર મધુર સરોદોથી જનતાને આકર્ષી રહ્યું હતું. બિકાનેર તથા મુંબઈની લજ્જનમંડળીઓએ ભક્તિગીતોથી વાતાવરણ ભક્તિભાવભર્યું બનાવી દીધું. મુંબઈ ઘાટની ચાલની મહિલા મંડળની બહેનોના ગરબા-નૃત્યોએ તો ભારે રમઝટ બોલાવી હતી. ગુરુદેવના સ્વાગત માટે નાના મોટા સરાફા, કસેરા બજાર અને પીપલી બજાર વિશેષ રૂપે અલંકૃત કરવામાં આવી હતી.

ગુલસ પૂરું થયા પછી આપણા ચારત્રનાયક આચાર્ય-શ્રીએ મંગલાચરણ કરીને પ્રવચન કરતાં જણાવ્યું કે ઇંદોર નગરીએ ગયે વર્ષે ઐક્ય અને સર્વધર્મસમભાવની જે ભેરી બજાવી હતી, તે ઇંદોર નગરીને માટે અત્યંત શોભાસ્પદ અનુપમ કાર્ય હતું. આજે શ્રીસંઘના આ ભવ્ય સ્વાગત માટે હું આપ સૌને ધન્યવાદ આપું છું. હું તો અમારા પ્રાણુબ્યારા પંજબકેસરી યુગવીર આચાર્ય ભગવંતનો સિપાઈ છું. તેમનાં અધૂરાં કાર્યો પૂરાં કરવાની તમન્ના રાખું છું.

વિશેષ જૈન ધર્મને માનવાવાળી પ્રત્યેક વ્યક્તિ પોતાના વિચારોને આત્મસાત કરી જુદા જુદા ફિરકાઓમાં વહેંચાયેલ જૈન સમાજને સંગઠિત કરવાનો હવે સમય પાકી ગયો છે.

ભગવાન મહાવીરના ૨૫૦૦મા નિર્વાણ મહોત્સવ પર દિગંબર તથા શ્વેતાંબર સમાજ, તીર્થસ્થાનો તથા બીજા વિવાદાસ્પદ વિષયોને સાથે બેસી રનેહભાવથી શાંતિ-

મય ઉકેલ લાવવા મથામણુ કરે તો જૈન શાસનનો જય-જયકાર થઈ રહે. ભગવાન મહાવીરના નામ પર જો જૈન સમાજમાં ચારે દિરકાઓની એકતા સાધી શકાય તો આ નિર્વાણ મહોત્સવની મોટામાં મોટી ફલશ્રુતિ હશે.

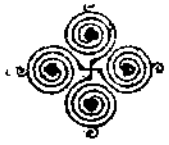
હજારો ભાઈબહેનોએ જયનાદોથી મંડપ ગળવી મૂક્યો.

શ્રી ફકીરચંદ્રભાઈ મહેતા, દિગંબર સમાજના પ્રમુખશ્રી બાબુલાલ, શ્રી રતનચંદ્રભાઈ કોઠારી, શ્રી રામરતન કોચર તથા શ્રી મોતીલાલ વીરચંદે આચાર્યશ્રીના પ્રવચનનો ઉલ્લેખ કરી જણાવ્યું કે સ્વેતાંબર-દિગંબરના તીર્થના ઝઘડાનો સાથે બેસી ઉકેલ લાવવો બેઠ્યો. ઇંદોરમાં આચાર્યશ્રી પધાર્યા છે. તે સમાજનાં સદ્ભાગ્ય છે. સમાજની એકતા અને સર્વધર્મસમભાવને માટેની આચાર્યશ્રીની ભાવના પ્રશંસનીય છે.

આદર્શ ગુરુભક્ત મુનિશ્રી વલ્લભદત્તવિજયભાઈ તથા પન્થાસશ્રી જયવિજયભાઈએ મનનીય પ્રેરણાત્મક પ્રવચન કર્યાં હતાં.

હર્ષનાદો વચ્ચે સભા વિસર્જન થઈ. વિજયમુહૂર્તમાં સાધ્વીશ્રી મંજુલાશ્રીની વહી દીક્ષા થઈ. તેમનું નામ બદલીને સાધ્વી મહાયશાશ્રી રાખવામાં આવ્યું. તેમને સાધ્વી દર્શનશ્રીજીની શિષ્યા બહેર કરવામાં આવી.

૧૧૬. સંગઠનના સારથિઓ

આપણા ચરિત્રનાયક સમુદાય સહિત ચાતુર્માસ માટે ઇંદોર પધાર્યા છે. તેમ જ સ્થાનકવાસી મુનિપુંગવ માલવકેશરી શ્રી સૌભાગ્યમલ્લ મહારાજ પણ ચાતુર્માસ માટે ઇંદોર પધાર્યા છે. સ્થાનકવાસી સમાજના આગેવાન શ્રી ફકીરચંદ્ર મહેતા આદિ ભાઈઓની વિનંતિથી પન્થાસ જયવિજયળ, મુનિ શાન્તિવિજયળ, મુનિ નયચંદ્ર-વિજયળ, મુનિ જયશેખરવિજયળ, મુનિ દીપવિજયળ આદિ પાંચ સાધુઓ તેમને લેવા માટે ગયા અને સૌને આનંદ થયો. તેમના સાધુ સાગર મુનિ, શ્રી જીવન મુનિ, મહેન્દ્ર મુનિ, નવદીક્ષિત મુનિ પ્રદીપ મુનિ આદિ આપણા ચરિત્રનાયકને મળવા આવ્યા અને સુખશાતા પૂછી. ગુરુદેવે માલવકેશરી મુનિપુંગવ શ્રી સૌભાગ્યમલ્લ મહારાજની સુખશાતા પૂછી તથા પરસ્પર એકાદ કલાક મધુર મધુર વાર્તાલાપ થયો. શ્રી ફકીરચંદ્ર મહેતાને આ સ્નેહમિલનથી ખૂબ આનંદ થયો તેણે જણાવ્યું કે સંગઠનના સારથિઓ ઇંદોરને ઇંદ્રપુરી બનાવી દેશે.

અશાઠ સુદ ૧૧ તા. ૨૨-૭-૭૨ શનિવારના રોજ ખરતરગચ્છ શ્રૃંગાર દાદા સાહેબ જિનદત્તસૂરિજીમહારાજનો સ્વર્ગારોરણુદિન ઊજવાયો હતો. ગણેશ હોલમાં સવારના

તા વાગે કાર્યક્રમ શરૂ થયો. પ્રારંભમાં કન્યાઓએ ગુરુ-
ગીત ગાઈ સંભળાવ્યું. આદર્શ ગુરુનાયકે શ્રી વલ્લભદત્ત-
વિજયજી તથા પન્યાસ જયવિજયજી, સ્થાનકવાસીશ્રી.
હસમુખ મુનિ, સ્થાનકવાસી સાધ્વી શ્રી સ્નેહલતાજી, સાધ્વી
નિર્મલાશ્રી તથા માલવકેસરી મુનિપુત્રવ શ્રી સોભાગમલજી
મહારાજ તથા શ્રી ફકીરચંદ મહેતા, શેઠ પન્નાલાલજી તથા
શ્રી રતનચંદ કોઠારી આદિએ દાદાસાહેબના જીવન પર
પ્રકાશ પાથર્યો.

અધ્યક્ષપદેથી આપણા ચરિત્રનાયકે દાદા જિનદત્ત-
સૂરિજીના જીવન અને ધર્મપ્રચારનાં કાર્યોને બિરદાવી જૈન
સમાજને પ્રચાર કરવા અનુરોધ કર્યો હતો. દાદાવાડીમાં
દાદાસાહેબની પૂજા ભણાવવામાં આવી હતી. વ્યાખ્યાનમાં
આજ લગભગ ૫૦૦૦ ભાઈબહેનો બિમટી આવ્યાં હતાં.
જિનદત્તસૂરિજીના જયનાદોથી ગણેશહોલ ગાજી બિઠયો હતો.

રવિ-સોમ બે દિવસ ગુજરાતી ભાઈઓમાંથી શ્રી
મોહનલાલ કપાસી, શ્રી સુશીલાબહેન કપાસી, શ્રી પ્રવીણ-
ચંદ્ર કોઠારી, શ્રી રમાબહેન કોઠારી, હેમન્ત કોઠારી, પંકજ
કોઠારી, મોના કોઠારી, દીપક કોઠારી, યોગેશ કોઠારી આદિ
દર્શનાર્થે આવ્યાં હતાં. તેઓએ જ્ઞાનપૂજન કર્યું. ગુરુદેવે
વાસદેવ નાખી મંગળ આશીર્વાદ આપ્યા હતા.

આજે ચતુર્દશી હતી. આદર્શ ગુરુલક્ષ્મી વલ્લભદત્ત-
વિજયજીએ વ્યાખ્યાન વાંચ્યું. પન્યાસ ન્યાયવિજયજી
મહારાજે નમસ્કાર મહામંત્રનું મહત્ત્વ દર્શાવ્યું. આપણા

ચરિત્રનાયકે નમસ્કાર મહામંત્રની વિશિષ્ટતા દર્શાવી. એ મહામંત્ર ચૌદ પૂરવનો સાર છે. તેના મહિમાનો પાર નથી. સુખમાં-દુઃખમાં સ્મરણ કરવાથી શાંતિ મળે છે. એના અડસઠ અક્ષર અડસઠ તીર્થ છે. એ નવવિધિ આપનાર ને લવલવનાં દુઃખ કાપનાર ચમત્કારી મંત્ર છે. તેમણે જણાવ્યું કે આવતા રવિવારે સામૂહિક નવલાખ મંત્રના જાપનું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે.

એક હજાર ભાગ્યશાળી ભાઈબહેનો નવ નવ માળા ફેરવે તો નવ લાખ મંત્રનો જાપ ત્રણેક કલાકમાં પૂર્ણ થઈ જાય. આપણે કોઈ પણ રીતે નવલાખ જાપ પૂર્ણ કરવાના છે. શ્રી કનકમલજી રાંકાએ જણાવ્યું કે આ જાપ માટે જે ભાઈબહેન જેટલી માળા ફેરવે તે લખાવી દેશે તો નવ લાખ જાપ થઈ જશે. કેટલાક ભાઈઓએ ચાતુર્માસમાં બ્રહ્મચર્યપાલન તથા રાત્રિભોજન ત્યાગના નિયમ લીધા. બપોરના મોસમી દેવવંદન કરવામાં આવ્યું. ૫૦ - ૬૦ ભાઈઓએ પૌષ્ઠ કર્યો હતો.

વ્યાખ્યાનમાં યોગશાસ્ત્ર અને સમસાદિત્ય કેવલી ચરિત્ર વાંચવાનો નિર્ણય થયો તે બંને ગ્રંથોની ૧૦૧ મણુ ધીથી બોલી બોલીને શ્રી જગજીવનદાસે વહોરાવવાનો લાલ લીધો. વ્યાખ્યાનના સમયે જ્ઞાનપૂજા ભણાવવામાં આવી. શ્રી જગજીવનભાઈએ બંને સૂત્રો વહોરાવ્યાં. પાંચ ભાઈઓએ જ્ઞાનપૂજા કરી. આચાર્યશ્રીએ મંગલાચરણ કર્યું. ત્યાર બાદ આદર્શ શુરુભક્તશ્રી વલ્લભદત્તવિજયજીએ બંને ગ્રંથ વાંચવાનો પ્રારંભ કર્યો.

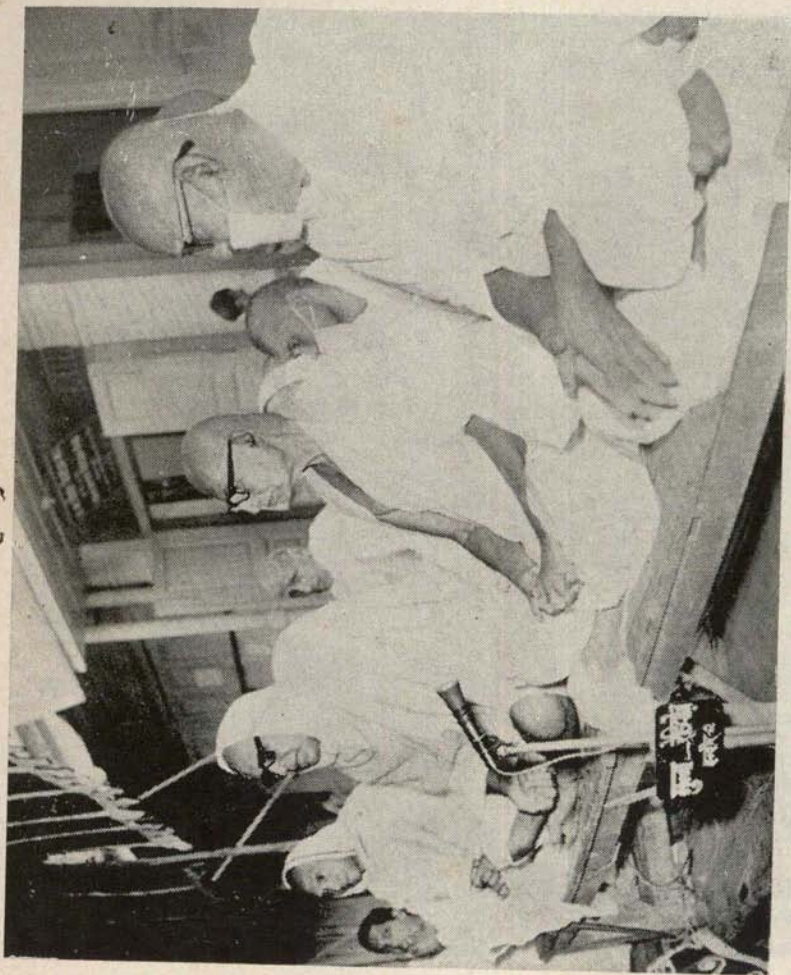
સ્થાનકવાસી સમાજના આગેવાન શ્રી સુગનરાજજી ભંડારી (મિલમાલિક) તથા બીજા સ્થાનકવાસી ભાઈઓ વ્યાખ્યાનમાં આવ્યા હતા. આજે શ્રોતાઓની સંખ્યા વિશેષ હતી. રવિવારના નવકાર મંત્રના જાપ વિષે ફરી જાહેરાત કરવામાં આવી. જે ભાઈબહેનોએ આ જાપ માટે આવવું હોય તે પોતાનાં નામો લખાવે તે વિશેષ અનુકૂળતા રહે.

નવકાર મંત્રના જાપ માટે સવારના ઘણાં ભાઈ-બહેનો આવી ગયાં. મંગલાચરણ બાદ વ્યાખ્યાન થયું. પછી નવકાર મંત્રના જાપ શરૂ થયા. આખા ઉપાશ્રયમાં શાંતિ છવાઈ ગઈ. ત્રણેક કલાકના મૌન અને જાપથી આખું વાતાવરણ પવિત્ર થઈ ગયું. જાપ પૂરો થયો એટલે સૌએ પોતે ગણેલ નવકારવાળી લખાવી દીધી અને આનંદઉલ્લાસ અને શાંતિમાં અધ્યાત્મની ચિનગારી મેળવતા સૌ વીખરાયા.

સ્થાનકવાસી સમાજના મહાવીર ભવનમાં સભા હતી. આપણા ચરિત્રનાયક તથા આદર્શ ગુરુલક્ષ્મી વલ્લભદત્ત-વિજયજી આદિ મુનિમંડળ સવારના મહાવીર ભવનમાં પધાર્યા. સ્થાનકવાસી સમાજનાં આગેવાન સુગનચંદજી ભંડારી આદિ સ્વાગત કરવા માટે આવી પહોંચ્યા. મહાવીર ભવનની પાસે પૂ. મુનિપુંગવશ્રી સૌભાગ્યમલજી મહારાજ પોતાના શિષ્યો સાથે સ્વાગત કરવા ઉપસ્થિત હતા. આ સંગઠનના સારથિઓનો કેવો મધુર મધુર પ્રેમ છે તે જોઈને બધાને આનંદ થતો હતો.

ઈંદોરમાં પૂ. આ. વિજયસમુદ્રસૂરિજી મ.
પીપલીબજારના લઘુ મંડપમાં

ઈંદોર ચાતુર્માસમાં પૂ. આચાર્યશ્રી વિજયસમુદ્રસૂરિજી મ. તથા માલવકેશરી
પૂ. સૌભાગમલજી મહારાજ તથા મરુધરરત્નશ્રી વલ્લભદત્તવિજયજી આદિ

સાધ્વીજીઓ પણ આવી પહોંચ્યાં-મુનિરાજે પાટ પર બિરાજ્યા. સ્થાનકવાસી મુનિરાજે તથા સાધ્વીજીઓએ શ્રી કિસનલાલજીના જીવન સંબંધી પ્રવચન કર્યું. ગોંડલ સમુદાયના શ્રી હસમુખમુનિ તથા સાધ્વીશ્રી નિર્મળાશ્રીજી આદિએ પણ પ્રવચન કર્યું.

પૂ. શ્રી સૌભાગ્યમલજી મહારાજે પણ પ્રવચન કર્યું. આપણા ચરિત્રનાયકને પણ જે શબ્દો બોલવા આગ્રહ કરવામાં આવ્યો. તેમની તબિયત બરાબર ન હતી છતાં આગ્રહવશ જે શબ્દો બોલ્યા. તેમણે જણાવ્યું કે જ્યંતીઓ આપણે મહાપુરુષોની મનાવીએ છીએ અને મનાવતા રહીશું પણ મહાપુરુષોની જ્યંતી મનાવવાનો અર્થ એવો છે કે તે મહાપુરુષના ગુણનો એકાદ ગુણ આપણા જીવનમાં ઉતારીને આત્મશુદ્ધિ કરીએ તો આપણું પણ કલ્યાણ થઈ જાય.

મુનિપુંગવ માલવકેસરી સૌભાગ્યમલજી મહારાજે કહ્યું કે આચાર્ય સમુદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજની તબિયત બરાબર ન હોવા છતાં અહીં પધાર્યા તે જાણી ખૂબ આનંદ થયો. તેમની કૃપાદષ્ટિ માટે હું આભારી છું. આપનો દીક્ષાદિવસ મનાવવામાં આવશે ત્યારે હું પણ આપને ત્યાં જરૂર આવીશ. આ પ્રસંગે મહાવીર ભવન શ્રોતાથી ભરાઈ ગયું હતું. જયનાદો સાથે સભા વિસર્જન થઈ.

શ્રાવણ વદ ૧૩ના શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથની આરાધના નિમિત્તે અઠમ તપ શરૂ થયાં. અઠમ તપના તપસ્વી-

ઓનાં પારણાં શેઠ ધન્નાલાલ પન્નાલાલજીએ ઉત્સાહપૂર્વક કરાવ્યા. કેટલાક સદ્ગૃહસ્થોએ પ્રભાવનાઓ કરી. તપસ્વીઓને એકએક રૂપિયો તથા શ્રીકૃષ્ણ અને બીજા લાડુની પ્રભાવના થઈ. પારણામાં ૩૫૦ જેટલાં ભાઈબહેન હતાં.

મંદિરોત્તું નગર શત્રુંજય, કલાપૂર્ણ આબુનાં મંદિરો, રાણકપુરતું બેનમૂન મંદિર, એક કરોડથી તૈયાર થતું સમોસરણ મંદિર (પાલીતાણા), ૫૦ લાખથી તૈયાર થનાર જંબુદ્વીપ (પાલીતાણા) ૫૦ લાખથી તૈયાર થતું હસ્તગિરિ, ૨૫-૨૫ લાખના ખર્ચે બંધાતાં મંદિરો—આ બધાં જૈન ધર્મનાં આત્મશુદ્ધિ—આત્મશાંતિ અને આત્મલબ્ધિ આપનાર ધ્રેરણાત્મક પ્રતીકો છે—

ભાગ્યશાળીઓ આ માટે દાનનાં ધોધ વહેવડાવે છે

પણ

જૈન સમાજના સમુત્થાન—કલ્યાણ અને યોગક્ષેમ માટે રચનાત્મક સક્રિય યોજનાઓ કયારે થશે ?

મહુવાકર

૧૧૭. આઝાદી મળી,

આખાદી ક્યાં !

ઓગસ્ટ ૧૫ સ્વતંત્રતા દિનની રંજતજયંતીને દિવસ હતો. ઉપાશ્રયની પાસે મંડપ બિલો કરવામાં આવ્યો હતો. આ સ્વતંત્રતાદિનની રંજતજયંતી પ્રસંગે છથી સાત હજાર ભાઈબહેનો બિમટી આવ્યાં હતાં. સ્થાનકવાસી સમાજના મુનિપુગવ માલવકેશરી મુનિરાજશ્રી સૌભાગ્ય-મલ્લ આદિ મુનિરાજ પધાર્યા હતા. આપણા ચરિત્ર-નાયક પણ સાધુસમુદાય સાથે પધાર્યા હતા. પ્રથમ દિગંબર પંડિત શ્રી નાથુલાલજીએ મંગલાચરણ કર્યું. અને સ્વતંત્રતા વિષે સુંદર ભાષણ કર્યું. સ્થાનકવાસી સાધ્વી શ્રી મુક્તિપ્રભા તથા સાધ્વીશ્રી નિર્મળાશ્રીજીએ પ્રવચન કર્યું. મરુધરરત્ન આદર્શ ગુરુભક્તશ્રી વલ્લભદત્તવિજયજી તથા પન્થાસશ્રી જયવિજયજીએ પણ પ્રવચન કર્યું. માલવકેશરી શ્રી સૌભાગ્યમલ્લ મહારાજનું સ્વતંત્રતા વિષે મનનીય ભાષણ થયું. ઉપસંહાર કરતાં આપણા ચરિત્ર-નાયકે જણાવ્યું કે દેશ સ્વતંત્ર થયો. હજારો નવલોહિયા જીવાનોએ દેશની સ્વતંત્રતા માટે પ્રાણ પાથર્યા. મહાત્મા ગાંધીજીએ અહિંસાના પ્રયોગથી જગતને ચમકાવી દીધું. આઝાદીને ૨૫-૨૫ વર્ષ થઈ ગયાં પણ દેશની આખાદી ક્યાં ? ગરીબાઈ વધતી જાય છે. મોંઘવારીની બીંસ લલ-

લલ્લાને પીસી રહી છે. ક્યાંયે શાંતિ નથી. કરોડોની યોજનાઓ થાય છે. પણ તેનાં પરિણામ સંતોષકારક નથી. યુવાનોએ આ સ્વતંત્રતાને ટકાવી રાખવા પ્રયત્નો કરવા જોઈએ. ગરીબોઈ નાબૂદ કરવી જોઈએ અને નવી પેઢીને ધર્મબોધ આપીને તેઓમાં સુસંસ્કારોનું સિંચન કરવું જોઈએ. આપણા બધાનું કર્તવ્ય છે કે સાચી સ્વતંત્રતા આળાદી માટે પ્રયત્નશીલ રહીએ. શ્રાવણ સુદ ૭ તા. ૧૬-૮-૭૨ બુધવારના રોજ સંક્રાન્તિ હોવાથી પંજાબ દિલ્હી-આગ્રા, બિકાનેર, વડોદરા, મુંબઈ આદિથી મોટી સંખ્યામાં ભાઈઓ આવ્યા હતા.

દિલ્હીનિવાસી લાલા ચીમનલાલજીનું ગુરુસ્તુતિનું લજન થયું. ગુરુલક્ષ્મી મુનિશ્રી વલ્લભદેવવિજયજી તથા પન્થાસશ્રી જયવિજયજી તથા પન્થાસ ન્યાયવિજયજી અને શ્રી રામરતનજી કેચરનાં પ્રવચન થયાં. આગ્રાનિવાસી લાલા રઘુવીરકુમારજીનું ગુરુસ્તુતિનું ભાવભર્યું લજન થયું. બાલમુનિ નિત્યાનંદવિજયજીએ સંતિકરં, લઘુશાંતિ તથા મોટી શાંતિ સંભળાવી. આપણા ચરિત્રનાયક ગુરુદેવે માંગલિકપૂર્વક સિંહસંક્રાન્તિ તથા ભાદરવા માસની શરૂઆત આદિનું નામ સંભળાવ્યું. વિશેષ ગુરુવર્યે કહ્યું કે શ્રાવણ-ભાદરવે એ માસ પવિત્ર મહિના છે. આ મહિનામાં ભાગ્ય-શાળીઓ તપ જપ વ્યાખ્યાન આદિ ધર્મધ્યાનની આરાધના કરે છે. આ મહિનામાં પર્વાધિરાજ પર્યુષણ પર્વ આવે છે. આ દિવસોમાં ક્રોધ, માન, માયા, લોભ આદિ કષાયો દૂર

કરવા જોઈએ. નિર્મળ ચિત્તથી ધર્મ-આરાધના કરવી જોઈએ, જેથી પર્વ આરાધના સફળ બને. શાંતિપૂર્વક ધર્મની આરાધના કરવાથી પુણ્ય પ્રાપ્ત થાય છે. આત્મશુદ્ધિ અને આત્મશાંતિ મળે છે. બહારથી આવેલ લાઈઓની ભક્તિ સવારે શ્રી રતનચંદ્ર કોઠારીએ કરી, સાયંકાળની ભક્તિ શ્રી સમીરમલ્લએ કરી.

શ્રાવણ સુદ અષ્ટમીએ પચરંગી તપ પ્રારંભ થયો. તેમાં ૧૫૦ લાઈબહેનોએ લાલ લીધો. તેનાં પારણાં શ્રી ભંવરલાલજી કોઠારી તથા શ્રી મોહનલાલજી કોઠારીએ કરાવ્યાં. પારણામાં લગભગ ૩૦૦-૪૦૦ લાઈબહેનોએ લાલ લીધો.

બપોરના મિલમાલિક શ્રી સુગનચંદ્ર ભંડારી તથા શ્રી રતનચંદ્ર કોઠારી દર્શનાર્થે આવ્યા. તેમણે જણાવ્યું કે મધ્યપ્રદેશમાં જૈન લાઈઓની લાખોની વસતી છે પણ એક પણ સંસ્થા નથી. ઇંદોરમાં મહાવીર વિદ્યાલય જેવી સંસ્થા કે એકાદ જૈન હાઈસ્કૂલ થવી જોઈએ. આ માટે વિચારવિનિમય થયો.

ચોથ-પંચમીના ગૌતમ સ્વામીના આરાધનાના છકમાં પત્ર ભાગ્યશાળીઓએ લાલ લીધો. શ્રી મોતીલાલ વીરચંદ, શ્રી ધનજીભાઈ, પ્રો. નેમચંદ્ર વગેરે આવ્યા. ૨૫૦૦ મો. નિર્વાણ મહોત્સવ એવો શાનદાર થવો જોઈએ, જેથી અહિં-સાને પ્રચાર જગતમાં કરી શકાય. આપણા ચરિત્રનાયકનું

જીવન તથોમય હતું. તેમણે નીચે પ્રમાણે ઉચ્ચ અભિગ્રહ ધાર્યો હતો.

૧. અષાઠ શુદ્ધ ૧૪-૧૫ છઠ

૨. અષ્ટમી-ચતુર્દશી ઉપવાસ

૩. અષ્ટમી-ચતુર્દશી તથા શુદ્ધ પાંચમ મૌન

૪. પ્રતિદિન ૧૨ થી ૨ મૌન

૫. ૧૧ દ્રવ્યોથી વિશેષ દ્રવ્યો આહારમાં લેવાનાં નહિ.

૬. ખાંડ, સાકર, ગોળ વગેરે મિષ્ટાન્નનો ત્યાગ.

૭. તિથિના એકાસણા

૮. ભૂલથી કોઈને વિના પ્રયોજન કરતું વચન કહેવાઈ જાય તો ઉપવાસ.

૯. હમેશાં એક કલાક સ્વાધ્યાય

૧૦. પાંચ તિથિ પાક્ષિક અતિથાર પાક્ષિક સૂત્રનો સ્વાધ્યાય.

૧૧. પાંચ તિથિ પત્રવ્યવહાર બંધ.

૧૨. ફળફળાદિનો ત્યાગ

૧૩. ગોળનો ત્યાગ હોવા છતાં પ્રતિદિન એક વિગચનો ત્યાગ.

ધન્ય ત્યાગ, ધન્ય અભિગ્રહ.

૧૧૮. પર્યુપણુપર્વનો ઉલ્લાસ

પર્યુપણુપર્વ આખ્યાં અને ઇદોરના આખાલવૃદ્ધમાં આનંદની લહેર લહેરાણી. વરકાણા પાર્શ્વનાથ જૈન વિદ્યાલયની ભજનમંડળી આવી ગઈ હતી. ઓચાખ્યાનના સમયે મંડળીએ મનોરંજક કાર્યક્રમોથી લોકોને પ્રભાવિત કરી મંત્રમુગ્ધ કરી દીધા. આદર્શ ગુરુભક્ત શ્રી વલ્લભદત્ત-વિજયજીએ ઓચાખ્યાન વાંચ્યું.

રાત્રિના આ ભજનમંડળીએ પણ મનોરંજક કાર્યક્રમો આપ્યા. ઉજ્જૈનના એક નાના બાળકે નવકાર મંત્રના મહિમા પર પોતાના વિચારો દર્શાવ્યા. આ બાળકની ઉંમર માત્ર દશ વર્ષની હતી. તેનું નામ હીરાલાલ કર્ણાવટ હતું. તેમને રૂ. ૮૦૦નું ઇનામ આપવામાં આવ્યું. રૂ. ૩૭૭ શ્રી કોઠારીજીએ આપ્યા. કલ્પસૂત્ર ઘરે લઈ જવાની બોલી થઈ. કલ્પસૂત્ર વહોરાવવાની બોલી ૧૭૧ મણે કોટાનિવાસી શેઠાણીજીએ લીધી. પાંચ ભાગ્યશાળીઓએ જ્ઞાનપૂજન કર્યું. કલ્પસૂત્રના વરદોડાની બોલી થઈ. રાત્રિજગાની પણ બહેરાત કરવામાં આવી. આદર્શ ગુરુભક્ત શ્રી વલ્લભદત્ત-વિજયજીએ કલ્પસૂત્રની વાંચના શરૂ કરી. પારણાની બોલી ૫૫ મણથી શ્રી રતનચંદજી કોઠારીના લઘુબંધુ શ્રી મોહન-

લાલજી કોઠારીએ બોલી ને તેઓ પારણું પોતાને ઘેર લઈ ગયા. રાત્રિજાગરણ તથા પ્રભાવના થઈ. સ્થાનકવાસી મુનિરાજ તપસ્વી મુનિને ૩૬ મો ઉપવાસ હતો. તેઓ ૫૧ કરવાની ભાવના રાખે છે. કમળ મુનિજીને ૧૮ મો ઉપવાસ છે ને માસખમણની ભાવના રાખે છે. તે તપસ્વીઓની સુખશાતા પૂછવા, આચાર્યશ્રી પન્યાસ જયવિજયજી, મુનિ જ્યાનંદવિજયજી, મુનિ ધર્મધુરંધરવિજયજી, મુનિ નિત્યાનંદવિજયજી, મુનિ શેખરવિજયજી વગેરે મહાવીર ભવનમાં પધાર્યા. માલવકેશરી મુનિપુંગવ શ્રી સૌભાગ્યમલજી મહારાજે ભવનની બહાર આવી સૌનું સ્વાગત કર્યું. ગુરુ-દેવનો હાથ પકડીને અંદર સ્થાનકમાં લઈ ગયા. વ્યાખ્યાન-સભાની પાટ પર બેઠા. કેટલાક ભાઈઓ આપણા ચરિત્ર-નાયક સાથે આવ્યા હતા. સેકેટરીશ્રીએ સૌનો આભાર માન્યો.

મુનિશ્રી સાગરમલજીએ આ સ્નેહમિલન બેઠને હર્ષ પ્રગટ કર્યો. માલવકેશરી મુનિપુંગવ શ્રી સૌભાગ્યમલજી મહારાજે હર્ષ પ્રગટ કરતાં જણાવ્યું કે આભાર તો મારે માનવો બેઠ્યો, હું તો આચાર્યશ્રીનો બહુ બહુ આભાર માનું છું. સ્થાનકવાસી મહાસતીશ્રી મુક્તિપ્રભાશ્રીએ સુંદર ભક્તિભાવભર્યું ભજન સંભળાવ્યું. શેઠ કંકીરચંદ મહેતાએ ગત ચાતુર્માસમાં જે સમન્વયની ભાવના બળી હતી તે દર્શાવતાં જણાવ્યું કે દિ. મુનિ વિધાનંદજી મહારાજ તથા ગણિવર્યશ્રી જનકવિજયજી મહારાજે ઈંદોરમાં સર્વ-

ધર્મસમલાવ તથા સંગઠનનું અનુપમ કાર્ય કર્યું હતું તે ઇંદોર માટે યાદગાર બની ગયેલ છે. અને આજે જે સ્નેહ સંમેલન આપણે જોઈ રહ્યા છીએ તે અલૌકિક મિલન માટે ભારે હર્ષ થાય છે. આવાં મધુર મિલનો હંમેશા થતાં રહે તો જૈન શાસનનો જયજયકાર થઈ રહે. મંગલિક બાદ આપણા ચરિત્રનાયક આચાર્યશ્રી તથા મુનિમંડળને દ્વાર સુધી વળાવવા માટે માલવકેશરી તથા મુનિમંડળ આભ્યા હતા.

ઇંદોરમાં આ સ્નેહમિલનથી આબાલવૃદ્ધમાં આનંદની લહેર લહેરાણી. ભાદરવા શુદ્ધ ૧ના રોજ મુનિપુંગવ માલવકેશરી મુનિરાજશ્રી સૌભાગ્યમલજી મહારાજ તેમની શિષ્યમંડળી સહિત બપોરના ચાહુ વ્યાખ્યાનમાં પધાર્યા. તપસ્વીઓને સુખશાતા પૂછી. સ્થાનઠવાસી મુનિ શ્રી જીવણમલજી મહારાજે સુંદર પ્રવચન કર્યું અને કહ્યું કે આ બન્ને મહાપુરુષોના પરસ્પરના સ્નેહમિલનથી જૈન ધર્મની ભારે પ્રભાવના થઈ રહી છે. પૂ. માલવકેશરીજીએ જણાવ્યું કે આચાર્ય મહારાજે મારામાં કયો મંત્ર કૂંકયો છે કે હું રસ્તામાં બેઠા વિના અહીં આવી શકું નહિ પણ આ આચાર્યશ્રીના જાદુથી હું વિશ્રામ વિના અહીં પહોંચી ગયો છું. ભગવાન મહાવીર સ્વામીના જન્મવાંચનની ખુશાલીમાં નિરાધાર ગરીબ બંધુઓ માટે વિચાર કરવો જોઈએ. આજ એક દુઃખી બહેન મારી પાસે આવી અને તેની દદંભરી વેદનાથી મારું હૃદય સમસમી ઊઠ્યું. આ

વાતને આપણા ચરિત્રનાયકે સમર્થન આપ્યું અને સાધર્મિક કંડને માટે પ્રેરણા આપી.

ભાદરવા શુદ્ધિ ૨ મહાવીરજન્મવાંચનનો પવિત્ર દિવસ હતો. દિગંબર, સ્થાનકવાસી તથા શ્વેતાંબર બધાં મળી ૨૫-૩૦ હજારની માનવમેદની ભિમટી આવી હતી. વિશેષતા એ હતી કે આટલી મોટી માનવમેદની હોવા છતાં ખૂબ શાંતિ હતી. સ્વપ્નેની બોલી પણ ખૂબ થઈ. લક્ષ્મીભૂની બોલી ૧૧૦૦ મણુમાં થઈ. બોલીઓની શરૂઆતમાં માલવકેશરી મુનિપુંગવ શ્રી સૌભાગમલભ મહારાજ પોતાની શિષ્યમંડળી સાથે પધાર્યા અને એક બહેનની દર્દભરી કથની સંભળાવી. મધ્યમ વર્ગે સ્વામી ભાઈઓની સહાયતા માટે ઉપદેશ આપ્યો. આપણા ચરિત્રનાયકે આ વાતનું સમર્થન કર્યું ને જણાવ્યું, આવા નિરાધાર મધ્યમ વર્ગનાં કુટુંબોનું આપણે ધ્યાન રાખવું એ પણ પુણ્ય-કાર્ય છે.

સવારના કલ્પસૂત્ર આદર્શ ગુરુભક્તશ્રી વલ્લભાન્ત-વિજયભ, બાલમુનિ નિત્યાનંદવિજયભ તથા બાલમુનિ ધુરંધરવિજયભ વાંચતા હતા.

બારસા સૂત્રનું વાચન થયું. અન્તિમ સૂત્ર વાંચતાં આપણા ચરિત્રનાયકે સકળ શ્રીસંઘ સાથે ખમતખામણાં કર્યાં. વ્યાખ્યાન બાદ ચતુર્વિધ સંઘ સાથે છ મંદિરોના દર્શન કર્યાં. સંવત્સરી પ્રતિક્રમણ ખૂબ શાન્તિપૂર્વક થયું. ખરતર ગચ્છની વિનતિથી પંચાસ શ્રી ન્યાયવિજયભ

વ્યાખ્યાન વાંચવા ગયા હતા. પર્યુષણની આરાધના માટે મુખર્ધ, રતલામ, બિકાનેર, નાગોર, બદનાવર, ઉજ્જૈન આદિ ગામોનાં ભાર્થબહેનો આવ્યાં. તપશ્ચર્યા પણ ઘણી થઈ. બિપજ પણ ઘણી સારી થઈ.

બપોરના સ્થાનકવાસી સમાજના અગ્રગણ્ય મુનિ-પુંગવ માલવકેશરી શ્રી સૌભાગ્યમલ્લ મહારાજ શિષ્ય-મંડળી સાથે ખમતખામણા માટે આવ્યા. એક સભાનું રૂપ થઈ ગયું. શ્રી ફકીરચંદ્ર મહેતા, આદર્શ ગુરુલકત શ્રી વદલલદત્તવિજયલ મહારાજ, પન્યાસશ્રી જયવિજયલ મહારાજ, તથા માલવકેશરી શ્રી સૌભાગ્યમલ્લ મહારાજ આદિએ સવંતસરી ખમતખામણાના વિષય પર પ્રવચન કર્યાં. સ્થાનકવાસી સાધ્વીશ્રી મુક્તિપ્રભાલનું પ્રવચન થયું. પરસ્પર ખમતખામણા કરતાં હૃદયના ભાવો નિર્મળ બની ગયા અને ક્ષમાપનાની અમૃતવર્ષા છવાઈ ગઈ.

ભાદરવા સુદિ છઠના મુનિ નયચંદ્રવિજયલ મહારાજના ૩૧ ઉપવાસના પારણાને માટે શ્રી ઝોંકારલાલલ ચેરડીયા ડા. ૧૨૦૦ની બોલીથી બેંડવાજ સાથે ચતુર્વિધ સંઘને પોતાને ત્યાં લઈ ગયા. અહીંથી મુનિ દીપવિજયલના ૩૧ ઉપવાસના પારણા માટે શ્રી રાજમલ્લ જૈનનાં ધર્મ-પત્નીએ ડા. ૧૧૦૦ ની બોલી બોલીને લાલ લીધો.

૧૧૯. પ્રતિજ્ઞાની સમાપ્તિ

‘મથ્યેણુ વંદામિ’ મુંબઈના આગેવાનોએ વંદણા કરી.

‘ધર્મલાલ’ ગુરુદેવે ધર્મલાલ આપ્યો.

‘ગુરુવર્ય ! અમે ખાસ કરીને આપની પ્રતિજ્ઞાની સમાપ્તિ માટે વિનંતિ કરવા આવ્યા છીએ.’ શ્રી નરેન્દ્ર-લાલએ રપટતા કરી.

‘ભાગ્યશાળીઓ ! મહાવીર નગર માટે આજ સુધી કેટલું કાર્ય થયું તે સમજાવો, પછી હું વિચાર કરી શકું.’ ગુરુદેવે ખુલાસો માગ્યો.

‘કૃપાળુ ! આપની પ્રતિજ્ઞાની અમને પણ ચિંતા હતી. તે માટે અમે પ્રયત્નશીલ હતા જ અને આપને જાણીને આનંદ થશે કે અમને તેમાં સારી સફળતા મળી છે.’ શ્રી શાંતિલાલભાઈએ ખુલાસો કર્યો.

‘ભાઈઓ ! તમારી ભાવના જ્વલંત હતી. તમે બધા-એ તે માટે ભારે જહેમત ઉઠાવી તો કામ પાર પડ્યું. આ વિષેની વીગતો જણાવો તો આનંદ થાય.’ ગુરુદેવે વિગતો માગી.

‘ગુરુદેવ ! યોજના તો મોટી છે પણ પ્રથમ ૧૮ લાખ રૂપિયામાં એક વિશાળ મકાન કાંદીવલીમાં લઈ લીધું

છે. તેમાં ૩૦૦ કુટુંબો સુવિધાથી રહી શકશે. જૈન નગરની યોજના અમલમાં આવી રહી છે. ત્રણ મોટાં મકાનો છે. એક પછી એક બરાબર પાણી-વીજળી બધી સગવડવાળાં તૈયાર થતાં જશે તેમ મધ્યમ વર્ગના લાઈઓને અપાતાં જશે. તે માટેની અરજીઓ પણ સંખ્યાબંધ આવી છે. કૃપા કરી આપશ્રી હવે પ્રતિજ્ઞાની સમાપ્તિ કરે. તો અમને ખૂબ આનંદ થાય.'

શ્રીકાન્તિભાઈએ વીગત સમજાવી.

‘ભાગ્યશાળીઓ ! આ વીગતો જાણી ખૂબ આનંદ થયો. પણ તમે જાણો છો કે મેં શા માટે આ પ્રતિજ્ઞા લીધી. તે વાત જાણવા જેવી છે તે સાંભળો. અમે મુંબઈના પરામાં વિહારમાં હતા. એક દિવસ એક ભાઈ પોતાની પત્નીને છઠ્ઠું પારણું હોવાથી આશીર્વાદ આપવા લેવા આવ્યા. તેમની વિનંતિથી હું તેમને ત્યાં ગયો પણ મેં શું જોયું ?

આ ભાઈ સાધારણ સ્થિતિના હતા પણ તે ઝૂંપડ-પટ્ટીમાં એક ઓરડીમાં રહેતા હતા. બાજુમાં પણ અન્ય હલકા લોકોનાં ઝૂંપડાં હતાં. મેં આશીર્વાદ આપ્યા. કદ્યાણુ-મસ્તુ. તેના આગ્રહને વશ થઈ મગતું પાણી ને ચા વહોર્યાં. પણ મેં જોયું કે ઘી હશે નહિ તેથી રાખ પણ તેના પારણા માટે નહોતી. આ દશ્ય હું ભૂલી શક્યો નહિ. ઉપાશ્રયે આવ્યો ને મારી આંખો ભીની થઈ ગઈ અને એ નિર્ણય કર્યો કે આવાં કેટલાંયે કુટુંબો કેવી કંદોડી દશા લોભવતાં

હશે જૈન સમાજ તો શ્રીમંત ગણાય છે. પ્રતિષ્ઠા-વરઘોડો-જમણવાર-મંદિરનિર્માણ અને રેલરાહત અને ઉપધાન. આદિ મહોત્સવોમાં લાખો ખરચે છે તે પોતાના આ નિરાધાર મધ્યમ વર્ગનાં કુટુંબો માટે ક્યારે વ્યવસ્થા વિચારશે અને જેમ આપણા ગુરુ ભગવંત આચાર્યશ્રીએ મધ્યમ વર્ગના કલ્યાણ માટે વૃદ્ધ ઉંમરે ઉચ્ચ પ્રતિજ્ઞા લીધી હતી તેમ મેં વિચાર્યું અને પ્રતિજ્ઞા લીધી. આ દર્દીઓ પ્રસંગ સાંભળી બધાને ભારે આશ્ચર્ય થયું.

ગુરુદેવે વિશેષ જણાવ્યું કે આ જૈન નગરમાં મેં સાંભળ્યું છે તેમ સારી રકમ લેવામાં આવી છે તો તેનો લાભ મધ્યમ વર્ગને લાગ્યેજ મળે - મારી સૂચના છે કે એકાદ મકાન એવું બંધે સાદું - એક એક રૂમની ચાલીવાળું તૈયાર કરવામાં આવે, જેમાં મધ્યમ વર્ગના લાઈઓ રહી શકે અને રૂ. ૫૦૦૦) ગૃહસ્થો એક એક રૂમના આપે અને થોડી લેાન આ લાઈઓ મેળવે અને આ કુટુંબો સુખેથી રહી શકે - આ માટે જરૂર વિચારશો. ગુરુવર્યની આ સૂચના ખૂબ સૂચક હતી અને મુંબઈના લાઈઓએ તે માટે કાંઈક કરવા માટે તૈયારી બતાવી. ભાદરવા શુદ્ધ સાતમના દિવસે શ્રી નરેન્દ્રભાઈ ભોળીલાલ, શ્રી કાન્તિલાલ ચોકસી, શ્રી રસિકલાલ કેરા, શ્રી શાંતિલાલ મગનલાલ, શ્રી રતિલાલભાઈ, શ્રી કાન્તિલાલ હરગોવિંદદાસ વગેરે લાઈઓ મુંબઈથી કાંદીવલી જૈનનગરની યોજના પૂરી થવાની ખુશાલીમાં ગુરુદેવની પ્રતિજ્ઞાની સમાપ્તિ માટે વિનંતિ કરવા આવ્યા હતા.

આ સાથે ખમતખામણા માટે વડોદરા, દિલ્હી, આગ્રા, પંજાબ, હુધિયાણા વગેરેથી ૫૦-૬૦ ભાઈઓ આવ્યા હતા.

આઠમના દિવસે સંક્રાન્તિ ઉત્સવ હતો. વરકાણા ભજનમંડળીએ ભજન ગાયાં. ત્યાર બાદ શ્રી નરેન્દ્રલાલ ભોગીલાલ, શ્રી શાંતિલાલ મગનલાલ, શ્રી કાન્તિલાલ ચોકસી તથા ભાઈ રસિકલાલ કેરાનાં જૈનનગર વિષયમાં પ્રવચનો થયાં. ગુરુદેવને પ્રતિજ્ઞા સમાપ્ત કરવા વિનંતિ કરી.

ગુરુદેવે જણાવ્યું કે મારી પ્રતિજ્ઞા મારી સાથે જશે તેમ મેં ધારેલું. મારા મુનિરાજેએ મને ઘણીવાર પ્રતિજ્ઞા પૂરી કરવા કહ્યું કે મારી તબિયત સારી રહેતી નહોતી પણ મેં તો કહેલું કે પ્રતિજ્ઞા એટલે પ્રતિજ્ઞા. પ્રાણ જાય પણ પ્રતિજ્ઞા ન જાય. આજ તમે મારી પ્રતિજ્ઞા પૂરી કરી તેનો મને આનંદ છે. તમે બધાએ આ વાત મન પર લીધી, તે માટે ભારે જહેમત ઉઠાવી તો આ એક સુંદર કાર્ય બની ગયું. હું આપ સૌને આશીર્વાદ આપું છું અને હજી પણ વિશેષ કાર્ય કરતા રહો તો જૈન સમાજના મધ્યમ વર્ગનો ઉદ્ધાર થાય અને તમને પણ આશીર્વાદ મળે.

શ્રી નરેન્દ્રભાઈ ભોગીલાલે જણાવ્યું કે ગુરુદેવ ! હું આપની પ્રતિજ્ઞાની સમાપ્તિ માટે આવ્યો છું અને હું પ્રતિજ્ઞા લેવા આવ્યો છું.

સાતમની રાત્રિના દસ વાગ્યે શ્રી નરેન્દ્રભાઈ ભોગીલાલે મારી પાસે પ્રતિજ્ઞા લીધી કે જ્યાં સુધી ૫૦ લાખ

રૂપિયાનું કામ ન થઈ જાય ત્યાં સુધી હું પ્રતિજ્ઞા કરું છું, કે હું ઘી, કેરી, મીઠાઈ, માખણ, ચીની, દૂધપાક, બામુંદી, શીખંડ, પાન, સિગરેટ ઇત્યાદિનો ત્યાગ કરું છું. આ પ્રતિજ્ઞા સભામાં જાહેર કરવામાં આવી. ગુરુદેવે તેમને ખૂબ ખૂબ ધન્યવાદ આપ્યા. આશીર્વાદ આપ્યા. ગુજરાનવાલા નિવાસી (હાલ આગ્રા) લાલા કપૂરચંદ્રજીએ પંજાબી ભાઈઓ તરફથી ખમતખામણા કર્યા અને આવતું ચાતુર્માસ આગ્રામાં કરવા માટે પ્રાર્થના કરી. આગ્રામાં મંદિર તથા ઉપાશ્રય તૈયાર થઈ રહેલ છે અને પ્રતિષ્ઠા પણ કરવાની છે.

માલવકેસરી મુનિપુંગવ શ્રી સૌભાગ્યમલજી મહારાજે સુંદર પ્રવચન કર્યું. આદર્શ ગુરુલકત મુનિશ્રી વલ્લભદત્તવિજયજી તથા પન્થાસશ્રી જયવિજયજીના તરફથી મનનીય પ્રવચન થયાં. શ્રી રામજી પટવાએ સકળ સંઘની વતી ખમતખામણા કર્યા. તેમ જ ચાંદવડ ગુરુદેવને ચાતુર્માસ માટે વિનંતિ કરવા ગયા હતા તે વાત જણાવીને કહ્યું કે આપના પધારવાથી ઇંદોરમાં સુંદર ધર્મપ્રભાવના થઈ છે અને ઐક્યતા તથા સંગઠનનાં અનુપમ દ્રશ્યો જોવા મળ્યાં છે. મુનિ નિત્યાનંદે સ્મરણ સંભળાવ્યાં. ગુરુદેવે માંગલિક-પૂર્વક કન્યાસંકાન્તિ સંભળાવી. આજ માનવમેદની ભરચક હતી. જયનાદોથી વાતાવરણ ગુંજી ઊઠ્યું.

ભાદરવા શુદ્ધ ૧૧ના અકબરખાદશાહપ્રતિબોધક શ્રી હરિવિજયસૂરીશ્વરની સ્વર્ગારોહણતિથિ મનાવવામાં આવી.

૧૨૦. તપોત્સવ ને

ખપતખામાણું

આજ ચતુર્દશીના દિવસે સ્થાનકવાસી માલવકેશરી મુનિપુંગવશ્રી સૌભાગ્યમલ્લ મહારાજ સાહેબના શિષ્ય શ્રી કમલમુનિજી મહારાજને પરમે ઉપવાસ હતો. શ્રી રતનમુનિજીને ૩૨મે ઉપવાસ હતો. સ્થાનકવાસી સાધ્વીશ્રી શીલકુંવરજીને આજ ૪૨મે ઉપવાસ હતો. આજ તપશ્ચર્યાનો અંતિમ દિવસ હતો. તેથી સ્થાનકવાસી સંઘની તરફથી તપોત્સવ મનાવવામાં આવ્યો. બહારથી પણ બેત્રણ હજાર ભાઈબહેનો આવ્યાં હતાં. પ્રાતઃકાળે શ્રી મહાવીર ભવનથી તપોત્સવનું જુલૂસ શરૂ થયું. હજારો નરનારીઓ જુલૂસમાં આવ્યાં હતાં. ત્રણ ચાર બેન્ડવાજ હતાં. કેટલીક કન્યાઓ સુંદર વસ્ત્રોમાં સજ્જ થઈ શિર પર પિત્તળનાં બેઠાં લઈ ચાલી રહી હતી. પીપલીબજારના ઉપાશ્રયની પાસે શ્રાવકોએ ધ્વજપતાકાથી બજારને શણગારી હતી.

લગભગ ૬ વાગ્યે રાજવાડાના વિશાળ મણેશચોકમાં બહેર સભા થઈ. સ્થાનકવાસી સમાજની વિનતિથી આપણા ચરિત્રનાયક તથા મુનિમંડળ ગયા હતા.

૯૧ વાગ્યે સભા શરૂ થઈ. તપવિષય પર જુદા જુદા વક્તાઓએ ભાષણ કર્યાં. મુનિપુંગવ માલવકેશરી શ્રી

સૌભાગ્યમલ્લ મહારાજ, આદર્શ ગુરુલક્ષ્મ મધુધરરત્ન શ્રી વલ્લભદત્તવિજયલ્લ, પન્થાસ જયવિજયલ્લ, સાધ્વીશ્રી નિર્મલાશ્રીલ્લ, સાધ્વી મુક્તિપ્રભાશ્રીલ્લ આદિનાં પ્રવચન થયાં. આપણા ચરિત્રનાયક આચાર્યશ્રીએ જણાવ્યું કે જૈન ધર્મની તપશ્ચર્યા જગતમાં સુપ્રસિદ્ધ છે.

આજે જે ભાગ્યશાળી મહાત્માઓ તથા સાધ્વીશ્રીએ દીર્ઘ તપશ્ચર્યાભક્તિ કરી છે તે આપણે માટે ગૌરવની વાત છે. ધન્ય છે એ ત્યાગ, ધન્ય છે એ તપશ્ચર્યા.

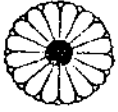
આચાર્યશ્રીએ તપના મહત્ત્વ પર સુંદર પ્રકાશ પાડ્યો. જનતાએ તપસ્વીઓને જયનાદથી વધાવ્યા. હજારો ભાઈ-બહેનો તપસ્વીઓના દર્શન માટે ઊમટી આવ્યાં હતાં. આજ દિગંબર સમાજના દશલક્ષણીપર્વનો છેલ્લો દિવસ હોવાથી તેમ જ તેમની સંવત્સરી હોવાથી તેમની રથયાત્રા ધામધૂમપૂર્વક નીકળી તે જોવા હજારો ભાઈબહેનો ઊમટી આવ્યાં હતાં.

આજ શ્રવેતાંબર, દિગંબર, સ્થાનકવાસી, તેરાપંથી આદિ જૈન ધર્મના ચારે ફિરકાઓ તરફથી ક્ષમાપનાદિન ઊજવવાનો હતો. શ્રી ભારત જૈનમહામંડળ તરફથી ખમત-ખામણા માટે બહેર સભા રાજવાડા ગણેશ હોલમાં થઈ હતી. અધ્યક્ષસ્થાને દિગંબર સમાજના દાનવારધિ શેઠશ્રી હુકમચંદ્રના પુત્ર રાજકુમારલ્લ હતા.

ક્ષમાપનાના વિષય પર કેટલાક વિદ્વાનોએ પ્રવચન કર્યું. દિગંબર વિદ્વાન શ્રી બાળુલાલલ્લએ પોતાના ભાષ-

ભુમાં જણાવ્યું કે મક્ષીજી તીર્થ આદિના ઝગડાનો શાંતિ-
પૂર્વક ઉકેલ લાવવો જોઈએ. સાધ્વીશ્રી નિર્મલાશ્રીજી
તથા સાધ્વી સુક્ષિપ્તપ્રભાશ્રીજીએ સમાપના પર પ્રવચન કર્યું.
આપણા ચરિત્રનાયક આચાર્યશ્રીએ પોતાના વક્તવ્યમાં
જણાવ્યું કે તીર્થોના ઝઘડામાં આપણે લાખો ખર્ચ કરીએ
છીએ. છતાં પરિણામ સંતોષકારક આવતું નથી. આ
ઝઘડાનો શાંતિપૂર્વક ઉકેલ શોધવો જોઈએ. તેમણે
હસ્તિનાપુરની થોડી જગ્યા માટે દિગંબર સમાજના
આગેવાનને સમજાવી સંતોષપૂર્વક ઉકેલ લાવ્યાનું ઉદાહરણ
આપ્યું હતું.

હું તો માનું છું કે શ્વેતાંબર સમાજના કર્ણધાર
શ્રીમાન કસ્તૂરભાઈ લાલભાઈ તથા દિગંબર સમાજના
શ્રી રાજકુમારજી બન્ને મળીને તીર્થોના વર્ષોથી ચાલ્યા
આવતા ઝઘડાનું સમાધાન લાવી શકે છે. વળી ભગવાન
મહાવીરનો ૨૫૦૦મો નિર્વાણ મહામહોત્સવ આવી રહ્યો
છે અને આ મહામહોત્સવ ચારે દિશકાના સંઘો, આગેવાનો,
આચાર્યો, પદરથો, સમાજના ઘડવૈયાઓ અને યુવક હૃદયોએ
મળીને શાનદાર રીતે ઊજવી ભારતભરમાં અને દેશવિદે-
શમાં ભગવાન મહાવીરના સંદેશને ગાજતો કરવાનો અનુ-
પમ મહામૂલ્ય પ્રસંગ છે ત્યારે અંદરઅંદરના ઝઘડા શાંત
થવા જોઈએ અને સમસ્ત જૈનસમાજના કલ્યાણ અને
ઉત્થર્ષ માટે સક્રિય રચનાત્મક યોજનાઓ કરવી જોઈએ.
ભગવાન મહાવીરના જયનાદોથી સભામંડપ ગાજી રહ્યો.
સભા વિસર્જન થઈ.

૧૨૧. ગુરુદેવની પુણ્યતિથિ તથા સંક્રાન્તિ

ગુરુદેવની પુણ્યતિથિ પ્રસંગે આ જ ઉપાશ્રમની પાસે ભવ્ય મંડપ ઊભો કરવામાં આવ્યો. પ્રથમ શ્રી પાર્શ્વનાથ જૈન ઉમેદ કોલેજના વિદ્યાર્થીઓએ ગુરુદેવનાં ભાવભર્યાં ભક્તિગીત રજૂ કર્યાં. પન્થાસશ્રી ન્યાયવિજયજી તથા મુનિશ્રી જયનાંદવિજયજીએ ગુરુદેવના જીવન પર પ્રવચન કર્યું. મરુધરરાત્ર શ્રી વલ્લભદત્તવિજયજી તથા પન્થાસ શ્રી જયવિજયજીનાં પ્રવચન થયાં. માલવકેશરી મુનિપુંગવ શ્રી સૌભાગ્યમલજી મહારાજે ગુરુદેવના વિષયમાં જણાવ્યું કે તે મહાસમર્થ મહાપુરુષ હતા. તેઓશ્રીના ધર્મપ્રભાવનાં શાસનપ્રભાવનાં, વિદ્યાપ્રચાર અને સમાજકલ્યાણનાં કાર્યોથી સાબિત થાય છે કે આવા મહાપુરુષો શાસનમાં હોય છે તો જ શાસનની શોભા વૃદ્ધિ પામે છે. તેઓશ્રીના ગુણાનુવાદ સાંભળીને ચાલ્યા ન જશે. પણ તેઓશ્રીના જીવનમાંથી એકાદ ગુણ લઈ જીવન ધન્ય બનાવશે.

શ્રી રતનચંદજી કોઠારીએ પણ ગુરુદેવના જીવન પર સુંદર પ્રવચન કર્યું. એક સ્થાનકવાસી મહાસતીજીએ પણ ગુરુદેવના જીવન પર સુંદર પ્રકાશ પાથર્યો. રાત્રિના વડોદરાથી ૫૦-૬૦ બહેનો તથા બે ભાઈ આવ્યાં હતાં.

તેઓ માંડવગઢની યાત્રા કરી આઠ્યા હતાં. રાત્રિના કાર્યક્રમમાં જોડાઈ ગયાં. ફાલના મંડળીએ ભજન વગેરેથી સભાને મુગ્ધ કરી. દિલ્હીથી ગુરુભક્તિની ભાવનાથી લાલા રતનચંદ રીખવદાસજી, સુપ્રસિદ્ધ સંગીતવિશારદ લાલ ધનશ્યામજી, શ્રી કમલકુમારજી આદિ આવી પહોંચ્યા હતા. ભાઈ ધનશ્યામજીનાં મધુર મધુર ભક્તિભાવભર્યાં ભજનોએ સભાને મંત્રમુગ્ધ કરી દીધી હતી. ભાઈ કમલકુમારજીએ પણ ભજન સંભળાવ્યું. દાનવીર શેઠ વાડીલાલ ચત્રભુજ ઉજ્જૈન જતાં દર્શનાર્થે આઠ્યા હતા. શ્રી વાડીભાઈએ પણ ગુરુદેવનાં જીવન પર ભાષણ આપ્યું. બાલમુનિ ધુરંધરવિજયજી તથા નિત્યાનંદ મુનિનાં પ્રવચન થયાં.

આપણા ચરિત્રનાયકે જણાવ્યું કે આચાર્ય ભગવાંત ગુરુદેવના સ્વર્ગવાસને ૧૮ વર્ષ પૂરાં થયાં. ૧૯મા વર્ષની શરૂઆત થઈ. ૧૮ વર્ષોમાં જૈન સમાજની શી ઉન્નતિ થઈ. ગુરુદેવનો સંદેશ આજે પણ ગુંજી રહ્યો છે. તેમનાં અધૂરાં કાર્યો આપણે તેમના શિષ્ય-પ્રશિષ્યો, સાધ્વીઓ અને ગુરુભક્તો તથા જૈન સમાજના ઘડવૈયાઓએ પૂરાં કરવાનાં છે.

સંક્રાંતિના ઉત્સવ નિમિત્તે દિલ્હીથી બે બસોમાં લગભગ ૧૦૦-૧૨૫ ભાઈબહેનો ગુરુભક્તો આઠ્યા હતાં. ઉપરાંત અંબાલા, લુધિયાણા, જંડિયાલા, આગ્રા, હુશિયારપુર, બિકાનેર આદિથી પણ મોટી સંખ્યામાં ભાઈઓ આઠ્યા હતા.

પ્રથમ દિલ્હીનિવાસી લાલા અમીચંદજીએ વયોવૃદ્ધ હોવા છતાં ખુલ્લું અવાજે ગુરુસ્તુતિનું ભજન સંભળાવ્યું. બિકાનેરનિવાસી લાલા રામરતનજી કોચર, દિલ્હીનિવાસી લાલા વિલાયતીલાલજી આદિનાં મનનીય ભાષણ થયાં.

દિલ્હીનિવાસી લાલા રતનચંદજી (M.P) (પ્રમુખ, આત્માનંદ જૈન મહાસભા, પંજાબ)એ ઊભા થઈને ખૂબ જોરથી પંજાબ જલદી પધારવાની વિનંતી કરી. સાથે બધા પંજાબી ભાઈબહેનોએ પણ ઊભાં થઈને વિનંતિ કરી. આગ્રાનિવાસી લાલા કપૂરચંદજીએ આગ્રા સંઘ તરફથી આગામી ચાતુર્માસ આગ્રા કરવા માટે વિનંતિ કરી. દિલ્હી શ્રીસંઘના પ્રધાન લાલા રામલાલજીએ ઊભા થઈ હાથ જોડી વિનંતિ કરી કે આગામી ચાતુર્માસ દિલ્હીમાં થવું બહુ જરૂરી છે. ભગવાન મહાવીરના ૨૫૦૦મા નિર્વાણ મહોત્સવ પર આપની હાજરી ઘણી જરૂરી છે. દિગંબર સાધુ આચાર્યશ્રી દેશભૂષણજી મહારાજ સ્થાનકવાસી સુશીલકુમારજી અને તેરાપંથી સાધુઓમાંથી શ્રી નગરાજજી દિલ્હીમાં છે, પણ આપણા કોઈ પણ સાધુ મહાત્મા નથી. મહોત્સવ સમિતિ થાય છે ત્યારે બધા સાધુમહાત્માઓ તેમાં ભાગ લેવા આવે છે, પણ આપણું કોઈ હોતું નથી. એથી આપ જલદી દિલ્હી પધારો તે અત્યંત જરૂરી છે.

આદર્શ ગુરુભક્તશ્રી વલ્લભદત્તવિજયજી તથા પન્થાસ શ્રી વિજયજીનાં પ્રવચન થયાં. મહાવીર ભવનથી સ્થાનકવાસી સમાજના અગ્રગણ્ય માલવકેશરી મુનિપુંગવ શ્રી

સૌભાગ્યમલ્લ મહારાજે ગુરુદેવના જીવન અને સમાજ કલ્યાણનાં કાર્યો તથા જ્ઞાનપ્રચારની તમન્ના વિષે મધુર પ્રવચન કર્યું.

શ્રી લાલજી પટવા, શ્રી રતનચંદજી ડોઠારી આદિનાં પ્રસંગોચિત ભાષણ થયાં.

હોશિયારપુરનિવાસી શ્રી રતનચંદજી તથા દિલ્હીના શ્રી રામકુમારજી જૈન એમ.એ. એ રજેલ વિનંતિભજન સંભળાવ્યું. આ ભક્તિભાવભર્યું ભજન સાંભળી સભા પ્રભાવિત થઈ.

છેવટે હોશિયારપુરનિવાસી શ્રી શાન્તિસ્વરૂપજીએ સંકાંતિભજન શ્રી વલ્લભગુરુના ચરણોમાં સંભળાવ્યું અને પંજબ શ્રીસંઘની તરફથી પંજબ પધારવા તથા પંજબની સંભાળ લેવા પ્રાર્થના કરી.

આપણા ચરિત્રનાયકે જણાવ્યું કે ભાગ્યશાળીઓ ! ગુરુદેવે મને પંજબની સેવા કરવા આદેશ આપ્યો છે તે હું કેમ ભૂલી શકું. પંજબ મારું છે. હું પંજબનો છું. પંજબ જલદી પહોંચવાની ભાવના રાખું છું. દિલ્હી શ્રીસંઘ દિલ્હી બોલાવે છે તે પણ ધ્યાનમાં છે. વળી ભગવાન મહાવીરના ૨૫૦૦મા નિર્માણ મહામહોત્સવમાં મને અતિથિવિશેષ તરીકે નિયુક્ત કરેલ છે તે પણ મારા ધ્યાન બહાર નથી. વળી પૂ. આચાર્યશ્રી વિજયધર્મ-સૂરીશ્વરજીના સાહિત્યકલારત્ન મુનિશ્રી યશોવિજયજી

મહારાજને પણ અતિથિવિશેષ તરીકે નિયુક્ત કરેલ છે તો તેમને પણ તમે વિનંતિ કરવાનું ભૂલશો નહિ. આ સિવાય વિદુષી સાધ્વી શ્રી મૃગાવતીશ્રી તથા આચાર્ય શ્રી ઈન્દ્રદિન્નસૂરિજીને પણ દિલ્હી પહોંચવા માટે આગ્રહ ભરી વિનંતિ કરવી જોઈએ. ઉપાધ્યાયશ્રી પ્રકાશવિજયજી- (આચાર્ય)નો પણ જ્યાલ કરશો. ભાગ્યશાળીઓ, મારી સામે એક પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થયો છે. આગામી ચાતુર્માસ માટે વડોદરાની ભાવભરી વિનંતિ છે. ત્યાં અનુયોગાચાર્ય વયોવૃદ્ધ પન્યાસજીને પણ મળવાની ભાવના છે. ચાતુર્માસ વડોદરા કરવા ભાવના છે. પછી તો જેવી ક્ષેત્ર સ્પર્શના. માંગલિક પછી સંતિકરં, લઘુશાંતિ તથા મોટી શાંતિ બાલમુનિ નિત્યાનંદવિજયે સંભળાવી. તુલા સંક્રાન્તિનું નામ સંભળાવ્યું. જયનાદોથી સભા ગુંજી ઊઠી. ઝોળીની આરાધના સુંદર થઈ. મંદિરોમાં પૂજા ભણાવવામાં આવી. શ્રી વલ્લભદત્તવિજયજી મહારાજે શ્રીપાલરાસ વાંચી સંભળાવ્યો.

૧૨૨. પ્રાકૃત ભાષાની

ઉપયોગિતા

રાજસ્થાનના બે પ્રોફેસરો—તેમાં એક જયપુરથી શ્રી નરેન્દ્ર ભાનાવત અને એક બીજા પ્રોફેસર ઉજ્જૈન પ્રાચ્ય વિદ્યા સંમેલનમાં ભાગ લેવા જતાં દર્શનાર્થે અહીં આંધ્યા હતા. તેમણે પ્રાચ્ય વિદ્યામાં ખાસ કરીને પ્રાકૃત ભાષાના વિશેષ પ્રચાર માટે વાતો કરી. પ્રો. શ્રી નરેન્દ્ર ભાનાવતે જણાવ્યું કે બધી યુનિવર્સિટીઓ—વિદ્યાપીઠોમાં પ્રાકૃત ભાષાના અભ્યાસ માટે વ્યવસ્થા થાય તેવા પ્રયત્નો કરવા જોઈએ. યુનિવર્સિટીમાં તે જાતની વ્યવસ્થા હોવાથી જૈન કોલેજોમાં પ્રાકૃત અભ્યાસની પણ વ્યવસ્થા થશે. પ્રો. શ્રી કે. આર. ચંદ્રે નીચે પ્રમાણે ચોજના સમજાવી.

૧. દરેક વિશ્વવિદ્યાલયમાં પ્રાકૃત ભાષાના અભ્યાસ માટે પ્રાકૃત વિભાગ શરૂ થવો જોઈએ.

૨. પ્રાકૃત અને જૈન દર્શનના અધ્યયન તથા સંશોધન માટે ભારત સરકાર દ્વારા એક અધ્યયન તથા સંશોધન કેન્દ્ર પ્રારંભ થવું જોઈએ.

૩. પ્રત્યેક જૈન કોલેજમાં પ્રાકૃતના અધ્યયનને માટે સુવ્યવસ્થા હોવી જોઈએ. અન્ય વિષયોની સાથે પ્રાકૃત વિષય પણ દાખલ કરાવવો જોઈએ. અને કોલેજ સંબંધિત વિશ્વવિદ્યાલયમાં પ્રાકૃત વિષય દાખલ કરાવવો જોઈએ.

૪. પ્રાકૃત અધ્યયનને માટે નીચેનાં શહેરોમાં સુવિધા છે.

૧. નાગપુર ૨. જબલપુર ૩. મુંબઈ ૪. અમદાવાદ,
૫. ઉદયપુર, ૬. વૈશાલી ૭. બોધિગયા ૮. કોલ્હાપુર ૯.
મૈસૂર ઇત્યાદિ શહેરોમાં વિશ્વવિદ્યાલયોમાં પ્રાકૃત વિષયનો
અભ્યાસ કરાવવામાં આવે છે.

આ માટે વિશેષ પત્રવ્યવહાર માટે પ્રો. ચંદ્રે પોતાનું
શિરનામું આપ્યું છે. ડૉ. કે. આર. ચંદ્ર

સ્કૂલ ઓફ લેન્ગવેજિસ, ગુજરાત યુનિવર્સિટી,
અમદાવાદ-૬

આપણા ચરિત્રનાયક આચાર્યશ્રીએ જણાવ્યું કે
તમે કહો છો તેમ પ્રાકૃત ભાષાની ઉપયોગિતા ઘણી છે
અને દરેક વિદ્યાપીઠોમાં તેની વ્યવસ્થા હોવી જોઈએ. જૈન
સમાજમાં ઘણાં ટ્રસ્ટો છે. આ ટ્રસ્ટોએ આ માટે ફાળો
પણ આપવો જોઈએ. જ્યારે ભગવાન મહાવીરનો ૨૫૦૦
મેા નિર્વાણ મહોત્સવ આવી રહ્યો છે ત્યારે પ્રાકૃત ભાષાના
અધ્યયન અને સંશોધન માટે વિશેષ પ્રચાર થવો જોઈએ.
અમારા ગુરુદેવ આચાર્યશ્રી વિજયવલ્લભસૂરિજી મહારાજ
દીર્ઘદ્રષ્ટા હતા. તેમણે વિશ્વવિદ્યાવિહાર માટે ઘણા સમય
પહેલાં પોતાનો સંદેશ આપ્યો હતો અને તેમની ભાવના
આ વિશ્વવિદ્યાવિહારમાં પ્રાકૃત ભાષા ઉપરાંત જૈન તત્ત્વ-
જ્ઞાન, જૈન સાહિત્ય, જૈન કલા, જૈન ઇતિહાસ અને જૈન
સ્થાપત્યનો અભ્યાસ થાય અને સમાજને થોડા વિદ્વાનો મળે
તે છે. આ ભાવના પૂરી કરવાની અમારી ફરજ અમે ભૂલ્યા
નથી. તમારી સૂચનાઓ માટે ધન્યવાદ.

૧૨૩. જ્યોતિર્ધરોને

ભવ્ય શ્રદ્ધાંજલિ

આજે ૨૦૨૬ના નૂતન વર્ષનો પ્રારંભ હતો.

આજે સૂરિસમ્રાટ ૧૦૦૮ શ્રીમદ્ વિજય નેમિસૂરીશ્વર મહારાજનો જન્મદિન ને ૧૦૦ વર્ષ પૂરા થતાં હોઈ ને દેશભરમાં તેમનો શતાબ્દી સમારોહ ઊજવાઈ રહ્યો હતો. આપણા ચરિત્રનાયક ગુરુવર્ય પાદીતાણા શાસનદીપક આચાર્ય શ્રી વિજયનંદનસૂરીશ્વરજીને સૂરિ-સમ્રાટની શતાબ્દીની સફળતા માટે તાર કર્યો હતો.

ઇદોરમાં તે માટે સમારોહ ઊજવવા ગુરુદેવે પ્રેરણા કરી અને શ્રીસંઘનાં ભાઈબહેનો તે માટે ઊમટી આવ્યાં હતાં.

આદર્શ ગુરુભક્ત શ્રી વલ્લભદત્તવિજયજી મહારાજ તથા પં. શ્રી જયવિજયજીએ તથા શ્રી રતનચંદ્રજી કેઠારીએ સૂરિસમ્રાટના જીવન પર મનનીય પ્રવચન કર્યું હતું.

આપણા ચરિત્રનાયકે જણાવ્યું સૂરિસમ્રાટ આચાર્યશ્રી વિજયનેમિસૂરિજી મહારાજ વીરક્ષેત્ર ગણાતી પ્રાચીન મધુમાવતી મહુવાના રત્ન હતા. આચાર્યશ્રી વિજયધર્મ-સૂરિજી મહારાજની મહુવા જન્મભૂમિ છે. આપણા પ્રસિદ્ધ વક્તા શ્રી વીરચંદ્ર રાઘવજી ગાંધી, જેમણે અમેરિકાની વિશ્વધર્મપરિષદમાં જૈન ધર્મનો જયઘોષ કર્યો હતો તે પણ મહુવાના રત્ન હતા.

સૂરિસમ્રાટ શતાબ્દીનાયકનો જન્મ ૧૯૨૯ના કાર્તિક શુદ્ધ એકમના રોજ મહુવામાં થયો હતો. ભાવનગરમાં તેમને શાંતમૂર્તિ પૂ. શ્રી વૃદ્ધિચંદ્રજી મહારાજે ૧૯૪૫માં દીક્ષા આપી. આચાર્યપદવી સં. ૧૯૬૪ જેઠ સુદ ૫ ના ભાવનગરમાં આપવામાં આવી હતી. તેઓએ ધર્મ-પ્રભાવના તથા શાસનપ્રભાવનાનાં કાર્યો કર્યાં હતાં. તેઓએ કદંબગિરિ તીર્થનો ઉદ્ધાર કરી મહાન તીર્થ બનાવી દીધું. તેમનું તેમના શિષ્યો અત્યંત વિદ્વાન અને પુણ્યપ્રભાવક છે. શિષ્યપ્રશિષ્યમંડળ ઘણું વિશાળ છે. તેઓ આસો વદિ અમાસ દીપાવલીના દિવસે મહુવા-પોતાની જન્મભૂમિમાં એ જ ઘરમાં સં. ૨૦૦૫ માં સ્વર્ગવાસ પામ્યા. જન્મભૂમિ ધન્ય ધન્ય બની ગઈ આ એક આશ્ચર્યજનક ઘટના છે કે તેમની પાદુકામાંથી અમી ઝડપું હતું.

શુદ્ધ બીજનો દિવસ પૂજ્યપાદ આચાર્યપ્રવર પંજાબકેશરી ગુરુદેવનો ૧૦૨ મો જન્મદિવસ હતો. તેનો સમારોહ ઊજવવા ઇંદોરનાં ભાઈબહેનો ઊમટી આંખ્યાં હતાં. આદર્શ ગુરુભક્ત શ્રી વલ્લભદત્તવિજયજી, પંન્યાસ શ્રી જયવિજયજી, પંન્યાસ શ્રી ન્યાયવિજયજી, શ્રી ફકીરચંદ્રજી મહેતા અને શ્રી રતનચંદ્રજી કોઠારી તથા સાધવીશ્રી નિર્મલાશ્રીજીએ પ્રવચન કર્યાં.

દિલ્હીનિવાસી લાલા તિલકચંદ્રજીનું ગુરુસ્તુતિનું ભજન થયું. ઉપસંહાર કરતા આપણા ચરિત્રનાયકે ગુરુદેવના જીવનની અનેક ઘટનાઓ સંભળાવી અને

માંગલિક સંભળાવ્યું. સ્થાનકવાસી અગ્રગણ્ય આગેવાન મિલમાલિક શેઠ સુકનમલજી ભંડારી તથા શ્રી ફકીરચંદજી મહેતા આદિ ઘણા સ્થાનકવાસી ભાઈએ આ સમારોહમાં આપ્યા હતા.

ગુરુદેવના જયનાદોથી સભા વિસર્જન થઈ હતી.

તા. ૧૫મીએ સંક્રાન્તિ ઊજવવા બહારથી ઘણા ભાઈએ આપ્યા હતા. ગુરુભક્ત મુનિરાજ શ્રી વલ્લભદત્ત-વિજય, પંન્યાસ જયવિજયજી તથા પંન્યાસ ન્યાયવિજયજી મહારાજે પ્રવચન કર્યું. માલવકેશરી મુનિરાજ સૌભાગ્ય-મલજી મહારાજે વિધવાસહાયતાને માટે ઉપદેશ આપ્યો. વડોદરાનિવાસી શ્રી શાંતિલાલ લગુભાઈએ ઊભા થઈ વિનંતી કરી કે ગુરુદેવ, અમે છેલ્લાં ૪-૬ વર્ષોથી વડોદરાના ચાતુર્માસ માટે પ્રાર્થના કરી રહ્યા છીએ. વડોદરામાં અનુયોગાચાર્ય પં. શ્રી નેમવિજયજી ૬૩ વયોવૃદ્ધ મુનિરાજ આપને મળવા ઝંખે છે. આચાર્યશ્રીએ જણાવ્યું મારી ભાવના વડોદરા માટે ચાતુર્માસની છે. મને પણ પૂ. શ્રી નેમવિજયજી મહારાજને મળવાની ઉત્કંઠા છે. પણ દિલ્હીમાં પણ આસ જરૂર છે અને તે માટે આગ્રહભરી વિનંતિ કરે છે છતાં જેવી ક્ષેત્રસ્પર્શના. શ્રી રતનચંદજી કેઠારીએ વિધવાસહાયતાર્થ રૂા. ૫૦૦૦ જાહેર કર્યા. મુનિશ્રી ધુરંધરવિજયે સંતિકરં, લઘુશાંતિ-મોટીશાંતિ સંભળાવી. આપણા ગુરુદેવે માગશરની સંક્રાન્તિનું નામ સંભળાવ્યું. જયનાદો વચ્ચે સભા પૂર્ણ થઈ.

૧૨૪. મંગળ પ્રવચન

શ્રી દિગંબર જૈન સમાજ ઈંદોર તરફથી મંગળ પ્રવચન યોજવામાં આવ્યું.

તા. ૨૧-૧૧-૭૨ના રોજ મહાવીર ચોક કપડા મારકીટમાં સવારના ૮૧૧ વાગ્યે જૈનાચાર્ય શ્રી વિજયસમુદ્ર-સૂરીશ્વરજી મહારાજ તથા માલવકેશરી શ્રી સૌભાગ્યમલજી મહારાજ સાહેબ આદિ મુનિમંડળનાં પ્રવચન યોજ્યાં હતાં.

દિગંબર જૈન સમાજના આગેવાન શ્રી રામકુમારસિંહ કાસલીવાલ, શ્રી હીરાલાલ કાસલીવાલ, શ્રી દેવકુમારસિંહ કાસલીવાલ, શ્રી મિશ્રીલાલજી તથા શ્રી બાળુલાલ પાટોદીના નામથી નિમંત્રણપત્રિકાઓ વહેંચવામાં આવી હતી.

પ્રથમ શ્રી બાળુલાલ પાટોદીએ શ્રોતાજનોને શાંતિ-પૂર્વક વ્યાખ્યાન સાંભળવા અનુરોધ કર્યો. આદર્શ ગુરુભક્ત મુનિરાજ શ્રી વલ્લભદત્તવિજયજી મહારાજે મનનીય પ્રવચન કર્યું. તેને જનતા પર સુંદર પ્રભાવ પડ્યો. પંન્યાસ શ્રીજયવિજયજી, માલવકેશરી શ્રી સૌભાગ્યમલજી મહારાજ તથા શ્રી બાળુલાલ પાટોદીએ પણ પ્રવચન કર્યાં.

ઉપસંહારમાં આપણા ચરિત્રનાયકે જણાવ્યું કે ઈંદોરમાં આ ચાતુર્માસમાં શ્વેતાંબર-દિગંબર તથા સ્થાનક-

વાસી તેરાપંથી સમાજમાં એકતા અને સંગઠનનાં જે દશ્યો જોવા મળ્યાં તે ઇંદોરની યશોગાથા ગણુશે. સ્થાનકવાસી સમાજના મહારથી માલવકેશરી શ્રી સૌભાગ્ય-મલ્લ મહારાજનાં પ્રવચનો પ્રેરક અને બોધક હતાં. ચારે કિરકાના સંગઠનની આ જ્યોત પ્રજ્વલિત રાખવા આપ સૌને હું અનુરોધ કરું છું. જૈન સમાજના કલ્યાણ અને યોગક્ષેમ માટે ચારે કિરકાના આચાર્યપ્રવરો-પદસ્થો-મુનિવરો તથા સાધ્વીજી મહારાજોએ પ્રયાસો કરવા જોઈએ. જગતમાં જૈન સાધુતાનો જોટો નથી. જૈન તપશ્ચર્યા પણ અધ્યાત્મમાર્ગનું સોપાન છે. ઇંદોરના ચારે કિરકાનાં ભાઈબહેનોએ અમને બધાને જે રીતે વધાવ્યા છે, અમારી સેવાશુશ્રૂષા કરી છે અને ધર્મપ્રભાવનામાં ખૂબ ખૂબ આનંદ ઉલ્લાસ બતાવ્યો છે, તે ભુલાશે નહિ.

જૈન ધર્મમાં કષાયોની મુક્તિનું ઘણું મહત્ત્વ છે. કષાયોની મુક્તિથી મુક્તિ મેળવી શકાય છે. આપણે કષાયોથી દૂર રહેવું જોઈએ. સમાજમાં કષાયોથી ઘણું નુકસાન થયું છે. તેમાં જૈનધર્મની પ્રતિષ્ઠા ઘટે છે. ભગવાન મહાવીરે અહિંસાનો ગગનભેદી સંદેશ જગતને આપ્યો છે અને અહિંસાની ચંદ્રિકા જ જગતમાં વિશ્વ-શાંતિ લાવી શકશે. ક્ષમા વીરસ્ય ભૂષણમ એ બીજું અણુભોલ સૂત્ર આપણને ભગવાને આપ્યું છે. આપણે પક્ષપાત છોડીને જૈન ધર્મના રહસ્યને સમજી ધર્મપ્રભાવના કરીશું તો જૈન શાસનનો જયજયકાર થશે.

અમારી સ્થિરતા દરમિયાન કોઈ પણ ફિરકાનાં લાઈ-બહેનનું મન હુલાયું હોય તો મિચ્છામિ હુક્કડં-તમે બધાએ અમારી જે પ્રેમપૂર્વક ભક્તિ કરી છે, તે માટે બધા ફિરકાના આબાલવૃદ્ધને મંગળ આશીર્વાદ. જયનાદોથી મંડપ ગુંજી ઊઠ્યો. આનંદની લહેર લહેરાણી.

મારો સંદેશ

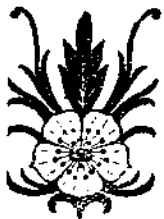
આપ સૌને મારો અતુરોધ છે કે આપ એક નિયમ લો કે, ‘અમારે અમારા સહધર્મી’ લાઈઓને અમારા જેવા સુખી નેવા છે. તે માટે પોતાના મોજશોખને ઓછા કરીને ખર્ચમાં થોડી કરકસર કરીને જે પૈસા બચે તે તેઓની ઉન્નતિનાં કાર્યોમાં લગાડાય.

જો તમે વિદ્વાન હો તો એઓને વિદ્યા અને હુન્નર શીખવાડો. ટીપે ટીપે સરોવર ભરાય છે. તેમ જ એક એક પૈસાથી લાખો રૂપિયા સહધર્મીઓના ઉત્કર્ષ માટે એકઠા થઈ શકે છે.

દસ હજાર રૂપિયા ખર્ચ કરીને એક દિવસનો જમણવાર કરવાને બદલે આ દસ હજાર રૂપિયાથી અનેક પરિવારોને સુખી બનાવવાનું કાર્ય ઉત્તમ છે.

લગ્ન આદિ ખર્ચમાં પણ કરકસર કરીને એ ધનરાશિથી સહધર્મીઓને વિવિધ ઉદ્યોગધંધામાં લગાવી શકાય. રોકડ રૂપિયા આપવા કરતાં રોજગાર દેવો શ્રેષ્ઠ છે. દસદસના સમૂહમાં એકત્ર થઈને સહધર્મી ઉત્કર્ષનો આ મારો સંદેશ ધર ધર પહોંચાડો.

વિજયવલ્લભસૂરિજી

૧૨૫. મહીદપુરમાં

સન્માન સમારંભ

આપણા ચરિત્રનાયક તથા સાધુસમુદાયને ઈદારના ચારે દિશકાઓના સંઘો અને ભાઈ બહેનોએ ભવ્ય વિદાય આપી. આચાર્યશ્રીએ માગસર વદિ ૫ તા. ૨૫-૧૧-૭૨ ના વિહાર કર્યો. રસ્તામાં માંગલિક સંભળાવ્યું. વચ્ચે ભંડારી મહેન્દ્રસિંહજી, ડૉ. એસ. આર. જૈન, શ્રી ફકીરચંદ મહેતા, શ્રી શુગનમલજી ભંડારીના બંગલાઓ પાવન કરતાં માંગલિયા, ક્ષીપ્રા, દેવાસ પધાર્યા. અહીં શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ તથા શ્રી ઋષભદેવનાં બે મંદિરો છે. પહાડ પર શ્રી ઋષભદેવની ચરણપાદુકા છે. ત્યાં ચડતાં ચડતાં તીર્થાધિરાજ શત્રુંજય યાદ આવી ગયો. કહ્યું કે આ પહાડને મધ્યપ્રદેશનો સિદ્ધાચળ બનાવી દો. સામૈયા સાથે પ્રવેશ થયો. ટોંકથી પીપલીયા થઈ મક્ષીજીતીર્થ આવ્યા. ચાર દિવસ સ્થિરતા કરી. યાત્રા કરી આમાનુષામ વિહાર કરતા માગસર શુદ્ધ ૫ ના મહીદપુર પધાર્યા. અહીં હોસ્પિટલ પાસેથી સામૈયાની શરૂઆત થઈ. મહાવીર બેન્ડ, જયહિન્દ બેન્ડ, પ્રકાશ બેન્ડ, હાથી પર ગુરુદેવ ન્યાયાસોનિધિ જૈનાચાર્ય શ્રી વિજયાનંદ-સુરિજી મહારાજની ભવ્ય તસ્વીર, બે ઘોડાની ઘોડાગાડીમાં

ગુરુદેવ આચાર્ય મહારાજશ્રી વિજયવલ્લભસૂરિજી મહારાજનો ફોટો શોભી રહ્યો હતો. ઘોડેસવાર, ઝંડા અને હજારો લાઈબહેનો સહિત ભવ્ય પ્રવેશ થયો. અત્રે માણેકચંદજી નવલખા ખાસ ગુરુભક્ત છે. શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથનાં દર્શન કરી ઉપાશ્રયમાં પધાર્યાં. સ્થાન સ્થાન પર ગહુંદીઓ થઈ હતી. સાંમૈયામાં શ્વેતાંબર, દિગંબર, સ્થાનકવાસી તથા ત્રણ થોઈ વગેરે સંપ્રદાયનાં લાઈબહેનો ઊભઠી આંખ્યાં હતાં. અજૈન લાઈઓ પણ મોટી સંખ્યામાં સાથે હતા.

આદર્શ ગુરુભક્ત શ્રી વલ્લભદત્તવિજયજી મહારાજ, પંન્યાસશ્રી જયવિજયજી તથા પં. ન્યાયવિજયજીનાં પ્રવચન થયાં. સમય ખૂબ થઈ જવાથી આપણા ચરિત્રનાયકે માંગલિક સંભળાવ્યું. ઇંદોરથી શ્રી રતનચંદજી કેહારી, શ્રી જીવરાજભાઈ કચ્છી આદિ ઘણા લાઈઓ આસપાસનાં ગામેથી દર્શનાર્થે આંખ્યા હતા. વ્યાખ્યાન પછી લાડુની પ્રભાવના થઈ હતી.

જૈનેતર લાઈઓ કહેતા હતા કે આવો ભવ્ય પ્રવેશ મહોત્સવ અહીં કદી પણ જોવામાં આવ્યો નથી.

શ્રી રિષભચંદજી સોનીએ નાગેશ્વર તીર્થના સંઘની ભાવના વ્યક્ત કરી અને ગુરુદેવને સમુદાય સહિત પધારવા વિનંતિ કરી. ગુરુદેવે તે માટે ચોતાની સંમતિ આપી. શ્રી રિષભચંદજીને ખૂબ આનંદ થયો.

સંક્રાન્તિ ઉત્સવ પર દિલ્હી, આગ્રા, પંજાબ, ઇંદોર,

ઉજ્જેન, બદનાવર આદિના લાઈએ તથા આસપાસનાં ગામોનાં લગભગ ૨૫૦ લાઈબહેનો આવ્યાં. ઈંદોરથી શ્રી રતનચંદ્રજી કોઠારી, શ્રી લાલજી પટવા, શ્રી ફકીરચંદ્રજી મહેતા, શ્રી કનકમલજી રાઠા અને શ્રી જીવરાજલાઈ કર્જી પણ આવ્યા હતા. માગશર શુદ્ધિ નવમી તા. ૧૫-૧૨-૭૨ શુક્રવારના રોજ મહીદપુરની બજારમાં સુંદર મંડપ બાંધી કરવામાં આવ્યો હતો.

પ્રથમ પન્થાસ શ્રી ન્યાયવિજયજીનું પ્રવચન થયું. શ્રી ફૂલચંદ્રજી, સાધ્વીશ્રી નિર્મળાશ્રીજી, આદર્શ ગુરુભક્ત શ્રી વલ્લભહત્તવિજયજીનાં પ્રવચનો થયાં. શ્રી રતનચંદ્રજીએ ગુરુભક્તિનું ભાવભર્યું ગીત સંભળાવ્યું. શ્રી આનંદીલાલજી છજલાની, શ્રી રતનચંદ્રજી કોઠારી, શ્રી ફકીરચંદ્રજી મહેતા, શ્રી લાલજી પટવા, શ્રી માણેકચંદ્રજી નવલખા આદિનાં મનનીય પ્રવચન થયાં. શ્રી શાંતિસ્વરૂપજીએ સંક્રાન્તિ લજન સંભળાવ્યું. આપણા ચરિત્રનાયક આચાર્યશ્રીએ પોતાના પ્રવચન કરતાં સંક્રાન્તિ શું છે ? પંજાળી ગુરુભક્તો દર સંક્રાન્તિ વખતે દોડી આવે છે અને વર્ષોથી આ મહોત્સવ જિજ્વાસ છે તે પંજાળી ભક્તોની વિશેષતા છે. ગુરુદેવના દર્શનનો લાભ મળે છે અને આત્મશાંતિનો હૃદયમાં આવિર્ભાવ થાય છે. મુનિ નિત્યાનંદવિજયજીએ સંતિકર, લઘુશાન્તિ, મોટીશાંતિ સંભળાવી. માંગલિક-પૂર્વક ધન સંક્રાન્તિ માગશર માસની ગુરુદેવે સંભળાવી. જયનાદોથી સભા સંપૂર્ણ થઈ.

મૌન એકાદશીનો દિવસ આવ્યો. આજ આપણા ચરિત્રનાયકનો જન્મદિવસ હોવાથી સંઘમાં આનંદની લહેર લહેરાણી.

પ્રાતઃ ઝેન્ડવાળ સાથે આદિનાથ મંદિરના દર્શને પધાર્યા. મોટા કિલ્લામાં શ્રી આદિનાથનું મંદિર છે. પુરાણ મહીદપુર આ ભૂમિમાં સમૃદ્ધ હતું.

મંદિર શિખરબંધ છે.

જુદા જુદા વકનાઓએ ગુરુદેવના ગુણાનુરાગ, સાદગી, ગુરુભક્તિ, સમાજકલ્યાણભાવના, સર્વધર્મસમન્વય તથા ઉચ્ચ ચારિત્ર્યની ભૂરિ ભૂરિ પ્રશંસા કરી.

શ્રી રામરતનજી કેચર સંપાદિત શ્રી 'વલ્લભસંદેશ'નું ઉદ્ઘાટન ઇંદોરનિવાસી શ્રી લાલજી પટવાએ કર્યું. નગરપાલિકાના અધ્યક્ષ મુંશી શ્રી અહમદહુસેન મુસલમાન હોવા છતાં પોતાના ભાષણમાં કહ્યું કે આજનો દિવસ મહાન પવિત્ર છે. આજ ગીતાનો પાઠુર્ભાવ થયો હતો. જૈનોના તીર્થંકર દેવનો કલ્યાણક દિવસ છે. અને આજ અમારે ત્યાં પધારેલા શાંતમૂર્તિ આચાર્યશ્રી વિજયસમુદ્ર-સૂરિ મહારાજનો જન્મદિવસ છે. આપનાં દર્શન કરી મને ખૂબ આનંદ થયો. તેમનાં પ્રવચનો સાંભળવાનો પણ મને લાભ મળ્યો છે.

અમારી નગરપાલિકાની તરફથી હું આચાર્યશ્રીને અભિનંદનપત્ર સમર્પણ કરતાં ગૌરવ અનુભવું છું.

તેમણે એ અલિનંદનપત્ર વાંચી સંલગ્નાંયું અને ગુરુદેવને સમર્પણ કર્યું. પન્યાસ જયવિજયજીએ જણાવ્યું કે આચાર્યશ્રીમાં જવલંત રાષ્ટ્રપ્રેમ છે. તેમણે જરૂર પડે તો પોતાનું લોહી આપવા જાહેરાત કરી હતી. અહીં જૈનોનાં ઘર ન હોવા છતાં મુસલમાન અને હિંદુભાઈઓના આગ્રહથી કેટલાક દિવસ સ્થિરતા કરી હતી. આત્મવલ્લભ જૈન સ્કૂલનાં ઉદ્ઘાટન કરાવ્યું અને પાંચ હજારનું ફંડ પણ કરાવ્યું. આપણા ચરિત્રનાયકે અલિનંદનપત્રના ઉત્તરમાં જણાવ્યું કે આ માનસન્માન મારું નહિ પણ આપનું છે. મારું તેમાં કંઈ નથી. હું તો વિશ્વનો છું. વિશ્વ મારું છે. તમે કદરદાન છો. અને તેથી કદર કરવાનું જાણો છો. હું તો માનવમાત્રની સાથે મૈત્રીભાવ રાખું છું. મારે માટે હિંદુ-મુસલમાન, ઈસાઈ, જૈન, વૈષ્ણવ કોઈ પણ જાતિના મનુષ્ય હોય. મનુષ્યમાત્ર સાથે પ્રેમભાવ રાખવો એ મારો સંદેશ છે.

જેવો આપણો આત્મા છે, તેવો જ મનુષ્યમાત્રનો આત્મા છે. ફરક માત્ર કર્મોનો છે. દેશના સમુત્થાનને માટે, સમાજના કલ્યાણને માટે અને ધર્મની ઉન્નતિ માટે પરસ્પર હળીમળીને રહેવું જરૂરી છે. આથી જ આપણું બધાનું કલ્યાણ થશે.

આ તમે આપેલ અલિનંદનપત્ર તમને જ સોંપું છું. તે અલિનંદનપત્રને નગરપાલિકામાં કે જૈન મંદિરમાં રાખો. તેમ હું ઇચ્છું છું. શ્રી કૂલચંદ્રજીએ ઊભા થઈ જણાવ્યું

કે નગરપાલિકાએ અર્પણ કર્યું છે તે જૈનમંદિરમાં રાખવું ઉચિત છે. અધ્યક્ષ મહોદયે તે સૂચના મંજૂર રાખી માંગલિક સંભળાવ્યું.

મંડપમાં દિલ્હીનિવાસી શ્રી રતનચંદ્રજીએ ગુરુભક્તિનું ભાઈ રામકુમાર એમ. એ. રચિત ગીત સંભળાવ્યું. જ્યનાદો સાથે સભા વિસર્જન થઈ. આજ ગરીબોને ભોજન આપવામાં આવ્યું. ઉપવાસ આયંબિલ થયાં. સરકારી કોલેજમાં રજા રાખવામાં આવી. કસાઈ ભાઈ જોએ પણ આજના દિવસે કતલખાનાં બંધ રાખ્યાં હતાં.

બપોરના શ્રી માણેકચંદ્રજી નવલખા તરફથી ગુરુદેવની પ્રદાયચર્યની પૂજા લણુવવામાં આવી. પ્રભાવના થઈ.

જન્મદિવસના અગાઉની રાત્રિએ કસાઈબંધુઓના આગેવાને વ્યાખ્યાનમાં બિભા થઈને જણાવ્યું કે આપ-શ્રીના જન્મદિવસની ખુશાલીમાં અમે કાલે કસાઈખાનાં બંધ રાખીશું. અમારાં એવાં ભાગ્ય કયાંથી કે અમને આપ જેવા એલિયાનાં દર્શન થયાં. શ્રી આનંદીલાલ છજલાનીએ સંક્રાન્તિ સભામાં પોતાના ભાષણમાં જણાવ્યું કે મેં ગુરુદેવને આચાર્યસંપ્રાટનું સંબોધન કર્યું પણ ગુરુદેવે તો નમ્રભાવે જણાવ્યું કે હું તે પદવીને યોગ્ય નથી. હું તો શાસનની સેવા કરવાવાળો સેવક છું. તેમણે જણાવ્યું આચાર્યશ્રીના આ જવાબથી હું તો ખૂબ પ્રભાવિત થયો. તેઓમાં કેટલી સરળતા, ઉદારતા, સૌમ્યતા અને સેવાની જ્વલંત ભાવના છે? દુષ્કાળ ફંડ થયું અને

પાલીતાણા મોકલવામાં આવ્યું. નાગેશ્વર તીર્થના સંઘનો નિર્ણય થયો. આપણા ચરિત્રનાયકના જન્મદિનની ખુશાલીમાં આચાર્યપ્રવરો-પદસ્થો-મુનિવરો-સાધ્વીઓ અને ગુરુભક્તોના ૭૫ જેટલા પત્રો અને તારો અભિનંદનના મળ્યા હતા. કેટલાએ પત્રોમાં તો આચાર્યશ્રી જુગજુગ જીવો-સો સો મૌન એકાદશીએ આવો અને અમારા પ્રાણુ-ખ્યારા ગુરુદેવ શાસનપ્રભાવનાનાં અને સમાજકલ્યાણનાં કાર્યો કરતા કરો વગેરે ભાવનાએ દર્શાવવામાં આવી હતી. નાગેશ્વર તીર્થનો સંઘ શ્રી રિખવચંદ્રજીના પૂજ્યપિતાશ્રી કેશરીમલજી સોની તથા માતૃશ્રી નંદિબાની સ્મૃતિમાં કાઢવામાં આવ્યો હતો. આપણા આચાર્યશ્રી વિજયસમુદ્ર-સૂરિજી મહારાજ પરિવાર તથા સાધ્વીએ સાગે મંગળ-મુહૂર્તે પ્રયાણ કર્યું. સંઘવી અને સંઘવણને રનેહીજનોએ સ્થાન પર મુખ્ય હાર કર્યા તથા ચાંદલા તરીકે રૂપિયા પણ આપ્યા. ગંગાવાહીની ધર્મશાળામાં સ્થિરતા કરી ક્ષિપ્રા-નદીના તટ પર રાત્રિના એક મંડળીએ શ્રીપાળનું નાટક ભજવી બતાવ્યું. આમાનુઆમ સંઘનું સ્વાગત થતું હતું. સેંકડો ભાઈબહેનો દર્શનાથે આવતાં હતાં.

૧૨૬. નાગેશ્વર તીર્થમાં કલ્યાણુક મહોત્સવ

આચાર્યશ્રીના ઉપદેશથી મોતીલાલ કેસરીચંદ કુર્મના માલિક શ્રી રીખવચંદજી સોનીએ અહીંથી નાગેશ્વર તીર્થનો છરી પાપનો સંઘ કાઢવાનો નિર્ણય કર્યો.

મંગળમુહૂર્તે મહીદપુરથી નાગેશ્વરતીર્થ(ગામ ઉન્હેલ)નો સંઘ નીકળ્યો. આપણા અરિત્રનાયક આચાર્યશ્રી ૧૨ મુનિરાજો અને ૮ સાધ્વીઓ સહિત સંઘમાં પધાર્યા.

સંઘમાં શ્રી રીખવચંદના લાઈએ માનમલ, ખાગમલ તથા સિરેમલ પણ હતા. સંઘમાં એક હાથી પણ હતો. સંઘને લોકોએ લાવભરી વિદાય આપી. ડેલચી, જુઠાવદ આદિ ખામોમાં થઈ સંઘ આલોટ પધારતાં ત્યાંના સંઘે ધામધૂમથી નગરપ્રવેશ કરાવ્યો. સાંમૈયું ૧૨ વાગ્યે શરૂ થઈ ત્રણ વાગ્યે ઊતરેલ, સંઘ સંઘવીજીનું ઉમંગલેર ખહુમાન કરી હારતોરા કર્યા.

આલોટથી સંઘ નાગેશ્વર તીર્થ પધારતાં ત્યાં પણ ઊલટલેર સાંમૈયું થયેલ. આ તીર્થના ટ્રસ્ટી દાનવીર શેઠ શ્રી વાડીલાલ ચત્રજીજી ગાંધી પ્રવેશના એક દિવસ પહેલાં આવી ગયા હતા. સાંમૈયામાં અત્રે ખિરાજમાન આગમોદ્ધારક આચાર્યશ્રી સાગરાનંદ સૂરીશ્વરજી મ. ના સમુદાયનાં

સાધ્વીશ્રી કૃદ્ગુશ્રીજી આદિ ઠા. ૧૮ પણુ જોડાયા હતા. મુનિશ્રી અસ્થિરમુનિ સાથે આળ્યા હતા. આ ઉચ્ચ તપસ્વી હતા અને પહેલાં મગની દાળ ને રોટલી લેતા હતા. પછી માત્ર રોટલી જ લેતા હતા.

શ્રી નાગેશ્વર પાર્શ્વનાથના દર્શન કરી આચાર્યશ્રી તથા પં. શ્રી જયવિજયજીએ તીર્થના મહિમા સંબંધી પ્રવચન આપ્યું હતું. બપોરના સંઘવી તથા સંઘવણે તીર્થમાળ પહેરી હતી. તેમ તેઓનું બહુમાન કરવામાં આળ્યું હતું.

શ્રી પાર્શ્વનાથના જન્મકલ્યાણુક (પોષદશમી) નિમિત્તે અહીં પાંચ દિવસનો ઓરછવ ભજવવામાં આળ્યો હતો. સંક્રાન્તિ પર આવેલા મહેમાનોનું સંઘવી રીખવદાસજી સોની તરફથી સાધર્મી વાતસલ્ય થયું હતું. તેમ જ બિકાનેરનિવાસી શ્રી સૂરજમલજી, શ્રી ગુલાબચંદજી કોચર તથા ઇંદોરનિવાસી શ્રી રતનચંદજી કોઠારી તરફથી પૂજા ભણાવવામાં આવી હતી.

પંબળના દાનવીર શેઠશ્રી રતનચંદજી રીખવદાસજી તથા સંક્રાન્તિ પર આવેલ ભાઈઓ તરફથી નમિઉણ પૂજન ભણાવવામાં આવેલ. શેઠ વાડીલાલ ચત્રભુજ તરફથી સંઘ-જમણુ થયેલ. વ્યાખ્યાન નિયમિત થતાં હતાં.

વ્યાખ્યાનમાં દશમીના રોજ મધ્યપ્રદેશના મિનિસ્ટર શ્રી અમૂલબચંદજી તથા રાજસ્થાનના મિનિસ્ટર શ્રી રામ-પ્રસાદજી પધારેલ.

આદર્શ ગુરુભક્ત શાસનદીપક શ્રી વલ્લભદત્તવિજયજી તથા પન્યાસ શ્રી જયવિજયજી આદિના પ્રવચન પછી શ્રી અમૂલખચંદ્રજીએ પોતાનું વક્તવ્ય રજૂ કરતાં ટ્રસ્ટી શ્રી વાડીલાલભાઈએ આલોટથી નાગેશ્વર તીર્થને રસ્તો કાચો હોઈને યાત્રિકોને તકલીફ પડે છે તેમ પ્રધાનશ્રીને વિનંતી કરી હોવાથી તેમણે પાકી સડક બનાવી આપવાનું વચન આપ્યું હતું. તેઓ સ્થાનકવાસી હોવા છતાં ભગવાનના દર્શન કરતાં ઘણા પ્રભાવિત થયા હતા. તેમણે કહ્યું કે પ્રભુદર્શન કરતાં દિલ ધરાતું નથી. ખૂબ ખૂબ આનંદ થયો. અપાર શાંતિ મળી. તેમણે કહ્યું કે તીર્થ તથા યાત્રિકોની સુવિધા માટે હું પ્રયાસ કરીશ.

આ ઉત્સવમાં દશહજાર યાત્રિકોએ લાલ લીધો. મહોત્સવના કાર્યક્રમમાં અમદાવાદનિવાસી શેઠ મનુભાઈ જયસિંહભાઈ તરફથી પૂજા તથા સ્વામી વાત્સલ્ય થયું હતું. નવીદિલ્હીનિવાસી શ્રી ભવરલાલજી કોચર તરફથી સ્વામી વાત્સલ્ય થયું હતું. જન્મ કલ્યાણના દિવસે મુંબઈ ઘાટકો-પર નિવાસી દાનવીર શેઠ વાડીલાલ ચત્રભુજ ગાંધી તરફથી સ્વામીવાત્સલ્ય તથા પૂજા ભણાવવામાં આવી હતી.

પ્રખ્યાત ગાયક શ્રી નભજી(નરોત્તમલાલ જૈન)ને સંગીતનો સુંદર પ્રોગ્રામ હતો.

આ કાર્યક્રમથી સફળતાનું શ્રેય રતલામની પાર્શ્વનાથ સેવા સમિતિ તેમ જ આલોટના ઉત્સાહી ભાઈઓ, ટ્રસ્ટી મંડળ તથા સ્ટાફને છે. લોકોને ખૂબ ખૂબ આનંદ થયો હતો.

આપણા આચાર્યશ્રીએ જણાવ્યું કે અમારા સ્વ. ગુરુ દેવ આચાર્યશ્રી વિજયવલ્લભસૂરિજીને એ ઉપદેશ હતો કે તીર્થેતીર્થે વિદ્યાલય ! આથી વિદ્યાર્થીઓને નાનપણથી જ ધર્મના સંસ્કારો પડે.

આદર્શ ગુરુલકત શાસનદીપક શ્રી વલ્લભદત્તવિજયજી તથા પન્થાસ શ્રી ન્યાયવિજયજી રાજસ્થાન તરફ વિહાર કરી ગયા. આચાર્યશ્રીએ તેઓને મંગળ આશીર્વાદ આપ્યા. અહીંથી આચાર્યશ્રી ફરી આલોટ પધાર્યા. અહીં આચાર્યશ્રીની તબિયત નરમ થવાથી પાંચ દિવસ સ્થિરતા કરી. હંમેશા પં. શ્રી જયવિજયજી વ્યાખ્યાન આપતા હતા. અહીં ઉપાશ્રય સંખંધી સંઘમાં મતભેદ હતો. તેના સમાધાન માટે આચાર્યશ્રીએ વાટાઘાટ શરૂ કરી. એક ઉપાશ્રય લક્ષ્મીનારાયણ રોડ પર બની રહ્યો છે. બીજો ઉપાશ્રય પૂ. શ્રી. રેવતસાગરજી મહારાજના સંસારી ભાઈએ ગામ બહાર બંધાવી રહ્યા છે. તેના પાયા પણ ભરાઈ ગયા છે. ગામ બહાર હોવાથી શ્રી શાંતિલાલ માણેકલાલ ધાકડ અને અન્ય ભાઈઓએ સરકાર મારફત કામ બંધ કરાવી દીધું હતું. પૂ. આચાર્યશ્રીએ બંને ઉપાશ્રયો જોયા અને બંને પક્ષોની વાત સાંભળી. આચાર્યશ્રી કહે તે અમને મંજૂર છે એમ એક પક્ષે કહ્યું પણ તેનું પરિણામ ન આવ્યું.

પૂ. આચાર્યશ્રી આદિ પોષ સુદ ૨ ના રોજ આલોટથી વિહાર કરી ભૂત્યા ગામે પધાર્યા. સુદ ૩ ના તાલ

ગામે પધારતાં ત્યાંના સંઘે ઉમંગભેર સ્વાગત કર્યું. બે દિવસની સ્થિરતા દરમિયાન પં. શ્રી જયવિજયજી વ્યાખ્યાન આપતા હતા. સુદ ૬ ના બડ્યાગોયલ પધારી ત્યાં પણ વ્યાખ્યાનને લાભ આપ્યો. ત્યાંથી નયાનગર પધારી સુદ ૮ ના જાવરા પધાર્યા. જાવરાસંઘે બેન્ડવાજ સહિત ભવ્ય સામૈયું કર્યું.

અહીં ત્રણ ચૂઈનાં ઘણાં ઘરો છે. આચાર્યશ્રીની નિષ્પક્ષતા તથા સંપ્રદાયવાદને નહિ માનતા હોવાથી સંઘે ધામધૂમપૂર્વક પ્રવેશ કરાવ્યો. આચાર્ય વિજયેન્દ્રદિન્નસૂરિ આદિ ઠાણા ૭ બોડેદેથી વિહાર કરી લક્ષમણીતીર્થ થઈ આચાર્યશ્રીના દર્શનાર્થે પધાર્યા. તેઓને સાથે જ પ્રવેશ થયો. વ્યાખ્યાન હોલમાં આ વિજયેન્દ્રદિન્નસૂરિ તથા પં. શ્રી જયવિજયજીએ વ્યાખ્યાન આપ્યું.

આ દિવસે સંક્રાન્તિપર્વ હોવાથી પંજાબ, હુધિયાના, બિકાનેર, ઈન્દોર, મુંબઈ આદિ બહારગામથી ભાર્ગવહેનો આવ્યાં હતાં. તેઓને ઊતરવા-જમવાની સંઘે સુંદર વ્યવસ્થા કરી હતી.

સુદ ૯ ના સંક્રાન્તિપર્વ દિને સવારના નવથી વિધિ શરૂ થઈ. વિશાળ સંખ્યામાં જનમેદની ઊમટી આવી. આ. શ્રી વિજયેન્દ્રદિન્નસૂરિ, પં. શ્રી જયવિજયજી તેમ જ ઈન્દોરનિવાસી રતનચંદજી કોઠારી, શ્રી ફકીરચંદજી મહેતા અને અન્ય આગેવાનોએ મનનીય પ્રવચનો કર્યાં. હુમેશાં રાત્રે જાહેર વ્યાખ્યાનો પં. શ્રી જયવિજયજી આપતા હતા,

જેનો લાલ જૈનો, હિંદુઓ અને મુસલમાન આદિ વિશાળ સંખ્યાના ભાવિકો લેતા હતા.

આપણા ચરિત્રનાયક આચાર્યશ્રીએ રતલામ તરફ અને આચાર્ય વિજયેન્દ્રદિન્નસૂરિ મહારાજે ઈન્દોર તરફ વિહાર કર્યો.

સં. ૨૦૨૬ પોષ વદિ ૩ ૨૧-૧-૭૩ના રતલામ પધાર્યા માલવકેશરી સૌભાગ્યમલ્લ મહારાજ અને શ્રી. ઠસ્તૂરચંદ્ર મહારાજ તથા સાધુસાધ્વીસમુદાય બહુ દૂર સુધી સ્વાગત માટે પધાર્યા. રતલામમાં પાંચ દિવસની સ્થિરતા થઈ. આચાર્યશ્રીનું લગ્ન સ્વાગત કરવામાં આવ્યું.

પાંચે દિવસ ચાંદની ચોકના મંડપમાં સાથે જ પ્રવચનો થતાં રહ્યાં. રતલામમાં શેઠ સેતાનમલ્લ તથા શ્રી નથમલ્લ વીજલિયા, શ્રી બાબુરામલ્લ આદિ આગેવાન મહાનુભાવોએ સારો લાલ લીધો.

૧૨૭. બોડેલીમાં પદ્માર્પણ

આચાર્યશ્રી પરિવાર સહિત બદનાવર, રાજગઢ આદિ મહાતીર્થોની યાત્રા કરીને છોટાઉદેપુર થઈને બોડેલી તીર્થ પધાર્યા.

અહીં પરમાર ક્ષત્રિયોની ગામગામથી મંડળીઓએ ધૂમધામથી પ્રવેશ કરાવ્યો. પ્રવચનો પણ થયાં. સ્થાન સ્થાનથી આવેલ પરમાર ક્ષત્રિયોએ વિનંતિ કરી કે અમારાં ગામોમાં આપશ્રી પાવન પગલાં કરી અમને પ્રેરણા આપો તો અમારાં જીવન ધન્ય બની જાય. નિર્વાણ શતાબ્દી નિમિત્ત લાલની દૃષ્ટિએ એ બધાની વિનંતિનો સ્વીકાર કર્યો અને આચાર્યશ્રીએ ઉદારતાપૂર્વક બધાં સ્થાનોને લાલ આપ્યો.

પરમાર ભાઈબહેનોના આનંદનો પાર નહોતો. બધાં ભાઈબહેનો આપણા આચાર્યશ્રીનાં દર્શન કરવા ભિમટી આવતાં અને વાસદેવ ન ખાવી ખૂબ આનંદિત થતાં હતા.

આચાર્યશ્રી બધાંને મંગળ આશીર્વાદ આપતા અને જૈન ધર્મમાં સ્થિર થવા-દર્શન પૂજન કરવા તથા એક-તાથી રહેવા પ્રેરણા આપતા હતા. આચાર્યશ્રીના ઉપદેશના પ્રલાવથી અનેક પરમાર ક્ષત્રિયોએ સાત વ્યસનની પ્રતિજ્ઞા લીધી. શતાબ્દીના ઉપલક્ષમાં આ પ્રચાર પ્રશંસનીય હતો.

આચાર્યશ્રી વિજયેન્દ્રદિનસૂરિજી તથા પન્થાસ શ્રીજયવિજયજીનાં પ્રવચન થયાં. સંક્રાન્તિ ઉત્સવ મનાવવામાં આવ્યો. પંજાબ, હુધિયાના, અંબાલા, મુંબઈ, રતલામથી ભાઈઓ આવ્યા હતા.

બધાને રહેવાની-જમવાની ઘણી સારી વ્યવસ્થા કરી હતી. લગભગ ૧૫૦ ભાગ્યશાળીઓ આ પ્રસંગે આવ્યા હતા.

મંદિરની બાજુમાં મંડપ બિભો કરવામાં આવ્યો હતો. ગુરુદેવના મંગલાચરણ બાદ આચાર્ય શ્રીવિજયેન્દ્રદિનસૂરિએ સંગઠન વિષે પ્રવચન કર્યું. ગુરુલકત શ્રી આત્માનંદ જૈન સભા મુંબઈના મંત્રી શ્રી રસિકલાલ કેરાએ આચાર્ય વિજયેન્દ્રસૂરિનો પરિચય આપ્યો.

ઇંદોરનિવાસી શ્રી ફકીરચંદજી મહેતાએ આચાર્યશ્રીના જીવનનો પરિચય સાંભળીને કહ્યું કે ધન્ય છે પરમાર ક્ષત્રિય જાતિના પ્રથમ આચાર્ય અને તેમના આસપાસનાં ગામોનું પ્રચારકાર્ય તો પ્રશંસનીય છે.

આચાર્યશ્રીનાં પ્રવચનોથી હજારો ક્ષત્રિય પરમાર જૈન બન્યા અને કેટલાક ભાગ્યશાળીઓએ ભાગવતી દીક્ષા લીધી એ તો ઘણું સ્તુત્ય કાર્ય ગણાશે. હોશિયારપુરનિવાસી શ્રીશાંતિસ્વરૂપજીએ સંક્રાંતિનું ભજન સંભળાવ્યું. આપણા આચાર્યશ્રીએ નવકાર મંત્ર તથા ઉવસગ્ગહરં સંભળાવ્યું.

મુનિ નિત્યાનંદવિજયજીએ સંતિકરં, લઘુ શાંતિ,

મોટી શાંતિ સંભળાવી. આચાર્યશ્રીએ મંગલાચરણ સાથે સંકાંતિ સંભળાવી. જ્યનાદો વચ્ચે સભા પૂર્ણ થઈ. રાત્રિના આચાર્યશ્રી જ્યવિજ્યજીનાં પ્રવચનો થતાં રહ્યાં. શાંતમૂર્તિ વયોવૃદ્ધ મુનિરત્નશ્રી જીનભદ્રવિજ્યશ્રી મહારાજે બોડેલીમાં વર્ષો સુધી સ્થિરતા કરીને હજારો પરમાર ક્ષત્રિયોનો ઉદ્ધાર કર્યો. ગામેગામે ઉપાશ્રયો થયા. બધાના ઘરમાં ભગવાન મહાવીરનો રંગીન ફોટો મુકાવે. અને પરમાર ક્ષત્રિયમાં ૮-૧૦ તો સંસારનો ત્યાગ કરી દીક્ષિત થયા છે.

બોડેલી સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓ શ્રીયુત પોપટલાલ બીખા-ભાઈ વગેરે મુંબઈથી આચાર્યશ્રીને વિનંતિ કરવા આવ્યા. આચાર્યશ્રીએ વૈશાખ સુધી સ્થિરતા કરી. આપના પ્રતાપથી અનેક જીવોનો ઉદ્ધાર થયો અને તીર્થ પણ ચમકી ઊઠ્યું એમ ટ્રસ્ટીઓએ જણાવ્યું.

આચાર્યશ્રીએ તેઓને આશ્વાસન આપતાં કહ્યું કે આ બોડેલી તીર્થનો મહિમા અમારા ગુરુદેવના પ્રતાપથી વૃદ્ધિ પામ્યો છે. શાસનપતિ ભગવાન મહાવીર સ્વામીની પ્રતિમાની જે પ્રતિષ્ઠા તેમના શુભ હસ્તે થવાની હતી તે કાર્ય અધૂરું રહ્યું.—આ કાર્ય મારા હાથે થયું માટે મને ગૌરવ છે. તમે પુરુષાર્થ કરો. કોઈ કામ થતું હશે તો હું વડોદરાથી પાછો આવીશ.

આ ક્ષેત્રમાં આચાર્ય વિજયેન્દ્રદિનનસૂરિજીએ જે પ્રશંસનીય ભૂમિકા તૈયાર કરી છે અને સુંદર પ્રચાર કરી

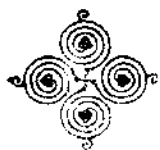
ક્ષેત્રને ઉદ્ધાર કર્યો છે તેથી મને ખૂબ ખૂબ પ્રસન્નતા થઈ છે. તેઓ પંજાબ જઈ રહ્યા છે, એ પણ ગુરુદેવના ક્ષેત્રને પ્રેરણા આપવા માટે જાય છે. પણ પાછા આવીને બોડેલીના ઉદ્ધાર કરશે એવી મને શ્રદ્ધા છે. ૧૪ માર્ચના રોજ આચાર્યશ્રીનો વડોદરાપ્રવેશ કરવાનો કાર્યક્રમ નિશ્ચિત થયેલ હોઈ બોડેલીથી હોઈ પધાર્યા. સંઘે લગ્ન સ્વાગત કર્યું. જૈન દર્શકસરનાં દર્શન કરી જૈન ઊપાશ્રયમાં ઊતર્યા. કિલ્લા બહાર યશોવાટિકામાં શ્રીમદ્ યશોવિજયજીની મૂર્તિનાં દર્શન કર્યાં. અહીંની સ્થિરતામાં વ્યાખ્યાનો આપ્યાં અને આચાર્યશ્રી પરિવાર સહિત વડોદરા પધાર્યા.

તીર્થદર્શન

શત્રુજયગિરિનો મહિમા અને ગૌરવ અનોખા અને અદ્વિતીય છે. આ ગિરિવરનો એક એક પથ્થર અને તેની એક એક કોડી નામી-અનામી ભાષો જયોતિર્ધરોના આત્માના રૂપરૂપી સુવાસિત બન્યા છે. અહીંની હવામાં કરોડો શુદ્ધાત્માના આનંદનાં ગીત ગુંજ્યાં છે. અહીંના વાતાવરણમાં અસંખ્યાત મુનિવરોનાં મહામૌન ભાષ્યાં છે. દર્શકસરોની એકએક ઈંટ અને એકએક જિનપ્રતિમામાં પવિત્ર ત્રમણ ભગવંતોના દિવ્ય મંત્રોચાર રચાયા છે.

કુમારપાળ વિ. શાહ

૧૨૮. સાધ્વી ઉત્કર્ષની ઝંખના

વડોદરા શ્રીસંઘની આચાર્યશ્રીને વડોદરા પધારવાની વિનંતિ મુંબઈ અને ઇંદોરમાં થતી રહી. આચાર્યશ્રીની ભાવના પણ વડોદરામાં વયોવૃદ્ધ અનુયોગાચાર્ય પન્થાસશ્રી નેમવિજયજી મહારાજને મળવાની હતી. ૧૪ માર્ચના રોજ આચાર્યશ્રી સમુદાય સહિત વડોદરા પધાર્યા. ગુરુભક્ત શેઠ ભીખચંદજી કૈજમલજી તરફથી સામૈયું થયું. લગ-લગ એક માર્છલ લાંબું હતું. જાનીશેરીમાં ભવ્ય મંડપ બાંધવામાં આવ્યો હતો. હાલે ભાઈબહેનોની માનવ-મેદની ઊમટી પડી હતી. આ અવસરે ૧૦૮ જેટલા સાધ્વી-જીઓનો સમુદાય હતો. આચાર્યશ્રી વિજયકીર્તિચંદ્રસૂરિ શિષ્ય સહિત પધાર્યા હતા.

લગલગ ચાર વાગ્યે ઉપાશ્રયે પહોંચ્યા. આ સ્વાતંત્ર અભૂતપૂર્વ હતું. સંઘના આબાલવૃદ્ધમાં આનંદની લહેર લહેરાણી.

મંદિરનાં દર્શન કરી શ્રી આત્માનંદ જૈન ઉપાશ્રયમાં આચાર્યશ્રી પરિવાર સાથે પધાર્યા ત્યારે જયનાદોથી વાતા-વરણ શું જિંઝુ.

આચાર્યશ્રી તુરત જ અનુયોગાચાર્ય વયોવૃદ્ધ પન્થાસ શ્રી નેમવિજયજી તથા પન્થાસ શ્રી ચંદનવિજયજી મહા-

રાજને મળ્યા. આ મિલન હૃદયંગમ હતું. ગુરુદેવે માંગ-
લિક સંભળાવ્યું. પન્નાસ શ્રી જયવિજયજીએ મનનીય
પ્રવચન કર્યું. આપણા યુગદ્રોષ્ટા સ્વ. પંજબકેસરી આચાર્ય-
શ્રીની જન્મભૂમિને સ્પર્શતાં આનંદ અનુભવ્યો. વડોદરા
શ્રીસંઘના આગેવાન પરમ ગુરુભક્ત શ્રી વાડીલાલભાઈ
વૈદે ગુરુદેવનો આભાર માન્યો તથા આચાર્ય ભગવંતની
જન્મભૂમિમાં હોસ્પિટલની યોજના સાકાર બની રહી છે
તેનો ખ્યાલ આવ્યો.

આપણા ચરિત્રનાયક ગુરુદેવે જણાવ્યું કે વડોદરા
આવવાની મારી ભાવના પૂરી થઈ અને મને અપાર આનંદ
થયો. ગુરુદેવની જન્મભૂમિ વડોદરાનો શ્રીસંઘ અમારા
પ્રત્યે જે ભક્તિભાવ રાખે છે તે જાણી ખૂબ હર્ષ થાય છે.

જયનાદો સાથે સભા વિસર્જન થઈ. આપણા ચરિત્ર-
નાયક શાંતમૂર્તિ આચાર્યશ્રી વિજયસમુદ્રસૂરિજી મહારાજે
૧૪ માર્ચ, ૭૩ના વડોદરામાં પ્રવેશ કર્યો ત્યારે તેમની
આજ્ઞાનુવર્તી ૮૫ સાધ્વીઓ વડોદરામાં એકત્ર થયાં હતાં.

આ અવસરનો લાભ લેવાની ભાવના જાગી અને
એક સાધ્વી સંમેલનના આયોજન માટે પ્રેરણાત્મક પ્રવ-
ચન કર્યું.

આ વિચાર જૈન જગત માટે એક નવીન જ હતો.
મુનિસંમેલનો ૩-૪ થઈ ગયાં પણ સાધ્વી સંમેલનનો
વિચાર સરખો આજ સુધી કોઈને આવ્યો નહોતો.

આપણા ચરિત્રનાયક આચાર્યશ્રી પણ તેમના ગુરુદેવ પંજાબકેસરી સમપક્ષ આચાર્યશ્રી વિજયવલ્લભસૂરિની જેમ દીર્ઘદ્રવ્દા હતા.

ફાગણ સુદ ૧૧ ના રોજ આ સાધ્વી સંમેલનના અદ્વિતીય સમારંભના શ્રીગણેશ થયા. ૮૫ જેટલી સાધ્વી-જીઓની હાજરી પણ દર્શનીય હતી. પોતાની ભાવના વ્યક્ત કરતાં આચાર્યશ્રીએ કહ્યું કે હું તમને બધાને કેટલીક જરૂરી સૂચનાઓ આપવા ઇચ્છું છું તેથી જ તમને બધાને અહીં બોલાવ્યા છે. આ પ્રચારનો યુગ છે. જગ્યાએ જગ્યાએ અનેક પ્રકારનાં નાનાં-મોટાં સંમેલનો થતાં રહે છે.

આજના સુઅવસર પર મને વિક્રમ સંવત ૧૯૬૯નો એ દિવસ યાદ છે, જ્યારે ગુરુદેવ આચાર્ય ભગવંત (તે વખતે મુનિ) અજ્ઞાનતિમિરતરણી કલિકાલકલ્પતરુ ભારતદિવાકર યુગવીર આચાર્ય શ્રીમદ્ વિજયવલ્લભસૂરિજી મહારાજ આદિના પ્રયાસથી, પરમ પૂજ્ય દાદા ગુરુ શ્રી આત્મારામજી મહારાજના સાધુસમુદાયનું સંમેલન વડોદરામાં મળ્યું હતું. આપણા સમુદાયમાં સાધુ મુનિરાજોની મોટી જોડ છે. તેથી પંજાબ, રાજસ્થાન, ગુજરાત, સૌરાષ્ટ્ર, કચ્છ આદિ પ્રદેશોમાં આપણા ગુરુદેવોના વિચારો પહોંચી શકતા નથી. સાધુઓથી માંગ બધાં ક્ષેત્રો અને પ્રદેશોમાંથી આવતી રહે છે અને તે માટે વિનંતીઓ પણ જુદા જુદા પ્રદેશોમાંથી આવતી રહે છે.

પરંતુ બધાં ક્ષેત્રોને પહોંચી વળવા આપણા સાધુઓ અસમર્થ છે.

સદ્ભાગ્યે ગુરુદેવનાં સાધ્વીઓની સંખ્યા વિપુલ છે. તેમાં કેટલીક સાધ્વીઓ તો વિદુષી છે. આ બધી સાધ્વીઓ પોતાનો વિકાસ સાધે અને બધી રીતે તૈયાર થઈ જાય તો સાધ્વીઓ સંઘના કદયાણ અને ઉત્થાનનું ઘણું ખરું કાર્ય કરી શકે. સાથે સાથે નવી પેઢીને સુસંસ્કારો-યુક્ત બનાવી શકે છે.

સાધ્વીઓ ધારે તો ઘરઘરમાં ગૃહિણીઓને ધર્મબોધ આપીને ધર્મસેવાની જ્યોત પ્રગટાવી શકે છે. શિબિરો દ્વારા કન્યાઓ અને બહેનોને પણ ધર્મના સંસ્કારો આપી તેઓનાં જીવન ઉજ્જવળ કરી શકે છે.

આજે આપણે સૌએ એ વાત વિચારવાની છે કે આ માટે સક્રિય શું થઈ શકે ? આચાર્યશ્રીએ પ્રાચીન ઇતિહાસ પર પ્રકાશ પાથરતાં કહ્યું કે તપાગરગ્ધમાં પૂર્વ આરોગ્યે સાધ્વીઓને વ્યાખ્યાન વાંચવાની અનુમતિ આપી નથી પરંતુ આપણે અનુભવ કરીએ છીએ કે ખરતરગરગ્ધ, અંચળગરગ્ધ, પાયચંદ્રગરગ્ધ આદિ સમુદાયની સાધ્વીઓ કેટલી બધી વિદુષી છે ! તેઓનો કેટલો વિકાસ થયો છે ! પોતાનાં વિદ્વત્તાભર્યાં વ્યાખ્યાનોથી શ્રોતાઓને કેટલા બધા પ્રભાવિત કર્યા છે ! આ ગરગ્ધોમાં સાધુઓની સંખ્યા ઘણી ઓછી હોવાથી પ્રચારકાર્યની જવાબદારી સાધ્વીઓ પર છે.

તેથી એ ગરછેનો કેટલો વિકાસ થઈ રહ્યો છે તે આપણે સ્વયં જોઈ શકીએ છીએ. આચાર્યશ્રીએ કહ્યું કે તપગરછના પૂર્વાચાર્યોએ જે મના કરી છે, તેમાં જરૂર કંઈ રહસ્ય હશે પરંતુ એ મહાપુરુષોએ એમ પણ મત દર્શાવ્યો છે કે દ્રવ્ય, ક્ષેત્ર, કાળ અને ભાવ જોઈને કાર્ય કરવું જોઈએ.

પરમ ગુરુદેવ ન્યાયાભોનિધિ જૈનાચાર્ય ૧૦૦૮ શ્રીમદ્ વિજયનંદસૂરીશ્વરજી મહારાજે દ્રવ્ય, ક્ષેત્ર, કાળ અને ભાવ જોઈને સાધ્વીઓને વ્યાખ્યાન આપવાની અનુમતિ આપી છે. તેઓશ્રીના પટ્ટધર આચાર્ય વિજયવલ્લભ-સૂરીશ્વરજી મહારાજે આ તેમના ગુરુદેવની આજ્ઞાનું પાલન કરીને સાધ્વીઓના વિકાસ અને જ્ઞાનવૃદ્ધિને માટે તેમણે પોતાના સમુદાયની સાધ્વીઓને વ્યાખ્યાન દેવા માટે પ્રોત્સાહિત કર્યાં હતાં.

આનું પરિણામ એ આવ્યું કે આજ આપણા સમુદાયની સાધ્વીઓથી પંજાબ, રાજસ્થાન, દક્ષિણ પૂર્વ દેશ તેમ જ ગુજરાત-સૌરાષ્ટ્રમાં વ્યાખ્યાનો આપીને ધર્મપ્રચાર તેમ જ આત્મવિકાસ કરી રહેલ છે.

હમણાં હમણાં આપણા સમુદાયના જૈન ભારતી વિદુષી સાધ્વીશ્રી મૃગાવતીશ્રીજી તેમ જ સાધ્વીશ્રી પ્રિયદર્શનાશ્રીજી આદિ સાધ્વીઓ જુદા જુદા પ્રદેશોમાં વિહાર કરીને પોતાનાં વિદ્વત્તાપૂર્ણ વ્યાખ્યાનોથી ધર્મપ્રચાર તથા લોકોપકાર કરી રહેલ છે.

મુંબઈ જેવી વિશાળ નગરીમાં વિદુષી સાધ્વી શ્રી મૃગાવતીશ્રીજીએ વ્યાખ્યાનોથી હજારો શ્રોતાજનોને મંત્ર-મુગ્ધ કર્યા હતા તેમ જ ધર્મપ્રચારનું અનુપમ કાર્ય કર્યું તે સૌ કોઈ જાણે છે. આ વર્ષે સાધ્વીશ્રી પ્રિયદર્શનાશ્રીજી આદિ ચાર સાધ્વીઓનું ચાતુર્માસ મુંબઈમાં હતું તે વખતે ચોપાટી પર સાધ્વીશ્રી પ્રિયદર્શનાજીએ સુંદર મનનીય પ્રવચન કર્યું હતું. તે સાંભળીને હજારો જૈનેતર નર-નારીઓ મંત્રમુગ્ધ થયાં હતાં.

આચાર્યશ્રીએ કહ્યું કે મારા અંતઃકરણની એ ભાવના છે કે આપણા સમુદાયમાં જે જે યુવાન તેમ જ બુદ્ધિશાળી સાધ્વીઓ છે, તે નિરંતર અભ્યાસ કરીને તેમ જ મર્યાદામાં રહીને વ્યાખ્યાન આપે અને જગ્યાએ જગ્યાએ વિહાર કરીને શાસનની પ્રભાવતા કરીને ગુરુદેવના નામને રોશન કરે.

તેઓશ્રીએ કહ્યું કે પંજાબથી મને આવ્યાને પાંચ છ વર્ષ થઈ ગયાં છે. પંજાબ હમણાં સાધુસાધ્વી વિના સૂનો પડ્યો છે. હું એમ નથી કહેતો કે પંજાબમાં જ રહો અને ત્યાં જ વિહાર કરો પરંતુ એટલું જરૂર છે કે તમે બધા સમય સમય પર પંજાબ, રાજસ્થાન, ગુજરાત, સૌરાષ્ટ્ર તથા કચ્છ જેવા પ્રદેશોમાં પણ વિચરો અને એ પ્રદેશોમાં વ્યાખ્યાન આદિથી ધર્મપ્રભાવતા કરો. તો જૈન ધર્મ અને ગુરુદેવના સંદેશનો કેટલો બધો પ્રચાર થઈ શકે. સાથે તેઓનો પણ સારો એવો વિકાસ થાય. આ સમયે આપણા સમુદાયની ઘણી સાધ્વીઓ હાજર છે.

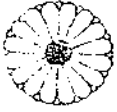
તેઓના સમયનો અને વિદ્વત્તાનો સદુપયોગ કરવાની લાવનાથી સાધવી સંમેલનનો નવો વિચાર મારા મનમાં સ્ફુર્તો છે અને તે સમયની માંગ પણ છે.

આચાર્યશ્રીએ કહ્યું કે ઠરાવ તૈયાર કરવાથી કે પાસ કરવાથી કોઈ લાભ નથી. તેનો ઉપયોગ જરૂરી છે.

મારો મુખ્ય ઉદ્દેશ તો માત્ર એટલો જ છે કે વિદ્યાભ્યાસ તથા વકતૃત્વકલા દ્વારા આપણા સાધવી સમુદાયનો બાહ્ય તથા અભ્યંતર વિકાસ કેમ થાય ? આ વિષે આજે આપણે વિચારવિમર્શ કરવાનો છે. આ એક ખેદજનક વાત છે કે આજકાલ જૈન સમાજનાં યુવક-યુવતીઓનાં ખાનપાન અને આચારવિચાર સાત્ત્વિક રહ્યાં નથી. અને એટલે જ આ જરૂરી છે કે સમસ્ત સમુદાયની સાધવીઓ વ્યાખ્યાતા બનીને આ સામાજિક અને ધાર્મિક પતનને રોકવા માટે સહયોગી બને. આ મારી હાર્દિક અભિલાષા છે.

મહારાજશ્રીએ કહ્યું કે આજકાલ શ્રીમતી ઇન્દિરા ગાંધી જેવાં બહેન દેશનું રાજકારણ બહાદુરીપૂર્વક સંભાળી રહેલ છે. શ્રીલંકામાં પણ એક બહેન જ વડાપ્રધાનનો હોદ્દો સંભાળે છે. અરે પ્રધાનમંડળમાં કેટલાંક બહેનો પણ છે. કેટલાયે ઉચ્ચ હોદ્દાઓ બહેનો સંભાળે છે. ત્યારે ભગવતી સાધવીઓ આગળ વધીને સંઘકાર્ય, ધર્મપ્રચાર, યુવક-યુવતીઓમાં સુસંસ્કારો અર્પવાનાં કાર્યો કેમ ન કરી શકે ? તેથી જ મારી એ લાવના છે કે આજની પરિ-

સ્થિતિ પર વિચાર-વિમર્શ કરીને તમે ળધા આગળ વધો. આને સાધ્વી સંમેલન કહો, સાધ્વી ઉત્કર્ષ કહો, જે કહો તે, મારો મુખ્ય ઉદ્દેશ એ જ છે કે વીર શાસનની શોભા કેમ વધે અને શાસનની પ્રભાવના તમે વિશેષ અને વિશેષ કેમ કરી શકો તેનો ગંભીરતાથી વિચાર-વિમર્શ કરવાનો છે. આ સમયે અનેક સાધ્વીઓ વિહાર કરવા માટે તૈયારીમાં હશે એટલે ફાગણ સુદ ૧૫ તથા ફાગણ વદિ ૧ અને ૨ સાધ્વીસંમેલન કરવાનો નિશ્ચય કર્યો છે.

૧૨૯. સાધ્વી સંમેલન— અદ્વિતીય સમારંભ

ફાગણ સુદ પૂનમ ૧૮, માર્ચ ૧૯૭૩ના રોજ વડોદરામાં શ્રી આત્માનંદ જૈન ઉપાશ્રયમાં આચાર્ય મહારાજશ્રી વિજયસમુદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજશ્રીના સાનિધ્યમાં તેમના આજ્ઞાવર્તિની સાધ્વીઓનું સંમેલન ત્રણ દિવસ ચાલ્યું. ૮૫ જેટલાં સાધ્વીઓની હાજરી નોંધપાત્ર હતી. સંમેલનનું સંચાલન જોવા માટે ઘણાં ભાઈબહેનો પણ આવ્યાં હતાં. ઉપાશ્રયમાં ઉત્સાહ અને આનંદનું વાતાવરણ જોવાતું હતું. આચાર્યશ્રીએ કહ્યું કે આ સંમેલનમાં બધાં સાધ્વીઓએ પોતપોતાના વિચાર રજૂ કરવાના છે.

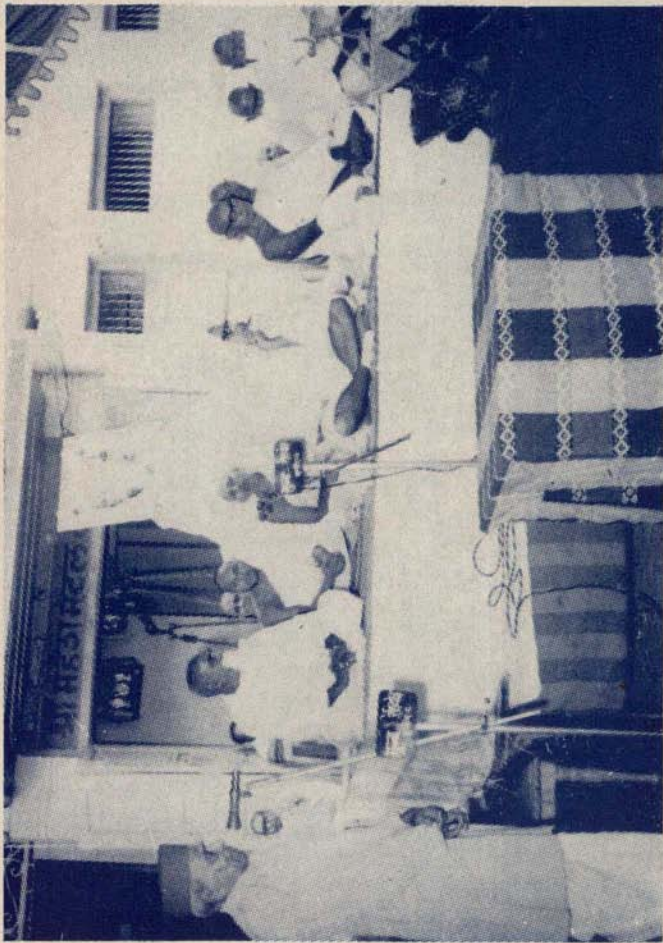
આમાં કોઈ પણ સાધ્વીએ કશો સંકોચ રાખવાની કે ધીવાની જરૂર નથી. જે કોઈ સાધ્વી જોલવા ઇચ્છે તેમણે એમ જ ધારી લેવું જોઈએ કે સામે કોઈ જ બેઠું નથી. કદાચ કોઈને કાંઈ પણ જોલવાનો વિચાર ન આવે તો નવકાર મહામંત્ર સંભળાવી બેસી જાય.

પરંતુ જે કોઈ જોલે તે શ્રોતાઓની સામે આવીને જોલે એવી મારી અભિલાષા છે.

પ્રારંભમાં પ્રવર્તની સાધ્વીશ્રી કપૂરશ્રીજીએ મંગલાચરણ કર્યું તથા આચાર્યશ્રીએ બધાં સાધ્વીઓને વક્તવ્ય

વડોદરામાં શ્રીસાધ્વીસંમેલન

ઇંદોર ચાતુર્માસમાં પૂ. આચાર્યશ્રી
 માલવકેશરીશ્રી સૌભાગમલ્લ મહારાજ સુનિભૂષણશ્રી વલ્લભદત્તવિજયજી મ.
 પરમ શુભક્ત શ્રી ફલગંદ શામળભાઈનું ચેરક પ્રવચન

આપવા અનુરોધ કર્યો. સાધ્વીશ્રી કુસુમશ્રીજીએ જ્ઞાનધર્મના મહિમાનું વર્ણન કરતાં ધનાસાર્થવાહનું દષ્ટાંત સંભળાવ્યું. સાધ્વી મૃગાવતીશ્રીએ કહ્યું કે અન્ય સમુદાયની સાધ્વીઓને વ્યાખ્યાન માટે અનુમતિ નથી હોતી ત્યારે આપણા ગુરુદેવ આપણને બધાને અધ્યયન કરવા અને વક્તા બનવાને માટે પ્રેરણા આપીને ઉત્સાહિત કરે છે તે આપણું અહોભાગ્ય છે. આચાર્ય મહારાજને સંતોષ આપવો અને શાસનપ્રભાવતાનાં કાર્યો કરવાં તે આપણા બધાનું પુનિત કર્તવ્ય છે. સાધ્વીજીઓએ બોલવાનો અભ્યાસ કરવો જોઈએ. હું પણ પહેલાં વિશેષ છૂટથી બોલી શકતી નહોતી. પણ પછી અભ્યાસથી વક્તૃત્વકળામાં પ્રવીણતા મેળવી. સાધ્વીશ્રી ઓંકારશ્રીજીએ પોતાની મધુર હિન્દી ભાષામાં પોતાના અનુભવો સરળતાથી સંભળાવ્યા અને સાધ્વીઓને વિદ્યાધ્યયન કરવા તથા પંજાબ તરફ વિચરવાની ભાવના વ્યક્ત કરી.

સાધ્વી પ્રિયદર્શનાશ્રીએ આ અવસર પર કહ્યું કે આપણા ગુરુદેવ આચાર્યશ્રીની ઈચ્છાને માન આપીને આપણે આગળ વધીએ, સ્વયં વિકાસ કરીએ અને અભ્યાસ દ્વારા વક્તૃત્વકળા પણ શીખીએ. સાધ્વીસમુદાયના વિકાસને માટે અવિરત પ્રયાસ જરૂરી છે. નવી પેઢીને સુસંસ્કારી કરવી જોઈશે. આપણે બધા સમયને પારખીએ તે આપણું કર્તવ્ય છે અને એ કર્તવ્ય ત્યારે જ પૂરું કરી શકાય. બ્યારે આપણે પોતાનો વિકાસ સાધીએ. સાધ્વી પ્રગુણા-

શ્રીએ કહ્યું કે સમાજના ઉત્કર્ષને માટે સાધ્વીસમુદાયે આગળ આવીને કાર્ય કરવાની ભારે જરૂર છે.

આપણા ગુરુદેવની આજ્ઞાને શિરોધાર્ય કરીને તેમની ભાવનાને પૂરી કરવાનું આપણું પ્રથમ કર્તવ્ય છે.

સાધ્વીશ્રી કપૂરશ્રીજી દ્વારા સર્વમંગળ પછી સંમેલનનો પહેલો દિવસ પૂરો થયો. પ્રેક્ષકોને આ સંમેલન જોવાથી ખૂબ આનંદ થયો. સાધ્વીઓને પણ વિશેષ આનંદ થયો.

બીજે દિવસે સાધ્વીશ્રી કપૂરશ્રીજીના મંગલાચરણ બાદ કાર્યવાહી શરૂ કરતાં આચાર્યશ્રીએ ઉત્સાહપ્રેરક પ્રવચન આપ્યું હતું.

સાધ્વી પ્રવીણશ્રી, સાધ્વી પ્રગુણાશ્રી, સાધ્વી જય-કાન્તાશ્રી, સાધ્વી હિતજ્ઞાશ્રી, સાધ્વી મૃદુલાશ્રી તથા સાધ્વી કમલપ્રભાશ્રી વગેરેએ સંકેત્ય છોડીને સભામાં પોતાના વિચારો વ્યક્ત કર્યા. આમાં કેટલીક સાધ્વીઓ તો એવાં હતાં જે આ સભામાં પહેલી વાર જ બોલવા ઊભાં થયાં હતાં. કેટલાંક સાધ્વીઓ ગુજરાતી હોવા છતાં સુંદર હિન્દીમાં બોલ્યાં હતાં. આપણા આચાર્યશ્રી સૌને વચ્ચે વચ્ચે પ્રેરણા આપતા રહેતા હતા. સાધ્વીઓના અભ્યાસની આવશ્યકતા દર્શાવતાં આચાર્યશ્રીએ સ્થાનકવાસી સંઘની જેમ એક સાધ્વી વિદ્યાપીઠની સ્થાપનાનો વિચાર દર્શાવ્યો હતો. પરંતુ બીજા સંપ્રદાયનાં સાધ્વીઓ આ વિદ્યાપીઠમાં અધ્યયન કરવા આવે તેવી સંભાવના ઝોછી છે. તેથી કદાચ

સાધ્વી વિદ્યાપીઠની યોજના હમણાં શક્ય ન બને. તેને બદલે એક બે વિદ્વાન સાધ્વીજીએ. આઠ આઠ દસ દસ સાધ્વીઓને વાત્સલ્યપૂર્વક સંભાળે, તેઓને અભ્યાસ કરાવે અને સાથે સાથે વકતૃત્વકળા પણ શીખવે તો થોડા વખતમાં ઘણી સાધ્વીઓ તૈયાર થઈ જાય. આ માટે અમદાવાદ, પાટણ, પાલીતાણા, મુંબઈ, વડોદરા, પૂના વગેરે સ્થાનોમાં ફરતી વિદ્યાપીઠ થઈ શકે. આ માટે તે શહેરોના જૈન સંઘોએ પણ પૂરી પૂરી અનુકૂળતા કરી આપવી જોઈએ. આ પ્રકારની વ્યવસ્થા સફળ થાય તો સમય જતાં બીજા સમુદાયોની સાધ્વીઓને માટે પણ તેવી અભ્યાસ આદિની વ્યવસ્થા થઈ શકે.

હું તો ઈચ્છું કે વિદુષી સાધ્વીશ્રી મૃગાવતીશ્રીજી આ જવાબદારી ઉપાડી લે અને સાધ્વીઓને માર્ગદર્શન આપી વિદ્યાપીઠના અધિક્ષાત્રી બને તો કેવું સારું! વિદુષી સાધ્વીશ્રી નિર્મળાશ્રીજી, જે એમ. એ. અને સાહિત્યરત્ન છે તે આ દિશામાં ઘણું કરી રહ્યાં છે. હું તો આપણા સમાજના કણ્ઠધાર જૈન રત્ન શ્રી શેઠ કરતુરભાઈ લાલભાઈને પણ આ માટે કાંઈક સક્રિય યોજના કરવાનો અનુરોધ કરું છું.

સંમેલનના ત્રીજા દિવસે પ્રવર્તની સાધ્વી શ્રી કપૂર-શ્રીજીએ મંગલાચરણથી સંમેલનની શરૂઆત કરી. આ દિવસે જૈન પત્રના અગ્રણીઓના લેખક અને વિદ્વાન ભાઈશ્રી રતિલાલ દીપચંદ દેશાઈ તથા વિદ્વદ્વર્ચાશ્રી અગરચંદજી નાહટા હાજર રહ્યા હતા.

સાધ્વીશ્રી લાનુપ્રભાશ્રી, સાધ્વીશ્રી ચંદ્રયશાશ્રી, સાધ્વીશ્રી વિનોદશ્રીશ્રી, સાધ્વી ઉદયયશાશ્રીશ્રી, સાધ્વી કીર્તિપ્રભાશ્રીશ્રી, સાધ્વી જિતસાશ્રીશ્રી, સાધ્વી મૃદુલાશ્રીશ્રી, સાધ્વી કમળપ્રભાશ્રીશ્રી, સાધ્વી અભયશ્રીશ્રી આદિ સાધ્વીઓએ પોતાના વિચારો દર્શાવ્યા હતા.

શ્રી અગરચંદશ્રી નાહટાએ પ્રાસંગિક વિચાર વ્યક્ત કરતાં જણાવ્યું કે સ્ત્રીસમાજ નિર્ભળ રહે તે આજના યુગમાં ચાલી નહિ શકે. તેમણે કહ્યું કે સ્ત્રીસમાજના વિકાસને માટે સાધ્વીસમાજે આગળ આવીને કાર્ય કરવું જોઈએ. સાધ્વીસમાજ વિદ્વાન અને તેજસ્વી હોય તો સમાજનો ઉત્કર્ષ સાધી શકાય છે. સાધ્વીઓ કેવી રીતે કુશળતા પ્રાપ્ત કરી શકે તે માટે તેમણે પ્રાચીન કાળના બાદ્શી અને સુંદરીનાં દૃષ્ટાંતો સંભળાવ્યાં હતાં. ભાઈશ્રી રતિલાલ દેશાઈએ જણાવ્યું કે આ સાધ્વીસંમેલનનો પ્રસંગ એક વિરલ પ્રસંગ છે. ૮૫ જેટલાં સાધ્વીઓ મળે અને કેટલાંયે સાધ્વીઓ મધુર મધુર હિન્દી ગુજરાતીમાં પ્રવચન આપે તે એક આનંદપ્રેરક ગણાશે. સાધ્વી વિદ્યાપીઠ અને સાધુ વિદ્યાપીઠની જૈન સમાજમાં આજે તો અત્યંત જરૂર છે. સમાજ ધર્મપ્રભાવનાને માટે લાખો ખર્ચે છે તો આ દેશપ્રદેશમાં પાદવિહારો કરી લૂણ-સૂકું મળે તે લઈ ત્યાગ અને સંયમમાં રહી ધર્મપ્રભાવના કરી રહેલ આપણાં મુનિરતનો અને સાધ્વીશ્રી મહારાજે વિદ્વાન અને તેજસ્વી બને તો ઘરઘરમાં ધર્મની જ્યોત પ્રગટે અને જૈન શાસનનો જયજયકાર થઈ રહે.

તેમણે સાધ્વીજીએ સાથે અભ્યાસ વગેરે વિષે ચર્ચા-
વિચારણા પણ કરી. છેવટે આપણા ચરિત્રનાયક આચાર્ય
શ્રી વિજયસમુદ્રસૂરિજીએ આ ત્રણ દિવસ ચાલેલ સાધ્વી
સંમેલનમાં સાધ્વીઓ દ્વારા પ્રદર્શિત ઉત્સાહ પર પોતાની
હાદિઈક પ્રસન્નતા વ્યક્ત કરી. અધાને મંગળ આશીર્વાદ
આપતાં સાધ્વીઓમાં અભ્યાસ, જ્ઞાન, ધ્યાન, વ્યાખ્યાન,
વકતૃત્વમાં વિશેષ અને વિશેષ રુચિ પેદા થાય અને તેઓ
દ્વારા સ્ત્રીસમાજ તથા જૈન સમાજનો ઉત્કર્ષ થાય તેવી
ભાવના વ્યક્ત કરી હતી.

પ્રવર્તની સાધ્વી શ્રી કપૂરિશ્રીજીએ સર્વમંગળ
સંભળાવ્યું. બાદ સભા આનંદ ઉત્સાહના વાતાવરણમાં
વિસર્જન થઈ.

આ સાધ્વી સંમેલન માટે આપણા આચાર્યશ્રીની
કેવી ઝંખના હતી તથા આ સંમેલન એક અદ્વિતીય વિરલ
સમારંભ બની ગયો તે બાણી જૈન સમાજે ગૌરવ લેવાનું છે.

૧૩૧. વડોદરામાં સામૂહિક મહાવીર જયંતી

વડોદરામાં આ વર્ષે આચાર્ય વિજયસમુદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ તથા તેમનો વિશાળ સાધુ-સાધ્વી સમુદાય પધારેલ હોવાથી આપણા સમયજ્ઞ આચાર્યશ્રીએ શ્રી મહાવીર જયંતી ઉત્સવ જૈનોના સર્વ સંપ્રદાયો મળી ઊજવે તેવો સચોટ ઉપદેશ આપ્યો. આ વિચાર સૌએ વધાવી લીધો અને જૈનોના સર્વ સંપ્રદાયોના આગેવાનો આચાર્યશ્રીની નિશ્રામાં મળ્યા. સર્વ પ્રકારે વિચારણા કરી દર વર્ષે બધા સંપ્રદાયો મળીને શ્રી મહાવીર જન્મ કલ્યાણુક ઊજવવા નિર્ણય કર્યો.

તે માટે તૈયારીઓ થવા લાગી. પ્રસિદ્ધ લેખક શ્રી જયભિજ્જુના પુત્ર પ્રો. કુમારપાળ દેશાઈને ભગવાન મહાવીરજયંતી પર વ્યાખ્યાન આપવાનું નિયંત્રણ મોકલવામાં આવ્યું.

તા. ૧૩ એપ્રિલના સંક્રાન્તિ હોવાથી જુદાં જુદાં શહેરોના ભક્તજનો આવ્યા હતા. સંવતની દૃષ્ટિએ આ આ સંક્રાન્તિ વિશેષ મહત્ત્વની ગણાય છે. કારણ કે આજથી નવું વર્ષ પ્રારંભ થાય છે.

આ સંક્રાન્તિ ઉત્સવમાં ભાગ લેવા માટે હમેશ

મુજબ પંખખ, ગુજરાત અને રાજસ્થાન આદિના ઘણા ભાઈઓ આળ્યા હતા.

પન્યાસશ્રી જયવિજયજી મહારાજે સંક્રાન્તિનું મહત્ત્વ સમજાવ્યું. ત્યાર પછી સૂરિસમ્રાટ આચાર્ય વિજય-નેમિસૂરીશ્વરના સમુદાયના આઠ વિજયકીર્તિચંદ્રસૂરિજી મહારાજે મનનીય પ્રભાવશાળી પ્રવચન આપ્યું તે સાંભળી શ્રોતાઓ મુગ્ધ થયા હતા. બાલમુનિ નિત્યાનંદવિજયે સંતિકરં, લઘુશાંતિ, મોટીશાંતિ સંભળાવી. આચાર્યશ્રી વિજયસમુદ્રસૂરીશ્વરજીએ આ અવસર પર સારગભિંત પ્રવચન કર્યું અને કહ્યું કે સંક્રાન્તિનો અર્થ ક્રાન્તિ છે. તે સમાજના ઉત્થાન માટે રચનાત્મક સક્રિય હોવી જોઈએ. ક્રાન્તિ શબ્દથી ડરવાની કોઈ જરૂર નથી. જૈન સમાજે દ્રવ્ય, ક્ષેત્ર, કાળ, ભાવ પ્રમાણે આજ સુધીમાં વખતો-વખત જરૂરી પરિવર્તનો કર્યા છે અને કરવાં પડશે. ધર્મ પ્રત્યેની સાચી શ્રદ્ધાથી જીવનમાં પણ ક્રાન્તિ લાવી શકાશે. તેમણે કહ્યું કે દીનદુઃખીઓની સેવા પણ ધર્મ છે.

સંક્રાન્તિ મહોત્સવ અંગે એક સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમ પણ યોજવામાં આળ્યો હતો, જેમાં હોશિયારપુરનિવાસી શ્રી શાંતિસ્વરૂપશાઈએ સંક્રાન્તિ ભજન સંભળાવ્યું. આચાર્યશ્રીએ માંગલિક સાથે વૈશાખ માસની સંક્રાન્તિનું નામ સંભળાવ્યું. શ્રોતાઓના જયનાદોથી મંડપ ગુંજી રહ્યો.

ચૈત્ર શુદ્ધિ ૧૩ ના દિવસે શ્રી મહાવીરજયંતીનું આયોજન થયું. જયંતી મહોત્સવ ભવ્ય સમારોહની સાથે

જિજ્ઞવવામાં આવ્યો. આપણા ચરિત્રનાયક આચાર્યશ્રીના પ્રયત્નોના ફળસ્વરૂપ સમસ્ત જૈન સંપ્રદાયોના લોકોએ આ મહોત્સવમાં આનંદઉલ્લાસપૂર્વક ભાગ લીધો.

સવારના માંડવી રોડ પર આવેલ શત્રુંજય તીર્થ-વતાર પ્રાસાદથી રથયાત્રા શરૂ થઈ. આ રથયાત્રા મામાની પોળ, શ્રમણુ ભગવાન મહાવીર સ્વામીના મંદિરની પાસે સમાપ્ત થઈ. આ રથયાત્રામાં બેન્ડવાળાં, ભજન-મંડળીઓ, મોટરો તથા ત્રણે સંપ્રદાયોના આગેવાનો અને સેંકડો ભાઈબહેનો જોડાયા હતાં. લોકોનું કહેવું હતું કે રથયાત્રાનો આવો ભવ્ય વરઘોડો આજ સુધીના જીવનમાં કદી જોયો નહોતો. આ રથયાત્રામાં આચાર્યશ્રી વિજય-કીર્તિચંદ્રસૂરિજી મહારાજ, આપણા ચરિત્રનાયક, પંચાસ શ્રી જયવિજયજી સહિત વિશાળ સાધુસમુદાય ઉપસ્થિત હતો.

ખપોરના આચાર્યશ્રીની અધ્યક્ષતામાં એક વિશાળ સભાનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.

જાની શેરીના ઉપાશ્રયથી એક વિશાળ જીલૂસ આચાર્યશ્રી તથા વિશાળ જનસમુદાય સાથે પ્રારંભ થયું તે ઘડિયાળી પોળ તથા માંડવી ચોક થઈને ન્યાયમંદિર પહોંચ્યું.

ખપોરના સાહાત્રણ વાગ્યે કાર્યક્રમની શરૂઆત થઈ. આચાર્યશ્રીના મંગલાચરણ બાદ બાલિકાઓનું સંગીત થયું. પંજબી લાલા શ્રી ફૂલચંદજી, સાધ્વીશ્રી સમયજ્ઞાશ્રીજી, સાધ્વી પ્રમોદશ્રીજી, પૂ. આચાર્યશ્રીજી કીર્તિચંદ્રસૂરિજી,

પન્થાસ શ્રી જયવિજયજી, બાલમુનિ નિત્યાનંદવિજયજી,
બાલમુનિ ધર્મધુરંધરવિજયજી, પંડિત ગોવિંદરામજી વ્યાસ
વગેરેએ પ્રવચનો કર્યાં. પ્રસિદ્ધ વક્તા પ્રો. કુમારપાળ
દેશાઈએ ભગવાન મહાવીરના જીવન અને તેમના અહિંસા-
ના ગગનભેદી સંદેશ વિષે પ્રકાશ પાથર્યો. આચાર્યશ્રીએ
ઉપસંહાર કરતાં જણાવ્યું કે હું હૃદયપૂર્વક ઇચ્છું છું કે
પ્રતિવર્ષે આ રીતે ત્રણે સંપ્રદાયે મળીને ભગવાન મહાવીર
સ્વામીની જયંતી ઊજવે તો શાસનનો જયજયકાર થઈ
રહે.

આ જયંતી સમારોહ પર જનસમુદાયની એવી તો
ભીડ હતી કે વિશાળ ન્યાયમંદિરનું પ્રાંગણ પણ નાનું પડી
ગયું. હજારો લોકોએ આ જયંતી સમારોહનો કાર્યક્રમ
ઊભા ઊભા સાંભળ્યો.

હજારો નરનારીઓના ખુલ્લું જયનાદોથી ન્યાયમંદિર
ગુંજી ઊઠ્યું.

પરિશિષ્ટ :

પરમાર ક્ષત્રિયના સૌથી પ્રથમ આચાર્ય શ્રી ઇન્દ્રદિનસૂરિજીની જીવનસૌરભ

સાલપુરા ગામના ભાઈ મોહનભાઈ ધર્મનિષ્ઠ શ્રી સોમચંદભાઈની પ્રેરણાથી જૈનધર્મમાં જોડાયા. જૈન પાઠ-શાળામાં પંચપ્રતિક્રમણ, ચાર પ્રકરણ અને ત્રણ ભાષ્ય શીખ્યા. દીક્ષાની ભાવના જાગી અને સં. ૧૯૬૮ના ફાગણ સુદ પના ઠાઠમાઠથી દીક્ષા લીધી. તેમનું નામ મુનિ ઇન્દ્રવિજયજી રાખવામાં આવ્યું. મહેન્દ્ર જૈન પંચાંગના પ્રણેતા આચાર્ય શ્રી વિકાસચંદ્રસૂરિજીના શિષ્ય બહેર કરવામાં આવ્યા. સં. ૨૦૦૫ માં પૂ. આચાર્યશ્રી વિજયવલ્લભ-સૂરિજીની સેવામાં આનંદ માન્યો. અહીં વ્યાકરણ, કાવ્ય, સાહિત્ય, ન્યાય વગેરેનો અભ્યાસ કર્યો. આચાર્યશ્રી વિજય-સમુદ્રસૂરિજી પાસે યોગદ્વંદન કર્યાં. સં. ૨૦૧૧માં ફાગણ વદ ૩ ના સુરત વડાચૌટા ઉપાશ્રયમાં તેમને ગણિપદની પદવી આપવામાં આવી.

ગુરુદેવોની આજ્ઞાથી વતનમાં આવ્યા. અનેક કુટુંબોને વ્યસનમુક્ત કરી જૈનધર્મી બનાવ્યા. આ કાર્યમાં ઘણું કષ્ટ વેઠ્યું. જાડા જીવારના રોટલાથી ચલાવ્યું. આજે તો વીસેક હજાર પરમાર ક્ષત્રિયો જૈનધર્મ પાલન કરી રહ્યા છે. વયોવૃદ્ધ શાંતમૂર્તિ સેવાના લેખધારી મુનિપુંગવ શ્રી જીનભદ્રવિજયજી મહારાજ બોડેલીમાં પરમાર ક્ષત્રિયોના ઉદ્ધાર માટે વૃદ્ધાવસ્થા હોવા છતાં જીવનભર ખેતી ગયા. બોડેલી મહાતીર્થ બની ગયું. મુનિરત્નશ્રી ઇન્દ્રવિજયજી

મહારાજ પણ તેમની સેવામાં લાગી ગયા. તેમણે વખતો-વખત બોડેલી આસપાસના પ્રદેશોમાં ભારે પ્રચાર કર્યો અને પોતાની સુધાભરી વાણીથી પરમાર ક્ષત્રિયોમાંથી એક બે નહિ આઠ આઠ ભાવિકોને દીક્ષા આપી પોતાના શિષ્યો બનાવ્યા. પૂ. પંજબકેસરી આચાર્યશ્રી વિજયવલ્લભ-સૂરિજીના શતાબ્દી ઉત્સવમાં ઉત્સાહપૂર્વક ભાગ લીધો.

વરલીના નૂતન મંદિરની પ્રતિષ્ઠા સમયે આચાર્યશ્રી વિજયસમુદ્રસૂરિજીએ તેમને આચાર્યપદવીથી વિભૂષિત કર્યા.

૨૦૨૬નું ચાતુર્માસ શિવપુરીમાં કયું. રાજસ્થાન તરફ વિહાર કરી બિકાનેરમાં ઉપધાન તપની આરાધના કરાવી. આજે તો તેઓ જિનશાસનરત્ન આચાર્યશ્રી વિજય-સમુદ્રસૂરિના પટ્ટધર બન્યા અને તેમની સેવામાં ધર્મનાં અજવાળાં પાથરી રહ્યા છે.

સેવામૂર્તિ પંચાસશ્રી

ચંદનવિજયજી ગણિની જીવનઝરમર

વડોદરા શહેર પૂ. પ્રવર્તકશ્રી કાન્તિવિજયજી, શાંતમૂર્તિ હંસવિજયજી મહારાજ, પંજાબકેસરી શ્રીમદ્ વિજયવલ્લભસૂરિજી મહારાજની જન્મભૂમિ તરીકે પ્રસિદ્ધ છે. તે જ ભૂમિ આપણા સેવામૂર્તિ પંચાસ ચંદનવિજયજીની પણ જન્મભૂમિ છે.

વડોદરા ઘડિયાળી પોળ, દેસાઈ શેરીમાં શ્રી નગીનદાસ ઝવેરભાઈને ત્યાં ભાઈ સુંદરલાલનો જન્મ સં. ૧૯૬૧ના શ્રાવણ વદ ૧૧ના રોજ થયો હતો. તેમનાં માતૃશ્રીનું નામ જોકેરાળહેન હતું. તેની નાની ઉંમરમાં માતૃશ્રીનો સ્વર્ગવાસ થયેલ અને ચૌદ વર્ષની ઉંમરે પિતાશ્રીનું પણ અવસાન થયું હતું. ભાઈ સુંદરલાલે ગુજરાતી પાંચ અને અંગ્રેજી પહેલા ધોરણ સુધી અભ્યાસ કર્યો હતો. મોટાભાઈ ચંદુલાલ અને પિતાના અવસાન પછી અભ્યાસ છોડવો પડ્યો. પિતાશ્રીની હાજરીમાં જ ભાઈલાલભાઈ તથા સુંદરલાલ પિતાશ્રીની કાપડની દુકાને બેસતા હતા પણ ભાગીદાર સાથે ન ફાવવાથી દુકાન કાઢી નાખી. બંને ભાઈ એ જુદો જુદો વ્યવસાય કરવા લાગ્યા. સુંદરલાલનું લગ્ન ઝવેરી સરૂપચંદ હીરાચંદની પુત્રી પ્રભાવતી સાથે થયું હતું.

વડોદરામાં શાંતમૂર્તિ મુનિપ્રવર હંસવિજયજી મહારાજના પરિચયમાં વૈરાગ્યની ભાવના જાગી. સૌ. પ્રભાવતીની પણ સંમતિ મળી અને ૨૩ મે વર્ષે સં.

૧૯૮૪ના જેઠ વદ ૧૦ના રોજ કપડવંજમાં મીઠાભાઈના ઉપાશ્રયમાં મુનિશ્રી નેમવિજયજીએ મુનિશ્રી ઉત્તમવિજયજીના નામની સુંદરલાલને દીક્ષા આપી. નામ મુનિ સુભદ્રવિજય રાખ્યું. માંડલીઆ જોગ કરાવ્યા પછી સં. ૧૯૮૫ના મહા સુદ ૫ના રોજ પાટણમાં પન્થાસશ્રી સંપત્તવિજયજીએ મુનિશ્રી ઉત્તમવિજયજીના આશ્રદથી સુભદ્રવિજયને મુનિશ્રી નેમવિજયજીના નામની વડી દીક્ષા આપી અને નામ મુનિ ચંદનવિજયજી રાખવામાં આવ્યું.

જેસલમેર સંઘમાં પૂ. આ. શ્રી વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજી સાથે યાત્રાનો લાભ મળ્યો. મુનિશ્રી સમુદ્રવિજયજીની ગુરુ ભક્તિ અને સાધુઓની વૈયાવચ્ચ જોઈને ઘણું શીખવાનું મળ્યું. પન્થાસશ્રી નેમવિજયજી મહારાજ પાસે ઉત્તરાધ્યયન, આચારાંગ આદિના યોગોદ્ઘન કર્યા. વડોદરામાં ભગવતી સૂત્રના યોગોદ્ઘવહન કરી સં. ૨૦૧૦ના કાર્તિક વદ ૧૪ ને માગશર સુદ ૩ ગણિ-પન્થાસ પદવી ગુરુશ્રી પન્થાસ નેમ-વિજયજીએ આપી. ત્યાર બાદ ગુરુદેવ પાસે શાસ્ત્રાભ્યાસ કર્યો અને ૪૫ વર્ષ સુધી ગુરુદેવની અનન્ય લાવથી સેવા-ભક્તિ કરી. પૂજ્ય ગુરુદેવનો ૨૦૨૬ના આસો સુદ ૧૧ તા. ૮-૧૦-૭૩ના રોજ સ્વર્ગવાસ થયો. ગુરુદેવની નિશ્રામાં પન્થાસ ચંદનવિજયજી ગણિએ સાધુ-સાધ્વીઓને વડી દીક્ષા યોગોદ્ઘન કરાવ્યા હતા.

વડોદરા સંઘમાં ધર્મપ્રભાવનાનાં કાર્યો કરી સંયમ-યાત્રા શાંતિપૂર્વક કરી રહ્યા છે. ગુરુદેવના આશીર્વાદની વર્ષા તેમના ઉપર થતી રહે છે.

ધર્મનિષ્ઠ શ્રી હજારીમલ ચંદ્રભાણુજી જન (બિજાપુરનિવાસી)

સુસંસ્કારોથી સભર, સાદાર્થના પ્રેમી, સમૃદ્ધિવાન છતાં સદાચારી શ્રી હજારીમલજી ચંદ્રભાણુજી આચાર્ય-પ્રવર શ્રીમદ્ વિજયવલ્લભસૂરિજીના પરમ ભક્ત છે. તેમની જન્મભૂમિ રાજસ્થાનનું બિજાપુર. સાધારણ વ્યાવહારિક શિક્ષણ મેળવી કુલ ૧૪ વર્ષની નાની ઉંમરે સુઝઈમાં સુપ્રસિદ્ધ ઝવેરી ચંદુલાલ ખુશાલચંદની પેઢીમાં ઝવેરીનો ધંધો શીખવા લાગ્યા. બે વર્ષ પછી હૈદરાબાદ ગયા અને ખુદ્દિખલા અને ધંધાકીય સૂઝઈ હૈદરાબાદમાં ધંધાનો વિકાસ કર્યો.

જૈન સમાજના સર્વાંગી ઉત્કર્ષ માટે અવિરત પ્રયાસો કરતા યુગવીર આચાર્યશ્રી વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજી મહારાજના સંપર્કમાં આવ્યા.

આચાર્યશ્રીની પ્રેરણાથી ધાર્મિક અને સામાજિક સંસ્થાઓમાં જાંડો રસ લેવા લાગ્યા. બિજાપુરમાં સં. ૧૯૬૪માં શ્રી આત્માનંદ જૈન પુસ્તકાલય અને પાઠશાળાની સ્થાપના આચાર્યશ્રીની પ્રેરણાથી કરાવેલ છે.

શ્રી હથુંડી રાતા મહાવીર તીર્થનો જીર્ણોદ્ધાર કરાવવા તેમના મોટા ભાઈ ઝવેરચંદજી તથા પોતે આંધવ-એલડીએ અથાગ પ્રયત્નો કર્યા. આ તીર્થનો પ્રાચીન

ઇતિહાસ પણ મેળવ્યો. આ તીર્થ પુરાતત્ત્વ વિભાગમાં લઈ જવાની વાત આવી ત્યારે પોતે વિરોધ કરી જૈનોના હાથમાં સહીસલામત રાખ્યું.

આ તીર્થના તેઓ પ્રાણ છે. આ તીર્થના જીર્ણોદ્ધાર માટે તનમનધનથી લોગ આપી ચિરસ્મરણીય કાર્ય કર્યું છે.

કાલના-વરકાણા અને બિજાપુરની શિક્ષણ સંસ્થાઓની બહુવિધ સેવા કરતા રહ્યા છે.

શ્રી જૈન શ્વેતાંબર કોન્ફરન્સ-શ્રી આત્માનંદ જૈન સભા, પરમાર ક્ષત્રિય જૈન સભા-ખોડેલી અને ખીજી ઘણી સંસ્થાઓના તેઓ પ્રમુખ રહ્યા છે.

તેઓની ધર્મભાવના જ્વલંત છે. વૃદ્ધાવસ્થા હોવા છતાં બિજાપુરમાં નિવૃત્ત જીવનમાં પણ સાધુસાધ્વીની સેવાશુશ્રૂષા કરી રહ્યા છે. તેઓશ્રી આપણા ચરિત્રનાયક જિનશાસનરત્ન આચાર્યશ્રીના પણ પરમ ભક્ત છે. પિતાના પગલે તેમના સુપુત્ર શ્રી ઉમેદમલજી ગુરુદેવના અનન્ય ભક્ત છે અને તેમણે સેવાનો લેખ લીધો છે.

તેમની સાદગી, નિઃસ્પૃહતા, મળતાવડો સ્વભાવ અને અદ્વિતીય સેવાભાવનાથી તેઓ સૌના પ્રિયજન બન્યા છે. શ્રી હબ્બરીમલજી દીર્ઘાયુ હો એવી શુભેચ્છા.

શ્રદ્ધાગુણસંપન્ન સંઘવી શ્રી કેસરીમલણ હીરાચંદણ માંડોત

શ્રી કેસરીમલણની જન્મભૂમિ સોજત, પણ વર્ષોથી વડોદરા કર્મભૂમિ બની ગઈ હતી. શ્રી જૈન સંઘનાં ધાર્મિક તેમ જ સામાજિક અનેક કાર્યોમાં તનધનધનથી સહાયક બનીને આજેવાન બની ગયા હતા.

સોજતની શ્રી શાન્તિવર્ધમાન તથા પુરુષોત્તમ ભગવાનજીની પેઢી વગેરે સંઘની સંસ્થાઓના કાર્યવાહક ટ્રસ્ટી રહ્યા હતા. શ્રીગોડીપાર્શ્વનાથ પ્રભુજીના પ્રાસાદના પુનરોદ્ધાર, પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ આદિ શુભ કાર્યોમાં સ્વોપાજિત લક્ષ્મીનો લાભ લીધો હતો.

આપ, આપનાં માતાજી, આપની ધર્મપત્ની, બંધુ શુકનરાજજી આદિ પરિવાર યુગવીર પંજાબકેશરી આચાર્ય શ્રી વિજયવલ્લભસૂરિજી મહારાજના પરમ ભક્ત છે. ગુરુદેવની નિશ્રામાં સોજતમાં માતાજીના વર્ષી તપનાં પારણાં નિમિત્તે અઠ્ઠાઈ મહોત્સવ, નવકારશી આદિનો પણ લાભ લીધો હતો.

આપનાં ધર્મપત્ની શ્રી પતાસાબહેનની ઉપધાન તપની ભાવના આચાર્યશ્રી વિકાસચંદ્રસૂરીશ્વરજીની નિશ્રામાં પૂરી કરી હતી.

વડોદરામાં શ્રી ગિરનાર તીર્થમંડન, શ્રી નેમિનાથ પ્રભુપ્રાસાદની પ્રતિષ્ઠા પૂ. આચાર્ય દ્વારા કરાવી હતી.

ગુરુભક્તો

શ્રી દેસાઈ મહાજી

સંઘવી

વડોદરા

શ્રી ઇન્દ્રાજી મહાજી ચંદ્રભાઈજી

અવેરી

ત્રિજાપુર (રાજસ્થાન)

શ્રી સુખરાજજી મેઠા

(સોજા)

હાલ વડોદરા

દાદા દાબયંદજી જૈન પંજાબી
(આગ્રા)

દાદા સાગરયંદજી જૈન પંજાબી
(આગ્રા)

વડોદરા ઢાઢા પાન્ધ'નાથ પ્રભુપ્રાસાદમાં પ્રભુપ્રતિમા-
ઓની અંજનચલાકા તથા પૂ. આચાર્યશ્રી વિજયવલ્લભ-
સૂરીશ્વરજી, પૂ. પ્રવર્તક શ્રીકાન્તિવિજયજી તથા શ્રી હંસ-
વિજયજી મહારાજના સ્મારકરૂપ ગુરુમંદિરની પ્રતિષ્ઠામાં
ખન્ને લાઈ ઓએ અગ્રગણ્ય ભાગ લીધો હતો. શ્રી આણંદજી
કલ્યાણજીની પેઢીના તેઓ પ્રતિનિધિ હતા. શ્રી આત્માનંદ
જૈન ઉપાશ્રય, શ્રી વર્ધમાન કે. ઓપરેટિવ સંસ્થા, શ્રી
જૈન વિદ્યાથી આશ્રમ, શ્રી જૈન યુવક મંડળ, શ્રી વર્ધમાન
આયંભિલ જીવન, પૌષધવતારાધક સમાજ આદિ સંસ્થા-
ઓના તેઓ સક્રિય સભ્ય તેમ જ પ્રાણુ સમાન હતા.

આપે સોજતથી કેસરિયાજી, બોડવાડ પંચતીથી,
રાણકપુર આદિ તીર્થોના સંઘ કાઢી સંઘવી બન્યા હતા.
ખંધુ સુકનરાજજી તથા સુપુત્ર ચંપાલાલજી તથા કુટુંબ
પરિવારનો આ તીર્થયાત્રાસંઘમાં પ્રશંસનીય સહકાર
હતો. આપે ક્ષાણનામાં શ્રી વલ્લભકીર્તિસ્તંભનું ઉદ્ઘાટન
કરવાનો અનેરો લાલ લીધો હતો. તેઓ વડોદરામાં થનાર
વિજયવલ્લભ હોરિપટલના માનદ્ મંત્રી છે.

આપના મહત્ત્વપૂર્ણ પ્રભાવશાળી જીવનની સૌરભ
જન્મભૂમિ સોજત અને વડોદરામાં આજે પણ મધમધી
રહી છે. આપના સુપુત્ર શ્રી ચંપાલાલજી પણ ગુરુભક્ત,
ધર્મનિષ્ઠ અને ઉદારચરિત છે. શ્રી ચંપાલાલજી પણ
આપણા ચરિત્રનાયક જિનશાસનરતન પૂ. આચાર્યશ્રીના
પરમ ગુરુભક્ત છે.

શ્રી સુકનરાજજી માંડોત

શ્રી સુકનરાજજીનો જન્મ સં. ૧૯૬૮ના આસો વદિ દના રોજ સોજત સીટી રાજસ્થાનમાં થયો હતો.

તેમના પિતાશ્રીનું નામ હીરાચંદજી માંડોત હતું. તેમનાં માતૃશ્રીનું નામ પાર્વતીદેવી હતું.

સોજતમાં વ્યાવહારિક અને ધાર્મિક જ્ઞાન મેળવીને પિતાના ધંધામાં તાલીમ લીધી.

તેમનું લગ્ન ૧૭ વર્ષની ઉંમરે થયું હતું. તેમનાં પત્નીનું નામ તારાબહેન હતું. તેમના પિતાશ્રી હીરાચંદજી તેમના લગ્ન પછી થોડા સમયે સ્વર્ગવાસી થયા. ગૃહસ્થીની જવાબદારી યુવાન સુકનરાજજી પર આવી પડી. પણ તેઓ કાર્યકુશળ હતા.

તેઓ ધર્મનિષ્ઠ અને ઉદારચરિત હતા. ધર્મકાર્યોમાં તેમણે સારો લાભ લીધો હતો.

શ્રી સુકનરાજજી તીર્થયાત્રાના પ્રેમી હતા. તેઓ બિકાનેર, જેસલમેર અને સોજત આદિ તીર્થોના સંઘનો લાભ લઈને સંઘવી બન્યા હતા.

પૂ. પંજાબકેસરી યુગવીર આચાર્યશ્રી વિજયવલ્લભ-સૂરિના તેઓ પરમ ભક્ત હતા.

સોજતમાં આસો માસની સિદ્ધચક્રની ઝોળી, જ્ઞાન-

પંચમીનું ઉજમણું તથા સિદ્ધચક્ર મહાપૂજન કરાવવાનો લાભ લીધો હતો. સોજતના નવા ઉપાશ્રયનું ઉદ્ઘાટન પણ તેમના શુભ હસ્તે થયું હતું.

વડોદરામાં જૈન મહિલા ઉપાશ્રયની આધારશિલા આપશ્રીનાં કરકમળોથી થઈ હતી. સોજત તથા વડોદરામાં વર્ધમાન આયંજિલ તપ સંસ્થા પાઠશાળા તથા પુસ્તકાલય આદિમાં તેમણે પ્રચલિત સહયોગ આપ્યો હતો.

વડોદરાના ગુરુમંદિરનું ઉદ્ઘાટન પણ આપનાં કરકમળોથી થયું હતું.

તેઓ પરમ ગુરુભક્ત, ઉદારચરિત, ધર્મનિષ્ઠ અને સેવાભાવી આગેવાન હતા. વડોદરાને ચોતાની કર્મભૂમિ બનાવી હતી. શ્રીસંઘના હરેક કાર્યમાં તેમનો પૂર્ણ સહયોગ હતો.

૨૦૨૬ના ફાગણ સુદ ૭ ના તેમનો સ્વર્ગવાસ થયો.

તેમના સુપુત્ર ઉત્તમચંદણ પણ પિતાને પગલે ધર્મકાર્યો અને સેવાનાં કાર્યો કરી રહેલ છે. આપણા ચરિત્રનાયક જિનશાસનરત્ન શાંતમૂર્તિ પૂ. આચાર્યશ્રીના ભાઈશ્રી ઉત્તમચંદભાઈ પણ ગુરુભક્ત છે.

મહુવાકરનાં પુસ્તકો

ઉત્તર હિંદુસ્તાનમાં જૈનધર્મ (અંગ્રેજીનું ભાષાંતર),
કન્યાસદ્બોધમાળા, કરિયાવર (૫ આવૃત્તિ), જૈનસમાજદર્શન,
શત્રુજયતીર્થદર્શન (૬ આવૃત્તિ) માટીના ચમત્કાર (૩
આવૃત્તિ). તારંગાતીર્થદર્શન, પાટણ જૈન તીર્થદર્શન,
કદંબગિરિતીર્થદર્શન ભારત જૈન તીર્થદર્શન બોડેલી
તીર્થદર્શન.

ચરિત્રો

ઉપાધ્યાય સોહનવિજયજી, યુગવીર આચાર્ય વિજય-
વલ્લભસૂરિજી (૬ ભાગ, ૨૦૦ પૃષ્ઠ), આ. નીતિસૂરીશ્વરજી,
આ. ઋદ્ધિસૂરીશ્વરજી, આ. શાંતિસૂરીશ્વરજી (આળુ), આ.
ભક્તિસૂરીશ્વરજી, આ. વિકાસચંદ્ર સૂરીશ્વરજી, સાધ્વી
દાનશ્રીજી, આ. હર્ષસૂરીશ્વરજી, મુનિભૂષણ વલ્લભદત્ત-
વિજયજી, મુનિરત્નશ્રી ન્યાયવિજયજી, આ. વિજયસમુદ્ર-
સૂરિજી, મુનિરાજશ્રી જીવભદ્રવિજયજી (અપ્રકાશિત) પન્યાસ
શ્રી ચંદનવિજયજી (પ્રેસમાં), પૂ. મોહનલાલજી મહારાજ
(સંપાદન), વિજયાલક્ષ્મી, કર્સ્તુરબા, ભક્તકવિશ્રી શિવજીભાઈ
પંડિત લાલશ્રી, શ્રી સુલક્ષણાબહેન, શ્રી લક્ષ્મીબહેન,
મહેતાજી, શ્રી સરોજપાલભાઈ, સાધ્વી રંજનશ્રી, મહાન
તપસ્વીઓ, ઘૌરભ મુનિ ચિત્રપાનુ (સંપાદન જીવનજ્યોત
(ચિત્રભાનુ) ખટણ જૈન મંડળ (મુવલ્) મહોત્સવ અંક
સંસ્થાઓનો વિભાગ), વલ્લભસુધાવાણી, વર્ધમાન તપપ્રબોધ,

અક્ષયતૃતીયા, વર્ધમાન તપ ચિત્રદર્શન (આલબમ), મણિમહોત્સવ, (ભક્તકવિ શિવજીભાઈ, સ્મરણિકા ભક્ત કવિ શિવજીભાઈ) પાલીતાણા ગુરુકુળ રજતજ્યંતી અંક, સુવર્ણ-જ્યંતી સ્મરણિકા, મહાવીર વાણી (હિન્દી પરથી ગુજરાતી), ધાર્મિક શિક્ષણસંઘ (કથાનકો લા. ૧-૨-૩), ભારતીય આરોગ્ય નિધિ સ્મરણિકા, મહાવીર સંદેશ, મંદિરોત્તું નગર શત્રુંજય(અંગ્રેજી, હિન્દી, ગુજરાતી), જૈનધર્મનાં ંયાખ્યાનો.

ક્ષમાપ્રાર્થના

આ ચરિત્રગ્રંથમાં તારીખોમાં ભૂલ થઈ જવા સંભવ છે. કેટલાંક નામોમાં પણ ભૂલ થવા પામી હશે. કોઈ કોઈ પ્રકરણમાં હકીકતરોપ રહી ગયો હોય તે જ કોઈ અશુદ્ધિ રહી ગઈ હોય એટલું જ નહિ પણ કોઈ ઉપયોગી પ્રસંગ રહી જવા પામ્યો હોય તે બધા માટે ક્ષમાપ્રાર્થના.

— મહુવાકર

બીજા ભાગનાં તેજકિરણો

અમદાવાદમાં શાસનદીપક જ્યોતિર્ધર પૂ. આચાર્ય-
શ્રી વિજયનંદનસૂરીજીનું હૃદયંગમ મિલન અને પૂ.
આગમપ્રભાકર શ્રદ્ધાંજલિ ગ્રંથનું ઉદ્ઘાટન, રાધનપુરમાં
શુરુપ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા, પાટણમાં ધર્મપ્રભાવના, જન્મ-
જૂમિ પાલીમાં સસુદ્રસ્મારક, દિલ્હીનું ભવ્ય શાનદાર સ્વા-
ગત, ભગવાન મહાવીર નિર્વાણ મહોત્સવ સમારંભ, ૮૪મા
જન્મદિવસની યાદમાં ‘જિનશાસનરત્ન’ પદપ્રદાન, યુવક
સંમેલન, જમ્મુ-કાશ્મીર નૂતન મંદિરની યાદગાર પ્રતિષ્ઠા
અને આત્માનંદ જૈન સભાની સ્પેશિયલ ને પંજાબની
અનોખી શુરુભક્તિ, હુધિયાનાનો લહાવો, મહાવીર સ્મા-
રકોના પ્રેરણામૂર્તિ, હોશિયારપુરમાં પ્રેરક ધર્મપ્રભાવના,
પ્રેરકપત્રો, પ્રાણહાયક પ્રવચનો, ૩૦ જેટલાં અભિનંદન-
પત્રોની યાદી, ચાતુર્માસ, શિષ્યપ્રશિષ્યો-પ્રતિષ્ઠા તથા શુરુ-
ભક્તોની સ્મરણાંજલિઓથી સમૃદ્ધ ગ્રંથમણિ-૨૫ જેટલા
ફોટોઓ યુક્ત ઘરઘરની જ્યોત તૈયાર થાય છે.

— મહુવાકર

સેવાભૂતિ

એ તો મારી સેવાની સાક્ષાત્ ભૂતિ છે. તેમના મન-વચન અને કાયામાં રાત-દિવસ મારી સેવા-મારું કાર્ય મારા પત્રો-મારી ગોચરી, મારી તબિયત, મારી પ્રકૃતિ અને મારા જીવનની પળપળની ચિંતા ફૂટફૂટકર ભરી પડી છે. તે મારા રહસ્યમંત્રીનું કામ કરી રહ્યા છે. તેમના રામરોમમાં ગુરુભક્તિ અને શ્વાસશ્વાસમાં ગુરુની લાવના-ઓની પૂર્તિની લાવના ભરેલી છે.

—વિજયવલ્લભસૂરિ

શિવનગરીના પથિક

તેઓ મહાન ભદ્ર પારેણામી તેમજ શીઘ્ર મોક્ષગામી છે. તેમનું નામ સમુદ્ર છે, સંસારમાં સાત સમુદ્રો છે. તેમના જીવનમાં સાત સવર્ણવાળા સ્તર છે. સુખરાજ-સમુદ્રવિજય-સેવા-સુરિવર પછી મને શ્રદ્ધા છે કે સર્વાર્થસિદ્ધિ-પછી સીમંધર સ્વામીનું શરણુ (વિદેહક્ષેત્ર) પછી તો સિદ્ધશિલા પરમાત્મા. મારી આ શ્રદ્ધા સત્ય નીવડે. તેથી જ હું તેમને શિવપુરના સાચા પથિક માનું છું.

—પ્રો. રામકુમાર જૈન M.A. (દિલ્હી)